36
12 D
12

36. 12. D. 12

Mauro

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

68-13-D-10

ANTONII DE MATTHEIS VETERIORI COGNOMINE DE PAPARESCIS ROMANI LEGVM INTERPRETIS, ET IVRISCONS. CLARISSIMI.

2

Examen ad rubricam, & ad principium legis prime, necnon

REPETITIO

Ad.§.nihil commune.in.l.naturaliter. C V M *incluſis tractatibus,*

De cauſa poſſeſſionis & proprietatis.

De reſtitutione ſpoliatorum.

De cumulatione actionum.

Deque ordine cognitionum.

ff. DE ACQVIRENDA VEL AMITTENDA *Poſſeſſiõe.*

35-12. D.12

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

S. Andrea della Valle.

In fine c'è l'Anno 1562. Roma

MOtu proprio &c. Cum ſicut accepimus dilectus filius noſter An=
tonius de Mattheis I.V. D. ab annis uiginti plures, ac diuerſos in
iure ad communem omnium utilitatem tractatus compoſuerit &
in publicum ediderit impreſentiarumq; alios tractatus uidelicet de
cauſa poſſeſsionis, & proprietatis de reſtitutione ſpoliatorũ, de cumulatione actio
num, de ordine cognitioñ cum repetitione ad . SS . nihil cõmune ff. de acquireñ.
poſſeſſ. Item, & quaſdam additiones ad auc. ſacramenta puberum. C. ſi aduer.
ven. ſimiliter ad communem omnium utilitatem multis cum vigilijs compoſuerit,
& in lucẽ edere paratus ſit, cupiatq; ne ſine ſui expreſſa licentia opera talia ha
ctenus non impreſſa per decennium proximum futurum à quouis cuiuſcunq; digni
tatis, gradus, ordinis, conditionis uel præeminentiæ fuerit , & in quouis loco ea,
vel etiam cum alijs adiuncta ſiue collecta etiam cum vniuerſitate tractatũ seu re=
petitionum coniunctim vel ſeparatim imprimantur vel imprimi iubeatur , seu
procurentur auxiliumque impreſſoribus præbeatur , neque à quouis librario uel
cuiuſcunque profeſsionis uiro vendantur vendiq; procurentur. Motu ſimili, et ex
certa ſcientia noſtra quæ literatis uiris maxime legum profeſſoribus quorum etiã
doctrina (deo mediante) mundus regitur, & illuminatur ſemper fauere conſueuit
inhibemus omnibus & ſingulis Chriſtifidelibus tam in Italia quàm extra Italiam
exiſteñ. præſertim bibliopolis, ſeu librarijs librorumq; Impreſſoribus, & Mer=
catoribus in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis latæ ſententiæ
a qua niſi ſatisfacto de pœna infra appoſita abſolui non poſsint in terris vero san
ctæ Ro. Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiectis omiſsionis librorum, & trecen
torum Ducat. auri pro tertia parte Cameræ Apoſtolicæ pro alia tertia Eccle=
ſijs maioribus locorum, & pro alia tertia eidem Antonio applicañ. per eos ſuper
nominatos eorumq; fautores, auxiliatores, & cooperatores cuiuſcunq; gradus, di=
gnitatis, ſtatus, & præeminentiæ ſint ipſo facto incurrẽda ne tractatus prædict.
& additiones coniunctim vel diuiſim vt ſupra hactenus non impreſſos imprimãt
vel imprimi faciant impreſſoribusue ſub quouis colore auxilium vel cõſilium aut
fauorem præſtent, neq; venales habeant aut venditoribus conſilium vel fauorem
impartiantur per tempus decennij proxime futurum inchoandum ab operibus ip
ſis præfectis ſeu aliquo ipſorum, & in hac prima vice de licentia ipſius Antonij
prædicti impreſſo, & dicto decennio durañ ſine licentia, & in ſcriptis obtenta
ab ipſo Antonio eorundem tractatuum compoſitore. Mandantes vniuerſis venera
bilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis eorumq; Vicarijs
in ſpiritualibus, ac officialibus, generalibus, & in ſtatu temporali S.R.E. etiam le
gatis & vicelegatis ſedis Apoſtolicæ, ac ipſius ſtatus, gubernatoribus, aut quotiens
pro ipſius domini Antonij parte fuerint requiſiti vel eorum alter fuerit requiſi=
tus vt eidem legitime perſonæ pro parte ipſius Antonij requireñ faciant auctori

ateноſtra inhibitionem noſtram huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari,ac bibliopo=
las ſiue librarios Impreſſores,& Mercatores,necnõ fautores quos huiuſmodi in=
hibitioni contraueniſſe eis conſtiterit excommunicationis,& alias cẽ. & pœnas
incurriſſe declarent,ac pro talibus publice nunciari mandent, & faciant contra=
dictores quoslibet,& rebelles per cẽ. eccleſiaſticas,etiam ſæpius aggrauã, &
per alia iuris remedia compeſcẽ inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio bra
chij ſecularis,nõ obſtã fe.re.Bonifacij Papæ octaui prædeceſſoris noſtri de vna
& concilij generalis de duabus dietis,ac alijs conſtitutiõ. & ordinationibus apo
ſtolicis,cæteriſque contrarijs quibuſcunque,& inſuper quia difficile eſſet præſen
tem motum proprium ad quælibet loca deferri,volumus,& auctoritate Apoſtoli
ca decernimus ipſius tranſumptis vel exemplis etiam in ipſo opere impreſſis ple=
nam,& eandem prorſus fidem vbique,tam in iudicio quàm extra haberi quæ
præſenti originali haberetur, & quod præſentis motus proprij ſola ſignatu=
ra ſufficiat in iudicio, & extra regula quacunque contraria non obſtã que hic
pro expreſſa &c.

Placet Motu proprio. I.

Dat. Romæ apud ſanctum Petrum quartodecimo Calen. Decẽbris Anno ſecũdo.

Extat & Priuilegium Regis Catholici pœnale, ne quis imprimat faueat uendat &c.ſicut in Motu proprio prædicto.

Extat etiam ſimile Inuictiſſ. Ducis Florentiæ ſub grauiſsimis mulctis.
& Senarum

LVDOVICO DE SIMONETIS. S. R. E
Cardinali, & Sacroſancti concilij Tridentini legato Antonius de Mattheis Romanus. S. P. D.

COgitanti mihi Digniſsime præſul Cuinam opus nuper editum dicarem Religio, doctrina, humanitas, autoritas tuæ apparuerunt. Quo factum eſt ne meus animus (ultra quærendo) amplius laboraret, Nemo erat quem ob innumeras uirtutes magis q̃ te colerem & admirarer, nemo cui mea fidelius commendarem. cum enim ab ineunte etate Religioni literis & moribus te ita dederis, ut omni ſemper uitii ſuſpitione carueris. Cui magis mea credenda erant? & à, quo diligentius ſpeculari, rectius iudicari, gratioſius foueri poſſe arbitrarer? Tibi igitur mitto hunc librum non ad quorumdam conſuetudinem elaboratum (non enim quòd in aliquibus legum materijs doctorum dicta omnia congerantur ita ut eodem in loco abſq; plurium librorum reuolutione ſtudioſi edoceri uideantur, laudabile fore putaui. minus utile exiſtimaui. niſi eo modo repugnantia diſtincta, & ſuperflua reſecata, aut quedam addita aſſe inueniantur, quæ tanquã noua placeant & plures controuerſias dirimant. Nã tunc (ut non ignoras pater Ampliſſime) etiam legentium animos inflammant ut ſubtilius iura ſpeculentur, ut maiorum interpretãtium dicta ipſa, magisq̃; ab alijs recitata ne quandoq; à, relatoribus parum cognita uel minus fideliter poſita tueantur) Sed mitto pro poſſe digeſtum & uiribus ordinatum, ſi minus ſufficienter, nõ ignauie, cũ nec retro actorum temporum iniuria, neq; hominum iniquitas (quibus nulla maior aduerſaria eſt bonarum artium profeſſoribus) ſic affligere me ualuerint ut deterritus à, ſtudijs auocarer, ſeu laboribus feſſus à, iuris interpretandi more deuiarer ſed fortunæ magis (Rogo) attribuere uelis. Certe ſedulo elaboraui. neq; diffido quin Pius Deus occurrerit bonæ menti. vale. Romæ idib. Decẽbr.

ANT. DE MATTHEIS
ROMANVS.
AD RVBR: AD L. PRIMAM. FF.
DE ACQVIRENDA VEL AMITTEN-
DA POSSESSIONE.

DOMINVS RERVM OMNIVM CHRISTVS DISIPV-
lis dicēs ſic luceat lux ueſtra corā hoībus ut uideāt bona opa ueſtra illud ēt nos do-
cet ne hominū opa poſſint uideri bona ſine lumine sui numinis ut ēt diuus Ia
cobus ait, oportet id igitur suppliciter inuocari ubi maxime plenius
consulendū ſit ut in hac poſſeſſionis et proprietatis materia
que ne dū difficillima ſed & periculoſa reputatur
dū litigantium quilibet ſe poſſeſſorem con-
tendit, dūq; uel ne eijciatur eiectusq;
ne proprijs uiribus expiatur
atq; ad arma irruatur
iure medio proui
dendū eſt,

Ante tamen quàm eā ingrediamur ne omiſsis initijs atq; non habitis præfationibus que eui
dentiorē preſtāt intellectū iuxta poſita in. l. prima. ff. de origine iuris incōueniens
primordiū fiat, examē sup rubrica necnō sup principio legis prime, hu-
ius noſtri tituli. ff. de acquir. poſſeſſ. pro euidentialibus di-
cendorum in. §. nihil commune super. l. natu-
raliter faciemus. Vnde.

GLOSA rubrice diuiditur in duas partes in prima continuat, in ſecunda per modū queſtionis opponit, ſecunda ibi, & nota. ¶ Communiter continuatur ꝙ dictum ſupra ſit qualiter iuregentium dominia querantur vt in titulo de acquiren. rerum dominio, nūc dicere cōueniat qualr iure ciuili. Quod ſit per vſucapionem, ad quam introducendam cum requiratur poſſeſſio, ideo de ipſa poſſeſſione ſequitur eſſe videndum. Dicemus igitur ꝙ (quia ſit ad ſequentia) non proprie hanc debere dici cōtinuationē, ſed ſubordinationē ſicut opinatur purpur. in rubrica. C. de ædē do. Aretin. aduerſatur, ꝙ ſecundū rōnē

predictam poſt hunc ſequi deberet titulus de acquir. rerum dom. cum non minus iure gentium dominia cum poſſeſſione quærantur. vt videre ẽ, in. l. 1. eodem. ibi dominiumq; rerum ex naturali poſſeſſione cepiſſe &c. Iſdẽ ſoluit per Albericum immo illo iure neceſſariam non eſſe poſſeſſionem. l. ſi fundum, & ibi glo. ff. de fundo dotali. Quæ lex (ſecundum Iaſonem) loquitur de acquiſitione iuris ciuilis, quem Florentini reprehendunt quia contractus omnes dicuntur de iure gentium. l. ex hoc iure gentium. ff. de inſtit. & iure. & de contractu dotis loquitur ĩ ſpecie tex. in § per traditionem inſtit. de rerum diuiſ. Reſpondent ad. d. l. ſi fundum eſſe caſum ſpecialem, ꝙ dominium per nudam transferatur traditionem, vnde ſubintrat regula. l. ꝙ contra. ff. de legibus. ¶ Secũdo reſpondent, Aretino, in vtroq; iure neceſſariam eſſe poſſeſſionem, verum quia dum acquiritur de iure gentium, dominium & poſſeſſio, equaliter ſe habẽt, eodemq; tempore naſcũtur. Sed dominiũ dignius eſt poſſeſſione vt in. l. 1. cũ notatis. C. ſi de momentan. poſſ. fuerit appel. ideo titulus de acquirẽdo dominio præpoſitus fuit. Quæ dignitas non eo modo attenditur in dominio iuris ciuilis, quia poſſeſſio in acquiſitione eſt eo vetuſtior, vnde fuerat anteponenda, argumento l. prime, ſupra titulo primo, &. l. ii. ff. de albo. ſcriben. ¶ Sed contra hoc Florẽtini quia quamuis dignius ſit vt ſupra, tamẽ dominium ẽ effectus poſſeſſionis, vñ poſſeſſio vt cauſans vbiq;, erat præponenda, arg. l. licet in § ea obligatio. ff. de procurat. Vnde volunt aliter, ꝙ iureconſul. hic loquatur de cõ-
37 tinuata poſſeſſione per quam dominiũ, quæritur. l. iii. ibi per continuationem, infra titulo primo, nõ de momontanea de iure ciuili, quæ dicitur occupatio iuriſgentiũ dominium producens, nam hæc continuata iuriſgentium non eſt neceſſaria, ideo non præponitur illius iuris acquiſitioni. ¶ Aduerto, ꝙ continuatio non facit quin eadem poſſeſſio ſit, ex qua dominia (quouis iure) quæruntur, item non ideo minus hic dr̃ de momẽtanea, vt videre ẽ, in. l. prima. ibi quæ terra mari cœloq; capiuntur. Et in § itẽ acquirimus, & in. l. ſtipulatio iſta, in § hoc quoq;, de verb. oblig. vbi ſeruus ciuiliter non poſſidet. ¶ Conſidero igitur poſſeſſionem abſq; illo dominio iuris ciuilis, de ſe poſſe manere, ꝑambula enim eius eſt, ſatis antecedens, quæ quidem (vt id producat) aſſociari plerumq; debet cum bona fide. ac titulo iuris, vt in ſuis locis, ideo ſibi hunc titulum aſſignarunt ante dominiũ eius effectum, de quo ſupra. ¶ Nõ obſtat ordo codicis, quia cum ibi etiam tractetur de præſcriptione cui non minus poſſeſſio conueniebat, ideo inter titulum vſucapionis, & illum præſcriptionis, intermediatus eſt ille de acquiren. poſſeſſione, ſic Azo in ſumma. ¶ Quem ſequamur, cum ſatis notum ſit continuationem poſſe ſubſtineri ex ratione particulari. Et hæc ſolutio dabitur Aretino, ꝙ poſſeſſio de qua hic intermediata ſit quia vtriq; conueniebat, ideſt dominio iuriſgentium de quo ſupra, & iuris ciuilis de quo infra. ¶ Nec obſtat Ruyn. ꝙ ſaltim ordine ĩtellectus poſſeſſio dominium præcedit, quo attẽto erat præponẽda. Quia dicerẽ hoc reſpectu fuiſſe ꝑpoſitam in. l. 1. ibi. quæ Terra Mari Celoq; capiuntur, itaq; ibi dicitur de poſſeſſione, poſt ſequitur de dominio, dum dicit capiẽtium fiunt. ¶ Præterea cum illo iure pariter procedant, & perdantur (veritate inſpecta) vt patet in. l. iii. ſupra titulo primo, ibi cum euaſerit &c. Quãuis aliter ex fictiõe, vt ibi (ſi eius rei difficilis perſequutio non ſit) dicere nõ poſſumus in illo titulo de poſſeſſione non fuiſſe taliter dictum, ꝙ pro tali dominio iuriſgẽtium acquirẽdo neceſſaria eſſet poſſeſſio de qua hic, & conſequenter, hoc habito reſpectu titulus hic præſupponẽdus eſſet. Nam in titulo illo nõ minus de ꝑdicta poſſeſſione quam de

dominio dicitur, quamuis ob maiorem dignitatem ſub nomine dominii titulus deſcribatur, itẽ quia poſſeſſio habebat titulum ſuum de quo hic, opportebat ut dominium titulo non careret, igitur &c. ¶ Nec obſtat, ꝙ dicebatur p. d. §. ea obligatio, quia quamuis vna ab altera deſcendat, tamen conſiſtunt in diuerſis perſonis, vna in perſonam debitoris, altera creditoris, vel dic immo non preponitur cauſans, vt patet in rubrica. C. de actiõ. & obligat. igitur. &c. ¶ SECVNDAM gloſæ partem aggrediamur, vbi per doctores fit examen, cõtrariorum quomodo ſit eadem diſciplina, Soccin. lucidando Bartolum, in. l. inter ſtipulante. §. ſacram. ff. de verb. oblig. explanat hãc Regulã in cognitione cognito enim ex contrariis vno, nihil impedit alterum cognoſci, ſiquidẽ cognoſcimus animo ſolo perdi poſſeſſionem, remanet nobis cognitum eo ſolo retineri, ſic Florent. per. l. iii. in. §. in amittenda, in titulo noſtro, probaturque. ff. de his qui ſunt, ſui vel alien. iur. in. l. 1. per quam Bal. infert non eſſe credendum teſti deponenti quẽ eẽ male famæ, ſi quando interrogatus neſciret que ſit bona fama. ¶ Iaſon contra nam ſuperflue Rubrum poneret verbũ (ammittenda) ſat. enim eſſet ſecundum hæc, ponere verbũ (acquirenda) & ſimiliter in titulo, nihilominus dicitur de amittenda. l. iii. §. in amittenda. l. clam. §. qui ad nundinans, negat igitur, ꝙ ex vnius cognitioni cognoſcatur alterum, vt per Bar. in. l. 1. in quarta & quinta quæſtione. Vnde vt ſaluet concluſionem negat hic eſſe cõtraria, cum a pari potentia non introducãtur. l. ab emptione. C. de pactis, acquiritur enim animo & corpore, ſed amittitur animo ſolo. Quamuis Iaſon ipſe nõ iſtis verbis vtatur, ſed dicat regulã procedere, vbi neceſſario per cognitionem vnius contrariorũ, alterius cognitio ſequatur. ¶ Qua de re Florent. dicunt nõ eſſe contraria, ſed diuerſa, pro quo. l. ſcripture. C. de fid. inſtrumen. contrarium quidem acquiſitionis eſt, non acquirere, amiſſionis, nõ amittere, vt per gloſ. in. §. ſed & ipſis. ff. vt leg. nom. cauea. cepit à Decio in regula eius ẽ nolle. ¶ Dicas tu contra iſtos quia ſi contrarium acquiſitionis eſt non acquirere, tãto fortius eſt amittere, quia qui amittit in eodem, non acquirit. ¶ Non obſt. dum conſiderant ꝙ ſuperfluæ poneretur verbũ amittenda in rubrica, quia dico ꝙ voluit iudicare modum ideſt in titulo dicere de modo acquirendi, & amittendi, ſic loquitur. l. quemadmodum, cum ſimil. ¶ Fateor ꝙ regula noſtra non procedit in modis, nam modi diuerſi ſunt & non aduerſi, vnde cognitio vnius non oſtendit cognitionem alterius, ſecus in cognitione prædicati, nam cognita acquiſitione per locupletationem cognoſcitur amiſſio que fit per deſinentiam locupletationis. ¶ Nõ obſt. illud medium, videlicet non acquirere, quia reſpondeo ꝙ loquitur vbi quid actualiter fiat, & in eſſe deducatur, nam verba non acquirere, nihil in eſſe ponunt, ſed ſolam ſignificant deſinentiam, ergo non poſſunt pro facto contrario aſſignari, neq; pro medio impediente contrarietatem ſeu contrariorum cognitiõnem. ¶ Hoc modo intelligo regulam eius eſt nolle. ff. de regul. iur. nam eo ipſo quo cognoſco illud velle dicor cognoſcere poſſe nolle, nec illud mediũ videlicet non velle, impedit contrariorũ cognitionem. ¶ Contra hoc eſt tex. in. l. quẽadmodũ infra eodẽ, per quẽ Alexã. & Aretinus dicunt cõtrariorum eandẽ eſſe diſciplinam, qui de acquiſitione loquitur & amiſſione. Communiter ſoluitur, loqui vbi à corpore inciperetur, ſecus ab animo ſolo, vt nos, pro quo tex. in. l. peregre in. §. quibus. ¶ Aduerto ordinem litere in. d. l. quemadmodum, ꝙ ab animo incipiatur. Dic tamen ſpectari ordinem intellectus, probo cũ aliter dicendo, ſequeretur ꝙ ſi corporaliter poſſidens deſineret habere animum poſſidendi, minus amitteret poſſeſſionem.

Quod eſt contra exempla,in.d.§.in ad mittenda in verſic.itaq;.❡ Tenerem igitur cum iſtis,& inferrem contra Bald. de teſte,nam contrarium dicto teſtis ē, non eſſe male famę. quamuis igitur neſciret quę ſit bona fama,nō per hoc tolleretur eius dictum de quo ſupra.❡ Secundo concluditur contrariorum eandem eſſe diſciplinam,quo ad iuris diſpoſitionem,vbi eadem ratio eſt,ſi igitur in aliquo caſu diſponeretur & in contrario diſpoſitum remaneret.❡ Exemplāt quia per partes cōpromiſſum fuit, ideo ſtatur ſententię iniquę, ſicut ęqua,vt in l.diem proferre.§.ſtari,de arbitriis,ita Soccyn.hic,per Bart.in.d.§.ſacram.ad ꝙ inducūt tex. in l.ſi.§.fin.de leg.iii.l. ſed & ſi contra,de vulg. & pupill. & in. l.ſecundum naturam.ff.de reg.iur.in.l. pen.C.de ſolut.l.ſicut maior. C. de reſpud hęred.❡ Sed dico ꝙ .l.penul.facit pro ſecunda,non autem pro prima cōclusione Soccyni.ſimiliter.d.l.& ſi contra,&.d.l.fin. ❡ Ex quibus infert hic Aretin. ꝙ ſicut ſententia lata ſuper repulſione exceptionis ē interlocutoria, ita ſuper admiſsione,quia quamuis peremptorię exceptionis,tamē ratio vtriq; eſt communis,illa videlicet, quia lis ſuper his non cōteſtatur, & vtraq; poſt ſe diffinitiuam expectat. ❡ Secus vbi eſſet ratio diuerſa,exempla per eum. ❡ Aduerte quia caſus noſter habet ſe quando in vno caſu diſponeretur, an in contrario caſu diſpoſitum cenſeatur, ꝙ autem ſupra dictum ē de compromiſſo, nō diſponitur in vno caſu ſed indefinite, etiā lex diſponit indefinite ꝙ ſententię arbitri ſtetur ex ratione indefinita,quia cōpromiſſum eſt, argum.l. pen.ff.de iudic.& in.l. i.ff.de arbitr. Tūc enim in vno caſu dicendum puto cum ęque ſententię ſtari partes profitentur,& non uiderem rationem cur iniquę parere teneantur,immo ratio cōtraria quę ſummitur ex ipo dicto,effectum contrariū operabitur,argu.l. cum ratio. C. de bon. dānat. ❡ Vnde dico ſic, quod eadē rō ne qua ſtatur ęque non ſtetur inique, quia igr̄ diſpoſuerunt, vt ſtaretur ęque diſpoſitum debet cenſeri (& ſi non ſit expreſſum) ne ſtaretur iniquę argum. l. cum pretor.ff.de iudicis, niſi alia ratio exprimeretur in dicto quę conueniret vtriq; contrariorum,puta ſi partes dixerint velle ſtare ſententię ęquę quia nō amplius volunt litigare &c.❡ Sic exemplarem,& intelligerem verba Bartoli in d.§.ſacram. ibi,non circa id ꝙ eſt cauſa eius effectus &c. Et hoc modo intelligo Soccyn.ibi,ſecunda concluſio ē &c. Nam ratio & cauſa ſummitur ex ipſo dicto,vt in prefato exemplo, quandoque non ſumitur ex dicto, vt in terminis. l. cum prętor.ff.de iudic. vt per glo. ibidem declaratur, ſed ſumitur ex alia diſpoſitione ſeu alio dicto, nam ratio.l. fin.§.fin.de leg.iii.&.l. & ſi contra.ff de vulg.& pupill. ſumitur ex regula qui cōmodum lib.vi. ❡ Verū hęc diſpoſitio eſt hominis,idē in iure dicetur,ius enim dixit habentem commodum ſentire incommodum,eadē ęquitate ecōtra(quāuis non expreſſerit)interpretādum eſt, vt.in.d.iuribus & mille darentur. Vbi per terminorum inhabilitatem non impediretur,arg.l.q teſt.ff.de teſta.❡ Vel ſpeciali ratione, vt per Alex. & Iaſon.in d.§.ſacram.per tex.in.l.fin. de verb.ſignifi.❡ Si mandatum ſit facultatibus eccleſię diminutis, vt clericorum numerus diminuatur, mādatarius his auctis, numerum non augebit,quia ſpecialiter lege cauetur mandati fines diligenter eſſe cuſtodiendos, hoc modo concluſio limitatur. ❡ Sed Aretinus in Clement. de heret.contra hoc vltimum ꝙ immo cōcluſio noſtra procedit, etiam in his, quę ſunt ſtricti iuris. Reſpondetur, ꝙ ſtrictius proceditur in mandato, ſemper enim in eo ꝙ non exprimitur pro omiſſo haberi debet,& ſi maior rō ſubeſſet in non expreſſo, licet non ſic in iis quę ſunt ſtricti iuris,vt patet in diſpenſationibus in.c. venerabilem, qui filii ſint legiti.cum ſimil. ❡ Conſidero ꝙ

in.d.c.

in.d.c.fin.natura illius verbi moderantes, potius operatur ne poſſit numerum augere, ſic ibi dicitur, & innuitur ꝙ ſi verbũ id non repugnaret, augeretur. ¶ Dico tamen ꝙ ſi verbũ illud, vel ſimile diminutionem importans nõ poneretur, caſus noſter ibi adaptari nequiret, itaq; ſi augeret is cui mãdatum eſt, non id faceret ex regula contrariorum, recedo per hæc a limitatione. ¶ Regulam firmo ſeu concluſionem per.d. regulam. qui commodum, & in aliis per eũ allegatis iuribus, nam commodum & incommodum quamuis neceſſario contraria non ſint, quoniam eſt dare medium ſcilicet, non commodum, tamen illud medium non impedit contrariorum diſpoſitionem, & quin contraria ſint, per ea quæ in articulo prox. dixeram.

DEinde doctores inferunt ad queſtionem primam, nunqnid prohibita condẽnatione in materia ſtricte intelligenda, & abſolutio prohibita cenſeatur. glo. in Clemẽ. prima, de heret. tenuit negatiuam per illum text. vbi prohibetur Eṗs abſque inquiſitore Hæreticum cõdemnare, nõ per hoc abſoluere prohibitus cenſeri debet, quam ſequuntur communiter canoniſte, ex ratione. l. precipimus in fin. C. de appell. & Decius in. l. nemo qui condemnare nõ poteſt. ff. de reg. iur. ¶ Aretinus hic Soccyn. poſt Ancharan. in. d. c. contrarium tenẽt, ex motiuis quæ breuitatis cauſa omittam. ¶ Et faciam plura capita, ꝙ aut quis nullo modo habet. iuriſdictionẽ abſoluere non poteſt, quia non condemnare, ſic Oldr. & Alberic. in. l. iii. ff. de re iud. intelligunt regulam præfatam, & iſdem ibi Decius, dum dicit neminem qui condemnare non poteſt, abſoluere poſſe, ſic etiam tex. in. l. ſolet. ff. de off. proconſ. ¶ Cõſidero quod ita intelligendo ll. facte eſſent ſuper indubitabili, nam cuiq; notũ ẽ condẽnare neq; abſoluere poſſe niſi habẽtem iuriſdictionem, vera tñ cõcluſio eſt, quã exempla, vt non habeat iuriſdictionem in eadem ſpecie, puto in mero imperio habet tamen in aliis puta ciuilibus. ¶ Aut quis cum à principio habuiſſet cognitionẽ diffinitioneq; modo prohibitus eſt condemnare, tamẽ abſoluere poſſet, eſt tex. in Clem. prefata, fortius ſi ordinarius vt ibidem, ad ꝙ. l. Arrianus. C. de heret. & l. abſentẽ. ff. de pœn. & l. iii. §. adeo. C. vbi ſenat. vel clar. ad idem tex. in auct. vt clerici apud proprios Epiſcopos. in fine. Vide Cæpoll. in conſil. xli. ¶ Ad argum. ꝙ facit Iureconſul. in. d. l. obſeruare, ibi nec enim &c. dic. ꝙ ſub verbis gladii poteſtate comprehẽditur abſolutio, & poteſtas recipiendi accuſationem de qua ibi, & per doctores in. l. imperium. ff. de iuriſd. om. iudic. non autẽ, ſub verbo condemnare. ¶ Non obſt. Aretin. ꝑ regulam. l. ſi quis ſeruo. C. de furt. & per glo. in. l. ꝙ vero. ff. de legibus, quod ſi duo per legem antiquam equiparantur, diſpoſitum in vno trahitur ad aliud, & eſt interpretatio paſſiua. Quia reſponderem illud procedere vbi eadem ratio eſt equiparatorum, ita regula procedit, vt per doct. in. l. ſi vero in. §. de viro. ff. ſolut. matrim. ſed in terminis noſtris ẽ diuerſa, vt in. l. abſentem. ff. de pen. l. cum ſimilĝ &c. ¶ Non obſt. tex. notabilis in. §. ex his, in auct. de heredi, ab inteſt. dũ Imperator dicit ꝙ ex his quæ dicta ſunt in. l. corrigente ius antiquum circa ſucceſſionem cognatorum & agnatorum, apparet quid iuris fiat in tutela. ¶ Quia reſpondebo illud eſſe propter ſucceſſionis emolumẽtum, ideo & tutele onus eſſe debet, dicit tex. in. §. fin. inſti. de legit. agnat. tutela, ad ꝙ regula qui commodum in lib. vi. vnde ſi vocantur cognati ad ſucceſſionem cum agnatis, ideo & ad tutelam vocabuntur, non tantum ex ratione æquiparationis quantum ex ratione præfati. §. fin. ¶ Nõ obſtan. Soccy. ꝙ arguere ſit in effectu de actore ad reũ, quo caſu bonum eſt argumẽtum, in materia correctoria, ad ꝙ glo. in Clem. ſepe, in verbo. voluerit, de verborum ſi-

gnificatione. Quia nō debent ad impar
iudicari per.l.fin.C.de fruct.& lit.expēſ.
quia ī ſideo veꝝ eē ſicut ſupra, vbi eadē
rō ſit hī per oēs in.l.ſi quis intētione am
bigua.ff.de iudic. ¶ Non obſtat.l.ſolēt
ff de offic.procōſ.quia ſupra rñſum fu
iſſe puto. ¶ Non obſtat. iſdem dū argu
it de pſcriptione iuriſdictiōis vbi ſtricte
magis proceditur quā in ſtatutis, vt per
Bar.in.l.1.ff.de itin.actuq; priuat. & tñ
pſcripta ptāte abſoluendi cenſetur ēt p
ſcripta ptās cōdemnādi, vt per oēs in.l.
imperiū, quia illud dico in odiū patiētis
pſcriptionem qui paſſus eſt & negligen
tē ſe habuit in eo in quo iura magis ſol
licite ipſum habituꝝ fuiſſe volunt, atq;
iubēt.d.l.abſentem. ¶ Vñ propter ma
iorem rōnem & ptās cōdennandi pſcri
pta cenſetur, ratio enim præſcriptionis
introducēde fuit negligētia, vt in.l.fin.
C.de Ana.except. Ergo &c.

SEcunda qō eſt extante ſta
tuto ne ſoror fratri ſucce
dat, an frater excludatur ā
ſucceſſione ſororis, Bal.in.
l.legē.xii.tabul.C.de legit.
hered.dicit negatiuā per illū textū, vbi d
media iuris prudentia exiſtit ſtatutū, ne
fœminę ſuccederēt agnatis, & nihilomi
nus agnati fœminis ſuccedebant. ¶ Se
cundo dato vno inconuenienti, ne vide
licet ſoror &c. nō debet aliud ſequi, hāc
ibi Paul.Corn.& Alexander in.d.§.ſi
eram. Iaſon.hic, & eſt cōis opinio, potiſ
ſimum quia maior rō ſuccedēdi viget in
maſculo propter honorem ſamiliæ cō
ſeruandum, argumēto.l.quiſquis.C ad
l.Iul.maieſt.& §.hoc quoq; inſti. p q̄s
perſon.nob.acquir.& quamuis rō hæc
tolli videatur in.d.l.legē.tñ per ſtatuen
tes renouata eſt, ꝙ fieri potuit, nō enim
legi directo contrauenerūt, de quo Bar.
in.l.oēs populi de iuſti. & iur. in tertia
quæſt.principali, tunc enim id eueniſſet
cum lege cautum eſſet ne ſoror ā fratris
ſucceſſione excluderetur, de qua in §.
cæterum Inſtit. de leg. Agnat. ſucceſ
ſione cum igitur rō per ſtatuentes reno
uata ſit ne in fœminis locum vendicet,
communis cōcluſio verificatur, nec erit
contrariorum eadem diſciplina, nec re
gule correlatiuorum (de qua Soccy. hic
& conſil.75) locus erit. obſtāte rōne di
uerſa. ¶ Neq; tex.in.§.filium, in aucten
tico qbus mod.nat.effic. ſui. nobis ob
ſtabit, quia loquitur in noua ſucceſſio
ne inducta præter commune ius, nō cō
tra, ita doctores. ¶ Declaro, nam quan
do filius legitimatur, eo ipſo legitimus
ſit cum qualitate vt ſoli patri ſuccedat,
nunquam.n. in caſu fuit, quo ipſe agna
tis vel ſibi agnati ſuccedere ſperarentur,
ſi ergo ibi dicitur ne ſuccedat agnatis,
equa rōne ſit econuerſo, ſed in caſu no
ſtro ſuccedunt ad inuicem iure commu
ni, ſi demum vnus prohiberetur, nō eſt
dicendum alterū prohiberi ad iuris cor
rectionem, nō enim patitur æquitas cor
rigi ius. Argumento.l.Sancimus. C.de
teſtam. ¶ Tunc quidem locus eſſet cor
relatiuis, cum nouiter in vno diſponere
tur, puta. ꝙ adoptatus ſi poſt emanci
paretur nihilominꝰ adoptiuo patri ſuc
cedat, profecto & patrē ei ſuccedere di
cēdum eſſet. Et quamuis in caſu noſtro
videatur iniquum repelli tantummodo
ſororem, nihilominus ſeruari debet.l.
proſpexit ff.qui & ā quibus. ¶ Nec ob.
tex.in.§.cæterum inſti. de leg. agnat.
ſucceſſ.ibi maſculi admittantur etiam ſi
longiſſimo gradu ſint, itaq; videtur, ꝙ
ſi non eſſet expreſſum non admitteren
tur. Quia dico verba illa non eſſe de me
dia iuris prudentia, ſic Florent. probāt,
quia tex. præfati §.retulit ſe ad.d.l. vbi
dicitur hoc incognitum & inteſtinum
non igitur expreſſum, quia tunc aper
tum & cognitum diceretur. ¶ Ponde
ro verbum placebat in. d. §.quo capi
mus, ibi potius recitari ſubſtantiam,
quam verba medie iuris prudentie, quæ
ſubſtantia ſic ſumitur per argu. l. cum
prætor. ff. de iud. ac ſi verbis exprime
retur, nunc nihil aliud ponam ſuper
hac rubrica.

POSSESSIO APPELLATA EST A PEDIBUS, ET (VT LABEO AIT) QVASI PEDVM POSITIO QVIA NATVRALITER TENETVR AB EO QVI EI INSISTIT QVAM GRÆCI. &c.

PRÆMITTO quæ ſuper rubr. dictum eſt, ſummabis per Bart. & Alex. ℂ Diuiditur in tres partes per doct. clarius per Imolã dic in duas. ſecunda ibi dominiũq; rerum. ℂ Et quelibet ſubdiuiditur in duas, in prima particula prime partis ponit dictum cum exemplo. ℂ In ſecunda eius rationem, ibi quia &c. ℂ In prima ſecunde ponit iuſgentium antiquum circa effectum poſſeſſionis. ℂ In ſecunda ibi eiuſq; rei, quo modo effectus ille hodie verificetur. ℂ In textu ibi à pedibus, primo noto à pedibus poſſeſſionem eẽ denominatam, ab actu itaq; corporali qa tenetur ab eo qui ei inſiſtit.

Væritur cur potius à pedibus, quam ab alia corporis parte. Paul. de Caſtro, quia immobilium poſſeſſio (quæ dignior eſt, vt in, l. ſi rem mobilem, in eodem) capitur pedibus. Argumento l. cum in diuerſis, de relig. & ſump. funerum. ℂ Iaſon aliter, ex ratione originis, primo enim immobilium homines ceperunt poſſeſſionem vt etiã ſumitur ex titulo noſtro. ℂ Opponeres forſitan. d. l. cũ in diuerſis. ff. de relig. & ſumpt. fun. vbi caput ẽ dignius cæteris membris, vt capite poſſeſſio capiatur, videlicet & ſolo oculo. l. q; meo. in·§·ſi venditorẽ eod. Dico tamẽ illam non fuiſſe primeuam, ſed caſu extrinſecus poſtmodum ad inuentam, concurrente voluntate duorum, tradẽtis videlicet poſſeſſionem, & acquirere volẽtis, non enim ſic acquiſiuit quis primã poſſeſſionem. ℂ Neq; ſedendo, vt quidam dicunt à ſedibus, innuendo non aliter quam ſedendo quem poſſidere, nec primã ſyllabam verbi poſſeſſio, reſoluẽtes.

Værítur cur potius à corpor itaq; actu naturali, q̃ ab aío dicatur. cũ nó minns I ea regratur. l. iii·§·I amittẽda, iſra eod. Ita vt ſine animo non poſſit acquiri quamuis maxime quis corpore cõtingat, vt dicitur in l. noſtra in·§·ſi furioſus. ℂ Paul. Dicit quia corpus in acquirendo, eſt maximũ quid. l. iii. & de iur. gent. (ſic iure priori) corporalis introducta fuit, ſed illa animi iure ciuili. ℂ Iaſon cõtra, cũ animus nobilior ſit. Not. in. l. iuſtiſſime. ff. de edil. edic. item potentior tam in retẽtione poſſeſſionis quam in amiſſione quæ fit ſolo animo vt. d·§· in amittenda. nõ tamẽ corpore ſolo. l. clam poſſidere·§· qui ad nũdinas infra eodem. ſed reſpondet iſdem, q; in acquiſitione, magis corpus operatur. l. ii. §. nerua filius ibi, quatenus ſub cuſtodia nr̃a ſunt, ideſt quatenus ſi velimus earum naturalem poſſeſſionem nanciſci poſſemus, & acquiſitio non retentio principaliter cõſideratur, igitur &c Argumento. l. ſi quis nec cauſam. ff. ſi cert. pet. ℂ Florent. cõtra hoc

ex quo animus vt corpus in acquiſitio-
ne operatur· §· 1.infra eodem, vbi dici-
tur furioſum non incipere poſſidere,
quia non habet animum, qua de re ſol-
uūt,ꝙ qa poſſeſſionis acqſitio facti nō
iuris eſt,vt in.d· §·ſed furioſus, ibi eam
rē facti non iuris eſſe. Et facta non ani-
mo ſed in corpore cōſiſtunt, igitur &c.
Ad ꝙ .l.deniq;.ff.ex quibus cauſis ma-
ior. ¶ Conſidera tamen ꝙ in. d §. non
ſimpliciter approbant eſſe facti. ſed cum
adhærētia ciuilis poſſeſſionis, patet, dū
dicit de intellectu, ſed hoc tollitur per.
d.l.deniq;.Dum dicitur ꝙ plurimum fa-
cti habet,ſic ratio iſtorum ſubſtinetur,
ab eo ꝙ plurimum ineſt. ¶ Iterum op-
po.d.l.cum in diuerſis,vbi non attendi.
tur corporis maior pars,ſed illa quæ re
putetur dignior,ideſt caput,ſed deberet
animus attēdi,quia dignior ē, vt ſupra.
¶ Reſpōdeo quia ex capite quis cogno
ſcitur,ideo caput attendatur, & dignius
ē,quia plurimum operatur. vt ibi dici-
tur,vnde concludo, ꝙ quia ex aſſiſtētia
corporis cognoſcitur potius quem poſ
ſidere q̄ ex animo, cum hoc ſit, quid
intrinſecus,ideo magis a corpore deno
10 minetur,arg.l.dolum.C.de dolo. ¶ Se
cūdo notatur, ꝙ dominium cepit a na
turali poſſeſſione,itaq; dominiū ſic iuſ
gētium primeuū de quo in.l. ex hoc iu-
re gent.ff.de iuſti.& iur.cæpit originem
à iure naturali primæuo,quod quomo
do procedat vide Soccy.hic. Aduerte ꝙ
quamuis dominia contractuſq; iuriſgē-
tiū primeui fuerint introducta, illā ni-
hilominus bonam fidē (quam in his ad-
hiberi quandoq; neceſſarium ē,de qua l
l.1.ff.de cōſt.pecun.) primæui iuris na
turalis eē dicem',ſic ītelligo tex.in.c.ius
naturale,prima diſt.quā pro contrario
inducebāt. ¶ Tertio notatur valere ar
gum. ab ethimologia,de q̄ dicetur ī gl-
QVarto notatur, ꝙ capta
in bello ſtatim occupan
11 tium fiunt,quia in nulli-
us bonis ſunt,nam pari-
ficantur hic cum volati-
libus quæ ſtatim &c. vt patet in verbo
protinus,adq; eſt tex.in.l.naturalem in
.§·fin.infra titulo primo ibi,quæ ab ho
ſtibus capiūtur ſtatim &c. ¶ Sed Alex.
contra,quia debent imperatori ſeu Du
ci exercitus conſignari,qui diuidet inter
militer.l.ſi quis pro redemptione.C.de
donat.c ius naturale prima diſt. ¶ Dic
per Florēt.capiētium fieri ſtatim quam
uis præſentētur,vt quandoq; à magi-
ſtro militum diuidantur, hoc modo in
telligitur tex.in.d.l.ſi quis, ibi præſtat
iunctis ſequentibus ibi,vel de ſpoliis ho-
ſtium,quamuis reſpectu aliorum verbo
rum ibi.de ſua ſubſtantia &c. Importet
donationē.De qua in titulo illo. ¶ Di-
uiduntur (in quam) ex ratione Petri de
Bella pertica,ne plus conſequantur nō
militantes vel ſegniter,quam acriter pu
gnantes,ſecundum merita enim diuidē-
da ſunt,vnde ſtatim capiētium fiebant,
ſed reuocabiliter. ¶ Neq; mirum eſt,ſi
hoc ad præfatum tex.in verbo ſtatim,
ſubintelligatur, cum in ſimili illud ſit,
ne etiam perfecte capientium fierent,ni
ſi intra præſidia deducerentur,Ang.hic
per tex.in.l.ſi quis in ſeruitutem, cum
ſequent. ff. de furtis, vide text, in. l.
poſtliminium. ff. de capt.

NOſtrum notabile procedit
i mobilibus, immobilia ve
ro efficiūtur fiſci ſeu publi-
cātur. Ad quod.l.in Agriſ.
ſup̄ titulo proximo. ¶ Et
procedit in bello iuſto. Alex.hic,ē tex.
in cap.ſicut,el. 3.de iur.iuran. ¶ Iuſtō
bellum intelligas indictum per Princi-
pem,neq; noſtrum eſt de cauſa inueſti-
gare,Ioan. Andreas in. c. olim cauſam
de reſtit.ſpoliat.nec attēditur ꝙ ex par
te inimicorum ſit iniuſtum, nam.ll.ſim
pliciter dicūt ab hoſtibus capta fieri ca-
piētium d l.naturalem,neq; diſtinguūt
ex qua parte,ex vna tantum parte iniu-
ſtum eſſe oportebat. ¶ Nō obſt. Abb.
in cap.ſicut,de iure iurau. nec tex.in.c.
iuſtū.quia procedūt in foro poli. ¶ Nō
obſt· ꝙ princeps quē directe ſine cā bo

nis priuare non poſſit, itaq; minus indi-
recte, arg. l. contra. l. ff. de leg. quia pro-
hibitum (quando venit in neceſſariã cõ
ſequentiam) attendi non debet, ita Bar.
in. l. 1. ff. de auct. præſtan. ¶ Princeps
enim poteſt indicere bellum, ſi res poſt
modum capientium fiant illud eſt in ne
ceſſariam conſequentiam, ita reſoluũt.
¶ Queritur cur de cauſa non curatur.
Dicunt quia principis auctoritas facit
vt videatur iuſtiſſime indictum arg. l. ſi.
C. ſi contra ius vel vtil. publ. ¶ Mihi ve
ro non placet per. l. hoſtes. ff. de verb.
ſignif. vbi iuſtum bellum eſt, ꝙ ab exte
ris populo Romano vel Principi indi-
ceretur, in quibus iuſta (ſicut ſupradi-
cta) cauſa præſumi nõ poteſt, qua de re
concludẽdũ putarẽ eſſe iuſtã, vt qa qui
indicunt credant eẽ iuſtam, idq; faciant
pro iuſtitia tuẽda, quod ſatis factũ eẽ di-
cetur ſi palam & cum ſolemnitate bellũ
indixiſſent. ¶ Non obſt. l. poſt liminiũ
ff. de capt. ibi, ꝙ hoſtes iniurioſe tenẽt,
quia ſunt verba noſtrorum, nec diſſimi
libus contra nos ipſi hoſtes interroga-
ti vterentur, rationiſq; rationem crede-
rem illam eſſe, quia non eſt dare maio-
rem. Qui de iuſtitia cogniturus eẽt, in-
ter Principẽ & ſuos hoſtes. ¶ Qua de
re ſi bellum indiceretur ab inferiore, nõ
putarem illud iuſtum eſſe per rationẽ
præfatam niſi cauſa euidenter iuſta pre
poneretur, vt quia Princeps moribus ti
ranicis publice vteretur vel ſuos mini-
ſtros vti pateretur argumento regule q
tacet, de regul. iur. vi. nam ipſo iure tũc
Principis poteſtatem (vt puto) perdit.
argumento. c. erit autem lex, prima di-
ſtinc. iiii. iuncto textu in auc. de conſuli
bus, in principio, & auctoritatẽ de qua
ſupra, cũ i incertis nõ certis locus ſit cõ
iecturis, vulg. l. cõtinuus de verb oblig.
12 SEd notabile ab hoſtibus ca
pta fieri capiẽtium, nõ pro-
cedit in territorio alieno,
cõſuluit ita Soccy. argum.
l. præſenti, & l. denũciamus
C. de his qui ad eccl. confug. Alienũ. n.
territoriũ ſicut Eccl'a prebet ſecuritatẽ
cõtrariũ tenuit Ioh. de Ricchis Florẽt.
p. l. ſi qs pro redẽptiõe, in. §. 1. C. de do
nat. ibi magiſtri militũ militi bus donãt
ſpolia, in quibuſcũq; locis degere noſcã
tur, põderat gñalitatẽ verbi quibuſcũq;,
vt cõprehẽdat capta in alieno, Soccy. di
cit illud verbũ ad bona nõ referri, ſed ad
pſonã magiſtrorum militum. Florent.
ꝙ immo ad bona tanquam ad proxima
l. ſi idem cum eodem. ff. de iuriſd. omn.
iud. ¶ Nihil eſt, pondero verbum noſ-
cuntur, quod præſupponit nominati-
uum, ſed nominatiuus ibi nullus eſt pre
terquam magiſtri militum. igitur &c.
Preterea ſupra dixerat ſpoliis hoſtium,
non conuenirent verba ſequentia ibi de
gere noſcũtur, ſed poſuiſſet degẽtibus,
vel degentium. ¶ Secundo pro ipſius
parte inducebatur. l. diuus. ff. de ſeruit.
ruſt. præd. vbi quamuis dominus poſſit
prohibere ingredientem fundum, non
tamen impedit quin aues capte ingredi-
entis fiant, Soccynus dicit maiorem eſſe
publicam ſecuritatem, ita firmo. quia
publica ſecuritas omnium de ciuitate
prohibitio eſt, non ſolius particularis,
vt in. d. lege. ¶ Florẽtini firmant argu-
mentum de. d. l. diuus, iuncta. l. noſtra,
vbi capta in bello feris captis æquipa-
rantur, reſponderem in duo tantum fie
ri æquiparationẽ, videlicet, ꝙ iuriſgẽt.
ſimiliter occupãtium fiant, & ꝙ ſtatim,
ipſo quo capiuntur, Non autem in reli-
quis, cum diuerſa ratio laboret. d. §. idẽ
cœlius, nam nõ feris vel auibus, ſed ho-
minibus ſecuritas publica datur, ex qui-
bus diſtinguemuſ generalitatem. d. l. na
turalem, cum ſimil. vt non procedat in
occupantis in alieno, niſi vbi quis hoſtẽ
inſequeretur tranſeuntẽ in locum alie-
num, argumento eorum quæ dicuntur
in. l. pleriq;. ff. de in ius voc. per Bar. in
l. ꝙ ait lex. in. §. 1. ff. de adult. ¶ Infe-
13 runt etiã ad quæſtionẽ. Iohannis Andr.
in addit. ſpecul. in titulo de rapt. Man-
tuani bona recuperauerunt occupata p
Veronenſes, quæſitum eſt an fierent re-

cuperantium, vel prioribus dominiis reſtitui deberent, hoc vltimum firmauit, p.l.ab hoſtibus la.ii. C.de capt.vbi ſerui a militibus capti dominis reſtituuntur, dicit ibi tex. receptos enim eos non captos iudicare debemus,& milites noſtros deſenſores eorum decet eſſe, nō dominos. ℭ Secundo per.l.ſi captiuus.§.ii.ff.de capt.vbi expulſis hoſtibus, agri prioribus dominis reſtituuntur. ℭ Tertio per.l.Pomponius.ff.de acquir.rerū Dominio, de conſuetudine tamen contrarium ſeruatum & iudicatum fuit, ſeqtur Angel.in.d.§.ab hoſtib. ℭ Quā conſuetudinem limittant, niſi incontinenti recuperarentur, tunc non effecta hoſtium finguntur, arg.l.qui poſſeſſionē.ff.de ui & ui arm.itaq; dominis ipſis reſtituuntur. ℭ Diſtinguerem aut bona fuerunt comilitantium, vt arma, veſtes, æqui, tunc fiant recuperantium, niſi incontinenti &c. Tūc enim ſi commilito non aufugiſſet, ei reſtituerentur. ℭ Aut ſubditorum, tunc ſi immobilia prioribus dominis reſtituerentur. etiā ex interuallo recuperata, ex ratione qa princeps tenetur defendere fideles, vt in titulo de pace conſtan.cum vulgar. & ſic non ſolum cauſa debellandi milites habere debet.d.l.ab hoſtibus.& eſt caſus in.d.§.ſecūdo, vbi pondera ibi prioribus dominis, ad differentiam poſterio rum. ꝙ ē denotare dominium fuiſſe hoſtium,& recuperationem factam ex interuallo. ℭ Nō obſt.conſuetudo, quia ī caſu hoc potius corruptela diceretur, nec per eam iudicandum eēt contra caſum legis,& ſi diceretur iuriſgentium fieri recuperantium, vt hic nihil eſſe putarem cum fuerit alteratum a iure ciuili. d.§.ii. ℭ Si mobilia habebit locum conſuetudo. niſi incontinenti &c. & niſi cōſiſterent in magno valore quia tunc immobilibus equipararentur, arg. eius ꝙ iure dicitur magnam cauſam pecuniariam equiparari cāe criminali Bal.in.l. parentes. C.de teſtibus recuperanti tamē aliquid datur pro recuperatione ne minus conſequatur quam ſi recuperaſſet bona modici valoris.

14 DVo notat Soccy.ex tex. ī verbo.eiuſq; rei veſtigiū, vnū quod exprimitur dāturq; nobis ī ſēſu directo videlicet in rebus hic enumeratis & hodie ſola poſſeſſione dominium quæri, Quæ enim ſunt nullius occupantium fiunt, Bartolus in.l. remq; nobis.infra eodem.& nullius eſſe dicuntur ſi hominis artificio carerent, videlicet in alieno loco reperirētur. ℭ Adde tex.noſtrum ibi littoribus inuente, litus enim in bonis nullius ē, inſti. de re diuiſ.de æquitate tamen pro parte fierent inuētoris, vt conſtituit Adrianus, recitatus in.§.theſaurus.eodem.titulo. ſi ſint magni valoris bene poſſumus de theſauro dare partem, non ſic de re parui. ℭ Quæro quid ſi lapillus manu ornatus inueniretur in littore, dicerem nō fieri occupantis per iam dicta, ſed aſſignandum eſſe fiſco tanquam vacantia bona,& obſeruabitur ſolemnitas vacantium bonorum de qua in.l. ſi vacantia. C.de bo.vacant.lib.decimo, nihilominus pars dabitur inuentori cuius fortuna fiſco profuerit argumento.l.pretor ait.ff.de eden. ibi equum eſt quod mei cauſa confecit.&c. ℭ Aliud Soccyni, ē ꝙ hic nō exprimitur, ſed ex textu capitur per contrarium ſenſum, videlicet in rebus hic nō enumeratis, poſſeſſione ſola non quæri dominium, vnde ſequitur verum eſſe quod Paul.de Caſt. dixit, videlicet bona immobilia nō ſumi in bonis nullius ſed reipublice vel domini, ſub cuius territorio ſita inuenirētur, nā ab initio dominia diſtincta fuere. poſitiq; termini.d.l.ex hoc iuregentium.ff. de inſtit.& iur.vnde nequaquam in nullius bonis fuiſſe dicentur. ℭ Sed Aretinus conſuluit contra, fretus ꝙ ſequeretur in donatione Imperatoria de territorio, non venire id ꝙ intra territoriū reperitur ſine dominio particulari, ꝙ iure non probatur. ℭ Secundo ꝙ tale

dictum eſſet contra vulgarem illã regulam, videlicet quæ nullius in bonis ſunt occupantium fieri. ¶ Tertio res habita pro derelicto non fieret occupantis. ¶ Quarto p Bar. in. l. ſi duo. ff. vti poſſid. concludentem ꝙ per occupationẽ probatur dominium directum in re ꝗ per alium quandoq; occupata non appareret, nam non verum eſſet ſi concluſio ſtaret, cum præſumeretur in bonis ciuitatis. ¶ Sed ad primam ſecundam tertiam. Soccynus reſpondet, vt procedat in caſu quo appareret eas res fuiſſe quandoq; occupatas, veniunt. n. ipſe in donatione Imperatoris, non quas pateat occupatas nullo tẽpore fuiſſe. ¶ Ad ſecundum aliter dic, videlicet in lapillis gemmis vt hic, & in immobilibus, vt in. §. inſula. verificari. ¶ Ad tertium dicas vt dixit, ex quo nota ꝙ titulus pro derelicto, locum non vendicat in rebus quæ nunquam fuerint in bonis alicuius ¶ Ad quartum. dicit Bartolum. nõ preſupponere caſum in quo principaliter de dominio ageretur, tunc nec rei nunquam occupatæ dominiũ ex poſſeſſione probaretur vt idẽ in. l. rẽ que nobis, eodẽ titulo, ita cõtrarium ſoluit, ſed vbi dominium incidẽter ventilatur quo caſu vl' occupata vl' nuſquã res ipſa fuerit, dñium p eius poſſeſſionẽ probatũ eẽ dicetur, vt Bar. in. l. nam & ſi fur. ff. ſi cert. pet. ¶ Quinto cõtra Paulum Florentini mouentur. per tex. in. l. ſi vacantia. C. de bon. vacant. lib. x. vbi vacantia bona nõ prius incorporantur quã ſi per proclama perquiſitũ ſit an quis ſe eẽ dominum prætendat, non igitur vacantia ſtatim principis facta ſunt, vt Paulus præſupponit. ¶ Tu dic in titulo illo per totum de vacantibus propter mortẽ, vel delictum non alio modo tradi. ¶ Nec obſt. verba ibi. vel alio mõ, quia denotant modum delicti cũ ẽt mortis explicaſſet, itaq; vbi alio mõ vacarent, ſolemnitas non obſeruaretur, dictio. n. (alio) copulat ſimilia expreſſis, glo. in. l. ſi fugitiui. in verbo alia. C. de ſeruis fugitiuis.

¶ Sexto mouebatur per Abb. in. c. ſi diligenter, ſecundo notabili, de foro cõpeten. nihil ẽ, nec Abb. id probat. ¶ Septimo per. l. primam. §. ſi inſulam. ff. de flumin. vbi tex. ꝙ inſula nata in flum. publico, ſi agri fuerint limitati fit occupantis, non eorum qui prope Ripã prædia poſſiderent, patet igitur ꝙ nõ eſt in dominio ſeu bonis Domini territorii: ¶ Cui reſponderẽ ꝙ quia inſula eſt, que etiam nouiter naſcitur, vt inſti. de rerũ diuiſ. non poſſumus dicere pro certo ꝙ occupata fuerit eo tempore quo dominia diſtincta fuerunt, non enim illa tũc in rerũ natura erat, poſſideri igitur non poterat, arg. l. decẽ de verb. oblig. neq; videri, q viſus ſaltem in acquirenda eſt neceſſarius. l. ꝙ meo in. §. ſi iuſſerim eodem. quamuis iure quo loquimur membris tantum corporis poſſeſſio detur, itaq; in inſula nunc nata. d. l. ex hoc iur. non verificaretur. hoc modo cum Paulo & cum Soccyno tranſirem. ¶ Nota per Alex. hic differentiam inter lapillos Gemmas, & Margaritas. inferentem ad quæſtionem, & Florent. ſaluant eum à Peruſinis, in lapillo enim præcioſo læſio non poteſt conſiderari, Bar. in. l. fin. ff. de public. ¶ Dũ Alex. infert. ad quæſtionem de inquiſitione dictante ꝙ Titius violenter cognouit bertam, communiter approbatur. ¶ Aretinus contra. cui Florent. reſpondent, ſequuntur ꝙ illud verbale videlicet violenter, poſſet, & ad tertium referri. puta ſi tertius compuliſſet quem, vt cum berta coiret, exẽplum eſt in. c. veniens de ſponſal. vbi pater inuentum cũ filia deſpõſare coegit:

GLo. prima diuiditur, vt per alios. Contra primam eius partem Bar. oppo. ꝙ eius diffinitio non cõuertatur cõtra. l. 1. in. §. dolum. ff. de dolo. nam & ſine pedibus poſſeſſio eſſe poteſt habetur in. l. quod meo. in. §. ſi venditorem in. l. iii. in principio infra eodem. in. l. clauibus. ff. de contrahen. empt. vñ dicit hic nõ poni diffinitionẽ

ſed vocabuli alluſionem,ſeu deriuationem. ¶ Iterum oppono.per glo.in fin, ſic ſequor ordinem Bartoli legendo primam cum vltimam parte, ꝙ ſecundum hoc res mobiles non poſſiderētur,quia pedibus non calcantur,ꝙ eſſet contra. l.ſi rem mobilem,&.l.rem quæ nobis, eodem.qua de re concludit ꝙ proprie
16 non poſſidentur. ¶ Ex cuius verbis doctores capiunt cōcluſionem ab alluſione ſumi propriam ſignificationem. l.tugurii de verb.ſignific.l.ii. in.§.appellata.ff.ſi cert.pet.melius in.l. notionem in.§.inſtrumentorum.in verbo.proprie de verb.ſignif.& in.l.1.ff.ad municipa.& hæc opinio communis eſt. ¶ Iaſon ꝙ immo nec imobilia proprie poſſideantur per text. noſtrum ibi quaſi, que dictio denotat improprietatē. l. ii. ff.de vſufr.eaꝝ rerum quæ vſu conſum. cum ſimilibus,tamen ſoluit ꝙ quādoq; exprimit veritatē.l.2.ff.de tuto.ibi quaſi tuitores,nam vere ſunt tuitores. Concludenter poſt glo.iſti videtur velle immobilia proprie poſſideri, mobilia vero improprie. ¶ Bartolus & magis cōmuniter tenent ꝙ etiā mobilia proprie poſſideantur,cui ſatis contrarius ē tex. in.l.vxorem.§.legauerat.de leg. iii.vbi quis dixit relinquo quicquid in patria mea gadibus poſſideo.tamen inſtrumētum calendarum non venitꝰ, neq; pecunia domi gadibus relicta. ¶ Reſpondetur per glo.ibidem & Florent. hic illud ex ratione,quia nec inſtrumētum neq; pecunia perpetuo ibi remanſura erant, ad ꝙ pondera verbum.reliqui,quaſi dicat relinquenda nō erant. ¶ Quicquid ſit ſatis obſtat,cum indiſtinctæ loquatur,& clare ſe oſtendat ꝙ in præfatis verbis.ibi.quæ poſſideo,non contineatur.dicunt ꝙ quia ſi proprie poſſiderentur,titulus vtrobi eſſet ſuperfluus, cum ſuffeciſſet vti poſſidetis. nam ſub illo verbo poſſidetis, res mobiles comprehenderentur, & nihilominus diuerſi tituli in. ff. & . C . poſiti inueniuntur.

Ex dictis tamen Bart. infertur ad quæſtionē eius. qui reliquit ſuas poſſeſſiones, vel rerū ſuarum,an & mobilium poſſeſſio relicta dicatur, affirmatiua videtur verior p Bartholum & communiter,vt ſupra. ¶ Petrus Cy.Bal.in.l.fin.C.de cōpenſation. & Alex.hic dicunt venire magis p communem loquendi vſum. ¶ Nihilominus & per ſuperiora. Cum iſtis tenerē, ſi reliquiſſet dicendo poſſeſſionem reꝝ ſuarum.ſed dicendo poſſeſſiones ſuas; venire putarem proprietatem ruraliū immobilium ſecūdum communem loquēdi vſum. ¶ Nam dum vulgariter dicitur poſſeſſio ſua,al's la poſſeſſion ſua, ſignificat prædium ruſticum,ſiue rurale,in hoc puto fundatum textum in.l. ii.ff.de fideiuſſ.minor,& in.l.prima.C. de omni agro.deſert.lib.x.iuncta rubrica ſua. ¶ Redeundo ad primum dictū. quando dixit poſſeſſionem rerum ſuarū,clare demonſtrauit ſe excludere proprietatem, arg.l.cum prætor. ff. de iudic.neq; communis loquendi vſus facit hoc importare proprietatem.benefacit importare mobiliū poſſeſſionē. ¶ Sed tunc vt relictum tale non ſit abſq; vtilitate, contra propoſitum relinquentis, & arg.§.ſed ſi rem.inſti.de leg. & vt fugiamus fruſtratoriam diſpoſitionē, dicendum eſſe putarē ex verbis illis vſumfructum rerum cenſeri legatum iuxta titulum.ff.de vſufruct.earum rerum quæ vſu conſumun. ¶ Aut dixerit relinquo ea quæ poſſideo.tunc relicta proprietas etiam mobilium (vt puto) cenſetur,argu.dictorum Bar.dum tamen ciuiliter ſaltim poſſideātur. ¶ Dubium facit an etiam iurium.videtur ꝙ nō,quia incorporalia non poſſidentur.l. ꝙ ſeruus.§. ſeruitutes.infra eodem.& hoc firmarē in odioſis & ſtrictis iuris,argu. l. quicquid aſtringende.de verb.oblig.non in fauorabilibus.Argumēto regulæ odia in vi. ¶ Aut dixit ea q̄ poſſideo i tali loco puta Romæ,tunc & mobilia venirent, ſi tamen

tamen ibi perpetuo remanſura erant, ꝙ
ex rerū ipſarum natura ſumitur, vel de-
ſtinatione.d.§.legauerat.
REdeūdo in hoc principio
glo.tractatur an validum
ſit argumētum ab ethimo-
17 logia, per Bar. & doct. hic
I.l.ii.§.appellata.ff.ſi cert.
pet.in.l.omnes populi. In tertia quæ-
ſtione ſexte q̄ſtionis principalis. ff. de
iuſt.& iur. dicitur ꝙ ſic. niſi diffinitio re
pugnet. nam non eſt teſtamentum que-
libet teſtatio mentis, quia diffinitio re-
pugnat, vt in principio. inſti. de teſtam.
❡ Sic in furto, non enim ſequitur nō eſ
ſe furtum, quia de nocte factum non fuiſ
ſet. de quo in.l.1.ff.de fur. iuncto textu
inſti. de oblig. quæ ex delict. naſc. Ratio
illa eſt quia diffinitio debet naturam dif
finiti enucleare.d.l.1.ff.de dolo, quia de
re ſtatur ætimologiæ. & diffinitionem
intelligas iureconſultorum non eā que
magiſtraliter poneretur, vt hic Iaſon.
❡ Inde ſequitur ꝙ ſi plus neq; minus eſ
ſet in ethimologia quam in vocabulo
ipſo, vt patet in donatione. que eſt doni
datio. ſic in exceptione. tunc ex ea nega
tiue affirmatiueq; recte argueretur. vbi
diffinitio non repugnaret dicūt moder-
ni in.c.priuilegia.iii.diſtinc. ſic proce-
dit inſtit. de interdictis vbi iter duos red
ditum, ē interdictum.&.l.1.ff.de fide in-
ſtrumentum. ❡ Sed obſt. ꝙ diximus de
tutore, non enim omnis qui tuetur ē tu-
tor. ❡ Item contra de poſſeſſione non
enim ipſius ethimologia plus minuſue
continet. Reſpon. ꝙ in duobus iſtis iu
riſconſ. nō ſimpliciter dedit nobis ethi-
mologiam, ſed adiunxit dictionem qua
ſi, vel dic ꝙ ethimologiæ tutoris diffi-
nitio repugnat, de qua in.§.1. inſtit. de
tutor. ❡ Et in poſſeſſione dic iuriſcōſ.
non remanſiſſe in alluſione. Sed vlteri-
us proceſſiſſe dicendo de gemmis, lapil
lis, &c. Quæ repugnant, ſic ab ethimo
logia non bene argueretur, intelligas af
firmatiue non. n. eſt teſtamentum quia
ſit teſtatio mentis, poſſent enim eſſe co-
dicilli, legatum, vel q̄uid ſimile. ❡ Sed
negatiuæ procederet infallibiliter vt ar
guit iuriſconſ. in d.§.appellata, non fit
de meo tuum, per hoc non eſt mutuū,
habetur in cap. forus i verbo, Iudex. de
verb. ſignif. ❡ Quod intelligas per eos
vbi ſumeretur ex eſſentiali natura ſui, &
in .d.§.in exemplis, non quando ex ac-
cidēti ethimologia veniret vel ex eo ꝙ
rationabiliter eſſe deberet. ❡ Non. n.
ſequitur ꝙ qui nō auget Imperium, nō
ſit auguſtus, non facit pontem, ideo nō
ſit Pontifex. ❡ Sic reſpōdetur ad.l.no-
ſtram. ꝙ animo poſſeſſio eſt, & ſi nō ſit
pedum poſitio, quia ꝙ pedum poſitio
ſit, venit ex accidenti, vnde nec negatiue
argumentum procedit. ❡ Sic in furto,
eſt enim accidentaliter vt de nocte fiat.
& nota verba, plerumq; in. d.l.1.ff.de
fur. ❡ Et ſic eſt in.l.taberne. ff. de verb.
ſignific. accidentaliter enim euenit, vt
taberna tabulis claudatur.
18 SEcundā gloſe partem ag-
grediamur, in qua poſſeſ-
ſio deffinitur primo p Io-
hannem gloſſatorem anti
quum, ꝙ eſt ius quoddam
rem detinendi. ❡ Vbi Bartolus contra
quia facti non iuris eſt, Alex. ꝙ immo iu
ris, vt in.l.peregre, ibi ius poſſeſſionis in
fra eod. ❡ Sed eūdo per veſtigia Soc-
cyn. conſidero rei apprehenſionem, vel
retentionem, aut propriam poſſeſſionē
primum eſſe nudi facti, caderéq; in furio
ſo, infante vel mente capto. ❡ Non ta-
men ex tali facto inciperent poſſidere,
enim nō habeant affectionem, vt in.l.no
ſtra.§.furioſum. & in.l.pupillus. Vnde
in apprehenſione requiritur & aliud fa-
ctum videlicet animus. l. conſilio. C. de
curato. furio. l. bonæfidei ſupra titulo
primo, & hic ponēda ſunt quæ hic Soc
cyn. in primo membro. ❡ Ex quibus
factis ius oritur, ꝙ ius poſſeſſio de nomi
natur, vt infra dicemus argu.l.ſi ex Pla-
gis.§.incliuo.ff.ad.l.aquil. ❡ Secūdam
itaq; retentionem eſſe facti, vel ſi conſi-
deras actualē, vel cū animo retentionē.

¶ Quæ ſi ſolo animo fiat cõſeruat poſ-
ſeſſionem, itaq; ius quæſitum, vt in. l. pe
regre & in. l. clam poſſidere. §. qui ad nũ
dinas, eodem. ſi etiã actualiter itaq; cor-
pore nouum ius producere apta eſt vi-
delicet poſſeſſionẽ. ¶ Vnde ſi cum po-
nes me depoſitam rem animo poſſiden
di retineam taliter vt non ſim amplius
reſtituturus, tamen poſſeſſio quæſita ẽ
. l. ſi rem mobilem infra eodem. ¶ Nec
obſt. ꝙ conſtituatur in mala fide, nõ. n.
poſſeſſio de mala fide curat, eſt text. in.
l. iii. in. §. ex contrario. ¶ Tertium id-
eſt poſſeſſionem dicas eſſe ius Bart. hic
Alex. in quarta col. Soccyn. in quinta,
eam conſiderando prout eſt quidditas
ſeparata ab actu apprehenſionis, & retẽ-
ſionis, nõ tñ ſine facto ſcilicet aĩo ſtare,
poteſt. d. §. furioſus. ¶ Pone caſum ꝙ
poſſidenti ſuperuenerit furor. ¶ Per
hoc vltimum firmarem cum Aretino ꝙ
poſſeſſio ſit quid iuris & facti. ¶ Et mo
ueor ex. l. nemo. C. eodẽ. ibi nemo am-
bigit poſſeſſionem duplicem eſſe rõnẽ,
alia quæ in iure conſiſtit, alia quæ cor-
pore. Et moueor ex. l. poſſeſſio. §. 1:
(quã ipſe duxit) ibi poſſeſſio nõ tñ cor
poris ſed etiam iuris eſt. ¶ Nec Soccy.
obſt. dicens nõ tantum eſſe facti videli-
cet apprehenſione ſed etiam iuris poſt-
quam acquiſita eſt ideo vt nõ cadat in
ſeruum, quia dico etiam poſt acquiſitio
nem eſſe facti cum nõ minus factum ſci-
licet animus, quam ius in ipſa verſetur.
¶ Itẽ tex. ille ſimpliciter loquitur, com
prehenditq; omne tempus. Item ibi vi-
detur expreſſum, dum tex. dicit tenere
ac poſſidere, ſic comprehẽdit tempus, &
poſt corporalem apprehenſioẽ. ¶ Nec
Florent. ſaluabũt, per glo. in verbo ma-
numitti. l. ii. de officio proconſul. quia
procederet ſi expreſſe alibi caueretur
poſſeſſionem tantummodo iuris eſſe,
ſed non cauetur igitur eadem res diuer
ſo iure cenſeri non debet. Argu. l. iam
hoc iure. ff. de vulgar. & pupill. ¶ Pro
hac opinione pondero. d. l. peregre, ibi
ius poſſeſſionis, que verba ſic ponũtur,
ad differẽtiam facti poſſeſſionis, quod
videlicet vertitur in poſſeſſiõe, itaq; ani-
mi. ¶ Vt etiam põdero. d. l. nemo. ibi
ius poſſeſſionis iũcto principio. vbi pa-
tet in poſſeſſione ius & factũ pariter ver-
ſari. ¶ Sic ĩtelligo. l. nõ ideo. minus. C.
de lib. cauſa. Ad. d. l. poſſeſſio, pondero
ibi mutuetur, ergo & de facto ẽt. ¶ Nõ
obſt. verbum ibi plurimum, quia proce
dit in eo caſu, vt habeat plurimum. Vi-
de glo. ibi & in. §. pupillus in. l. noſtra' I
verbo. eam rem. ¶ Nõ obſt. ꝙ ideo di-
catur ius quia de facto habuit ortum. §.
in cliuo, quia dicerem nõ ſolum ortum
ex facto habuiſſe, ſed ẽt nullo tempore
ſine facto ſtare poſſe vt ſupra poſuim',
merito & facti eſſe dicemus tanquam ad
eius eſſẽtiã factum ſicut ius requiratur,
ſic ceſſat arg. Alex. & Iaſonis. ¶ Item &
aliter his dicas ꝙ nõ ſequitur id ꝙ ex fa-
cto habuit ortum, ideo eſt iuris nõ facti,
vt proſupponebãt, nam ſi factum vt ius
in eſſentia eius neceſſarium eſt, nõ vide-
rem cur minus facti quam iuris debeat
denotari. ¶ Eo fortius quia ius illud ex
facto habuit ortum; arg. §. affinitatis in
ſti. de nupt. ¶ Nam obligatio (quæ ẽ
ius) ex cõtractu ſic ex facto naſcitur. l.
cõſilio. C. de cur. furio. nõ tamẽ in ipſa
verſatur factum vt ĩ poſſeſſione. ¶ Nõ
obſtat cõcluſioni. l. ſi ea in fin. ff. de ac-
tio. emp. ibi tuẽdus eſt qui prius ius ap-
prehẽdit, ideſt cui prius poſſeſſio tradi-
ta eſſet, quia dico ex eo ꝙ ibi dr ius ap-
prehẽdiſſe cui tradita eſt &c. Nõ ſequi
poſſeſſionem nõ eſſe facti, nam quamuis
factum illud traditionis euanuerit. (qa
trãſitorium eſt) nihilominus aliud fa-
ctum permanẽs ſcilicet animus durat:
¶ Præterea & aliter dicam, ꝙ verbum
poſſeſſio in. d. l. ſi ea. per actuali tãtum
capiatur poſſeſſione, nõ ea de qua loq-
mur videlicet quidditatiua, patet dũ ibi
refertur ad verbum tradita. Item nõ cõ
ueniebat dicere apprehẽdit factum, nã
in ſe ipſo apprehẽdens erat factum, ideſt
animus. ¶ Non obſt. l. liber homo in
. §. fi. ibi, excepto eo ꝙ ius ẽ, ſupra titulo

primo,quia dico illud referri,ad vſuca-
pionem,quæ eſt ius,vt inſti.de vſucap.
¶ Et ſi referres ad poſſeſſionem faceret
pro nobis,quaſi dixerit ibi ꝙ illud ius p
manens in poſſeſſione, liber homo bo-
na fide non acquirit,vnde dicendo vt ſu
pra,indicat nobis aperte facere illam ex
ceptionem ad differentiam facti perma-
nentis in poſſeſſione. ¶ Non obſt.l.ſti
pulatio iſta in.§.ſi qs forte ibi,ſi de poſ
ſeſſione vel alio iure de verb.oblig.que
verba alio iure implicant,vt in.l.ſi fugi
tiui.C.de ſeruis fugitiuis. (Itaq; oſten-
duut nobis poſſeſſionem eſſe ius) quia
dico per hoc nõ ſequi quin etiam ſit fa-
cti. ¶ Nõ obſtat Innocentius in.c.Epi
ſcopi,de reb.eccle.non alien.dicens ſu-
per poſſeſſione cenſeri cauſam commiſ
ſam,vbi ſub illa forma committeretur,
videlicet ſuper iure ꝙ habet eccleſia,'qa
dico non eſſe mirum cum poſſeſſio ſit
iuris & facti per participationem igitur
iuris cauſa cenſebitur commiſſa , nõ.n.
hoc repugnat,quin etiam facti ſit. ¶ Ex
quibus meis dictis habebitis reſponſio-
nes ad argumẽta omnia contrariæ par-
tis & reprobatas diffinitiones Iohannis
& Bartoli dum ſimpliciter diffiniebant
poſſeſſionem eſſe ius. ¶ Itẽ dum dicunt
ius inſiſtẽdi rei,aperiunt ꝙ illud inſiſte-
re cauſatur a iure, & tamen contrarium
eſt,vt in.l.noſtra.vbi ius ab eo qui inſi-
ſtit cauſatur. ¶ Itẽ inſiſtere actu corpo
ris ſolum verificatur,& tamẽ ẽ dare poſ-
ſeſſionem abſq; corpore vbi animo reti
netur.ex his duobus nõ ſolũ illam Bar-
toli ſed Ang.& Imole.tollo diffinitio-
nes. ¶ Adherẽdo diffinitioni gloſ.poſt
Azon. ¶ Forſitan dicerẽ poſſes ꝙ poſſeſ
ſio ẽ corporalis rei retẽtio, iuris & facti
adminiculo concurrente. ¶ Dictum eſt
corporalis per ea que glo. hic allegat.
Addo.l.ſeruus §.incorporales ſupra ti
tulo primo. ¶ Dixi rei vt mobilia cape
rem & immobilia vt in Rubr. ff. ſi cert.
pet omnes tradunt. ¶ Dixi retentio,vt
acquiſitam diffinirem poſſeſſionem per
ea que Bartolus hic poſt Dinum,& qa
verbum retentio magis generale ẽ, quã
detentio retentio enim verificatur & ani
mo tantum ſi poſſideatur vt quãdo cor
pore,vt in.§.qui ad nundinas vbi nõ ſi-
ne miniſterio ponitur hoc verbum.ſed
detentio tantummodo quando corpo-
re ſimul cum animo &c. Vt in.l.noſtra
¶ Dixi iuris & facti quia concurrunt vt
p ſuperiora. ¶ Nõ dixi corporis & ani-
mi ſicut glo.locuta eſt, nam vtrumq; ẽ
facti ſufficit igitur dicere facti. ¶ Sed cõ-
tra iſtam diffinitionem dupliciter , pri-
mo quia verificaretur in ſola detentatio
ne,neq; ſoluatur per id ꝙ Alex.hic dicẽs
nõ inconuenire ſi poſſeſſio taliter diffi-
niretur ꝙ comprehenderet etiam nudã
detentationem cum reſpondeat Soccy.
Mẽtem Bartoli fuiſſe diffinire ipſam vt
differt a detentatione,vt ſumitur ex ſuis
verbis vbi poſuit ius,prout differt a de-
tẽtatione. ¶ Addo tex.in.l.iii.§.fin.eo-
dem.quo in loco patet ꝙ longe differt
ab ipſa. ¶ Secundo diffinitio dicta & in
vſufructu verificaretur, qui nõ eſt aptus
producere vſucapionem vt poſſeſſio ip
ſa multũq; differt a poſſeſſione vt in vul
garibus ẽ videre. ¶ Neq; perceptio fru-
ctuum prouenit a poſſeſſione,ſed iure ip
ſo ſeparato percipiendi fructus, vel a do
minio. ¶ Item vſufructuarius tantum-
modo naturaliter poſſidet . l . naturalr
infra eodem,itaq; actu.nos vero diffini-
mus quidditatiuam . ¶ Vnde finaliter
primo deffiniam largo modo poſſeſſio
nem vt ſit ius,vna cum rei vera vel ficta
retentione acquiſitum per veram vel fi-
ctam apprehenſionem. ¶ Proprie vero
ſi diffinire vis,dicas ꝙ eſt ius cum reten-
tione acquiſitum per apprehenſionem.
¶ Ad primã redeamus dixi ius,per tex.
19 d.l.poſſeſſio cũ ſimil. vt ſupra diximus.
& mihi videtur apertus tex. in.l.cum he
redes infra eodem.dum excipit. ibi.poſ
ſeſſio autem,que dictio excipit,exceptio
de regula ẽ,declaratur per deci.in rubr.
de reg.iur.ſed regula in.d.l.loquitur de
iuribus,ergo & poſſeſſio ius eſt. ¶ Di-
xi vna cum ad denotandum ſimultatem

equalitatéq; iuris & facti.d.l.&.l.nemo.
¶ Poſui vel ficta, fingitur quãdoq; quẽ
retinere qui vere non retinet, puta quia
nõ habet animum patet in.l.iuſto.§.cũ
qui, ifra titulo primo, nihilominus poſ
ſeſſio eſt, cum operetur effectum preſcri
ptionis. Arg.l.deniq;.ff.quibus ex cau-
ſis maiores &.l.prime.§.ſceuola.ff.ſi
quis teſto lib.eſſe iuſſus fuer. & in regu-
la ſine poſſeſſione. ¶ Item ſpoſui tale
verbum propter incorporalia, quæ ve-
ræ nõ poſſidentur.d.l.ſeruus §.1. ſupra
titulo primo, ſed quaſi poſſidẽtur patet,
quia pro ipſis dãtur interdicta quaſi poſ
ſeſſoria, vt eſt tex. ſingul. in fin. in.l.ſi
ædes de ſeruitu. Vrban.præd.&.l.1 quo
tiens de ſeruit.titulo generali. ¶ Dixi re
tentione, quia ipſa facti ẽ, ſiue corpore,
ſiue cum ſolo animo eam conſiderares.
l.bonæ fidei ſupra titulo primo, & dixi
ad differẽtiam detẽtationis quæ non ve-
rificatur quando ſolo animo poſſiden-
tur.d.§.qui ad nundinas iũcta.l.noſtra
ſicut retentio ẽ. ¶ Dixi per apprehẽſio-
nem veram vel fictam, de vera patet in.l.
noſtra in principio, de ficta in.l.ſi iuſſe-
rim, & in.l.clauibus de contrahen emp.
¶ Item poſui hæc verba, vt excluderẽ
vſumfruct.nõ enim ille quæritur per ap
prehenſionem, ſed pactionibus & ſtipu-
lationibus, vt inſt.de vſufruct. ¶ Et ex-
cluderem detentationem, vltra tradita
per Alex.& Soccyn.hic, nam non quæ-
ritur detẽtatio per veram val fictam ap
prehenſionem, ſed tãtum modo pactio-
nibus vel per Iudicis decretum.d.l cum
legat.ff.ex quibus cau.l poſſ.eatur hoc
eſt Aret. ¶ Si opponeres de ſeruo qui rẽ
aliquam apprehendendo dicitur detine
re cum poſſeſſio (quæ eſt ius) non ca-
dat in ipſo.l.quod attinet.ff.de leg. iur.
reſponderem illam eſſe aſininam deten-
tationem quam clarum erat in hac diffi
nitione non comprehendi cum non ſit
ius, ſicut illa de qua in.d.l.cũ ex legati.
¶ Si diceres immo eam eſſe iuriſgẽt.pri
meui, neq; ſufficeret.cum diffinite veli-
mus poſſeſſionem quidditatiuam omni

iure.inſpecto, ita me reſoluerem in lar-
ga diffinitione poſſeſſionis. ¶ Si ſcire
velles quomodo ſtricte ac proprie diſ-
finiretur, tollas ex ſupra poſita quodq;
verbum in portãs fictionem, & impro-
prietatem, cõſiderabis tantummodo ve
ritatem apprehenſionis ſic in principio
l.noſtræ fuit cõſideratum. vnde cum di
xerim apprehenſionem poteris ſumere,
verba cum retentione verificari tantum
in re corporali, cũ ĩcorporalia minime
apprehendantur ſicut neq; aer.

Loſã ſecũdã diuiſit la-
20 ſõ.ĩ ei' pncipio diſpu
tatur an poſſeſſio ſit
de iuř gẽtiũ primeuo,
vel potius de ſecunda
rio, dř de primeuo, ſi
eã in abſtractu caperemus, vt patet ibi,
cõis omniũ poſſeſſio, in.c. ius naturale
prima diſtinc. ꝙ de primeuo patet quia
originẽ habuit cũ iure naturali, quãuis
differãt qa id iuſgẽtiũ ſolis hoĩbus, hoc
& brutis commune eſt. ¶ Sed vř immo
eam de iure naturali vt in.d.cap.dic ibi
poni ius naturale pro iuregent. ſicut &
in.§.ſingulorum inſti. de rerum diuiſ.
ex cauſa quia prouenit a ratione homi-
nis naturali vt in.§.ꝙ vero inſti.de iur.
nat.gẽt.& ciuil. ¶ Aut loquimur de poſ
ſeſſione diſtincta illius videlicet vel iſti-
us, Martini Petri &c. Tunc ſecundarii
iuriſgentium eſt, quo dominia diſtincta
fuerunt.d.l.ex hoc iur.gent. ¶ Conſide
ra tamen vnicam tãtummodo dari poſ
ſeſſionẽ, nec illud quia Martini facit qn
eadem ſit, quia etiam vnum tantummo
do videtur iuſgent.eſſe, vt Archidiaco.
in.d.c.omnes, prima diſtinct.quẽ Aret.
Soccyn.& Florent ſequuntur hic, maxi
me per.l.manumiſſiões &.l.ex hoc iur.
gent de iuſt.& iur.dum ſe referunt om
nes ad.l.1.in fin.ideo poſſeſſio, vt iuriſ
gent.eſſe dicatur. ¶ Et quia tale ius hu
manis poſtmodum neceſſitatibus alte-
ratum fuit, ideo & vt ſerui poſſeſſionis
capaces nõ eſſent effectum eſt, cum illo
eodẽ iure ſtatus eorũ fuerit anihilatus

(poſſeſſionis inquam producentis ciui
les effectus) ſed eo ipſo dominis ſuis ac-
quirant quo percipiunt eius commodi
tates, in iſto enim crederem verificari
communem opin. ſe habentem duplex
iuſgentium eſſe.

21 IN eadē glo. ibi. item no-
ta. diſcutitur quomodo
naturalis poſſeſſio per-
datur, prima opinio eſt
quorundam dicētium ea
tenus naturalem poſſeſſionem retineri,
quatenus inſiſtatur, quod adeo ſtricte
intelligebant, vt etiam eius fundi partes
naturaliter poſſideri non dicerentur, in
quibus non inſiſteretur, ſed ciuiliter tan
tū, patet in verbis gloſe. ibi. in partibus.
¶ Nunquam mihi hæc opinio placuit,
per tex. in. l. iii. in principio infra eodē.
ibi. ſed ſufficit quālibet partem eius fun-
di introire, ſi enim illud eſt in acquiſitio
ne, tanto fortius dicam in retentione
per glo. in fin. in opp. Ioannis. ¶ Alex.
aliter hic reſpondebat, ꝙ ideo & cæte-
ras fundi partes dicimur poſſidere, quia
oculus eſt inſtrumentum corporale ap
tum ad retinēdam poſſeſſionem, ſic vel
le videtur ita demū cœteras partes poſ-
ſideri, ſi oculis ſubiacerent, quod maxi-
me reſtringeret præfatam. l. iii. vbi ſola
cogitatio ſufficere videtur. ¶ Vnde cō-
cluderem conſiderādo duos caſus. Aut
quis ſundi partem naturaliter corpore
poſſideret, tunc & totum poſſidere di-
catur, dummodo habeat poſſidendi af-
fectionem, nec de oculo curatur, ſic lo-
quitur præfata. l. iii. non obſt. iura alle
gata per Alexandrum, quia loquuntur
vbi nullo modo eſt ingreſſus ille qui di
citur poſſidere. d. §. ſi iuſſerim cū ſimil.
¶ Aut nō inſiſteret in aliqua parte eius,
tunc ſi nunquam ſit corporaliter adep-
tus non diceretur poſſidere. l. quemad-
modum cum ſimil. eodem. niſi intermi
nis. d. §. ſi iuſſerim. ¶ Si adeptus tñ exi-
uerit a tota quamuis animum poſſiden-
di habeat non tamen diceretur poſſide-
re, niſi oculus adiuuaret, ꝙ intelligas vt
eſt diſtinctio Ioānis quam Paulo poſt
aggrediemur. ¶ Secūda oppoſitio Pla
cent. & Azo. eſt, ꝙ nunquam naturalis
poſſeſſio perdatur quocunq; vadat ille
qui poſſideret, gl. & Bartolus hic repre-
hendunt, quia ſic nunquā daretur caſus
quo naturaliter vnus poſſideret atq; al-
ter ciuiliter. nec daretur ciuilis ſine natu
rali, contra l. primam. § deiicitur de ui
& ui armat. l. ii. §. primo. ff. pro herede.
cum ſimil. ſaluarentur vbi vna poſſeſ-
ſio eſſet. Nihilominus quia duplex in-
uenitur videlicet ciuilis & naturalis, re
prehendi merentur, ſic Alex. ¶ Tertia
Alani. ꝙ eo ipſo quo de fundo exiretur
naturalis poſſeſſio perdatur, ciuilem q̃
exit acquirat, ſi rediret introeundo fun-
dum, ciuilem amittat, naturalem autem
acquirat. ¶ In omnibus reprobatur,
non enim quis exiēs de fundo perdit na
turalem cum animus requiratur. l. iii. §.
in amittenda, ſic Alex. ¶ Sed mihi non
placet per ea quæ Bar. hic, nam nō per-
di ſine animo, procedit. vbi & animo re
tineri valeret, ꝙ non eſt in naturali, ſi
enim animo retineretur non variaret a
ciuili. & natural'r poſſidere diceretur, q̃
eam nec in conſpectu haberet, quod eſ-
ſet contra Iohānem Bartholum & om-
nes. ¶ Bartholus aliter reſpondet ꝙ exi
tus non eſt cauſa perdende poſſeſsionis
d. §. in amittenda, tu aduertas ibi dici de
ciuili tantum, vel ſaltim ſociata cum ci-
uili, prout ſimultanee conſideraretur,
vt quando diffinitur, ſed vbi ſolam na-
turalem conſiderares eo caſu crederem
exitum cauſare amiſsionem ſicut intro-
tus parit acquiſitionem, vt contrariorū
eſſet eadem diſciplina, vt in Rub. per do
cto. dictum eſt, ſinaliter dic Bar. dum di
xit exitum intellexiſſe ſolū & ab animo
denudatum, ſic ſequutus eſt Alex. ꝙ ve
ro requiratur vtrumq; patet in. l. quem
admodum, eodem. vbi pro ratione da-
ri crederem præfatam regulam contra
riorum, ſic bene reprehenditur Alanus
conſiderans ſolum exitum cauſare natu
ralis poſſeſſionis amiſſionem loquendo

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

tamen in integrali poſſeſſioñ prout diſ-
finitur. ¶ Dum vero dixit ꝙ redeundo
perdit ciuilem peius loquutus eſt, per p̄
dicta, & .i. dicẽda, ciuilis enim animo re-
tinetur. l. clam. § qui ad nundinas, quo
modo ergo dicemus per ingreſſum ani
mum tolli? qui immo augeri potius di-
ci deberet, arg. l. ſi quis in fundi vocab.
de leg. iii. & .l. quod labeo. § idem tu-
22 bero de ſuppellect. legat. & in aliis rep-
hendas per Alex. ¶ Quarta opin ẽ Io-
hannis diſtinguentis vt in glo. & cõmu-
niter approbatur, ex cuius dictis plures
capiuntur concluſiones. ¶ Prima quã-
do per me ciuilem & naturalem poſſeſ-
ſionem haberem, vel per alium, puta p
ſeruum in rebus peculiaribus non in iis
de quibus in. l. iii. in. § ſaltus in eadem,
tunc ſi detentans exiret etiam per deci-
mum lapidem naturaliter poſſidere di-
ceretur dum tamẽ animum habeat poſ-
ſidendi & rem ipſam in cõſpectu ſit. Ra
tio datur in glo. quia & eodẽ modo poſ
ſeſſio queritur. l. ꝙ meo. § ſi venditorẽ
infra eodem. Et communiter proba-
tur. ¶ Si non ſit in conſpectu ſtatim ta-
men eam ingredi poſſit. Naturalis poſ
ſeſſio retinetur, arg. l. clauibus. ff. de con
trah. empt. ibi poſſeſſio tradita videtur
ſi claues apud horrea tradite ſint. ¶ Si
vero non ſtatim, naturalis amiſſa eſt
Sed retinetur ciuilis donec aliquis eam
ingreſſus nos non admittat reuertẽtes.
Aut ſi animo noſtro poſſidere deſina-
mus, eo quia ſuſpicemur nos repelli ab
eo qui poſſeſſionem ingreſſus ſit. Ita po
nitur in. d. l. ſi id ꝙ in. § fin. infra eodẽ.

CIrca hæc gloſa quærit, ſi il
le qui per exitum vel abſen
tiam naturalẽ amiſiſſet vt
ſupra, nũc reuerteretur ta-
liter ꝙ prope ſit ſiue de ꝓ-
ximo. An (eo ipſo quo prope eſt) eam
recuperare dicatur concludit affirma-
tiuam dummodo res in conſpectu ſit.
¶ Sed Iacobus de Arena aliter, videli-
cet tũc per exitum non fuiſſe amiſſam.
Arg. l. penul. C. de curat. furioſ. ¶ Con
tra quem Bartholus quia nunquam al-
ter intrans caperet poſſeſſionem, ſi qui
exiuerit retineret. Cum pœnes duos in-
ſolidum eadem eſſe nõ poſſit. l. ſi vt cer-
to. § ſi duobus vehiculum. ff. commod. &
tamen clarum eſt ꝙ intrans quãuis vio-
lenter eam acquirit. ¶ Quod intelligũt
in caſibus prædictis p̄ſupponendo quẽ
naturaliter & ciuiliter poſſidere. Sed ſi
naturaliter tantum, vt eſt vſufructuari-
us. d. l. naturaliter, tũc & ſolo animo ab
ſens eaam retineret cum iſtis gloſe di-
ctis doctores communiter tranſiuerũt.
¶ Concluſionem hanc videlicet recu-
perari poſſeſſionem eo ipſo quo in con
ſpectu eſt. Amplia & ſi non ſit in cõſpe
ctu ſi tamen de proximo eſſet recupera-
bilis vt in glo. noſtra. ¶ Quæ vera eſt
cum de facili res ad ſui naturam reuer-
tatur. l. ſi vnus. § pactus ne peteret. ff. de
pactis. Naturalis enim ſemel cum ciui-
li fuit vnita, non mirum ſi ex aſpectu, vł
ſola vicinitate Reunitio fiat. vt hic Soc-
cynus poſt Cumanum. ¶ Secus igitur
eſſet vbi nouiter de acquirenda poſſeſ-
ſione vacante daretur caſus, tunc enim
& corpore opus eſſet, vt in. l. iii. in prin-
cipio. melius in. l. quemadmodum infra
eodem, quod vltimum nõ intelligas vbi
cum aſpectu concurreret voluntas tra-
dentis, vt in. § ſi iuſſerim. in. l. noſtra.
¶ Præterea concluſionem intelligas &
ampliationem vbi poſſeſſio vacaret eo
tẽpore quo qui amiſerit, reuerteretur.
Alias neq; per aſdectum, neq; per vicini
tatem recuperari poſſet. Etiam ſi alter
qui poſſideret abeſſet. vt Soccyn. hic ex
ratione quia cum primus poſſeſſor (qui
per abſentiam amiſerat naturalem) poſ
ſidear ciuili modo, ſequitur ꝙ ſecundus
poſſideat naturaliter quo ad primum.
¶ Que naturalis per abſentiã non amit
titur, vt in ſequenti concluſione gloſe.
Qua de re quãuis abſit iſte ſecũdus, nõ
tamen (ſi primus reuertatur) per aſpe-
ctum vel vicinitatem naturalem. acqui-
rit, ſiue recuperat. (ſtante illo impedi-
mento videlicet. duos inſolidum eodem

tempore poſſidere nequaquam poſſe). ¶ Et aduertẽdum puto, ꝙ quamuis de naturali tantum proferant quam habet vſufructuarius, nihilominus ex ratione gloſe ibi. quia animus nõ impeditur &c. Etiã de cuiuslibet alterius naturalis intelligetur. ¶ Quo vero ad aliam cõcluſionem illam videlicet. naturalem retineri ſi de proximo regredi poſſit non parum dubitarem, nam ꝙ (ſi non eſt in conſpectu) retineat naturalem pœnitus eſt contra naturam naturalis, cuius eſſentia eſt vt corporeus actus neceſſarius ſit, arg. l. noſtre, ſed vbi eſſet in aſpectu ſat in oculo corporeus actus verificatur. ¶ Nec obſtat. d. l. ꝙ mco. in. §. ſi iuſſerim. Et. d. l. clauibus. quia in terminis eaſundẽ res erant in conſpectu. Præterea quamuis iura fingant in caſibus illorum iurium contra naturam naturalis, & ſpeciali ratione non ideo ad caſus noſtros ampliabuntur arg. l. ꝙ contra ff. de legibus. Argum. l. precipimus, in ſi ne. C. de appellat. non enim in his caſibus dici conuenit vt res ad ſui naturam reuertatur, vt per Soccyn. ¶ Immo retorquerem quia res incideret contra naturam naturalis vt dixi. ¶ Neqꝫ dici poteſt ꝙ ſicut naturalis trahit ad ſe ciuilẽ. d. §. qui ad nundinas, cum ibi not. ita ẽ conuerſo vt Soccyn. loquutus eſt, quia reſpondeo diuerſam eſſe rationem cum ciuilis non poſſit ad ſe trahere naturalẽ contra naturam naturalis. Quæ eſt ne corporeus actus deſit, ve in. l. noſtra.

¶ SECVNDA principalis concluſio
23 gloſe ſumitur, ꝙ vbi per alium puta filium ſeruum, tutorem vel procuratorem haberet quis naturalem. Et per ſe ciuilem, licet detẽtor exeat poſſeſſionẽ (animo tamen eam retinendi) nec viciinus neqꝫ in aſpectu ſit, nihilominus naturalis poſſeſſio per dominum retinetur. ¶ Idem gloſa vult in naturali poſſeſſore, vt ẽ vſufructuarius retinet enim quouis eat. l. 1. § interdictum. ff. de ui & ui arm. iuncta. l. iii. in. §. vndeui. ¶ Que ſit huius vltimi dicti rationem reſpondet eadem animum eius qui naturaliter & ciuiliter poſſidet ſatis defatigari (ſi abſit) in retentione ciuilis, ſatiſqꝫ in ea operatur nec vlterius operari valet in retentione naturalis, cum duobus inſeruire nimium ſit. Quod ceſſat in vſufructuario, cuius animi onus (ſola naturali cõſiſtit, nec in eiuſdem. retentione quamuis abſit) nimium defatigari dicetur, argum. l. ꝙ labeo. ff. de compenſ. & communiter hæc ſequuntur. ¶ Sed Soccyn. cõtra. fretus quia in vna eademqꝫ re naturalem in altera ciuilem habere poſſum, in decem rebus & pluribus naturalem, in totidemqꝫ & pluribus ciuilẽ, nec animus ex eo nimit defatigari opinabitur. item in terminis queſtionis videtur potius dicendum retineri melius naturalem propter auxilium ciuilis quũ vt communiter argumentati ſunt, argu l. qui patri. vbi doctores. ff de acqair. hæredit. ¶ Addo textũ in. l. iii. in. §. neratius. ibi, quia ꝙ deſit naturali poſſeſſioni id animus implet, infra eodẽ. ¶ Alex. dat aliam rationem ꝙ qui habet vſufructum eſt in quaſi poſſeſſione iuris vtendi fruendiqꝫ tam ciuiliter quam naturaliter, vt eſt glo. ſingularis. in. l. ait prætor, in. §. Item ei. ff. quibus ex cauſis maiores. Vnde ſi ab eſſet retineret quaſi poſſeſſionem ciuilis iuris, non mirum ſi nõ perdit illam quaſi naturalem. ¶ Addas ponderãdo verbum videtur in principio, in. d. l. naturaliter & adde gloſam in. l. licet in fine. C. eodem, ibi ratione iuris poſſident. ¶ Nihilominus hæc ratio nõ tollit iudicio meo dubium quando quis vere poſſidet retinẽdo ciuilem non retinet naturalem vt ſupra narratum eſt, tanto fortius concludendum ꝙ quando quis ficte poſſideret retinendo quaſi ciuilem, nequeat retinere quaſi naturalem. ¶ Soccynus aliam rationem aſſignabat, ꝙ quando naturalis iuncta eſt ſeu vnita cum ciuili, parum intereſt quod vel ex eo patet, quia nullũ vel ſaltim ex eo paruum præiudicium ex eius amiſſionem infertur. tex. ẽ in. l. licet. C.

codem &in.l.clam·§·qui ad nundinas
infra eodem Ideoq; quando reuertitur
abſens de nouo quærere poſſeſſionem
minime dicẽdum ſit ſed potius cõtinua-
re vt dominus Antonius·&Abb.in.c.cũ
veniſſent de reſtit.ſpoliat.Inde etiam ſe
quitur, ꝙ pro ipſa remedium retinende
iuribus minime datum inuenitur.¶ Nec
obſtat Aretin.dicẽs per Principem nõ
poſſe tolli qñ vnita reperitur .ex quo
patet intereſſe vnita vel nõ ſit,iuxta ea q̃
habẽtur in.l.fin.C.ſi cõtra ius vel vtilit.
public.quia immo tollitur iuxta tradi-
ta,in.l.quotiẽs.C. de precipibus Impe-
ratori offeren.ita Soccyn.¶ Cui reſpon
dẽdum puto immo præiudicium & ma
gnum eſſe propter fructus & naturales
acceſſiones,de quibus Bart.in diffinitio
24 ne naturalis. ¶ TERTIA Conclu
ſio gloſe principaliter ſe habet, eẽ duas
poſſeſſiones ciuilem videlicet, & natura
lem.Bar.tertiam addidit.Corporalem,
cum quo Rom.per.l.1.C.de fund. pa-
trim.lib.x.Eſt tex.in.l. ꝙ ſeruus ifra eo
dem,& in.c.ꝙ autem,de iure patron. &
in.c.cum aliquibus,ibi corporali,de re
iudic. ¶ Sed ibi duplicem. Vnde per
eos poſt Iohannem hic. Et Dynus in
Regula ſine poſſeſſione cõcluditur poſ
ſeſſionem in genere ſumptam in duas
diuidi ſpecies,quarum vna ciuilis altera
naturalis appellatur, ciuilis per Bar. &
omnes hic diffinitur. ¶ Item naturalis
per eundem diffinitur, vt ſit ius aptum
producere ciuiles effectus reſpectu alicu
ius iuris a dominio ſeparati, & reſpectu
naturalium acceſsionum. ¶ Sed Alex.
cõtra quia. non illa naturalis poſſeſsio
vſusfructuarii producit p̃ſatos effectus,
ſed quaſi poſſeſſio iuris vtẽdi fruendiq;,
& hæc ẽ ſecunda ratio reprobãdi diſtin
ctionem trimembrem cum ratio diffe-
rẽtiæ ceſſet. ¶ Vnde deffinit naturalem
illo modo quo per Bart. corporalis diſ
finitur.addito verbo corporalis, dicẽs
ſic.naturalis ſiue corporalis poſſeſſio,ẽ
ius inſiſtẽdi rei non prohibite poſſideri
retẽtionis,& recuperationis producens
effectus. ¶ Redeundo ꝙ ſpecies poſſeſ-
ſionis due ſint,probari dicunt per tex-
tum,in.l.nemo.C.eodem ibi corpore
& animo.¶ Sed euitatur quia quãuis di-
cat requiri vtrumq;,corpus & animum
non ex eo ſequitur eſſe ſpecies differen-
tes,ſic etiam reſpondetur ibidem in ver
bo,duplicem rationẽ,immo retorque-
tur ille textus,dum loquitur in ſingula
ri,ibi poſſeſſionis. ¶ Secundo per textũ
in.l.ii.in·§·1.ff.pro herede ibi, ſic acci-
piẽdũ eſſe vt poſſeſſio non ſolum ci-
uilis,ſed ẽt naturalis intelligatur. ¶ Sed
Bar.ibi intelligit de detentatione,vt per
ſequen .dum dicitur de depoſito. ¶ Ia-
ſon ꝙ immo de naturali. Et ꝙ iuriſcon-
ſultus ibi arguit a fortiori, quia ſi natu-
ralis poſſeſſionis cauſam quis abſq; no
ua ſuperuentione ſibi ipſi mutare non
poteſt,tanto minus poterit detentatio-
nem. Motus per textum,in.l.non ſo-
lũ,in·§·1.ifra titulo.i.vbi argum. hoc
à fortiori videtur expreſſum. ¶ Floren-
tini replicãt ꝙ.d.lex.aliter loquatur di
cendo,cum hæc recipiantur in eo qui
poſſeſſionem habet, vt ſi ab initio male
ſidei poſſidenti ſuperueniat titulus, &
bonafides incipiat poſſidere, quãto ma
gis in colono qui nunquam habuit poſ
ſeſſionem. Quaſi dicat in colono mi-
norem fuiſſe dubitationem, cum regu-
la ſe habens,ne quis ſibi ipſi cauſam poſ
ſeſſionis mutare poſſit. in colono clarã
eſſet,ꝙ locum nõ haberet ſtãte(vt ſtat)
apud colonum nullam poſſeſſionem eſ
ſe,arg.l.decẽ,de verb.oblig. ¶ Sed iſtis
contrariaret per verbum,hæc, ibi.poſi
tum in plurari ad omnia prædicta ſe re-
ferentem. Nam ſupra dixerat poſſeſſo
rem ſibimet poſſeſſionis cauſam muta-
re non poſſe,dum igitur arguit a mul-
to magis, nulli dubium eſt quin idem
replicat in detentore. ¶ Et ꝙ Iaſon be
nẽ intellexerit pondero,ibi.nec colonũ
cuius dictionis natura ẽ,vt ponatur in-
ter diuerſa.Bar.in.l.ſepe. ff.de verbor.
ſignific. Vnde cũ de colono,& aliis nu-
dam detentationem habẽtibus dixerit,

aperire

aperire videtur ꝙ ſupra de poſſeſſore loquutus ſit. ¶ Nihilominus ad.d.l.nõ ſolum. Reſponderem vt hoc velit, videlicet, ꝙ quamuis vtraq; ratio in poſſeſſione alicuius vigeat, de quibus rationibus habetur in.d.l.nemo.non tamen ſibi ipſi quis cauſam poſſeſſionis mutare queat. ¶ Et aduerto ad uerba ibi, ſic accipiendum eſt &c. Oſtendunt enim, vt præcedẽtia ibi, cauſam poſſeſſionis, declarẽtur ibi, non tam ciuilis &c. ¶ Vñ cõcludo, ꝙ verbum ciuilis importet cauſam, & ſimiliter verbum naturalis. Et conſequenter vnam, & eadem poſſeſſionem eſſe, duabus cauſis, ſiue rationibus firmatam, vt vere quis poſſidere dicatur. Iuxta.l.nemo. ¶ Cã naturalis eſt cauſa eſſentie, iuxta.l.iii.i.eodem. ¶ Cã ciuilis, eſt quæ parit ciuiles effectus, de quibus Bar.in diffinitiõibus. ¶ Tertio pro iſtorum opinione datur.l.i.in·§·deiicitur .ff.de ui & ui arm.ibi ſiue naturaliter, ſiue ciuiliter poſſideat, nam naturalis poſſeſſio, & pro ſuo, ad hoc interdictum ptinet, ſunt hæc verba illius textus. Qui tunc minime loquitur de ſola detẽtatione, vt in ſequẽtibus verbis patet, dum detentori vult cõpetere interdictũ. ¶ Soccinus vult ibi, non poni naturalem ad differentiam ciuilis, ſed vt actum corporis denotaret, vt in.l.noſtra, cui adde ꝙ infra dicam, ꝙ aduerbialiter &c. ¶ Florentini replicant, per verbũ ibi pro ſuo. quod ciuilẽ ſignificare velit, de quibus ob maiorem commoditatẽ inferius dicere propoſui. ¶ Quarto pro eorũdem opinione textus, in.l.iii.in·§·nerua filius, ibi catenus res mobiles nos poſſidere, quatenus ſub cuſtodia noſtra sũt, ideſt quatenus ſi velimus eaꝝ naturalẽ poſſeſſionem nãciſci poſſemus. ¶ Bar. tamẽ dicit, ibi loqui de detẽtatione, pro quo Florentini ponderant verbum cuſtodia, arg.l.cũ legati.ff quibus ex cauſis in poſſeſſ.eatur. vbi patet id verbum ſolam ſignificare detentationẽ ¶ Quod nihil eſſe puto. Cum eo mõ verba principii, ibi. poſſideri, reſtringerentur.

¶ Ad verbũ cuſtodia, dicas p eũdẽ ſeo non ſe firmaſſe iureconſultum, ſed vlterius proceſſiſſe, ibi quatenus earum poſſeſſionem &c. ¶ Poſſes tamen reſpondere, vt in precedenti Soccynus dixit, & aliter nunc dicam in contraria opinione. ¶ Quinto pro eis textus in.l.iii.ff· ad exhibendum, ibi ſciendum eſt hanc actionem competere aduerſus poſſeſſorem, non ſolum eum qui ciuiliter, ſed et eum qui naturaliter incumbit poſſeſſioni, reſpondetur eum loqui de detẽtatione, patet in illatione ſequẽti, dum loquitur de creditore, itaq; de detinẽte. Arg. l.hæredes palam·§·ſed ſi notam ibi, vicinis ſcripturis.ff.de teſtam. ¶ Sed nihil eſt, vt ibidem per gloſſam, cum allegatis ſuis ¶ Cui tamen poſſes reſpõdere, ꝙ verbum (ciuiliter) denotet qualitatem ſiue actum corporis, vt ſupra, & ponatur aduerbialiter, vt impleat illud verbum. Et declarant grammatici, iccirco vt qualificet, & per iſtum textum videtur apte probari, ꝙ verba ciuilis, & naturalis in.d.l.ii.ff.pro hærede.denotent qualitatem non autẽ ſpeciem diuerſam, Aliter etiã inferius reſpondebo. ¶ Sexto textus in.l.quemadmodum.i.eodem ibi.nulla. Soccyn. reſpondet intelligi de iuſta, ſiue iniuſta ideoq; ex qualibet cã, non ꝙ duas ſignificet inueniri. ¶ Septimo tex.in.l.acquiritur, in fine, ſupra titulo.i.ibi naturalis non ſufficit ad preſcriptionem, ergo differt a ciuili. ¶ Soccynus ꝙ ibi.eſt propter malam fidem. Cui replicatur, ꝙ ibi.due rationes oſtẽduntur, quarum vna eſt, quia non poſſidet ciuiliter, vt glo.declarat, vnde ſufficit vnam verificari.§.affinitatis inſti.de nupt. ¶ Item reſpõdet ꝙ ex eo quia nõ ſufficit ad præſcriptionem non inducitur ſpecifica differentia, probat iſto modo, iniuſta non ſufficit, iuſta ſic tamen iuſta nõ differt ſpecifice ab iniuſta. l.iii. ·§·ex cõtrario, i.eodem. ¶ Octauo mouentur Bar.& Alex. quia duo non poſſunt inſolidum poſſidere.d.§.ex contrario, ſed in.d.§.qui ad nundinas, dicitur

ꝙ ingreſſus acquirit poſſeſſioné & abſens retinet. Ergo due ſũt poſſeſſiones. ¶ Rñdetur ꝙ diuerſis reſpectibus conſideratis bene duo poſſiderẽt inſolidum, patet in.l.fin.ff.vti poſſid vbi vſufruarius & vſuarius eiuſdem fundi habent interdictum. Quod non datur niſi poſſideti. ¶ Aliter Soccy · ꝙ regula·§·ex cõtrario, procedit quando ratio naturalis obſtat. ¶ Sed Florent. cõtra eũ per verbum videaris, bis i eadem. l. repetitum. ¶ Dicas tu ꝙ illud oſtendit ocularem demonſtrationem non improprietatẽ. Vnde ratio naturalis eſt illa, quæ ibi repugnat, vt etiam videre eſt in principio paragraphi dum dicitur ibi, contra naturam quippe eſt &c. Vñ ſtantibus duabus ſolutionibus maxime prima nõ ſequitur ꝙ in·d·§·qui ad nundinas, vt ſupra ponderato probetur duas inueniri poſſeſſiones ¶ Nono pro eadem parte eſt textus, in.l.pupillus ſupra titulo primo, ibi nec alienare poteſt poſſeſſioné quæ eſt naturalis, reſpondetur ꝙ verba quæ eſt &c. ſtent declaratiue non ꝙ diuerſam ſpeciem oſtendere velint, nã tũc ſequeretur abſurdum id videlicet, vt pupillus ciuilẽ poſſeſſionem alienaret contra mentẽ illius textus. ¶ CONTRARIAM vero partem videlicet, vnicã inueniri poſſeſſionem tenuit Azo. quẽ hic ſequitur Soccy. per tex.in.l.licet.C. eodem vbi dicitur, ꝙ licet poſſeſſio nudo animo non acquiratur, nudo tamen animo retinetur, cũ igitur verbum, poſſeſſio ſimel poſitũ ad primam & ſecundam referatur orationem, ſat oſtẽditur eandem quæ corpore acquiritur eẽ que animo retinetur, nec animum neq; corpus facere ſpeciem ſeparatam, prout ipſi profitebãtur animum facere ciuilem, corpus vero naturalem poſſeſſionem. ¶ Florentini reſpondent ꝙ ibi fit repetitio poſſeſſionis non tamẽ eiuſdẽ, probãt, ex ratione quia naturalis poſſeſſio non retinetur niſi ab eo qui ei inſiſtit, vt in tex. noſtro, niſi loqueremur de naturali formali, vt eſt illa vſufructuarii, vnde cum repetat eandem. concludunt ne procedat argumẽtum illud, vnam videlicet reperiri poſſeſſionem. ¶ Quibus replicarem ꝙ quamuis naturalis poſſeſſio corpore tantum teneatur vt hic, nõ tamen ſequitur quin in.d.l. licet, eadem poſſeſſio ſit. Et ꝙ immo eadem probatur in verbo retinetur ꝙ differt à verbo tenetur de quo hic. ¶ Nec mirũ ſi ſolo aio &c. Quia reſpõdebis, ꝙ turpius eiicitur quã non admittitur hoſpes d.l.ii. ff.de his, qui ſunt ſui vel alieni iur. ¶ Itẽ probatur per illum tex. in verbo tamẽ: Cuius natura eſt, repetere precedentia Bar.in.l.omnes populi in. x. col. ff.de iuſtit.& iur. Alex.in l. filius a patre. ff. de liber.& poſtum. ¶ Secũdo quod vnica tantum poſſeſſio ſit, mouebatur per rubricas noſtras in.ff.&.C.& per tex.in l.iii.in·§·in amittẽda.ff.eodem, ſi enim eſſent plures poſſeſſiones non in ſingulari rubrice loquerentur. ¶ Sed Florentini ꝙ in rubricis ponitur vt eſt genus, quod diuiditur in pluribus ſpeciebus, vt in nigro. Sed hoc falſum eẽ nunc oſtendam. ¶ Tertio pro eis tex. in.l.iii·§·genera, præmittendo per Bar. hic bonam & malam fidem non eſſe qualitates in poſſeſſione, vnde Soccynus arguit ꝙ ſi naturalis poſſeſſio eſſet ſeparata ſpecies ſicut ciuilis, genus poſſeſſionis in.d·§· non diuideretur in illas qualitates, quas vocat ſpecies, ſed in ſui proprias ſpecies naturalem ſcilicet & ciuilẽ. ¶ Florentini reſpondere conantur, ꝙ ſpecies poſuerat alibi & ibi voluit ponere qualitates. ¶ Nihil (vt puto) dicunt, nam res non debet diuidi per qualitates ſed per ſpecies quæ diuiſio ibi exprimitur, mille inſuper modis reſponderetur. ¶ Cõcluderem finaliter cum iſtis vnicam tantummodo inueniri poſſeſſionem, quæ quandoq; conſiſtit apud duos, diuerſis reſpectibus conſideratis. Reſpõdeamus ad verba ciuilis & naturalis l.d.ll. vt poſſidendi, modum & qualitatem importent. Quorum vno ſublato non mutatur ſubiectũ. arg.l.tex.l.1. in·§·Ariſto.

ibi. eſſe enim verum hoc anno non ui, vel clam. ff. de aqua quotid. & eſtiua. & ꝙ modi ſint, & qualitates iſtra melius declarabo. ¶ Quibus ita ſtantibus ad. d. l. ii. ff. pro hæred. dico ꝙ ibi ciuilis & naturalis ſunt qualitates, quæ ſe referũt ad vnam poſſeſſionẽ. Ideo in ſingulari prolata ẽ. ¶ Si replicares ꝙ quia vnus ciuiliter poſſidet alter naturaliter, ideo non poſſit eẽ vna, ne deueniatur ad abſurdũ, pœnes duos inſolidum poſſeſſionẽ eandem permanere contra. l. ſi vt certo. in. §. ſi duobus vehiculum. ff. commod. & d. §. ex cõtrario. i. titulo noſtro. ¶ Triplicarem non ex hoc ſequi duas eẽ poſſeſſiones, immo vna eſt, vt per ſuperiora, quæ diuerſimode ſicut ſtellio ſe oſtẽdit & verba ciuiliter & naturaliter potius qualitates ſunt ac modi poſſidendi quod etiam ſumerem ex. l. iii. §. fin. ff. ad exhiben. ibi ciuiliter & naturaliter incũbit poſſeſſioni. Itaq; eidem cum loquatur in ſingulari. ¶ Ad ꝙ. l. bona. i. eodẽ allegata per Soccynum hic reſpondentem, ꝙ quia genus inuiſibile eſt ideo verbũ (poſſeſſioni) in dictis legibus in genere capi non poſſit. Cum non conueniret cum verbo (incumbit) ſibi iũcto. ¶ Ad. §. ex contrario, & ad. d. §. ſi duobus vehiculum. Reſpondetur procedere vbi ratio naturalis repugnat videlicet in corporali poſſeſſione, non enim tu ſedere poſſes vbi ego ſed affectus animi pœnes plures eiuſdem rei permanere poſſet ergo &c. Ad quod. l. 1. §. ſiue autem. ff. de ui & ui arm. ¶ Eodem modo reſponderem ad. l. 1. in. §. deiicitur, eodem illo titulo & ad. l. iii. in. §. nerua filius. i. eodem. Et ad. l. iii. in. §. fin. ff. ad exhiben. & ad. l. acquiritur in fine ſupra titulo. i. & quãuis ibidem dicatur, ꝙ naturalis non ſufficit ad præſcriptionem debet tamen intelligi ꝙ modus taliter poſſidendi (videlicet naturaliter) nõ ſufficiat ita ꝙ ſola qualitas illa effectum pſcriptionis operetur. ¶ Quicquid ſit in hoc diſputabili puncto vltimo loco dico ꝙ poſſeſſionis genus de quo in rubrica noſtra. Et in ſimilibus legibus id ponẽtibus in ſingulari. diuiditur in duas ſpecies, probo per textum, in. l. quemadmodum ibi, nulla. i. eodem cuius dictionis natura eſt, denotare pluralitatẽ. §. nulli. inſtit. de patria poteſt & l. nulli C. de Epiſc. & cleric. cum ſimil. ¶ Itẽ per tex. in. l. ii. ff. pro herede in verbo vllam. Quæ due (vt puto) ille ſunt quæ ponuntur per iureconſultum, in l. iii. infra eodem. ibi bone fidei, & non bone fidei. ¶ Quas declaro ſic, ꝙ bone fidei pariat ciuiles effectus acquiſitionem dominii per vſucapionem & acquiſitionẽ fructuum vnde pp iſtos ciuiles effectus iſta poſſet denominari ciuilis. ¶ Non dico ꝙ vbicunq; de ciuili dicatur hæc tantum ſignificetur cum & quãdoq; ciuilis appellatur propter animum quem ius ciuile ĩ poſſeſſione requiri vult ſi volumus ex ea patrocinari. vt in. l. noſtra in. §. ſi furioſus & ita procedunt aliqua iura pro communi opinione allegata, quæ iura modum poſſidendi importãt vt prædixi ſeu in poſſeſſione requiſita. ¶ Dico igitur ꝙ poſſeſſio bone fidei uidelicet quæ cum bona fide aſſociata apparet vna ſpecies eſt & non bone fidei poſſeſſio (hoc eſt que aſſociata cum bona fide nõ pateat) altera ſit ſpecies. ¶ In quo aduerto plus eſſe dicendo non bona fide, quam dicendo male fidei ſeu mala fide vt dicit gloſa in. l. iii. in. §. genera infra eodem omnino videnda. ¶ Quæ ſpecies videlicet bona fide vocatur (vt puto) iuſta in. d. l. ꝙ ſeruus. i. titulo noſtro ad differentiam corporalis vt ibidem videlicet poſſeſſionis enudate ab adminiculo iuris. ¶ Nec obſtat ſi quãdoq; iniuſta pariat ciuiles effectus videlicet præſcriptionem de iure noſtro ciuili, vt eſt tex. inſti. de vſucapion. ¶ Quia reſpõdebimus illud ibi eſſe ſpeciale propter odium negligentium vt in. l. fin. C. de annali except. ¶ Item in caſu. l. prime. ff. de ui & ui arm. ſpeciale eſt vt delinquẽdi materia euitetur vbi videas gloſam in verbo ciuiliter. per quam (re-

rentem opinionem irnerii) habes id ꝙ ſupra tenui circa ſpecies poſſeſſionis, de ciuili hoc eſt iuſta & de naturali, hoc ē iniuſta. ℭ Ad tex. in. l. iii. in. §. ex cōtra rio, ibi nec intereſt iuſte vel iniuſte &c. Reſpondeo per eundem tex. ibi, quantum ad hoc &c. arg. l. ius ſingulare. ff. de legib⁹. ℭ Ad id ꝙ Soccyn hic ſubtiliꝫat rndeo ꝙ ſumus legiſte nō dialectici.

25 Q Værit Bar. hic de qua ſi poſſeſſione incorporalium vtrum in ciuilem & naturalem diuidatur. Opinionibus relatis concludit affirmatiuam communiter ſequuntur. ℭ Ipſe declarat, ꝙ naturalis quaſi poſſeſſio ē illa, per quam ius reale (puta ſeruitutis) retinetur. Et eam vocat naturalem quia nullum hominis factum in eius retentione neceſſarium ē, ſed fundus ipſe dominans de per ſe retinet poſſeſſionem ſi cauſam continuam haberet. l. qui fundum. ff. quemadmodum ſeruit. amittatur. l. . §. quæſitum. ff. de aqua quotid. & eſtiu. ℭ Tunc dicitur continuā cāꝫ habere, cum abſqꝫ hominis facto nunquā fluere deſinat. ℭ Quaſi continua qñ de ſe apta eſt fluere, vt eſt aqua de cœlo cadens. l. foramen. ff. de ſeruit. Vrban. prædiorum in verſic. at que de cœlo cadit &c. ℭ Non continuā nec quaſi continuam, vt eſt ſeruitus itineris. l. ſeruitutes. ff de ſeruit. titulo generali, vbi glo. magiſtra. vel aqua cadens ex pauimēto dum lauatur. d. l. foramen. ℭ Redeūdo fundus de per ſe abſqꝫ hominis facto & animo retinet ſeruitutē hæc enim fundo ipſi debetur ab eodēqꝫ retinetur. l ꝗ in aliena, in fine. ff. de negoc. geſtis, ideo dr̄ naturalis. ℭ Sed quaſi ciuilis. Illa ē quæ præſcribitur egetqꝫ animo poſſidēdi, ita vt putet vti iure ſuo. l. 1. & ii. C. de ſeruit. & aqua. Ideoqꝫ propter animum dicitur ciuilis. ℭ In hoc tamen nos aduertit, quia fundus ipſe præſcribere dicitur. d. l. qui in aliena. Qua de re præſcriptio non procedit, niſi continuam cauſam haberet. d. l. foramen, vel niſi tanto tēpore cuius contrarium memoria non habeatur curſus eſſluxiſſet. ℭ In quibus cōſidero quod (ſi fundus præſcribere dicitur (vt vult) & fundus poſſidere dicatur arg. regule ſine poſſeſſione vſucapio non procedit, de regul. iuris. Et ibi. Dyn.) ſequitur ꝙ quaſi poſſeſſio qua ſeruitus retinetur eadē ſit que præſcriberetur, itaqꝫ ſi quereretur non eē duas, videlicet quaſi ciuilē, & quaſi naturalē. ℭ Præterea dum Bar. vult non eē neceſſarium animum in quaſi poſſeſſione quæ retinetur, cum eo non aſſentirē, per totum textum, in. d. §. Ariſt. maxime ibi, eſſe enim verum hoc anno nō ui, non clam, nō præcario vſum. ℭ Nō obſt. §. quæſitum, quia fingitur ibi animum interueniſſe, ad quod pondera illa verba, ibi quaſi duxiſſe videatur. Iuncta. l. ſi me in vacuam. ff. de acquir. poſſeſſ. Cum igitur ibi fingatur, pater neceſſarium fuiſſe, ne dici poſſit fruſtratoria lex. hoc eodē modo loquitur. d. l. ꝗ fundum in verbo retinetur, vbi glo. ibi nam fingitur &c. in. d. §. queſitum. ℭ Et idcirco concludo illam quaſi poſſeſſionē iurium realium incorporalium potius ciuilem dici, quam naturalē. ℭ Moueor quia potius in his incorporalitas conſideratur, quam corporalitas, vt d. l. ſeruitutes, titulo generali, quāuis ſine corporalitate non ſit videlicet, ſine prædio. ℭ Itē ciuili iure fuit inducta quaſi poſſeſſio. l. 1. & 2. C. de ſeruit. Et eſt melior tex in. l. ſi edes. ff de ſeruit. Vrban. ibi natura enim ſeruitutum eſt, vt poſſideri videantur. ℭ Et finaliter dico ꝙ, neqꝫ inuenitur quaſi ciuilis quinimmo ſed ſimpliciter dicatur ciuilis, bene verū puto ꝙ reperiatur quaſi naturalis, non autem in iſtis terminis ſed in terminis . §. ſi iuſſerim, cum ſimil. vbi lex fingit, quem naturaliter, ſeu corporaliter acquirere, quod vere non fit. d. l. quod meo. in. §. ſi venditorem. Et habet eoſdem effectus quos habet vera naturalis poſſeſſio de qua ſu. ꝑ dixi.

QVærit Bar. an detentatio ſit iuris, vel facti concludit eam eẽ facti quia que iuris ſunt non cadunt in ſeruum. l. quod attinet. ff. de regul. iur. detentatio vero ſic. l. ſtipulatio iſta, in. §. hæc quoq; de verb. obligat. ¶ Ad. l. ſi finita, in. §. ſi quis metu. ibi, ius detentationis, reſpõdet illam loqui de quęſito per detentationem. Ita Rom. hic, & Paul. in. l. peregre. i. eodẽ, per. d. l. ꝙ ſeruus, tamen ꝙ aliquando ſecum habeat admixtum ius, vt in illa Coloni & inquilini qui animo retinẽt quãuis corpore non inſiſtant. l. colonus. i. eodem. ¶ Pro hac opinione eſt, quia vbi de iure ſimpliciter ſit mentio, intelligitur de illo, quod nõ cadit in ſeruum. l. illa verba arbitratu Lucii Ticii de verbor. ſignif. ¶ Sed tamen ꝙ ſit ius, tenuerũt Cyn. Dyn. in. l. licet. C. eodem. Ang. Paul. hic Imol. & Alex. per. d. §. ſi quis Metu & per. l. ii. circa princ. ff. pro hærede, ibi ius pignoris retinebit. Iũcta. l. peregre, vbi quia dicitur ius poſſeſſionis fuit concluſum poſſeſſionem eſſe ius, ita dicendum eſt in dictis verbis ius pignoris. Item quia detentatio eſt iuris gentium cuius iuris eſt capax ſeruus. ¶ Ad. §. hæc quoq;, reſpondent ꝙ loquitur de detentione introducta per ſtipulationem inuentam poſt quam ſeruitus, in eẽ venit. l. ex hoc iure. ff. de iuſtit. & iure non mirum, ſi ſeruus ſit capax detẽtationis talis, ſed in eo quod comprehendit ius, in eo non cadit ¶ Ad. l. illa verba dicunt ꝙ loquitur ĩ arbitrio ſeu compromiſſo, quod non cadit in ſeruum. l. pedius. ff. de arbitris. ¶ Itẽ ſi argumẽtum cõtrariorum ſumeretur ex illa lege, ius primeuum (ꝙ cadit in ſeruum) non diceretur ius, quod eſſet cõtra. l. ius naturale. ff. de iuſtit. & iure dicit hoc Alex. ¶ Nõ obſtat detentationem fieri quandoq; iniuſte, quia immo detentator iniuſtus, habet ius recuperandi. c. reintegranda. tertia quæſtione. i. & in. l. 3. §. ſi quis ui. ff. de ui & ui armat. ¶ Quapropter Alex. ipſe probat Angeli definitionem ꝙ detentatio eſt ius inſiſtendi rei aptum ad cuſtodiam eius & conſeruationem, & q̃n̄q; ad fructuũ acquiſitionẽ, ꝙ ſit ius vidimus, ꝙ aptum ad cuſtodiam, patet ĩ. l. ſi ex legati. ff. quibus ex cauſ. in poſſ. eatur ꝙ ad fructuũ acquiſitionẽ patet in. d. titulo in. l. Fulcinius in. §. fin. & in. l. ſi fur. §. locaui. ff. de furtis. ¶ Ego vltimo loco concluderem detentationem eſſe facti, ſicut Bartol' p. d. §. hec quoq;, nec illa ratio eſt propter quam ſeruus habet detentationem, ſed eſt quia detentatio ẽ quid nudi facti, quod ſumitur ibidem ex præcedentibus verbis. Dum dicitur de poſſeſſione naturali. ¶ Secundo moueor per. d. l. illa verba. Non obſtat ꝙ (hoc ſtante) ius naturale, non diceretur ius, quia replicarẽ ius naturale fuiſſe añquam eorũ ſtatus introduceretur eorumq; conditio annihilaretur vt diximus in rubrica non mirum igitur, ſi dicitur ius & cadit in ſeruũ. ¶ Sed poſt ſeruorum ſtatũ annihilatum, quicquid iuris introductum fuit non cadit in ſeruum. d. l. illa verba. Et dicitur ius ciuile. d. §. hæc quoq;, nam de ciuili diſputatur, & ponitur in diffinitionibus vt vidimus in diffinitione poſſeſſionis. ¶ Modo dico ſic, nam contratenentes mouentur ex. d. l. ii. ff. pro hærede & ex. d. §. ſi quis metu, vbi videtur nominari ius, quibus reſpondeo, ꝙ leges ille loquũtur de iure ciuili patet, quia de pignore prætorio, quod pignus nemini dubium ẽ, fuiſſe inuẽtum poſt condictionẽ ſeruorum annihilatam. Et conſequenter poſt ius gentium, non enim per hoc dicunt illi textus, ꝙ detentatio ſit ius nam male loquerentur, cum ipſa cadat in ſeruum in quo ius minime adheret. ¶ Ad quod pondero textum ĩ. d. §. ſi quis metu, ibi ius detẽtationis, nõ. n. puto verba illa ſignificare detentationem eſſe ius, ſed immo facti a quo ius oriatur. Quaſi dicat ius quod oritur ex facto illo, ſeu detẽtatione, arg. l. ſi ex plagis. ff. ad. l. Acquil. ¶ Et ſi diceretur, ꝙ quia ex detentaio-

ne oritur ius.d.§.ſi quis metu &.d.l.ii.
ideo non cadat in ſeruum, Reſpondere,
ꝙ regulariter cadit in ſeruum.d.§. hæc
quoq; fallit in detẽtatione iudiciali, que
videlicet iudicio mediante haberetur, vt
per Imol.hic ex ratione. l. ſeruus.C.de
iudic.hoc modo loquuntur iura præfa
ta. ¶ Et in iſtis terminis detentatio ab
abſente retinetur propter vinculum de
creti. Ad quod facit quia talis detẽtatio
eſt de iure ciuili vt per Bar.infra, in ver
ſic.item quæro num. 13. ¶ Quod intel
ligas non inſpecta ſerui eſſentiali natura
ſed iuris ciuilis confirmatione, arg. l.ii.
ff.de origin.iur.ibi omnia noſtra faci-
mus &c. ¶ Nõ obſt.l.peregre, quia non
determinarem per eam ſolam legem ꝙ
poſſeſſio ſit iuris, ſed p alias leges vt ſuo
loco dictum eſt. ¶ Præterea ſi per ſimi
le præfate legis peregre, detentatio dice
retur eẽ ius concluderetur ꝙ detẽtatio
eſſet pignus, ſed quam longe ab eo diffe
rat, ex eo etiã videre eſt, quia pignus cõ-
ſtituitur per decretum, vel conuentio-
nem. Atq; aliter detentatio. ¶ Vltimo
loco vel dicam detentationem eſſe quid
facti, quo res detenta cuſtoditur aptum
producere eius cõſeruationẽ, & fructuũ
acquiſitionem. ¶ Dixi aptum produce
27 re, quia non ſemper ſed quandoq; con-
ſeruationẽ rei producit. ¶ Quid ſi res
eẽnt, q̃ ſeruãdo ſeruari nõ poſſunt, de q
bus in titulo de vſufruc. earum rerꝫ q̃
vſu cõſumũtur &c. ¶ Et quod dixi fru-
ctuum acquiſitionẽ, verificatur in detẽta
tione habita iudicis decreto.

QVærit Bar. quo iure poſ
ſeſſio ſit inuenta conclu-
dit & vide, cũ quo Alex.
ſed tenendo ꝙ vnica tan
tum poſſeſſio ſit. Cõclu-
28 dendum erit inuentam de iure gentium
primeuo. ¶ Modum tamen poſſidendi
ciuiliter videlicet, vel naturaliter iuſte,
vel non iuſte bona fide, ſiue non bona
(vt ſupra declaraui) eſſe de ſecundario
de quo in.d.l.ex hoc iure. ff.de iuſtit. &
iure declaratum tamẽ a iure ciuili, nam

poſſeſſio ciuilis, itaq; illa qualitas magis
dicitur propter declarationẽ, & appro-
bationem iuris ciuilis, quam ꝙ ab ipſo
originem traxerit animo enim poſſide-
batur de iure gentium, vt ſumitur ex.d.
l.ex hoc iure &.l.noſtra. ¶ Vel dicas
vnicum ius gentium eſſe, vt per Aretinũ
& Soccyn. hic. ¶ Quæritur quo iure
quaſi poſſeſſio incorporalium inuenta
ſit. Et concluditur de iure gentium, vt
in.§.fin.inſtit. de vſu & habit. vbi dici-
tur qualiter iuregẽtium res acquirantur;
iuncto eo quia ſupra dixerat de ſeruitu-
tibus, ſic & Alex. ¶ Sed conſequentia
hec mihi non applaudet, & contrarium
tenerem. Nam quaſi poſſeſſio eſt poſ-
ſeſſio ficta, fictiones autem iure ciuili in-
uẽte ſunt.l.ſi is qui per emptore, Bar.&
doct.ff.de vſucap.igr̃ &c. ¶ Nõ obſt.d.
.§.fin.quia (ſi aduertes) in ſuperioribus
titulis non traditur quo iure quaſi poſ-
ſeſſio ſeruitutum inuenta ſit. Sed quo iu
re ſeruitus conſtituatur & dictum eſt iu
regẽtium & ciuili, vt in.§.fin. de ſeruit.
ruſtic.prediorum, ibi pactionibns & ſti
pulationibus. ¶ Itaq; dictum eſt de ip-
ſarũ quaſi dominio quod longe diſtat
a quaſi poſſeſſione, ſicut de verbo domi
nio dicitur ꝙ diſtet a poſſeſſione, vt in
l.naturaliter, in.§.nihil commune.i.eo
dẽ & ideo ꝙ in diuerſis titulis ponãtur.
¶ Neq; nocebit ꝙ de poſſeſſione qñq;
dictũ ſit, cum id incidẽter euenerit in iis
videlicet quorum dominium non eſt ſi
ne poſſeſſione vt ĩ volatilibus, eodẽ mo
do dicendum eſt incidẽter euenîſſe vbi
aliquẽ caſum poſuerit quaſi poſſeſſiõis.
Principaliter enim de dominio dicere
promiſit in titulo de rerum diuiſ. Quã-
obrẽ nõ viderẽ Bartoli conſequentiam
de.d.§.fin. procedere potuiſſe.

SEquitur Bar. quo iure dete
tatio ſit introducta diſtin-
guit illam coloni eſſe iuriſ
gẽtium, quia contractus lo
29 cationis eiuſdem iuris eſt,
illam ex decreto iuris ciuilis, vt per glo.
in.d.l.& per.l.ii.§.poſt originem.ff.de

origin. iuris, iudicia enim ſunt de iure ci
uili, vt ibidem. Sic Alex. qui tamē putat
detētationem ſimpliciter ſumptam iure
gētiū primeuo inuētam, quia ſeruus de-
tinere poteſt. l. ꝙ ſeruus et ſecunda-
rio fuit annihilatus. d. l. ex hoc iuregen
tiū. ℂ Hoc ſequor conſiderando eſſen-
tiam quæ in ſola coſtodia conſiſtit. d. l.
cum ex legati cauſa. ff. ex quibus cauſ. in
poſſ. eatur, quamuis quādoq; per ius ci
uile cōcedatur, vt i. d. l. nō tñ coceditur
ſeruis. d. l. ꝙ attinet. ff. de regul. iur.

GLoſa in verbo, in his, cōclu
dit eorū quæ in nullius bo
nis ſunt, eo ipō quo capiun
tur dominium quæri poſ-
ſeſſionēq; nec vnum ſine al
tero acquiri, ſecus vero eē in cœteris re
bus. l. 1. & per totū. C. de præſcript. lon
gi tēporis vbi poſſeſſio quæſita eſt, nō
tamē dominium, niſi titulus preceſſerit
habilis ad præſcribendum & tēporis cō
tinuatio. ℂ Dixit hoc Alex. eſſe verum
ſi a poſſeſſione inciperetur, ſecus ſi a do
minio, quia & nō exiſtētium in alicuius
bonis dominium quandoq; quæritur
abſq; poſſeſſione. ℂ Iac. de Aren. &
Imol. exēplant, ſi homo liber bona fide
poſſideatur dominium poſſeſſori quæ-
rit, non aūt poſſeſſionem. l. homo liber
ſupra titulo. 1 vbi ratio eſt, ꝙ quia poſ-
ſidetur ipſe aliud poſſidere nō intelliga-
tur. ℂ Aliter ēt exemplant, ſi verus do
minus rei (quā nō poſſideret) puta per
alium occupate) dominium in alterum
transferret. l. iii. § ex contrario. i. eodē.
l. ſi duo. ff. de præcario, certe ſi actuali-
ter tradidiſſet dominium trāsferret, nō
poſſeſſionē. l. ſi fundum. ff. de fundo do
tali. ℂ Item & aliter. nam in legatarium
transfertur dominium non poſſeſſio. l.
a Titio. ff. de furtis. ℂ Item & rerum he
reditariarum. l. cum hæredes in princ.
i. eodem. ℂ Item in Eccleſia, vt in. l. fin.
C. de ſacro ſanct. eccleſ. ℂ His tamē om
nibus non obſtantibus opinio mea eſt,
Alexandrum in hoc parum aduertiſſe.
Quia. l. l. homo liber. loquitur i rebus
aliorum non in iis, que in nullius bonis
ſunt. apparet quia loquitur in terminis
vſucapionis & ſimiliter. d. l. ſi fundum,
& d. l. fin. ſed vbi daretur caſus i iis, quæ
ſunt in nullius bonis dñium a poſſeſſio-
ne non ſeperaretur, incipias a quo uis:

GLoſa in verbo primi,
diuiditur i duas prin-
cipales partes, de ſe
patēt, in ſecunda par-
30 te querit, an dominiū
rerum quæ in nullius
bonis ſunt, eo ipſo quo quis in conſpe-
ctu ſit cum animo acquirendi acquira-
tur, diſtinguit, vt in ea. ℂ Quam exami-
nando Bar. quærit de poſſeſſione, nō p
hoc dicas eum a gloſa variare, cum lo-
quatur de illa per quam dominium que
ritur nec obſtat ſi iura Bartoli loquan
tur de poſſeſsione alterius, quæ etiam a
dominio ſeparari poteſt. Quia recte in-
tuendo gloſa vtitur ſimili modo, habita
etiam occaſione vnius & alias immiſcet,
argum. l. naturaliter. ff. de preſcript. ver
bis. ℂ Ex dictis Bartoli primam euelli-
mus concluſionem ꝙ animalium poſ-
ſeſſionem, niſi actualiter capiamus mini
me acquirere dicimur. l. naturaliter. §.
illud & l. in laqueum ſupra titulo. 1.
ℂ Quam etiam acquirimus per equipol
lens, vt in terminis. l. noſtre, in. § ſi iuſſe
rim, & l. ꝙ meo, in. § ſi venditorem in-
fra eodem, ex ratione quia voluntas tra
dentis operatur ac ſi res actualiter trade
retur, dummodo voluntas acceptantis,
& in rei præſentia ſint. l. ſi ſeruus teſt. ff.
de ſtipul. ſeruorum. ℂ In hoc non diſ-
ferūt ab inanimatis vt cōmuniter doct.
volunt damnantes gloſam in. § item la
pilli, inſtit. de rerū diuiſ. quæ tamen, vt
credo poſſet in theſauro ſaluari. ℂ Sed
aduertendum eſt ꝙ gloſa noſtra in ſe-
cūda particula ſecūde partis refert quoſ
dam eſſe in diuerſa opinione ꝙ immo
res de quibus in textu per ſolum aſpectū
(animo concurrente) acquirantur. per
d. § ſi iuſſerim, & § ſi per venditorem
ℂ Bart. reſpondet eā loqui in rebus ab

alio poſſeſſio,non que ſint in bonis nullius. ℭ Cōtra eoſdem glo tenet hic.per l.ii.§.inde neratius reſpondens eiſdem non referre,ꝙ in.§.theſaurum non poterat ſicut hic videri,nam non viſus particularis (dummodo ſciatur locus) nō eſt cauſa impedimenti,vt patet in.d.l. clauibus.ff.de contrah.empt.ℭ Sed eoſdem gloſa ſaluare conatur ꝙ in.§.neratius,ille ſciebat eſſe theſaurum in fundo non tamen de loco particulari eiuſdem noticiam habebat,ſecus in.l.clauibus & hic.ℭ Aliter etiam conabatur ꝙ ibi loquitur de poſſeſſione hic de dominio, quod deſtruitur quia ex poſſeſſione dominium quæritur,vt Bar.hic. ℭ Aliter ꝙ in.d.§.tractabatur de rebus quærendis per inuentionem,hic per apprehenſionem. Quod neꝗ placuit,vt Bart.hic motus quia inuenire eſt, per apprehenſionem.l.ſi Barſatoram.C.de fideiuſ.& reſidet ꝙ in.d.l.clauibus loquatur textus de re per alium poſſeſſa,nō ipſa quæ in nullius bonis eſſe reperiatur de qua in.d.§.neratius. Videtur igitur adherere opinioni præfate, ꝙ per ſolū aſpectū poſſeſſio eoꝝ (dē quibus in textu) Quæratur. ℭ Sed ſi recte ſua verba intuebimur dum pōderat verbum,apprehēderit,his contradicit.ℭ Ex eius nihilominus dictis in hac ſecūda particula gloſe.

31 ℭ PRIMAM habes concluſionē,ꝙ in terminis.d.l.clauibus,ad hoc vt poſſeſſio quæratur,oportet nō ſolū ſcire ipſas in domo incluſas,ſed locū particularem domus.ℭ Imola cōtra,quia nimis reſtringeretur.ℭ Et ad.§.neratius,ꝙ loquatur per inuentionem que importat apprehenſionem. Nos vero quādo per occupationem quo caſu ſciētia particularis neceſſaria non eſt,vt ē caſus,in.l. clauibus. ℭ Hoc ſequuntur Ang.in.l.ſi quis in.§.differētiam īfra eodē, & Alex. hic.ℭ Claudius & Florentini, aliter ſoluunt,ꝙ aliud ſit i fundo aliud in domo in qua facilior perſcrutatio eſt, fundus enim totus ſubuerti deberet,vt ſciri poſſet quid intus eſſet.ℭ Pro hoc textus in l.iii.in.§.nerua filius infra eodē, vbi res dicitur per nos poſſideri ſi ſit in cuſtodia noſtra licet non inueniretur, ſi tamen diligens inquiſitio ceſſet. ℭ Vnde per clauium traditionē dicitur per nos poſſideri. Ad quod.l.quorundam infra eodem,in verbo cuſtodia. ℭ Addo textum in.§.apium, inſtit. de rerum diuiſ. ibi,donec in cōſpectu, nec difficilis &c. Qua de re quia perſecutio difficilis conſideratur dicemus Bonam eſſe horū ſolutionē. ℭ SECVNDA concluſio gloſe eſt in terminis.d.l.clauibus,oportere ꝙ in cōſpectu domus claues ipſe tradātur,gl.in.§.ſi iuſſerim, i final.verbis Bar.in eadē.l.in.§.penul. ſequūtur hoc Iaſon Claudius & Florentini. ℭ Sed Alex.contra,per gloſam noſtram ſuperiorem,in verbo naturaliter, vbi ſufficit eſſe prope domū licet domus nō ſit i cōſpectu. d.l.clauibus. ℭ Florentini ſol

32 uūt,ꝙ illa loquatur de acquiſitione poſſeſſionis domus, nō autem mercium intus poſitaꝝ. ℭ Dici poſſet in dicta lege, nō tractari de domus poſſeſſione, vnde ꝙ gloſa non apte inducatur. ℭ Tu ſalua ꝙ ſicut acquiritur poſſeſſio merciū, & ſi non inſpiciantur, ſi tamē domus in cōſpectu ſit. Ita poſſeſſio domus de qua gloſa. Et ſi domus minime videatur,ſi tū de proximo apparere poſſit. ℭ Nō obſtat.Alex. dicēs, ꝙ nihil clauium traditio operaretur, ſi per ſolum aſpectum cum voluntate tradentis poſſeſſio ipſa acquireretur.d.§.ſi iuſſerim.Quia bene dicunt illud,videlicet per ſolum aſpectū &c.Procedere in domus acquiſitione. Non rerum intra poſitarum quia tunc clauium traditio neceſſaria eſt.¶ Item ſi verum diceret Alex. ſequeretur in.d.§. ſi iuſſerim,& in.d.§.venditorem, acquiri poſſeſſionē, & ſi res minime inſpiceretur,ſi modo de facili poſſet apprehendi contra textus illos. ℭ Non obſtat, dictio apud,ponderata per Alex. quia reſpondent eam ſignificare coram .l.coram ff.de verb.ſignific.l.eum pro

33 quo.ff.de in ius vocan.¶ ALIA concluſio

cluſio gloſe ponitur, ꝙ modus acquirē-
di per inuentionem, intelligitur per ap-
prehenſionem cum non dicatur inuen-
tum ſi non ſit apprehenſum vt eſt text.
in § neratius & in d. l. ſi Barſatoram, ꝑ
quod Alex. hic reprobat gloſam I § itē
lapilli inſtit. de rerum diuiſ. ¶ Sed Guil.
de Cunio quem in d § ſequitur Soccyn.
contra. Et Florētini ponderantes, quia
ſimpliciter iura loquuntur per verbum
Inuenerit, ad quod eſt glo. in. l. 1. C. de
theſaur. lib. x. dicens cum inuenire: qui
primo viderit vel apprehēderit cum vo
luntate quærendi. ¶ Reſpondent ad §
Neratius ꝙ loquatur in poſſeſſione, quæ
neq; beneficio legis acquiritur abſq; ap-
prehenſione, vt eſt tex. in. l. commiſſa. ff.
de publican. ¶ Quia tamē mihi ipſi per
ſuadere non poſſum vt dominium ſolo
viſu quæratur, vel poſſeſſio quouis affe-
ctu interueniente. Concludo in d § the
ſauros, eſſe ſpeciale, vt inuentori acqui-
ratur, non tantum quia beneficio prin-
cipis &c. quantum ꝙ eſt donum fortu-
ne vt in. l. ſi quis in aliena, in § 1. ſupra
titulo. i. ab ipſo Principe approbatum.
¶ Taliter ſalutarem gloſam in d § Itē
Lapilli & Bartholum hic non in conclu
ſione, ſed dum regulam conſiderauerit,
nam cum in d § ſpeciale ſit. Regula fuit
bene conſiderata, arg. l. ius ſingulare. ff.
de legibus. ¶ Non obſt. l. ſi Barſatorā,
quia iam dixerunt ibi verbum inuenire
propter partium mentē denotare appre
henſionem, nam iam conſtauerat eſſe la-
tronem & promiſſio nil ibi afferret niſi
verbum illud eo modo intelligeretur.
¶ Aliter conſidero. ꝙ ſpondens eſt de-
curio qui latrones apprehēdit, vñ ſubie-
cta materia operatur vt illud verbum eo
modo itelligatur, arg. l. ſi vno. ff. locati.
¶ Vel ſi dicere velles non eſſe ſpeciale,
in d § Reſpondeas ꝙ quamuis verbum
(inuenerit) ibi non importet apprehen-
ſionem nihilominus illa ſubintelligere-
tur, quia veriſimile non eſt quem inueni
re theſaurum, nec apprehēdere, arg. l. cū
de indebito C. de probat. Ideo ſolo ver-
bo inuenerit vſus eſt. ¶ In quo ne repli
cares, ꝙ ſecundum hoc ſola inuentio nō
parit acquiſitionem, concludo quot per
ſolam inuentionem vel viſum theſaurū,
quis acquirit, ſi tamen id aliquo modo
proferat, exemplum in pueris Romanis
cum quid inueniunt, ſtatim proferunt,
id videlicet, ſenza parte, quod eſt dicere
volo totum, quo prolato ſi alter proxi-
mior id capiat (puta aureum) non ſit ca
pientis, ſi vero qui prius viderit nihil di-
xerit, fortuna dedignatur. Et immeritō
priuat, nam poſt hæc occaſio calua eſt.
& hoc puto voluiſſe glo. in. d. 1. C. de
theſ. ibi cum voluntate quærendi, ſic in-
telligo. d. § item Lapilli. ¶ Speciale igi-
tur eſt vt ſola inuentione cum volunta-
tis declaratione acquiratur abſq; appre-
henſione. ¶ Et vbi donum fortune ceſ-
ſat itaq; ratio ſpecialitatis, acquiſitio nō
procedit, vt ē videre in § fere igitur be-
ſtie, inſtit. de rerum diuiſ. ¶ PER Hec
infero ad queſtion. Bartoli & firmarē cū
34 Ang. Imola & Soccyno in d § Nerati-
us contra communem opin. nam quam
uis inuentus cum armis non ſit appre-
henſus, puniri debet, extante ſtatuto, ꝙ
inuentus cum armis puniatur. ¶ Non
obſt. l. præſes & l. ſi de interpretatione.
ff. de penis, quia loquūtur in moderatio-
ne pœnarum in dubio ſienda nos in di-
uerſis terminis & in quibus conſideran-
dum eſt maleficia impunita non rema-
nere, quod publice Itereſt, iuxta. l. ita vul
neratus. ff. ad. l. acquil. ¶ Non obſt. Bal.
in § Item Lapilli. Dicēs mulieres inuen
tas cum perlis & non apprehenſas non
puniri extante banno inuentas puniri.
Quia loquitur ſine lege & contra prædi
cta, nam ad verificationem verbi inuen-
tionis non requiritur apprehenſio ſed
bene ad verificationem acquiſitionis, re
gulariter vt ſupra dixi, vnde punientur,
& maxime vbi honeſtatis ſeruande cauſa
apprehenſe non fuiſſent. Argum. l opti
mam. C. de contrahen. & committen. ſti
pul. ¶ Non obſtat Albericus in. l. ꝙ ait
lex, per illum textum. ff. de adulter. dicēs

e

inuĕtum ludere taxillis nó puniri ſi tūc
non ſit apprehenſus, & ſi ſtatuto cauea-
tur taxillis inuĕtum puniri. Quoniam re
ſponderem illa apprehenſionem ſiue oc
ciſionem in.d.l.de ſe eſſe illicitam, arg.
l.extat.ff. ꝙ metus cauſa, ibiq; tollerari
quia difficile eſt iuſtum dolorem tempe
rare, ac repentinum non miꝝ ſi ex poſt
facto deprehĕſus occidi nó poſſet, in ca-
ſu vero noſtro deprehĕſio licita ē, extan
te ſtatuto, vnde etiam ex poſt facto ſiet.

QVærit Bar. an tutor, vel cu
rator abſq; ſpeciali manda
to per aſpectum poſſeſſio-
nem transferre poſſit nega
tiuam firmat, quia vere vo-
luntas tradentis non concurrit ſed tan-
tummodo ficte ſimiliter in generali pro
curatore. ¶ Secundo per.l.quāuis in.§.
1.eodem. huic tamen legi reſpondetur
ꝙ non habet hic generalem & liberam
adminiſtrationem ſicut habet tutor.
¶ Tertio per.l.& iuſiurandi.in.§.tutor
.ff.de acceptilat. vbi præfati non faciunt
acceptilationem, itaq; fictam ſolutionē.
¶ Quod ſequitur Alex.ſubdendo ꝙ etſi
alias per conſtitutum vtraq; poſſeſſio
transferatur.l. ꝙ meo infra eodem, &
per præcarium naturalis tantum.l.& ha
bet.§.eum.ff. de præcario, non tamen
procedit vbi tutor, vel curator venderet
pupilli rem conſtituĕdo ſe emptoris no
mine poſſidere. ¶ In quo puto aduer-
tendum, ꝙ præfata procedunt in ſimpli
ci caſu, non vbi patefieret tutorem ipm
a pupillo poſſeſſionem abdicare voluiſ-
ſe per.d.l.quamuis, ibi vtriq; mercedem
præſtiterit, per quæ ibi poſita, glo. dicit
non transferri poſſeſſionem cum p mer
cedis ſolutionem pateat noluiſſe auferre
poſſeſſionem a locatore primo. ¶ Vn-
de ſequitur ꝙ ſi appareret eum voluiſſe,
poſſeſſio daretur qua de re contra Bart.
Alex. Iaſonem, & alios teneri poſſet cū
opinione Angeli Raphaelis, & Cumani.
¶ Non obſtat.d.§.tutor. Quia non vi-
deo eum loqui de transferenda poſſeſ-
ſione. Sed de acceptilatione quæ domi-
nium importat, qui per actum tacitū nó
transfertur.l.traditionibus.C.de pactis,
niſi vbi ſpecialiter lege caueretur, iuxta.
l.a Titio.ff.de furt. Poſſeſſio vero ſic.d.
.§.ſi per venditorē in.d.l. ꝙ meo. ¶ Nó
obſtat.d.l. ꝙ meo, in fine quia ibi nulla
voluntas tradentis tacita vel expreſſa có
currebat. Ideo poſſeſſio partis fūdi quā
non habeat minime transferri dicitur,
hæc pauca ſuper rubrica & in.l.1.tan-
quam euidentialia pro dicendis in.§.ni
hil commune dixerim in cœteris cum
ſcribentibus tranſibo. Antonius de
Matthæis Doctor minimus.

INDEX.

1 Continuatur,& cur titulus iſte poſtponatur titulo de acquiren. rerum dominio contra ordinem codicis,
2 ¶ Intellectus in titulo iſto,& precedenti.
3 ¶ Contrariorum quomodo eadem ſit diſciplina, quo ad cognitionem, vt videlicet cognito altero eo ipſo contrarium eius cognitum remaneat in.l. quemadmodum eo.
4 ¶ Quomodo quo ad iuris, vel hominis diſpoſitionem.
In.l.diem proferre.§. ſtari de arbitr.
In.c. fin.de verb. ſignific.
In regula qui commodum in vi.
5 ¶ Prohibita condemnatione in materia ſtricta, vtrum & abſolutio prohibita cenſenda ſit.
In regula nemo qui condemnare non poteſt de reg.iur.
In.l. ſolet.ff. de officio proconſul.
In Clemen. prima de hereticis.
6 ¶ Statuto extante ne ſoror fratri ſuccedat, an frater excludatur à ſucceſsione ſororis.
In.§. filium in auct. quibus mo. naturales effici ſui.
In.§. ceterum inſti. de leg.agnat. ſucceſsione.
7 ¶ In bello capta, vtrum capientium fiant.
8 ¶ Lex noſtra diuiditur, & cur à pedibus magis quam ab alia corporis parte poſſeſsio dicatur.
9 ¶ Cur à corpore potius, quam ab animo.
In.l. 1.§. ſed furioſus.
In.l.cum in diuerſis.ff. de relig.
10 ¶ Rerum dominium quomodo ceperit à iure gentium primeuo.
In.c.ius naturale prima diſtinct.
11 ¶ Capta in bello, an occupantium ſtatim fiant. Quid de bello iuſto, vel in iuſto & an in bellum à principe illatum, vel ab alio iuſtum preſumatur, ita vt expreſsio cauſæ neceſſaria non ſit.
In.l.hoſtes.ff.de verb. ſignific.

In.l. poſtliminio.ff.de capt.

12 ℂQuid ſi alieno in territorio caperentur.

In.l.ſi quis pro redemptione.§.1.C.de donat.

In textu noſtro.

13 ℂRecuperata an prioribus dominis reſtituenda ſint, vel an recuperantium fiant, & quid de conſuetudine.

In.l.ſi captiuus.§.ii.ff.de cap.& poſtlim.reuer.

In l.ab hoſtibus la.ii.C.de capti.

14 ℂIn rebus hic enumeratis, quomodo ex poſſeſſione dominium quæratur, & an & quando mobilia, vel immobilia preſumantur nullius, vel cuius, & an includantur in territorio conceſſo per Imperatorem.

In titulo pro derelict.

In titulo de bonis vacant.lib.x.& in.l.ſi vacantia.

In.l.1.§.ſi inſulam.ff.de fluminibus.

15 ℂDifferentia inter lapillos, & ſi inquiſitio ſtaret Titium violenter cognouiſſe bertam, quomodo & reſpectu cuius intelligenda violentiam ſit.

16 ℂAb alluſione vocabuli an & quando ſumatur propria ſignificatio, & quid relictum cenſeatur ab eo qui dixit, relinquo poſſeſſiones meas, vel dicendo rerum mearum, ſeu ſimpliciter dicendo, quæ poſsideo aut etiam ſubiungendo, in tali loco.

In.l.ii.ff.de fideiuſſ.minorum.

In.l.1 C.de omni agro deſerto.

17 ℂArgumentum ex ethimologia, an & quando validum in iure ſit.

18 ℂDiffinitio poſſeſſionis qualiter per doct.figuretur.

In.l.poſſeſſio.§.1.eodem.

In glo.ſuper verbo manumitti, legis prime de officio conſul.

In.l. peregre.eodem.

In.l.nemo.C.eodem.

In.l.non ideo minus.C.de libera.cauſa.

In.d.l. poſſeſſio.

In.l.ſi ea ff.de action.empt.

In.l liber homo.§.fin.ſupra titulo primo.

19 ℂDiffinitio poſſeſſionis vera quæ ſit.

20 ℂPoſſeſſio an de primeuo, vel ſecundario iuregen.dicatur.

In.c.ius naturale, in prima diſtinct.

21 Poſſeſſio naturalis quomodo perdatur, vel retineatur, quid de ciuili, & an & quando exitus cauſet poſſeſſionis amiſſionem.

22 ℂSi tam per me ciuilem & naturalem quam ſi per ſeruum in rebus pe

cubiaribus retinerem, & de recuperatione poſſeſsionis per aſpectum, vel per vicinitatem.

23 Quid ſi per filium, ſeruum, tutorem, curatorem, vel procuratorem quis naturaliter; & per ſe ciuiliter poſsideret, cur naturalis tantummodo poſſeſſor per exitum non ammittit poſſeſsionem, ciuilis idem & naturalis (excundo) naturalem perdit.

24 Quotuplex poſſeſſor inueniatur.

In.l.nemo.C.eodem.
In.l.ii.ff.pro herede.
In.l.iii.§.nerua filius.
In.l.aeqritur i fine ſupra titulo primo
In.l.iii.§.ex contrario.
In.l.licet.C.eodem.
In.l.ii.ff.pro herede.
In.l.i.§.deiicitur.ff.de ui & ui arm.
In.l.iii.ff.ad exhibend.
In.l.acquiritur ſupra titulo primo.

25 Quaſi poſſeſsio incorporalium, an diuidatur inter ciuilem & naturalem.

In.l.i.§.Ariſto.eodem.
In.l.i.§.queſitum.ff.de aqua quotid.& aeſtiua.
In.l.ſi aedes.ff.de ſeruit.vrb.praed.

26 Detentatio an iuris, vel an facti ſit.

In l.illa verba.ff.de verb.ſignific.
In.l.ſtipulatio.§.haec quoque.ff.de verb.obligat.
In.l.ii.ff.pro herede.
In.l.ſi finita.§.ſi quis metu.ff.de damno infecto.

27 Detentatio quid ſit, ſeu quomodo deſcribatur.

28 Poſſeſsio quo iure fuerit inuenta, & an eodem iure quaſi poſſeſsio incorporalium.

In.§.fin.inſti.de vſu.& habit.

29 Detentatio, quo iure ſit inuenta.

30 In ijs quae nullius bonis iudicantur, an eo ipſo quo capitur dominium quaeratur, ita vt ſine poſſeſsione non ſit, ſic econuerſo, & an quaeratur per aſpectum, quid de rebus animatis, vel inanimatis.

31 In terminis.l.clauibus.ff.de contrahen.empt.an quis vt acquirat poſſeſsionem neceſſe habeat ſcire in quo loco domus res ſite eſſent, & an neceſſarium ſit ꝙ ipſe adſit in horrei conſpectu.

32 Per inuentionem, res quomodo quaeſitae dicantur, & quid ſi theſaurum inue

nirit, nec apprehendit, an illum acquirat.
In.§.theſauros, inſti.de rerum diuiſione.
33 ¶ Statuto ſtante vt inuentus cum armis cadat in penam, inuentus non apprehenſus an puniatur.
In.l.ſi preſes,& l.ſi de interpretatione.ff.de penis.
In.l.quod ait.ff.de adulter.
34 ¶ Tutor, Curator, ſimileſque habentes generalem adminiſtrationem, an poſſeſſionem per aſpectum tradere poſſint.

ANTONII
DE MATTHEIS VETERIORI CO-
GNOMINE DE PAPARESCIS ROMANI LEGVM INTERPRETIS, ET IVRISCONS. CLARISSIMI.

REPETITIO

Ad.§.nihil commune.in.l.naturaliter. CVM *incluſis tractatibus,*

De cauſa poſſeſſionis & proprietatis.

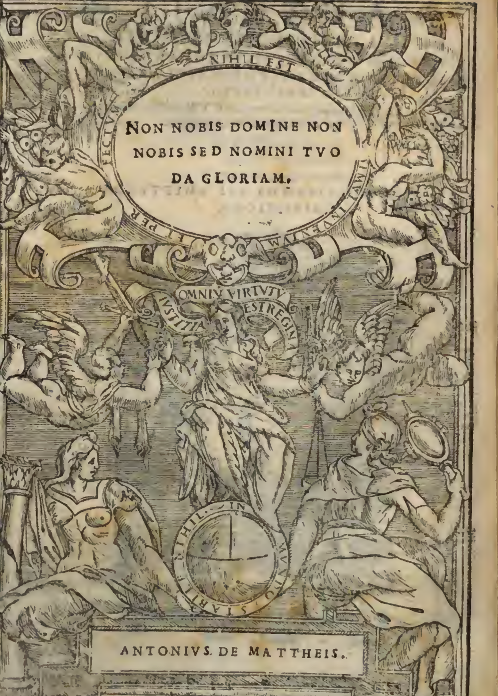
De reſtitutione ſpoliatorum.

De cumulatione actionum.

Deque ordine cognitionum.

ff. DE ACQVIRENDA VEL AMITTENDA POSSESSIONE.

NIHIL EST
FECTVM
ET PER
INVENTVM
NON NOBIS DOMINE NON NOBIS SED NOMINI TVO DA GLORIAM.
OMNIV VIRTVTV
IVSTIZIA EST REGINA
IN MVNDO
STABILE
NIHIL
ANTONIVS. DE MATTHEIS.

V L P I A N V S.

L. NATVRALITER VIDETVR POSSIDERE IS QVI VSVFRVCT. HABET.

§. Nihil Commune habet proprietas cum poſſeſſione, Et ideo non denegatur ei interdictum vti poſsidetis, Qui, cœpit Rem vendicare. Non enim videtur poſſeſſioni renunciaſſe qui rem vẽdicauit.

1 PVlcra, ſub
tilis & quo
tidiana é.
pp cómo⸗
dũ poſſeſ⸗
ſionis, qd
cõſiſtit in
pcipiendis
fructibus.
vt in.l.no
ſtra in fin.
princip. in tribuendo dominium. l. 1.
ſupra eod. & in titul. de Vſucap. de
præſcrip. ff. & C. atq; aduerſarium one
rando ꝙ probet, ſi periculum litis euita
re velit. §. commodum Inſt. de inter⸗
dict. & .i.l. qui accuſare. cum ſimil.
C. de edend. Refectioniſq; expenſarum.
iuxta. l. eum qué temere. ff. de Iudic. cla⸗
rius in. l. properandum. d. tit. & in. §.
2 oportet. in auc. eod. de Iudic. ℂ Pro cu
ius materie euidentia, neceſſaria ſunt
que diximus in leg. prima. & quomodo
verbum. proprietas (De quo textus
hic) intelligi debeat ſtatim aperietur.
ℂ Nec non inſpiciendi ſunt tex. in. l.
ii. ff. de interdict. inſti. d. tit. de inter
dic. in. l. officium. ff. de Rei. vend. Iũcta.
l. prima. ff. de Alien. Iud. mutand. cau
ſa. facta dum volunt quòd (rem ven⸗
dicando) quis profiteri videatur aduer
ſarium a ſe conuentum (de facto ſaltim)
poſſidere: Adeo ꝙ ſi vere poſſideat ip⸗
ſe actor, ſibimet ipſi videatur preiudi⸗
caſſe, ne pro poſſeſſore (rexpectu rei cõ
uenti) amplius habeatur. ex quo ori⸗
tur dubitatio propter quã hanc literã
iureconſultus poſuit. ℂ Inſuper pro
euidentialibus aſſigno dicta D. Abb. in
cap. olim. primo. De Reſtitut. ſpol. nũ.
ix. xi. xii.

3 SCiendum eſt. ꝙ verbum.
proprietas. quandoq; pro⸗
prie ſumitur quandoq; mi⸗
nus proprie. Sumitur,
propriæ quando diſtin⸗
guitur ab vſufructu formali. Secundũ
Paul. de Caſtro, in. l. proprietas. C. De
probation. pro quo eſt tex. in. l. ſi tibi
proprietas. ff. de vſufruct. accreſcen. &
in. l. iii. §. ne tamen. ff. De vſufruct. Cu
ius diffinitioné dicit Placenti. in. l. iiii.
ff. De vſufruct. eſſe dñii partem. ℂ Huic
aduerſatur tex. in. l. Recte dicimus. ff. De
verb. ſignif. ibi eum fundum eſſe totũ
noſtrũ cuius vſusfruct. alienus eſt. Re⸗
ſpõdetur ad. d. l: iiii. (ꝙ quia dicit in mul
tis caſibus) non ideo ſimpliciter domi⸗
nii pars appellari meruerit, immo ſit ſer
uitutis. ſtante. Regul. dicta. l. Recte.
Concludi poſſet proprietatem eſſe do⸗
miniũ in re denudatũ à iure percipiẽdi
fructus, & à poſſeſſione. ℂ Exemplum
eſt in puris terminis verbi, non aliquo

modo alterati, puta. dono ſiue promiſſo proprietatẽ illius. ¶ Quòd ſit dominium. videtur in tex. d. l. Recte. ibi vſuſfructus neq; pars dominii eſt. & dicitur proprietas quaſi proprie tua. probatur in. d. l. iuncto eo. quia id proprie dicitur alicuius, ꝙ cõpetit ei ſoli. Io. Andr. in cap. ſi Papa De Priuilegiis in VI. Hoc fortaſſe modo intelligẽdus eſt tex. in. d. l. proprietatis dominiũ. C. de probation. do ĩ ſimil. tex. in. l. 1. C. de Pact. ibi conditionis incertũ, & legitur conditio quæ eſt incerta, vt ſic declararetur proprietas, quæ eſt dominiũ. ¶ Tñ videtur obſtare qa in. d. l. proprietatis. ſumitur pro dñio pleno, pro ut ẽt ius percipiendi fructus cõprehendit, Paulus & Floren. reſpondent. ꝙ ibi ſumitur largo mõ, itidem Abb. in cap. 1. De Cauſ. Poſſe. & Propriet. ſicut ponitur in. l. promiſcere. i. eod. in § nõ ſolum inſt. per quas perſon. nob. acqui. in. l. per procuratorẽ. C. eod. in l. ſi de vi. ff. de Iudic. in. l. qõ. ff. de verb. ſignifi. ¶ Mihi videtur in d. ll. concordantibus non cõprehendi ius percipiendi fructus, minus in. l. noſtra. cum in. d. § nõ ſolũ. ſeparatim ponatur à poſſeſſione. ſine qua vix erit ius percipiendi fructus, vt ſumitur ex. l. noſtra in princi. ſui. & Ad d. l. proprietatis. reſponderẽ, ꝙ ibi nõ ex verbi natura ſed imperatoris expreſſione comprehenditur ius percipiendi fructus, nam dixit dominiũ. vt denotaret exercitiũ vere ſeu denudate proprietatis nã alias dicendo eſſet verbũ ſuperfluum. ¶ Vel ecõuerſo dici poſſet, dominiũ proprietatis, hoc eſt reſtrictum ad ſola proprietatem. id eſt denudatũ. vt puta quia ſic in facto contingit. Nam principum reſcripta ſecundum factorũ contingentiam impartiebantur vulg. § ꝙ principi. Inſt. de Iur. nat. gen. & ciuil. ¶ Ad. tex. in § 1. inſti. de vſufruct. ibi nudam habet proprietatẽ, quaſi velit ne ex verbo proprietas excludetur ius percipiẽdi fructus niſi expreſſiſſet, nudum. Rerſponderi poſſet id poſitum ad maiorẽ expreſſionem. nam & ſine ipſo excludebatur. vt oſtenditur in ſequentibus verbis ibi. legatarius. iuncta Reg. l. cũ prætor. ff. De Iud. & euidens eſt in. l. vſufructus pluribus. ibi. ſed & proprietas. ff. de vſuſfruct. ¶ Vnde cõcludo ꝙ non verbum proprietas. ſed nomẽ ipſius rei (puta fũdus) eſt qui ius percipiendi fructus includit. vt mihi eſt tex. in. l. idem neratius. in § non ſolum, vbi propterea eſt locus iuri accreſcendi. ff. de vſufruct. accreſcen. Ad ꝙ eſt tex. in. l. ſequen. in verb. ſi tibi proprietas iũctis ſequen. ibi. & triens vnus proprietati miſcebitur. Vnde (vt ibi ſumitur) De ſe nõ includebatur. Ad glo. 1. ibidem nudam dic. ꝙ argueret Iurecõſultũ. ꝙ abſit, vt in vulgar. ¶ Ad. d. l. vſufructus pluribus, ibi detracto vſufructu (quibus verbis videtur excludi ius percipiendi fructus, non autẽ ex natura verbi proprietas) Reſponderetur illa verba eſſe Iuriſcõſulti non autem facientis legatum, ꝙ probatur in. l. ſi alii. ff. de vſufruct. legat. ibi. nã detracto vſufructu proprietatem &c. ſi enim verba iuriſconſulti denotarent verba legãtis, ille verſiculus qui ibid. ſeqtur, vano poſitum eſſet.

¶ Vnde infero, ex prædictis, quòd nõ inuenio verbum. proprietas. plenum ſignificare dominium, ſed denudatum. vt diffiniui. & per. l. noſtram. & voluit Paulus de Caſtro in. d. l. proprietatis. in princip. ibi item plenam &c. & ſi alicubi pro pleno reperiretur, illud ſit vel ratione verbi adiuncti, arg. l. ſi vno. ff. locati, vt ẽ in. l. fœminæ. in § illud, ibi pleno proprietatis vſu. C. de ſecund. nup. vel vbi ſubiecta materia ſuaderetur vt hic. in verbo vendicauit. iuncto eo, quia vendicatio ſoli domino competit § ſic itaq;. inſt. de Action. facit. l. ſi inſulam. ff. de præſcript. verb. ¶ Sed verbũ dominium abſolute loquẽdo, poſſeſſionem, & ius percipiendi fructus (hoc eſt cauſalem vſumfructum) oſtendit. vt in titulis. ff. & C. de Acquir. Rer. Dom. eſt tex. in. l. 1. ibi dominiumq; rerum ex na

turali poſſeſſione cæpiſſe &c. ſupra eod.
ibi aperta eſt differentia inter proprie-
taem & dominiũ. ¶ Non tamen hoc
procedit vbi aliud verbũ ei adiiceretur,
puta verbum poſſeſſio. ſiue vſufructus.
Arg. Regul. generi per ſpeciẽ De Reg.
iur. in vi. nam ratione verbi adiuncti ſe-
pe verba ne dum reſtringuntur, ſed etiã
impropriantur. de quo eſt tex. in. l. fin.
ff. de vſufr. ear. Rer. quæ vsu. cõſum. ibi
q̃a erat reſtituẽda, & in. l. iubemus. C. de
Sacroſanc. eccleſ. vbi verbum proprie-
tas exponitur, ideſt poſſeſſio ſiue vſu-
fructus. ea ratione dicit glo. ibid. quia
nunq̃ proprietas ab eccleſia ſeparatur
in caſu illius legis. itaq; niſi eo modo
exponeretur, imperatoris elocutio non
conueniret: Hoc etiam modo intelli-
go tex. i cap. 1. de in Integr. reſt. vbi eſt
videnda glo. in verbo redire. ¶ Vlteri-
us Dicẽdo dominium (largo ſaltẽ mo-
4 do) directum atq; vtile comprehendi-
tur, ſed proprietas vtilis non reperitur.
Bald. in. l. ii. C. de cond. Inſtitu. Aretin.
hic Iaſon. Claud. & Florentini. inferen
tes ad libellum, vbi (ſi cõcludatur rem
ad ſe ſpectare ratione proprietatis, & in
proceſſu de vtili dominio tantum pro-
baretur) obtineri non poſſet. Alex. in
l. ſi finita in § ſi de vectigalibus. ff. de
dam. Infect. Doct. nouiſſimi. in cap.
conſuluit de appell. ¶ Inuenitur tamẽ
quaſi proprietas. in. l. ii. in § quædam.
inſti. de Interdic. quo caſu videtur ſub-
ſtineri libellus per ea quæ ponit Bart.
in. l. ſed & ſi poſſeſſori in § itẽ ſi iuraue
ro. ff. de iure Iuran. Quicq̃d de Vtili di-
xerit Ripa hic. Nam cõtrarium tenuit
Alex. in conſil. 202. in ſecũdo volum.
ꝙ immo nõ ſuſtineatur, niſi & vbi ver
bum fieret quo veriſimiliter de quaſi
proprietate vel de dominio intellexiſ-
ſe ſumatur. vt per Bart. in. d. § ſi de ve
ctigalibus. ¶ Sed ſi in libello ſimpli-
citer dictum ſit ad ſe rem dominii ra
tione pertinere, probando de vtili tan
tum, libellus teneret. & ſententia ſuper
eo fundaretur. Iaſon. Hic. & quauis Bal.
in. l. ſi domus. I § ſi fundus. de. legat. 1.
contradixerit, quem diſputando hic ſe-
quutus eſt Claud. tamẽ Iaſonẽ appro-
barem. & Ad. dictum § ſi fundus. reſpõ
derem, ꝙ ideo in fin. illius tex. domi-
nus dicatur, qui tantummodo directum
habet, quia eluceſcit ibi alium habere vti
le. arg. l. ſi vt certo in § ſi duobus vehi
culum. ff. comod. ¶ Non obſtat. l. 1. in
§ in perpetuũ. ff. ſi ager vectig. necnõ
tex. in cap. ſi Papa. de priuileg. in. vi.
quia quo ad ſuſtinendum libellum ver-
ba impropriantur, & tenerem contra
Bald. ſed ꝙ in dubio dicendo domi-
niũ, comprehendatur tantũmodo vti-
le, ſequor eoſ. per d. § ¶ Addo ꝙ non
dicitur propie tale ꝙ eſt cum adiuncto.
l. 1. cum not. ff. de don. cã. mor. ſed ap-
pellatur dominium vtile, ergo non pro
prie dominium eſt. Præterea emphiteo
ticario non datur actio directa, neq; ei
qui præſcripſiſſet. nõ igitur proprie do
mini appellari merentur hæc eſt opi-
nio cõmunis & notanda pro ſtatutis.
iuxta. l. 1. ff. de exercito. Act. faciũt quæ
in prima cõcluſione prime gl. examina-
buntur. ¶ ISTE § diuiditur in tres
5 partes, vt per Bart. & aduerte ꝙ ex hac
prima parte colligitur ratio rationis
decidendi, quæ ratio decidendi ponitur
in vltimo dicto. taliter ĩtelligo tex. hũc,
& ſecunndum talem intelligentiam fi-
gurarem caſum iuncta figuratione Ale-
xandri.

6 NOtatur primo ex hoc tex.
quod nihil cõe hẽt proprie-
tas cũ poſſeſſione. de quo i.
l. ꝑmiſceri. i. eod. i. l. ſi duo
§ fi. & in. l. 1. i § huius au
tẽ. vti poſſidetis, ibi ſeparata debet eſſe
poſſeſſio a proprietate, & ibi Aliter qui
dem &c. & in. l. mulier § ſi poſſeſſionẽ
ff. quod met. cauſ. vt hic Iaſon. & in §
retinende inſti. de interdict. & in. l. in-
ter litigatores. ff. de Iudic. & in. l. &
an eandem in § fi. ibi. quoniam in in-
terdicto poſſeſſio in hac actione pro-
prietas venit. ff. de except. rei iud. Quæ

iura omnia(pro dicendis infra)hoc in loco citari expediens erit. ¶ Ex hoc notabili Iaſon. & Claudius colligunt dominium non præſumi ex poſſeſſione,pro quo addunt glo. in.l.ii.& in. l. cum eo.C. de probat. Niſi dominium incidenter deduceretur. moti ex .l. 1.ff.famil. herciſ. ex. l. ſicuti·§·ſed ſi queratur. ff. ſi ſeruit. vendic. per ea que Bart. in d.l. cum res. per glo. & docto.in.l.quidam in ſuo.C. de cond. inſtit. ¶ ET ex hoc notabili infert

7 hic Ripa ad infinita pene, in quibus ex diuerſis non fit illatio. mihi non conuenit hoc repertorium,quia magis interpretationi quàm recitationi & cartarum repletioni incumbendum eſt,nó vt quidam vltra montes qui ditantur impreſſores. ¶ IN HOC tamen aduertam dum Bartolus in. l. ſi non ſortem·§·libertus.ff.de cond.indeb.dixit perſonarum ſeu temporum diuerſitaté arguere etiam factorum(niſi modica diuerſitas eſſet,vt per eund. in.l.plerumq; per illũ tex.ff. de iur. dot. quam hic ſequntus eſt Claudius,& ꝙ ideo nó attéditur in.d.ſcio.quia rei maiori præiudicaretur) nam nec etiam attenditur (exiſtimo) quia receditur a iure communi,arg.l.præcipimus. C. de Appell. ergo ſecus eſſet in caſu ſimplici, vt noſter eſt. ¶ Semper igitur diceré ex diuerſis uon fieri illationem ſi diuerſa ratio eſſet,que præſumitur.per.l.inter ſtipulauté in·§·ſacram.de verb.oblig.ſi vero eadem ratio ſit,ex ma xime tunc diuerſis faciam illationẽ.nec enim paruitas ad hoc me faciet variare. Arg.l.quæ de tota.ff.De Rei.vend. ¶ Nihilominus cũ Bart.tráſirem in fauorabilibus, & in iſtis puto loqui prætorem in.l.prima.ff.de vétr.iſpic.dũ de minimis nó curat,ſecus ĩ odioſis.vt in.d.l.faciũt quæ ꝑ doct.in.l.ſi coſtáte. ff. ſolut.matrim.

8 NOtatur Secũdo per Alex. & nouiſſimos, ꝙ qui rem petierit(etiam iudicio pendente(poſſeſſoruim retinéde inchoare nó impedietur vt hic. Item recuperande,per.l.cum fundum. in·§·fi. ff.de vi. & vi arm.nec nó adipiſcéde,per ca.paſtoralis.de cauſ.poſſ.& propriet. ¶ Quod procedit ante concluſionem in cauſa.vt.in.d.cap. & in.l. noſtra,ibi. cepit.non poſt cóclusionem,quia tunc potius finitum dicitur q̃ cæptum, cum ipſa concluſio ſententiæ equiperetur.niſi ex iuſta cauſa quis iuuaretur vt in.d. cap. de quibus dicam in combinationibus.

9 NOtatur Tertio, non videri quem(eo quia petitorio agere cæperit)poſſeſſioni renunciaſſe.propter ꝙ Iaſoni videtur rei vendicationem cópetere poſſeſſori, cótra.l.primã.ff.de alien.Iud.mut.ca.fact. ¶ Quidã(vt hoc euitent)intelligũt hanc l. ibi poſeſſioni, non de naturali quæ ſemper præſupponitur penes cóuentũ, vt in.d.l. vel ſi De naturali, non de nuda detentione, cuius cauſa rei vendicatione agi ceptum fuerit. iuxta.l.officiũ.ff.de Rei vend. ſed in tertia lectura dicam. ꝙ naturalis erat penes reum conuentum in terminis iſtius legis. nihilominus hoc explicabimus in lecturis.

10 CApiam glo.primam in verbo. nihil. primo exemplat. Secũdo opponit. Tertio ſoluit.cautæ dat exéplũ. nã ꝑ tex.in.l.& an eãd.in·§·fi.ff. de excep.Rei Iud.non daretur conueniens exemplum ad ſecundam partem, neq; conueniret illationi huius literæ, in ipſo enim·§·ponitur caſus contrarius,quia primo loco poſſeſſoriũ cepit, hic ſecus, [illegible]cunt Io. de de móte Sperello et Alexan. ¶ In Secũda parte glo. oppo. vt proprietas & poſſeſſio habeãt quid commune, videlicet incorporalitatem. ut ſoluat, exponit verbum nihil. pro non omne. Bologninus cótra.quia Petrus homo eſt, & Albus, & ſimiliter Martinus, non tamen ſequitur eos habere aliquam ſimultaneã

communionem, vt loquitur hic tex. in dictione cum. de qua Bald. in Rub. de Inſtit. Quod autem quid commune non habeant glo. probat, quia non datur poſſeſſio propria in incorporabilibus. dominium vero ſic. l. iiii. ff. de vſu fr. l. qui vſufructũ. ff. ſi vſufruct. petatur.

11 ¶ Nihilominus & ſi hæc ſolutio non conueniat, ex ea tamen duæ capiuntur concluſiones. Prima dum dicit ibi dominium incorporale eſt, ꝙ vſufructum vel aliam ſeruitutem habens dominium habere dicatur. ¶ Secunda ꝙ habentes ipſas ſeruitutes (que iura ſunt .l. ſi ſeruus ·§· incorporales ſupra titulo. primo. l. iii. i. eod) minus proprie poſſidere dicantur. Et quia ſtatim hæc expeditur, in primis eam examinemus. Iaſon pro hac mouetur per tex. in. l. penul. ff. de ſeruit. ibi. ego puto vſum eius iuris pro traditione poſſeſſionis accipiendũ eſſe. & per tex. in. l. ſi ædes in ·§· fin. ff. de ſeruit. ibi libertas ſeruitutis vſucapitur ſi ædes vſucapiantur, quare ſi hic (qui altius edificatũ habebat) ante ſtatutum tempus ædes poſſidere desiit, interpellata poſſeſſio eſt. vnde nouus poſſeſſor integro ſtatuto tempore libertatem vſucapiet &c. quare Iaſon. ipſe dicit ꝙ in iſtis iuribus improprie ſumitur per iura ſuperiora. ¶ Sed aduerto ꝙ in. d. l. ſi ædes. verbum. poſſeſſio. refertur ad corpus, & non ad ius. non igitur probat ꝙ iura poſſideãtur. Ita Petrus de Bellapertica, & Claudius. Vnde inferrem ad intellectum d. l. penul. dicentis pro poſſeſſione haberi, vt intelligatur corporis, ſeu fundi per quẽ via debetur. ¶ Et intelligo quatenus vie ſpatium extendatur. arg. ·§· noſtri. Intelligo id etiam de naturali tantum poſſeſſione, vel Aſinina detentatione.

¶ Necnon ſequor Claudium ipſum ꝙ ex duobus conſtet vſufructus, videlicet corporali poſſeſſione, vt in hac. l. & Patientia domini ipſius fundi, per quam quaſi poſſeſſio iuris vtendi fruendi acquiri dicunt. d. l. qui vſumfruct. & declaratur per tex. in. l. ii. i ·§· dare. ff. de vſu fru. Qua de re putarem Iaſonem parum aduertiſſe ad. d. l. ſi ædes.

12 ¶ NVNC autẽ redeundum eſt ad primam Concluſionẽ. ꝙ vſumfructum habens vel aliud ſimile ius, dominium habere dicitur, quam communiter ſequuntur. SED Iaſon. aduerſatur. per. d. l. qui vſufruct. vbi verbũ. poſſeſſio intelligitur de quaſi vt retulimus, eodẽ modo vult eſſe dicẽdum quaſi dominium vſufructus. arg. l. nã hoc iure. ff. de vulg. & Pupill. non enim proprie dominium eius eſt, cum recognoſcat ipſius rei dominum vt ſuperiorem. ITEM dominium proprie diffinitur per Bart. in. l. ſi quis vi. in ·§· differentia, i, eod. quod eſt ius diſponendi perfecte de ipſa re. Sed vſufructus eſt ius vtendi fruendiq;. Cui Florent. reſpondent ex dictis Bart. in. l. qui vsũfruct. ff. de Verb. oblig. Dominium in genere & in ſpecie debere conſiderari, in genere vt eſt totum quid & vniuerſale, vt Animal. ꝙ etiam comprehendit hominem. vt ſic dominium in genere capiat proprietatem nudam & vſumfructum, omnis enim qui habet ius in re dicere hoc poteſt, illius rei dominiũ habeo. d. l. qui vſumfruct. ITEM quia ſpecies dicuntur proprie de genere. d. l. ſiquid earum ·§· inter emptum. de legat. 1. ideo vſusfructus proprie dominium eſt appellandus. ¶ Ad. l. qui vſumfructum. dicunt ꝙ ibidem proprie atq; improprie ponitur neq; mirum eſt, habetur in. l. ii. ff. de off. conſul. maxime ſtante ratione diuerſa. per quã ceſſat Regul. d. l. iam hoc iure. in Incorporalibus non eſt dare propriam poſſeſſionem quæ ex eſſentia uaturali cauſatur. l. prima ſupra eod. vnde non cõuenit his que corpore carẽt, Dominium vero ſic. Non ob. l. ſi vſusfructus. ff. de Iur. dot. dum vult vſumfructum alienari non poſſe, neq; cedi. quia ibi ex accidenti illo procedit videlicet quòd a perſona ſeparari non poteſt. loquitur enim de vſufructu formali, ſed cõ

moditas percipiendi fructus eſt alienabilis vt glo. Bart. & Areti. in. §. finitur inſtitut. de vſufruct. Ad id dictum ꝙ recognoſcat ſuperiorem, reſpõdetur. ꝙ non ideo ſequatur non eſſe dominum illius iuris. Ad Bart. in. l. in venditione. ff. ex quibus, cau. maior. dico nõ ſequi ꝙ (quia largo modo ĩcluditur) ideo non proprie &c. nam conſideratur vt ſpecies. ergo proprie vt ſupra. ℭ Finaliter com. opin. mihi videtur dura quia (cum directum dominium proprium ſit penes proprietarium, vt alias declarauimus. per. d. l. recte dicimus. de Verb. ſignif.) dicere parum conuenit, vt ſit penes vſufructuarium. arg. l. ſi vt certo in. §. ſi duobus vehiculum. ff. cõmod. & q̃uis ſit dominus illius iuris non tamen abſolute dominus (de quo loquimur) dicetur. cum diffinitio ſupra dicta repugnet. Minus id obſtat quòd poteſt alienare. Nam & conductor ſuam commoditatem alienat, qui tamen nullo reſpectu dominus vocari meretur. ℭ Ex quibus puto conſiderationem Bart. illam ſpeciei dominii (vt ſupra) fruſtratoriã & nego ex accidenti eſſe Inalienabilem. dico immò ꝙ ſui natura ſit. & ob id appellatur ſeruitus perſonalis vt in vulg. Nec nõ dico ꝙ in d. l. qui vſumfructum. tex. improprie loquitur. ſicut de poſſeſſione, & pariter ponuntur: arg. d. l. iam hoc iure. ff. de Vulg. & pupill. atq; defendo opinionem glo. in. d. l. iiii. ff. de vſufruc. Bart. in. d. §. differentia. & Alex. hic. Praeterea cõcludo ſeruitutes ruſticas & vrbanas tanquã partes praedicamẽtales, & ſu-

13 biectiuas. dominia proprie vocari, ex rationibus antedictis, neq; mirũ eſt, cum & in alio differãt ab vſufructu. vt not. in. d. l. iiii. ℭ Sed ex cõmuni opin. infertur ad queſtionem. quis in libello ſimpliciter dixit ſi eſſe dominum, & probauerit tantum ſe eſſe vſufructuarium. Bald. in. d. l. qui vſumfructũ. & Alex. hic voluerunt ſibi ſufficere ad obtinendum in vſufructu, quãuis improprie vſufructuarius dicatur dominus. Dicũt idem Soccin. Aretin. atq; nouiſſimi. Secus vbi ſe dominum eſſe fundi libellaſſet, per ea que in. c. examinata. de Iud. & per glo. in prin. de cond. inſtitu. ℭ ITEM quia diuerſum eſt dicere dominum fundi, à domino vſufructus. vnde ſuccedit Reg. l. habebat. ff. de Inſtit. & ꝙ habetur in. l. 1. C. de eden. ꝙ deducẽdo quis vnũ ſi aliud probet, in vtroq; nihil agat. ¶ Neq; mouebor ꝙ verba improprientur ad libellum ſubſtinendum. l. ſed & ſi poſſeſſori in. §. item ſi iurauero. vbi Bar. ff. de Iur. Iur. quia hic neq; improprie ſub alterius vocabulo cõprehenditur alter. ¶ Soccinus hic dicit ꝙ immo vſusfructus eſt pars integralis dominii, conſequenter dominium. vt per Bar. in. l. qui vſumfructum, de Verb. oblig. Florentini reſpondent ꝙ Bart. ibi loquatur de vſufructu cauſali. pro Socin. eſt tex. in. d. l. iiii. ℭ SED aduerte quia dicit in multis. quaſi velit vt ſint caſus ſpeciales. Et contra eũd. habeo tex. in. d. l. qui vſumfruct. dicentem ꝙ qui ſtipulatur vſumfructũ, deinde fundũ, ſimilis eſt ei qui ſtipulatur partẽ deinde totũ, ſi ſimilis ergo nõ idẽ. vulg. l. ꝙ nerua. ff. depoſiti. ex his igitur deciſos habes duos caſus. ℭ TERTIVS caſus eſt vbi quis dixit ſimpliciter in libello ſe eſſe dominum, tamẽ vſus eſt actione ſiue remedio ſoli domino non autem vſufructuario competenti puta Rei vendicatione. arg. l. 1. cũ ibi. not. in prin. ff. ſi vſusfruct. petatur iũcta. l. in rem. ff. de Rei vendica. deinde probauit ſe fructuarium Bald. in. l. ii. C. de iuſtit. & ſubſtit. ſub. cond. fact. per rationem quia libellus interpretatur cõtra libellantẽ, velle videtur. vt nõ obtineat. Contra quem Socin. quia (cum abſq; cauſe expreſſione libellus ſubſtineatur) tanto fortius vbi cauſa inepta expreſſa eſſet. C. dilectus vbi Abb. de Iudici. ℭ Aduerto haec procedere ibi clare conſtaret vſumfructum eſſe petitum vel apta vel inepta cauſa petita fuiſ

ſet vt libellus tunc ſubſtineatur. Nec
diuerſimode intelligerem tex. in.l.ii.in
·§·1.ff.ſi ſeruit.vend.vbi ponitur ven-
dicatio pro confeſſoria,allegatum hic
per florent. ¶ Et ſequitur Socin. hæc
hodie parum attendi, quia in libellis
inſeruntur ille clauſule,videlicet. omni
meliori modo &c. & petens ſibi ius &
iuſtitiam miniſtrari,ex quibus obtine-
tur cauſa probata,licet non deducta.
vt per Alex.i.l.ita ſtipulatus in·§·Cri
ſogonus.de Verb.oblig. ¶ Nihilomi-
nus aduerto ipſas clauſulas non ope-
rari in his que nullo modo narrata fue
runt, Corneus in conſil.218.in 2.co-
lum.lib.1.Alex.in conſ.121.lib.1.vi-
ſo proceſſu.Aretin.17.conſideratis in
4.colu. Neq; in his que repugnantiã
continerent Alex.in conſil.96.conſi-
deratis.in penul.col.verſ.2. Reſpõdeo
&c. SED vſusfructus formalis & pro-
proprietas repugnant inter ſe vt in eod.
ſubiecto non veniant igitur &c. ¶ Item
quis dicendo ſe eſſe dominum fun-
di.nullo pacto videtur expreſſiſſe ſe eſ
ſe vſumfructuarium, per ea quæ dixi-
mus. non igitur cum Soccini. dicto
tranſibo. Plures notabiles & quoti-
dianos effectus prouenientes ex clauſu
lis perfatis.deſcriptos habes hic in ad-
dit ad florent.alias hormandotium.
¶ Secunda ſolutio glo.noſtræ ad pri-
ma ſui oppoſitionem illa eſt, ꝙ quia
non vt paria.non vt oppoſita, nec vt
pars & totum habent ſe ad inuicẽ pro-
prietas & poſſeſſio. conſequenter quia
nec poſitiue neq; remotiue de vna ad
aliam infertur, ideo hic in tex.dicitur
ꝙ nihil commune habet &c. Declara
per cumanum & Florent.ſubdentes ter
tiam ſolutionem glo. hanc eand. eſſe
quãuis Bart. aliter loquatur. ¶ Op-
15 ponit 2. glo. quòd ex poſſeſſione do-
minium cæpit. Vnde ꝙ reſpectu ante-
cedentis & conſequentis communio-
nem habere dicantur,ſed hoc non tol
litur per ſolutiones glo. Dicit Alexan.
hic. VIDETVR tamen tolli per ea
quæ Bar. dicẽs illud eẽ reſpectu iuris pri
meui non hodierni, quo hodierno &
ſine poſſeſſione dominium queritur.
SED pro glo. dicunt Iaſo. & Aretin.
quia immo & hodie Regula incontra
rium eſt, arg. l. omnis diffinitio. ff. de
Reg.Iur.quæ regularia attendi debent
vulg.l.nam ad ea.ff.de cõd.& demõſtr.
Quibus Florenti.reſpondent immo in
rebus occupatis per alium(etiam iure
veteri)ex ſola poſſeſſione dominiũ non
queri.l.nunquam ſola.ff.de acqui. rer.
domin.cõſequẽter(omni Iure inſpecto)
volunt ex ſola poſſeſſione dominium
non queri. Soluit aliter Aretin. con-
nexitatem illam originis (ꝙ ex vno a-
liud oriatur) non cauſare indemnita-
tem reſpectu ſubſtantie, nam ab obli-
gatione naſcitur actio.l.licet·§· ea ob-
ligat. ff.de procurat.diuerſa tamẽ habe
tur. ¶ Aduerto tamen ꝙ hic tex.dicit
nihil commune.non autem ꝙ ſint idẽ,
vt loquitur Aretin'. ET Redeũdo cõ
cludo ꝙ(quia non abſolute verum eſt
etiam iure veteri ex ſola poſſeſſione do
minium quæri, vt ſupra)ideo tex.hic Re
gulariter loquitur. & contrarium ſol-
uo. ¶ Opponit glo.iterum.d.l.procu
ratorem.C.eod.& ſoluit ꝙ ideo ibi do
minium à poſſeſſione non ſeparatur,
quia erat mens concedentis.non ex na
tura ſupra poſitorum.doct.communi-
16 ter hoc ſequũtur. SED Bologn.Clau
dius,& Florẽt. Aliter moti ſũt per illũ
tex.dicentem, & ſi proprietas ſeparari
non poſſit &c.vt præſupponat Regu-
lariter ſeparatam. ¶ Aduerto ꝙ(etiam
hoc ſtante)ſolutio non facit.nam & ſi
quidã ſpeciales caſus inueniantur in q-
bus quid cõmune haberẽt(vt iſti ꝓſupo
nunt) non ideo ſequitur vniuerſalẽ ne-
gatiuam(de qua tex.noſter, verificari,
quæ vbi redditur in aliquo falſa)tota
remaneat vitiata. vt per Bart. & com-
muniter.i.l. ſi is qui ducenta.in·§·vtrũ
.ff.De Reb.dub. ¶ Finaliter veriorem
puto eſſe communem ſolutionem, ꝙ
ibi ſit mens concedentis, que mens quia

extrinſecus eſt. Lex vero noſtra loqua-
tur in ſimplicibus terminis.arg. l. quæ
extrinſecus. de Verb.oblig. ℂ Et quo-
niam per id quod dixi de vniuerſali ne-
gatiua videtur deſtrui ſolutio ſuperior
in antecedenti oppoſitione, illa videli-
cet ꝙ Regularia debent attendi. Quod
autem deſtruatur probo per illam vul-
garem Regulam habentẽ ſe, ꝙ qui om-
ne dicit nihil excludit, ideo tutior vi-
detur ſolutio, exponendo verba, nihil
commune. hoc eſt non omne cõmunẽ.
vt in glo. & ex iſtis do limitationem ad
17 .d.l.nam ad ea. ℂ Bartholus extra glo.
oppo. d.l.interdum.de Verb.ſign. Iiſdẽ
ſoluit & communiter ſequitur, ſed in
hoc me remitto maxime ad Claud. hic
num. 15 ℂ GLOSA final. hic ponit
quinq; lecturas. quarum primam docto-
res dicunt non conuenire. quia nullo
modo hic mentionatur de abſolutoria
lata anteq̃ Interdic. vti poſſidet. inchoa-
retur. in ſe tamen vera & notabilis eſt.
ℂ Et Dum glo. concludit ꝙ per abſolu-
toriam in petitorio latam non præiu-
dicatur in poſſeſſorio, de quo lata di-
ſtinguit hic Bart. in poſſeſſorio retinẽ-
de, recuperande, adipiſcende. ℂ Plures
18 capiuntur cõcluſiones. Prima ꝙ in poſ-
ſeſſorio mixtã habẽte cauſam proprie-
tatis, vt eſt illud de itinere actuq; pri-
uato, de quo in. l. ii. in. § quedã. Inſtit.
de Interdic. Sentẽtia lata in petitorio pa-
rit exceptionem Rei Iudicate in poſſeſ-
ſorio. Socin. & nouiſſimi firmant hoc
in terminis præfati § quoniam quis a-
gere non poteſt ad vie refectionem, niſi
qui habet quaſi dominium ſeruitutis.
l. ii. ff. ſi ſerui vend. itaq; tunc alter ſine
altero non eſt. l. iii. § hoc autem in-
terdicto. ff. de Itin. actuq; priuat. Se-
cus eſſet ſiquis ageret ex alio capite in-
terdicti, puta dicẽdo ſe ius ſeruitutis ha-
bere. nam tunc & poſt ſuccumbentiam
petitorii. pro poſſeſſione ipſius vie age-
re poſſet. quia tunc alter ab altero non
depẽdet. vt in. d. § hoc interdicto. ℂ Vi-
detur propterea ex iſtis quòd (quia
Bart. & omnes præſupponunt ſenten-
tiam ſuper petitorio tantum. fuiſſe pro-
latam) ideo vt Doctores extra terminos
loquantur in vltima. q. Bart. ibi pro de-
claratione &c. Nam l. d. § quedã. ſuper
vtroq; lata fuit, euidens eſt, quia in illis
terminis vtrunq; probari oportet. Pro-
bari inquam, ſe ius habere reficiendi, nec
non ipſam poſſeſſionem. vt eſt tex. i. §
hoc autem Interdic. l. prima ff. de Itin.
actuq;. prin. ℂ Quorum habita occa-
ſione (quãuis docto. hoc examinent in
vltima queſtione) nũc declarabo. Alex.
hic xii. column. vult ꝙ in terminis. d. §
quedã. Sententia lata ſuper vno non tol-
lat quin alterum inchoetur. nam quan-
do agitur pro itineris refectione, quaſi
dominium venit incidenter. non igitur
tollitur quin poſtmodum principaliter
deduci poſſit. Ad ꝙ. l. ſed ſi ante. ff. de
except. Bart. in. l. qui Rome. in. § duo
Fratres. de Verb. obl. in vi oppo. ℂ Bo-
logn. & Claudius contra dicunt, & ꝙ
immo ibi veniat principaliter, & ſumi-
tur ex. d. § hoc autẽ interdicto. & iſto
caſu verificant cauſam poſſeſſionis mi-
xtã proprietatis cauſam habere. ℂ Sed
vbi incidenter (ex quo tunc per ſolam
poſſeſſionem quaſi dominium proba-
retur. l. ſicuti. § Sed & ſi queratur. ff. ſi
ſeru. vendic.) Concluſio noſtra nequa-
quàm verificaretur. vt. d. l. ſed ſi ante.
Nam ſi peto viam tali fundo, inciden-
ter dico eum eſſe meum, & in hoc vlti-
mo ſaluant Alexandrum. ¶ Aliter lo-
quitur Bald. in. l. edita in Paduana. C.
de edend. ꝙ. d. l. fundum. ff. de exceptio.
loquitur ne per maiorem cauſam mi-
nori preiudicetur, quem hic ſequutus
eſt Claudius à cumano defendit, Bre-
uitatis cauſa omittam. ¶ Aliter Claudi-
us ipſe in. d. l. ꝙ quando primo loco
queſtio dependens, poſtmodum princi-
palis initietur, tunc principalis diuerſa
nec dependens à prima dicatur, ſed ꝙ
Bart. loquitur quando mixte non ſe-
parate eſſent. ergo &c. ¶ Alio modo
loquitur cumanus in. d. § duo fratres,

ꝙ in

ꝙ in d.l.ſed ſi ante. non conſtat vt ea ratione, quia non erat dominus ſuccubuerit ipſe actor. vnde putat magis ea ratione, quia non probauit, arg. l. qui accuſare. C. de eden. Qua de re tunc non eſt neceſſe id (de quo in primo iudicio ſit iudicatum) deduci in ſecundo, ſicut debet in caſu Bart. de quo tamen Iaſon. in d. § in. 2. colum. dubitauit. ❡ Finaliter cumanum ſequor. ꝙ generalitas tex. in d. § quedã. diſtinguatur, vt iura iuribus cõcordentur. arg. c. cum expediat. de elect. in vi. & ſic contrarium d. dict. § euitetur. Ad § duo fratres. Repeten. dicunt, quod per viam exceptionis id fuit in primo iuditio diſcuſſum. vt p Bart. in. l. ii. in § primo. ff. de vi. bon. rapt. VNDE concluſio Bart. defenſatur, ꝙ ſi quid in primo iudicio incidenter cognitum fuiſſet, vt in ſecundo etiam iudicio principaliter deduci poſſit. & e conuerſo. Nouiſſimi dicunt Hic, ꝙ ſententia lata ſuper petitorio mixtam habente cãm poſſeſſorii, ſuper poſſeſſorio ipſo ſit exceptionem paritura. ❡ Adde in d. l. ſed ſi ante. vtrũq; videri petitorium, ſi enim primo petii viam, nihil aliud q̃ Ius eundi dicor petiiſſe, itaq; iuris quaſi dominium, ſi poſt peto fundum, ipſius tantum fundi dominium petere videor. arg. l. Recte dicimus. de verb. ſignific cui fundo viam deberi profitebar.

❡ Nam & ſi tex. (dicẽdo de via) de poſſeſſorio loqueretur, nihil aliud vellet q̃ quaſi poſſeſſoriũ illius iuris, ſed petitorium eſt diuerſi fundi, quia tamẽ in hoc textu preſupponimus petitoriũ & poſſeſſorium eiuſd. rei, non viderem qua ratione tot à ſcribentibus in intellectu illius legis fuerit variatum.

SEcunda cõcluſio Bart. hic poſt Dinum in Regula. q ad agendum. in vi. quod quia nil commune habet proprietas cũ poſſeſſione, ideo ſequitur ꝙ ſi reus in petitorio iudicio ſit abſolutus ea ſola ratione quia dominium ſe probauerit, non tamen per dominii exceptionem repellet eund. iterum agentem poſſeſſorio reintegrãde. Hoc voluerũt glo. l. c. ſollicite in verb. eum. de reſtitut. ſpol. & in. c. paſtoralis. i verbo. cauſe. de cauſ. poſſe. & propri. Hanc ſequuntur Bald. in. l. ordinarii. C. de rei vend. in verſic. viii. quero. Socci. hic Claudius. Bologni. & Florẽt.

❡ Pro hac moueor ex dictis Soccini. nam fatentur contra tenẽtes. ꝙ per ſententiam latam in petitorio, non oritur exceptio rei Iud. in poſſeſſorio recuperande. Quin in iudicio deduci poſſit, immo poſſet & dominium (ſuper quo ſententiatum eſt) in dubium refragari, per ea de quibus i. l. poſt Rem. ff. de trãſact. ❡ INTELLIGO Hoc modo Soccinum, ꝙ (quia in caſu noſtro preſupponitur De dominio incidenter. fuiſſe pronunciatum, cum incidenter euenerit reum petitorio conuentum de dominio excepiſſe probaſſeq; ſtante Regula. d. l. qui accuſare cum ſimil. qua ſola mediãte veniebat abſoluendus) ideo illud idem principaliter, in alio iudicio in quo modus agendi variaretur (vt eſt caſus noſter) deducetur. in quo ſecundo Iudicio recuperande ageretur. Sic puto ꝙ intelligat d. l. ſed ſi ante. & Bart. in. d. § duo fratres. atq; velit ꝙ Bar. i. d. l. ii. ff. de vi. bono. rapt. loquatur vbi in primo iudicio ſuper facto principaliter iudicatum extitiſſet. ❡ Nec obſtat ꝙ iudicatum dominium (vt eſt caſus noſter) non amplius in dubium refrigetur ex quo, Secundum iudicium non ad dominium ſed ad poſſeſſionẽ eſt directũ. vt per Bald. in. l. poſt ſententiam. in 2. colum. in verſic. venio ad ſecũdum. C. de ſententiis. Eo Addito quia notorium in prima ſententia ſeu iudicio factũ durat in ſecundo vt Florentini dixerũt. Quia reſponderem quod eadẽ ratione attenta, ſequeretur quod agẽti nunc recuperande exceptio dominii nõ obſtaret. etiam ꝙ principaliter cognitum eſſet, & concluſio ampliaretur. ad quod facit quia nihil commune habet &c. vt

in tex.noſtro. Addo ꝙ infra dicam ibi quarto Iaſon. &c. ¶Secundo Soccinus dicit tria copulatiue requiri perſonarũ, Rei petite, atq; cauſe identitatem, vt exceptio Rei iudicate obſit. Sed in noſtro deeſſet identitas cauſe, nam dominium eſt cauſa petitorii, poſſeſſio vero ipſa poſſeſſorii. Ad quod eſt. d.c. paſtoralis ergo. ¶TERTIO pro hac Bologn. ait quod ſicut finito poſſeſſorio, quis petitorium inchoare non impeditur l.& an eandẽ. §.fin.ff. de except. rei iud.ita dicendum eſt in caſu noſtro vbi petitorium prius terminatum extitiſſet ex ratione maxime illa, quia poſſeſſio non à dominio cauſatur, ſed vtriq; à poſſeſſione diſium.vt in. l. prima. ſupra. ¶Quarto mouetur Iaſon quod ſtant iſta ſimul, vt Reus (pro quo ſententia lata fuit) dominus debeat eſſe. Actor vero poſſeſſor ſaltim largo modo. vt eſt creditor qui poſſidet pignus, vel is qui fecit in ipſa re melioramenta. Qui Florent. reſpondent noſtram concluſionẽ eſſe intelligendam, vbi res ipſa petita penes dominum permanere debeat, vt q a non probetur apud alium debere eſſe. argum. l. prime, ſupra eodem, &.l.officium.ff. de rei. vendic. ſecus vbi ex iuſta cauſa per poſſeſſorem retineretur vt declarat Paul. de Caſtro in.l. ſi de eo in. §. fin. i. eod. ¶SED replicarem ꝙ ex quo per ſententiam latam ſuper ſolo dominio apparere nõ poteſt apud quẽ poſſeſſio debeat eſſe. Cum ſit poſſibile alium quàm dominum debere eſſe poſſeſſorem, vt ſupra dictum eſt, ideo concludendum puto in poſſeſſorio recuperande eum eſſe audiendum. vt ſciatur apud quem poſſeſſio ipſa permanſura ſit. Quod verum credo & ſi qui ſuper dominio obtinuiſſet nõ tantum ſupra poſitam preſumptionem exceptam ex d.l. 1. eodẽ. &.l.officium. haberet, ſed & alias multas. nam non operarentur vt alia diuerſa cauſa que eſt poſſeſſorii nequeat inchoari, & ſi quandoq; in alio fortaſſe caſu ſuper ipſa cauſa diuerſa preſumptiones prefatas operari contingeret. ¶Inſero igitur ex iſtis ꝙ in quocunq; poſſeſſorio exceptio dominii ſit nocitura, ad effectum vt dominus debere poſſidere præſumatur, ſic puto procedere gl.in.l. ſi de vi per me ſuperius allegatam. Non autem ꝙ probato dominio per ſententiam ſuper eo latam vel alio modo, correlarie ſequatur vt ſuper poſſeſſorio cõcludenter ita fuerit probatum, ꝙ apud reum ipſum conuentum poſſeſſionem eſſe debere clarificatum ſit. conſequenter ꝙ ante omnia ſpoliato poſſeſſio ipſa non ſit reſtituenda. ¶ET concludo ſuper poſſeſſorio cognoſcendum eſſe, moueor quia replicatio illa excludens Regulam dolo facit &c. (de qua.in d.glo.) locum habere poſſet vt quia ſecundum ius & iuſtitiam actor Reo declarato Domino poſſeſſionem (quia penes ſe debeat eſſe) nõ eſſet reſtituturus. ¶Nõ ob.tex.in.c 1. de reſt. ſpol. quia ibi actor cepit ſuper poſſeſſorio, vt oſtenditur ex his verbis dum philaſius eſt conqueſtus, & in illis verbis. ibi. quàmuis debuerat &c. SED quia philaſius poſtea conſentit vt Reus (etiam ad effectum vt a, poſſeſſorio ipſe actor excluderetur) ſup dominio probaret, ſibimetipſi conſentiendo, præiudicauit. quaſi fatendo non iuſte poſſeſſorio egiſſe, vbi de Dominio ipſius cõuenti probaretur. ꝙ poſt inueni fuiſſe conſideratum per Alex. in conſil. 85. in 5. volum. quæ ratio ceſſat in caſu noſtro, vbi actor non à principio poſſeſſorium inchoauit, arg l. Decẽ de verbo. oblig. ſed petitorium erg. &c. Ad ꝙ eſt vulg. Reg. l. papinianus exul.ff. de minor. cum ſimil. ¶Non obſtat.l. ſi is, qui deſtinauerat. ff. de Rei vend. quia hic bene loquitur Bolognimis, id ibi eſſe ratione commodi poſſeſſionis & oneris transferendi probationem dominii in aduerſam partem. non autem ex eo ſequi ꝙ ſi contra me in petitorio diffinitum ſit, quin poſſeſſorio Recuperande, & ante omnia reſtitui valeam. ¶Huic

minus obſtare poſſet ꝙ (quia ſpreuerim cōſilium d. l. ſi is qui deſtinauerat) ideo ſuper dominio mea volūtate fuerit diffinitum, & conſequenter ꝙ in poſſeſſorio mihimetipſi præiudicauerim prout in terminis præfati cap. primi. Nam Reſponderem in. d. c. conſtare de voluntate expreſſa, hic non. ITEM ibi de dominio ſuper poſſeſſorio haberi cognitionem conſenſum eſt. Item hic ſuper dominio cognoſci in hoc tantū cōſenſum eſt, vt (eo probato) ſuper poſſeſſorio poſtmodum inchoando præſumptionem haberet. ¶ SED Hoc in terminis præfati cap. non conuenit. & tanto fortius quanto ꝙ in terminis noſtris incidenter ſuper dominio ventilatum eſſe declarauimus. quam incidentē cognitionem impedire non poteram etiam inſtando ne Reus poſſeſſorio cōuentus ſuper dominio pro ſe propoſito audiretur. erg. &c. ¶ Non obſt. ꝙ p ſententiam fuerit dominium factum notorium, iuxta l. emptorem. ff. de Action. empt. conſequēter vt exceptio notorietatis impediat poſſeſſorio agentem vt hic per Alex. quia ſatis ex prædictis puto colligi reſponſionem vt ſupra proximo verſ:c. infero &c. & per tex. noſtrū. Iuncta, l. Papinianus exul. ff. de minoribus. ¶ NON obſtat. c. ſignificaſti de diuort. quia Reſpondet Cardin. Zabarel. ibi illud impedimentum fuiſſe mixtum cum alia cauſa videlicet cum timore futuri ſcandali nam ꝙ vxor adulterata viro reſtituatur, periculum equidem eſt. ¶ Approbo per tex. in præcedenti capitulo ibidem, vbi non attenditur notorietas. NON Ob. glo. in c. ad decimas. de Reſt. ſpoliat. quia eā intelligo vt in proximo dixeram: & vt ſic loquatur dū allegat. c. ſignificaſti. ¶ VNDE Aduertendum eſſe puto, ꝙ vel ſcandali futuri periculum, vel illa mixtura habēs defectum poſſeſſionis & proprietatis, impedit inchoari poſſeſſorium Recuperande. non obſtante notorio allegato. Erit exemplum in a. caſu ſi laicus ſpoliatus à quaſi poſſeſſione exigendi decimas reſtitui peteret. profectò non auditur. ex ratione quia talium quaſi poſſeſſio ad laicos minime pertinet. c. cauſam quæ. de præſcript. Alex hic I colū vii. poſt Bald. & Rom. ¶ Non ob. c. conſtitutus, de filiis præsbyt. vbi iudicatur in petitorio, etiam ꝙ illi ſpoliato poſſeſſorium recuperandę competeret. Quia reſpondet Bologninus illud fuiſſe de voluntate agentis vt glo. dicit. & hoc pro condigno contrario. non debuiſſent allegari. ¶ Non ob. Aretinus ꝙ (quia in petitorio ſuccubuerim) ideo & à poſſeſſorio vt euidens calumniator ſim repellendus, quia Bologn. tollit hoc per tex. in. §. Recuperande. inſt. de interd. vbi ratio maior eſt, & calumnia euidentior, cum admittatnr ad rem recuperandam quæ clareſcebat eſſe non ſua. Prætetea longe maior eſt in prædone, & nihilominus admittitur vt in. c. literis de Reſt. ſpoliat. ¶ Aliter dicam conſequentiam illam ꝙ (quia dominium aduerſarii notoriū eſt) ideo in poſſeſſorio ſim calumniator, non procedere. nam poſſibile eſt. vt alter q̄ Dominus debeat eſſe poſſeſſor vt milies retulimus. ergo. ¶ Non ob. Ioan. de Imola dicens circuitus eſſe euitandos. l. dominus. C. de cond. indeb. itaq; victus in petitorio. nequeat agere in poſſeſſorio. Quia nego argumentum vbi circuitus afferret vtilitatē. l. ſi ita ſtipulatus à te fuero. cū ibi not. ff. de fideiuſſoribus. ¶ Declaro circuitus euitari eſt fauor actoris. d. l. dominus, & in. l. 1. C. comm. de leg. in caſu vero noſtro fauor actoris eſt non euitari circuitū, cum inchoauerit petitoriū credens probare ſe dominum etiam ad effectū vt poſſeſſor præſumeretur, itaq; vt facilius in poſſeſſorio poſt obtineret. ergo dicendum eſt vt eadem ratione qua circuitus eſt introductus in caſu hoc auferatur. arg. l. nihil naturale. ff. de reg. iur. De circuitu hic multa Claudius cumulauit num. 19. ¶ Non ob. doctrina Bart. in. l. 1. in. §. is cui ff. de nou. op. nunc. vbi qui ante operis

deſtructionem auditi nõ deberet, ſi pro-
poneret ꝙ tempore nunciationis mani-
feſtum erat nunciandi ius ſibi compe-
tere auditur. Quia reſpondendum eſſe
puto id procedere ex illa æquitate ne ci
uitas deformetur. arg. l. ii. C. de edifi-
ciis priuat. itaq; caſus eſt maximi præ-
iudicii quſa publici. ſed in terminis no-
ſtris modici preiudicii iudicandus eſt
arg. l. 1. C. ſi de moment. poſſeſ. fue. ap
pell. vnde videmus ꝙ poſſeſſoriũ pro-
batur per vnum teſtem vt hic Bologn.
20 multa congerens. ℭ Defenſata modo
opinione contraria communi conclu
do non tantum præfatam d. l. ſi quis
ad ſe fundum ibi, ante omnia, per do-
minium ſicut ſupra non eſſe limitandã,
ſed neq; d. l. ſiquis in tantum. C. vnde vi,
nam exceptio dominii etiam per ſenten
tiam notoriati non impedit poſſeſſori-
um recuperande vt diximus. multo mi-
nus dicemus id impedire in terminis. d.
legis, vbi Reus excipiens quia pendente
lite vim cõmiſiſſet (vt intelligo illum
tex. in verbis ante euentum iudicialis.
Arbitrii. ſicut eſt tex. in. l. ſi conſtiterit.
ff. fin. Regund.) odioſior eſt quamuis
in terminis præfate legis. non fuerit in
penã (de qua ibi perditionis dñii) con
demnatus. ℭ Non enim quia non eſt
condemnatus Reus ſi exciperet de do-
minio notorio per ſententiam audiri
meretur, vt hic dicit ang. contra Bald.
Alex. & ſequaces volentes Reum de tali
dominio excipere poſſe, vbi ſuper pena
(de qua ibi) pronunciatum non fuiſſet
per glo. ibid. in verbo. Amittam. Nam
vt puto Rectius loquutus eſt Angelus.
21 ℭ SED Cinus in l. incerti. C. de inter-
dic. cuman. hic Paul. Angel. Alex. &
communiter (vt dicit) necnõ Canon.
communiter in. c. paſtoralis de cã poſ-
ſeſ. & propr. tenuerunt contra Bart. &
eius ſequaces. Niſi ageretur pro ſpolia
tione facta poſt ſententiam abſoluto-
rie latam ſuper petitorio, de qua ſupra.
tunc enim eſſemus in terminis. l. ſi ma
ter § eandem, de excep. Rei iudicate.

Mouentur potiſſime quia ſententia pro
dominio Rei conuenti producit noto-
rium inter eaſd. partes. c. veſtra de co-
hab. mul. & clericor. Vñ per excep. ip
ſius notorietatis, ipſe excludetur. c. ad
decimas de Reſtit. ſpol. in vi. probatur
in. c. ſignificaſti de diuortiis. ET Reſ-
pondet ad. d. l. ſiquis à te fundum. ꝙ ibi
notoriatum non ſit per ſententiam de
qua nos, vnde ceſſat ꝙ hic dixit Iaſon.
per. c. ex conqueſtione. eodem. Qui-
bus Replicat Cardinalis Florentinus in
Clem. vltima de cã. poſſe. & propriet.
in § fin. colum. per hanc notorietatem
nõ tolli poſſeſſorium ꝙ habuit ortum
priuſquã, ipſa notorietas oriretur, hoc
eſt ante latam ſententiam. nam ex facto
ſuperuenienti non tollitur ius queſitum
l. fin. ff. de Pact. ℭ FACIT ꝙ hic ponit
Claudius non caſus ſuperuenientes eſſe
attendendos. ſed primam originem ſem
per iterandam, etiam ꝙ non violenter
ſpoliati extitiſſemus. c. Reintegranda.
iii q. 1. l. ſi coloni. C. de Agric. & cen-
ſit. lib. xi. Cui vltimo dicto non oberit
ꝙ in terminis præfati. c. 1. oporteat vio
lentiam probari. Sed hic fuit actus iudi
cialis propter ꝙ videtur non eſſe in fe-
rendũ, Quia dici poſſet vt ſufficiat nos
de Antiquiori poſſeſſione eſſe probatu
ros. Quæ (priuſquã ſententia ſuper do
minio promulgaretur) ortum habuiſ-
ſet. & hæc communiter à canoniſtis fir
matur in. c. ſepe. de. Reſtit. ſpoliat.
Ad. c. ſignificaſti. reſpon. per eos vt in
Bartoli opinione ſupra diximus. ℭ Fi-
naliter tuendo communem concludo
notorietatem, de qua ſupra, ſuperueni-
entem. ideo auferre ius queſitum, quia
ſuperuenit conſenſu eius, à quo, ius il-
lud aufertur, ad ꝙ eſt Regul. damnum
ꝙ quis ſua culpa &c. eſt tex. in c. 1. eo-
dem. vt dicunt hic Imola, & Alexander
ex quo limitatur. c. Reintegranda.
ℭ Vrget etiam quia textus, in. d. c. 1.
loquitur in debilioribus terminis dum
præſuponit caſum in quo non ſit ſen-
tentiatum ſed tantũmodo probatum.

¶ ERIT igitur cautela ei qui petito-
rio agit, vt proteſtetur Reum à ſe con-
uentum non debere audiri ſuper excep-
tione dominii ad præiudicium ſuorum
iurium ſuper futuris litibus, ſimilem
proteſtationē ponit Boerius in Deciſ.
238. NAM talis proteſtatio ſi non
impediet exceptionem dominii vt ante
poſuimus tamē remouebit actoris con
ſenſum vt ſic ex eo in futurum poſſeſſo
rio agens non impediatur ante omnia
reintegrari: Qui conſenſus (etſi taci-
tus ſit) quia tamen eſt iudicialis, conſen
tienti obeſſet arg. l. De etate. ff. de inte-
rogat. action. Hic maxime vbi actor in-
ſtructus venire debuiſſet, iuxta. l. qui ac-
cuſare. C. de edend. ſi replicares obeſſe
quo ad actitata non autem actitanda cū
ſibi conſenſum liceat reuocare arg. l. 1.
C. de ſacroſanc. Eccleſ. tollitur quia cō
ſentiendo cognitioni allegauit ſe diffi-
nitioni arg. l. de qua Re. ff. de Iudic.
¶ FACIVNT que dixeram in prin
cipio mei tractatus editionis, dum diſ-
cutio qua ratione fuerit editio introdu-
cta. Faciūt quæ Iasō. in. l. patre furio-
ſo. ff. de his qui ſunt ſui vel alien. iur. &
quæ ponit Rip. Hic. Et ideo dico ꝙ in
hac patientia fundatur communis opi-
nio, non autem in illa dūtaxat ratione
quia poſſeſſio penes dominum in du-
bio eſſe preſumatur d. l. officium. ff.
de rei. vend. De quo etiam videtur ex-
preſſus tex. in. c. ad decimas de Reſt. ſpo
liat. vbi tex. velle videtur ꝙ ex dominio
vniuerſali vt patet ibi earum Parro-
chia &c. præſumptio orta vt ſupra, ex-
cludat agentem recuperande, ideo &
ꝙ tanto fortius dicendum ſit hoc ex do
minio particulari arg. Regule per ſpe-
ciem de reg. iur. in vi. ¶ Nam (vt pu-
to) Hæc ſola ratio eſſet nimis generalis
ad offendendum d. l. ſiquis ad ſe fundū.
Contra ea qua infra dicam in. 8. fallen.
in qua. l. ſiquis. interuenit violentia. non
autem in. c. ad decimas. ¶ Non ob. c.
audita de Reſtit. ſpoliat vbi litere po-
ſteriores minime iuri queſito nocēt, ſa
ſat erit reſpondere ꝙ ibi abſq; partis
conſenſu impetrate fuerunt. & ibidem,
præſuppomitur. Ad ꝙ eſt. l. fin. ff. de
pact. ¶ Vnde Retorqueo tex. d. l. fin.
& erit ſecundum meum motiuum, dum
dicit ꝙ pactum factum cum principali
ne à ſe pecunia peteretur in eo ꝙ pro-
deſt fideiuſſori non tollitur per aliud
pactum ab eodem, vt peteretur, cum ſe-
mel ius fideiuſſori quæſitum ſine ſuo fa
cto à ſe non auferatur. Nam in caſu no-
ſtro factum ſuum interuenit hoc eſt
patientia iudicialis, ergo &c. facit quod
Hipol. per multa in ſingul. ſuo incip.
calor iudicii. ¶ TERTIO pro cō-
muni opin. moueor ex notatis per
gl. magnā in. l. ſi de vi. vbi dicitur quòd
(ex quocunq; genere interdicti agam)
Reus de dñio ſuo incontinenti proba
re volēs, auditur. propter regul. dolo fa
cit q, petit &c. de reg. iur. I vi. fortius igi
tur dicemus hic, vbi pſupponimus pro-
nunciatum eo conſentiente. VNDE
reſpondeo ad. d. l. ſi quis. ne procedat,
in dominio cōſenſu partis (mediante
ſententia) notoriato. & hoc modo in-
telligo procedere quòd dicit ſpecul. in
§ quoniam in 14. fallen. de petit. &
poſſeſſ. ¶ Non ob quòd ex poſſeſſorio
tanꝗ diuerſo, ad petitorium non infera
tur, &c, contra vt in tex. noſtro. Quia
dico ꝙ cum poſſeſſio penes dominum
ipſius rei eſſe iura præſumant d. l. bo-
na fides. ff. depoſiti. cum ſimil. & eſt bo
nus tex. in. c. cum dilectus de cauſ. poſ-
ſe. & propriet. vt dicit hic Alex. num. x.
VEL addita ratione illa quia Reus cō
uentus actore conſentiente dominium
deduxit probauitq; ad effectum ne rem
petitam vigore. l. officium. reſtituere
teneretur. ideo ꝙ quia per ſententiā effe
ctum eſt notorium vt ſupra, conſequen
ter ſuper reſtitutione quacunq; fienda
& ſucceſſiue poſſeſſorio reintegrande,
non amplius actor ipſe audietur. NAM
dolo faceret petēdo ꝙ eēt reſtituturus,
quæ. ratio procedit poſt ſententiam ſu-
per dñio latam. VEL tertio dicemus

eum non debere audiri ex ratione ſoli-
us & nude cognitionis, nam quia ſuper
dominio ad impediendam poſſeſſionis
reſtitutionem cognoſci paſſus eſt, ideo
& ſi non ſit diffinitum in petitorio, poſ
ſeſſorium inchoare impeditur, nam co
gnitio trahit ad ſe diffinitioné. l. de qua
re. ff. de iud. & ſic ampliatur ratio prece
dens. ¶ V N D E ex diuerſitate dicta-
rum rationum diſcurro plures caſus va
rio modo eſſe decidendos. Primus erit
22 vbi petitorium ſimul cum poſſeſſorio
ab eodem inchoarétur, & de dominio
rei conuenti Actor excipi patiatur, tunc
non expectato dominio per ſententiam
notoriato Actor inq̃ ſibimet ipſi preiu
dicaſſe videtur, vt non ante omnia ve-
niat reſtituendus, cum inficiari non poſ
ſit quin dominii exceptio vtrunq; vide-
licet petitorium & poſſeſſorium tunc re
ſpicere videatur, arg. l. iam hoc iure. ff.
vulg. & pupill. & allego deciſ. Belleme
re. 416. omnino videndam, & hoc te-
nuit Soccin. ¶ Sed contrariū cōcludo
23 eidé reſpondendo in fallen. 57. ¶ Se-
cundus erit vbi ſolum petitorium inten
taſſet ratione puta ſolius detētationis,
iuxta. d. l. officium. vel ēt poſſeſſionis,
tñ anteq̃ peteret erat ſpoliatus, tūc non
ſufficit ſola cognitio ſed ſententia requi
ritur ſuper dominio rei conuenti, vt an
te omnia reintegrari actor impediatur.
¶ Quare ſi per ſententiam notoriatum
eſt quàmuis ceſſet ratio prædicta ibi vel
addita, &c. tñ quia ſuccedit alia ratio
ſuperior ibi. l. bona fides. concluderem
non eſſe ante omnia reſtituendum. cum
in iſto caſu in quo actor ſuper violen-
tia non inſtetit, non tantum rationem
de qua in. d. l. ſiquis ad ſe fundum. vide-
licet violētie attendere debeamus, quā-
tum ꝙ actor ipſe ſpreuerit illa legem in.
l. is. qui deſtinauerat. ff. de rei vendic. ſci
ens diſpoſitionem d. l. bonefidei. ꝙ præ
ſumitur per. l. ii. ff. de iur. & fact. ignor.
Propter quam aſpernationem cum ſci-
entia iunctam, tenerem (etiam in termi
nis violētie) illud quod poſuit Bellem.
in deciſ. 404. poſt glo. & Innocen. in.
c. cōſtitutus de filiis presbyt. & habetur
in. c. ſignificaſti de diuort. iuncto cap.
veſtra de cohab. mul. & cleric. Vt etiam
non lata ſententia, nec facta concluſio-
ne in cauſa, fiat notorium ex ſolis pro-
bationibus admiſsis, & reſtitutio ipſa
ſeu reintegratio impediatur. ¶ Et in
hoc addo præfatam rationem ibi vel
tertio dicemus &c. quā intelligo vt hic,
niſi per aliqualem idoneam proba-
tionem, dubie rei conuēti probationes
ipſe reddantur. ¶ NEC obſtaret ſi poſ
ſent impugnari, nā ita poſſet & quæli-
bet notorietas. c. fin. de confeſſ. l. inde
netatius. ff. ad. l. aq l. ſic Bellem. NON
ob. quod dixit ēt Innocen. in. c. ſignifi
cauerunt de teſtibus, videlicet tunc tan-
tum dici ꝙ liqueat de cauſa quādo fue-
rit concluſū. Quia reſpondet Bellem.
ibidem, in Deciſ. ſequēti videlicet. 405.
ꝙ quo ad hoc non eſt locus impugna-
tioni, & quod ante dicatur liquere, pro-
bat. per. §. ſin autem geſtis in. l. prope-
randum. C. de iudic. ¶ Secus ſi poſt iu-
24 dicium ceptum in petitorio fuiſſet ſpo-
liatus, q̃uis ante ſententiam ſuper domi
nio latā. quia tunc omnes præfate ratio
nes ceſſarent. C E P T V M inquā &
de dominio rei conuenti exceptum, vt
dixeram. ad ꝙ. l. non poteſt. ff. de iudic.
¶ Præterea concludo in eo ꝙ dixeram
actorem conſentiendo ſibimet præiudi
caſſe, hoc ſolum procedere in terminis
d. l. ſiquis ad ſe fundum, in quibus nō at
tenditur iuſta poſſeſſio vel iniuſta ſpo-
liati, quominus ante omnia reſtituatur.
SED tamen audiretur ſi poſſeſſionem
ſuam vellet iuſtificare, hoc eſt pe-
nes ſe permanere debere. eo enim caſu
ceſſat Regula dolo facit qui petit quod
reſtiturus eſt. &c. & eo probato rein-
tegraretur per. c. reintegranda iii. q. 1.
T A L I modo intelligo procedere Re
gulam legis noſtræ ꝙ nihil commune
habeat &c. & id ꝙ dicitur poſſibile eſſe
dominium apud vnum poſſeſſioné ve-
rò apud alterum eſſe collocādam, ſicut

diximus. Faciunt ea quæ dicam in pri
ma fallentia. ET in iſtis terminis ſalua
remus opinionem Bart. & aliorum nõ
autem in terminis d.l.ſiquis ad ſe fun-
dum. ¶ VBI autem poſt petitori-
um inchoatum fuerat ſpoliatus, & eſt
25 tertius caſus cõmunẽ opin. ſequar, de
qua ſupra, in verſic. ſed Cinus &c. VEL,
dic melius, anteq̃ ſuper dominio rei pe
titorio conuenti, cognoſceretur. puto
ſi in illo medio tempore quod flueret
inter actoris petitionem & rei conuenti
exceptionem actor ipſe ſpoliatus fuiſ-
ſet, de quo poſt articuli huius examẽ. di
cam in prima fallent. ¶ SED aduer-
tendum eſt, quod etiam in iſto caſu ra-
tiones ceſſare videntur. Nihilominus
dicendum eſt ꝙ ex quo. contra exce-
ptionem non replicauit de ſpolio vt pri
us reintegraretur, ſat dicitur aſpernaſſe
remedium. d.l. is qui deſtinauerat, &
cõfeſſiſſe ſicut ſupra. NON Obſt.
Claudius dicens ꝙ (quia ſententia lata
contra me in petitorio non impedit
quin poſſeſſorium retinende incipiam
vt per Bart. hic in 2. membro diſtinctio
nis) ideo quod poſſeſſorium recuperã-
de (quod priuilegiatum eſt) multo mi-
nus impediat. Quoniam, vt puto, ex p̃-
dictis reſpõſum eſt, nam in poſſeſſorio
retinende, ceſſat Regula dolo facit qui
petit &c. cum non aliquid ſibi reſtitui
petat, ſed non moleſtari. ¶ ET ſi in-
ſtares, ꝙ immo reſtitui petitur, puta na
turalem, propter cuius occupationem
actor dicit ſe moleſtari in ſua ciuili &
ob id retinende agit. Reſponderem a-
lio modo ꝙ Bart. hic concludens in re
tinenda ſe fundat in hoc tex. vbi nõ præ
ſuponitur aliquam ſententiam pro reo
conuento fuiſſe latam, immo ſecundũ
quoſdam ponderantes verbum cæpit.
hic nulla ſententia fuit. igitur &c. Qui-
nimmo præſuppoſito ꝙ lata ſententia
fuiſſet (vt hic voluit Bologninus p ver
bum vindicauit) nihilominus non de-
bemus concludere eo modo latam
videlicet ad Reum conuentum pertine-
re dominium. cum in dubio nõ ſit præ
ſumendum vt Reus onus tale probandi
dominium ſuſceperit, qui abſq; tali one
re veniebat abſoluendus per. l. qui accu
ſare. C. de edendo. igitur &c. arg. l. cum
de indebito. C. de probat. ¶ ITEM
Bart. in ſua diſtinct. præſupponit iuſtã
poſſeſſionem eſſe penes agentem, non
caſum in quo agens ſit eã reſtituturus.
¶ NON obſtant ea que ponuntur
hic per Claud. & Bologmn. ꝙ certitu-
do iuris ſpoliantis, & non iuris ſpoliati,
non eſt tanti effectus vt tollat remediũ
reintegrãde ꝙ ſumitur ex · ꝗ · reintegran
de inſtit. de ĩterdic. ibi licet is ab eo &c.
addita declaratione illius gloſe. Quia
reſpõdi poſſe puto id procedere in ſim-
plicibus terminis non autem vbi actor
ſibimet ipſi præiudicauerit, patiendo
ſuper dominio rei conuenti haberi co-
gnitionem vt eſt caſus noſter. ¶ Non
obſtat Iaſon. per. c. porro de Diuort.
vbi parentele notorietas non attendi-
tur ad impediendum poſſeſſorium re-
cuperande inchoari. Quia Florentini
reſpondent, illud cauſari ex defectu ſen-
tentie. Nã (vt dicunt) in tali notorie-
tate requirebatur ſententia, Sed hic præ
ſupponimus fuiſſe ſententiatum, igitur,
&c. Item illa notorietas nõ fuit cauſata
ex conſenſu partiũ ſicut hic ergo. &c.
¶ NON Obſtant Florent. ſubdentes
ſententiam latã in petitorio debere pro
bari in poſſeſſorio vt operetur ſecundũ
Bart. hic in prima, & ſecũda queſt. dum
loquitur de interdicto adipiſcende per
l. cum antea in final. verbis. C. de arbit.
& ideo ꝙ agens recuperande cõtra Re
um de ſententia ſua excipientem poſſit
replicare, non eſſe audiendum attenta
Regula illa ꝙ ante omnia ſpoliatus eſt
reſtituendus. ¶ Quia puto aptam eſſe
reſponſionem ꝙ Bart. præſupponit tri
bunalia & iudicia diuerſa, vt ſumitur ex
l. q̃ allegat, nos hic non diuerſa vt pa-
tet in. d. c. & in. c. ad decimas in lib. vi.
ideo hic non eſt opus noua productio-
ne de qua in. d. l. cum antea. ſed ſola

ſufficit verbalis de qua in.l.ii.C.de eden
do.igitur &c. ¶ Aduertendum eſt quia
ſecundum hoc nimis reſtringerentur ea
quæ dicentur in fallen.17.vnde conclu
do ꝙ quia non reintegraretur niſi pro-
bato ſpolio vt.d.l.ſi quis.cum ſimil.im
putãdum eſt ipſi Reo ſi interim nõ pro-
duxerit inſtrumentum ſententie in di-
uerſo tribunali late ſeu cõfeſſionis quã
productionem illo tẽpore iudex admit
tere debet,arg. eorum que per Ianfred.
in Deciſ.408. non autem aliud genus
probationis.

SED anteq̃ primam ex pre
dicta communi concluſio-
26 ne fallentiam declaremus,
Aduertendum eſt quia Re-
gula.d.l.ſi quis ad ſe fundũ
C.ad.l.Iuliam vi. habens ſe ꝙ ſpoliati
vel vi deiecti ante omnia(videlicet ante-
q̃ ſpoliatores in aliquo. audiãtur)ſunt
reſtituendi,& dicitur in.l.1.C.ſi per cũ
vel alio modo,ibi ſine vlla cunctatione
reſtituant.& in.c.1.vbi glo. prima. de-
clarat,vt in.C.literas,& in.c. item cum
cum quis.vbi Abb.De Reſtitu.ſpoliat.
alias eodem. habet rationem illam quia
ſpoliator ſemper deliquit,nõ reſtituen-
do rem . vnde oportet purgare delictũ
anteq̃ audiatur.ſecũd.Bald.in cõſil.84.
in primo volum. ¶ VEL illam quam
ponunt Lucas de Penna in. l. ſi coloni.
C.de agric.& cenſ.lib.x.& Abb. in.d.c.
1.videlicet odiũ ſpoliatoris, vt ſic pro-
pter id priuilegietur interdictum reſti-
tuende vt dicit Boeri.in deciſ.218.in 2
lib. ¶ Sed aduerte ꝙ odium deſcendit
ex delicto vnde prædicta ratio erit ratio
nis ex qua etiam Regula ſubſtãtiatur.
¶ DVM modo ipſi ſpoliati probent
requiſita,hoc eſt poſſeſſionem ſuam fu-
iſſe tempore ſpolii,& ipſã ſpoliationẽ.
vt in.l.1.in·§·recuſſime.ff. de vi. & vi.
Arm.vbi Bart.Alberic.& Doct.canon.
in.c.conſultationibus de offitio delega
ti in.c.olim cauſam De reſtitu.ſpoliat.
¶ In beneficialibus vero,& profanis ha-
bentibus cauſam proprietatis admixtã,
requiritur probatio iuris vel ſaltim co
lor tituli vt dicemus in fallen.4.& 22.
ITEM ꝙ vere perdiderit poſſeſſionẽ
vt Albericus ibidem.ET ꝙ eo die(quo
poſſidebant) ſpoliati fuerunt. ſecund.
Innocen.in.c. qualiter & quãdo de Ac-
cusat. Quem ſequitur Angel.Aretin.in
·§· quadrupli inſti. De action. dicens
de hoc eſſe apertum textum.in d.l.1.ff.
da vi. & vi Arm.in·§·interdictum.in di-
ctione.tunc. que dictio tẽporis extremi
tatem importat.vt habetur in. l. iiii.ff.
de cond.& demonſt.& ſequitur Franciſ
cus Curtius in conſil.70. Necnon Boe
rius in præfata Deciſ. ¶ SED Aduer-
to ꝙ Innocen. nõ facit mentionem de
die prout inducitur per iſtos,ſed ſimpli
citer dicit de tempore. ¶ Item loqui-
tur de deiectione itaq; violento ſpolio
& expulſiuo,ſicut etiã loquitur text.in.
d·§·interdictũ,& patet ex ſui rubr. arg.
l.Imperatores.ff.de in diem,adiect.nihi
lominus eſt dare ſpolium ſine violentia
expulſiua vt patet in.d.c.reintegranda
iii.q.1.iunctis declarationibus infra po
nend.in.iii.fallent. ET concluſio no-
ſtra videtur habere locum tam in ſpo-
lio non violento, q̃ in violento. vt pa-
tet in.l.1.C. ſi per vim vel alio modo. ſ
verbis.vel alio modo.poſitis in Rubr.
vel melius me iudeas in fallent.51.
¶ QVA DE RE Dicendum pu-
tarem ꝙ ſi loqueremur in non violen-
to,probationes ſpoliati nimium coar-
ctarentur. Contra vulg. Regulam De
qua Bald.in auct.qui ſemel.C. de pro-
bar.in 1.colum.& in.l.quoniã vbi Bar.
C. de heret. ex quo nunquam pene
per eum probari poſſet quod eodẽ die
poſſidebat quo ſpoliatus extitiſſet.& ex
hoc via aperiretur procurandi ſpolia
contra.l.conuenire.C.de pact.dotal.&
d.l.meminerint,cum de facili ſpoliarẽt
ea die qua deeſſent circũſtantes. ¶ Nec
non ſecundum hoc illa Regula quæ ſe
habet ꝙ poſſeſſio recentior preſumitur
vitioſa de qua glo.& Doct.in.l.ſi de eo.
in·§·fin.i.eodem,fruſtratoria pene red

deretur

deretur vt ſpolium preſumptũ (de quo dicam in xx.ampliat) vano conſiderare tur. ¶ Vnde puto concludendũ ꝙ in non violento ſpolio neceſſe nõ ſit probare tempus ſpoliationis.& in violento ꝙ ſufficiat probare de eodem menſe hoc eſt ꝙ ſpoliatus eodem menſe quo fuit ſpoliatus habuerit poſſeſſionem,cũ violentum ſit delictum & magis puniendum.vt patet in. d. l.ſiquis ad ſe fundũ dixi in.d.fall. vnde probationes fiẽt vt l.libellorum.ff.de accuſat. Hoc modo nõ aliter intelligerem.d. §.interdictum. Nam in remedio recuperande nõ eſt neceſſe probare tempus ſpoliationis,quia non infamat. ſecus eſt in interdicto vnde vi,dicit afflict.in Deciſ. 150. ¶ Neque mirũ eſt pro quo allego glo.inſtit. de verb. oblig. in verb. confeſtim.vbi doct. Nec obſt.d.l.iiii.quia dictio. tũc. importat extremitatẽ.hoc eſt non ante ex ratione (credo) quia verba legantis ante verificari non poſſent. ITEM ibi fauetur grauato hic ſpoliato. Vnde cõcludamus, ꝙ dictio. tunc. ſummenda ſit cum temperamento, propter dictas rationes vt in ſimili dicitur & notatur per glo.inſtit.de verb.oblig. de .verbo confeſtim, & hoc modo obſeruarẽ quicquid aliter domini mei dixerint.

17 EX quibus dictis capitur prima fallẽtia ad Regulã. d. l. ſi quis ad ſe fundum.C.ad. l.Iuliã de vi habẽtem ſe ſpoliatum ante omnia eſſe reſtituendum, ꝙ non procedat vbi Reus poſſeſſorio conuentus (excludendo actorem) excipiat de dominio ſuo. Super quo ſententia daretur. nam tũc per ſententiam dicitur eſſe dominium notoriatum.& actor excipi de dominio paſſus ſibimet preiudicauit. Cum debuiſſet replicare,non eſſe Reum ſuper dominio audiendum priusq̃ reſtituta ſibi res fuiſſet ex priuilegio.d.l.ſi quis in odiũ ſpolii.ceſſaret enim tunc ratio (que eſt conſenſus) iſtius fallentie. Que etiam ceſſat vbi ſpolium poſt talem ſententiã commiſſum eſſet,vt per Ioh.an.in.c.paſtoralis.in penul. col. de cauſa poſſeſſ. & propriet. Cyn.in.l. incerti.C. de interdic.Innoc.& omnes.in.c.dilectus.dicto.titulo.Cuman.& Paul. de Caſtro. Alex.poſt Bar.& cõmuniter. doc. hic. ¶ Ex ratione (vt dicit Ripa) quia ſpoliatus & poſt ſententiam dominium acquirere potuiſſet. Clariorem dat Alexan.quia ſentẽtia nequit claudere.Cauſam ſpoliationis que tunc nata nõ erat. Sequor nunc iſtam & ab illa recedo, quia dominium præſumitur non reuocatum vt dicit Iaſon.in.l. de euictione. in.§.in pecunia.de legat.primo. necnõ ſecundum Ripe rationem,ſequeretur ꝙ ſpoliatus ante petitorium a, ſe ceptum (vbi victus in ipſo petitorio eſſet & vellet ante omnia reintegrari) per dominii exceptionem non excluderetur, cum illo medio tempore dominium alteri queri potuiſſet. Quod falſum communiter dicunt igitur &c. ¶ Quo ad rationem Alexandri dico non eſſe ſententiam que impediat reſtitutionẽ de qua ſupra,ſed conſenſus actoris, vt diximus ex patientia iudiciali.ad tex.in.l.de etate.in. §.q tacuit.ff. de interrog. action. pro quo induco Bal.in.d.l.incerti. Dicentem ꝙ ſententia lata in poſſeſſorio non per modum excluſiui dominii, nõ præiudicat in petitorio. vult igitur ſecus eſſe vbi per modum excluſiuum. itidem dicamus hic.paſſus eſt cognoſci ſuper dominio per modum excluſiuũ poſſeſſionis, Pati etiam debebit ſuper eo de diffiniri.per.l. de qua re.ff. de Iudic. ¶ Mea hec opinio (ni fallor) magnũ operatur effectum de quo dicam in ampliat.43.& eſſe concludendum puto ꝙ etiam ſi ſpoliatio commiſſa eſſet ante ſententiam dummodo poſt ceptam ſuper dominio cognitionẽ,exceptio (nõ dicam dominii cum ad huc non fuerit declaratum, & quãdo declaratum fatalia poſſeſſorii (de quibus in.d.l.ſi quis. ibi ante omnia) tranſiuerunt) ſed cognitionis ſuper dominio minus habeat

impedire quominus ante omnia reſti-
tuatur. vt ſupra. ℂ Secus in ſpolio com
miſſo antequã ſuper dominio cogno-
ſci cepiſſet. Eſſet enim tunc exceptio (vt
puto) præiudicialis. Induco tex. in. l.
fundum. & in. l. ſed ſi ante. ff. de except.
vnde poſt petitorium (vt ſupra) ceptũ
ſpoliatori agenti vt ante omnia &c. ob-
ſtaret. neq; aliter fallentie locum darẽ.
q̃uis doctores indiſtincte concludant.
ℂ Exemplum primi caſus erit. hoc eſt
ſpolii ante cognitionem. Actor (cum
crederetur dominus) poſſidebat per ſer
uum vel per procuratorẽ. Qui rem pu
ta pignoraſſet. vel alio modo detenta-
tionem nudã contuliſſet. ℂ Nam ſi dñs
ipſe contra detentorem petitorio age-
ret iuxta. l. officium. ff. de rei vẽdic. De-
tentor vero ſe dominum eſſe diceret,
Atq; pendente iudicio ipſe actor ſpolia-
retur, timẽs forſitan ſe poſſe repelli, vel
propter minas alterius q̃ aduerſarii (nã
tunc attentaretur) vel etiam (cum ac-
cederet) nõ admiſſus poſſeſſionem ani-
mo deſeruiſſet. Iuxta ea, que habentur
in. l. clã poſſidere in. §. qui ad nundinas.
.i. eodem, non eſſet imputandus. Cur
videlicet prius poſſeſſorio non egiſſet,
vel cur ſuper dominio excipi paſſus eẽt,
vnde ante omnia reintegraretur. ℂ Hec
procedunt in terminis. d. l. ſi quis. ibi.
ante omnia. Sed diuerſum dicemus in
terminis. c. reintegranda. iii. q. prima, vt
communiter intelligitur, tunc non an-
te omnia petitur. Sed ſimpliciter peti-
tur, quo caſu neq; cognitio, minus diffi
nitio poſſet poſſeſſorio obſtare. Si a-
ctor poſſeſſionem penes ſe eſſe collocã-
dam oſtenderat. Poſſibile enim eſt do-
minium vnius poſſeſſionem vero alteri-
us eſſe, argumento noſtri textus. I.

b8 QVE Noſtra fallentia pro-
cedit etiam in terminis. l. ſi
quis in tantam. C. vnde vi.
Nam (vt hic Ripa dicit)
actor ſpoliatus dum propo
nit petitorium, ius omne ſuum deduce-
re videtur. Iuxta. l. & an eandem. in. §.
actiones. ff. de except. rei iudic. Qua de
re concludo ꝙ ſi contra Reum de do-
minio excipientem, nõ replicauerit id ſi
bi amiſſum ex. d. l. ſi quis in tãtam (q̃uis
ex poſt facto) ſibimet omiſſio ſua præ-
iudicauit. vt ſic ne dum petens ante om-
nia reintegrari non obſtanne dominio
pro parte conuenti declarato, nõ ſit au
diendus (minime loquor in terminis.
c. reintegrãde. de quibus ſupra) ſed nec
aliquo pacto ſuper dominio ſibi iure
queſito ex. d. l. ſi quis in tantã. Hæc pro-
cedunt vt communiter ea lex. interpre-
tatur. ℂ Sed prout eam intelligo in ſpo
lio commiſſo pendente lite. per verba
ibi. ante euentum iudicialis arbitrii. nõ
videtur adaptari vt actor omne ius ſuũ
deduxiſſe viſus ſit. Do textum in. l. non
poteſt videri. ff. de iudic. Oporteret igi
tur ſecundum hunc vel ponere caſum,
in ſpoliato non poſt iudicium ceptum
ſeu litis conteſtationem ſed ante, tamen
poſt petitorium inchoatum. quod etiã
ſucccderet dũ fierent præparatoria per
ea que recentiores in rubrica. C. de eden
do. ℂ Verum videor nimis reſtringere
d. l. ſi quis in tantam. Sed tamen hec po
no conſiderando conuentum ipſum ex
titiſſe ſpoliatorem. Poſſet etiam in acto
re verificari qui (non expectato fine li-
tis a, ſe in petitorio mote) eundem ip-
ſum Reum poſſidẽtem ſpoliaſſet. ℂ Ex
quibus inferam ꝙ ſi Reus conuentus cõ
tra petitorem (de quo ſupra) ſuũ do-
minium eſſe dicẽs, poſtea eundem acto
rem ſpoliet. q̃uis ante poſſeſſorium ab
actore ceptum, ſuper ipſo dominio con
uenti pronunciatum ſit, Non tamen a-
ctori ſpoliato agenti exceptio notoria
ti dominii obſtaret. Si replicaret actor
id Reum amiſiſſe vigore. d. legis. nã ſen-
tentiã ſuper dominio non reſpexit ſpo-
liationem que poſt litem conteſtatam
(ſaltim largho modo) ſuper dominio
Rei conuenti accidiſſet. Argumento d.
l. non poteſt. ff. de Iudic. ET Quãuis
ſententia lata eſſet poſt ſpoliationem
(Qui caſus magis cõuenit præfate legi

Si quis. vt eam intellexi) tamẽ retro trahitur ad petitorium ac ſi ante lata eſſet. d.l.non poteſt.ff.de iudic. ¶ Neq; obſtaret actori Regula.Dolo facit qui petit quod eſt reſtituturus.in lib.vi.Quia dicemus actorem nõ eſſe reſtituturum, ſaltim ꝙ conſtare incipiat eum non eſſe reſtituturum ſtante pena præfate legis. in.l.ſi quis.in tantam.

29 II.

REGVLA.d.l.ſi quis ad ſe fundum fallit vbi dominus non vi ſed clam ſpoliaſſet. Dynus in Regula qui ad agendum in lib.6. Bal. hic. Ang.in.l.ſi quis emptionis.§.ſed hæc ſuper illis.C.de præſcript.xxx.annorũ. Volunt enim iſto caſu agentem repelli a,conuento de ſuo dominio excipiẽte. per tex.in.l.ſi de eo.in.§.fin.eodẽ. vbi traditum eſt quem in ſua re dici nõ poſſe Clandeſtinum poſſeſſorem, aduerto ꝙ non præſupponimus dominium inter partes notoriatum, ſed ſimplicẽ dominii exceptionem. ¶ Contra præfatos Imola Alex.& communiter nouiſſ. Maxime tranſierunt.per tex.in.l.ſi coloni.C.de agric.& cenſit.lib.xi.vbi aufugerat colonus qui(& ſi non vitioſe ad manus prætendentis ſe eſſe dominum perueniſſet nihilominus (priuſquam ſup dominio diſcutiatur)bonefidei poſſeſſori reſtituendus eſt. Quod propterea Ioh.an.in.c.primo.de reſt.ſpoliat. Innoc.Butrius Abbas in.c.in literis.d.titulo.tenent. ¶ OPINIO prima ſaluatur.vbi poſſeſſorio reſtituende agens iam vacantem poſſeſſionem dimiſiſſet, ita Socin.in.l.rem que nobis.eodem. Ita interpretatus legem finalẽ. in verbo ignorantia.C.vnde vi. ¶ Saluatur ſecundo ſi clandeſtinæ (abſq; tamẽ vitio) ad ipſum dominum perueniſſet, Atq; actor reintegrari ſimpliciter petẽs nil clandiſtinitatis profiteretur. Eo.n. caſu quia dominus potior eſt reiiceret agentem. Arg.l.Bonefidei.ff.depoſiti.&.l.iuſ.C.de edict. diui Adriani tollen. ¶ Sed videtur contrariari Socinus dicens poſſeſſionem rei conuenti tanquam poſteriorem debere preſumi Clandeſtinam.vt per glo.Bart. & doct. in. l.ſi de eo.in.§ fin.eodem. Reſponderẽ id procedere vbi Clãdeſtinitas allegaretur nõ præſuppoſito dominio rei conuenti de quo ſupra,per quod præſumptio clandeſtinitatis purgata remanſit. vt dicũt. Sed incõtinenti dominiũ probari oportet vt euitetur contrarium. d. ſi coloni, ¶ Quia tamen ille textus loquitur indiſtincte non attento an ex interuallo vel incontinenti &c.puto addendum vt dominus probare teneatur. ꝙ ſine vitio poſſeſſionem fuerit adeptus. (puta)quia vacantem poſſeſſionem ſue rei ſit ingreſſus. Quod probat. l.fin. C.vnde vi. ibi ridiculũ &c. ¶ Vel quia ſpoliũ ignorãs cum titulo colorato ſaltim poſſeſſionẽ a,tertio habuiſſet. vt habetur per glo. Bar.& Alberic. in.l.cum a,te.ff.de vi & vi arm.& per corn.in conſil.56. in litera.3.in vol. 2.n.i tunc præſumpta clandeſtinitas (de qua Socin.) nihil operaretur. & ſi allegata fuiſſet. ¶ Nec obſtat.d.l.ſi de eo. in.§.fin. vbi abſq; eo quod hæc requirẽtur, ſufficit illa ratio. ne dominus videatur clam poſſidere. Quia dici poſſet procedere reſpectu delicti.videlicet ne incidat in penam. d.l.ſi quis in tãtam.vbi glo.omnis enim cauſa (& ſi minima ſit) a, delicto excuſat. Alex.in conſil. 127.in 4.vol.cum allegatis. ¶ ITEM Aduerto ꝙ lex. in.l. ſi coloni præſupponit bonefidei poſſeſſorem reintegrari, nos vero indiſtincte (q̃uis malefidei ſit) vt ante omnia reſtituatur ſiue reintegretur. Finaliter concludo ꝙ exceptio dominii incontinenti probandi operetur, non obſtante ꝙ vitioſe ad manus domini perueniſſet. Dicit Ioh.an.contra Inno.Refert & ſequitur Abbas.in.c.olim. num. 23. eodem.ſic puto loqui.d.§.fin. ¶ Niſi prius bona fides illius (qui petit reintegrari) probata ſit. vt in. d. l. ſi coloni. ¶ Neq; etiam tũc ſufficeret bona fides,

vbi ex aduerſo probaretur poſſeſſionē vacātem ab aduerſario fuiſſe dimiſſam. Vel ꝙ aliter bona fide (vt ſupra) ad do minum perueniſſet, vel etiam ſi mala fide in transferendo cum poſſeſſoris trāſferēdis conſenſu. vt. 1. in fallen. 67. hoc modo cum Baldo & Dino tranſibo, remota. d. l. ſi coloni vbi hæc minime re
30 quiruntur. ¶ Vlterius infero ꝙ in terminis iſtius fallentiæ, prædo ſpoliatus ab eo qui ſtatim ſe eſſe dominum oſtendat, nunquam reſtituēdus ſit. Dolus. n. cum dolo, Culpa cum culpa compenſatur. vt per eundem Ioh. an. vbi ſupra. ¶ Quam opin. Baldi ſubſtineo in terminis. d. l. ſi quis ad ſe fundum. Non autem vbi ſpoliatus (non obſtante ꝙ alter dominus eſſet) onus aſſumat probādi ſuam debere eſſe poſſeſſionem. tunc enim eſſemus in terminis. c. reintegran
31 da. iii. q. prima. prout communiter intelligitur. Et habetur per Alex. in. conſil. 6. in. 3. vol. Quāuis aliter ſit meus intellectus de quo dicam infra. Non n. in. d. c. ponuntur verba ante omnia. de quibus tex. in. d. l. ſi quis ad ſe fundum. neq; illa de quibus in. d. l. ſi coloni. ibi celeri reformatione. que faciūt in petitorio differri. ¶ MODO Examen
32 d. Canonis reintegrāde ſe nobis offert. Doctores inter ſe longe variarunt vt retulit Iaſon in. l. rem que nobis, eodem & Abbas in. c. cum ad ſedem. eodē nu. 25. Cōmunis eius intellectus eſt vt detur cōtra quēlibet poſſeſſorem. quāuis non vitioſum ſed ignorantem alicuius ſpoliationis vt per glo. in. d. c. & in. c. ſepe. titulo noſtro. hoſtiens. Butrius Ioh. de Lignano Abbas & omnes. in. d. c. cum ad ſedem poſt Bar. in. l. fin. C. de furtis. & in. l. Rem que nobis eodem. & in. l. ſi coloni. C. de agric. & cenſitis. libro xi. Lapus in allegat. 52. dicit ſic practichari. ¶ OBSTAT tex. in. d. c. cū ad ſedem. vbi non datur interdictum vnde vi contra eum qui non probetur deieciſſe, neq; deiici mandaſſe, minus deiectionem ratam habuiſſe) Itaq; nō ſit reſtitutio. & conſequenter concludendū eſſe videtur, vt Canon reintegranda. nō detur contra quēlibet poſſeſſorem. Si enim competeret, ſequeretur fruſtra fuiſſe poſterius factum. c. cum ad ſedem. Abbas reſpondere conatur ꝙ in. c. cū ad ſedem. termini ſint vbi libellaſſet interdictum vnde. vi. dicas ꝙ non propterea papa reſtitutionem denegaſſet. ſtante. d. c. reintegranda. ibi. per violentiam &c. ¶ OBSTAT Secundo. c. ſepe. non diuerſe vt ſupra arguendo, nā & id poſt. c. reintegrāda. fabricatū fuit. vano enim in eodem ſtatutum fuiſſet vt ſucceſſor in vitium violenti, pari modo vt violentus ipſe reſtituere teneatur. tenebatur enim, ex. c. reintegranda. Si loquitur indiſtincte vt volūt. vnde vt hæc euitentur, concludere opus eſt vt nō ita indiſtincte loquatur. ¶ Sed Calderinus & Ioh. de Lignano aliter euitabant. ꝙ in genere tamen pro rebus eccleſiaſticis & clericorum tantum. & ſatis illi textui conſonat. ¶ Butrius ꝙ immo. & laicorum. & in foro ciuili propter periculū anime euitandum quod ſequitur Alex. in conſil. 6. vol. 3. Angel. in cōſil. 151. Rom. in. l. rem que nobis. & Apoſtilla ad Abbatem. in. c. cum ad ſedem. ¶ Vlterius dicam ꝙ quāuis daretur pro rebus tantum eccleſiaſticis non tamen remoueri cōtrarium d. dicto. c. ſepe. & c. cum ad ſedem. ¶ Aliter mihi vr̄ poſſe concludi, ꝙ quāuis loquatur in genere vt communiter voluerunt, tamē eius diſpoſitio ſit in diuerſis terminis ab illis præfatorum capitulorum. Sui enim termini ſunt (dum loquitur de rebus profanis quas Epiſcopus velit recuperare) vt eidem agenti nō ſufficiat probatio ſolius poſſeſſionis. niſi etiam dominiū earundem ſuum eſſe probet. vt pondero. ibi ſuas res. Et ibi. Eccleſiæ ſuæ. Cuius genetiui natura dominium eſſe oſtēdit. vt per omnes in rubrica. ff. de nou. operis. nunciat. ¶ Sed in præfatis capitulis illud additum vt ſolam ſufficiat probaſſe poſſeſſionem, dummodo antiquiorē.

vt ſic dicatur ſpoliũ re ipſa vt alias dictũ
eſt. Qnod re ipſa dicitur, niſi ſecundus
poſſeſſor bonafide ſub tituli colore poſ
ſeſſionem adeptus probaretur . Vnde
ammodo intelligo textum in.c.reinte
granda. ꝙ velit vt (probato dominio
rerum Epiſcopi vel Eccleſiæ) non cure
tur de bona fide poſſidentis . vt ſic rein-
tegranda ſine omnia Epiſcopis ſpolia-
tis . non attento ꝙ bona ipſa nunc non
apud ſpoliantem (itaq; nõ ſit ſpolium
re ipſa) ſed alterum bona fide poſſiden
tem eſſe reperiantur. & forſitan cum ti-
tulo.nam remedium d. Canonis datur
contra titulo poſſidentẽ.vt dicũt Inno-
cen.in.c.ſepe. Caldar.in.c.cum ad ſedẽ
& communiter in eiſdem locis omnes.
¶ Abſq; eo igitur vt vendicẽtur vult eis
eſſe reſtituenda. Abſq; eo etiam ꝙ eo-
rum anteriorem probent poſſeſſionẽ.
dummodo dominium probẽt. ¶ Hoc
vltimum meum verbũ ẽ contra textũ.
ibi.ſpoliatis,& ibi vi eiectis. Niſi intelli
geres.hoc eſt aſſertis. vt in ſimili expo-
nitur per glo.in.d.l.ſi quis ad ſe fundũ
in verbo. Intulir . hoc eſt intuliſſe dici-
tur. ¶ Hoc modo ſaluarem Bartolum
in.l.rem que nobis. Contra quẽ tenue-
runt ibidem Alex.Iaſon.num. 19.& in
plurimis conſiliis necnõ Caſſiador . in.
deciſ. 7.ſub rubrica.de reſtit.ſpoliat.di
cens communem opinionem eſſe cõtra
Bartolum tamen rem eſſe dubiã. ¶ Cer
te ſi communis opin . ſtaret non viderẽ
euitari poſſe fruſtatoriam diſpoſitionẽ
præfatorum capitulorum. Item nõ vi-
derem quomodo ille textus ad res pro-
fanas extenderetur propter periculum
anime vt ſupra.nam & probato domi-
nio Eccleſiæ non propterea poſſidens
bona fide cum titulo eſt in peccato poſ
ſet enim cogitare ipſam rem tranſiſſe
per plures manus necnon inſtrumenta
83 fuiſſe deperdita igr̃ &c. ¶ STANTE
opinione communi queritur an reme-
dium Canonis in foro & rebus laicorũ
exerceatur. Abbas.in.d.c. cum ad ſedẽ.
videtur velle affirmatiuam . vt euitetur
periculum anime.dico poſſe hoc reſpe-
ctu rerum tolerari.non autem reſpectu
fori. pertinet enim ad Eccleſiaſticũ oc-
currere animabus.c. nouit. de Iudic.cũ
vulgar. Ratio igitur ipſa trahit exerci-
tium diſpoſitionis. Vnde adeundus eſt
eccleſiaſticus ab eo qui illo remedio vti
velit. Laicus vero Iudex non ex Cano-
ne illo,ſed ex officio ſuo forte reſtitu-
tionem fieri faciet vt dicit Bart. in.d.l.ſi
coloni . ex͂ ratione quia quod de meo
ad te peruenit equum eſt mihi reſtitui
ne locupleteris cum iactura mea per.l.
ſi me & ticiũ . ff.ſi cert.petatur.& ita for
taſſe concordarentur opiniones diuer-
ſe de quibus Alex.in conſil.91.num.2.
in fine numeri.vol.v. ¶ Et Cõcludo id
(quod dicit Imola in. d.c.cum ad ſedẽ.
ꝙ communiter ſeruatur in praticha vt
remedium.d.Canonis detur laicis pro
rebus profanis)nõ aliter verum eſſe pu-
to q̃ ſi Iudex Eccleſiaſticus adeatur per
ſuperiora. ¶ Nihilominus attendendũ
eſt ꝙ ſi ratio Bartoli dicta per . l. ſi me
& ticium. Sic ſimpliciter vt per eũ ſum-
pta,vera eſſet.nunquam illa Regula ꝙ
in pari cauſa melior eſt conditio poſſi-
dentis (de qua.iſdem ibidem Bar.& in.
l.rem que nobis.eodem.& Angel.in.l.
ſiue autẽ.ff.de public. Paul. de Caſtro.
in.l.ii.C.de furtis per Alex.in cõſil.94.
vol.5.) locum ſibi vendicaret. ¶ Ad.l.
ſi me.& titium reſponderem . ꝙ in illo
caſu.pecunie mee ad te peruenerũt mei
voluntate. Iunta tui voluntate ſuper pe
cuniis reſtituendis quãuis error fuerit
in perſonam. poteſt igitur illa ratio ibi
dem operari. Nec a , regula illa ꝙ me-
lior conditio poſſidentis &c. lederetur.
¶ Secus in terminis noſtris. non.n.ap-
paret vt poſſeſſio penes te ſit illo animo
vt alichui eãdem reſtituere tenearis.qua
de re.d.Regule locus erit.Et cõſequen-
ter concludo ne vllo pacto in ſimplici-
bus terminis anterioris & poſterioris
poſſeſſionis (nulla preſuppoſita vi ſe-
cundi poſſeſſoris) Iudex laicus pro re-
ſtitutione ſe intromittere poſſit . Item.

l. triticaria loquitur in violenter eiecto
vt patet.in.l.2.ibidem. ſimiliter in.l. ſi
coloni. Qui caſus differt a,nr̃o. Igr̃ &c.

34 III.

FALLIT vbi non expulſi
ue neq; ablatiue quis poſ-
ſeſſione priuetur puta ſi
metu deterritus eam reliqſ
ſet quã alter ingrederetur.
nam ſi ante omnia reſtitui vellet excep-
tione dominii per conuentum propoſi
ta excluderetur. Bal. Imol. Alex.hic &
Canon.in.c.primo. de reſtit. ſpoliat.
¶ Sed Claudius in repetitione hic ad-
uerſatur.per tex.in.l.Medicus.ff.de va-
riis & extraord.cognit. Vbi compulſus
a,Iudice metu ammittendorum oculo-
rum eidem ſuas contulit poſſeſſiones.
nihilominus non obſtante dominio in
medicum translato (de quo forſan ex-
ciperetur) ad ipſas reintegratur & indu
cunt nouiſſ. textum in.l.fin.§.fin.ff. ꝙ
metus cauſa iungendo rubricam.vbi cõ
pulſus a,Iudice metu mulctarum nõ re-
petit ſolutum ſi id deberi probaretur.
¶ Secus in expulſiua vel ablatiua. pu-
ta Iudex mitteret exequutores ad quem
de poſſeſſione expellendum, eſſet enim
tunc reſtituendus. vt hic Ripa.per.l.me
minerint.C.vnde vi. Anchar. in conſil.
112.videtur &c. ¶ Opinarer ſuper hoc
nõ differre compulſiuam ad expulſiua,
cum equiparentur. In.c.ii.&. iii. eodẽ.
ideſt.de reſtit.ſpoliat.&.I. c.ſuper hoc.
de renunciat. ¶ Ad tex.in.d c.§.fin.di
co ꝙ loquitur in metu commiſſo per
Iudicem,non alterum ex litigantibus.
Nam factum Iudicis tunc demum cenſe
tur partis,cum rite ac recte proceſſiſſet.
eſt dictum Baldi.in conſil.61.vol.2. re
fert Crauett. in conſil. 5. in principio
¶ Vel rñde ꝙ loquitur vbi ſtatim con
ſtet pecuniam eſſe debitam, pro qua fu-
it exequutum,patet in verbo. ibi profe-
cerunt. Vnde caſus eſt ſimilis ad caſum
in quo dominium inter eaſdem partes
notoriatũ extitiſſet. quo caſu ante om-
nia reſtituitur vt diximus in prima fal-
lentia. ¶ Pro hac reſponſione facit Re
gula dolo facit. Que etiam magis facit
in.d.§.finali quanto ꝙ non impeditur
per regulam noſtri.§. nihil commune
&c. ¶ Non obſtat. ꝙ coacta voluntas
eſt voluntas.vt hic Ripa per tex. in.l.
mulier.in.§.final.ff. ꝙ metus cauſa.vn
de vt eidem exceptio dominii magis ob
ſtet q̃ violento,quoniam Bar dicit ra-
tionem hanc non eſſe curandam in poſ
ſeſſorio recuperãde dixit in l. penult.
ff.de condit.ob turpem cauſam. Miror
Alexandrũ non aduertiſſe ad verba Bar
toli & Baldi.in.d.l.penul. Dicũt per ſo
lutionem purghari metum, ſi ex inter-
uallo poſt metum interueniſſet. volunt
igitur ꝙ vbi incontinenti, voluntas nõ
dicatur libera ſed facta propter eun-
dem Metũ. Infero ex his melius eſſe poſ
ſeſſoriũ reintegrande inchoare q̃ actio-
nem ꝙ Metus cauſa. ¶ Minus obſta-
bunt ea que Azo in ſumma.C. ꝙ Me-
tus cauſa.ex qua etiam regitur Corſet-
tus.in ſua fallentia 32.ſuo ſuo titulo de
poteſtate Regia videlicet ꝙ in vi cõpul
ſiua datur remediũ, ꝙ Metus cã cõpe-
tens illi ſoli cuius interſit, vt in ſuis titu
lis. ff. &. C. contra quem dominii exce
ptio obſtat ex ratione quia ſua non in-
tereſt reſtitui ſibi,cum eandem domino
vendicãti reſtituere teneretur per.d. re-
gulam. dolo facit. Qm̃ reſpõſionem
puto, argumentum procedere ſi eui-
denter cõſtaret poſſeſſionem apud ſpo-
liatum eſſe permanſuram. vt dictum eſt
in fallen.2.dum reſpõſum eſt ad.§.fin.
ff. ꝙ metus cauſa. Sed vbi hoc nõ eſſet
clarificatum Regula noſtri.§. obſta-
ret. ideſt non inferendum eſſe de domi
nio ad poſſeſſionem. Propterea licitum
non ſibi fuit compellere quem ad dimit
tendam poſſeſſionem, vt facilius eumdẽ
(ingrediendo) ſpoliare valeret. facit ru
bric.C. ne quis in cauſa propria. Et id
quod infra dicam de voluntate coacta.
¶ Addo.l.interpoſitas. C. de tranſact.
vbi Bonus eſt textus. Et in auc.ſacramẽ
ta puberum.C.ſi aduerſus vẽdit. ibi per

vim autem vel iuſtum metũ. equiperan-
tur. ℭ ET hoc modo reſpondebo
ad Veron. in conſil. 19. ciuilium. dum
in poſſeſſorio recuperande vult cõpul-
ſiuam (vt eſt quando quis fideiuſſorem
de non recedendo a, loco dedit) ab ex-
35 pulſiua. Vel ſaluando eum dicas id nõ
proueniſſe ex Metu quod caderet in vi-
rum conſtantem. ℭ VLTIMO lo-
co fallentiam ſaluandam putarem, vbi
compellens ipſam poſſeſſionem non in
grederetur. Nã ſi Meticuloſus ante om
nia reintegrari vellet, contra Metum in
ferentem ſimulq; de ſuo dominio exci-
pientem, atq; poſſeſſorio adipiſcẽde in-
ſtantem, audiri (vt puto) non deberet.
Nota iſtum caſum. ac vide que in am-
pliat. 54. dicam. ℭ Poſtremo aduerto
ꝙ ſi Metu non ſimpliciter poſſeſſionẽ
a, ſe abdicaſſet vt noſtra fallentia ſe ha-
bet. Sed, iuri ſuo ſiue dominio renun-
ciaſſet, facerem differentiam inter pro-
fana & beneficialia vt dicã in fallen. 54.
ℭ Quia tamẽ dubium poſſet oriri, cur
in profanis relinquenti Metu poſſeſſio-
nem exceptio dicta non obſtet, tamen
obſit ei qui Metu renunciaſſet iuri vt
in eadem fallentia poſui, ſolutionẽ hãc
aſſignarem ꝙ renunciando quis aper-
tam voluntatem profert vnde tunc Re-
gula ſuccedit ꝙ coacta voluntas &c. Iũ-
cto quia natura Meticuloſi actus nõ eſt
vt pariat nullitatẽ vt in titulis ſuis. ff. &.
C. niſi ratione particulari fieret vt eſt in
beneficialibus propter periculum pec-
cati. ſed relinquendo poſſeſſionem non
eſt aperta voluntas. quo caſu regula di-
cta non ſuccedit & per hec cõcludo do-
minii exceptionem nihil obſtare. facit
in ſimili dictum id maius eſſe delictum
in committendo q̃ in omittẽdo. vt per
plura Alciatus. in. §. Cato. l. eandem de
verborum oblig. num. 4. ℭ Que autẽ
in hac fallen. dixi ante omnia reſtituen
dum. Intellexi ab eo qui Metum intule
rit. ab alio vero nõ. ſed ſolum per. c. re
integranda. ſi tñ in vitium nõ ſucceſſit.

IIII.

36 FALLIT in poſſeſſorio
tangente cauſam proprie-
tatis. per tex. in. §. quedã.
inſtit. de interdic. vt ẽ qua-
ſi poſſeſſorio iurium in-
corporalium. de qua. in. l. §. hoc autem
. ff. de itinere actuq; priuato. Et in. l. fin.
cum ibi notatis. ff. quemad. ſeruitus am
mittatur. Pro exemplo non alibi que-
ram q̃ in antiquis Rota. xi. deciſ. ℭ Sed
aduerto ꝙ in terminis. d. §. volebat refi
cere iter. quo hoc ãno nõ vi, minus clã
deſtine, vſus erat. prout in. l. iii. §. ait p̃-
tor. ff de itinere actuq; priuat. per vim
tamen a, domino fuit expulſus. Et petẽs
reintegrari ad eius refectionem non au-
ditur (hoc erit exemplum huius fallen-
tie) niſi de ſuo iure probet. Quod fieri
vix credam, quia expellens erat & domi
nus fundi atq; in preſumpta poſſeſſione
libertatis. Pro quo do illum ſimilẽ tex-
tum in. c. ad decimas. eodẽ. in. vi. Qua
de re dicere poſſumus ad. d. §. ꝙ mani-
feſtum erat expellentis ius, prout in. d.
c. expreſſum eſt. vnde illud ſolũ puto
quod operetur id quod alias dicitur, de
poſſeſſorio quod habet cãm proprieta-
tis admixtã, hoc eſt vt expediri nõ poſ-
ſit niſi cauſa proprietatis, vel quaſi pro-
bata. non autem aliud hoc eſt ꝙ ea pro
bata quis in terminis. d. §. nõ reintegre-
tur. Quinimmo & ea non probata re-
ſtituendus eſt. vbi ius expellentis non ſit
manifeſtum. ℭ Vel hoc modo conclu
de, ꝙ fallit ſi manifeſtum ſit ius expellẽ-
tis Nam tunc expulſus non ante omnia
reſtituẽdus eſt. cum prius oporteat pro
baſſe ius quaſi proprietatis. d. §. ſecus
vbi poſſeſſoriũ cauſam proprietatis ad-
mixtam non haberet. nam tunc & ſi ma
nifeſtum eſſet ius ſeu dominium expel-
lentis, nõ tamen impediet quin ante om
nia ſpoliatus reintegretur. exceptis be-
neficialibus & ſpiritualibus de quibus in
c. in literis. per Abbatem. num. 18. & ni-
ſi eaſdem partes (vt in prima fallen. di-
ximus) notoriatũ per ſententiã fuiſſet.

V.

Abbas.in.c.ex parte.num. 25. vbi etiã de reſtitutioñ mulieris quam animo cõtrahendi nuptias ea ſciente ac patiente cognouiſset. ¶ Que reſtitutio vltra alias reperitur priuilegiata, quia fiet etiã ꝙ coniuges ad inuicem ſe ſeparaſſent animo vt poſſeſſio inter ſe nulla eſſet. nam & ſi poſſeſſio ſolo animo perdatur.vt.in.l.ſi quis vi.in.§.differentia titulo noſtro,non tamen hec. quin ad inuicem vel ſaltim vnus alteram vel e,conuerſo repetere poſſit.ponit Abbas.in.c. literas.num.9.¶ REDEVNDO ad fortilicium itaq; caſum difficultatis.ob ſeruarem vt iudex ad ſe poſſeſſionem auocet vt ſic difficultates de quibus Curtius Iunior. in conſil.67.vol.19.ceſſet ſuper quo etiam aduerto ꝙ parum differre exiſtimarem an actor ſiue reus ſub potenti iudice ſint de quo Boerius in deciſ.138. cum melius ſit futuris vt ſupra ſcandalis obuiare. argumento. d.l.C. quando liceat &c.¶ Hec procedunt niſi qui vellet reintegrari, offerret idonee velle cauere de reſtituendo.ſi pro domi nii Rei conuenti iudicaretur. Abbas in c.veniens. ſecundo de teſtibus.quẽ Boerius in prefata deciſione.colum. penul. ¶ Item vt puto procedit niſi que de dominio excepiſset de ſpolio anteriori (quãuis & interuallo commiſſo) oſtendere incontinenti paratus eſset. & ꝙ ab hoc eodem ſpoliatus fuerat. hoc idem puto voluiſſe Alexandrinum in conſil.dicto. num.17.in verbis. ibi. Quia Claudius loquitur in eo qui ſpoliauit & nunquã fuerat ſpoliatus. & ibi anteceſſores ſpoliati quo caſu mihi videtur eſſe limitandam.regulam illam ꝙ vim propulſare tantum incontinenti licet. de qua in.l. vt vim.ff.de inſtit. & iur. cum ſimil. & vulgatur atq; opinionem Pauli de Caſtro ſequar & ſi non eſſet difficilis recuperationis. Videndus ſum in. fallen. 9. 23. & 49.

VI.

38 FALLIT vbi reſtitutio antequã ſuper dominii exceptioñ diſceptaretur,ſiue magno ſcãdalo fieri nequiret, Nam tunc non ante omnia fiet. Butrius in.c.ex parte. col. fin. eodem. Ripa hic fall.etia ſua 9.per Felyn. in.c.nihil cum ſcandalo.in 6.fall en.de preſcript.¶ In qua vt mitius Regula.d. l.ſi quis ad ſe fundum. offendatur. iuxta.l.precipimus.in fin. C. de appellat. Et ne ſpoliator ex delicto commodum reportet, ita dicã. ꝙ & ſi reſtitutio fienda nõ ſit vt ſcandalum euitetur vt dixi. tamen ꝙ neq; ſpoliator ipſe poſſeſſionis commodum ſit habiturus. ſed eandem iudex ad ſe auocare teneatur, niſi taliter eſset iudex impotẽs, quo caſu fallentiam obſeruare neceſſe eſſet. Puta vbi inter magnates & potentes ſcandali timor eẽt vt loquitur ſpecul.de cã poſſ. & propriet.in.§.primo.in verſic. illud.

VII.

39 FALLIT vbi ſpoliatus agens contra exceptionem dominii a, Reo propoſitam,non incontinenti replicaſſet. hoc eſt ſi ad aliquod quãuis minimum, pro exceptione iuſtificanda procedi conſenſiſſet. argumento.l.cum oſtendimus. ff.de fide iuſ.tutor.eo.n.caſu quãuis ſententia lata non ſit,quia lis pendeat, non erit locus Regule noſtre. Probatur in.c.primo.eodem.ibi. eo conſentiente. vt hic Ripa dicit.num.72.¶ Preiudicium ex eo oriri declaro quia (non replicãdo) cõſenſit exceptioni ipſius conuenti(quatenus probaretur) vt apud eum poſſeſſio collocanda ſit,ſiue firmanda. Iuxta Regulam.l.bonefidei.ff. depoſiti. ¶ Quod tamen limito in cauſa appellationis vt dicam in ampliat. 46. & etiã pro hoc vide fallen.proximam.

VIII.

40 FALLIT vbi contra ſpoliatum iuris preſumptio iugeret. non enim tunc ante omnia &c. c. ad decimas. de reſtit. ſpoliat. in. 6. Aduerſatur tamē Ripa hic ex ratioñ qa ſecundum hoc nūquam predo reſtitueretur, quod falſum eſt. per. l. primam. §. ſiue a, me. ff. de vi. & vi arm. Iſdem ſaluando reſpondet intelligi hic vbi nedum preſumptio ſpoliati iniuſtam poſſeſſionem oſtendat, ſed etiam iuſtificet illam ſpoliatoris vt loquitur d. c. ad decimas.

¶ Affirmo quia ſi illud eſt in præſumtioñ orta ex iure vniuerſali, vt ibi. eorum parrochia conſtitutis. fortius dicetur in proueniente ex iure particulari, quod eſt dominium. argumento Regule generi per ſpeciem in. lib. 6. cum quo. in dubio poſſeſſio coniungenda eſt. d. l. bonefidei. ¶ PRO Quorum declaratione primo poſſet opponi ꝙ ſecūdum hoc ſemper qui notorium dominiū allegat (cum dominium pariat preſumptionem vt ſupra) poſſeſſorio obſtaret. cōtra ea, que. ſupra i prima fallē. diximus, niſi exceptioni dominii conſenſiſſet vt ibi. Preterea vbi conſenſiſſet & ſuper dominio cognitum eſſet. noſtra fallentia non procederet. Nam (eo ſtante) cum poſſeſſorium reintegrande ſit ſemel per dominium excluſum, non amplius inchoari valeret obſtante re iudicata. per que videtur contra concluſionem abſolute dici poſſe. niſi eius reſtrictio fieret ad ſpiritualia vt loquitur. d. c. vel ſaltim ad ea duntaxat profana que in quaſi poſſeſſione alicuius iuris puta ſeruitutis in aliena re conſtitute, conſiſtunt. nam hec ſpiritualibus aſſimilantur. Si enim non patiaris me ire agere per fundum tuum ſeu ex eo ducere aquam prout hactenus conſueueram eo ipſo dicor a, te ſpoliari. vt in ampliat. 59. per glo. in c. vnico. de foro competen. in. 6. Propter quod reintegrari ſi poſtulem, per vtile interdictum vnde vi. vt dicā in ampliat. 33. Exceptio dominii per ſententiā obtenti quāuis non ad effectum excluſiuū poſſeſſionis, minus inter eaſdem partes notoriati, mihi obeſſet. ¶ Vnde cōcludamus hanc fallentiam verificari in omnibus poſſeſſionis habentibus cām proprietatis admixtam de quibus in. §. quedā inſtit. de interdic. & ſupra. in quarta fallen. & in 22. Ceterū cū ſit dñs tanto fortius obiicere poteſt quo ad te liberas edes habeo, vt loquitur Innoc. in. c. in literis. vbi Abbas. num. 9. per. l. loci. in. §. competit. ff. ſi ſeruit. vendic. Et ſic declaro mentem gloſe. in. d. c. ad decimas, ibi. Proprietas igitur pro Reo probata ipſum in poſſeſſioñ defendat.

¶ Ad regulam. l. extat. ff. ꝙ metus cauſa. Et rubr. C. ne quis in cauſa propria. Arguendo a, fortiori. Reſpondere rerū ſupradictarum ſiue iurium veram poſſeſſionem ſine titulo haberi non poſſe. vt in fallē. 12. & in 22. & dicemus per Abbatē in. c. ex tranſmiſſa. eodē. ꝙ nō tantum in ea factum inſpicitur quantū ius. Ideo non poſſeſſio ſimpliciter ſed quaſi poſſeſſio denominetur. Et concludenter ſi non poſſidebat minus dici potuit ſpoliatus. vulgata. l. decem. de verb. oblig poſuimus in declaratioñ Regule necnon in fallen. 16. Vltra induco textum. in. l. prima. §. cū q. ff. de vi & vi armat. vnde potius concludendum eſt ꝙ dominus illum non ſpolietur ſed libertatis iure ſuo vtatur neminiq; iniurietur. Argumēto. l. gracchus. ff. de adult. l. non videtur. ff. de Reg. iur. Ita contraria ceſſent. VIIII.

41 FALLIT vbi dominii exceptio per tertium non habentem cauſam a. ſpoliatore in mediū deduceretur. tunc enim nō ante omnia &c. Salyc. in. d. l. ſi quis ad ſe fundū. per. l. bonafides. ff. depoſiti Butrius Abbas & doctores in. c. in literis. eodem lapus in alleg. 25. Rota in nouis. 149. qa ratio militans contra violentum, nō operatur in tertium. d. l. bonafides, vbi Bar. Alex. & Ripa hic vltimo loco dicens ꝙ

vbi per tertium ad reſtitutionem impe-
diendam opponatur, tunc ſi id vtile etiã
eſſet ſpoliatori (puta ratiõ iuris conne
xi) fallentia non procedat. Alias ſic. ar-
gumento notatorũ in. l. 1. ff. de autor. p̃
ſtan. Et aliter loquitur ꝙ aut ſpoliũ ra-
tione communionis tertio prodeſt, ve-
ra non ſit. Ne violentis via paretur. con-
tra. l. conuenire. ff. de pact. dotal. aut nõ
prodeſt, & procedit. ¶ ADVERTO
ad primum quia non reſtituere eſt gau-
dere, vnde ſemper ſpoliatori prodeſſe vi
detur. Niſi vel dicas tertium non ſimpli-
citer de non reſtituendo inſtare, ſed ſibi
rõne ſui iuris eãdem cõſignari. Iuxta. l.
officiũ & l. qui reſtituere. ff. de rei vẽdic.
¶ Vel adipiſcẽde interdicto. vel pro ſua
ciuili tuẽda vti poſſidetis interdicto agat
ſi poſſeſſorii viã eligere velit. ¶ Quibus
caſibus exceptis reſtitutio nõ ĩpedietur.
Etiã ꝙ per viã attentatoꝝ petita nõ fuiſ-
ſet. de quo. Abbas. in. c. bone de appel-
lat. Quicq̃d Abbas in. c. veniens. de teſti
bus. vbi Felyn. & ambo in c. Itẽ cũ quis.
de reſtit. ſpoliat. alias eodẽ. ¶ Quorum
fundamentis per Ripam hic relatis hoc
ſolo verbo reſponde. ꝙ ex reſtitutione
Ablate poſſeſſionis nõ excluditur tertii
fauor. pro vt in. l. 2. C. de in ius vocã. ne-
que tertio p̃iudicatur. Dic niſi ex ipſa re-
ſtitutione durior aduerſarius eidem con
ſtitueretur iuxta. l. primam. C. ne liceat
potent. vt alibi dicit Abbas in. c. 1. eodẽ.
num. 6, in fine. quo etiam caſu vix audi-
tur tertius, cũ prima facie durior ſe oñ-
dat qui ſpoliauit. argumento. regule ſe-
mel malus. in 6. ¶ Et cõcludamus cum
fallẽia vbi durior &c. vt ſupra. Et vbi ter
tius cũ dñio ſuo &c. et vti poſſidetis aut
interdicto adipiſcende vtatur. ¶ Quibus
caſibus etiam ꝙ impedimentum reſtitu-
tionis contineret ſpoliantis vtilitatem
puta ratione iuris connexi (non tamen
principaliter) nihilominus fallentia ob
ſeruarem. argumento. c. ſacris. de ſepult.
Neq; aliter procedere puto opinionem
Cyni & Baldi. in. l. ſi quis. C. locati. Gui-
donis Pape in conſil. 176. Corſeti. de
poteſtate Regia in fallen. 71. Felyn. in.
c. primo de preſcript. Nec non Boerii
in deciſ. 238. quãuis indiſtincte loquan-
tur. ¶ Atq; iſtis in caſibus ſaluo opin.
Abbatis. in. d. c. in literis. in fine quam ſe
quitur Corſetus. in ſua fallen. 38. per
tex. in. l. ſi communem. ff. quemad. Ser-
uit. amit. & per. l. argẽtarius in. §. cogen
tur. ff. de edendo. Que iura (vt puto) pa
rum faciunt. ¶ Vnde pro ſecundo fal-
lentie exemplo tranſibo contra Ripam
in primo ſuo dicto. non autẽ in ſecundo
cum hoc vtriuſq; principaliter vtilitatẽ,
& ex communione prouenientem con-
tineat. Item & principaliter eque venit
quando tertius ſit ſucceſſor ſpoliatoris.
ad. §. cogentur. in. l. argentarius. ff. de e-
den. ¶ Quibus de communione minus
obſtabit, id quod Abbas vltimo loco
dixit. in. c. in literis. eodem. Arguens ne
propter malũ bonus puniatur. & quod
Corſetus vbi ſupra. Quoniam reſpon-
ſio ſit, illud locũ vendicare vbi clareſce-
ret poſſeſſionem penes ipſum tertium eſ
ſe permãſuram. hoc modo habetur in.
d. c. ſacris. ſed in terminis noſtris hec cer
titudo ceſſat, cum poſſibile ſit penes alte
rum q̃ dominum eſſe poſſeſſionem col-
locandam. argumento. noſtri. §. merito
&c. Quam tamen opinionem in fiſco. li-
mito infra. in fallen. 63. ¶ IN CASV
tamen opinor tertium de ſuo dominio
ſimpliciter excipientem impediturum re
ſtitutionem. Vbi puta incontinenti ſe
probaturum offerat ſe ab iſto (qui nunc
reintegrande poſſeſſorio agit) ſpoliatũ
ab eadẽ re extitiſſe. Nam tunc vt circui-
tus euitetur per. l. dominus. ff. de cõdit.
ob turp. cauſam. Vtq; lites dirimantur.
c. finem litibus de dolo & contum. Con
cludendum eſſe puto ne reſtitutio fiat.
¶ Et minus huic tertio q̃ fuerat primo
loco ſpoliatus, ſi & quando vltimus ſpo
liatus ſe eſſe dominum docere vellet, &
ſi non incontinenti offerat, ſed erit que-
ſtio dominiorũ. In qua potior qui erit
& poſſeſſionẽ obtinebit. per. d. l. bone-
fidei. ff. depoſ. ad quod facit ꝙ alias dic-

tur poſſeſſorium poſſe cōfortari & corroborari titulo tam ex parte ſpoliati ꝙ ſpoliantis. Zabbar. in conſil. 114. Decius in conſil. 57. Guido Pape in deciſ. 71. ¶ Pro qua mea concluſione Addo Caſſiador. in deciſ. 9. num. 12. dicentem ꝙ cauſa commiſſa in petitorio, videtur cōmiſſa in poſſeſſorio. quãuis non e, cō tra. per glo. ii. in. c. paſtoralis eodem.

¶ Sed ſi vltimus ſpolians de dominio ſuo non excepiſſet tertius primo loco ſpoliatus reſtituetur. per. c. reintegranda. vt communiter intelligitur. Non dicas per. d. l. ſi quis ad ſe fundum. cum ſimil. volentibus ꝙ ante omnia &c. Cum vltimuus ſpoliãs nullo modo cōtra prius ſpoliatum deliquiſſet quod delictum in. d. l. rationem facit. ad quod induco Rotam in nouiſ. 418. X.

42 FAllit vbi ſpoliantis exceptio talis eſſet, ꝗ neceſſario cōcludat ſpoliatū poſſidere non poſſe. Bal. hic. in. l. ii. C. de edict. diui Adrian. tollen. Angel. ibidem & hic Alex. exemplum vbi ſpoliatus beneficio vel alio iure ſpirituali diceretur laicus. q ſpiritualia poſſidere non poteſt. c. cãm. de p̄ſcript. ¶ Exceptis. decimis. de qbus bene francus in. c. ad decimas. eodẽ. in. 6. neq; de his niſi de titulo edoceret vt per Abbatem in. c. ex parte. eodẽ. num. 19. ſi modo ſuper his non autem ſuper ſolis fructibus ageret vt ſaluat ibidem Bal. de Bartolin. ¶ ALIVD exēplū erit vbi contra agentem ad reſtitutionem vxoris opponatur ꝙ ſacerdos ſit ſiue monachus. Abbas in. c. ex parte. col. finali eodem. Dicens exceptionẽ hanc eſſe anomalã & ad petitorium & poſſeſſorium opponi poſſe. dummodo notoria ſit. Ad quod Rota in antiquis. 570. & ad merita, nec nō ad proceſſum, vt ibidem. ¶ Qui ſeqtur ꝙ exceptio ſpecialis reſeruationis beneficii (ex quo reſeruatio apoſtolica inficit titulum & poſſeſſionẽ. c. ſi eo tempore. de elect. lib. 6. Rota in nouis. deciſ. 16. In antiquis deciſ. 7. per Innoc. in. c. vt noſtrū de appellat. num. 7. 56. 371. 475. lapus in allegat. 24.) et ꝙ ſpoliatus titulo colorato ſuam poſſeſſionem iuſtificaret (vt in iſtis beneficialibus & ſpiritualibus opus eſt. per Innoc. in. c. conſtitutus. de filiis presbyter. per Rotam in antiquis 678. Dicam in fallen. 21.) nihilominus impediet reſtitutionem. vt communiter hic dicunt. Quã opinionem Ripa hic defendit ab Aretino. Vide omnino Rotam. 474. & que dicam in fallen. 38. ¶ Addo ꝙ in beneficialibus poſſeſſorium dr̄ cauſam proprietatis habere admixtam. Geminianus in. c. ad decimas. Que mixtura id operatur vt in eis ſemper fallentia procedat. Etiam ſi minime exciperetur ꝙ laicus ſit, vnde in his fallentia inepta reddatur. ¶ In ſe tñ eſt vera, quãuis exempla ipſa parum couenire dicãtur. cum excipiendo ꝙ ſit laicus, vel monachus, non ſit illa dominii alteriusve iuris de quo diſceptatur, ſed inhabilitatis agẽdi. Que in quacunq; iudiciali petitione litis etiã ingreſſum impedit. vt illa tu es ſeruus. ad. l. ꝙ attinet. ff. de regul. iur. Que ſimili modo hic. ¶ Niſi nomine dñi poſſidens ſpoliaretur eodemq; nomine & is ſeruus in iudicio audiretur reintegrareturq;. Simili modo monachus. Dicit Abbas in. c. ex parte num. 21. eodem. vnde infero ad aliam fallen. ideſt. XI.

43 FAllit in ſpoliato excommunicato, qui ab agẽdo reiicitur. glo. in. c. primo. in verbo audiẽtiam 23. diſtinct. Abbas in. c. a, nobis. de except. Quiue nouum ius nunciare nō poteſt. Naq; demolitorium interdictum inchoare. ad hoc ē. c. intelleximus. de iudic. ¶ Quod de maiori non autem de minori excommunicatiõ intelligendum ē. doct. in. c. primo. de reſcript. in. 6. Et incontinenti probanda vt in fallen. 18. Dum nō conſtaret iniuſte fuiſſe excommunicatum ſiue ſuſpẽſum. Specul. de poſſeſſ. & petit. in. §. quoniam. in fallen. 21. ¶ Nam neq; procedit vbi

excommunicatus ageret vt ad communionem hominum (a, qua per excommunicationis ſententiam eiectus extitiſſet) reſtitui deberet.d. Antonius. in.c. cum inter in col.7.de except.Itē vbi ex‑municatus propter ſpoliū actus ſibi permiſſos exercere non impediretur Abbas in.d.c.intelleximus colum.3.¶ Neq; intelligi vt vbi ſpolians eſſet de fuga ſuſpectus, Abb.in.d.c.cum inter.colum.5. Quod notat hic Ripa pro extenſione textus in.l.ait pretor.in.§.ſi debitorem ff.de his que in fraudē credit.¶ Vel vbi ageret ad reſtitutionem vxoris Abbas in.c.finali colum.5.de ordiū cognit. & in.c.literis.vbi late.eodem. Quod limito in fallen.55. Verūtamen hec reſtitutio magis officio iudicis expeditur ſpecul.de poſſeſſ.& petit.§.quoniā.in verſ. quid ſi vir.¶ Vel niſi ageret pro reſtitutione tenute aduerſario conceſſe vigore primi decreti.Fely.in.d.c. intelleximus. col.ii.per Alex.in.l.de pupillo. in.§. ſi procurator.ff.de noui operis.¶ Neque hec fallentia procedit vbi excommunicatus ſpoliaretur lite pendente propter quod attentatorum remedio vti vellet. Rota in antiquis.deciſ.13.¶ EX HIS ad hereticum infertur qui nihil poſſidere poteſt.c.1.&.2.23.q.7. Abbas.in.d. c.ex parte.num.19.parum poſt principium numeri.Et in.c.itē cū quis num.5. cum ſequen.eodem. vbi de exceptionibus iſtis detrahentibus iuri agendi plura ſimilia ponit.Sed in hoc prefate declarationes minime conuenirent cum ex cōmunicato deteſtabilior ſit nec ad vxoris reſtitutionem admittetur.c. inter. de purgationū canon. c. quanto de diuort. ¶ INFERTVR Etiam ex iſtis ad alias doctorum fallentias quas ſub hanc vndecima comprehendam ideſt ad aſſaſſinos & ſimiles criminoſos. Qui ob crimina poſſeſſionū priuādi eſſent, habetur
44 in.d.c.item. ¶ Sic dicunt in Simoniaco ſpoliato.c.tanta.c.accuſatū. de ſimon. glo.in.c.primo. eodē titulo de Simon. Item in tiranno, fortius Antipapa ſpoliatis.hec enim crimina & alia (quorum quedam vel inhabilitēt perſonam ad iudiciū vel ad agendū ſiue ad poſſidendū) ipſo iure reſtitutionem impediunt. Secus vbi non ipſo iure. Sed per ſententiam ob crimen poſſeſſionū priuādus veniret. Innoc.in.c.inter dilectos. de ordiū cognit.Compoſtell.in.c.ꝙ ſicut. de elect. ¶ In aliis autem criminoſis non inhabilitatis ad poſſidendum, quantūcunq; crimina ipſa inficerēt proprietatem, & notoria ſint, exceptio talium criminum opposita per ſpoliatorem, reſtitutionem non impediret. In profanis. Secus vero in bñficialibus vt dicunt. Ita doc.¶ Sed Abbas contra per caſum in.c.inter dilectos.iūcta glo.de exceſ.prelatorum vbi Archidiac.& per textum indiſtincte loquentem.in.d.c.Item cum quis. Et per c.fin.de ordin.cognit.volens non differre a profanis. Atq; ſubdens tāto minus admittendam exceptionem vbi notoria non eſſent ſed tantum manifeſta.de quorum differentia ponit ibidem apoſtilla. ¶ Vbi et dicit ꝙ iudex ex officio extra illam inſtantiam (ſi eſt notorium facti permanentis, itaq; inficiari non poſſit neq; probatio aut ſolemnitas proceſſus requiratur.Iuxta. c. euidentia. de accuſat.cum ſimil.) reſtitutionem fieri non faciet. Cum incontinenti priuandus veniat, & circuitus euitādus eſt. vulg. l. dominus ff.de condit.& demonſtr. Itaque concludit hunc eſſe proprium caſum.c. ad petitionem.iuncta glo. ibi, reſtituendus. ff. de accuſat. ¶ ADVERTO dum Abbas vult non differre a profanis &c. Immo contrarium vbi peccatum, &c. vt dicam in ſequen. fallen. Exemplū vbi crimen occaſione talis poſſeſſionis beneficii committeretur, ſeu cum eiuſdē commoditate, non propterea per hec intelligas ꝙ ſpoliās ſit, poſſeſſionem retenturus. Dicam in fallen. 16. in verſic. accedat &c nam reſtitutio cum peccato fienda non eſt.c.literas. eodem. Et ideo dicit Abbas in. d. c. Item cum quis. num.x.ꝙ quāuis exceptio non ſit noto‑

ria neq; manifeſta conſequenter nõ admittẽda, & ſi famoſa ſit, tamẽ ſi talis eẽt que ipſo facto beneficii priuationem induceret, atq; Reus excipiens vellet eam incontinenti probare iuſq; ſibi competere, ex iudicis officio amittetur.

¶ ET procedunt hec in iudice eccleſiaſtico, cuius & non alterius peccatorum iuriſditio eſt. c. nouit. de iudic. Laicus enim iudex peccati rationem non attendit. Sed illam Abbatis. in. d. c. Item. dicẽtis ꝙ quantumcunque ſit crimen verum & notorium, reſtitutionem minus impediat. Nam aduerſarius remanet in ſuo iure. Cum exceptio non priuatiuum ſed ſolum expulſiuum effectum operetur. vt probatur in. c. ii. de ordine cognit. facit quod Abbas. in. c. literis. eodem num. xi.

XII.

45 FAllit vbi ſi reſtitutio fieret, reſultaret peccatum. propter ꝙ Abbas in. c. in literis. eodem. num. 28. dicit ꝙ quanuis exceptio ſolum concernens defectum proprietatis in̄ beneficialibus notoria non ſit, minus incontinenti probari offeratur, nihilominus eſſet (reintegrari quem ante omnia) impeditura. Ex ratione quia ſi vera eſt reſtitutio non fieret abſq; peccato nam daretur vitioſus ingreſſus. contra. c. dudum. ii. de elect. ¶ Redeundo ad fallentiam & exemplum ſi ſpoliatus agat ad reſtitutionem vxoris excipientis de' conſanguinitate vel affinitate. c. literas vbi glo. & c. 1. eodem. ¶ Quod procedit in gradu prohibito iure diuino vbi Papa diſpenſare non valet. Secus poſitiuo vt hic Ripa. Subdẽs ꝙ alia ratione tunc exceptio obſtaret, quia cauſa matrimonii habet cauſam proprietatis admixtam. l. 1. ff. de liber. homine exhib. Vnde antequam reſtituatur titulum matrimonii (ſi id negaretur) probare habet. ¶ Pulchrior vr̄ illa quam ponit Abbas in. c. ex tranſmiſſa. ꝙ poſſeſſio perſone libere ſine titulo haberi non poſſit. An autem & carnalem copulam probari ſit opus remitto me ad eundẽ. in. c. ex parte. & ad Felyn. in. c. cauſam. vltimo de probat. Subdentes in dictis locis ꝙ qñq; titulo & copula probatis, plures exceptiones contra agentem ad reſtitutionẽ vxoris proponuntur de quibus in fallen. 52. Quia tamẽ in cauſa matrimonii ſpeciali ratione procedunt, neq; reſpiciunt impedimẽtum generalis noſtre concluſionis habẽtis ſe ſpoliatum ante omnia eſſe reſtituẽdum. Remitto ad. c. literas. eodem. c. ſignificaſti de diuort. ¶ SED vnum non pretermittam ꝙ vbi exciperet vt in dictis exemplis dixi, neceſſe non haberet probare ꝙ incontinẽti &c. nam & ſi non incontinenti, tamen impedit. Attento ꝙ cauſam proprietatis habet admixtam. Vnde ſpoliationem probaſſe non ſufficiet. vt in fallen. 22. Secus vbi non admixtam &c. nam excipiens de peccato incontinenti probare habet. hoc modo reſtringho ea que Corſettus. in ſua fallent. 36.

XIII.

46 FAllit in ſpoliato in Bello qui poſt initam pacem inter Duces belli reintegrari ſeu reſtitui peteret. Proprietatis enim exceptio tũc obſtaret. vt Bald. in titulo. de pace conſtantie. Aretin. hic Ripa. ſi notorie de pace conſtet.

XIIII.

47 FAllit vbi reintegrande conuentus exciperet profitẽdo dominium ſibi poſt ſpoliũ fuiſſe queſitum. Puta renunciatione actoris vel negligẽtia. vt per glo. magn. in. c. ſuper hoc. de renunciat. Alex. in conſil. 259. colũ. 3. in 2. vol. Arguendo per. l. ii. ff. quod metus cauſa. ¶ Sed cõtrarius videtur text. in. c. ſollicite. eodem. ibi quia non eſt veriſſimile ꝙ ſpoliatus iuri ſuo renunciet. Socin. in. l. rem que nobis. in ſiue. 9. queſtionis reſpondet, ꝙ ibi loquitur in beneficialibus aduerto ꝙ in beneficialibus loquitur. d. c. ſuper hoc. in principio. Qua de re melius dici poſſe puto. per glo. magnam. circa med. in. d. c. ii.

dum vult ꝙ in terminis illius textus nõ petebatur reintegrari neq; profitebatur ſe ſpoliatum, ſed ſimpliciter beneficium poſtulabat, aliter dicam infra. ¶ Non obſtat Soc. ꝙ per renunciationem ſeu ceſſionem iuris ſpoliati fit notoriũ ius ſpoliantis, quoniam hoc tantum verifi caretur vbi puta per inſtrumentum habens paratam exequutionem iuſtificaretur, alias notorium non eſſet, vt Peruſini dicũt hic. Et Corſettus in ſua fallen. 35. Clarius ponam. in. 64. Tunc enim ſpolii vitium purgatum eſſe dicendum eſt. Ex quo tunc poſſeſſionis cauſa conuenti proprietate abſorbetur. vt per Abbatẽ. in. d. c. Nam per renunciationem quis rem pro derelicto habere videtur, non dico poſſeſſionem quam illo tempore non habebat quo iam fuerat ſpoliatus. Minus igitur ius recuperande argumento. l. qui actionẽ. ff. de regul. iur. ¶ QVE Noſtra concluſio tanto fortius in beneficialibus procedit, quanto ꝙ in his (abſq; ſaltim colorato titulo) ſpoliatus non reintegretur. vt in fallen. 38. Niſi ſpolium violentum eſſet. vt in. 16. & in. 22. Necnon in ampliat. 12. dixi. Nam tunc & ſi renunciatio ſequatur, non tamen impedit (vt credam) quin ante omnia reſtitutio fiat. Motus ſum ex violentia precedenti vt Meticuloſe renunciatum debeat cenſeri. Do textum in. d. c. ſollicite. Cui talem reſponſionem aſſigno. ¶ IDEO etiam in iſtis terminis Dico. ꝙ ſi poſſeſſoriũ haberet cauſam proprietatis admixtã, ſpoliatus agens nõ haberet probare mixturam. de qua in. 4. fallen. dictum eſt, nam ſpolians acceptando renunciationem faſſus eſt ius proprietatis ſpoliati. arg. l. decẽ. de verb. oblig. Maxim in ſui odium ſpoliãtis. ¶ REDEVNDO intelligo hoc & predicta vbi facto ſpoliati proprietas (vt hic) ſuperueniſſet quod etiam verificatur vbi ſententia inter eaſdem partes lata eſſet vt in prima fallentia relatum eſt. Ad quod vide Caſſiador. in deciſ. prima. de reſtit. ſpoliat. num. 61. Item non intelligo hec in Eccleſiaſticis, vbi metus vt ſupra vel aliqua vis in renunciatione interueniſſet. tunc & ſi non perſonalis violentia ſeu expulſio interueniſſet, & ſi alias metus nullitatem non operetur, vt in toto titulo. ff. ꝙ metus cauſa. Nihilominus iſto caſu nullitatem operari dicam ac ſi renũciatio eſſet nulla. Moueor quia ceſſat omnis purgatio ſpoliantis. Item quia ſe fouens in actu Meticuloſo eſt in peccato propter quod Canonica iura reſiſtunt. vt in vulg. vide Rotam in nouis: 55. & quinta fallen. 12. ¶ Quid autem ſit vbi poſt renunciationem adhuc qui renunciauit poſſideret & a, tertia perſona ſpoliaretur, an reſtitutio ſibi fiat, ſi tertius ipſe de renunciatione obiiceret. Dicam. in. ampliat. 14. vide in fallentia quinta. circa finem. Atq; melius in ampliat. xi. Ex quibus patet ꝙ hec impropria fallentia eſt. XV.

48 FAllit vbi adminiſtratorio nomine quis reintegrande ageret. puta prelatus eccleſie nomine. Tutor pupilli. nõ enim prius reſtituentur q̃ ſi titulũ (hoc eſt ſe eſſe tales) oſtenderent. ſi tamen ex aduerſo inficiatum ſit. Bal. Alex. & communiter hic. ¶ Sed Socin. in. l. rem que nobis. in. iii. col. cõtrariatur, dicens ꝙ quantũcũq; notorie conſtaret de non iure primi poſſeſſoris non tamen abſq; iuris ordine q̃s eſt poſſeſſionẽ priuandus. c. licet Epiſcopus. de preben. in. vi. Quem Claudius hic ſequitur per textũ. in. c. cũ ſuper. de cã poſſeſ. & propriet. vbi ſubdiaconus nõ obſtãte ꝙ minus iuſtũ titulũ habuiſſet quod & iudici liqueret, ad poſſeſſionẽ Eccleſie ſancti Sepulchri reintegratur. ¶ Cũ q̃bus quieſcã ſi adminiſtrator ipſe ſpoliatus extitiſſet. Moueor ex rationẽ Socini: ſic intelligo d. c. Cũ ſup. Si vero nõ ipſe eccleſia ſpoliata fuiſſet a, cõi opin. nõ deuiarẽ. niſi in Cardinalibus q̃ titulũ iuſtificarẽ nõ tenẽtur. vt p Deciũ i cõſil. 157: poſt Petrum de Peruſio. XVI.

49 Fallit ſi per Actoris confeſſionem vel per probationes in iudicio admiſſas iudici liqueret poſſeſſionem non eſſe reſtituendam. c. ſignificaſti.de diuort.vbi Innoc.Rota. 385.Alex.hic & recentiores. per. c. ad decimas.eodem.in.vi.& canon.in.c.cõſtitutus. de filiis presbyt. facit Rota in nouiſ. 55. vbi dr̃ quod ad inſtantiam illius de cuius non iure clare conſtat attentata.lite pendente.non ſunt reuocãda ſicut in interdicto vnde vi cum etiam appareat ꝙ ſua nõ intereſt ſecus in profanis.Rota in antiquis deciſ. 7. & 624. per Dinum in regula qui ad agendũ in. lib.vi. ¶ Cum reuerẽtia patrum ſum alterius voti. ꝙ immo idem nec diuerſum ſit in profanis. Moueor per vnum verbum Antonii de Butrio dicentis in. c. in literis.num. 24.in.iii.col.prope finẽ verum eſſe predonem ante omnia reſtituendum,niſi euidenter conſtaret eum eſſe predonem vel iniuſtum poſſeſſorẽ. Et aliter glo.loquitur ibidem dicens niſi ſit talis predo cuius vite nemo parcere debet. Mihi ſufficiat id quod Butriu: dummodo iudici vt iudici conſtet ꝗuis in cauſa diuerſa.pro quo facit. Ianfrẽdus.in libello ſuo deciſ. 408. Intelligo iniuſtum ſimilẽ predoni (hoc eſt illum. de quo in.l.fin.C.vnde vi.ibi.vt predonem intelligi) non quẽlibet nõ iure poſſidentem. ¶ Ad.l.ſi quis ad ſe fundum. cum ſimil. Reſponderem ne in iſto caſu loquantur. Pondero verba.d.legis ibi. Si crimen non potuerit comprobare. Preſupponit igitur diuerſam deciſionẽ vbi crimẽ comprobatum eſſet. vt ſic nõ ante omnia primo ſpoliatori reſtitutio fiat. ¶ Ad.l.primã.in.§.qui a, me.ff.de vi & vi armat.& ad.§.recuperande.inſtit.de interdic.ibi.licet is a,me &c.non diuerſo modo dicam quam intelligendo in terminis quibus id dicatur,& allegetur. non autem ſi euidenter cõſtaret &c.nam tunc Butrium ſequor. ¶ Huic interpretationi Addo gloſam magnam in.d.l.ſi quis. Circa medium.dum exponit.verbum intulit.hoc eſt dicitur intuliſſe. Et dum dixerunt in profanis aduerto tanto magis in beneficialibus dici deberet,quanto ꝙ in his ſpoliantes ſunt odioſiores.vt dicam in fallen. 14. argumento.c. eum qui. in verbo eo ipſo de preben.in.vi. Itaq; facilius in his reſtitutio fienda eſſet. Et nihilominus non fit vt in.d.Rota.Minus igitur hic fieri dicetur. ¶ Huic vltimo parum obſtare puto generalitatẽ.d. Rote in antiquis deciſ. 7.& 624.per quam reſtituendum videtur quãuis notorie conſtaret eum eſſe predonem. Quia reſpondendo faciã vnum, & PRIMVM Caput ne loquatur.in notorie attẽtatis cum violentia ſeu expulſione.nam tunc puto notorium non ius petentis reſtitutionem,eſſe parum attendendum induco textum in.d.l.ſi quis ad ſe fundum.in verbo intulit non impropriando. Importat.n. notorietatem & nihilominus indiſtincte ſpoliatus reſtituitur. ¶ Quod tamẽ limito niſi ſpoliatus ſuum ſpoliatorem prius eodem modo ſpoliaſſet,motus ſũ ex illo textu.ibi ſi crimen violentie non potuerit comprobare vnde diſponit in caſu dubio. Atq; aliud aperte vult videlicet ne ante omnia ſpolians reſtituere teneatur ſpoliato cuius ſpoliati crimen (hoc eſt alterius primi ſpolii.a,ſe commiſſi) eſſet comprobatum ſeu notoriatum. ¶ ITEM Moueor quia notorietas violentie prime cum inſtantia ſeu petitione reſtitutionis per quam in prima violentia ſe foueri petit. Contra.l. meminerint.C.vnde vi.iuncto quia Iudex quẽ in delicto auctorizare non debet.vt per Rotam in ãtiquis.deciſ. 347. (nõ obſtante ꝙ ſecũdus ſpolians quando primo loco fuit ſpoliatus, remediũ, d.l.prime,neglexiſſet) operari dicendũ eſt impedimentum fiende reſtitutionis. Argumẽto.l. continuus. in.§.cum ita. de verb. oblig. Sic ſaluo Innoc.in.d.c. in.literis. ¶ Nec obſtat ibidem Abbas contra Innocentium ꝙ ſi tex.ibidẽ non intelligeretur

intelligeretur de eo quem conſtet eſſe ꝑ-
donem vana fieret illa ibidem argumen
tatio, quoniam aliter (vt puto) argumē
tatio ibidem ſe habet. hoc eſt quia ſpo-
lians non auditur dicens eum eſſe ꝑdo-
nem quominus reſtituere teneatur mi-
nus debet audiri dicens non fuiſſe cano
nice inſtitutum. ¶ Addo predictis Ro-
tam in nouis. 393. in fine. Quam ſequi-
tur Francus in beneficialibus in. c. ad de
cimas. in fine, nam ibi Reus conuentus
recuperande excipiendo dicebat de no-
rio non iure actoris expulſi, tamen non
auditur attento notorio non iure ſuo.
de quo vt ibi replicaretur Et vide ratio
nes in rota prefata. In quo etiam illud
addendum puto ꝙ notorietas (ne fiat
ad differendum) incontinenti proban-
da ē. vt Abbas in. c. in literis. num. 30.
¶ VLTRA induco & vrget quod
poſuit Innoc. i. c. ſignificaſti. de diuort.
de notorio adulterio viri & de notorio
vxoris atq; vt clarius procedamus exē-
plum erit. Sū a, te ſpoliatus ſiue eiectus.
& peto reſtitui. excipis de notorio non
iure meo probando per confeſſionem
vel alias vt in principio huius fallen. Si
replicarem ꝙ notorie cōſtat me eiectū
a, te fuiſſe. Poteris triplicare de anterio
re eiectione qua te ſpoliarim. adeo ꝙ re
ſtitutio impedietur. dēpta triplicationē
ante omnia fiet. Etiam (vt putem) in be
neficialibus. dummodo color tituli ob
ſeruetur prout in. fallen. 22. quod ē in
odium violētie, per quam ius quod ſpo
lians ex confeſſione ſpoliati acquiſierat,
amiſit vigore. d. l. ſi quis in tantam. C.
vnde vi. vt communiter intelligitur nō
reſtringendo ad litis pendentiam, itaq;
remaneret color ſpoliati. ¶ SED ob-
ſtat quia ſi triplicatio admiſſa eſſet, vlti-
mum ſpolium factum per reum conuen
tum nunus purgaretur. contra vulga-
res regulas habentes ſe vltimum ſpoliū
debere purgari. vt per doct. in. d. c. in
literis arguendo de. l. cum fundus. & . l.
colonus. ff. de vi & vi arm. primo dicā
ꝙ quāuis ſit purghandum tamen ꝙ nō
ſit iſto modo purgandum hoc eſt ad in
ſtātiam illius de cuius malo iure in poſ
ſeſſionē conſtet argumento. poſitorum.
in. d. Rota. dum loquitur indiſtincte.
¶ Item quāuis purgandum ſit, ꝙ an-
te omnia ſit reſtituēdus. cum per domi-
ii probationem remanſerit purgatum.
¶ Vel tertio moueor. quia odii ratio
maior eſt in primo. ſpoliatore. Atten-
to ꝙ expulſio cum notorio nō iure ſuo
aſſociata erat. Quia (puta) conſtabat
rem aduerſarii eſſe. Vnde puto hūc eſſe
etiam predonem vel iniuſtum poſſeſſo
rem de quo Antonius de Butrio. diffe-
rentem ab eo cuius vite nemo parcere
debet. Itaq; vides quomodo aliter intel
ligo predonem ꝗ Butrius in. d. c. in lite
ris. Intellexiſſet. num. 7. in fine. dum al
legat. l. primā. in. §. qui vi a, me. ff. de vi
& vi arm. Et finaliter ſic intelligo Re-
gulam. de vltimo ſpolio purgando.
¶ Et infero ad tollendam diſcordiam
ſcribentium ꝙ intelligendo predonem
vt hic loquutus ſum, predo eiectus ab
aſſerente ſe dominum reſtituendus ante
omnia non ſit. Immo Innocentii & Bu
trii opinio verificetur. de qua in apoſtil
la ad Abbatem in. d. c. in literis. num. 9.
¶ Sed intelligendo predonem vt ibidē
intellexit Abbas hoc eſt de cuius nō iu-
re non notorie conſtabat, eius opinio
procedit videlicet eum ab expulſo a, ſe
poſtmodum expulſum ante omnia eſſe
reſtituendum. non eum reſpiciendo vt
predonem ſed vt ſpoliatum vt alias di-
xit Paulus de Eliazariis. in. d. c. col. 3.
¶ Alter & tertius predo ē vite cuius nō
eſt parcendū qui a, quocunq; ſpolietur
ēt ſe dn̄m non pretendente minime re-
ſtituetur vt in. xi. fallen. dixeram.

VEnio ad ſecūdum princi
pale caput. aut nō attēta
uit minus taliter eiecit ꝙ
notoria violētia dicatur.
tūc in beneficialibus rein
tegrande agēti notorius defectus ſui iu-
ris obſtabit. Ex ratione quia de iure ſi-
ne tituli colore non poſſidentur. d. c.

conſtitutus.de filiis presbyt.cum ſimil. in.8.fallen.dictis. Qui notorius eſt vbi ex titulo ſua poſſeſſio nõ coloraretur. vt in fallen. 22. ſi igitur non poſſidebat ſpoliatus minime dicetur. vulg.decem. de verb.oblig.hoc modo argumẽtum, dictum ſupra ꝙ in eis violentia eſt odioſior, ceſſat. Quod intelligo procedere quãuis ipſe ſpolians in ſuo iure deficeret puta ꝙ nõ fuerit inſtitutus, vel aliter vt iam dictum eſt. Moueor quia in pari cã melior eſt poſſidentis vt alias Abbas in c.ſepe num.x.eodem.Neq; audietur volens reſtitui vt alteri facultatem habeat reſtituendi vt intra dicam in profanis.

Quia (vt.D. Antonius dicit) hoc nõ pertinet ad ſe, ſed ad verum Eccleſie Rectorem qui celeriter animarum periculo ſit obuiaturus. Sic Abbas in.d.c.in literis num.xi. ¶ ET nihilominus iſto caſu iudicis officiũ erit prouidere ne (ſpolio probato) ſpoliantem poſſidere ſinat. Argumẽto.c.beneficium.in lib.vi. Immo ſequeſtrari iubebit. ad titulum. de ſequeſtr.poſſeſſ.& fruct & per Franchũ in.d.c.bone.de appell.in.vi. Quod etiam nota in caſu poſito ad primũ caput. ¶ Secus vero erit in profanis in his enim notorius iuris defectus obſtare nõ debebit cum poſſeſſionis titulũ quis in iis oſtendere non teneatur.l.cogi.ff.de petit.heredit.2.q.v. ¶ HOC modo neq; aliter procedere poſſe puto rotã in antiq̃s.deciſ.7.& 624.p.l.primã.ff.de vi & vi arm.& que. per Dynũ in regula q ad agendũ. Quia tamen hec iura loquuntur omnia in vi expulſiua ampliemus ea ad non expulſiuam & erit.

TErtium Caput per. l.primã. C.ſi per vim vel alio modo & per.c.reintegrãda.iii.q.prima. vt magis communiter intelligitur, & ſi aliter opinatus ſum in fallen.2.forſitan cũ ſupportatione verius. ¶ Et dicamus idem eſſe in profanis quãuis non violenter ſpoliaſſet, vt ſic minus de notorio non iure agentis excipere poſſit. Dummodo tale non ius illud ſit quod minus iuſtificet illud ius excipientis. de quo in principio fallentie.8. Sed in beneficialibus dic vt in fallen. 22.in fine.

¶ Huic dicto de profanis, minus obſtabit, ꝙ ſi reſtitueretur inde fieret abſurdum vt notorie ius nõ habens fructibus gauderet. Itaq; incideret in peccatum. Propter quod euitandum onus iudicis erit inhibere ne peccet eſt tex. cum glo. in.c.ad audientiam de ſponſal.vnde per hec reſtitutionem denegare.vt in addit. Rote in nouis.55.p Ioh.an. ad ſpecul. in rubr.eodem.tit. noſtro. per Abbat. in.c.in literis.num. 29. Que ratio pariter in profanis viget cum agatur de peccato.habetur p Canon.in.c.1. de nou. operis nunc. ¶ Quoniam reſponderi poſſe puto ꝙ ſtante hac ratione, Maius ſcandalum & peccatum oriretur. Cum quis inſpiciendo aduerſarium notorio non iure poſſidere inuitaretur vt eum (etiam violenter) expelleret contra.c. nihil cum ſcandalo.de preſcript.bonus eſt textus in.d.l.meminerint. Sed quia de pluribus malis maius euitandum eſt. l.abſentem.ff.de penis.cum ſimil.(non obſtante ꝙ cum peccato fructus ſit percepturus) reintegrabitur a iudice tamẽ laico.qui de peccato nequaquam ius dicit. Sed illam duntaxat rationem reſpicit videlicet quia poteſt dicere quo ad te liberas edes habeo.vt in.l.loci.§.cõpetit.ff.ſi ſeruitus vendic.glo.in.c.1.de preſcript.in.vi.Abbas in.d.c. in literis. in num.x. ¶ Demum illa facta eccleſiaſticus iudex inibebit vt a peccato deſiſtat. Neq; aliter mihi verba poſita in addit.ad prefatam rotam. 55. ſatisfacere poſſent. ¶ Stant enim iſta ſimul vt reſtitui petat neq; ipſe fructus percipere velit. Sed principaliter inſtet vt iniuria ſibi ſatisfactum ſit.quia tamẽ hec nõ procedit in ſpolio non violento. Vel clarius dicamus vt ipſe rem eandem alteri ſit reſtituturus.vt dixit Abbas.num.9.vbi ẽt. Paul. de Eliazar.arg.l.1.in.§.ſi ꝑdo.ff.depoſiti. Quod reſtituere minus

preſumendum eſt in nõ ſpoliante de cuius notorio non iure conſtat quicquid Abbas.ad.d.num.9 ibi quantũcũq; cõſtet &c. contra quem do Regulam vulgarem.in regul.ſemel malus.in.vi. vnde tantiſper expectandus eſt vt a,peccato deſiſtere velit. Et conſequenter concludamus ꝙ vbi notorium non ius agentis cognoſcatur per notorium ius ſpoliati ibidem ſpolians excipere valeat quia hec ratio ceſſaret. Niſi violenter ſpoliaſſet nam tunc attenderetur iniuria de qua ſupra. XVII.

50 Fallit vbi exceptio ſpoliãtis talis eſſet que concluderet abſq; vlla probatione. ol trad.in conſil. 224. incip. ſuper iure & 274. Qui vlterius ſequitur Bal. in.l.penul.C.de cõpenſa.in vltima.col.vt quia ſufficiat allegare. Do exemplum ſi actor iam iudicialiter confeſſus ſit dominium eſſe rei conuenti, vt in prima fallen. dictum ſupra fuit. hec igitur fallentia nil operatur niſi quãdã gñalitatẽ cũ plura negocia ſint ꝙ vocabula rerum. XVIII.

51 Fallit vbi nomine Eccleſie exceptio dominii incontinenti probãdi in medium deduceretur. Bal. & Alex. hic ita intelligentes glo.in l.ſi de vi.C.de iudic. Quod Ripa extendit ad Ciuitatem arg.l.fin.C. de ſacroſanc.Eccleſ. ¶ Sed aduerto hoc eſſe cõtra generalitatem.d.c.1.eodem.vbi patet ꝙ ſi ſpoliatus nõ cõſenſiſſet prelatus in ipſo petitorio minus audiretur.vt ẽt dicit Corſettus in fallent. 37. Et eſſet cõtra textum in.c.antiquitus.ii.q.iii. Vlterius non inueni Eccleſiam in hoc priuilegiatam ergo &c. argumento.l.ius ſingulare.ff.de legibus. Eam nihilominus tenerem in ſolo caſu quo per inſtrumẽtum publicum Eccleſie dominium incontinenti pateat argumento, textus in l.iii.C.ſi minor ſe maior.dixerit. ¶ Sed in ratione fallentie ſequor Alexãdrum quia prelatus ipſe ſpolians non facit incidere Eccleſiam in penam. l. ſi quis in tantam.C.vnde vi. Vnde ſuccedit vt dicunt quod poſuit Bal.in.l.fin.C.de cõpenſ.& Ang.hic ꝙ vbi quis non incidit in dictam penam poteſt excipere de ſuo dominio quãuis minime notoriato. Exempla dat hic Alex. ¶ Generalitas iſtius dicti mihi nullatenus placuit. Nã intelligo illam legem in ſpolio facto pendente iudicio.vt dixeram in fallen. prima.non ſic ſe reſtringit. d. l. ſi quis ad ſe fundum. Item ſi dictum ſtaret via ſpoliis committendis aperiretur cõtra l.conuenire.C.de pactis dotal.cũ vulg. Vlterius in.l.ſi quis in tantam punitur ſpoliãs in amiſſiõ dominii ratiõ tantum occupationis ipſius rei non autem propter vim perſonalem. Vnde eodem modo punitur hoc eſt ipſam rem amittit. Sed in.l.ſi quis ad ſe fundum violentia eſt perſonalis, vnde perſona punitur. Ne ſuper iure ſuo audiatur a,iudiceq; repellatur, vbi pars id obieciſſet.eodem modo puto dicendum eſſe hic. Ne prelatus audiri mereatur. Neq; ſibi via detur ſub vmbra aſſerti dominii Eccleſie alteri vim inferre. Quod vltimũ ceſſat vbi cum inſtrumento dominium oſtendat iuncto quia non eſt quid ſit Eccleſie imputandum. Nam quãuis prelatus iſdem ſit qui inſtrumẽtum inducat, quiue ſpoliarit, nihilominus vt ipſa Eccleſia itaq; vt perſona tertia comparere videtur. Per ea que in 8.fallentia protulimus. ¶ HOC modo fallentiam hac reſtringo nec non ad argumentum cõcludo ꝙ valeret in caſu affirmatiuo. dicendo vbi procedit.l.ſi quis in tãtam ibidem.l.ſi quis ad ſe fundum. Non autem negatiue vt loquimur reſpectu reintegrationis ante omnia fiende. Maior enim odii ratio videtur ineſſe in.d.l. ſi quis ad ſe fundũ. quia odioſior eſt violentia perſone ꝙ in ipſa re de qua.l.ſi q in tantam. argumento.§.primi. inſtit. de iur. perſon.quãuis.d.l.habeat principium magis auſterum.ibi furoris audacia verum ꝙ prout ipſam.l.intellexi.cõ

ſideratur illud ſpernere iudicem,dũ ſpo
liauit iudicio pendente. ¶ Vnde finali-
ter quia ſecundum hoc Argumentum,
Alexandri minus concluderet in ſpo-
lio ante iudicium itaq; non eſt genera-
lis mihi non ſatisfacit. fallentiam tamẽ
vt ſupra ſequor. ¶ Ad argumentũ Cor
ſetti reſponderem ꝙ textus in.d.c.p̊.nõ
ſe fundat in conſenſu Prelati non enim
dicit quia conſenſit ſed quia obtulit ſe
probaturum. Dictio quia eſt redditiua
rationis & cauſe dicit Bar.in.l.demon-
ſtratio.iii.§.quod autem.ff. de condit.
& demonſtr.col. 3. & refertur ad verba
ſe probaturum. Sed verba ibi conſen-
tiente Philaſio proferuntur incidenter
tanquam denotantia factum & maiorẽ
deciſionis rationem. ¶ Qua de re.non
inepte diceretur ſubaudiri debere dictio
nem. Maxime,iuxta verba ibi conſen-
tiente Philaſio,& puto hoc eſſe neceſſe.
cum in Eccleſia omnis ratio excludens
dominii exceptionẽ (de qua ſupra) ceſ-
ſare videtur. ¶ Aduerto ſecundum hoc
fallẽtia procederet vbi tutor pupilli no
mine conuentus,exciperet de dominio
pupilli. Cum eidem pupillo ratio nul-
la predictarum legum conuenire videa
tur.neq; imputari quid ſibi poſſet. Item
vt tertia perſona. de qua ſupra. foue-
ri deberet a, regula dolo facit. Nihilo-
minus contrarium firmo. quoniam res
pupillorum non ſunt vt hec publici iu-
ris habetur in fallen. 22. In iſtis enim
publica vtilitas preualet vt in vulgar.
¶ Niſi pupilli eẽnt pauperiores in iſtis
enim,idem quod in Eccleſia ſeruarem.
per ea q̃ Bald.in.l.penul.in.§.fin. in 3.
col.C.ad trebell.generaliter de paupe-
ribus dicit. Et Bertacchinus in verbo
pauperes.in verſic. 35.dũ põderat gl.in
l. fin.C.de ſacroſanc.Eccleſ. XIX.

52 FAllit. vbi agenti iudicio re
integrãde,oponeretur ex-
ceptio alterius ſpolii. c.
fin.de ordiñ cognit.quod
dic vt in 24.ampliat. in fi
ne. Idem eſt ſi per modum exceptionis
cauſa reintegrande opponeretur cõtra
eum qui agere petitorio cepiſſet. vt ibi-
dem & in glo.magna. Quia licet ſuper
exceptione ante omnia cognoſcendum
ſit,non tamen iſto caſu excipiens ante
omnia reſtituetur. Nã (vt dicunt) ex-
ceptio non parum operatur,dum actio
nem impedit.c.cum dilectus.de ordine
cognit. Quando autem de ſpolio ſim-
pliciter excipiendum ſit vel ſimul reſti-
tutio petenda,declarat glo.in.c.antiq-
tus.iii.q.ii. ¶ ET Aduerto ꝙ ſpolii ex-
ceptio alias omnes priuilegiatas tollit
vt actionem depoſiti atq; alias paratam
exceptionem habentes niſi pro eorum
obſeruantia iuratum extitiſſet vt dicũt.
Butrius & Abbas in.d.c. cum dilectus.
Capicius in Neapol.deciſ. 167. exẽplũ
predictis pono. Si nudam rei detenta-
tionem haberem. puta penes me depoſi
tate,cuius occaſioñ quis a,me vendica-
bat. Iuxta.l.officium.ff.de rei vendic. ſi
exciperem ꝙ me ſpoliauerit,id ſolum a,
me fiet vt actor ipſe repellatur, non au-
tem vt ante omnia ad poſſeſſionem re-
ſtituendus ſim. Sed ſi caſum ponimus
ꝙ poſſeſſorium reintegrande cõtra me
agi ceperit,eo quia ſpoliaſſem, contra
quem excipiam de priori ſpolio, vel ſi
eum reconuenerim,fallentie non cõue-
niret. niſi ſecundum ſpolium incõtinen
ti poſt primum commiſſum eſſet. pro-
ut in.l.1.in.§.ſi qs vi a,me.ff. de vi & vi
arm. vnde per hec ſequor ꝙ. XX.

53 FAllit. vt modo dictum eſt.
per caſum.d.§.ſi quis vi.&
ſic intelligo tex. in. d.c.cũ
dilectus.quãuis ſimpliciter
loquatur. Atq; in iſto caſu
minus proprie dicam excipientem debe
re reintegrari. de ſe enim ipſo reintegra
tus eſt. Argum.l. decẽ. de verb. oblig.
Iuncta.l.gracchus.ff.de adul. ¶ Vel reſ
pondeam ad.d.c.ibi.donec reſtitueren
tur ab ipſo, ideſt plene. Nam non pro-
pterea ꝙ illi nobiles de artona ſpoliaue
rint vt dicitur in principio ibidem, ap-
parent ꝙ in totum reintegrari ſint. & ꝙ

dixeram incontinenti, motus ſum quia
alias q̃ hoc modo intelligendo, via De-
lictis pararetur. cõtra. d. l. meminerint.
C. vnde vi. cum ſimil. Quando vero di-
catur ex interuallo plene Abbas. in. c.
olim, num. 15. eodem. Alex. in cõſil. 76
in p̃. libro. ❡ Huic tamen mee conclu-
ſioni videntur obſtare, que dicũt Alex.
in conſil. 94. in. 5. vol. in. 6. col. in fin.
Capicius in deciſ. Neapol. 77. ꝙ reme-
dium reintegrande non competit male
fidei poſſeſſori cõtra eque malefidei poſ
ſeſſorem cum in pari cauſa melior poſſi
dentis conditio ſit. Reſponderem hoc
procedere in ſpoliatore expellẽte, ex ra-
tioñ, quia Predoni etiam ſpoliato poſ-
ſeſſio reſtituẽda eſt. vt in prima dicemus
ampliat. Nec inuenio ꝙ Alex. illud in
d. conſil. dicat. & ꝙ dixi modo inconti-
nẽti &c. Praticarem vt in 24. ampliat.
in fine. Necnon aduerto in iſtis duabus
fallẽtis ꝙ p̃ſuppono ſpoliationes hinc
inde factas non ſuper diuerſis rebus tũc
.n. procedũt q̃ dicã in fallen. 5. XXI.

Fallit in ſpoliato a, re mo
bili. tunc enim dominii
exceptio ſi incontinenti
54 probari offertur añ om-
nia reintegrari impedimẽ
to eſt Bal. in. l. requirendi ad finem. C.
de ſeru. fugit. Ripa tamen hic num. 96.
Refert Baldum voluiſſe contrarium in.
l. in ciuile. C. de furtis. Saluat tamen ne
loquatur vbi vellet incontinenti &c. vt
ſupra. Iterum ſaluat ꝙ in. l. requirendi
non dicatur vbi per vim ſed vbi clã ſpo-
liaſſet. tenerem primam opinionẽ & fal
lentiam ſequor. Vidẽdus ſum in prima
&8. am pliationibus. XXII.

Fallit. in cauſis ſpirituali-
bus & beneficialibus, i eis
enim non prius ſpoliatus
55 reſtituendus eſt, q̃ pluri-
bus concurrentibus, p̊ q̃
poſſeſſionem probauerit ſaltim per cla
uium traditionem vt dicit Rota in anti-
quis. 716. Vel per tactum ãnuli ſere ſeu
ſerature ianue bñficii ab altero non poſ
ſeſſi vt in. d. Rota. habetur in vltimis de
ciſ. 8. verſic. an inductus ſecus vero dicẽ
te vbi ab altero poſſideretur quia tunc
ad tradita tantum poſſeſſio reſtringere
tur. ❡ Item & ſecundo non priuſquam
ſuum titulum iuſtificauerit vel ſaltim ex
titulo poſſeſſionem colorauerit. Rota
in antiquis. 678. & in nouis. 439. poſt
Innoc. in. c. conſtitutus. de filiis p̃sbyt.
in. c. in lr̃is eodẽ. ideſt. de reſtit. ſpoliat.
Volens ꝙ etiam non ſit neceſſaria colo
ratio etiam ꝙ ius commune reſiſtat pe-
tenti reſtitutionem. Motus ex. c. ex inſi
nuatioñ. d. titulo. de quo dicam infra.
❡ Que coloratio ſit etiam per cõfeſſio-
nem ſpoliatoris de titulo ſpoliati Rota
in nouis. 421. Caſſiad. i p̃ma deciſ. Ab-
bas in. c. in literis. eodẽ num. 22. quãuis
Rote per eum allegate parũ ad propoſi
tum faciant. Et ſit in beneficialibus, do-
cto de inſtitutione quãuis non de p̃ñta-
tioñ. Rota in. nouis. 188. & 189. ſit
etiam eo ipſo quo ſuperioris autoritate
poſſeſſionem habuiſſe doceret. Licet in-
ſtitutio vel electio in veritate vitioſa eſ-
ſet Francus in. c. ad decimas eodem in.
vi. per Rotam in nouis. 393. ex quibus
patet aliter dicendum eſſe vbi non auto
ritate ſuperioris &c. tunc enim vitiũ fa
cit ne poſſeſſio colorari dicatur. vt cui-
tetur vitioſus ingreſſus. c. vnico. de eo
qui immit. in poſſeſſ. cauſa rei ſeruã. ibi
dem. canon. Neq; ſufficeret ſola ſcien-
tia ſuperioris ad effectum vt poſſeſſorio
reintegrande agatur dicit. d. Ant. ❡ ET
ꝙ fiat per vnum teſtem. & quomodo.
Bellẽ. deciſ. 50. & 98. vbi ẽt dicit. ꝙ sũ-
marie probatur titulus neq; requiritur
plena probatio quia tunc petitoriũ nõ
inducitur propter ſe principaliter ad af
fectum vt ſuper eo pronuncietur ſed in-
cidenter vt coloretur &c. que ratio in
multis notanda eſt. Vult igitur conſilia
rius ad deciſ. Bellem. 98. ꝙ ſi titulus nõ
ſit probatus, non tamen ſentẽtia in poſ-
ſeſſorio lata ipſo iure nulla eſſet. Etiam
ꝙ tale poſſeſſorium proprietatis cauſã
admixtam haberet. tituliq; probationẽ

requirat. ex ratioñ quia illa probatio non eſt propter ſe vt ſupra. Sed ē ad colorandam poſſeſſionem atq; tollēdam poſſeſſionem agentis. d. c. ad decimas. vbi Innoc. Item quia nec eſt conſiderādus titulus in diſpoſitione ad ꝙ. l. ex his C. de teſtamento. milit. Et ꝙ coloratio fiat docto de prouiſione ſubexequutoris iſdem in. deciſ. 556. Et ꝙ pro coloratioñ ſufficiat aliqualis preſumptio. Ioh. an. in. c. ex parte. eodem lapus in allegat. 30. in 3. col. ℭ Sed Rota in antiquis. deciſ. 65. vult ꝙ ſi beneficii reſtitutionem ſpoliatus obtinere velit, opus ē vt beneficii poſſeſſionem ab eo (qui habet poteſtatem inſtituendi) habuiſſe oſtēdat per Innoc. in. c. in literis. eodē. per Ioh. an. ad ſpecul. ſub rubr. d. titul. in addit. parua hoc eſt ab ordinario vt dicit Lapus ꝙ tenet Curia Romana.

ℭ Quod aliter intelligā vbi diu in poſſeſſioñ ſtetiſſet. de quo. infra. Pro quo Addo id quod Abbas in. d. c. in literis. num. 24. in fine. ꝙ quia Clericus nō debet eſſe abſq; beneficio. c. cum ſecundū de preben. in. vi. poſſeſſio quam habet preſumetur iuſta, vt ſic titulum probare neceſſe non habeat niſi eidem ius cōmune reſiſtat. Cum quo tranſirem ſi diu &c. vt ſupra. hoc eſt per triennium pacifice poſſediſſet iuxta regulam Leonis decimi. ℭ Quibus etiam addendum eſt ꝙ poſſeſſor conuentus colorare nō teneatur. quia. c. ad decimas. loquitur in actore. vt dicitur in nouis. 259. & per eundem Bellem. in 213. Vbi etiam dicit ꝙ articuli quo ad colorandum poſſeſſorium dati poſt ſuſpēſionem petitorii admittendi ſunt necnon eis reſpondendum eſt. Et de coloratione tituli fienda per ſucceſſorem. Vide omnino per Caſſiador. in deciſ. 2. de cā poſſeſſ. Et propriet. vbi de titulo preſumpto & de poſſeſſioñ triennali cedentis, vel decedētis. Aliis etiam modis poſſeſſio ex titulo coloratur, quāuis non in totum iuſtificetur. vt per Caſſiador. deciſ. 8. de reſtit. ſpoliat. Vbi dicit ꝙ ad obtinendum in interdicto recuperande poſſeſſionis domini de Rota per plurima argumenta ibidem relata voluerunt ꝙ ſufficiat ſupplicatio. ſeu gratia ſignata. & ꝙ datata ſupplicatioñ, abſq; literarum expeditione titulus (qui requiritur in beneficialibus vt habetur per Innoc. & communiter vbi ſupra) coloratus habeatur. Itē etiā coloratur ex logiſſima poſſeſſioñ. Innoc. c. ii. de in integrum reſtit. quem citat Abbas in. d. c. in literis. num. 17. & an Cardinales colorare tenentur. vidimus in fallen. 15. ℭ Sed in predictis aduertendum eſt ꝙ non procedunt vbi ꝑ viam attentatorum ageretur tunc enim poſſeſſionem ex titulo colorare non tenetur. Bellem. in deciſ. 49. per. c. ii. cum ibi not. vt lite penden. in Clementinis. Ratio eſt contemptus ſuperioris & integritas ſtatus cauſe quinimmo neq; poſſeſſionem ſed ſolum cauſe primum ſtatum in vltimis deciſ. in deciſ. 18.

56 ℭ SEQVITVR hic non. incōmode videndum eſſe cur agētes reintegrande ad Eccleſiam, beneficiū, aliaq; publici iuris, ſeu adminiſtrationis, vel etiā ad vxorem ex titulo poſſeſſionem colorare teneātur. Bellem. in deciſ. 27. Reſpōdet ꝙ in illis colorata poſſeſſio abſq; titulo haberi non poteſt. Non enim (dicit) ex propriis actibus noſtris abſq; titulo eorundem poſſeſſiones & ſine alicuius ſuperioris conceſſione nobis acquiri poſſunt. Vt in ſimili de interdicto, quod pro ductu aquę ex caſtello publico ducende. vel pro rebus ſacris, nobis competere diceremus. Inde eſt ꝙ proprietatis cauſam admixtam habere dicuntur. l. ii. in. §. permittit. ff. de interdic. Vlterius dicit ipſe ꝙ ſi reintegrande poſſeſſorio agens pro aliis q̄ pro dictis rebus diu non poſſediſſet, neq; pro domino publice reputatus eſſet, non ad colorandam poſſeſſionem ex titulo, ſed potius ad colorandam bonam fidem iudex ipſius bone fidei ex aliquibus ꝓſumptionibus ſe informare debebit. per ea que Innoc. in. c. ii. per gl. in verbo. Mo-

nachos.num.6 de in integrum reſtit.ſe cus in interdicto vnde vi,vel vti poſſide- tis,in quibus de actoris bona fide mini- me curandum eſt. Cum tunc vt puto in apprehenſioñ requiratur. vt dicit Dyn. in.l.Cum querebatur.C.vñ vi. ¶ SED his doctorum dictis aduerſantur que do minus Abbas.in.c.in literis num.24. p c.ex inſinuatioñ,eodem.vbi prius man datur reſtitui q̃ de titulo inquiratur.

Reſponderem illud ibi quo ad plenam cognitionem,attento ꝙ vtrunq; videli- cet prebendam & Archidiaconatum(vt etiam fatetur Abbas)eodem tempore habere non poterat. Quia ius commu- ne reſiſtebat. Vnde ſi eam perpetuo te- nere volebat plene probandus titulus erat vt verior eſt ibidem intellectus in verbo probandus. Non propterea ſe- quitur quin in reſtitutioñ (de qua ibi) poſſeſſionem ex titulo colorare neceſſe ſit. Immo preſupponit colorationem. vt patet.ibi ſi eius reſtitutioni aliud Ca- nonicum non obſiſtat. Que verba ge- neralia ſunt,nec per exempla gloſe ibi- dem reſtringentur.l.damni infecti la.2. ff.de dãno infecto. ¶ Nihilominus quia ſatis id quod Abbas ibidem obſtare vi- detur,dicens ꝙ cum ius tolleret talem poſſeſſionem donec a,iudice iuris ordi ne ſeruato non ſpolietur. vt patet in.c. ſi Eps.de pben.in.vi. Ratio non ſubeſt cur ſi ſpolietur abſq; alia colorationi re integrandus non ſit. ¶ Vnde puto con cludendum ꝙ vbi ius reſiſtit ſpoliato a- genti,vt in caſu. c. ex inſinuatione. vel quia ſpoliatus ſit inhabilis,cum quo ta- men diſpenſari potuiſſet. Neceſſaria co loratio non ſit. Etiam ſi id quod reſiſtit actori minus ipſi Reo foueret vt p Fran chum.in.c.ad decimas.num. 9. eodem in.vi.Sat.n.eſt (vt dicit) ꝙ de notorio defectu non iuris agẽtis opponi poſſit. vt in nouis.393. ¶ Ad.c.ſi Eps.Dicerẽ ꝙ ibi pſuppõitur omni alio reſpectu be neficium ab eo teneri potuiſſe.argumẽ- to.l.cum pror.ff.de iudic.pterquã in ca ſu quo beneficium conſimile habuiſſet.

Pro quo etiam facit quia pſumendum eſt Epm ſcire titulos beneficiorum ſibi ſubiectorum.argumento,ſacri Euange lii.vbi.Dominus glorioſiſſimus noſter. Dicens ego cognoſco oues meas,&c.

¶ Vel etiam dici poſſet ꝙ ibi fuit lõga poſſeſſio itaq; tempore colorata.vt per Lapum.in deciſ.63.ſequitur Abbas. in c.in literis.num. 63. ¶ Facit etiam (vti credam) quia quãdo ius reſiſtiti ſpolia- tus dũ poſſidebat videbatur iura ſpoliaſ ſe,ſpoliatorem igitur potiorem eſſe vi- detur. Cum in pari cauſa poſſidentis cõ ditio melior eſſe debeat.vt dicit Abbas. in.c.ſepe eodem num.x. ¶ HEC pro- cedunt vbi non aperte de non iure pe- tentis reſtitutionem conſtet puta per confeſſionem. Sed ſi de non iure ipſius aperte conſtaret, ne dum colorare ſed & probare titulum teneretur, tali- ter ꝙ notorium non ius remaneat pur- gatum. Qui caſus difficilis eſt reſolutio nis.niſi illud notorium non ius ex erro re potius proueniret.de hac materia ꝓ- ſequere vt per Ioh. Andr. ad ſpecul.in rubr.eodem. Conferunt que in fallen. 13. ¶ ET Hec procedunt niſi violen- tum ſpolium eſſet. Ratio enim violen- tie que eſt odium in legibus canonizatum, pfate legi meminerint. C. vnde vi. &.c.in literis.eodem. pponderare dicen dum eſt. Cum contineat in ſe crimen & certam intruſionem.vt in. d.l.ſi quis ad ſe fundum.ibi & alias penas &c. Que nõ ſemper certa eſt i poſſeſſore primo. Vi- delicet actore. Induco dictum Dyni ſu- pra poſitum. ibi ſecus vero &c. ¶ IL- LVD etiã aduertẽdum,ꝙ vbi de non iu re petentis reſtitutionem aperte nõ cõ- ſtaret. Nihilominus non ſemper poſſeſ ſeſſorio recuperande agens (cui ius re- ſiſtat) ex titulo poſſeſſionem colorare tenetur. Nam vbi talis iuris poſſeſſio eſ ſet ꝙ ex aduerſarii ſola patientia iuſtifi- caretur, Puta ſi eum in quaſi poſſeſſio- ne eligendi paſſus eſſet, quod ſit nõ con tradicendo,ſed ſubſtinendo electum ab eo vt loquitur Innoc.in.d.c.in literis.

num.9. Vt etiam in caſu.c. cum Eccleſia Sutrina de cauſa poſſeſſ. & propriet. Secundum intellectum.d.Antonii ibidē & Ioh.and.in.c.ad decimas, tunc ex titulo poſſeſſionem colorari non oporteret. ℂ Neq; i caſu quo ius ex ſolo poſſeſſionis bonefidei commodo alicui cōpetat.vt eſt ius eligendi ſecūdum alium intellectum.Ioh.and.ad.d.c.cum eccleſia. Item ius decimandi ſecundū Francum in.d.c.ad decimas, quod nō aliter intelligam q̄ ſi ſit illo iure vſus. Puta decimas exigendo vt per Innoc.in.d.c in literis,num.12.tunc enim colorari &c. non oportebit. ℂ DVM autem dictū eſt ex ſolo poſſeſſionis commodo &c. Aduerto ꝙ immo ex ſola patiētia vt ſupra. per hec videtur vt intellectus inanis ſit. ℂ Colorari neq; oportet i caſu quo longeua poſſeſſio eſſet. Secundum aliū intellectum.in.d.c.ad decimas vt proſequitur Francus. ℂ NEQVE vbi reſtitutio per viam attentatorum peteretur vt eſt ſingularis textus.in. c. ſi conſtiterit.de accuſat. ℂ VBI etiam notatur ꝙ tunc tituli notorius defectus reſtitutioni non obeſſet. vt ibidem Petrus de Peruſio,atq; Imola ad quod Rota. 160. Quod notandum eſt pro ampliatione. d. legis. ſi quis in tantam ſi verus eſt ibi meus intellectus ꝙ loquatur in ſpolio facto pendente iudicio itaq; in attentatis. ℂ NEQVE titulum colorari opus eſt vbi non de graui preiudicio agetur vt alter intellectus eſt ad.d.c.cum Eccleſia. Secundum Anchar. in d.c.ad decimas. Sed Geminianus ibidem contra. Quem ſequitur Francus. Ex ratiōn quia ꝙ reſtitutio fiat preiudicium graue non eſt.vt dicit glo.in.c. ex inſinuatiōn.de procurat.in verbo clerici. Circa medium,dicens ꝙ per reſtitutionem actori (cum ſibi ſalua ſit actio) in modicum preiudicatur. Nil allegat. ℂ Quia tamen poſſeſſionis commodum eē maximum credo vt in principio huius operis dixeram aliter ſentire. ℂ REDEVNDO ad ꝑm principale caput. Aut ius actori non reſiſtit. & tunc abſq; aliqua tituli coloratioue, Concludo ſpoliatum ante omnia eſſe reſtituendum. ꝑ rationem.d.l.ſi quis ad ſe fundum.in.c. p̄.in.c.grauis.eodem per poſita per Abbat in.d.c.in literis.eodem.num. 13.dū tamen perſonalis violentia eſſet vt dixeram in fallen. 14. ℂ Nam etiam ꝙ de non iure agentis notorie conſtaret per confeſſionem puta ſeu probationes in iudicio admiſſas,vt per Innoc.in.c.conſtitutus.de filiis p̄sbyter.& conſequēter quod ſua nō intereſt, propter quod nō intereſſe quis a, limine iudicii repellendus eſt,etiam ꝙ per viam attentatorum veniat in quo iudex quoq; offenſus fuit, vt per Imol.& Francum. in.c. bone. de appellat.in.vi.per Rotam in nouis. deciſ. 14. per Probum in addit.ad monachum in.c.ad decima..per Neapol. in deciſ. 324.num.3.& 352.Nihilominus reſtituendus eſſet. Quia quādo violentia eſt perſonalis vt in terminis noſtris non tantum agentis intereſſe quantum odium ſpoliantis attendendum dicunt. Et vide.fallen.16.euidēs ē in. d.l.ſi quis ibi.& alias penas. ℂ Quod etiam Abbas in.d.c.in literis. Dixiſſe videtur num. 5. & 8.concludens ꝙ vbi notorie conſtaret de non iure agentis, quāuis ei nō cōpetat interdictum vnde ui minus actio ad exhibendum cum ſua non interſit,agere tamē poſſunt per.c.reintegranda. iii.q.prima. de quo dubito ſed potius credā per.d.l.ſi quis ad ſe fundum. Iuncto quia violentia hec odioſior Canoni eſt argumento.c.ſi quis ſuadente. 17.q. prima.& p.d.c.p̄.&.c.grauis. Eſt enim hec violentia taliter odioſa ꝙ fur ſi ſpoliatus ſit reintegrari debebit quāuis non per.c. reintegranda. Sed per actionem triticariam vt dicit Bar.in.l.Itaq; fullo. ff.de furtis. ℂ SI VERO violentia non perſonalis interueniſſet. Obſeruarem vt aliqualis p̄ſumptio ſuffectura ſit. de quo Lapus in allegat. 30. Rota 65. vbi ſupra. Quod procedere puto vbi agens eſſet habilis argumēto, dictorum in fallen.

in fallen. & procedit magis de ſtilo q̃ de
iure dicit Rota in nouis. 393. num. 3. ex
ratioñ vt tollatur vitioſus ingreſſus, vel
ſaltim vt ei obuietur. c. vnico. de eo qui
immit. in poſſeſſ. cauſa rei ſeruā. Sed ſa-
tis mihi videtur de iure eſſe cum ſub ea-
dem ratione includatur. Argumento
l. non poſſunt. ff. de legibus. vulg. l. il-
lud. ff ad. l. acquil. XXIII.
57 FAllit in ſpoliato ab eo
quē ipſe prius ſpoliaſſet.
Si tamē ꝑ. loco ſpoliatus
hunc (quia iudicis copia
ſibi defuiſſet) de poſſeſ-
ſioñ eieciſſet. non enim vltimo ſpolia-
tus añ omnia &c. Bar. in. l. ſi alias. in. §.
Belliſſime. ff. quod vi aut clam, & in. l. q
vitem. in §. qui Ianuam. d. titulo, Bal. in
d. l. ſi quis ad ſe fundum. per. d. §. vbi gl.
hoc in ſpecie dixit. Innoc. & Abbas in.
c. olim. eodem. Cum allegatis per Ruy
num. in conſil. 43. in. q. vol. ¶ Fallen-
tiam ſequoꝛ dummodo omnia (de qui-
bus in prefata Rota) concurraut. Nec
ſolam iudicis deficientiam ſufficere pu-
tarē, Niſi vel ob enorme dānum (quod
pateretur) euitandum. ¶ Vel ſaltim qa
periculū eſſet in mora (vt Bal. poſt Cy-
num. in. l. ſed nec. in. §. ait ꝑtor. ff. ex q-
bus cauſis maiores) ſpolium commit-
tatur. Quicquid Alex. contrarium vo-
luerit in. l. prima. in. §. nunciatio. ff. de
noui operis nunciat. Et Ruynus in. d.
conſil. 43. Quorum opinionem tan-
quam inuitantem ad ſpolia committen
dum. contra. l. meminerint. C. vnde vi.
cum ſimil. Nequaquam obſeruarem.
¶ Ad. l. generali. C. de decurion. lib. x.
Et ad tex. in. l. ait ꝑtor in. §. ſi debitorē.
ff. de his que in fraudem credit. Dico ꝙ
in ipſarum legum terminis periculum
erat in mora. Quinimmo dico in his di
ſtinctionem illam Allexandri de qua. ſu
pra; an iudex abſens ſit vel nō ſit de pro
ximo reuerſurus) neceſſariam nō eſſe.
¶ Que omnia procedere etiam puto &
in immobilium poſſeſſione de quibus
in. d. l. ſi quis, ¶ VLTERIVS in his di-
co ꝙ non tantum vbi periculum ſit in
mora ſed etiam ſi non ſit ſi tamen euidēs
dānum puta ſucceſſiuum pateretur (pu
ta vites aut arbores ob nullam vel malā
culturam deſcriberentur) tunc ſuā di-
ſtinſtionem non obſeruarem. Cum ſua
iura. ideſt glo. in. c. ꝑ. de conſuetud. re-
cti feudi. in verbo expectandi. Damnum
de quo nos minime ꝓſupponāt. Minus
ad caſum hunc noſtrum adaptarentur.
Sed vbi non daremus damnum de quo
ſupra. Sed tātum periculum eſſe in mo
ra, vt dictum eſt, vel alio modo exemplū
daretur, tunc in immobilibus ſuam di-
ſtinctionem tenerem. vt minus q̃ poſſi-
bile ſit Regula. d. l. Meminerint offen-
datur. Argumento. l. ſi quando. C. de in
offic. doctibus cum ſimil. ¶ Cum alia
tamen ſubdiſtinctioñ videlicet. An peri
culum nō imineat quod euenire poſſet
in terminis quibus domus ruinam mi-
naretur, & tunc ſi iudex de proximo ſit
reuerſurus, expectetur. Aut iminet, (pu
ta ꝑdium fieret arenoſum ob alluuionē
ſi q̃ primum non prouideretur de quo
aliquid per Ruynum in conſil. 45. vol.
4.) Et ſequar tunc opinionē Cyni Bal-
di ſimpliciter nō diſtinguendo vt facie-
bat Alexander ad hoc ē textus in. d. §. ſi
debitorē vbi ꝑiculū ē i mora. XXIIII.
58 FAllit vt puto vbi reus pe
titorio conuentus ſimpli
citer exciperet dicēdo ſe
fuiſſe ſpoliatum, non ex-
primendo per quem. Cū
etiam id a, tertia perſona fieri potuiſſet:
In ſimili do rotam in nouis deciſ. 156.
ibi poterat eſſe &c. Quo caſu exceptio
ſpoliationis non impedit petitorium in
choari, vt tenuit Abbas in. c. cum dile-
ctus. num. 12. de ordiñ cognit. & per ro
tam in nouis. 438. Exceptis criminali-
bus vt dicūt, volunt enim ibi ꝙ licet ex
ceptio ſpoliationis impediat exequutio
nem vt per doct. in. c. cum ad ſedem. eo
dem, non tamen iſto caſu cognitionem
& diffinitionem impedit. Cum quis alte
rius odio minime grauandus ſit vt in-

Regula non debet. in lib. vi ℂ Vnde p hanc rationem in iſtis duobus caſibus fallentiam exemplabo & conſequenter in his dicemus, nedum non operari reſtitutionem ante omnia eſſe fiẽdam ſed minus effectum ſuſpẽſium in petitorio, licet regulariter contrarium velint. Innoc. in. c. Ex conqueſtioñ. eodem. Et
69 Paul. de Caſtro in cõſil. 272. per textũ in Clemen. prima. de cauſa poſſeſſ. & propriet. Quinimmo ſubdens verã eſſe cõmunẽ concluſionem, & Regulã vbi poſſeſſorium poſt litem cõteſtatam in petitorio inchoaretur. ℂ SED in hoc vltimo aduertendum eſt quia Canoniſte varia variarunt. Et textus in Clemẽtina prefata in beneficialibus tantum diſponit quanuis per ſuam rationem Abbas in profanis idem eẽ velit. In quibus omnibus obſeruantia mea eſſet. ꝙ ſi in poſſeſſorio nõ tm̃ poſſeſſionẽ ſibi reſtitui peteret ſed aduerſarinm a, iure dominii (ſi quod in re ipſa habuiſſet) ob ſpolium cecidiſſe per. l. ſi quis in tantam in ſuis terminis vt diximus in prima. & 18. fallentia) tunc non ſolum poſt conteſtationem ſed etiam poſt concluſum in cauſa (ſi poſſeſſorium propoſitum ſit) petitorium ab aduerſario inchoatũ ſuſpendat. Moueor non ex Clementina prefata. Sed ex regula de qua in. l. fundi & in. l. fundum. ff. de except. ℂ Nã quia tunc ſententia (ſi feratur in poſſeſſorio) tolleret ſeu tollere apta eſt (vt loquitur Bar. in. l. edita. C. de edendo. num.) effectum in petitorio. Cum tollat dominium (ſi quod habuiſſet) per. d. l. ſi qs in tantam. Ideo nedum ipſius petitorii diffinitionem ſed etiam cognitionem p ea que Bar. & cõmnniter in. d. loco impedire dicendum eſt. Quod hoc in loco poſuiſſe volui quãuis extra noſtrum thema videatur cum ante conteſtationem inchoatum eſſe p̃ſupponamus.

ℂ In quo etiam aduerto dum hoc dixeram non fieri per. d. Glementinam. Quoniam apertum feci volentẽ vti poſſeſſorio tali poſt conteſtationem audiendum (expenſis prius non refectis) minime eſſe. de quibus Bar. in. d. l. Quicqd aliter Anchar. in Clem. prefata. Cuius ratio ceſſat ſi Clementina loquitur in profanis minus extendenda eſt vt infra. ℂ SED ſi ſimpliciter (nil proponendo de l. ſi quis in tantam) poſt conteſtationem in petitorio contra ſe moto ratione puta ſolius detentationis iuxta. l. officium. ff. de rei vendic. vel etiã ignarus ſue poſſeſſionis reintegrari peteret. Superſedendum eſſe minime putarem. Immo potius ꝙ ambo iudicia procedant vt dicebat hoſtiens. in. d. c. Relatus per Imolam. in. d. Clemen. col. 7. Moueor quia prius in petitorio litẽ cõteſtari paſſus eſt. de qua patientia dixeram in fallen. prima. & eſt expreſſus textus in. c. inſinuante. de officio delegati. ibi conſenſerit litigare. Et ideo dicit Abbas in. d. c. ex conqueſtioñ Reum in petitorio dum conteſtatur lis debere proteſtari vt exceptiones dilatorie ſibi ſalue ſint. quod obſeruatur nam ſi poſtea poſſeſſorium inchoaret in petitorio cõtra ſe moto, ſuperſederi obtinebit.

ℂ ET ſi diceretur per Abbatem in. d. c. ꝙ non in vim exceptionis ſed cõuentionis (que petitorium in odium violẽti vt in prefata Clementina ſilere facit) queſtionem hic mouere poſſet. Quod declara per ipſum. Breuiter concludo hoc in noſtris terminis procedens non poſſe moueor quia per conteſtationem ius parti queſitum eſt. vt in. l. Pomponius. in. §. idem ſcribit. ff. de procur. a, ſe igitur abſq; ſuo facto auferri nõ potuit. vt in regula. id quod noſtrum eſt in lib. vi. ℂ Ad ratione. d. Clementine dico eã eſſe limandam in beneficialibus. Argumento. l. in agris limitatis. ff. de acq ren. rerum domin. In quibus violẽtia odioſior eſt. adeo ꝙ lacrime debent eſſe arma Clericorum. Ex eo etiam notũ eſt quia violenter beneficium occupans ſi qua iura i eo habet ipſo iure perdit. ſed in profanis ſententia pro eo neceſſaria eſt. de qua in. l. ſi quis in tantam. Argu

mento.hoc vtitur Ancharan. in c.eum qui.de ꝑbend in. vi. Cum igitur in his odii ratio maior q̃ in profanis ſit conſequentia dicta non tenebit vt per omnes in.l.ſi vero.in.§.de viro.ff.ſolut. matr.

¶ ET ꝙ in beneficialibus & ſpiritualibus ſeu matrimonialibus de quibus in.d.c.ex conqueſtione,ſit caſus ſpecialis ibidem.d. Antonius.in prima.ſolut.Relatus per Imolam in Clemen.dicta,ſubſtinuit.¶ Que prima ſolutio verior mi hi viſa eſt.quãuis ab ea recedere videantur ob maximã rationem quia ius opponendi de pendentia poſſeſſorii poſt litis conteſtationem originari videtur vnde concludunt poſt litem conteſtatam opponi poſſet.d.c.inſinuante. Nam reſponderem ꝙ tunc originari videretur, cum Aduerſarii facto id ante conteſtationem proponere nequiuiſſet. Quia tamen id ſuo facto extitit cauſatum iuxta.l.is qui deſtinauerat.ff. de Rei vẽdic. Pro quo eſt etiam videnda glo. in. d. c.inſinuante.in verbo.poſtmodũ. Ideo ſecundam eorum ſolutionẽ Cauillosã atq; verbalẽ eẽ putarẽ. necnõ dicamus. ꝙ.d.l.ſi quis ad ſe fundum. XXV.

60 TAllit. vt ſic nõ procedat. vbi poſt litem conteſtatã in petitorio ab Aduerſario inchoato ſuper eadẽ re poſſeſſoriũ reintegrande ſeu reſtituende moueretur. Tunc regula ꝙ ante omnia &c. non procedit. Niſi in bñficialibus & matrimonialibus vt dixerã. Inter que bñficialia & profana pro nũc alia differẽtia in mẽtem venit, ꝙ cõtra agẽtem poſſeſſorio reſtituende ſi opponatur de notorio non iure agentis in beneficialibus reſtitutionem impedit,ſecus in profanis. Rota. in antiquis.deciſ.7.dixerã.in.fallẽ.16.& 22. ad verſic.Redeundo &c. XXVI.

61 TAllit.In ſpoliato qui lite pendente poſſeſſionẽ adẽptus erat.non enim reſtituendus veniet. vt extat. ſummarium ad rotam in antiquis.428. Conſidero ꝙ illa deciſio minus ꝓſupponit ſpolium de quo agitur. Immo contrarium profitetur dum vult ꝙ exequutorum autoritate, qui ꝓ. loco extitit ſpoliatus, nunc in poſſeſſione ductus reperitur. Cum neq; alterius poſſeſſionem eẽ debuerit opinari vt ibidem. Vnde contrarium innuit in eo q malitioſe ſaltim ſi non violenter poſſeſſionem ingreſſus eſſet. Vt ſic iſto caſu Aduerſarius (quãuis lite pendente poſſeſſionem adeptus ſit) nihilominus reſtituendus. Facit quia prẽdo etiam &c.vt diximus in fallen. 16. Dicemus in ampliat.prima. ¶SED Quoniam inſtari poſſet ne tuendus ſit vbi eum eſſe ꝑdonẽ cõſtet vt ſupra.in fallen. 16.Itaq; minus iſte de quo nos cum in.d.deciſione profitetur adeptum eſſe poſſeſſionem contra.c.Si contra quos. vt lite pẽden. Tranſibo per mediam viam ꝙ ſi qui prius lite pẽdẽte ſpoliauerit & violẽter ipſe fuerit ſpoliatus, reſtitui debebit. per. d.l.ſi quis.vbi qui ſe prius ꝑtendit. ſpoliatum reſtituere cogitur. vt pondero verba ibi crimen violentie opponat, Quod etiam Rota in nouis. 55.velle videtur.vbi dicitur ꝙ ad inſtantiam illius de cuius non iure clare conſtat (Quem nos intelligimus etiam hunc violẽtum) attentata non reuocãtur.per ea que Innoc.in.c.conſtitutus.oe filiis ꝑsbyt.&. c.ſignificaſti.de diuort.Quod intelligo niſi cum violentia attentata eſſent. Nã ſi attentans deinde ſpoliatus ſit,non reſtituetur. Motus non ex illa ratione ꝙ in pari cauſa melior ſit conditio poſſidentis que mihi ſuper hoc nõ ſatisfacit vt dixi ad fallen. 20.Sed potius quia maior eſt odii ratio iſto caſu in attẽtante. Nam & iudicem ipſum ſpreuit. vt Rota illa per.c.non ſolum de appell. in. vi. ¶ Necnon reuocabuntur ſaltim per officium iudicis. vt mihi videtur dicere ille textus in.d.l.ſi quis in tantam.ibi.ante euentum iudicialis arbitrii. Quem intelligo.in iſto caſu vt dixeram in. fallẽ. 2.Et in.18. ¶ Redeundo ſi nõ violẽter

(etiam ꝙ clam ſpoliatus ſit) ſine vitio tamen per ea que in ſecūda fallentia poſueram, non reſtituetur. per rationes de quibus in prefata Rota. vbi quia poteſt agere de attentatis lite pendente reuocandis. Multo magis poſſidens excipere poſſe dicetur. vt in regula cui actionē damus in. lib. vi. XXVII.

62 FAllit in Militie Ruſtico, & ſimilibus qui ab ignorantia iuris excuſaretur, Nam ſi ſpoliarent eum a, quo ipſi prius ſpoliati fuiſſet (quāuis ex interuallo necnō id violenter facerent) Nihilominus per dominii exceptionem vt puto incontinenti probandi poſſeſſorio recuperande agentem repellere poſſent. de quo vide in Ampliat. 24. XXVIII.

63 FAllit vbi reintegrande cōuentus offerat ſe probaturum negatiuam videlicet actorem non fuiſſe ſpoliatum. In quo caſum ponere oportet in ipſa conteſtationē litis nō ſi poſt excepiſſet. nā ſi couētus tacuiſſet donec actori terminus probatoribus cōſtitueretur, ſibimet ſua taciturnitas piudicaret p ea q̄ i prima fallētia poſuimꝰ. Exēplū fallētie ſit excipiendo ꝙ ſpolii p̄tenſi tempore non ipſe agens, ſed alter poſſidebat. vel ipſe conuentus. Argumēto. l. decem. de verb. obligat. Abbas in c. ꝑ. in. penul. col. eodem. ibidem Imola. Socinus in Regula ſpoliatus añ omnia. in. 6. &. 7. fallentia: Fran. Curtius. in conſil. 71. Socin. in conſil. 106. vol. 2. per. l. colonus. ff. de vi & vi arm. Boerius in deciſ. 238. Qui ſubdit allegādo Alex. hic. in. x. col. verſic. xvi. Fallit &c. ꝙ talis exceptio poſſet opponi a, tertio inſtante, ne res ipſa (quia ſua eſt) agenti reſtituatur. Non obſtante ꝙ ipſe tertius ſpolianti aſſiſtat. vt per Cyn. & Bal. in. l. ſicut. C locati. per Guid. Pape in. ſingul. 276. in commento ſtatuti. ſi quis per literas. Faciunt ſuper his que in fallen. x. Poſuimus, item inducit plura & Rotam in nouis. 259. vbi ꝙ dicenti a, decem annis citra ſe fuiſſe ſpoliatum, obſtaret excipiens ꝙ a, Centum annis & vltra per tempus quo in contrarium memoria non extat, ipſe in poſſeſſiō ſemper hucuſq; fuit. ¶ IN Quibus aduerto ꝙ ſecundum hoc illa rota ſe fundat in titulo iuris hoc eſt p̄ſcriptiō orta ex longeua poſſeſſione, iuxta regul. ſine poſſeſſion. in. vi. iuncta. l. traditionibus. C. de pactis. per quod apparere videtur vt non completa p̄ſcriptione eiuſdem temporis poſſeſſio non ſufficiat cōſequenter hoc eſſe cōtra poſita per Boerium fundantē ſe in ratione poſita in. d. rota. 259. illa videlicet ꝙ qui cōtinuata non ſpoliat. ¶ VNDE diſtinguendo concludo ꝙ aut ſumus in profanis, & tunc (cum in eis neceſſarius color tituli non ſit ſed ſola poſſeſſio ſufficiat ad quem reintegrandum) procedat concluſio Boerii in p̄fata deciſ. vt ſic Reus conuētus in ſua ſimplici exceptione (ꝙ ipſe vel alter tempore p̄tenſi ſpolii poſſidebat) repellat agētē. ¶ Aut in beneficialibus & ſimilibus. puta in terminis c. ad decimas. eodem. in vi. tunc non ſufficiat ſola poſſeſſio, conſequenter minus exceptio nuda. de qua ſupra (niſi colore tituli poſſeſſio corroboretur) ſed requiritur titulus p̄ſcriptionis ad tollendū ius ſpoliati. vt in. d. rota. ibi per quorum primum tollitur ius percipiendi p̄ rectorem iuxta poſita in. c. de quarta. de p̄ſcript. Vnde oportet vt excipiat nedū de continuata poſſeſſioñ ſed etiam de p̄ſcriptione, vel tanto tempore quod ſufficiat ad p̄ſcriptionē. Simili modo quādoq; in profanis dicēdum eſt vt in habētibus cauſam proprietatis admixtā. vt in fallent. 8. dixi. facit quia in iſtis magis ius attenditur q̄ factum vt infra fallen. 36. XXIX.

64 FAllit. in Monacho obtinente Prioratum ad nutum Abbatis, Aut beneficium amouibile, nam ab Abbate ſpoliatus (etiam

pendēte inquiſitione cōtra ipm Abbatē
per ipſum Monachum procurata)non
erit ante omnia reſtituendus. Innoc.in
c.olim.de accuſat.in vltima col. ¶ Sed
dum dicit pendente inquiſitione, Aduer
to ꝙ Rota in antiquis deciſ. prima. &
358.Et Bellem.251. contrarium velle
videntur, ꝙimmo pendente inquiſitionē
reſtituatur. Et ꝙ Innoc. in vltima opi-
ionē hoc voluerit. ¶ Mihi videtur ꝙ
Innoc.totum oppoſitum velit. Quod
etiam dicit in Apoſtilla ad. d. prima
deciſ. Vnde miror. Niſi concludamus
Rotales ipſos primam Innocentii opi-
nionem ſeruare voluiſſe. Que etiam mi
hi videtur equior ex ratione quia quan-
do Abbas ipſe ſpoliat (dum inquiritur,
ad occultandam veritatem id facere vi-
detur vt etiam colligo ex mente. d. c.
cum olim. vbi quāuis de tantummodo
reſtituendo ad Eccleſiam loqui videa-
tur, ſeu ad Monaſteria, ſalua ordinis pꝛ-
rogatiua, vt in. d. apoſtilla nihilominus
eadem ratione in prioratu & obedētia
dicendum eſſe puto. Et concludamus
ꝙ remota inquiſitione prefata. Hec
fallentia probetur per. l. ſi quis con-
ductionis. C. locati. XXX.

Fallit vbi Princeps in poſ
ſeſſorio ſuperſederi man
65 det Abbas in.c.in literis.
in.x.col.eodem. Alex.in
conſil.54.in.2.col.vol.
v. Veron. in conſil. 60. in penult. col.
verſic.& maxime &c. nam tunc non an-
te omnia &c. ſed in petitorio ſolo pro-
cedetur ꝗ fallentia nulli vnꝗ dubioſa fu
it cū ipe ſit viua lex. vt in auc. de cōſul.&
l.deprecatio.ff.ad.l.rod. XXXI.

66 Fallit vt puto quādo prin
ceps poſt ſpolium priuet
de ipſius rei dominio ſpo
liatum. Nam ex hoc etiā
poſſeſſione (ſi quam ha-
beret) ſpoliatus remaneret. Ergo dicē-
dum eſt actione ad ipſam poſſeſſionem
recuperandam. argumēto. l. qui actio-
nem. ff. de regul. iur. Diſpoſitio enim
collata in vnum caſum trahitur ad aliū
in quo maior rō ſubſiſtat. notant doct.
in.l.ſi vero.in.§.de viro. ff. ſolut. ma-
trim. facit quia alias dicendo illa priua-
tio parum operaretur, cum dominii po
tior effectus ſit ipſa poſſeſſio. Facit ꝙ in
alio propoſito habetur per Caſſiador.
in deciſ.5.&.9. in titulo. de cauſa poſ-
ſeſſ.& propriet. ꝙ petitorium habet in
ventre poſſeſſorium quāuis non econ-
uerſo taliter ꝙ iudex datus ſuper pro-
prietate iudex etiam erit ſuper poſſeſſio
ne. licet in hoc aliter communiter dixiſ
ſe videantur. vt per Abbatem in.c.ꝑ.de
ſequeſtr.poſſ.& fruct.col.3. per.l.ſi de
proprietate.C.ſi a,non competen.iudi
ce. Cui Caſſiad.in.d.deciſ. reſpondet.
¶ Pro quorum declarationē id notan-
dum eſt, ꝙ licet hec priuatio abſqꝫ cau
ſe cognitione fieri nequeat, nihilomi-
nus ſi res reducatur ad primeum ſtatū,
ſiue dominium, hoc eſt ad ſpoliantem
dominum,& ſine cauſa quandoqꝫ fiet.
Nec de hoc aliquis queri poſſet. Eſt gl.
communiter approbata quāuis non lo
quatur in iſtis terminis i. c. ab exordio.
35.diſtinc.per.l.ſi vnus.§.pactus ne pe
teret.ff.de pactis.Bar.& doct.in.l.ſi con
ſtante.ff.ſolut.matr.facit quod dicam
in fallen.67. ¶ An autem & quādo per
Principem ſeu ciuitatem talis priuatio,
& ſine cauſa fiat hr̄ per Bar.in prohem.
digeſtorum, vbi de danda recompenſa-
tione ad plenum & per doct.in.l.item ſi
verberatū.ff.de rei vendic. Addo Rom.
in conſil.310. Paul.de Caſtro. conſil.
105. Deciū conſil. 269.& 390. Go-
zad.in conſil. primo, & quāuis hęc
non ſit noſtra materia tamen hoc v-
num dicam per Bart. in.d.l. per.
l. ſi priuatus. ff. qui & a, quibus. ꝙ
iuxta cauſa eſt quando vnius rem al-
teri ob remunerationem conferat ſic
intelligit. l. ſi venditor. in.§. ſi con-
ſtat. ff. commun. prediorum. Quem
non aliter intelligo ꝗ in terminis pu-
blice vtilitatis. vt quia donatarius quid
pro vtilitate publica geſſiſſet. XXXII.

67 FAllit in eo qui ipſo iure cecidiſſet a iure. quod in ipſa re habebat, tūc enim, ſi ſpoliaretur ab illo ad quem res ipſa ventura eſt (puta ſi emphiteota qui non ſoluiſſet canonem ſpoliaretur a, domino directo) Reintegrari non debet Alex. in cōſil. 6. vol. 5. col. 5. & 6. Iaſon in. l. 2. C. de iure emphiteot. Caſſiad. in deciſ. 2. ſub titulo. locati. ℂ Ipſo iure intellige oſtenſa domini voluntate. per tex. in. c. potuit locati vbidem Apoſtilla. & in allegatis in d. deciſioñ. ℂ Itē intelligas de eo cui obuentura eſt vt ſua, ſi volumus euitare contrarium quod daretur de. c. ſi Eṗs. de cōceſſ. ṗben. in. vi. ℂ Obſtat nihilominus glo. ibidem dum dicit de vſufructuario. cogita. ℂ Concluſionem non intelligo in ſpolio violento. arg. d. l. meminerint. nam tunc nedum reſtituere debet. per. d. l. ſi quis ad ſe fundum. Sed etiam ius obuentum amiſit. p l. ſi quis in tātam vbi amiſit id quod prius habebat, & minus perſonalis vis fuerat commiſſa. niſi dicas. ꝙ illud pēdente iudicio. vt poſuimus in prima fallen. & in. 8. ℂ Et tunc, ſi emphiteoſim erit Eccleſiaſtica minus (ſi pēdente iudicio vis commiſſa ſit) habet in iure tali obueniente Eccleſie preiudicare. Cum ṗlati delicto nullo modo Eccleſie ṗiudicium afferri poſſit vt in alio propoſito dixit Abbas in. d. c. potuit. XXXIII.

68 FAllit in Principe qui etiā ſi violenter quem de ſua poſſeſſione priuet. Spoliatus nō reſtituetur. Bal. in conſil. 399. ſeu 345. vol. ṗ. cum in Principe violentia nō ṗſumatur. Immo eo ipſo dicitur declarare ius poſſidenti non competiiſſe, ſeu eū a, feudo cecidiſſe. Crauett. in conſil. 5. num. 7. ℂ Subdens illud idem eſſe in iudice inferiore abſq; citatione aliquē expellente. Sed contra eſſe dicendum opinor, atq; moueor per ea que in. 18. & 31. Ampliationibus dicam. Reſpōdeo ad Baldum in conſil. 27. vol. 5. in fine. ꝙ non loquitur in caſu iſto vbi ratio. d. l. meminerint. aliud operatur. Neq; obſtat quod Decius in conſil. 191. quia loquitur in dubio quo caſu iudex procedendo ſeruatis ſeruandis cōcluſio ſua tenet. nec ṗſumitur ſpolium niſi de notorio nō iure immiſſi in poſſeſſione cōſtaret. vt per eundem Decium & in fallen. 16. dixi. Ad quod me videbis in ampliat. 26. dum de ṗdone loquar. ℂ Sed ſi dum in poſſeſſionē immittit ſine cauſe cognitione, non ſeruatis ſeruandis, vel ſine citatione procedat. quāuis notorie conſtaret de nō iure ſpoliati agentis, tamen poſſeſſionem reſtituere eundemq; reintegrare debebit. Cum eundē ſine citatione poſſeſſione priuare nō debuiſſet, conſequenter ſpoliare. d. l. meminerint. Quod intellige niſi ſpoliatus iā prius in ea re occupāda vim perſone intuliſſet. vt dicam. in fallen. 44. in quo ſaluarem Crauettam. XXXIIII.

69 FAllit in his iuribus que non ſunt iuxta de ſe penes priuatas perſonas ſeu que ſunt ṗter legem, nam ſpoliatus ab illis nullo modo reſtituēdus eſt. niſi de ſuo titulo edoceret, Cyn. & Petrus in l. ſolēnibus. C. de fide inſtrum. Vnde Florian. in. l. ficuti. iu. §. ſed ſi queratur. ff. ſi ſeru. vendic. dixit ꝙ quando ṗſens ſtatus origini nō contradicit, neq; conſenſit, ſed eſt ṗter eius rationem ſiue naturam, vt quia quis in quaſi poſſeſſione vectigalis exigendi eſſe reperiatur vel in loco iuriſdictionis exercende ſimiliūq;, tunc quaſi poſſeſſio nō prodeſt niſi de titulo edoceatur, ad quod Bar. in. l. herēnius. ff. di decur. Vñ Lucas de pēna. in. l. quecunq; C. de fundis limit. lib. xi. Dicit ꝙ ſi aliqs reperitur poſſidere regalia in terris demanii Regis aut demania baronum in terris eorum ea niſi oñdat priuilegium tenēdi dimittere tenetur. Quod ēt refert Capicius. in deciſ. 77. & vide ſuṗ. falen. 22. verſic. ſequitur. XXXV.

70 FAllit in poſſeſſore ficto vigore ſtatuti vel conſuetudinis qui vere poſſeſſionẽ non apprehendiſſet. Exẽplum vbi ſtatuto cauetur poſſeſſionem defuncti heredibus continuari. que de iure non cõtinuatur vulgata.l.cum heredes.ff.de acquiren.heredit. Nam ſi heres ſpolietur non gauderet beneficio reintegrande. ſed tantum vti poſſet interdicto adipiſcende. l. fin. &.l.inuaſor.C.vñ vi. Bar. in.l. ſi de vi. ff.de iudic.Bal.in auc.defuncto. C ad tertul.in col.penul.quem ibidem in addit. ſequitur Alex.& in ſuo conſil. 37. in 5. vol. Boerius in deciſ. 238. in fine. Subdens per Iohã.Fabrum.in.§.ꝑ.& in.§. retinende.inſtit.de action. Eum agere poſſe de vi turbatiua. Que tamẽ fallentia limitanda ẽ in terminis. l. ꝙ meo.& l.prime.in.§.ſi iuſſerim. l.titulo nr̃o. Late dicemus. in ampliat. 44. ¶ Per que ibidem dicenda de Principe inueſtiente,per anulum, hec fallentia reditur periculoſa. Niſi vel dicas ꝙ in terminis iſtius fallentie non preſupponimus actũ corporalem,de quo ibi. Sed ſolã & ſimplicẽ ſtatuti diſpoſitionẽ cõtinuantis,& nõ ſubdẽtis,vt talis ficta pro vera poſſeſſiõe hẽatur.de quo ibi dicã. XXXVI.

71 FAllit in eo qui de beneficio ab ordinario prouiſus eſt,nam ſi ab alio qui prouiſus eſſet a Papa de eodẽ beneficio (quod puta vacauerat in vno de ſex menſibus per Regulam Cancellarie reſeruatis)ſpoliaretur. Reſtitui non deberet. Bellem. in deciſ. 342. Ex ratione quia reſeruatio nedum titulum ſed etiam poſſeſſionem inficit. vt not.in.c.ſi eo tempore. de elect.lib.vi.& in.c.vt noſtrum. de appellat.habetur in antiquis deciſ. 7. &. 56. Caſſiador.in prima deciſ. de reſtit.ſpoliat. ¶ Reſeruatio enim id operatur ne videlicet, poſſeſſionem habere dicatur. Dummodo ſpecialis non generalis reſeruatio eſſet. vt in.d. deciſ. 7. niſi generalis eſſe notoria de qua cõſtaret. & cum decreto irritans.&c. iuxta c. licet.de ꝑben.in.vi. Nam tale decretum habet implicitam inhibitionem,vt ecõtra Caſſiad. vbi.ſup.deciſ. 2. Vnde reſeruationes Capellanorum Collectorũ Subcollectorum,non impediunt reſtitutionem cum poſſit eſſe dubium vtrũ talia beneficia reſeruata dicantur. cõſequenter in reſeruationẽ de qua ſupra cõprehendantur. hec Rota in nouis. deciſ. 16. ¶ Sed aduerto ꝙ hac ratione ſtãte videlicet ꝙ poſſit eẽ dubiũ &c. deſtrui videretur id quod vltimo loco Caſſiadorus dixit in prima. deciſ. ꝙ in literis prouiſionis beneficiorum collectorum dicitur. dudum beneficia collectorum reſeruauimus irritum decernentes &c. Itaqȝ generaliter vult ꝙ vbi decretum apponatur ibidem reſtitutio impediatur. Sed hoc videtur eſſe falſum per rationẽ de qua vbi ſupra.per Rotã in nouis. Vnde dubius eſt paſſus vt dicitur in in fine ꝑfate Rote ac ſuper eo cogitandum. ¶ Contra fallen.facit quia in remedio Canonis reintegrande. 3. q. prima.ſola poſſeſſionis probatio ſufficit. vt per.d.Antonium,in.c. ſepe. eodem poſt Innocen.vbi etiam Abbas. & in.c. cum ad ſedem. Qua de re videtur eſſe dicendum ne infectio cauſata ex. d. reſeruatiõ obſeruari debeat. Item ſi fallentia ſtaret via procurandi ſpolia eſſet aperta cõtra.l.meminerint. C. vnde vi. c.licet.Epſ.de ꝑbend in.vi. & quis ſibimet ius diceret. Contra.rubr.C. ne qs in cauſa propria &c. Sed reſpondetur ꝙ per reſeruationem tollitur omnis effectus iuris atqȝ fit ne poſſeſſor beneficii (quiue de eo ſpoliatus ſit) Remedio.d. Canonis vti valeat dumo reſeruationis inſtrumentum,notoriam rem hoc eſt notorium non ius agentis reintegrande reddat. nam ex tali reſeruatione poſſeſſio dicitur diſcolorata.nõ autem quando de non iure agentis aliter conſtaret vt per Caſſiad.vbi ſupra num.6.hoc ẽ non ius ipſius nõ cõſtaret ex facto ſuo.

vbi vide. Quod rem notoriam reddit
vbi contra illud inſtrumentum nil co-
loratum opponatur iuxta not. per. d.
Antonium,in.c.in literis.de reſcript. p
Ioh.an.in addit.ſpecul.in titulo de ex-
ceptionibus §.1.verſic. Aureus. ¶ Vel
minus poſt concluſionem in cauſa no-
torium fiat. Nam tunc probationes rē
notoriam reddunt. vt per Abbatem &
Imolā.in.c.ſignificauerunt,de teſtibus.
¶ Per quam ſolam rationem videlicet
quia tollitur effectus iuris &c.(ſi recte in
tueberis) Socin.in.l. rem que nobis. in
6.queſtioñ.dedit vnam reſponſionem
argumentis Aretini in.§.noſtro. in pe-
nul.col.¶ In quo tamen aduerto ꝙ nō
eſt ius agentis id quod reſtitutionē ante
omnia fiendam competere faciat. Sed
odium ſpoliatoris.vt etiā dicit Abbas.
in.c.ſuper queſtionum.in num. 8. eo-
dem,& probatur in Clementina prima,
vbi Paul.de Eliazariis,& Ioh.de Ligna
no,de cauſa poſſeſſ. & propriet. Pro-
pter quod Socini reſponſio inepta eſſe
videtur. ¶ QVAPROPTER cō
cluderem, ꝙ ſi ſpolium in perſonā vim
inferendo commiſſum eſſet. fallētia nō
procedat. Sed diſpoſitioni. d. l. ſi quis
ad ſe fundum locus exiſtat. &.l.ſi quis ī
tantam in ſuis terminis vt alias in prima
fallentia intellexi. hoc eſt ad ſimilitudi-
nē illius legis ius reſeruationis amittat.
Do rotam in nouis.393. num.4. facit
quia Clericorum arma ſunt lacrime vt
dixeram in fallen.14. Circa finem. Er-
go &c. ¶ Nec obſtat ꝙ reſeruatio ope
retur ne talis poſſeſſionem habere dica-
tur,quia illud procedit ficte nos autem
ꝓſupponimus veritatem. ꝙ videlicet ve
re ſpoliauerit vt ſupra. In qua vera vio-
lentia ſuccedit odii ratio. ex qua leges ꝑ
fate fundantur. Veritas enim fictioni ꝑ-
ferēda eſt.vt in noſtra materia ab aliud
propoſitum dicit afflictus in deciſ. Nea-
polit.299.Ergo &c. ¶ AVT Spoliū
ſine violētia perſonali de qua ſupra fuiſ
ſet,& tunc fallētia noſtra procedat.ſal-
uata vt ſupra per Socinum, ac ſi reſerua
tiuus nō ſpoliaſſet. Neq; cōtra poſſeſſo
rē ius ſibi dixiſſet. Ex quo vigore noto-
rie reſeruationis pro poſſeſſore non ha
bebatur vt ſupra. Sed potius vacantem
poſſeſſionē adeptus eſſe videatur. Quic
quid quidā dixerint volētes per reſerua-
tionē non eſſe infectam naturalē ſed ci-
uilē tantum poſſeſſionē,de quibus in an
tiquis deciſ.56.nam in remedio reinte-
grande circa beneficialia ius magis attē
ditur ꝙ factum. Inde ē ꝙ reſtitutio abſq;
titulo ſaltim colorato non datur ſecun
dum oēs in.c.in literis. per rationē ſepe
dictam,ne detur vitioſus ingreſſus con-
tra.c.vnico.de eo qui immittitur in poſ
ſeſſ.cauſa rei ſeruā.in.vi dixeram.in fal
lē.22.Exēplatur per Caſſiador. eodē.in
deciſ.8. ¶ Que in ſpolio non violento
vt ſupra procedūt,niſi poſſeſſor ipſe ſpo
liatus lite pēdente extitiſſet. nam tūc ad
recuperandam poſſeſſionē iudicis offi-
cium daretur. Quod nedum poſſeſſori
ſedet nudo detētori pro recuperāda im
partitur.vt notat Innoc.in.c.dilecti.de
maior.& obedien.dicit Rota ꝑfata.56.
Melius tñ dr per Caſſiad.in deciſ.3.eo-
dē.Quod in viridi obſeruantia eſt,vt iu
dex notorie non ius habēti reſtitui non
permittat.Et ex officio ſuo reuocare at
tētata non poſtponat.In antiquis.deci-
ſioñ.5.ſed ſequeſtret vt tenuerunt Bu-
trius ī.c.ī liter.& Frācus.in.c. bone.de
appell.in.vi.¶ Quod aūt dixi mō de li-
te pēdente, intelligo ſi per attētatorum
viā reintegrari petatur.& tūc non opor
teat titulum colorari. Rota.in nouis.
14.quāuis Abbas in.c. in literis. eodē.
num.26.aliud velit. Atq; dicunt non
colorari titulum cum & ſi non appare-
at de non iure agētis tñ quia ius oſtendi
tur,& iudex,reuocantur.Si vero appa-
ret non fiet reſtitutio eidē. Sed ab habē-
tē poteſtatē tertie perſone prouidēdum
ē vt hr in.d.Rota.14. vbi quatuor diffe
rētie ponuntur,An per viam attētatorū
vel per viam interdicti vnde vi ad poſ-
ſeſſionē recuperandam procedatur Vi-
dēdus ē Caſſiadorus in deciſ.3. vbi ſuꝑ

ſignans

ſignans alias differentias remiſſiue vt p Butrium,& Abb.vbi ſupra. ¶ Que etiã de ſpolio ſiue violentia procedunt niſi agẽs poſſeſſorio ipſo,initatur etiam reſeruatione vt quia veniat ex collatione inferioris a,Papa beneficia huiuſmodi conferendi poteſtatem habentis. ¶ Vel ex collatioe exequutoris deputati a,Papa in forma communi, nam tunc ratione deficiente fallentia ceſſat. vt Bellem. deciſ.6. ¶ An autem poſita ſub hac fallentia procedunt in decreto irritãs &c. .Adpoſito (vt conſuetudinis eſt magis q̃ de iure)in literis acceſſus,& regreſſus, atq; cohadiutorie,cum futura ſucceſſione que in reſeruatioñ ſpeciali &c.Caſſiador .eodem de reſtit.ſpoliat.dicit ꝙ ſic. Secus in decreto alternatiue Epõ côceſſo. Vbi etiam dicitur ꝙ hec in decreto beneficii vacaturi procedunt non aut in appoſito iuxta prouiſionem vacãtis (quod non eſt obliuioni tradendum) ſuper ratione diuerſitatis Dñi de Rota variarũt adeo ꝙ vltimo loco recurſum habuerunt ad.l.nõ omniũ rõ reddi poteſt.ff.de egibus. XXXVII.

72 TAllit in intruſo côtra formam.c.ii.vt lite penden. nã ſi ſpolietur vigore exequitorialium ab eo qui in poſſeſſorio obtinuiſſet non erit reſtituendus vt per Caſſiadot. deciſ.9.de cã poſſeſſ.& propriet.cũ allegat.Immo ip ſa intruſio per viam attentatorum reuocaretur. Sicuti fieret trãſlatio poſſeſſionis ĩ alterũ facta,verbi gr̃a permutationis in alterũ facte Rote ĩ nouis deciſ.3.In antiqs.5.Caſſiad. vbi ſupra. ¶ Quis aũt dicatur intruſus Calderinus poſuit in côſil.12.nedũ. qui bñficiũ ſine titulo vel tituli colore occupat: ſed & ſi cũ colore non tamen canonico Addas.l.fin.C.vn. ui. XXXVIII.

73 TAllit in poſſidente vigore reſignationis in ſui fauorem facte in manibus Pape eum ſimpliciter admittẽtis de beneficio electiuo , puta Abbatiatus decanatus ſiue prioratus alteriuſue ſine conſenſu eligere debentium. nam ſi intra trimeſtre tẽpus,quod datur eligentibus poſſeſſioñ ſpoliaretur nedum non ante omnia, ſed nec aliquo modo reſtituendus eſt. Boerius in deciſ.2.in lib.p̊.num.34.ex ratioñ. Quia in p̃iudicium eligere debẽtium aliquo modo reſignari non potuit.per.c.1.& 2. de elect. Cum quo tranſirem in ſimplicibus terminis admiſſionis,& non alio modo,nam Papa ſimpliciter admittendo velle non videtuř iuri tertii derogare,dicit enim princeps quãuis legibus ſoluti ſumus tamen legibus viuere volumus·l. ex imperfecto . C. de teſtam.l.digna vox.ff.de legibus.eſt bonus tex.in.c.propoſuit . ibi intentionis noſtre non eſt.de conceſſ.p̃ben . Induco etiã Andr.de Silua in tractatu de benef.in tertia parte in prima queſt . dum vult ꝙ litere Pape nunquam p̃iudicant electoribus niſi exprimatur. Vnde potius dicendum eſt ꝙ Papa ſimpliciter admittendo non fuerit recordatus licet enim diuinare vt legum correctio euitetur.c.cum expediat.de electiõn.Item induco quia in dubio non cenſetur Princeps vti poteſtate ſupra legem.habetur in.l.ii.C.de teſtam.milit. ¶ Quare côcludo talem ſimplicem admiſſioné nullum tribuere ius,conſequenter ſpoliato agenti poſſe obiici defectum notorium ſui iuris.de quo in.c.ad decimas.eodẽ. in.vi. ¶ Vel notoria exceptio defectus proprietatis.de quo in.c . conſtitutus. de filiis p̃sby.habetur in.c. in literis eodem,& pluries diximus . ¶ Quod tamẽ limito niſi in literis cauſa clauſa in corpore iuris inſerta eſſet . ¶ Vel tali ratioñ ſubnixa, que Papã ad derogandũ veriſimiliter traxiſſet . argumento . c. ſuper literis. de reſcript . ¶ Vel ſi cauſa non ſit,nihilominus idem ſi Papam plenitudine poteſtatis vti voluiſſe pateret. In bñficialibus enim dicere poteſt: Ita volo.ſic intelligo textũ in. d.c.propoſuit.ibi qui ſecundum plenitudinem

poteſtatis de iure poſſumus ſupra ius
diſpēſare.ſic etiam.habetur in.c.ii.de p̄
ben. Videndus eſt Silua. in ſecunda par
te in.q.prima.de bn̄f. XXXIX.

FAllit.in eo qui naturali-
74 ter tātum poſſidebat,qui-
ue a,ciuiliter tantummo-
do poſſidente ſpoliatus ex
titiſſet. Ex ratione Bartoli
in.l.1.§.interdictum.ff. vti poſſid. Illa
videlicet quia naturaliter poſſidens ſem
per ciuiliter poſſidentem turbare vide-
tur. Vnde etiam violenter expelli potu
it. Iuxta.l.vt vim.ff.d iuſtit.& iur̄.Abb.
& doct.in.c.cum veniſſent. eodem. etiā
cum armis,atq; frangere hoſtium clau-
ſum,ſi propter clauſuram naturalē poſ
ſeſſionem recuperare impediretur.Bar.
in.l.3.in.4.queſtion.C.de pignor.Cor
neus in conſil.193.in prima colū. & in
conſil.28.col.3.lib.3. Curtius Iunior.
53.col.fin.Crauet.conſil. 6.num.12.
℃ Intelligitur tamen habere ciuilem ne
dum qui propter abſentiam ſuā,& igno
rantiam occupationis facte de naturali,
ſed ꝙ oporteat eum probare neminem
in fundo illo reliquiſſe. Alias per eum
qui in fundo remanſiſſet puta colonum
ſicut etiam ciuilis & naturalis retinetur,
ita (& eo deſerente) amitteretur.Socin.
in conſil.15.col.ii.lib.4.dūmodo tota
familia expulſa fuiſſet.vt per Gozad.in
cōſil.86.& Crauett.vbi ſup̄.℃ Redeun
do ſi naturaliter tantum poſſidēs expel-
latur,nedum non ante omnia, ſed nec
aliquo pacto erit reſtituendus. faciunt
que Imola in.c.potuit.locati. ℃ Que
ratio dicta concludit ne hoc procedat
in vſufructuario qui naturaliter tantum
poſſidere dicitur.vt in.l.noſtra vel in a-
lio qui iuſte naturalem poſſeſſionem re
tinere poſſet. talis enim naturalis alio
reſpectu appellatur ciuilis vt dixeram L.
l.1.num.24.Vbi tenui ꝙ ēt ciuiliſſima
appellari meruiſſet. Propter quod ſi
vſufructuarius ab alio ſpoliatus extitiſ-
ſet nihilominus & ipſe ciuilem (hoc eſt
ea que in animo tantum fundata eſt vt
cōmuniter vocant) habere dicetur. Ap
pellaturq; ciuiliſſima vt oſtendatur ad
ſe trahere naturalem.non obſtante ciui
li apud alterum vel etiā ipſum proprie-
tariū (de quo Abbas.in.c.olim. num.
12.eodem) exiſtētem. ℃ Fallentia hec
eſt ſatis optima qua de re concludendū
eſt ꝙ ſi reuerſus a,nundinis. de quo in.
l.clam poſſidere. Violenter expelleret
naturaliter ingreſſum vt ſupra. (dūmo-
do quāprimum ei facultas competiſſet
id feciſſet) expulſus non ante omnia re
ſtitueretur. Secus ſi non quāprimum vt
ſupra. Sed paſſus eſſet alterum aliquan-
tiſper in poſſeſſione morari, nam tunc
ex illa patientia ſua etiam ciuilis perde-
retur.Bar.& omnes.in.l.ſi de eo.in.§.p̄
eodem.Abbas in cum veniſſent eodem
in vltima col. Crauettam vide referen-
tem oltradum in conſil.72.Incipiente.
ante contra ſaracenos in fine dicentem
ꝙ id quod agit ſpoliatus pro recupera
tione Rei ſue dicitur defenſio & ſpolia-
tionis nomen ignorat. XXXX.

FAllit vbi qui ſpoliauit in
ipſa poſſeſſione per Papā
ex certa ſcientia ac ſpolia
75 tionis,ſeu intruſionis, mē
tione facta cōfirmaretur.
vt Rebuffus in tract.de Pacificis poſſeſ
ſor num. 259. Latius in Ampliat.
19. dicam. XLI.

FAllit in eo ꝗ quāuis a,poſ
76 ſeſſione deiectus ſit nihilo
minus eam retinere dici-
tur,ſi eius ſeruiētes adhuc
in eadem. poſſeſſione cō-
morentur. non enim tunc ſpoliatus di-
ceretur. eſt tex. in. l. prima,in.§.non
alii.ff.de vi & vi arm. Refert afflictus
in Neapol. deciſioñ. 300. in fine.
Credo tamen ꝙ ſi deiectus Redeun-
do ad poſſeſſionem per occupantem
nō admittatur. Bñficiū.d.l. ſi quis ad ſe
fundum.vti poſſet.vel. c. reintegranda
vt cōiter indiſtincte cū intelligūt Argu-
mēto dictorū in.4.ampliat.dū dixerā ꝙ
ſi deficeret vnus nūmus &c. XLII.

FAllit in ſpoliãte qui voca-
batur puta. C. & agit peti-
77 torio non voluntarie ſed
potius coacte. hec eſt fa-
cto aduerſarii ſui, B. Nam
quãuis Aduerſarius ipſe inſtet ante om-
nia reintegrari, vel ſaltim poſſeſſorium
terminari. non propterea reſtituendus
eſt. Ex quo ipſe. B. Aduerſarius ſimili
modo ſuſpenſo poſſeſſorio reintegran-
de (ſuper quo fuerat condemnatus &
ante exequutionem ſpoliatus a. C) age-
re petitorio ceperat contra. A. qui ip-
ſam condemnationem obtinuit. Ratio
illa eſt quia ſi. C. ſciens cauſam petitorii
per. B. cõtra A. agitari taceret, ſibimet ĩ
petitorio p̃iudicari poſſet. Iuxta. l. ſepe.
ff. de re iudic. habetur. in. c. cum ſuper.
eodem titulo, Clarum exemplum eſt in
vltimis deciſ. Rote. 18. ĩ verſic. Ricchar-
dus. Et imputandum eſt eidẽ. B. Qui an-
te finitum poſſeſſoriũ. contra petitoriũ.
A. inchoaſſet vt in eadem Rota. XLIII.

78 FAllit in intruſo in Roma-
nam ſedem violenter. qui
ſi ſpoliaretur nõ ante om-
nia (hoc eſt antequam ſu-
per electione cognoſca-
tur) reintegrari deberet. Dicit ſpecul.
in titulo de Petitor. & poſſeſſ. in. § quo-
niã. per tex. iii. q. prima. c. fin. § patet.
Per rationem quia ſi reintegraretur non
adeſſet iudex coram quo conueniri poſ-
ſit hec ratio ceſſat in Epis inferioribus
vnde in eis fallentia ceſſet. XLIIII.

79 FAllit in ſpoliato ab admi-
niſtratione propter pro-
batã dilapidationem. c. li-
cet Ely. § quia vero. de Si-
mon. Specul. vbi ſupra
quod eſt rõe criminis cõmiſſi. ¶ vñ gña-
liter dicendũ ẽ in ſpoliato a iudice pro-
pter delictũ ita ꝙ ſpolium vel pars pene
vel tota dicatur. In qua gñalitate pluri-
mo caſus quos ibidem ſpecul. fallentias,
vocat dum allegat. c. de manifeſta. 2. q.
prima. & c. euidentia. de accuſ. in hac ſo-
la comprehendamus. ¶ Et nihilominus
aduertendũ eſt ꝙ quia in his iuribus ha-
betur iudicem (vbi notorium delictum
eſſet) ex officio quem poſſeſſione priua-
re poſſe, vt etiam notatur in. c. accuſa-
tum de ſimonia. ideo magnam limita-
tionem ad ea que diximus in fallen. 39.
in fine dum ibidem dictum ẽ ſpoliatum
etiam violenter non poſſe ex interual-
lo ſuam poſſeſſionem recuperare habe-
mus. nam p. d. iura patet id limitari vbi
notoria violentia eſſet qa ex officio iu-
dex prouidebit. Argumento, rubrice. C.
ne liceat potentior. nã talis violentia de-
lictũ eſt. faciũt que infra in. fallen. 58. &
vide ſupra in. 33. fallen. cõueniũt hic po-
ſita. in. c. ſignificaſti. de diuort. XLV.

80 FAllit in ſpoliato qui per
viã exceptionis non actio-
nis ſpolium propoſuiſſet
non enim ante omnia re-
ſtituetur etiam ꝙ per pro-
bationes iã factas de ſpolio notorie con-
ſtaret, ex ratione quia exceptionis finis
non conſequi eſt ſed ſe tueri. Quod pro
intellectu. c. Ecce. 24. q. iii. dum dicit cri-
mina vbicũq; clareſcãt punienda eſſe, no-
tãdũ eſt. ¶ Pro hac fallent. facit Abbas
in. c. cum dilectus in. 6. not. de ordiñ co-
gnit. vbi quãuis loquatur de exceptio-
ne propoſita cõtra ciuilem actionem ea-
dem rõne tenet qñ cõtra criminalem. Se-
quendo ſpecul. &. d. Antoniũ, ad num.
18. vide glo. in. d. c. in verbo. in modum
necnõ diſtingue aut crimina talia ſuper
qbus ex officio procedi valeat. & fallen-
tie ſit locus alias minime, etiam omnino
vide que in ampliat. 51. dicam. XLVI.

FAllit in ſpoliato qui pe-
tat reintegrari ab eo qui
81 prius cõtra ſe diuerſo mo-
do egiſſet, nã ſecũda que
eſt qõ ſpoliationis nõ fa-
ciet in prima ſuperſederi. Sunt enim mu-
tue petitiones vt dicit glo. in. d. c. cũ dile-
ctus. in verbo modũ. de ordine cognit.
¶ Niſi prima queſtio mota criminali-
ter fuiſſet vel in ſpolio de maiori parte
bonoꝝ vt ſpecul. dicit in rubr. de petit.

& poſſeſſ. nam quia taliter ſpoliatus ob
facultatuũ defectũ cauſam perdere poſ-
ſet, ideo ſuccedit id quod nec nudi con-
tendere neq; inermes inimicis oppone-
re nos debemus. habetur in. c. oportet.
& in. c. frequens. de reſtit. ſpoliat. in. vi.
Vnde ante omnia hoc eſt antequam ſu-
per prima cognoſcatur, in his duobus
caſibus eſt reſtituendus. & hec fallentia
limitatur ſic per ſpecul. de cã poſſeſſ. &
propriet. §. p̃. verſic. illud. quem Abbas
in. c. cũ dilectus de ordiñ cognit. num.
17. Sequutus eſt. Referens hoc eſſe mi-
rabile q̃ actio operetur effectum ſuſpen
ſiuum cuius natura eſt operari effectum
cõſequutiuum. Quod vltimum tu ſubli-
mita vt dicam. in ampliat. 51. XVII.

82 Fallit ĩ ſpoliato ab eo quẽ
ipſe paulo ante ſpoliaſſet
dicitur enim non ſpoliaſ-
ſe ſed ſuam poſſeſſionem
continuaſſe. Abb. in. c.
olim. el. p̃. num. 9. eodem. non ſic ex in-
teruallo tunc enim dicitur guerra ſiue
vindicta. vt ibi Abbas. de hoc in. 19. fal-
lẽ. dixi. di cã in ampliat. 24. in fine per q̃
hic non me extendam. XLVIII.

83 FALLIT in ſpoliato qui
a non malitioſe abſente
integrari petat ſpecul. vbi
ſupra. per. c. conſultatio
nibus. de officio deleg.
Nam non reintegraretur quamuis in
poſſeſſ. cauſa rei ſeruande mittendus ſit
vt ibidem notatur deinde procedendum
erit ad ſecundum decretum cum hic ſen
tentia diffinitiua non requiratur. Vnde
hoc abſq; litis conteſtatione fit vt Ab-
bas ibidem. ¶ Quod minime eſt in poſ-
ſeſſ. recuperande ſiue adipiſcende. Sunt
enim hec maximi preiudicii, propterea
(vt dicit hic Bar.) ordo neceſſarius erit
itaq; conteſtãtio litis. que contra abſen-
tem fieri nequit auc. offeratur. C. de li-
tis conteſt. ¶ Sed aduerto q̃ hec ratio
conuenit & ſi nõ iuxta de cauſa abeſſet.
Item regulariter alteri conditio iniqua
ferenda non eſt vt in vulg. ſpoliato igi-
tur p̃ñti alterius abſẽtia iuxta nõ hẽt p̃iu
dicare. ¶ Vñ cogito rõnẽ in. d. c. eẽ. illã
quia ſpoliatus illas lr̃as impetrauit conti
nẽtes cãm decidẽdam poſſeſſionẽq; reſti
tuendã eẽ infra certũ tp̃s. in quo abſens
ſui p̃ñtiam exhibere nõ potuiſſet. Abſen
ti igr̃ iuxta de cã per p̃ñtem illo mõ im-
petrãtẽ iniqua cõditio afferri nõ debuit.
hoc mõ nõ aliter cũ hac fallẽtia tranſibo
videlicet infra tempus veriſimilis noticie
& infra quod abſens comparere potuiſ-
ſet. iuxta. l. primam. ff. ſi quis caution.
¶ Quã tñ limito non procedere vbi cũ
perſonali violẽtia ſpolium commiſſum
fuiſſet. hoc modo reſtringo diſpoſitio-
nẽ prefati capituli, vt minus regula no-
ſtra offendatur. argumẽto. l. ſi quando.
C. de inoffic. dot. cum ſimil. & vulgar.
Eo enim ipſo quo violentiam perſonalẽ
commiſit cogitare debuit ſpoliatum eſ-
ſe reclamaturum. Pro quo do textũ in.
d. c. olim. El. p̃. in verbis. ibi & quos con
trouerſiam ſe moturos ſuſpicari debue-
rat. eodẽ. titulo. nr̃o. in odiũ igitur vio
lẽti puto abſq; litis cõteſtatione ac tẽpo
ris curſu expectationeq; ſpoliatũ eẽ reſti
tuendũ. ¶ Atq; finaliter cõcludo, q̃ hec
fallẽtia nõ procedat ĩ terminis d. l. ſi quis
ad ſe fundũ. vbi perſonalis eſt violẽtia. vt
eã intelligo. & in examine ip̃ꝰ regule di-
xerã ſed tñ in terminis. d. l. ſi quis in tan
tam, vbi vis non dr̃ perſonalis. Sed ẽ rea-
lis. vt ibi alienarum re℞ &c. ¶ Que lex.
videtur obſtare ſi recte intueberis quia ſi
mili modo vult ſpoliatum añ omnia eſ-
ſe reſtituendum. nam quia vult ſpolian-
tem ſi quod ius habebat amiſiſſe, multo
fortius ſpoliatum eſſe reſtituendum. cũ
ſi dominiũ p̃dat de eo excipere nequeat
igitur vt reſtituat. argu l. ii. ff. de iis qui
ſunt ſui vel alieni iur. ſed dic illud a, pre
ſente quãuis de dñio excipiẽte. XLIX.

84 Fallit in ſpoliato cui poſ-
ſeſſio ſub conditione tra-
dita eſſet nam ſi conditio
ne pẽdente ſpolietur non
eſt reſtituẽdus. d. c. olim.
El. 2. eodem. Quod procedit quia con-

ditio reſpicit ſpoliantem ipſum hoc eſt
ſi voluerit talis & ille talis fuerit ipſe ſpo
lians eo enim ipſo quo ſpoliat, tacite ſe
nolle declarat. conſequenter eum non
poſſidere & quoniam primus ille qui de
dit poſſeſſionem a ſe abdicauit ſequitur
ꝙ ipſe ſpolians vere ſpoliare non dici-
tur, ſed vacantem poſſeſſionem occupa
re. tanquã ſibi ratione ſui iuris pertinen-
tem, & reuertentẽ vt ibidem. ¶ Quod ẽt
procederet vbi ſpolium fieret cum vio
lentia per eandem rationem, quãuis vio
lentia quoquomodo tunc punibilis ſit.
cum crimina vndecunqꝫ claruerint pu-
nienda ſint vt i iurib' vulg. nõ ſic vbi a, ter
tio ſpoliaretur tũc. n. rõ de qua ſupra ta-
cite declarationis ceſſat. igitur &c. L.

85 Fallit in ſpoliato qui con-
tra leges poſſidebat non. n.
reſtitueretur vt eſt textus
in. l. fin. C. vt nemo priuat.
titulos prediis ſuis &c. Vn
de poſſidens publicas res vt ſuas impune
atqꝫ violenter expelli poſſet. nec reſtitue
retur. ad ꝑ eſt tex. in. c. quia quorundã.
de exceſſ. prelatorum. LI.

86 Fallit in colono ſpoliato
a, domino ipſius Rei con-
ducte nam quãuis violen-
ter nõ tamen reſtituetur.
l. cum fundum. ff. de vi. &
vi. arm. vbi glo. in verbo poſtea dũ po
nit opin. Ioannis. ¶ Quod intellige vbi
prius ipſe colonus dominum in poſſeſ
ſione ſua nõ admiſiſſet, vt ſũt termini ꝑ-
ſate legis. Alias vis quoqꝫ puniretur,
nec alio mõ id quod ſpecul. in fallẽ. 17.
ponit, procedere puto. dũ loqtur de ſpo
liato qui ꝑcario vel grã poſſidebat, hoc
ẽ abſqꝫ tẽporis ꝑnitione. al's ſi infra tẽpus
ſpoliaretur eatenus reſtituẽdus eẽt quate
nus de facto poſſidere debuiſſet. argu. l.
que de tota. ff. de Rei vendic. LII.

87 Fallit in ſeptem caſibus in
quibus maritus vxoꝛ ſpo
liatus nõ eſt reſtituẽdus.
Puta ſi vxor probet ali
quod impedimẽtum ma
trimonii ſeu conſanguinitatem. Sed an-
tequam illud probet reſtituetur. opor
tet igitur ꝙ incontinenti parata ſit. c. ex
conqueſtioñ. eodem. ¶ Vel ſi vir ſit ni-
mis auſterus ſeu eam violenter iniuſteue
poſſideat. & virgo ſit atqꝫ corrumpi ti-
meatur. cum ceteris vt per ſpecul. de pe-
tit. & poſſ. in fallẽ. 26. & ponit Abbas. in
c. ex tranſmiſſa. eodem. ¶ In quo tamẽ
notandum eſt ꝙ quãuis maritus (quia
ſit excommunicatus) non audiatur pe-
tens reſtitutionem vxoris, nihilominus
ex officio iudex eam reſtitui faciet. Ar-
gumento. c. ꝑ. &. c. debitores. de iure iu-
ran. ſic ſpecul. vbi ſuꝑ. Quod ſit ob eui-
tãdũ periculũ fornicationis. dicit Felyn,
in. c. fin. num. 22. de ordiñ cognit. arg.
c. ex parte de conuerſ. coniugat. LIII.

88 Fallit vbi Predo ſpoliatus
reintegrari petat a, ſpoli-
ante a, quo ſimili modo
Dominus ipſius Rei rein
tegrari velit excipiendo
contra predonem ipſum ne reſtituatur.
nam Predo ipſe audiri non debebit. l.
bonafides. ff. depoſiti. c. in literis. eodem
ſpecul. vbi ſupra. Socin. in regul. ſpolia-
tus autem omnia. dixi in fallen. 9. circa
medium. vbi pono caſum in quo prius
dominus ipſe ſpoliatus extitiſſet hic ve-
ro non. Qua de re vt hec fallentia pro-
cedat opus ẽ vt de dominio ſtatim oſtẽ
datur argumento, tex. cum gloſ. in ver
bo ſũmatim. in. l. prima. ff. ad exhiben.
¶ Puto etiam ꝙ ſi tantummodo. Semi-
plene fuiſſet oſtenſum quandoqꝫ ſuffici
at ad differendam reſtitutionem ſpolia
to fiendam vt in. d. l. prima. arguendo
per locum a, ſpeciali. C. de dilat. ¶ Vñ
ſecundum facti qualitatem arbitrium fe
rendum eſt, vtrum (& ſi non plene pro
baſſet) reſtituendus ſit, antequam actor
ipſe audiatur. Pro quo Addo vnam de
ciſ. Caſſiad. 2. ſub rubr. de dilation. & id
quod dixit Abbas. in. c. 2. de ordine co
gnit. num. 35. ¶ Nihilominus quia nil
commune habet propriet cum poſſeſ
ſione. vt hic. & ex diuerſis illatio nõ fiet

maxime in alterius impedimentũ. quod
cõtra hanc nr̃am concluſionem ſatis vr-
get, opus erit ꝙ iſte dñs excipiens inter-
dicto adipiſcende vtatur, vt alias. in fal-
lentia. 3. in verſic. vltimo loco &c. & in
fallen. 9. dictum eſt. ¶ Quis autem ſit i-
ſte pdo declaraui in fallen. 16. in verſic.
aut nõ attentauit &c. Addo etiã ꝙ in poſ
ſeſſorio hñte cãm proprietatis admixtã
eo ipo quo'q s q ſpoliauit cũ violentia
nõ probat q̃ſi proprietatem illius iuris
dr̃ eſſe predo vt dixi in fallen. 8. LIIII.

89 Fallit ubi ſpoliator nõ eſt
ſoluendo c. olim. el. 2. de
reſtit. ſpoliat. Quod intel
ligo ſi nec in equiualenti
vt ibi glo. magna. nã ina-
nis eſt actio quã inopia debitoris exclu-
dit. vt ibi text' niſi iopia ſit ob cãm ſpo-
liatoris q ad ludũ vel ſcortũ diſſipaſſet,
nã tũc reſtitutionis loco triremes dãda
eſſet. ſiue bannũ. impropria fallẽtia eſt.
ſimilia vide in Ampliat. 23. LV.

90 Fallit ubi ſpoliaretur nudus
detentor ipſius rei. c. olim.
el. tertio eodem. late in am
pliat. uigeſima tertia di-
cemus. LVI.

91 Fallit ubi malefidei poſſeſ-
ſor ſpoliatus extitiſſet. atq;
res ipſa ſine uitio ad verum
dominum perueniſſet. c. ii.
de ordin. cognit. in uerſic.
uerum. ubi Abbas. num. 13. ibi ſine do-
lo & uiolentia, & per Bal. in. l. ſi quis em
ptionis. ſ. 9. ſed hec ſuper illis. ubi ponit
bona uerba. C. de pſcript. 30. ãnorũ. Hu
ic fallentie addo gloſã in. c. ad decimas
in fine. eodem in vi. ibi proprietas ergo
p reũ probata ipm in poſſeſſione defen
dat. ¶ Si uero nõ ſpoliatus ſed ipſe poſ-
ſeſſionem trãſtuliſſet & ſi dolo ductus &
bonefidei erat. uide in fallen. 67. LVII.

92 Fallit ubi ſpoliatus ageret
petitorio & poſſeſſorio
ſimul: tunc enim ſi Reus
conuentus de ſuo domi-
nio excipiat, actor nõ añ
omnia reſtituetur. Socin. in regula ſpo-
liatus ante omnia. per. c. ſolicite ubi gl.
in uerbo eum tantum. eodem. ¶ Aduer
to ꝙ ratio in contrarium que ponitur
in illa glo. (illa uidelicet ꝙ ideo nõ ob-
iiciatur dominii exceptio ſeu non Ca-
nonice Inſtitutionis, ſpontanee renun-
ciationis, uel abiurationis, quia hec tan-
gunt ius proprietatis non autem poſſeſ
ſionis, inter que omnimoda differentia
eſt. ut in tex. noſtro) locum habere ui-
detur & ſi non ambo ſimul proponeren
tur. Sed reintegrande poſſeſſorium tan-
tum. ¶ Neq; obſtare puto conſiderata
per Socinum ꝙ id procedat ex. defectu
agentis qui uno tantum hoc eſt poſſeſ-
ſorio uti debuiſſet. Quia nõ uiderem cur
ambo proponendo in aliquo ſibi preiu
dicatum ſit profecto ſecundum cuiuſli-
bet naturam propoſuiſſe cenſetur. argu
mento. l. cũ in teſtamento. ff. de teſtam.
& ſecundum regulam. d. l. ſi quis ad ſe
fundum. facit regula l. non omnis. ff. ſi
cert. petatur, & l. cum de indebito. C.
de probat. Non enim deduxit domini-
um ſeu ius proprietatis ad impedien-
dum effectum reintegrãde ſibi poſſeſſio-
nis ſed ad effectum ut nedum reſtitutio
ſibi fieret ſed & dominii ius ſuum decla-
retur, & ſic in dubio interpretãdum eſt.
per. l. ſi quis intentione. ambigua. ff. de
iudic. que declaratio in rei uendicatio-
ne qd ẽ principale, cum reſtitutio ſecun
dario & per officium iudicis fiat. l. offi-
cium. ff. de rei uendic. Qua de re in ca-
ſu iſto culpa nulla ſibi poteſt imputari.
Sicut imputatur ei qui cognoſci ſuper
dominio ad effectum excludendi poſſeſ
ſorium a, ſe propoſitum, paſſus eſt, ut
habuimus in 2. & 7. fallent. in caſu no-
ſtro ſolum ad effectum excludendi peti-
torium a, ſe propoſitum quatenus do-
minium de iure ſibi nõ cõpeteret, patie-
batur facit. C. ſicut urgeri. prima. q. 1.
Stant enim iſta ſimul ut Reus conuen-
tus debeat eſſe dominus & nihilominus
ꝙ ſpoliauerit actorem & reſtituere te-
neatur, quinimmo quandoq; ultra reſti

tutionem dominium perdat. quia ſpo-
liauit d.l.ſi quis in tantam. vrget igitur
d.c.vrgeri. ¶ An autem vtroq; propoſi
to per actorem ſententia ſuper poſſeſſo
rio conuenti preiudicet petitorio actoris,
doctores hic dicere videntur ꝙ ſic. Vn-
de Boerius in preſata deciſ. 238. conclu-
dit debere in proponendo poſſeſſorio
proteſtari ꝙ nõ alias petitoriũ propo-
nit ꝗ pro poſſeſſorii cõfortatione. Cõ-
trariũ tenerẽ p.d.c.ſicut vrgeri niſi ideo
sñia pro cõuento lata eẽt q̃a probaſſet
poſſeſſionem debere ſuã eſſe. LVIII.

93 FAllit vbi ſpoliator talis eſ
ſet cui iuris ignorantiam
allegare liceret. vt minor,
ruſticus, & miles fortius
mulier, nõ enim in dubio
fraudolenter ſpoliaſſe dicentur. Induco
glo. magnam. in. l. regula. ff. de iuris &
facti ignor. ibi ſecus ſi putem mihi licere
rem meam auferre. nã quãuis prima fa-
cie illa glo. contraria videatur. dum di-
cit nõ excuſor a, pena. d. l. ſi quis in tan-
tam. ¶ Nihilominus ſi recte intuearis
tunc loquitur in maiore vt ſupra ſumi-
tur in alio caſu. dum loquitur de maio-
re decem & octo annis. de quo infra di-
cam. ¶ Ad id quod dicit Bal. in. d. l. ſi
quis in tantam. in. 7. queſtion. C. vnde
vi, reſpõdebo ꝙ immo ſit fauorabile no
bis. ibi niſi error iuris proueĩret ex alia
cã rationabili ſed in terminis noſtris
cã rationabilis erat quia minor igno-
rans ius & videns alium rem ſuam occu
pare credidit ſibi etiam ex interuallo eã
ingredi & occupare. nam quia pſuppo-
nimus ipſum minorem eſſe dominũ, cũ
vel ſi ex iuxta cauſa hoc putet, videns p
tẽpus ſe poſſediſſe vel anteceſſores ſuos,
nil aliud dici poteſt niſi ꝙ tractet de dã-
no euitando. quo caſu iuris ignorantia
eum excuſat. vt in. l. 2. ff. de iuris & facti
ignor. Iuncto iure gentium ſibi cogni-
to quo iure domini poſſidere debent. l.
prima, ſupra, eodem. Que tanto forti-
us procedere puto vbi minor ipſe ſpo-
liatus quamuis ex interuallo extitiſſet:

¶ ADVERTO tamen quia videor
tenere cõtra gloſam Bal. Salyc. & doct.
in. d. l. ſi quis in tantam dicentes ꝙ illi
quibus ius licet ignorare vt miles ruſti-
cus &c. (Cum violentia ſit delictum cõ-
tra ius gentium vulg. l. vt vim. ff. de iu-
ſtit. & iure. in quo nulli parcitur) a, pe-
nam. d. l. ſi quis in tantam non excuſan-
tur reſponderem hoc fortaſſe procede-
re vbi tales perſone prius ſpoliate non
extitiſſent. nam his ſpoliatis adeſt ratio-
nabilis cauſa de qua ſupra. ¶ Immo di-
cam ꝙ ipſi maiores non inciderent in
penam. d. l. niſi pẽdente iudicio ſpoliaſ-
ſent vt in prima fallẽ. declaraui. ponde-
rando verba ibi ante euentum iudicia-
lis arbitrii. Puto tamen verum ꝙ maio-
res reſtituere teneantur. per. d. l. ſi quis
ad ſe fundum. ¶ Redeundo concluden
dum eſt perſonas de quibus ſuperius mi
nores vel &c. non tantum non incurſu-
ras penam. d. l. ſi quis in tantam. vt etiã
tenuerũt Odofredus ibidem & Iacobus
de Aren. contra glo. & Baldum (intelli-
go ſi incontinenti dominium probare
vult & de mente ipſorum eſt) ſed etiam
non compellendos eſſe ad reſtitutionẽ
ante omnia faciendam. ſtantibus verbis
Baldi. de quibus diximus. ¶ Etiam ꝙ ip
ſi minores violenter ſpoliaſſent, ſi iam
ſpoliate (quãuis ex interuallo) extitiſ-
ſent. Moueor quia cum nulla temporis
pſcriptio eis obſit. l. fin. C. de annali ex-
cep. Ideo dicendum ſit eas ſemper in-
continenti vim repuliſſe quinimmo cõ-
cludendum puto per prius ſpoliate ab
eodẽ ſimili mõ extitiſſent ꝙ ẽt ſi eorum
dominium non probent reſtituere non
teneantur per rõnem dictam. LIX.

94 FAllit vbi ſpoliãs conuen-
tus exciperet ſeu recon-
uẽiret de ſpolio facto ab
actore contra eundẽ con
uentum ſuper alia re. tũc
enim conuentus non ante omnia reſti-
tuere tenetur. Immo ſuper vtroq; ſpo-
lio procedendum eſſet. Secus excipiẽdo
vel agendo de ſpolio ſuper eadem. re

antea facto eſt tex.in.c.fin.de ordine co
gnit. Quem ex doctorum mente domi-
nus Abbas ita intelligit. Dñs optimam
rationem ad num.xi. ꝙ ſi exceptio pri-
me ſpoliationis ſuper eadem re commiſ
ſe admitteretur vltima violentia impu-
nita remaneret. Quod eſſe non debet.
Attento ꝙ ex interuallo etiam ſuũ ſpo
liatorem ſpoliare non licet.d.l. prima.
ff.de vi & vi arm. Sed ſuper diuerſa re in
quolibet ſpolio procedetur. ¶ Dubita-
ri hoc in loco poſſet,quid ſi excipiendo
diceret ſe non ex interuallo ſed inconti
nenti ſuum ſpoliatorẽ ſpoliaſſe vel me-
lius recuperaſſe dico ꝙ & ſi incontinen
ti licitum ſit.vt in.d.l.alio tamẽ modo
atq; verborũ forma excipere debet. vt
dicam in ampliat. 23. LX.

FAllit vbi ſpoliatus ad aliã
95 rem (q̃ ſuper illa de qua
per aduerſarium contra
iſtum ſpoliatum petito-
rium iudiciũ ceptum ſit)
reſtitui peteret.nõ enim petitorium in-
choatũ ſuper diuerſa re, ſuperſederi de-
bebit. ex regula. noſtra. Cum ceſſent
iſto caſu rationes.d.l.ſi quis ad ſe fun-
dũ.vt dicit Abbas i.c.ex queſtioñ num.
7.eodem.quod ſi verum eſt etiam pro-
cedit vbi de re ipſa qui petitorio agit &
pro alia poſſeſſorio conuenitur ſpolia-
tus eſſet. ¶ Hec enim fallentia vera eſt
non pſuppoſito ſpolio violento. Alias
non viderem cur ratio. d.l. ſi quis (que
eſt odium reſpiciens principaliter perſo
nam) non habeat in diuerſa re ſicut in
eadem operari.nam quãuis caſus in ea.
l.ſit particularis, ratio tamen generalis
eſt. necnon & verba diſpoſitionis gene
ralia.ibi ante omnia &c.Quod etiã qui-
buſdam rationibus a me dicẽdis in am-
pliat.61.oſtendi videtur. ¶ SED hu-
ic mee concluſioni communiter docto
res aduerſari videntur in.d.c. ex cõque-
ſtioñ.vbi per illum textum ita Innoc.&
Abbas tenẽt. Dicitur ibi ꝙ mulier agẽs
ad reſtitutionem mariti impedit ipſum
maritũ ſuper viribus matrimonii itaq;
ſuper eadem re litigare. niſi vxori prius
reſtituatur,ergo (vt dicunt) ſuper di-
uerſa re nõ impediret. ¶ Primo reſpon
dendum eſſe puto, ꝙ illa decretalis plu
res lecturas habet. Vnde ſuper eam nul
lum fundamentum fiet vt dicit Bar.ſup
hoc vbiq; allegatus in.l.in ambiguo.ff.
de rebus dubiis. ¶ Secundo dico ꝙ nõ
propterea (quia ſic in facto contigerit)
inferendum ſit ad generalem concluſio
nem illam ꝙ poſſeſſorium reintegran-
de non faciat in petitorio diuerſe rei ſu
perſederi.non enim ſummus Pontifex
ibi loquitur magiſtraliter quo caſu ge
neralis concluſio ſumeretur ſed caſuali
ter in matrimonio. Argumento.l.neq;
natales.C.de probat. Poterat enim alia
ratioñ in illo particulari caſu moueri,
q̃ quia ſuper diuerſa re &c. Quid ſi ti-
more fornicationis motus fuerit, vt in
ſimili dicitur de muliere que redditur vi
ro ſuo quãuis excõmunicato ne vir for
nicetur vt dicit felyn. in.c.fin.num.12.
de ordin.cognit. Nonne etiam ex hac
moueri potuiſſet vel ex alia. Vnde ſuf-
ficit dare diſtantiam.c.vrgeri.prima.q.
prima,conſequẽter &c. ¶ Hoc eodem
modo reſpõderem ad.c. in literis de re-
ſtit.ſpoliat.non enim magiſtraliter &c.
vt ſupra. ¶ Sic dicam ad tex. in. l.ſi de
vi.C.de iudic.fuit enim caſus corã Im-
peratore propoſitus ſuper eadẽ re, nec
apparet ꝙ imperator (ex eo quia ſuper
eadem res) ſic diſpoſuerit. ¶ Vlterius
dici poſſet ꝙ quãuis communis Moder
norum intelligentia ad.d.c.vera eſſet,
nihilominus aduertendum eſt ꝙ nõ lo-
quitur de ſpolio violento de quo nos:
nullam enim ibidem expulſiuam violen
tiã indicat.Super qua vis(vt ſupra)& du
bitatio noſtra conſiſtit. ¶ Immo aper-
te caſum violẽtum excludit,vt patet ibi
antequã citarentur ab eo &c.Vnde vult
aliud eſſe poſtquam ſuper eiuſdem Rei
petitorio citata fuiſſet vt ſic petitoriũ
tunc impedire non habeat. Patet igitur
ꝙ non loquitur in vi expulſiua,quia ſic
ſi loqueretur.diſpoſitio. d.l.ſi quis ad ſe
fundum

fundum correcta remaneret. Que tamẽ indiſtincte tam ante, q̃ poſt citationem, petitorium impediri vult cum ante omnia &c. Quia tamen correctio euitanda eſt vulg. l. ꝓcipimus. in fin. C. de appell. cum ſimil. & vulg. igitur &c. ℂ Nõ obſtant rationes inducte per. d. Cardinalẽ quia reſpondet & Bene. d. Abbas. in. d. c. ex conqueſtione num. 7. quãuis aliter deinde concludat. ℂ Minus obſtãt rationes d. Abbatis in quibus concluſionem fundat. illa videlicet ꝙ ante reſtitutionem rei ſubtracte de eadẽ re quis litigare non debet. Cum quilibet ſpoliaret poſtmodum ad ſupplectandum illum (qui reſtitui petit) litigaret. Item quia ſpoliatus inermis & nudus litigare non cogitur. c. frequens eodem. & Res (vt dicit mali exempli eſſet, nõ ſic vbi ad diuerſam rem &c. Quibus reſpondere rem eſſe maiorem ſupplantationem vbi ad diuerſam rem, maxime coram iudice diuerſo. Moueor quia pluribus intentus nõ ẽ ad ſingula ſenſus. vt per ſpec. de aduoc. ꝗ. ix. Itẽ id ꝙ nõ debeat litigare inermis, tã ſuper diuerſa re q̃ ſuper eadẽ verificatur. nam vtraq; effecta eſt litigioſa, vt ſic de ambabus diſponere nequeat. vt in titulo. C. de litigioſ. ℂ Vlterius dico ꝙ non hec ſunt rationes, Cur in petitorio (quãuis ſuper eadem re moto) audiendus non ſit. Sed eſt odium violẽti facti. reſpicientis perſonam violẽti hominis. vt in d. l. ſi quis. vbi pondera verba. non autem diuerſitatem rerum ſiue cauſarum. ℂ Finaliter concludo ꝙ aut ſpolium fuerit non violentum, & tũc ſi a, ſpoliante petitorium prius ceptum fuiſſet, per poſſeſſorium recuperande deinde motum ab aduerſario non impedietur. nam vigilantibns nõ autem dormientibus iura ſubueniunt vt in. c. vigilanti. de pſcript. debuiſſet enim ſpoliatus incontinenti iudicem adire iuxta. l. qui prior ff. de iudic. c. ii. de ordiñ cognit. Et iſto modo procedat fallen. ſup 46. Quod videtur dicere textus in. d c. ex conqueſtioñ. ibi priuſquam a, iudicibus mulier citaretur. ℂ Si vero non prius petitorium inchoatum fuiſſet, & tũc per poſſeſſorium ſuperſederi debet ſecundum eorum intelligentiam, quam pro certo puto ꝙ Papa minime ſenſerit. ℂ Aut ſpolium fuerit violentum vt in terminis Regule noſtre tunc pariformiter putarem tam diuerſe Rei q̃ eiuſdem, petitorium impedire donec poſſeſſorium terminetur. Minus etiam attento an prius petitorium inchoaſſet. hec ita rationibus magis q̃ aliorum auctoritatibus ductus obſeruarem. LXI.

96 TAllit vbi poſſeſſorio cõuentus atq; de ſuo dominio excipiens, illud nedũ in promptu probare vellet, ſed & probatio ipſa paratam exequutionẽ ſecum haberet. alias probatio parata minus ſufficeret Corſettus. de poteſtate Regia. in fallen. 35. Cepit a, Bar. hic, dum in prima lectura vult paratam probationem admitti in poſſeſſorio adipiſcende non autem recuperanda, quod Moderni Peruſini ſequuntur. ℂ IN QVO Aduerto ꝙ eadem ratione qua dominii parata probatio nõ operatur quominus ante omnia reſtituendus ſit, hoc eſt odium violentie vt milies dictum eſt ſecũdum omnes iuncto quia nihil cõmune habet &c. vt in. §. noſtro. nec parata exequutio poterit operari. Nam ſi operaretur id fieret, ꝙ iſti habenti paratam exequutionem & ex interuallo, necnon etiam violenter, ſpoliare liceret. Quod q̃ falſum ſit cuiq; patet. per. d. l. primam. ff. de vi & vi arm. d. l. vt vim ff. de iuſtit. & iure cum ſimil. & vulgar. hoc modo cõtra Corſetti fallentiã cõcludo. ℂ SED vbi non violenter itaq; non in terminis noſtris &. d. l. ſi quis ad ſe fundũ, ibi ante omnia, ſed ſimpliciter reſtitutionem poſtularet per. c. reintegranda. iii. q. 1. Vis non ſtat in eo videlicet an paratam exequutionem &c. Sed alio videlicet an instrumentum inter eaſdem partes confectum eſſet, vt is qui conuenitur dñs eẽt

debeat. Et probatio parata ſufficiat mo
ueor ex regula.l.ii.ff.de his qui ſunt vel
alieni iur.iuncta.l.bone fidei.C.depoſi-
ti. ℭ Aut inſtrumentum inter alias par-
tes confecerit & exequutio parata non
ſufficit.vt in rubr.C.res inter alios acta.
Sed actor reintegraretur non obſtante
regula dolo facit. Cum certum non ſit
iſto caſu actorem eē reſtitutuꝫ quo ca-
ſu regula procedit.nam poſſibile eſt ꝙ
poſſeſſio nō penes dominum ipſum col
locari debuerit & argumento·§·noſtri.
deinde ſi Reus ſe habiturum poſſeſſionē
intēdit, rei vēdicatione vtatur. ℭ Aliud
vero dicam in poſſeſſorio adipiſcende
in eo enim dominium ad ſe poſſeſſionē
trahit . d . l . bona fides. atque in eo
omne ſpoliantis odium ceſſat. ex quo
in mente Bartoli dictam differentiam
genitam eſſe puto. LXII.

FAllit vbi exceptio domi-
nii incontinenti proban-
97 di pro publica vtilitate
principaliter proponere
tur. Ex his moueor que
in. 18.fallen.loquutus ſum.& infero cō
tra poſſidentes ea.que publici iuris ſunt
de quibus in·§·ripatum. Inſtit.de rerū
diuiſ. ꝙ ſi inde expellantur reſtituendi
non eſſent.faciunt tituli.ff.ne quid in lo
co publ.ne quid in fluminī publ . Nam
quāuis de dominio ad poſſeſſionem re-
gulariter nō ſit inferendum vt per tex:
noſtrum. Nihilominus publica vtilitas
in hoc ꝑualet. Induco Bal. in . l . ſi quis
conductionis circa finem. C. locati .
ℭ QVERI poſſet de fiſco ſpoliante
an poſſeſſorio conuentus de ſuo domi
nio excipere poſſit. Videtur ꝙ non.ar-
gumento.l.nō puto.ff.de iure fiſci. Cō-
cludo affirmatiuam & moueor quia fiſ-
cus ſuper dominio priuilegiatur ita
ꝙ alterius etiam lōgiſſima poſſeſſio nō
ſit ei nocitura.vt in.§.Res fiſci noſtri:
inſt.de vſucap. Vnde quia in ipſo Fiſco
nulla vis per eum commiſſa ꝑtendi po-
teſt,& ſi ſi eius Procurator eam commi
ſiſſet,conſequenter ratio.d.l.ſi quis ceſ-
ſat,ideo &c. Pro hoc ē textus I.l.2.I·§·
Item diuus.ff.de iure Fiſci. Faciunt que
in tractatu editionis poſui ad num.18.
Impreſſo de āno.1543.Hec in Fico ma
xim procedunt vbi fiſcus non vt ſpolia-
tor ſed vt tertia perſona compareret vt
dixeram in fallen.9.& ita reſtringo.d.
l.ſi quis. in primo verbo . ibi. ſi quis.
& vide que de fiſco dicam in vario ca-
ſu in Ampliat 53. LXIII.

98 FAllit ſecūdum Corſetrū
in ſua fallen.49. vbi Ca
pellāus ſuis Parrocchia
nis ſacramēta denegaſ-
ſet.nā ſi poſtea decimas
ab eis peteret, exceptione ſpoliationis
ſacramentorum repelli poterit.per tex.
in.c.cum dilecti.de ordīn cognit. Iſto
enim caſu dicit, ꝙ Capellanus non eſt
ſpoliatus vt per Barbar.in.d. c.22.col.
& ibidē Butrius poſt lapum in allegat.
nam qui non facit ꝙ debet non recipit
quod oportet.vt pēr glo.in.l. ſi nō fue-
rit.ff.de iure iur. Ad quod Bal .& Salyc.
in.l.cum proponas.C.de Pactis· ℭ Ad
do aliam rationem nam Capellanus nō
propterea q̄ſi poſſeſſiōn iuris deciman-
di priuatur. Si igitur ex ea non eſt ſpo-
liatus neqꝫ ipſis decimis ſpoliat' dici po
terit cum nunquam decimāles Res poſ-
ſediſſet,vnde quāuis in ſe fallentia vera
ſit non tamen ad propoſitum facere vi-
detur.arg.l.decem.de verb.oblig. nam
vbi non datur poſſeſſio(ficte ſaltim)ibi-
dem non datur ſpolium.c. ex parte.vbi
glo.antepenul.eodem. ℭ Niſi conſan-
guinee reſtitutio peteretur vt in.c.lite-
ras.eodem. ℭ Vel ſeruus Res domini
abſentis, quas ipſe de iure nō poteſt poſ
ſidere, petat.l.1.C.ſi p vim. vel alio mo
do. Aut ſi vxor reſtituatur ad res ſibi a,
viro datas,nam eas poſſidere non po-
teſt.l.prima,in·§·deiicitur.ff.de vi & vi
arm. In quibus caſibus ideo in pro-
priam ſpoliationem eſſe dicendum eſt.
Et his exceptis non poſſidens , non
ſpoliatur . d . l. decem . & conſequen-
ter non reſtituitur. LXIIII.

99 FAllit vbi Mulier a, Marito propter dotem eidem promiſſam & non ſolutã expelleretur. c. veſtras. vbi doct. de donat. inter virum & vxorem. l. fin. vbi Bal. & Salyc. C. ad velleian. Alex. in. l. ſi cum dotem. ·§· ſi autem in ſeuiſſimo. ff. ſolut. Matr. Doctores l. c. ſalubriter. de vſur. & in. c. quemadmodum. de iure iur. Cum allegatis per Corſettũ in fallẽ. 45. LXV.

100 FAllit quando pro recuperãda poſſeſſioñ (que tempore quo fuit occupata ab ipſo reo, vacabat) ageretur. vt eſt gl. notabilis & communiter approbata. in. l. fin. C. vnde vi. Angel. in. l. ii. C. de edict. diui Adriani tollen. Ratio in promptu eſt, quia caſus hic nõ cõuenit ad. d. l. ſi quis, in verbo. Expulſus. & ibi vim poſſidenti intulerit. Vnde id ſequitur, ꝙ cui verba nõ conueniunt nec eius diſpoſitio. l. iiii. in ·§· totiens. vbi Bar. ff. de damn. infect. larga fallen. eſt. LXVI.

101 FAllit in caſu quo Sacerdos corpoř mortuo ſpoliatus eſſet. & corpus ſepellitũ inde ſit, nã vt euitetur corporis humãi vexatio non reſtituetur Innoc. in. c. cum liberum. de ſepult. Etiam ſi per attentatorum viam (quod pinguius eſt) ageretur. Rota in antiquis. 351. Felyn. in. c. ſicut Iudei. de Iudeis. Addendo tex. in l. ſunt perſone ibi. ne inſepulta corpora. iacerent. ff. de religioſis. hyppol. in ſingul. 199: LXVII.

102 FAllit vbi quis dolo duct' poſſeſſionem ipſius Rei ad verum dominum trãſtuliſſet. tũc enim (vt puto) ne dum nõ ante omnia, ſed nec vllo modo reſtituetur nam dominus ipſe iuris auctoritate nũc poſſidere Reperitur. argumento. l. bonefidei. ff. depoſiti. Et ſine vitio. Moueor quia (quãuis vitium interceſſerit in trãſferendo) non tamen eſt in poſſidendo d. l. ſumitur hec fallẽ. ex dictis Bal. in. l. fin. ff. ꝙ metus cauſa. & hoſtienſ. in. c. olim cauſam. in verbo duxeritis. eodem titulo noſtro recitatis per Tiraquel. in prefactione retractus. num. 70. ℭ Que tanto magis procedit in vſufructuario per dolum inducente quem ad ſibi tradendam poſſeſſionem in qua ius vſufructus habet, quanto ꝙ in eo Regula noſtri ·§· Ceſſat, facit id. dolus an virtus quis in hoſte requirat. Sic limirandum eſt. c. reintegranda. ibi per dolum &c. vide ſupra, fallen. 56. LXVIII.

103 FAllit ſecũdum Iaſonem in. l. prima. ff. de noui operis nũc, in tertia col. vbi ſpolians poſſeſſorio conuentus ad probandum de ſuo iure ſeu proprietate de facto a, iudice admittatur & admiſſus probaret, nam tunc pro Reo iudex ſententiam ferre debet. vt dicit tenere Innoc. in. c. conſtitutus. de filiis presbyt. ℭ Hec fallentia (vt puto) periculoſa eſt, quaſi dans iudici poteſtatem, que iuribus inhibetur, neq; Innoc. hoc mihi dixit, ſed loquitur de notorietate illa quam allegaſſe ſufficiat. vt in fallen. 17. poſui. Sed vbi probari deberet non viderem admodum quomodo iudex reum conuentum citra agentis conſenſum admittere poſſet: atq; beneficium iuris: ſeu. d. l. ſi qs, actori ſpoliato auferre. eſſet enim iniuſtitia manifeſta que nullitati equiperatur vt in iuribus vulg. ſaluetur tamen Iaſon vbi actor a, tali admiſſioñ non appellaſſet, minus proteſtatus de nullitate eſſet, quia tunc conſenſiſſe videtur. Argumento. l. de etate in ·§· qui tacuit. ff. de interrog. action. & eorum que in fallen. prima. diximus. LXIX.

FAllit in herede qui perſonam defuncti repreſentat. vt in auc. de iure iuran. a, morien. preſtito que ob id reſtituere te

netur per.c.reintegranda.nõ tamen an-
te omnia.de quo principal'r loquimur.
Et quid de ſucceſſore particulari an &
quando non teneatur dicam ad plenũ
in Ampliat. 10.
EXPLICITIS
falletiis quas(cũ
1 non omnes con
ueniant Amplia
tionib⁹ ſicuti re-
gule) retrogra-
pho aliorum or
dine volui ꝑpo-
ſuiſſe, nunc Ampliationes capiã. Vnde.
¶ Primo.d.Regula. l. ſi quis ad ſe fun-
dum.C.ad.l.Iul.de vi. Ampliatur pro
cedere quãuis ſpoliatus in eadem re Pre
do fuiſſet. vt plene Abbas in c.in literis.
eodẽ.de reſtit.ſpoliat. Aliter & plene di
xerã in fallẽ.xvi. Maxime circa finẽ. II.
2 AMpliatur ſecundnm om-
nes procedere & ſi clam ſi-
ne pcario ſpoliatus a,ſpo-
liante poſſideret habetur
inſtit.de interdic. in·§·re-
cuperande. Quod intelligas de preca-
rio ad tempus determinatũ, ſecus ſi ad
bñplacitũ.p ea.dixerã in fallẽ.49. III.
AMpliatur vt Perempta re
ad quã reſtitui peteretur,
3 vt procedat ad eiuſdem rei
extimationem.nõ obſtan-
te compenſatione cuiuſuis
liquide quantitatis.l.fin. C. de cõpenſ.
In quo ſpecul. in titulo. de accuſat. in
verſic.ſed qd ſi Cappa.in.8.col. Rota.
in vltimis deciſ.18.in verſic.vtrum & in
fra dicam in Ampliat.23. IIII.
AMpliatur vt ne dnm ad ip-
ſam rem ſed & fructus eiuſ-
4 dem. Expenſas errogatas
in lite.omnia damna. paſ-
ſa & intereſſe ob ſpolium
commiſſum. c. accedens.el.2. vbi Ab-
bas in notabilibus. vt lite non conteſt.
Quinimmo & ad omnes vtilitates ob
ſpolium amiſſas. Specul.in titulo. de re
conuen.in·§·nunc.num.iiii. Et ad fru-
ctus veriſimiliter percipiẽdos.c. grauis.
eodem.Bar.& doct.in.d.l.ſi quis.Rota
in.nouis.15.vbi ꝙ ne dũ violentus ſpo
liator (de quo nos loquimur) eos qui
p veteres poſſeſſores percipi potuerũt,
ſed etiam non violentus (ſi tamen atten
tauerit) cum dicatur doloſus, temera-
rius, contemptor iuris & mũdi, reſtitue
re.vel extimationem ſpoliato preſtare
tenetur. Niſi quoquo errore probali ex
cuſationem mereretur vt per Cyn.in.l.
Certi.C.de rei ven. ¶ CIRCA Fru
ctus duo videri oportet. vnum de perce
ptis, aliud de percipiendis. Ad primum
eſt deciſ· Rote in antiquis.83.ibi plene
reſtitutus &c. Iunctis dictis per Archid.
in.c.quia ſepe.in fine.de elect. in. vi. &
vbi concluditur vt ſupra. ¶ Quod de
perceptis limitatur in beneficialibus ex
ratiõ quia fructus ſunt res profane, &
Rerum profanarum exceptio(cum agi
tur de beneficio)non admittenda eſt.c.
frequens.in.fine. de reſtit. ſpoliat. alias
eodẽ in.vi.ſic loquitur in.ãtiquis. 553.
¶ CAVE Nam.c.frequens. loquitur
de ſpiritualibus vt gl.ibidem, ſic etiam
ſpecul. de petit. & poſſeſſ.§.p. num.xi.
Nihilominus alia ratione cum glo.trãſi
bo.dum videlicet. Allegat. C. de com-
penſat. Dumq; dicit Eccleſiaſtica publi-
ci iuris eſſe. ¶ ET Contra Rotam fa-
cit quia & ſi res profane ſint, tamẽ acceſ
ſorie.ſed negari poteſt poſtquam ſunt
a,ſolo ſeparati.habetur per Bar.in.l.ex
diuerſo.& in.l.eius.ff.de rei ven.vel ſal-
tim conſumpti. ¶ Sed quia inſtaretur
ꝙ in odium violenti non habentur pro
ſeparatis.vt etiam ratio lucrorum futu
rorum haberi debeat vt ĩ ſuprapoſitis &
allegatis. Tutiorem opionem exiſtima-
rem. Quam tenuit Paulus de Eliazar.
in rubrica eodem.dicẽs fructus peti poſ
ſe interdicto. Cũ acceſſoria & ſine prin-
cipali cum interdicto petãtur. per text.
in.c.grauis.eſt tex.cũ glo.in.l. ſi de poſ
ſeſſione.C.vñ.vi.arguẽdo.a,fortiori.&
in.l.prima.ff.de vi & vi ar.vtrobiq; gl.
& hoc tenet Archid.in.c.reintegranda.

iii. q. prima. que ratio ceſſat in .c. frequens.cum ſimil. vbi non veniunt acceſſoria.ſic igitur ibidem puto diſtinguendum eſſe vt minus.d.regula offendatur. Argumento.c.cum expediat.de elec. in vi.cũ ſimil.Vnde quia ratio que eſt odium ſpoliatoris tam in fructibus viget ꝗ̃ in principali vt per archid.,vbi ſup̃.igr̃. &c.Quod etiã Rota in vltim. deciſion. Biſigneti incipien.ſpoliator. ſequuta ẽ. hoc addo ad Abbatem in .c. in literis. num.7.eodem.dum vult in cõſumptis dari conditionem ſine cauſa in extantibus vero rei vendicationẽ. ¶ Crede tamen dari interdictum in quo ſummarie magis proceditur ꝗ̃ in actionibus prefatis.argumento, eorum, que dicã in ampliat. 59. Ad contrarium reſponde ꝙ non petuntur fructus a,ſpoliato vt cum ſpoliatore agente petitorio vel poſſeſſorio compenſatio fiat. nã quia ſpoliator eſt condemnatus liquido fructus debentur. Sed hoc non p̃ſupponitur in.d.c. non igitur ad non liquida per ſpoliatorem compẽſanda in illo caſu & lege cogitatum eſt.arg.l.fin.C. de compenſat. Item quia neq; in hoc cogitari potuiſſet cum compenſando eſſet committere ſimoniam.c.cum eſſent.c.tua nos. de ſimon.cum ſimil. Qua de re ſum in opinion. ꝙ beneficialia nõ differant a, profanis vt ſic ſpoliator fructibus prius integre non reſtitutis neq; audiatur.niſi ad diuerſum beneficium ageret quo caſu ea differre puto a,profanis & ſic limito que poſueram in fallen.60. vel niſi facultate reſtituendi careret vt dicemus in ampliat.23. ¶ VIDENDVM Eſt de fructibus percipiendis. Ad eos etiam teneri violentum ſpoliatorem certũ eſt per.c.grauis.eodem Rota in nouis.25. niſi iudicis autoritate excuſaretur.& tũc puto diſtinguẽdum vt per Abbatem in. c.cum cauſam.de officio delegat. num. 5, ꝙ aut iudex erat incompetens & ſpoliator nullo modo excuſaretur.cum titulus ab eodẽ habitus pro nõ titulo reputetur.de quo incõpetenti.in ampliat. 16.dicã,ſecus vbi cõpetens & exẽplũ ſit vt in eadem.hoc tamen limita niſi a,pupillo ſpoliator cõueniretur. eſt ſingul. dictum Romani.in conſil. 454. refertur ĩ apoſtill.ad Abbat.vbi ſup̃. ¶ Et ꝙ dixi de incompetenti procedit ſecundũ Felyn.in.d.c.cũ cauſa num.6.in eo tantum qui nullam iuriſdictionem haberet ſecus ſi aliquam quãuis non in illa cauſa,iſtius enim auctoritas a, percipiendis excuſat. ¶ Quod nõ aliter intelligerẽ ꝗ̃ ſi auctoritas ſit illius qui ſit partium ordinarius iudex,per priuilegium tamen aut exemptionem ſeu delegationẽ in ea cã incõpetens erat. ¶ Nihilominns & in hoc aduerto ꝙ aut p̃tendens ſe a,tali iudice ſpoliatum priuilegium ſeu exẽptionem dictam allegauit aut non p̃. caſu cum nulliter ſit proceſſum nulli dubiũ reſtat eum eſſe ſpoliatum & ad percipiendos reſtituendum,nam probata exẽptio tam iudicem ipſum ꝗ̃ aduerſarium conſtituit in.mala fide.argumẽto. l.cũ poſtulaſſem ff.de damn. infect.l.mora. ff.de vſur.cã ſimil. ¶ Secũdo caſu quando nõ allegauerit exemptionem ſeu delegationem & tunc (cum renũciaſſe viſus ſit iuxta.l.ſi quis in conſcribẽdo.C. de pactis conſequẽter iuriſdictio ſit prorogata ſeu ſaltim vel proprius loquẽdo non declinata.de quo in.l. prima.ff. de iudic.& in.d.l.ſi quis)iudicium & ſentẽtia tenuerũt. vt videre eſt per totũ meũ tractatum prorogationis fori ſeu de fori prorogatioñ. Imp̃ſſũ de ãno. 1547: conſequenter ſpoliatus non diceretur. Vnde vix videtur inueniri caſum ĩ quo a, percipiendis excuſetur.niſi daremus terminos in quibus per errorem iudex aditus fuiſſet iuxta.l. ſi per errorem. ff. de iuriſd,om.iudic. de quo plene.in.d. tractatu in verſic. veniamus ad tacitam. tunc bene crederem excuſari.nihilominus quia tunc non eſt violentum ſpoliũ de quo nos, minime viderem exemplũ adaptabile pro Felyno in iudice incompetenti.ſed potius in competenti qui nõ rite neq; recte quem eiici de ſua poſſeſ-

ſione feciſſet itaq; ui ſpoliaſſet vt in.d. ampliat.nã tũc eius actoritas a,percipiẽdis excuſaret. ¶ Que de fructibus & expenſis dictum eſt adeo procedunt ꝙ niſi in totum vſq; ad vnum nummum ſatisfactum fuiſſet ſpoliator non eſſet audiendus.Bal.in.c.conquerente. & notatur in.c.Piſanis.eodem.in . c. ſignificauerunt de teſtibus.Rota in nouis.319. Abbas vbi ſup̃.Crauett.in conſil.140. limito tamen vt in ampliat.23.¶ REDEVNDO non ſic dicemus e, conuerſo,vt habetur in.d.rota(hoc ẽ ſi ſpolians eẽt abſolutus ea ratiõ quia minime ſufficiẽter actor ipſe probaſſet)nã q̃uis ipſe ſpoliatus expenſas in quibus cõdemnatus extitiſſet & vigore exequutorialis aſtringeretur, nõ ſoluiſſet. nihilo minus petitorio agere nõ propterea impedietur cum odium ſpoliantis(in quo fundatur deciſio ãterioris mõ poſiti caſus) hic ceſſet. ¶ Et circa fructus vide rotã in antiquis.192.& 883.vbi etiam dicitur ꝙ ſi ſpoliatus conceſſiſſet dilationem ſpolianti ad reſtituendos fructus, & ea pendente ſoluti non fuiſſent, nihilominus a,ſpoliãte petitorium inchoari poſſet,quia nouatio facta dicetur.vt l l.iii.& in.l.ſi ex conuentione.ff. de re iudic.& in.l.ii.C.de excep. rei iudic. Poſuit Rota Biſigneti.ad Carte.132.incipiẽte ſpoliator. ¶ AMPLIATIONEM. In fructibus percipiendis nõ aliter obſeruandam dicas, q̃ ſi perſonalis vis in ſpolio commiſſa fuiſſet. nec ſufficere vim in rebus,puta hoſtium frãgendo ſpoliato abſente. Specul.de petit.& poſſeſſ.in.§.fin.in verſic. item nota.vbi docet Amicum poſſe prodeſſe Amico. Ad quod Rota in ãtiquis.406.& in nouis.156. ¶ Que tamen diuerſo modo loquitur.in antiquis. 129. vbi vult idẽ eſſe contra doloſum vel poſſeſſorem ex cõtractu reprobato.dum allegat. l. ſed & partus.ff.ꝙ metus cauſa.&.c.grauis. eodem.ſed in.d.l.pondero verbum potui.& in.d.c . verbum. percepiſſent. ea. enim mihi dant intelligentiam fructuũ pendentium.Qui cum pars fundi dicantur,vt in.l.ex diuerſo.ff.de rei võdic.nõ veriſimiliter percipiendi ſed certitudinarie percipiendi (remoto caſu fortuitu) appellari merentur. inde eſt ꝙ in rei vẽdicatione quodue in hereditatis petitione venire indubitatum ẽ.vt per iura gloſe in.d.c.vbi de male fidei poſſeſſore traditur plene. ¶ Vide pulcre per Rom.in ſingul.33.&.39.hec Addo ad Abbatẽ. in.d.c.num.7.Atq; recedo a, Rota. d. 129. Inherendo potius Rote in antiq̃ 406.quam intelligo in percipiẽdis tantum per ſupradicta. ¶ Ad verbum percepiſſent.in.d.c.etiam alio modo dico ꝙ ibi loquitur de in perſonali. pondero verbum.grauis. & verbum. iniuriis. non mirum ſi etiam veriſimiliter percipiendi venirent. ¶ Quod cum verum ſit qualitas perſone ſpoliati atq; peritia (ſibi prius in litem iuramẽto delato per iudicem) attẽdenda eſt. Do.Rotam.in ãtiquis.408.nam & pro aliis rebus que tunc veriſimiliter in loco erãt,defertur iuramentum vt per Caſſan.in conſil.5. & Rotam . in nouis . 157. V.

AMpliatur procedere vt res libera hoc eſt in eadẽ
5 ſtatu quo ſpolii tempore eſſe reperiebatur,reſtituẽda ſit.c.Piſanis.vbi Butrius & Abbas.eodem.Vlterius dicit Abbas in.c.venerabili.per glo. primam de officio delegat.Spoliantem nõ prius audiri q̃ ſi ſpoliatus per tãti temporis ſpacium poſſederit,quanti ſpolians poſſediſſet,& per tex.in.c.ii.&. c. quãdiu. iii. q.ii. ¶ Aduerto ꝙ iura ſua non minus in ſpoliato ab vnica tantum re loquuntur.iũcto . c. oportet . Eius tamen dictum pro ſingulari tenuerunt Curtius iunior.in cõſil.91.Crauett.in cõſil.40. ¶ Quod tñ limitarẽ nõ procedere vbi ſpoliãs de ipſius tpis itereſſe ſatisfaciſſet . & moueor qa ẽt publice itereſt ne dñia ſint in incerto.inſtit.de vſuc.que rõ ceſſat in.d.c.p̃.&.c.q̃ diu. ¶ Addo per tali dicto exemplum.in ampliat.38. VI.

6 AMpliatur procedere aduerſus eum qui ſpolium ſuo nomine factum ratificaſſet.l.prima. in·§·quoties.ff.de vi & vi arm. vbi glo.in·§· ſed cum quis. Paul. de Caſtr. in conſil. 262.incip.videtur. ¶ Que ratificatio etiam tacite reſultat ex facto ſequuto.argumento.l.ſi tamen·§·p̊.ff.de Edilic.edict. & allegatorum per Deciũ in conſil. 54.Non obſtante quauis proteſtatione cum tanq̃ cõtraria facto nõ admittetur p ea q̇ doct.in.l. nõ ſolũ·§·morte.ff. de noui operis nunc. ¶ Ratificatio fit in extranea perſona cooperando.vt ſi extraneus meo nomine ſpoliauerit,atq; a,me in eo poſtmodum fomentum habuerit.¶ Fit etiam in omittendo vt ſi cum viderem ſpoliũ fieri per filium ſiue ſeruũ quibus iubere poſſum, nihil dixerim.vt in ſimili do rotã in nouis.428.& Bellem.in deciſ.511.¶ Sed Abbas.in.c.cum ad ſedẽ num.29.vult contra dominum nõ dari directum, ſed tantum vtile interdictum vnde ui.Bene dicit in caſu quo res occupata ad dominum poſtea perueniſſet. Sed aliter opinor vbi vidẽs occupari cum poſſet prohiber̃ neglexiſſet vt dictũ ẽ.ipẽ.n.dñs ſeu pater occupare videretur eſt text.in.l. prima.I·§·deieciſſe.ff.de vi & vi arm.ibi Rectius enim dicitur ratihibitionem in maleficiis mandato equiperari. VII.

7 AMpliatur procedere quãuis dubitetur an q de dominio excipit ſit is q ſpoliaſſet.Bal.I.c.p̊.I 2.col. quib' modo feud.amitt. per tex.in.l.ſi cum exceptioñ·§·in hac. ff.ꝙ meus cau ſa.quem intelligam in terminis reſtitutionis fiende ſecus in caſu pene inferẽde de quo.in.d.l.ſi quis.ibi. & alias penas.tunc enim clariores probationes requirũtur.l.ſciant.C.de probat.cum ſimil. Ad ꝙ vide glo. in.d.l.ſi quis ad ſe fundum,in verbo deſtinatus, que ampliatio ſimpliciter intelligi videtur in terminis.d.c,reintegrande. iii q. prima.nõ aut.in terminis.d.l.ſi quis.ibi ante omnia nam ibi p̃ſupponitur nullã ineſſe dubitationẽ.dum dicit vim intulerit.glo.tamen diuerſe exponit. hoc eſt intuliſſe dicitur opinio mea eſt ꝙ Actori ſufficiat probaſſe violẽtiam in ſe ſpoliando illatam,nam ex quo Reus cõuẽtus poſſidere nunc reperitur,ipſe nõ alter violentus eſt reputãdus. & ſi recte reſpexeris probatur hoc in.d.§.in hac.vbi nulla alia ratio melior cõueniret. & ſic intelligam gloſam.in.d.l.ſi quis.niſi p̃ſumptio purgetur vt quia poſſidens ex non ficto titulo bona fide iuuaretur de quo in ampliat. 20. VIII.

8 AMpliatur procedere etiã quandoq; ſpolio nõ probaro. quod euenit vbi actor probaret ſe poſſediſſe nunc autem ꝙ poſſidet ipſe conuentus,nam ſecunda poſſeſſio p̃ſumitur vitioſa ideo dicitur hoc eſſe ſpolium re ipſa.Innoc.in.c.ii.de in integr.reſtit.& in.c Seṗ.eodem Alexã. in conſil.142.p̊.vol.Decius.252.in 2. vol. Ruinus.51.in 4.vol.Franc.de Curte.71.Ampliatio tamen hec non cõuenit.ad.d.l.ſi quis.vbi nedum ſpoliũ ſed etiam violẽtiam probari neceſſe eſt.ſed ad.c.reintegrãda vt communiter intelligitur Aduerto tamen ꝙ cum in p̃ſumptione fundetur & alia contraria p̃ſumptioñ tollitur iuxta.c.illud.de p̃ſumpt. cum ſimil. ET ideo cõcludo ꝙ quãuis hec vera ſit in auctore ipſo vt ſpoliũ re ipſa dicatur,& reintegretur.non tamen vt procedat ĩ eius ſucceſſore quãuis vniuerſali. niſi vel probet ignorãtiam autoris ſui de poſſeſſioñ conuenti,hoc eſt ꝙ neſciuerit quis fuerit ſecũdus poſſeſſor, vel ipſius auctoris interpellationẽ.alias cum auctor ſciuerit per alium poſſideri & nihil operatus ſit,conſenſum p̃ſtitiſſe videtur alterius poſſeſſioni,per regul.q tacet la prima.in. vi. in eo videlicet ne vitioſa eſſet.non enim ante interpellationem conſtituitur quis in vitio.l.cum poſtulaſſem.ff.de damn.infect.l.mora.

ff.de vſur.l. ꝙ te. ſi cert' pet. neq; ſic de facili vitium pſumēdum eſt, argumēto. l.merito.ff.pro ſocio. Ad id ꝙ dicebāt ſecundam poſſeſſionem pſumi vitioſam non aliter conſentirem q̄ ꝙ interpellatus vel extra iudicium reſtituer poſtponat, tunc enim pſumendum eſt ea cū vitio tenuiſſe. quia quo animo quis eſt in pſenti pſumitur in pteritum. & cōſequēter dico ne ſucceſſor (q ſquis ſit) ex perſona auctoris tanquam ſpoliati reintegrationem petere poſſit. Argumento. l.decem. de verb. oblig. Minus ex perſona ſua cum nunquam in poſſeſſioñ fuerit, ē tex. in.l.cum heredes. 1. eodem. & ita limito.l.heredem.ff. de regul. iur. vt etiam ſimiliter eandem limito in Ampliat. 20. vbi differre etiam pono ſucceſſorē ab auctore. Inuenio iſtius met opinionis fuiſſe Cagnolum in.d.l.heredem per auctoritatē cornei in conſil. 319. p.vol in col. 7. nullam tamē rationem aſſignātis. ¶ Ex quibus declaratis ēt infero ꝙ vbicunq; vitium pſumptum ſuper quo ſpolium hoc re ipſa dictū contraria pſumptioñ tolleretur, tūc & aduerſus ipſum auctorem primum poſſeſſorem iſte ſecūdus ſe tueri poſſet, exemplū vulgare eſt vbi emiſiſſet alioue, titulo (ex quo ſumitur bona fides) habuiſſet & cōcluderet vbicūq; ex titulo poſſeſſio coloraretur de quo in fallē. 22. IX.

9 Mpliatur ad ſpoliatū de re mobili ita doct. hic a, quibus diſcreparem tum quia textus in.d. l. ſi quis, ad mobilia nō aptatur, tū etiam quia certius eſt mobilium poſſeſſionem apud dominum earundem eſſe laxandam alias dominium id pene inutile redderetur, cum talia conſumentur vtendo vt in ſuo titulo.ff. de vſufru eaꝶ rerum que ipſo vſu &c Inde dicitur eaꝶ vilis & abiecta poſſeſſio vt notatur i.d. l.rem que nobis. eodem. Vñ ratio maior eſt in iis vt de dominio ſuo excipiens Maxime incontinenti probare volens q̄ in immobilibus. facit glo. in.l.3. §. vnde vi interdictum. in verbo non admiſit.ff. de vi & ui arm. vbi mobilium poſſeſſio ab abſēte perditur immobiliū vero ſecus. facit quia interdictum vnde ui non datur pro rebus mobilibus Rota faſtioli ſub dubio. 17. in quinta cā.

¶ Nihilominus obſtat illa rō ꝙ ſic via committendis ſpoliis aperiretur. contra.l.meminerint. C. vnde ui. niſi uel dicas pro uiolentia non haberi ſi uidens aliquem cum re mea tranſeuntem ui auferam ab eo, Argumento.l.ait pretor in §. ſi debitorē.ff. de hiſ que in frau. Credit. Pro uiolentia nō haberi dicam quo ad diſpoſita in.l. ſi quis ad ſe fundū. non tamen quin ſecundum eius qualitatem punienda ſit nam vndecunq; delicta claruerint puniri debent. auc. qua in prouincia. C. ubi de Crim. agi oportet. Argumento.l.congruit.ff. de officio preſidis. Ampliationē. finaliter ſaluo ubi rē mobilem quāuis meam de domo alterius uiolenter auferrem domus enim ſua cuiq; refugium eſt.l.pleriq; ff. de in ius uocā.l.qui in domum.ff. de iniur. nam quāuis.d.l. ſi quis, loquatur de immobilium poſſeſſioñ ut etiam ibidem gloſſa dicit in uerbo quodcunq;. Nihilominus verba ſua. ibi vim poſſidenti intulerit. in quibus eſt tota vis legis in iſto caſu conueniūt ē.n. veꝶ vim poſſidēti illatā q̄uis nō principaliter vt de domo eū expelleret, qua de re ſuccedit ꝙ ubi con ueniūt uerba legis. & eius diſpoſitio.l.4. §. totiēs vbi Bar.ff. de dān. infect. hec Ad das ad fallen. 21. Quod ſi vtrūq; ageret. hoc ē de domo expelleret & ibidem res mobiles exiſtētes occuparet an añ oīa & ad mobilia reſtituēdus ſit. Abſq; dubio Ampliatio procedit ſic ēt Ang. Aretin. in. §. recuperāde. inſtit. de iterdictis. faciūt que dixerā in Ampl. 4. 5. X.

10 Mpliatur procedere non obſtante ꝙ ſpoliatus anteq̄ reſtituende iudicium inchoaret ſe non acturum intuitu ipſius ſpolii promiſiſſet. nam & poſtea agēs ante omnia reſtituendus

reſtituendus eſſet. Secus ſi poſt inchoa
tum ſpolium promitteretur Abbas in
c.ii.eodem. ¶ Aduerto ad duo tempo
ra. Vnum eſt ante ſpolium, aliud poſt,
ſed anteq̄ ſuper eo litigium fiat. ¶ Ad
primum dico per promiſſionem ante
ſpolium factam p̄ſtari conſenſum, ac ſi
dixerit conſentio vt propria auctorita-
te poſſeſſionem ingrediaris. non enim
refert quid ex equipollentibus fiat. l. diſ
cretis. C. de teſtam. ¶ Niſi ironice vel
coacte promiſiſſet, do rotam in nouis.
5 3. ibi ſpontanee &c'. ¶ Nec iſto caſu
curo ꝙ ex interuallo ſpolium commit
tatur, vt mouetur Abbas in terminis re
nūciationis. in. d. c. ii. num. 6. Quia reſ
ponderem Pactum eſſe contrahentium
legem, vulg. l. legem. C. de Pactis. Intelli
go veſtitum de quo in. l. petens. d. titu-
lo. Cuius legis natura eſt pariter reſpi-
cere futura. Ex interuallo ſicut inconti
nenti. Ad ꝙ induco Bal. in. l. Memine-
rint. in fine. C. de legit. hered. ergo &c.
¶ Sed in renūciatione ratio diuerſa vi-
get cum renūciando quis ſe ipſum ſpo-
liet. vt ibidem. dicit Abbas. num. 6. poſt
Innoc. & Ioh. an. ¶ Quo facto quis in-
continenti poſſeſſionem vt vacantē oc-
cupat. & licite (cum poſſeſſor eam dimi
ſerit) ingredi poteſt. ¶ Volūtas dimit
tentis ex renunciatione, licentia ingre-
dientis ex ipſa voluntate non reuocata
impartita eſt. Qua de re ſuccedit regula
ꝙ volenti non fit iniuria neq; dolus; de
regul. iur. in. vi. Sic ceſſat fundamētum
abbatis ibidem in fine. ¶ Nō ſic ſi poſt
ipſam renunciationem alter ex interual
lo ingrediatur. Nam perſiſtens in poſſeſ
ſione poſt renunciationem videtur pe-
nituiſſe atq; ipſam renunciationem re-
uocaſſe. plus enim, ē facto q̄ verbis ope-
rari. l. de quibus. ff. de legibus. Vnde q̄-
uis male poſſideret per regulam quod
ſemel placuit. ff. de regul. iur. cū ſimil.
tamen poſſideret, conſequenter tuēdus
eſſet. Nam & predo tuetur vulg. l. in ff.
de vi & vi arm. & ſupra. in Ampliat. pri
ma. ſic declaro & intelligo Innoc. in. d.
ſollicite. alias. ii. eodē. & in. c. ſuper hoc.
de renunciat. ¶ QVE DICTA
non intelligam in ſpolio violento ſeu
perſonali, non enim puto ꝙ quis in pa
cto ſeu renunciatione vim ſibi inferri,
atq; dedecorem ſuum comprehendiſſe
voluerit. argumento, regule in generali
ff. de regul. Ad quod. c. ii. eodem. iuxta
illud honorem meum nemini dabo. ii.
q. prima. c. nunc. Vide. Ampliat. 57.
ſic ampliatio procedit, & ratio ē ne de-
tur materia delinquēdi. Quod etiam
Bal. in. l. iii. C. de pignor. (dum loqui-
tur de Pacto ingrediēdi propria aucto-
ritate) voluiſſe, viſus eſt. ¶ Subdens, ni
ſi ſpecifice dictum fuerit vt etiam violen
ter expelli poſſit, de quo vltimo dubita
rē argumēto, eius ꝙ hr̄ in. l. Itē mela ff.
ad. l. acquil. & l. l i ſeruoꝝ. ff. de Penis.
vbi ꝙ mēbroꝝ ſuoꝝ nemo dn̄s ē. XI.

AMpliatur procedeř, vbi
poſt ſpolium ſpoliatus
11 omni iuri ſibi ſuper eadē
re competenti (ante ta-
men q̄ ſpolium inchoa-
uerit) Renunciaſſet. per tex. in. d. c. ii.
eodem. eo. n. non obſtante ſi velit ante
omnia reſtituetur. ¶ Nec obſtat ꝙ Re
nunciando quis rem pro derelicto ha-
bere videatur, quoniam Innoc. in. c. ſu
per hoc. de renunc. Reſpondet, illud in
iure Reali procedere non autem in per
ſonali, vt eſt ius competens per interdi
ctum vnde ui, cauſatum ex violentia il-
lata contra perſonam, nam tale ius per
ſonale eſt quāuis in rem ſcriptum. vt in
l. prima. in fine. ff. de interdic. ¶ Proce-
dunt hec & ſi cum iuramento renuncia
tum eſſet, quia non aliter id q̄ ſecūdum
naturam actus ſuper quo interponitur
interpretandū eſt. l. fin. C de non num.
pecun. Milies dixeram in auc. ſacramen
ta puberum: C. ſi aduers vendit. Publi-
catō. de anno. 1541. hec videntur ex-
preſſa in. c. ii. eodem. ¶ Nec obſtat Ab
bas in. c. in literis. col. ii. eodem, quia lo
quitur vbi expreſſe dixerit ſe renuncia-
re iuri agendi ſuper poſſeſſorio. ſic etiā

loquitur Rota in nouis.401. que vidē
da eſt. ℂ Hec niſi cum renunciatione
interueniſſet ceſſio iurium vt ibidē per
eum. ℂ VLTERIVS ibidem dicit
Abbas,num.7. Reſtituēdum eſſe in be-
neficialibus,dūmodo in ſuperioris ma-
nibus poſt ſpolium vel ante renunciatū
non fuiſſet. ℂ Vel in iudicio.aut extra,
ſi hoc vltimum fieret per inſtrumentū
publicum,ſeu tot pſentibus teſtibus ꝙ
inde notorium eſſe dicatur. Nā in iſtis
(vt dicit) notorius defectus ſui iuris.ſeu
proprietatis obſtat.c.ad decimas.in vi.
cum.ſimil.Milies allegatis. ℂ ET quā-
uis ipſe loquatur in terminis primi tem
poris,itaq; pcedentis Ampliationis , &
contrarium velle videatur in hoc tem-
pore,vt patet ad num.x.dans nouū in-
tellectum.ad.d.c.ii·videlicet ꝙ ita diſpo
nat quia renunciatio non facta in ſupe-
rioris manibus nō tenet. Nihilominus
puto ſuam intelligētiam eſſe contra il-
lum textum.ibi. antequam &c. vbi pa-
tet ꝙ poſt renunciationem eum admit-
tit.quem non admitteret ſi non teneret
cum fruſta fiat quod factum non rele-
uet.l.prima.C.de theſaur.lib.x.&.l.ni-
hil fruſta &c. l. ſi qñ. C. de in'off.teſt.
cum ſimil. ℂ Vnde do alium inellectū
ad.d.c.ii. ꝙ Renunciatio non corā ſu-
periore teneat ſi cum iuramēto , in piu
dicium tamen Renunciantis,ſic ibidem
loquitur. Et tunc dico ſic ꝙ aut eſt no-
toriata .& loquimur nos vt obſtet , aut
notorianda puta per ſententiam tūc mi
nus obſtet & ſic loquatur.d.c. ℂ QVE
dicta procedunt niſi poſt Renunciatio-
nem per longum tempus ante ſpolium
poſſeſſionem continuaſſet , vt per lapū
in allegat.89.per Anchar.I cōſil.117.
hoc eſt vel ſaltim triēnium . Caſſiador.
in deciſ.4.num.5.de reſtit.ſpoliat. Iux
ta regulam Leon.de triennali pacifico
poſſeſſore. ℂ QVERI hoc in loco
poſſet an agens interdicto recuperāde,
repellatur a tertia perſona de ceſſione
excipiente , concluditur negatiue . ob
rationem quia ſufficit quo ad tertiam
perſonā dici poſſe ꝙ ſpoliatus illo tem
pore de facto ſaltim poſſidebat . Caſſia-
dorus vbi ſupra. ℂ Et hec omnia in ſpo
lio violento procedunt prout nr̄a Re-
gula ſe habet. ℂ Quid autem ſit in non
violento,an qui poſt ſpolium renūcia-
uit, ſi reſtitui añ omnia petat, recipen-
dus ſit. vidiſtis in fallen. 14. XII.

PRocedit etiam ſi ſpolia-
12 tus cōtra ſe petitorio agi
conſentiret. Nam eo nō
obſtanle,pro ſpolio pri-
us commiſſo reintegran
de iudicio agere poſſet. Ripa hic poſt
Bar.in.5.combinatioñ. ℂ Exemplum
ſi ſpoliatus ſim deinde quoquo modo
ipſius rei nudam conſequar detentatio-
nem cuius occaſione agi contra me pe-
titorio ceptum ſit iuxta. l. officium.ff.
de rei vendic : Non propterea quia nō
obiecerim petitorio impediar quin poſ
ſeſſorio vti valeam,& quin in petitorio
(donec ante omnia reſtituar) ſuperſe
dendum ſit. ℂ Dūtamen ſuper eo non
fuerit concluſum,nam concluſio in cā
ſententie equiperatur, dictum eſt in pri
ma fallen.vnde petitorium non ſuper-
ſederetur . ℂ Niſi in caſu quo ſpoliatus
vltra ſe offerat probaturum ꝙ (nō ob-
ſtante dominio alterius) poſſeſſio pe-
nes ſe eſſe debeat . Tunc obſeruarem in
petitorio,non obſtante cōcluſione.qui
nimmo ſententia (ſi eam exequi pete-
retur) eſſe ſuperſedendum . Et mo-
ueor ex vulgari regula ꝙ turpius eiici-
tur q̄ non admittitur hoſpes . l . ii .
ff . de his qui ſunt ſui . Item & vt cir
cuitus euitetur . per . l . dominus . ff.
de condit . & demonſtr. ℂ Redeun-
do Ampliatio vera eſt . quia quāuis
ſpoliatus petitorio agi conſenſerit,non
tamen id factum eſſe dicetur ad poſ-
ſeſſorium excludendum . vt in prima
fallen . dixi . nam dominium non vt
poſſeſſorii excluſiuum ante poſſeſſo-
rium ceptum , intentatum fuit argu-
mēto.l. decē.de verb.obligat.pro quo
vide.Bal.in.l.incerti.num.8. XIII.

13 AMpliatur procedere in ſpoliato a, ſua libertate. Puta quia bona equiualentia poſſidebat, & nihilominus pro Ciuili debito extitit carceratus. Eſt enim ante omnia reſtituendus. Bar. in. l. ii. in. ⁋. fin. ff. de cuſtodia reorum. Lapus in diſput. incip. iniuſte carceratus Alex. in. l. legata inutiliter. ff. de adim. legat. Felyn. in c. cum dilectus. col. iii. de reſcript. ℭ Nā quādo indebite carceratur, vim dicitur pati. vt eſt tex. vbi Bar. Bal. Paul. & omnes. in. l. plerięꝫ. ff. de in ius vocan. & dicitur vis ſpoliatiua libertatis, vt ibidem & in. l. prima. ff. de liber. homine exhiben. De quo Bart. Veron. in conſil. 19. Ciuilium. Ergo &c. vt etiam per glo. & doct. in. c. cum inter. de except. ℭ IN quo eſt, aduertendum non dici libertati reſtitutum eum, qui fideiuſſoribus relaxatus eſt, vel ſub qua (etiam minima) promiſſione de repſentādo, vel redeundo. Dummodo carcerationi non conſenſiſſet, quod eſt ſi ante proteſtatus eſſet, vt per eundem Veron. ℭ Quibus etiam adendum ꝙ libertas eſt inextimabilis res. l. inter ſtipulantem. ⁋. ſacrā. de verb. oblig. Vñ tāto maior ſpoliatio dicetur. vt alias dixit Bar. in ſua diſput. incipiē. Lapꝰ fuit captus. facit. l. in ſeruoꝝ. ff. de penis. ℭ HEC tñ īpropria ē āpliatio, q̄a liberi hominis poſſeſſionē nemo habere dr̄, ēt ſi in vinculis eū teneret. vt ē tex. in. l. cū heredes. 1. eodē. Iuncto q̄a reſtitui petēs aduerſarii poſſeſſionē ꝓbare tenetur, vt ī. c. cōſultationibꝰ. de iur̄ pron. & dicit Abbas ī. c. ex pte. eodē. ℭ Hec dicta nedū ꝓcedūt ſi ab aduerſario q̄ ſup eodē, vl' diuerſa re moueretur, ſed & ſi ab alia pſōa, hoc mō ītelligo veronēſē vbi ſup̄. nu. 6. ñ āt ubi diſputari cōtingeret ſup capturā vt p eūd. XIIII

14 PRocedit etiā ſi Eccleſiæ noīe quis ſpolietur. Abbas. in. c. p. eodē. Ripa hic. Vidēda eſt fallen. 8. ℭ ET Aduerte ꝙ ſi (dū ſe tueatur) aduerſus Clericum ſpoliantem iniiciat manus violentas (cum ſibi ac ſua tueri licuerit) minus in penam. c. ſi q̄s ſuadente. 17. q. 4. incideret. Innoc. & Ioh. an. in. c. ſi vero. de ſententia excōm. Abbas in. c. olim. eodē. num. 10. dūmodo modum non exceſſiſſet ut per eoſdem. ℭ Quid autē ſi ignoranter manus violētas iniecisset, & q̄ñ vltra excōmunicationē tēporali pena ſic afficiendus, Item quando irregularitas incurratur Abbas. vbi ſupra. XXV.

15 AMpliatur procedere quāuis non ſuo nomine ſed alterius (pro quo de Rato promittat) quis vellet ante omnia reintegrari. l. prima. C. ſi per vim. vel alio mō. vbi tex. glo. Bal. & Salyc. ℭ Subdentes ꝙ ēt inhabiles perſoñ (ſi inde ſint expulſe, quo alterius nomine poſſidebant) ad recuperandam admitterentur, ſed hec impropria Ampliatio eſt ad. d. l. ſi quis. ibi ante omnia. quia parum aptaretur, ſed potius conuenit ad. c. reintegranda. iii. q. prima. XVI.

16 PRocedit in ſpoliato a, iudice tanquam a, priuata perſona tradit Abbas. in c. dilectus. in. vltimo. not. de reſcript. vbi Felyn. Multa congeſſit. & in. c. cum cauſa. de officio delegat. videnda eſt bona additio ad deciſion. Toloſan. 490. ℭ Nā non tantum reſtituet, ſed & poſſeſſione reſtituta, non amplius vt iudex (ſi recuſatur) procedere valebit. cum non immerito ſuſpectus dici mereatur. Abbas in. c. conquerente. num. xi. eodem. Ad quod glo. in. c. ſtatutum. in verbo. Copia. de reſcript. in. vi. ℭ Item concluſio procedit in iudice incompetēti qui procederet tanquam competens ad ſe poſſeſſionem auocando, tunc enim ſpoliare dicitur, ſic loqui puto. d. Antonium, in. d. c. conquerente. Nec non Socinum in conſil. xii. col. ii. in lib. p̄. ℭ Inter alia exempla conuenit illud Decii in. conſil.

125.in clerio ſpoliato ſecularis iudicis auctoritate, in terminis Ancharani in conſil.249.olteſo de clericatu,alias nō reſtituetur. ¶ Item in iudice competenti,qui abſq; alia cauſe cognitione proceſſiſſet.Oltradus.in conſil.227. Butrius in conſil.61. Veron.in conſil.19. Rom.in conſil.157.Socin.in cōſil.12. I lib.ꝑ.Decius vbi ſupra. Crauett.124. ¶ Nā quāuis iuſte poſſideat qui Auctore ꝑtore poſſidet,vt in.l.Iuſte.i.eodem. tamen id verum eſt ſi auctoritas legitime interceſſiſſet,alias ſpoliatus alter diceretur,per.l.Meminerint.C.vnde vi. vbi Cyn Bal.& Ang.& habetur.in.d.c. conquerente. Et per Decium in.c.referente.de ꝑben.in cōſil.191. Calcan.in conſil.120.num.2. Boerius.in deciſ. 138.in.2.parte. ¶ IDEM ſi cum cauſe cognitione, tamen ipſe iudex.ad exequutionem poſt interpoſitam appellationem proceſſiſſet.ii.q.6.c. Appellatiō interpoſita ¶ Vel interpoſita falſi querela puta dicēdo ſententiam fuiſſe latam per falſos teſtes,quāuis hoc vltimo caſu non ante omnia reſtitutio fiet ſed falſitate probata ſic ſpecul.de petit.& poſſeſſ.num.4. ¶ Que omnia largo ſaltim modo in verbis.d.l.ſi quis. ibi ꝙ ſi omiſſa Interpellationē vim poſſidēti intulerit,comprehēduntur. XVII.

17 AMpliatur vbi occaſiōe ſententie (aliter tamen q̄ vt ſupra) nulle videlicet quia exequute, quis fuerit ſpoliatus Bal. Ang. Salyc. & alii in.d.l.Meminerint.C.vn.ui.ē tex. in.c.cauſa.vbi Abbas & doct.de officio deleg.volens etiam ꝙ poſſeſſionem adeptus ex tali ſententia ius omne (ſi quod in re habebat) amiſerit,per.l.ſi quis in tantam.C.vnde ui. ¶ Nam ut hic Ripa dicit,eſt in lata culpa iuribus per eundem faciūt que glo.& doct.in.c.cauſa matrimonii,de officio delegati. Quod nō aliter intellexerim q̄ ſi ſciēs eē nullam pro exequutionē inſtetiſſet. ¶ ET noto in his quibus ignorantia iuris minus dam noſa eſt. ¶ Aliarum vero perſonarum ſcientia ipſa vel citationis defectu,Mādati,ſiue incompetētie iudicis argueretur ſūt enim naturalis rationis defectus, nō ſic vbi Ciuilis tantum ratio deeſſet, ita Felyn.in.c.cum cauſa,num.4. prout ēt ordinis peruerſio eſt. ¶ Quod vltimū Felyn.in ſimplicibus terminis procedere dicas,non vbi ex aduerſo de nullitate proteſtatum eſſet, nā tūc dicitur Culpoſus cum peritiores conſulere debuiſſet,& hoc eē puto de mēte Felyni vt ſumitur ex ſuis verbis, ibi ſcire deberet. ¶ Dum autē a,minore ſeu ruſtico &c. Excipit mulierem ex ratione quia non excuſatur aliter q̄ in caſibus iure expreſſis,vt per Bal.in.l.fin. C.de iuris & facti ignoran.vt ſic neq; a,defectu ciuilis rōnis excuſetur, Mihi minime ſatiſfacit. Ad iudicia enim pertractanda pari modo mulier eſt inhabilis.l.ii. ff. de regul. iuris.l.prima.ff.de poſtul. ¶ Vtcunq; ſit,ſi defectu ciuilis tantum rationis ſententia ſit nulla opinor vt exequutio ante omnia retractetur. Sic ſpoliatus ſit reſtituēdus.Non autem is qui dicitur ſpoliator ius (quod in re habet) amittat,cū neq; verba.d.l.ſi quis in tantam.conuenire poſſint ¶ PRO Iſtis videnda ſūt ſupra proxime allegata. & que infra.in 27. Ampliat. XVIII.

18 AMpliatur ad caſū i quo validam & iuſtam ſententiam quis obtinuiſſet,nihilominus de facto & reſiſtente poſſeſſore poſſeſſionem adipiſcatur, Bar. & cōmuniter doct.in.l. iuſte poſſidet.i. eodē. ¶ Eiectus enim ante omnia reſtituendus eſt, etiam ꝙ eiiciens tāquam exequutor ſententie ſiue poteſtatem ingrediēdi propria auctoritate habuiſſet ita Bar.in.l.creditores,i,27,col.C.de pignor. in.iii.principali queſtioñ.Bal in auc, omnino .in penul.col. C.ne vxor pro marito. Ang. Imol. Paul.in.d.l.iuſte.per tex.in.l.nō eſt.ff.de regul.iur. ¶ Volentes capturam etiam perſone poſſe committi par

ti,dũmodo ſiñ ui. Ad ꝙ Abbas.in.c.de
cetero.de re iudic.ĩ penutl. col. ¶ Vbi
quãuis Felyn. videatur eſſe cõtrarius ta
men remouetur vt in apoſtill. ibidem.
Que allegat Bar.in.l fin. C. de edict.di
re Adrian.tollen.in.iii.col.& Anchar.
atq; Gemin.in.c.fin.de reſcript. in. vi.
volentes licẽtiam intelligi citato prius
poſſeſſore.atq; eodem permittẽte cum
multa ad impediendam exequutionem
ſententie valide opponi poſſent vt in ea
dem apoſtill. ¶ Ripa tamen hic Felynũ
ſaluare conatur. In caſu ſaltim in quo
contra poſſeſſoris reſiſtentiam ingredi⸗
ens ſine magno periculo vl' ſiue verecun
dia ceſſare nõ potuiſſet per ea que Bar.
in.l.vt vim.ff.de iuſtit.& iure. Cui reſ⸗
põdendum putarem culpam ſibi impu⸗
tandam.argumento Regule damnum.
in lib.vi.Debuiſſet enim prius aduerſa⸗
riũ citare vt ſup̃.Iuxta.l.qui accuſar.C.
de eden.Iũcta.l.de vnoquoq;.ff.de re iu⸗
dic.&.l.ii.ff.de iur.& fun.igno. XIX.
AMpliatur ad caſum in
quo ſpolians per Prin⸗
19 cipem cõfirmaretur, vt
in. l. auctoritatem. vbi
Bar.Bal.C.vnde ui vi⸗
dendus eſt Iaſon in.l. Clam poſſidere.
in.§.fin.i.eodem & Bal.in.c.p̃.ad finẽ.
de natura feudi volens ꝙ Principis con
ceſſio de feudo per vim occupato nõ te
net. Idem vult Felyn.in.c. poſtulante.
in.c.in noſtra.de reſcript. ¶ Quod tan
to fortius procedit in ſpoliato lite pen⸗
dente quanto ꝙ odioſior eſt per ea que
Rota in nouis.deciſ.14.& in Antiquis.
prima.in fine, adeo ꝙ per ſpoliatorem
exceptio alterius ſpolii. opponi nõ poſ
ſet.vt eſt glo.in.c.ii.& in.c.bone.de ap
pellat.vbi Abbas. AMPLIATIO
hec ceſſat vbi Princeps ſcienter hanc au
ctoritatem interpoſuiſſet ſecundum Pe
trum.Argumento.l.Princeps. ff. de le⸗
gibus.&.l.quidam conſulebat in fine.ff.
de re iudic.habetur in Addit. ad Bellẽ.
in deciſ.105. ¶ A,quibus diſcreparem.
niſi appareat ex iuſtiſſima cauſa Princi⸗
pem fuiſſe motum, Puta pro bono pu⸗
blico & pacifico ſtatu regni vt per Capi
cium.in Neapol.deciſ.69.Ita & Barto⸗
lus prius in tractatu tirannidis. queſt.x.
¶ Nec obſtat ſi diceres ꝙ Bartolus cõ⸗
tradicit,dum p̃ſupponit ꝙ de cã nõ ali
ter pateat,ſed conſiſtat in mente ipſius
Principis. Quia (ſi recte intueberis) tũc
loquitur vbi de euitando periculo vni⸗
uerſali tractetur. & ob id tirannidem cõ
firmaret que ratio in terminis iſtis ceſ⸗
ſat.vbi de commodo particulari &c.nã
publica vtilitas priuate prefertur vt in
vulg.Item caſus Bartoli eſt vbi confir⸗
mat Princeps ex magna neceſſitate. hic
ſecus. Ergo &c.l.prima.de officio con⸗
ſul.cum ſimil. ¶ Nec obſtat dicendo ꝙ
iuxta cauſa in Principe p̃ſumatur, quia
communiter reſpondet,vt per Felyn.in
c.cum olim.xi.col.de re iudic. nam cũ
ſciẽter Princeps eiectionem confirmet
inficiari nequiret quin improbe factum
ſit.Ad quod ẽ tex. in.verbo. improbe.
in.l.auctoritate. C.vnde ui. Quod etiã
Puto voluiſſe Bal.in.c.nihil.in. iii.no⸗
tabili.de p̃ſcript. ¶ Facit id, ꝙ alias di⸗
citur & probatur per.l.ſerui.C. quibus
ex cauſ.pro p̃mio libert.ſerui accipiũt:
vbi not.Bal.& per Deciũ. in cõſil.157.
Incip.in caſu.& in cõſil.373.& hyppol.
in ſingul.200.videlicet ꝙ ſi ex cã Prin⸗
ceps quem ſua re priuet.ſibi,p̃cium re⸗
fundi debet.& facit quia Princeps & ſi le
ge ſolutus ſit,non tamẽ illa honeſtatis.
Hipp.in vult.ſingul.200. ¶ Non ob⸗
ſtant allegata per Petrum vbi ſup̃.quia
reſpõſio Bona erit, vt ſic dicamus Prin
cipem ante ſpolium auctorizando id de
liberate facere,hoc ẽ vt expulſio ſequẽs
pro ſpolio non ſit habẽda.Vnde ſequi⸗
tur ex facto illo ꝙ ſpoliato nullum ius
queſitum eſſe dicatur.conſequẽter neq;
ius petẽdi reſtitutionem.argumento.l.
ii.ff.de iis qui ſunt ſui vel alien. iur.&.c.
ſi Motu proprio.de reſcrip.in.vi. ¶ Et
in iſto caſuni dico procedere id quod
Felyn.vbi ſupra.videlicet. ꝙ in Princi⸗
pe non p̃ſumitur violẽtia. ¶ OBSTA

R E videtur p̃dictis. id quod poſuit Sal/c.in.l.auctoritatẽ.C.vnde ui. ꝙ Princeps confirmando ſpolium antea factũ videtur remittere violẽtiam,atq; de nouo poſſeſſionẽ conferre. Propter quod Rebuffus I tractatu.de Pacific. poſſeſſ. num. 257 .tenet ꝙ Papa ex certa ſcientia inuaſionis & intruſionis. Confirmãs intruſum ſeu melius loquẽdo de nouo concedens dicatur purgare vitium ſic vt non amplius violẽtus dici arguatur. ¶ Mihi videtur poſſe reſponderi (ſi verum eſt) ꝙ id ſolum in Papa procedit cuius poteſtas in bñficialibus maior eſt q̃ illa Imperatoris in tẽporalibus. ¶ Beneficialium enim penes beneficiatũ nullum eſt dominium ſed duntaxat adminiſtratio ſimplex. Gemin.in.c.ad decimas,in.vi. Dicitur & eſt procurator nõ dominus.c.ii.de donat. Archid. in. c. quia ſepe de elect.in.vi. In quo uidẽdus eſt Socinus in.conſil xiii.in prima parte. ¶ Sed Beneficialium quia ſunt Chriſti.(Et intelligas ſano modo hoc ẽ nullum ſuper iis humanum dominium reperitur, non autem quin omnia alia celi & terre ſint Chriſti)cuius Vicarius in terris ẽ Papa cum omnimoda poteſtate,ſolus ipſe diſponere ad libitũ poteſt. neq; etiam dici poteſt earundem dominium apud aliquam Eccleſiam eẽ vt dicit Paul.de Caſtro.in conſil. 281.& Felyn.in.c.que in Eccleſiarum. de cõſtit. num.4.vbi apoſtill.vnde non eſt arguendum ad temporalia.quorum particulare dominiũ particulariũ perſonaꝝ eſt vt in.titul. ff.& C. de acquiren. rerum domini, igitur &c. X X.

AMpliatur procedere cõtra ſingularem ſucceſſorẽ in re & in uitium uio-
10 lẽti. Quod initiũ quoq; uerificatur ſi in loco ſiue oppido ſuo uiolẽta expulſio eẽt notoria ſic Abbas.in cõſil. 100. in p̂.vol. Capicius in decis.Neapol.69.num. 33. ¶ Vel ſucceſſor expellentis eſſet uel cõſanguineus,aut Affinis qui a,communiter accidentibus talia ſciũt,aut aliter ex coniecturis ſciẽtia pateret vt dicit Abb. in.c.ſepe num. 14.eodem. nam quãuis iuꝛ ciuili ſucceſſor ſpoliato reſtitueꝛ nõ teneatur .l.cum a,te.ff.de ui & ui armat. ex ratione Bal.in conſil. 33.& 321. in tertio uol.quia interdictnm vnde ui perſonale eſt ſecus tamen eſt iure canon. dicit Innoc.in.d.c.ſepe. Subdens idem eẽ quãuis Res trãſiret per mille manꝰ itaq; in ſucceſſore mediato qui mala fide poſſideret vt ibidem Abbas qui inde ponit ꝙ ſi eiiciẽs ipſe deinde ab eadem re inuaſa eiiceretur (quia in inuasionis ſue peccato fundare ſe non poſſet) & ſi habeat interdictum de quo in.l. cum fundum ff.de ui & ui arm.non tamẽ reſtituẽdus eſt.Sed p̊ loco ſpoliatus reſtituetur per cõditionem ſeu actionem deſcẽdentem ex.d.c.ſepe. ¶ Ius.n.Canonum vbi agitur de peccato & in ciuili foro obſeruãdum eſt dicit ibidem Butrius num. 7.& Abb.num.4.quãuis aliud uelit in. c. cũ ad ſedem.num.27.faciunt que Bar.in. l.ſi coloni.de agric.& cẽſit.lib.xi. Ang. in conſil. 156.Alex.conſil.6.in vol.tertio. ¶ Vñ per hec Addo ꝙ ipſe raptor iterum ſpoliatus vt ſupra non impediretur interdicto recuperande vti,donec per iudicem Eccleſie ſibi inhibitum nõ fuiſſet ſuper quo nullus alter q̃ Eccleſiaſticus adiri poterit ad quem animarum cognitio ſpectat.c.nouit.de iudic. cum ſimil. Credo etiam dixiſſe in fallen. 2.

ADVERTO ꝙ remedium canonis reintegranda. datur & cõtra bone fidei poſſeſſorẽ qui nec ipſe ſpoliarit ſpoliariq; fecit ut dicũt Archid. ibidem.& hoſtien.in ſumma.in.§.tertio. I verſic. ſed conditione.eſt glo.in.d.c.cum ad ſedẽ. vbi Abbas declarat in tertio intellectu. & in.c.ſepe. Lapus in allegat. 52.& communis intelligeentia. quod p̃dictis obſtare vr̃. ¶ Nihilominus dic ꝙ bonefidei poſſeſſor reſtituere tenetur ſed non ante omnia quominus de iuſto titulo docens quem aliunde habuiſſet audiendus ſit, male fidei uero ſecus,nam ante

omnia tenetur &c.niſi ſpoliatus de ſuo
dominio cognoſci paſſus eēt. ut habui-
mus in fallen.prima. ¶ Sicut ēt in alio
differunt quia ſi non uitioſe poſſederit
quis minus ad fructus teneretur. c. gra-
uis.ubi per omnes.eodē. Vitioſum poſ
ſeſſorem intelligo eum qui omni tem-
pore male fidei poſſeſſor fuiſſet, ſecus
ubi duntaxat ex poſt facto'. per ea que
Socin.in.l.rem que nobis,eodē. ¶ Hūc
enim puto ꝙ in aliquo a, ſuo differat
auctore:Auctor enim eo ipſo quo poſſi
dere repentur dicitur eē ſpoliator cum
in dubio iura ſecundam poſſeſſionem
uitioſam eſſe ꝓſumant vt dicunt Innoc.
in.c.ii:de in integr.reſtit.niſi per longū
tempus in poſſeſſionē fuiſſet vt per rotā
in nouis deciſ.4.per Alex.in cōſil.142,
in ꝑ:vol.Frāc.de Curte.cōſil.71. abſq;
alia igitur (vt dicūt)probationē primus
ſpolians ex generalitate. c. reintegran-
da.reſtituetur..Innoc.in.c.ſepe. eodem
Abbas. in.c.cū ad ſedem. Decius in cō-
ſil.252.ſecūdo uol. Ruinus.51:uol. 4:
¶ Non ſic dicendū eē credam vbi quis
ut ſucceſſor poſſidere reperiatur. Iuſtā
enim iſte cauſam ignorātie habet.l. qui
in alterius.ff.de regul.iur. Sed & ſi ex
poſt facto ſibi notuiſſet ſpolium actoris
duntamen oneroſo titulo eam cōſequu
tus eſſet de quo in fallen.22. ab eodem
(qui etiā communi reputatione domi-
nus habebatur.de quo Bellem.in deciſ.
594.)etiam per.c. reintegranda(vt pu-
to)reſtituere nō teneretur. ¶ Niſi actor
potiorem dominium oſtēdere paratus
eſſet vt intellexi.d.c.ibi ſuas res &c. tūc
enim verteretur proprie periculum ani
me ſuper quo ſecundum doct.fundatur
ille textus.vt dicit Innoc.& Abb. in.d.
c.ſepe.quicquid Boerius.deciſ.7. ¶ Vel
niſi poſſeſſor prior ſe ab auctore ſecun-
di violenter ſpoliatum oſtendiſſet quo
etiam caſu nec indiſtincte credam hunc
ſucceſſorem compelli ad reſtituēdum.
¶ Quid ſi potiorem in dñio ſuum au-
ctorem fuiſſe edoceret.profecto contra
ſpoliatum etiam violenter. excipere de
tali dominio poſſet de quo minus Au-
ctor eius potuiſſet vt diximus in prima
fallen.neq; mirum eſt cum interdictum
vnde ui ſit perſonale vt ſupra diximus
& eo modo etiam dicamus eſſe remediū
d.l.ſi quis ad ſe fundum, nō enim alteꝛ·
violentia reſpicit ꝙ̄ inferentem, Probo
per uerbum ibi alias penas. natura di-
ctionis alias eſt copulare ſimilia expreſ
ſis.glo.in.l·ſi fugitiui.in verbo alia. C.
de ſeruis fugit·ergo celeris reſtitutio de
qua.ibi. ante omnia &c.pena eſt. ſed pe
na tenet ſuos tantum auctores. Hypp.in
conſil.64.&.73. Propter quod ſit ut
crimina morte extinguantur Allegatis
pēr Felyn.in.c.a,nobis el.2·de ſentētia
excōmunicat. Igr̄ &c. ¶ Hec Addo ad
Franc.de Curte in conſil.70.in prima
col.in verſic.ꝑmiſſis &c.dum ponit qua
tuor neceſſaria ut quis ſpolio agere poſ
ſit,quem ſequuti quidā fuerunt in.l.pri-
ma.in·§·rectiſſime.ff.de ui & ui armat.
nec non Boerius in deciſ.238.Vide.fal
len.56.&.59. ¶ Nō obſt.Capici'ī Nea
pol.deciſ.prima. ꝙ ſucceſſor melioris
conditionis eē non debeat auctore ſuo
per glo. ſecūdam.in.l.ſi duo.ff. vti poſ-
ſidet.quam ſequuntur Bar.& Ang.quia
vt puto nō ſufficit iſta ratio in terminis
noſtris neceſſe enim eſt extare qualita-
tes omnes de quibus in.d.l.ſi qs.ibi poſ
ſidenti intulerit.& in.d.l.ſi qs in tātam.
ibi furoris audaciam. Que verba reſpi-
ciunt perſonam duntaxat inferētis vim
quibus detractis diſpoſitiōes ille ceſsāt.
argumento.l.in delictis.in·§·ſi detracta
ff.de noxal. ¶ Vñ dico ꝙ quāuis res ui
tioſa ſit reſpectu reſtitutionis vt nō ob-
ſtante temporis curſu reſtituenda ſit &
dicam in Ampl.35.non tamē eſt reſpe-
ctu celeritatis niſi in perſonam violenti
ſpoliatoris vel ſcientis a,principio ſuc-
ceſſoris.credam igitur deciſionem ipsā
Neapolitanam potius adaptabilem ad
interdictum vti poſſidetis.& de qualita-
tibus uide Abbat.in.d.c.ſepe.num.13.
¶ Circa ſcientiam dicendum eſt in du-
bio non preſumendam vt dicit Abb.in

nem officio iudicis. vt eſt textus vbi. bo
na glo. in. l. & ideo. in. ℣. neratius. ff. de
condit. furtiua. & in. l. non tamen. ff. de
petit. hered. Redeundo pro ampliatiõe
induco textum in. l. ſi quis in tãtam. C.
vnde ui. & eum intelligo in lite penden
te &c. vult enim ſpoliantis dominiũ per
di ergo, ꝙ nullo mõ excipiat q̃n añ oĩa
&c. limita niſi de nõ iure agẽtis clare cõ
ſtaret ut poſuerã in fallẽ. 16. XXIII.

23 AMpliatur ut ſi ſpoliator
reſtituẽdi facultatem ha
bere deſiiſſet (etiam ſine
dolo nam ſufficit ꝙ ſe-
mel in culpa fuerit ut di-
cit Abbas in. c. ſepe. num. xi. & 21.) ni-
hilominus de dominio excipiens non
prius q̃ eius. Rei (a, qua deieciſſet) eſti-
mationem ſpoliato ſoluat, Audiri debe
bit. vt in tertia. diximus Ampliat. ¶ Du
bium fieret quid ſi ſpoliatus agens inſi-
ſtat in re nec eiusdẽ valorem uelit. pro
certo uidetur ut Ampliatio ceſſet per re
gulam. cum non ſtat per eum. in. lib. vi.
¶ Rota in Antiquis. 84. videtur contra
riari dum indiſtincte vult ſpoliatorem
fraudolentum ſi velit cedere bonis vt pe
titorio agat, non audiri. Qui caſus recte
intuendo capit Rei eſtimationem. ¶ Itẽ
obſtat in verbo fraudolẽtum. in fine de
ciſionis ac ſi diceret ſecus eſſe in nõ frau
dolento. Puta eo qui credens eſſe ſuam
rem alienaſſet. vt ſic cedens & ſi bona
non equiualeant audiendus ſit. Facit.
Azo. in. d. l. ſi quis. ibi intuendum ẽ quo
animo uim intulerit habetur in glo. ma
gna. ¶ V N D E concludo ꝙ ſi ſpolia
tor rem poſſidere deſierit ita vt etiam re
ſtituendi facultate careat offerens eius
valorem vt petitorio agat ſpoliato re-
nuenti nequaquã audiendus ſit. ¶ Si ar-
gueres ꝙ hoc ſtante fieret inconueniẽs,
vt & ipſa re atq; eiuſdem valore ſpoliatũ
carere cõtingat. eiq; afflictio adderetur.
cõtra. l. iure ſuccurſum. ff. de iure doct.
Reſponſio ne dum illa eſt ꝙ ſibi ſit im-
putandum qui valorẽ non acceptet, ſed
& alia cum remedium agendi cõtra poſ
ſeſſorem ſibi minus deſit, ut in alio pro-
poſito ponit Abbas in. d. c. ſepe. ¶ Qua
facta reſtitutione neque credas in petito
rio ſpoliatorem audiri, nam cum frau-
de a, ſe illam abdicauerit, & eo animo
vt ſpoliatus eius commodo careret, ex
ipſo ſpolio vis ſpoliantis (que quãdoq;
dominium in penam aufert vt in. l. ſi q̃s
in tantam. C. vnde ui) colligitur mani-
feſta, & ex ipſa cõtractatione poſt inter-
pellationem in ſe factam colligitur fra-
us. l. cum poſtulaſſem. ff. de dan. infect.
l. Mora. ff. de vſur. ¶ Vel etiã poſt vim
commiſſam cum ſuſpicari debuiſſet ſe
interpellari ut dixi in fallẽ. 48. ¶ Cum
igitur omnia que potuerit improbe fe-
cit ut alter a, rei dominio caderet, dedi-
gnari non debet. ſi & ipſe in eodem au
diri nõ mereatur. facit rubr. ff. ꝙ quiſq;
iur facit p̃fata Rota. 84. dũ indiſtincte
vult ẽt ꝙ bona ſpoliantis cedere volẽtis
valorẽ excedant eũ nõ audiri. ¶ A V T
non doloſe habere rẽ deſiiſſet, quod ex
ipſis rerum argumẽtis percipi poteſt vt
dicit glo in. l. dolum. C de dolo. tunc
ſatis eſt vbi tantundem offerat uel eſti-
mationẽ ad hoc vt ſuper dominio ſuo
debeat audiri. Puta contra ſpoliatũ nu
dum detentorem contra quem nudum
etiam petitorio agi poteſt. per. l. officiũ
ff de rei vendic. cum ſimil. ¶ Intereſt
enim ſpoliatoris declarari dominium
ſuum. non ad effectum impediende reſti
tutionis cum iam ſpoliato de iure reſti-
tutum ſit, oblatione de qua ſupra facta
vel apud iudicem de qua in l. obſignate.
C. de ſolut. ſed ut a, detentore ipſo ven-
dicet. d. l. officium. ¶ Qua uendicata
ejus ẽt eſtimatio (prius per ſpoliantem
ſpoliato datam vt ſupra eidem ſpolian-
ti per iudicis officium reſtituenda ẽ. ne
alter cũ iactura iſti' locupletetur. vulg.
l. nam natura ff de condit. indeb. Argu
mento. l ſi inter me & titium. ff. ſi certũ
petatur. ¶ Prepoſitis Addo, vbi faculta
te reſtituẽdi careret quia ad ludum, vel
ad ſcortum errogaſſet, ita ꝙ neq; valo-
rem ſpoliato daret obſeruari glo. fin. ff.

erat amouibilis ad nutum Abbatis, ta-
men reſtituetur. Argumento.l.ſi quis
conductionis. C.locat.Innocen. in. c.
olim.in uerbo reſtitutus i ultima opin.
de accuſat.Rota in antiquis deciſ. pri-
ma.quãuis aliter Innoc.uelle uideatur
l.c.inſinuãte.q cleri.uel uouen.¶ Am-
pliationem ſequitur Bellem.deciſ.251.
vide in fallen. 29. XXVIII.

AMpliatur vt ante omnia
reſtituatur etiam ſi non
ipſe ſpoliatus, extitiſſet,
28 ſed facto illius per quem
poſſidebat puta colonũ
ſeruum,ſiue procuratorem, quorũ qs
alteri ſeu extraneo poſſeſſionem contu
liſſet.Caſus eſt in.l.fin.C.de acquir.poſ
ſeſſ.iũcta glo.mag.in fine ibi amittit ſed
recuperabit per hanc legem &c. De cu-
ius tamen intellectu & de quatuor caſi-
bus ibidem poſitis in glo. per Iohannẽ
glos. antiquũ. Videndus eſt Bellem in
deciſ.104. Butrius, Abbas in.c.olim.
num.xi.eodem.vbi de colono, manci-
pio,ſeu penſionario expulſo, de quo iſ-
dem in.c.cum ueniſſent.num. 6. ¶ Et
in hoc Ampliatio conuenit.non autem
in malitioſe tradẽte,uel eam deſerente,
de quibus iſdem ad plenũ.in.d.c. olim.
nam tunc nõ ante omnia vt hic. ſed per
c.reintegãrda, & p.d.l. fin. reſtituetur.
Et in hoc parificatio Abbatis ibidẽ non
ſuccedit.ſed in eo an ciuilis poſſeſſio tñ
uel an utraq; per dominum perdatur.
¶ Dum autem Abbas uult ꝙ proprie-
tarius nõ perdit ciuilem ubi uſufructua-
rius expellatur,uel alteri poſſeſſionem
traderet,ideo aduertendum eſt proprie
tarium deiicere poſſe poſſeſſorem tan-
quam ſue ciuilis turbatorem, nam tunc
ſe tueri diceretur,ut in.l.iii.§.cum igi-
tur.ff.de ui.& ui arm.l.fin.C. vnde ui fa
cit Abb.in.cum veniſſent eodem, num.
5.non enim apud iſtum naturalis poſ-
ſeſſio dicetur iuſta, ex eo ꝙ ab uſufru-
ctuario tradita ſibi ſit. nã ius uſufructus
perſonale eſt.vt in.§.finitur. Inſtit.de
action. ad quod Decius in Conſil.
204. 2, quo iure iuſtitia illius per-
ſonalis pendet igitur &c. XXIX.

AMpliatur ad eũ cui quan
29 doq; poſſeſſio ualide col
lata fuiſſet, puta ſi Papa
mandet Epõ ne Priora-
tus Monachorũ uel mo
nialium reuocet,cũ abſq; cauſa nõ ſine
ſpoliandi, tamen Epiſcopus reuocauit
atq; alteri prouiſo poſſeſſionem dedit.
nam quamuis prouiſio atq; poſſeſſio
datæ ualeant,nihilominus priuans(in-
ſtante priuato) tenetur ſuperiorem de
cauſa docere. Ponit hec Bellamer.in
deciſ.255. ¶ Alias officium ſuperio-
ris imploraretur puta Patriarce uel Ar
chiepiſcopi uel Papæ vt Prioratus an-
te omnia reſtitui deberet. Argumento.
d.l.ſi quis ad ſe fundum. Vel melius dic
ꝙ nõ añ oia ſed p c.reintegranda. iii.q.
prima ut dixerã in fallẽ. 2. XXX.

AMpliatur ad quaſi poſſeſ-
ſionem incorporalium.vt
30 ſi tu cui ex cõſuetudine ſal
tim fructu ſconſignari de-
buiſſent.fueris,ſpoliatus.
quia puta qnis ſibi conſignari uiolenter
coegiſſet.uelles reintegrari, pro certo
vtili cõditione ex.d.l.ſi quis.vt in ſimil.
Bar.in.l.iii.ff.de ui & ui arm. reſtituen-
dus eẽs.Bellam.in deciſ.466. incip. ſed
dubitatur. ¶ Queri cõtingit quid ſi nõ
violẽter,an reſtituatur per.c.reintegrã-
da.omnes in.d.deciſ.negarunt exceptis
duobus cum iſtis opinio mea eſt per de
clarationem quam ibidem Bellam.po-
nit.¶ Sed quando fructus percepti eẽnt
vt caſum ponimus, non uiderem aliter
in Praxi deduci poſſe, q̃ qui percepiſ-
ſet iudicialiter declarando ad ius per-
cipiendi reſtituere cogatur.vel ſi potius
excoriari pateretur iuxta.l.ii. C. de he-
red,inſtit. Iudicis declarationi fiat.nam
quoniam iurium poſſeſſio tradi nõ po-
teſt ſicut neque aeris aut ignis. ſufficiet
hec declaratio. ALIVD Exemplum
eſt ubi is a,quo fructus exegiſſem ſolue-
re recuſaret,ex eo.n. ſolo ſpoliatus di-

dicor, vnde reſtituendus ſum. Etiam ſi unius tãtum ãni. recuſaſſet, & in ſequentibus ſoluiſſet, vt in ſimil. Rota in vltimis. deciſ. 18. ℂ Ampliatio probatur quia ſpoliato a, iure percipiendi fructus competit interdictum vnde ui. Rota faſtioli in cauſa quinta. ſub dubio. 17. nõ igitur in quauis alia quaſi poſſeſſioñ iurium incorporalium diuerſum erit. Puta iuris eundi agendi, vel colligendi paſſagium, aliarumue ſeruitutum, ꝙ autẽ vtile non directum. tradit glo. & Bar. in l. iii. §. vnde ui. ff. de ui & ui arm. ℂ Alia exempla ponit Abb. in. d. c. ex conqueſtioñ. num. 9. eodem. ℂ Sed aduerto ad primum exemplum minus proprie dici ſpolium, cũ in incorporalibus difficilius qs poſſeſſioñ priuetur. Vnde vult Innoc. in. c. ii. de in integr. reſtit. & Anchar. in c. fin. eode in. vi. ꝙ in iſtis etiã ex interuallo propria auctoritate poſſeſſionem recuperat. ℂ Ampliatio igitur procedit, niſi quis ab eo quẽ ipſe prius ſpoliaſſet ſpoliatus extitiſſet. Quod ultimum ad ſecundum exemplum illud videlicet quando ſoluere recuſaret adaptabile non eſt. que quaſi poſſeſſio eſt vſus cum patientia aduerſarii Bar. vbi ſupra. num. 12. XXXI.

31 Ampliatur ad caſũ ĩ quo tempore cepti poſſeſſorii recuperãde ſpoliatus vere nõ erat. Sed iudicio pendente ſpolietur moueor ex poſitis per Bellẽ. in deciſ. 512. vbi vult ꝙ ſi dicat ſuperior commendator ſe non ſpoliaſſe inferiorem cõmendatorem ſed dediſſe Cuſtodem bñficio vacanti non defenditur in iudicio reſtitutorio. Cum eo ipſo quo venientem non admittit, ſpoliet. vt in ſimili dicam in. 39. Ampliat. Itaq; patet ꝙ poſt inchoatum poſſeſſorium, ſpoliatur. ℂ Et dixi eo ipſo vt remouerem cõtrarium. de. l. non poteſt. ff. de iudic. ℂ Quod iudicium pẽdere largo modo capiamus. non a, ſola litis conteſtatioñ. de quo in. auc. offeratur. XXXII.

32 Ampliatur vt quandoq; ſpoliatus reſtituatur licet aliter de ſpolio non conſtaret. Exemplum vbi ſpoliator contumax eſſet. ℂ Reſtituatur tamen ſub conditioñ ſi & in quantum a, contumace ſpoliatus extitiſſet Rota in Antiquis. deciſ. 106. per not. per Innoc. in. c. g. perpetuus. de fide inſtr. iuncta. l. conductores C. locati. ℂ Que rota idem vult ubi ſpoliatus appellaſſet contra ſpoliantem, cum appellatio vim citationis habeat. Vñ ſat e probare ſpoliũ añquam ſpoliator reuertatur quia ſtatim recuperat. Hec minus cõuenit ad. d. l. ſiquis. ibi añ oĩa ſed ad. c reintegrãda. XXXIII.

33 Ampliatur ut ſpoliat' ante omnia reſtituatur ad feuda etiam ꝙ de titulo non doceret. ex ratioñ quia feuda quandoq; ſine titulo queruntur, puta ſucceſſione, inueſtitura, uel quia ipſa tenuerit p Annos. 40. faciendo ſeruitia Regi. ut concludit Iſernia in. l. Imperiale. §. preterea. de prohib. feudi alien. per Federicum. ℂ Que in officiis per Rege conferendis minime cadunt. Ita Capicius in Neapol. 77. atq; reſpondet ad ſupra dicta. in. fallen. 31. ℂ Sed infra annum in feudis poſſeſſoriũ recuperãde non poſt inchoari poſſet afflictus ĩ Neapol. deciſ. 196. poſt Iſerniã vbi. ſup. XXXIIII.

34 Ampliatur procedere in eo qui renũciauit ſeu ceſſerit ſuo dominio & poſſeſſioni in fauorem alterius Nam ſi a, tertio violenter ſpolietur, ante omnia reſtituendus eſt. Quia quãuis de iure non tamen de facto poſſeſſionem amiſit. vnde hoc vltimum ſat ẽ. per rõnem. d. l. ſi quis rota in nouis deciſ. prima. Innoc. in. c. ſup hoc de renunc. Quod procedit in prophanis. ut per Caſſiad. ĩ deciſ. 4. de reſtit. ſpoliat. Secus dicunt in beneficialibus. ℂ Aduerto ꝙ rationes iurium de qui

bus ibidem & in profanis vigent. quia
per renunciationem perditur naturalis
ſicut Ciuilis.l.iii.§.in amittenda.vbi gl.
Alexan. & communiter ſupra. eodem.
¶ Vnde in iſto caſu credam profano-
rum reſtitutionem potius officio iudi-
cis q̃ remedio d.l.ſi quis. fiendam eſſe
ſicut in ſimili de aliis detentoribus con-
cludit Abbas.in.c.contingit. de dolo,
& cõtum.num.20. ¶ Inter quos tamẽ
illa differentia eſt, quia qui precario vel
&c.detentori conceſſit, aget reintegran
da.vel alio mõ vt ibidem Abbas. ¶ Nõ
ſic is cui renũciatum eſt, nam poſſeſſio-
nem (& ſi renunciatus amiſerit) non ta
men ipſe acquiſiuit.l.cum heredes.i. eo
dem. Ergo minus ſpoliatus. vulg.l.decẽ
de verb.oblig.vt in alio propoſito di-
cit Fran.de Curt.in conſil.70. in ſecun
da col.verſic.qnto &c. ¶ AMPLIA
TIO procedit in beneficialibus, puta
ſi poſt renunciationem ante ipſam ſpo-
liationem renuncians per triennium pa
cifice poſſediſſe repertus ſit. & quia ius
ſibi de nouo queſitum eſſe p̃ſumitur, itẽ
quia ordinarius eum ſine titulo tãto tẽ-
pore non ſuſtinuiſſet vt dicit Lapus.in
alleg.89. Milis in verbo bñficium im-
petrans.in repertorio ſuo. Anchar. in
conſil.117.Caſſiad.vbi ſupra.eſt regu-
la Leonis.X.de triennali poſſeſſore nõ
moleſtando.& in deciſ.incip.Lapi alle
gatio.ſub titulo.de cã poſſeſſ. ¶ AM-
PLIATIO procedit ſi cum perſona
li violentia ſpoliatus extitiſſet, & poſt-
modum iuri ſuo renunciauerit vt dixe-
ram in fallen.14. ¶ ITEM procedit
in bñficialibus quãuis non cum perſo-
nali ui ſed metu ſpolium cõmiſſum ſit
atq; poſtmodum renũciatum. iis enim
caſibus ante omnia reſtituetur. vt ibi-
dem dictum eſt. XXXV.

AMpliatur procedere nõ
obſtante quauis ẽt lõgiſ-
35 ſimi temporis p̃ſcriptio-
ne, nam quando res ipſa
violẽter poſſidetur ſui na
tura inp̃ſcriptibilis eſt.§.furtiue.iuſtit.
de vſucap.c.poſſeſſor.de regul. iur. in.
vi Abbas in c.cum ex officii.col.4. de
vſucap.Caſſiador.de reſtit.ſpoliat.de-
cis.6.num.5. ¶ Dubium eſt vbi nõ vio
lẽter, vna pars & communior domino
rum tenuit idem. ¶ Alia minor pars
(in vno voto tantũ) reſedit vt iuri agen
di per.c.reintegrãda.ſpatio triginta an
norum inter p̃ntes vel.xl.inter abſentes
p̃ſcriberetur, per.l.ſicut &.l.cum notiſ
ſimi.C.de p̃ſcript.xxx.ãnorum. ¶ Iſto
rũ fundamentis.potius moueor de qui-
bus in.d.deciſ. ¶ Non obſtant verba
in.d.l.ſi quis.ibi quacunq; conditione
temporis.quia iungo cum aliis.ibi.do-
lo aut violentia maiorum. itaq; textus
ibi loquitur in terminis d.§.furtiue. &
c.cum ex officii. vbi Abbas in prima. &
iii.col.de p̃ſcript. Adde.l.idẽ.eſt.§.hoc
interdictum.ff de ui & ui arm. Hoc mo
do tollo potiſſimũ fundamẽtũ cõtrarie
opinionis. Dico. n ꝙ in illo. c. Cano-
num p̃ſcriptio non reprobatur niſi vbi
ui vel dolo ſpoliatus a, maioribus exti-
tiſſet. ¶ Nec obſtat ſi p̃ſcribens cũ alie
na iactura locupletari dicatur, cõtra.l.
nam natura.ff.de condit.indeb. Quia
dicere ſufficiet ꝙ ſic legi placuit. arg.l.
fin.C.de annali except que lex. (Remo
ta mala fide) iure Canonum obſeruan
da ẽ per ea que doct.in.c p̃.de nou.ope
ris nunc. Allego etiam textum.in Regu
la malefidei poſſeſſor.iu.lib.vi. Quia,
ſenſu contrario vult bone fidei p̃ſcribe
re poſſe. ¶ Hoc tenerẽ dummodo ius
exp̃ſſe p̃ſcriptionem non reprobaret,
vt etiã in.d.deciſ.recitatur. num. 5. ſed
duntaxat reſiſtat.atq; is (contra quem
agatur) & bona fide, atq; titulo (puta
ſpoliatoris ſucceſſor eẽt iuxta. l. qui in
alterius.ff.de regul.iur.) per tempus im
memorabile poſſediſſet. Secũdum Car-
dinalem & ſequaces relatos in.d.Rota.
num.4.in fine.non enim contra talem
remedium.d.Canonis daretur vt iſdem
Caſſiador. referens ſuper hoc Felynum
in.c.cum cauſa.de re iudic. in. col. iiii.
¶ Non obſtat Alex.in conſil. 6.num.

iii. vol.iii. Quia vt opinor min' loqtur vbi titulus cũ longiſſima poſſeſſioñ, bo naq; fide vt hic coiungantur. hoc mõ re ſtringã Caſſiad. in deciſ. 7. XXXVI.

36 Ampliatur vt etiam in caſibus quibus agenti recuperande dominii exceptio obſtaret. de quibus in prima fallentia habuimus Regula noſtra procedat ſi tamen ſpolians per prius rem ipſam a, poſſeſſore ipſo poſtmodum ſpoliato conduxiſſet quod ſpolium eo ipſo committi dicitur quo finito conductionis tempore ipſam rem conductam reſtituere denegaret vt in terminis. l. ſi quis cõductionis. C. locati vel nõ adhuc finito tẽpore ipſi locatori penſionem perſoluere recuſaret vt in ſimili de ãnuo cẽſu de quo ſupra. 30. nam ante omnia reſtituetur vt in .d. l. quam ſequitur glo. in. l. nõ ab re. C. vnde ui. ¶ Secus ſi ipſe dominus conducens eſſet etiã poſſeſſor quia tũc (& ſi ſciens ſe eſſe dominum & poſſeſſorem ipſam rem cõduxiſſet per quod poſſeſſionem amiſiſſe videtur cum iure cantum ſit poſſeſſorem eẽ eum qui locauit ad Bar in. l. non ab re. ff. de iur. & facti ignor.) non tamen ſequitur vt poſſeſſio locatori queratur ita vt a, conductore (Reſtitutionem denegãte vt ſupra) ſpoliatus dici poſſit. Et conſequenter reſtituendus ſit. Sic Odofredus Iac. de Arena. Iac. Butric. Albericus. Bal. Salyc. & communiter in. d. l. ¶ Quod ſecũdum quoſdam procedit etiam ꝙ inter eaſdẽ partes dominium notoriatum eſſet. nã conducendo locatoris poſſeſſionem affirmat. ¶ Quicquid ſit concludo cum predictis nam & error in conducendo interuenire potuit. Argumento. c. ſicut vrgeri. prima. q. prima. XXXVII.

37 Ampliatur procedere ĩ eo qui ad ſuam poſſeſſionẽ redire prohibeatur, propter quod ſpoliari dicitur. vt per Bal. in conſil. 177. lib. 3. Anchar. in conſil 217. Corneus in conſil. 207. lib. ii. ¶ Idẽ ſi ſponte recedẽs reuerſus nõ admittatur Alex. in conſil. 78. in. lib. vi. ¶ Quemadmodum ille eſt cui debitor annui cenſus ſolutionem denegaret. Innoc. in. c. olim. El. iii. eodem. c. ſuborta. de re iudic. Crauetta in. conſil. 140. per repetentes in. l. Clam poſſidere. in. §. qui ad nundinas. eodem. ¶ In eo tamen differentia nota eſt, ꝙ nõ ita iuris percipiẽdi annui cenſus quaſi poſſeſſio recuperatur, & armata manu, ſicut corporalium rerũ de quibus. in. c. olim. El. primo. vbi gl. & omnes. eodem. l. idem eſt. §. eum. qui. ff. de ui & ui arm. XXXVIII.

38 Ampliatur procedere nõ obſtante feriarum dico meſſium vindemiarumq; exceptione, vt in deciſ. rolos. 159. per. c. fin. de iudic. Quinimmo neq; feriis obſtan. I honorem Dei, ſi per prius ſpoliatum eum eſſe conſtiterit. Federic. de Senis in conſil. 139 ſentiens tunc nudam exequutionem fieri poſſe vt etiam in apoſtill. ad d. deciſ. ¶ Sed hac ratione ſtante, ſimiliter fiet per. c. reintegranda. vnde nõ per l. ſi quis. ibi ante omnia. neq; priuilegiũ poſſeſſorii eſſet. ¶ Et circa exequutionem in diebus feriatis quãuis idẽ quod Federicus videatur velle glo. in. Clem. prima de offõ delegati. & ſpecul. de feriis. §. ii. in verſic. & quid ſi tunc &c. nihilominus contrarium tenuit Bar. in. l. prima. C. de feriis alias in. l. omnes. & Ioh. An. in addit. ad ſpecul. de libelli concept. §. nunc dicendũ in verſic. 25. alias 30. Alex. in cõſil. 53 in. v. vol. poſt Butrium in. c. fin. de iudic. dicens hanc eſſe communem concluſionem ibidem vbi idẽ tenuit Abbas. ¶ Subdens ꝙ quãuis illo tempore exequutio non fiat ſi tamẽ facta eſſet (licet peccatum cõmiſſum fuerit) valeret, itidẽ dicit de teſtium receptionẽ que facta in die feriata in honorem Dei tenet licet fieri non debuiſſet. nam non eſt vt dicit actus iudicialis. ¶ Aduerto ꝙ in contrarium vrget textus in. l. ii.

C.de feriis ibi & ꝙ circa hoc factum fue-
rit ſit irritum & inane & in. l. omnes. in
vltimis verbis. ibi priuatorum debito-
rum differatur exactio vnde non recedã
a,communi,niſi aliter ex pape tolleran 39
tia obſeruaretur. ❡ Alias exequut.tan-
quam iniuſte reſiſti impuñ liceret vt di-
citur quando notorium eſt doct. in.l.
vt vim.& ſi reſiſti non valuiſſet tunc cre
dam ꝙ aut Creditor eodem die fieri
mandaſſet aut non .primo.caſu puto ꝙ
creditum amittat ſiue dominium ſi pro
rei vendicatione ſit exequutum.per tex.
in.l.ſi quis in tantam,C.vnde ui. ibi an-
te euentum iudicialis arbitrii. vnde for-
tius dico eſſe,quando contra euentum
&c. ꝙ eſt in die Dei. Et per.l.fin.C.de 40
feriis per quam exequutor puniendus
eſſet. ❡ Secũdo caſu ſi neq; ratũ habuit
Creditum non amittet ſed tamen debi-
tor vt ſpoliatus ante omnia reſtituetur.
argumento.eorum que in ampliat.16.
diximus.in fine.ibi idem ſi cum &c. nec
non exequutor nedum puniatur ſed &
officio priuetur per.d.l.fin.C.de feriis.
❡ Quero ꝗd ſi alter exequutor ordina
retur vt eo ipſo quo rei reſtitutio fieret
iterum exequi debeat. & an exequutio
talis teneat.quod videtur cum omnino
ſententia ſit exequenda.l.a,diuo Pio.ff.
de re iudic. cum vulgar. Contrarium
tene per ea que in.5.Ampliat.dixeram.
ibi per tanti temporis ſpacium &c. Et
dic ꝙ ſi interim debitor rem amouiſſet
ſibi ipſi met Creditor imputare habet
quia mala electio ſibi &c. ꝙ preterea.in-
ſtit.quibus mod. re contrahitur oblig.
& hec procedunt niſi periculum eſſet in
mora nam tunc etiam in perſonam exe
qui licet vt per Bar.in.d.l.ait pretor.in
§.ſi debitorem quo caſu ampliatio ſal-
uaretur. ❡ Vel etiã ſalua in caſu quo ſi
exequutio illo tempore non fieret ſu-
per immobili re puta domo ſpolians
ſic ſe de facili munire poſſet ꝙ difficilis
eiuſdem rei eſſet recuperatio,argumen-
to.dictorum in.fallen.5.per Paul.& Ia
ſon in.l.2.C.de edicto diui Adrian.tol-
len.expedit.n.omni tpe futuris ſcãdalis
obuiare.arg.l.unic.C.quando liceat ſi
ne iudic.ſe vindic. XXXIX.

AMpliatur procedere ut
quãuis in petitorio con-
tra poſſeſſorem ſentẽtia
lata ſit ab eaque appella-
tum ſi appellatione pen-
dente ſpoliãs ſpolietur ante omnia etiã
per viam attentorum reſtituendus eſt.
c.ex parte.c.bone.de appell. vbi nõ di-
uerſimode hr̃ quo ad fructus. p Ruyn.
conſil.76.vol.5. XL.

PRocedit etiã ab heredi-
bus vt quis añ omnia re-
ſtitutus, nã vt dicit Caſ-
ſan.in cõſil.7. num. 52.
quãuis interdictum vnde
ui ſit odioſum, tamen ad heredes trãſit.
p.l.iii.in fine.vbi glo.ff.de ui & ui arm.
not.in.c.ſignificauerũt.de teſtibus.hoc
procedit in rebus ſpolii que ad ipſos he
redes ſpoliantis perueniſſent vel dolo fe
ciſſent quominus peruenirent ut dicit
Bal.in conſil.331.in tertio vol.ſi vero
non perueniſſent neq; feciſſet &c.vt ſu-
pra tunc heredes rerum eſtimationem
ſpoliato (ne alieno ſi elere ditentur)
preſtare teneñs p ea que diximus in 23.
Ampliat.Non tamen ante omnia hoc ẽ
antequã ſuper dominio eiuſdem rei ad
ipſos heredes aliũde ꝗ ex hereditate per
tinente uel compenſationi ſienda audiri
mereantur moueor quia vim non intu-
lerunt neq; ratam habuerũt &c. de quo
in Ampliat.20.& argumento Rubrice.
C.ne ex de hic.defunc. ❡ Quinimo per
hãc rationem puto heredes etiam de do
minio habito ab ipſo defuncto contra
violenter ſpoliatum excipere poſſe vel
etiam compenſare dũtamen non proba
retur ipſos heredes non ignoraſſe ſpo-
lium tempore quo hereditatem adiue-
runt hoc verbum addo ad vigeſimam.
Ampliat.dum ibi induco.l.in modicis.
nam ſi ſciuerint quãuis de eorum domi
nio aliunde habito excipere poſſint vt
puto quia nõ principaliter, & p ea ſola

re hereditatẽ acceptaſſent. arg. l. ſi quis
nec cauſam.ff.ſi cert pet. non tãtum de
dominio habito ab ipſo auctore ſeu de-
functo ſicut neq; poterat ipſe defunctus
vt in regul qui in ius. XLI.

41 REgula noſtra procedit nõ
obſtante ꝙ contra agentẽ
poſſeſſorio reſtegrãde op-
poneretur ꝙ ab ipſo ſpo-
liãte rem in depoſitum ha-
buiſſet quod iue prius depoſitum conſi-
gnari debuiſſet exemplum ſpoliatus ꝑ
antea rem a,ſpoliante in depoſitum ce-
pit itaq; nudam habebat detẽtationem
hec Ampliatio procedit. vt puto etiam
ſi ſuper depoſito iuratum fuiſſet moue-
or ex dictis domini Antonii de Butrio
quem ſequitur Abbas in. c. cũ dilectus.
de ordine cognit. Et Capicius in Nea-
pol. 167. vbi vult ꝙ exceptio ſpoliatio
nis impediat agẽtem actioñ depoſiti, ni-
ſi iuratũ ſuper depoſito facto poſt ſpo-
liationem fuiſſet itaq; non ante. ¶ Ergo
concludo ꝙ tanto fortius actio ſeu con
dictio ex. l. ſi quis ad ſe fundum que pri
uilegiata eſt non minus q̃ illa depoſiti
habet impedire exceptionem depoſiti.
que exceptio ẽ debilior actione de qua
Butrius &c. induco per hoc. Regul. cui
competit actio. in lib. vi. Nec obſtat ſi
videantur contraria dum de iuramento
ſe habẽt ꝙ nõ ante &c. vt ſupra quia reſ
pondeo ꝙ ideo non attẽditur iuramen
tum in hoc caſu, quia facto recipiẽtis il-
lud iurans ſpoliatus ab eodem ſeruare
nõ põt, que res ceſſat hic. Imo reſtituen
dus ẽ q̃a ſua intereſt vt formiter reſtitu-
endo depoſitũ. iuramẽ obſeruet. XLII.

42 PRocedit Regula noſtra
& ſi nõ ipſe ſed eius Pro-
curator e, poſſeſſione eie
ctus extitiſſet, nõ obſtan
te ſcientia domini de ip
ſius Procuratoris poſſeſſioñ. Argumen
to. l. prime. in § per Procuratorem.
ſupra. eodẽ. &. l. ſi Procurator. ff. de ac-
quir. rerum domin. Eſt gl. in. l. ꝙ meo.
in princ. eodẽ. Nam dominus ipſe ſpo-
liatus dicitur. Afflict. in Neapol. 300. ꝑ
not. in. cum veniſſent. i. eodem & in. c.
ex parte de reſcript. ¶ Quod verum eſt
ſi Prcourator conſtitutus fuiſſet ad ca-
peſſendam poſſeſſionem. vt in. d. deciſ.
¶ Sed ſi negociorum geſtor, meo nomi
ne qui eram ignarus, poſſeſſionẽ adep-
tus fuiſſet a, qua inde expellatur, mi-
hi non competeret interdictum. Minus
condicto. d. l. ſi quis. neq; ratihabitio ef-
fectum operari poterit cũ re integra fie-
ri debuiſſet. l. Bonornm. ff. rẽ rat. habe
ri. integra vero non eſt poſt ſpolium ſe
quutum. Quod ẽt Bal. in. c. ꝑ. in princ.
quo. tẽpore Miles. Ad quod Innoc. Bu
trius Abbas in. c. cum veniſſent. eodẽ. &
Alex. in. l. quod meo. i. eodẽ. ¶ IN cõ-
trarium ẽ. deciſ. Afflicti. in Neap. 300.
per doctrinam Alberici in. l. ſi ego. ff. de
negoc. geſt. vbi Iac. de Arena. & Cynus.
Ex ratione quia ratificatio retro trahi-
tur ac ſi a, principio dominiũ & poſſeſ-
ſionẽ habuiſſet. ¶ Sed tranſibo cum pri
mis per. d. l. bonorum. & Addo ꝙ fictio
ſuper impoſſibili de natura non proce-
dit. cum naturam imitetur. § Minorẽ.
inſtit. de adopt. cũ ſimil. hẽ in. l. ſi is qui
pro Emptore. de vſucap. per Bar. ſed
impoſſibile eſt vt ignorans poſſideat. l.
prima. in § ſi furioſus. eodẽ. Vñ quia
neſciebam. illum nomine meo poſſide-
re, neq; credere poteram cum non mã-
dauerim vt poſſideret, itaq; nec in gñe
ſciẽtia daretur, impoſſibile erat me ne-
ſciẽtem poſſidere. Vñ ratihabitio ſequu
ta ad tẽpus neſciẽtie non poterit opera-
ri ſic firmo cũ prima opinione. ¶ Nihi
lominus & ſecundam ſaluarẽ in termi-
nis quibus meo nomine captam poſſeſ-
ſionẽ non ignoraſſem. Nam tunc (quia
in mei vtilitatem conſentire videor. vt
in Regula. Qui tacet. in libro. vi.) quã-
uis non ante ſpolium ratihabuerim ſed
poſt, tamen ratihabitio operabitur. ac
ſi res integra eſſet. Ex ratioñ quia prius
poſſidere videbar ſtante prefata regula.
Et ratihabitio nil aliud eẽ videtur q̃ ꝙ
quedã expſſio eius quod intus habebã.

Iuxta.l.iii.ff.de legat.ꝑ. ℂ Item Aduer
to ꝙ primi non tam ex virtute ratihabi
tionis mouebantur, ꝗ ex ratioñ. Quia
is (cuius nomine poſſeſſio capta erat)
nũc ſuſpicatur ſe poſſe repelli, ideo ſpo
liari dicitur iuxta not.in.l. iii.in.§. in-
terdictum.ff.de ui & ui arm. & in.l.clã
.§.qui ad nundinas.per doct. i. eodem.
Que rõ eſt Baldi in ſua diſput. incipien.
Accuſat. de ui turbatiua. ℂ Vnde con-
clude hoc Argumentum duntaxat poſ-
ſe procedere in terminis quibus añ ſpo-
lium ſciebat ſuo nomine poſſideri, poſt
ſpolium vero ſuſpicatur ſe poſſe repel-
li. itaq; perdit quã prius habebat. vulg.
l. decem.de verb.oblig.vbi, ꝙ priuatio
ꝑſupponit habitum. ℂ Sed ſi neſciebã,
quãuis & qui nomine meo ceperit poſ-
ſidere, & qui ſibi poſſeſſionem tradidiſ-
ſet vnanimiter in eo vt mihi poſſeſſio ꝗ
ratur conſenſiſſent non] propterea vi-
derem nec vere nec præſumptiue me
poſſe dici poſſeſſorem. ita vt locus ſit ar
gumẽto Baldi de quo ſupra videlicet vt
ſuſpicãs poſſe ſſionẽ perdã &c. XLIII.

PRocedit in cauſa Appel-
lationis. nam nõ obſtan-
43 te ꝙ ſpoliatus in prima
inſtantia paſſus ſit ſuper
dominio conuenti ad ef-
fectum excludẽdi poſſeſſorium cogno-
ſci, de quo habuimus in fallen. prima.:
nihilominus a, ſententia contra ſe lata
ſi appellet inſtans ante omnia (hoc eſt
antequam ſuper exceptionibus dñii diſ-
cuſſis cognoſcatur) reintegrari, Audi-
endus eſt. Butrius. in.c. paſtoralis. §. ſi
vero. de cauſa poſſeſſ. & propr. ℂ Quẽ
(quãuis Rota in nouis. Deciſ. 205. Re-
prendiſſet in profanis per Clem. vnic.
de cauſa poſſeſſ. & propriet.) tamẽ Car
dinalis & Abbas in.d.c. ſubſtinebant.
Quos Aretinus hic ſequebatur. Et conſi
lium Neapolitanum. vt per Capicium.
in deciſ. 28. ℂ Declarando tamẽ eos lo-
qui, vbi dominiũ a, reo poſſeſſorio re-
integrande conuento iam principaliter
& non per viam exceptionis deductum
fuiſſet. nam tunc ab Ampliatione de iu
re tamẽ ciuili recedeb.it. per ea que Bar.
& Iaſon hic. Iure autem canonico in ea
dem. ſtabant ſic etiam loquitur (ſi Ad-
uerto) d. Rota ℂ In quibus omnibus
attendo, ꝙ (dum dictum eſt de iure ci-
uili &c.) limitaretur in caſu quo poſſeſ
ſorio ageret per viam attentatorum. vt
ſi poſtquã appellaſſem a, ſententia pro
dominio tuo lata me ſpoliaſſes. nam
(vt puto) eo ipſo quo de hoc ſpolio cõ
ſtare ceperit (me petente) ſuperſederi
in petitorio debebit. Quia plene proba
to ante omnia ne dum reſtituendus ſũ,
ſed dominium tuũ acquirã. per.l. ſi quis
in tantam. C. vnde ui. ℂ SECVNDO
in iis conſidero dum dicebant per viam
exceptionis iure ciuili &c. Immo tunc
fortius ab Ampliatione recedendum eſ-
ſe. Moueor ex his que poſueram in fal-
len. prima. ꝙ Actor patiẽdo ſuper dñio
cognoſci per modũ excluſiuũ ſibi met
ipſi ꝑiudicauerit magis ꝗ per ſententiã
ſequutam, vnde quoniam appellatio re
ducit cauſam ad tempus poſt conteſta-
nem. vt in.l. ita demũ. C. de Procur. vbi
Bar. & notiſſimum eſt, nõ viderem quo
modo ius cognoſcendi vt ſuꝑ queſitũ
in conteſtatione, per appellationẽ acto
ris ab inuito Reo auferri poſſit. Argu-
mento, regul. quod noſtrum. de regul.
iur. in. vi. ℂ TERTIO Conſidero
minus iure canonico locum eẽ amplia-
tioni ſi pro Rei dominio in prima in-
ſtantia principaliter ab eo moto cõtra
Actorem reintegranda. Iudicatum ſit.:
nam.d. Clemen. non ꝑſupponit eſſe iu-
dicatum, immo cõtrarium vt patet. ibi.:
ante concluſionem &c. ℂ Item neq; ꝑ-
ſupponit in prima inſtantia poſſeſſorio
fuiſſe actũ, nam concurrentibus his duo
bus in prima inſtantia inciperet conſta
re de non iure agentis. Cum eo ipſo quo
pronunciatur pro petitorio conuenti
(quãuis ab eodem prius & principaliter
intentati) appareat, ſeu ſaltim apparere
incipiat agẽtem poſſeſſorio reintegran-
de tituli colore carere. quo cau in bñfi-

cialibus non auditur. vt diximus in fallen. 22. nam appellans pſumitur habere malam cauſam pronunc. induco Bertach. in verbo appellans num. 90. Iuncto quia canones fugiunt vitioſum ingreſſum vt diximus. in fallen. dicta, quo modo igitur dici poterit in ſecunda inſtantia petitorium ſuperſederi. Immo eo fortius in petitorio debere procedi. Vnde concludo ꝙ in vtroq; etiam iure canonum procedendum ſit. ¶ Non obſtat. c. paſtoralis. de cã poſſeſſ. & propriet. Quia dico ꝙ ibi ab eodẽ vtrunq;, hic ab vtroq; vnum propoſitum fuit. uidelicet. ab vno petitorium, ab altero poſtea poſſeſſorium. ¶ Non obſtat clem. dicta: Quia loquitur vbi ſpolium in prima inſtãtia nunquam agitatum fuiſſet, vt ſuadent verba ſua. ibi appellanti ſpolium intentare. ¶ Nec obſtat. c. ex conqueſtioñ. eodem. Quia mihi videtur vt ſit pro noſtra opinione, nam appellatio fiebat ibi non a, ſententia ſuper petitorio lata (nam lata non erat) ſed a, proceſſu. Ad verba ibi. Reſtitutione denegata. dic ꝙ intelliguntur vt ſonant. hoc eſt quatenus de facto denegabatur non in vim decreti. Seu interloquendo, Ita ꝙ tale decretum non aperit notorium, nõ ius alterius partis. de quo dixi. ¶ Nõ obſtat Neapolitani in deciſ. pfata, Quibus reſponde ꝙ quãuis verum ſit quedã poſt appellationẽ fieri poſſe, que in prima inſtantia fieri non potuerunt. vt per doct. in allegata. l. Admonendi. ff. de iure iurando. tamen hoc ad noſtrum nõ eſt propoſitum, nam hic facta fuerũt in prima inſtantia. hoc eſt pſtitus conſenſus. vt ſumitur ex patiẽtia iudiciali. d. §. qui tacuit in. l. de etate. ff. de interrogat. action. Et in iudicio quaſi contrahitur. l. Pomponius. §. idem ſcribit. ff. de Procur. Itaque ſicut ex contractu ius parti queſitum eſt. quod a, ſe auferri &c. vt ſupra. d. l. id quod noſtrum. ¶ Si vis alia pro intellectu Clementine pref ite. & pro. c. ex conqueſtion. vide ſupra in fallen. 24. XLIIII.

44 PRocedit in terminis. l. ꝙ meo in. §. ſi venditorem. & l. prime. in. §. ſi iuſſerim. 1. eodem. & l. Clauibus. ff. de contrah. empt. quãuis non vere ſed ficte poſſeſſionem adeptus ſim, concurrente volũtate trãſferentis eam & acquirere volentis in cõſpectu ipſius Rei, non propterea ſi alter violenter eam occuparet, minus ero reſtituẽdus. ¶ Nam & ſi quis in poſſeſſionem Eccleſie clauſe (cuius cuſtodia in tempore vacationis alteri data eſſet nõ tamen poſſeſſio vt dicit Compoſtellanus in. c. tranſmiſſa de elect.) immitteretur, non aliter ꝗ per anulum ſere ſeu ſcrature, tamen ſi a, Cuſtode nõ admittatur, dicitur ſpoliari. Iuxta poſita per Bart. & doct. in l. clam poſſidere in. §. qui ad nundinas. eodem. & ante omnia reſtituendus eſt Rota in vltimis deciſ. 18. in verſic. an inductus, & equidem uis eſt perſonalis. que requiritur vt añ omnia &c. d. l. ſi q ſibi expulſum. & ibi vim poſſidẽti. ¶ Nihilominus quia ſimplex verbalis nõ admiſſio differt a, facto (qđ factum in. d. l. requiri videtur) oportet ſaltim ꝙ cum verbali aliqua verba minatoria ſeu ſimilia aſſociata fuerint, ut ante omnia &c. Itaq; ſi agẽs ante omnia velit &c. neceſſe eſt eum diligentiam introeundi ac poſſeſſionem habendi peregiſſe. neq; ex ſimplicibus verbis deſtitiſſe niſi vel ſaltim minis fuerit reiectus. ¶ QVIBVS etiam addendum eſt ꝙ poſſeſſio quandoq; ficte transfertur nõ datis clauibus, minus Rei aſpectu cõcurrente, vt eſt exemplum in eo qui auctoritate domini ſeu poſſeſſoris pẽſionem vti ſuam a, locatore exegiſſet. (vt ſuam ĩtellige iuxta titul. ff. pro ſuo. & per gl. in. c. cum veniſſent vbi Abbas. num. ii. eodem) nam acquirit ipſius autorizantis poſſeſſionem non autem alterius ſi ab altero poſſideretur. vt dicit Bart. in. l. quãuis. 1. eodẽ. Calcan. in conſil. 55. ¶ ITEM illa etiam ficta eſt vbi quis rem ſuam ſciens conduxiſſet ab altero

reſpectu enim conducentis ille alter acquiſiuit poſſeſſionem. etiam ꝙ merces non interueniſſet. Socin.in conſil.lxi. vol.3. ¶ Simile in donante, vel vendente, nam (retinendo vſufructum)videtur ciuilem poſſeſſionem tradidiſſe. l.quiſquis.C.de donat.Nec eſt hoc ſpeciale fauor Eccleſie immo in omnibus generale ẽ vt ibidem dicit Abbas. num. 14.contra Innoc. ¶ Aliud ſimile eſt in Principe per anulum vel Biretrum quem de feudo inueſtiente,declarando eum velle per hoc ſignum poſſidere. Nam ſicut conſuetudo (nedum ſtatutum) illius eſt potentie, vt (interueniente aliquo actu loco apprehenſionis) poſſeſſio queratur,vt dicit Bald. in rubr.de cauſa poſſeſſ. & propriet.ita & fortius ipſe Princeps qui viua lex, & generalis eſt in terris.vt in auc. de conſul. ¶ Sic Rex in Regno qui iura Principis habet. Afflictus in Neapolit.299. ¶ Limitans hec procedere vbi preſens ſit qui poſſeſſionem tali modo querit. ¶ Neq; ſufficeret eſſe preſens ſi poſſeſſio eſſet penes alterum nam alter ipſe ciuilem retineret quam iſte ſic non acquirit. ¶ OMNES enim ſupradicti ſictam poſſeſſionem habentes etiam habent ſecundum quoſdam interdictum recuperande, ſi alter res eaſdem occupaſſet. ¶ Melius tamen videtur dicere Bald.in.d. Rubrica. ꝙ talis ficta poſſeſſio non parit interdictum recuperande ſed adipiſcende, habens tamen vim recuperande, in eo videlicet vt contra id exceptio dominii opponi non poſſit. hoc ſequuti ſunt Neapolit.in.d.deciſ. ¶ Et concludo ꝙ aut in conſpectu Res erat quando per Biretrum vel alio modo ficto fuerit (vt ſupra) collata poſſeſſio. Aut non in conſpectu. primo caſu competat interdictum vel condictio ex. l. ſi coloni. C.de agric. & cenſit. lib. x. non autem. ex. d. l. ſi qs ad ſe fundũ niſi nõ fuerit admiſſus vt ſupra,ſcdo caſu cũ Baldo tranſibo & videndus ſum in fallen.35. XLV.

45 PRocedit nõ obſtante ꝙ Aduerſarius (antequam remedium regule noſtre inchoaretur) vti poſſidetis interdicto agere cepiſſet. Debebit enim ſuperſ.deri in interdicto retinende. vt habetur in vltimis deciſion. Rote. XLVI.

46 AMpliatur procedere nõ obſtante ꝙ vni quis poſſeſſionem transferat (nõ animo vt eidem ſed alteri poſſeſſio queratur) & recipiens habeat animum vt ſibimet, vel alteri (non illi) acquiri debeat. Plus enim recipientis animus q̃ tradentis in querenda poſſeſſione operatur. licet in dominio ſecus ſit vt dicunt. D. Neapolit.per afflictum in deciſ.301. Reſpondendo ad.l.ſi me in ſtatuam. i. eodem. Vnde ſi is qui recepit violenter ſpolietur,non iſdẽ ſed cui voluit acquiri ante omnia reſtituendus eſt. XLVII.

47 PRocedit in ſpoliato iure permittente. Puta propter magnam infamiam delicti a,ſe perpetrati. nã ſi de innocentia doceret, ante omnia ad famam reſtituetur.c.ſuper cauſa.ii.q.5. ¶ Quem textum alio inducit ſpec.in titulo.de petit.& poſſeſ. in.§.quoniam.Ego itelligo ꝙ ſi ſe purgauerit,ante omnia (hoc eſt antequam iudex ad nouam cognitionem ſuper eodem delicto vel altero procedere valeat) ad famam (pronunciando iniuſte infamatum fuiſſe) reſtituetur. ¶ Simili modo ſuſpenſus ab officio propter notoriam criminis contra ſe obiecti infamationem. Suſpenſus inquam (ne ex eius celebratione ſcandalum animarum immineret iuxta .c.preſbyter. ii.q. 5.) peracta purgatione,reſtituetur. ¶ Sub hac impropria Ampliationẽ ponendus eſt caſus. c. accuſatum. c. tanta, de ſimon. & .iii.q.9.c. decernimus. vbi ſpoliatus eſt ob contumaciam in non comparendo. ¶ Caue tamen

ꝙ non hoc ſpolium eſt & ſi ſpecul. ita loquatur. XLVIII.

48 PRocedit in ſpoliato excipiente contra ſpoliãtem a,quo prius criminaliter fuerat conuentus. Nam probato ſpolio (anteq̃ ſuper criminali procedatur) reſtituendus eſt. ℭ Qui dicitur caſus mirabilis Quia exceptio operatur effectum conſequutiuum cuius natura ẽ operari tantum effectum repulſiuũ. vt dicit Abbas. in.c.ii.nu.17.de ordine cognit. ℭ Sed videor mihi ipſi contrariari dum aliter loquutus ſum in fallen.45. Concludo cum iſtis hic. per rationem quia nec nudi contendere neq; inimicis inermes opponere nos debemus. vt melius declarat Abbas vbi.ſupra. ℭ Reſtituendus eſt inquam non principaliter cum natura exceptionis repugnet neq; per ſe, & ſic procedit ipſa fallentia & opin.d. Antonii vt in ea.& Abbatis. Sed ſecundario,atq; culpa accuſantis ſeu inſtigantis.ſic ſaluo.glo.in.§.in.ſumma.ii.q.ii. ℭ Sed ſi accuſans ab accuſatione deſiſtat. locus eſſet nature exceptionis. ℭ Exemplum quis ciuiliter & criminaliter eiuſdem Rei occaſione agere cepit puta furti & rei vendicatione cõtra quẽ de ſpolio Reus excepit ſi Actor a,criminali deſiſtat hoc declarãdo vtiq; exceptio nõ operaretur effectũ cõſequutiuũ, ita declaro.& vide.d.fallen. XLIX.

49 PRocedit vſq; ad vnũ nũmũ,vt ſi añ oĩa reſtituendus ſit.& in quauis minima re,priusq̃ aduerſario rñdere cogatur. not. in. c.Piſanis.& p Bal.in.c.cõquerẽte eodẽ. Iaſon in.l.Qui rẽ.num.15.&.16. C.de ſacr.ſanct.Eccleſ.cũ aliis ſuꝑ allegat.in ampliat.4.in verſic.vidẽdũ in fine. L.

50 AMpliatur.diſpoſitio.d.l. ſi qs ad ſe fundũ. vt quandoq; ex officio & non petẽte parte expediatur,puta inter miſerabiles perſonas.quas ex officio iudex ante omnia reſtitui faciet. Argumento.C.quando Imperator inter pupill.& vid.vt in alio caſu dicit Hoſt.in.c.ſolite.eod.vbi Io.an. Quos refert & ſeqtur Ang.areti.ĩ tract. malefic.ſub verbis.hec eſt quedã inquiſitio.videlicet,vbi Eps illud inter Clericos ſuos. impartiatur. LI.

51 PRocedit Regula noſtra in ſpoliato violentia legali.do exemplum in eo a, quo vſurarius vſuras exegiſſet,non enim vſurarius agens ad ſortem prius audiendus eſt q̃ de vſuris ſatisfiat.hec forte rõ erit cur vſure in ſortem computantur. in.c. ſalubriter.de vſur. cum ſimil. ꝙ autem exigens vſuras ſit ſpoliator & raptor. ẽ tex.in.c.qui vſuram.14.q.4.per Rom. in ſingul. 46. LII.

52 AMpliatur ad mulieres vel ſimiles perſonas que quãuis non violẽter eiecte de poſſeſſionẽ fuiſſet, ſi tamen dolo circundu ctꝫ eam tradidiſſent (vt puto) ante omnia reſtitui deberent moueor in talibus quia doloſa perſuaſio pluſquam violẽta coactio eſt dicit textus in. l. vnica. C. de rapt. virgin. LIII.

53 AMpliatur fauore Eccleſie.vt ſic ſi prelatus nomine Eccleſie poſſeſſorio agẽs paſſus ſit de ſpoliantis dominio excipi (ad effectum poſſeſſorii propoſiti excludẽdi de quo in prima fallẽ.diximus) nihilominus iſdem inſtare poterit.vt eccleſia ante omnia reſtituatur. ℭ Quinimmo etiam ꝙ dominium inter eaſdem partes notoriatum ſit, moueor quia ꝑlatus taliter conſentiendo minime potuit eccleſie in iure queſito preiudicare vt dicit Abbas.in.c.potuit.locat.poſuram in fallẽ.18.ſimili modo in aliis rebus publici iuris dicẽdum eſſe puto.per ea que in fallen.62. ℭ Non tamen in fiſco ſi Procurator Fiſcalis de dominio

conuenti excipi vt ſupra, paſſus eſſet, argumento.l.non puto.ff.de iure Fiſci qui caſus, ab illo poſito de Fiſco in.d. fallen.61.longe varius eſt. LIIII.

54 AM pꝛiatur ad iuriſdictio nalia, nam quãuis in eis pſonalis violẽtia de qua. in.d.l.ſi quis. connenire non videatur, nihilominus, vis equidem magna eſt vbi a, dignitate (cuius intuitu ſibi iuriſdictio competebat) excludatur. In eaq; alter intrudatur de quo Innoc.in.c. literis, eodẽ. ℂ Inficiari minime poteſt quin Epiſcopo vis inferatur, dum volens in certa parrocchia ſiue dioceſis iuriſdictione vti a, populo non admittatur. Atq; de cenſuris (quibus vti velit contra nõ admittentes) vilipendium fiat de quo Abbas.in.c.olim.eodem. Tales enim expulſores ſunt vt dicit glo.in.Clem.vnica.de foro competen. Vnde includi dicentur in.d.l.ſi quis.in verbo expulſis. ℂ Alias dicendo nunquam poſſeſſio talium iurium que competũt reſpectu certi ſubiecti, ſeu dignitatis (vt ſunt iſta) perderetur quod eſſet contra. c.cũ Eccleſia Sutrina.de cauſa poſſeſſ. & propriet.&.c.ſuborta.de re iudic.Sic arguit Abbas.in.c.olim.num.17.tacite, Reſpondens ad Innocentium, volentẽ iſto caſu ꝙ ſi Epiſcopus reſiſtat (quãuis populus non obediat) ne dicatur ſpoliari, neq; ab eo poſſeſſio pdi. ℂ Pro quo vr̃ eſſe caſus in.d.c.ſuborta. ℂ SED ſi ponimus ꝙ Epiſcopus ſciens per alium iuriſdictionem ſuam in populo exerceri, atq; a, populo obſeruari de quo Innoc. in.d.c.olim.& Bald.in.l.ii.C. de ſeruit. tacuiſſet. Cum iſto caſu perſonalis violẽtia non inferatur ſed potius quia deſidia vel metu quieuit, minus cadẽte in conſtantem virum (nam eſt puſillanimitas vt dixit Abbas) & cum poſſeſſionem deſeruiſſe in aliumq; tranſtuliſſe uideatur Argumento.l.ſi forte in.§.p̃.ff. ſi ſeru.vẽdic.&.l.ſi ego.in.§.p̃.ff.de publicivt dicit Innoc. communiter, Approbatus ſi Abbati credimus. dũ excludit in.d.c.num.9.regulam. l. is qui tacet.in.lib.vi. tunc non ante omnia reſtituendus eſt per regulam noſtram.ſed bene reſtituetur per.c.reintegrãda, vbi non eſt priuilegium ꝙ ante omnia.&c. de quibus dixeram.in pluribus locis.vt in fallen.prima,& ſecunda. ℂ NON obſtat quod habetur in.d.Clemen.vnica.nam dico ꝙ (quia nullus alter Epiſcopus in illis terminis ſe intruſerit) ideo & ſi Epiſcopus fuerit expulſus, non propterea dicatur ſpoliatus. Immo ꝙ iuriſdictionis quaſi poſſeſſionem retinuerit. Quod etiam mihi videtur vt in illo textu pſupponatur.dum nõ reſtituitur ac. ſi amiſiſſet, ſed habilitatur ad ipſam in vicina dioceſi exercendam. non attenta.lege in.l.extra territorium. ff. de iuriſd.om.iudic. ℂ AD EA Que notãtur in.l.clam.§.qui ad nundinas. 1.eodem. ꝙ non admiſſus dicitur ſpoliari. Reſpõderem procedere illo modo quo Doctores.ibidem declarant.hoc eſt vbi res ipſa (in qua nõ admittatur) per aliũ occupetur. Sed in terminis clementine nullus erat occupator, quãuis Epiſcopus expulſus vt ſupra igitur &c. ℂ Contra meam hanc ſolut.'ee videtur textus. in.d.c.ſuborta vbi & ſi alter non ſit intruſus, tamen videtur Epiſcopus ſpoliatus. Dico hoc poſſe procedere I illis terminis quia Monaſterium de quo ibi extraordinẽ Epiſcopo ſubiacebat nec intra dioceſim, pondero. ibi.quaſi.que dictio exponitur ac ſi. Vnde cũ quaſi poſſeſſio ſubiectionis, extraordinaria eẽt facilius amiſſa eſt.Argumento.l. eius militis.in.§.Militia miſſus.ff.de milit.teſtamẽto. ℂ Hoc eodẽ modo intelligo. c.cum Eccleſia Sutrina.de cauſa poſſeſ. & propriet.ibi ſecundum ſtatuta Canonica.nam de facili Res reuertitur ad naturam ſuam vulg.l. iuriſgentium in.§. pactus ne peteret. ff. de pactis. ℂ ET ex iſtis infero contra. d.Abbatem in.d. c cum olim.num.17.dum vult ꝙ Epiſcopus non admiſſus a, ſuis ſubditis in

certa villa vel caſtro (quantumcunq;
excommunicationis mucrone vtatur)
iuriſdictione tñ ſpolietur. ¶ Simili mo
do ſi in loco ſue dioceſis commoretur
tamen iuriſdictioni ſibi reſpectu ſue di-
gnitatis competenti non obediatur:
¶ Nam certe ſi alter ipſius loco a, ſub-
ditis non ſit aſſumptus quo caſu aſſum
ptus ipſe diceretur intruſus & ſpoliator
vt in.d. Clem. vnica, non viderem apte
poſſe dici Epiſcopum ſpoliatum. nam
iam habuimus ĩ poſſeſſorio reintegran
de requiri etiam ſpoliatoris poſſeſſioné
vt. in declarationẽ regule. ĩ verſic. ſed an
tequam primam &c. per. l. primam in
. §. rectiſſime. ff. de ui & ui arm. vbi Bar.
& doct. per Canon. in. c. conſultationi-
bus. de officio delegat. per Abbat. in. c.
ex parte. eod. ſed ꝙ ſubditi Epalé iuriſdi
ctioné poſſideát ita ꝙ reſtituer teneátur
mihi nó ſuadetur niſi certo mó dicatur
ſpoliat' obediẽtia. & ṗdicta ĩtelligo ꝗ vti
li códitionẽ. ex. d. l. ſiq s, p ea ꝗ ĩ ápl. LV.

AMpliatur procedere ĩ ſer
uis eiectis qui nomine do
55 minorum poſſidebant cú
neq; alio modo poſſide-
re poſſent vt ĩſtit. p quas
perſo n. nobis acquirit nam quáuis ad iu
dicia inabiles reputẽtur. l. ꝙ attinet. ff.
de reg. iur In recuperáda tñ audiédi sũt
p tex. in. l. prima. C. ſi p vim vel alio mó
quia tñ ipſi petitorio nó cóueniũtur. d.
l. ꝙ attinet ideo ſi eorũ dñi conueniren
tur non ante reſpondebunt ꝗ ſi eorum
ſerui vt ſupra reſtituátur. LVI.

PRocedit in caſib' qb' re
56 gul'r ñ añ oi a ſpoliati re
ſtituũtur ſi tñ ſpoliatorẽs
d fuga ſuſpecti ſint arg. l.
ait ṗtor. in. §. ſi debitoré.
ff. de his que in fraud credit. Impro-
pria hec eſt vide in. 9. LVII.

57 PRocedit in eo qui a, ſuo
honore ſpoliaretur ſi. n.
eundem ſpoliator ad ali
quam ré cóueniret quá-
uis hoc quid diuerſum
ſit non eſſet prius (vt puto) audiendus
ꝗ ad honorem eundem reſtituiſſet pro
quo ẽ. c. notum, ũ. q. prima. vide in Am
pliat. 47. & ideo ſum etiam iſtius opi-
nionis ꝙ ſi dum agitatur duellũ vt mo-
ris eſt hinc inde mittendo prouocatio-
nes vnus ab inimico in iudicio vocare-
tur ſi prius honore ſe ſpoliatum ṗtendiſ
ſet & ob id prouocaſſet, reſpondere nó
teneretur quouſq; diffinitum ſit. quod
iure ciuili procedit ſecus canonico iure
quo duellaria certamina prohibẽtur. vt
in. c. ṗ. de purg. vul. & ibi gl. maxime in
terris Eccleſie vt ibi textus. LVIII.

AMpliatur ad caſum in
quo ab arbitrio ſuo li-
58 bero ſpoliatus extitiſſet
puta per vim aut metũ
cadentem in conſtátem
virum ad contrahendum & iurandum
inductus fuiſſet, nó enim aduerſarius ad
contenta ſub iuramento audiendus eſt
priuſquam relaxauerit iuramentum, vl'
per iudicem relaxatum ſit vt dixeram.
ſuper auc. ſacramenta puberum in ver-
ſic. reſtat ſecundũ principale &c. Quod
procedit ſi de ui conſtet ſiue metu alias
inſtrumẽtum, guarentigiatum exequen
dum eſſet deinde repetat. Argumẽto. l.
ii. C. de edict. diui Adrian. LIX.

59 PRocedit non obſtante
nullitatis exceptione pu
ta ſentẽtiam habuit pro
reſtitutionẽ Aduerſarius
dicebat eẽ nullam. huic
enim beneficio reſtitutionis nulla exce-
ptio obſtare videtur. Rot. in antiquis:
46. p. c. fin. de ordin. cognit. &. c. ĩ lrĩs.
eodé. dũ rota dicit nulla declara nulli-
tatis & intellige tribus exceptis. LX.

AMpliatur vt puto ad có
ſulentem nam ſiquis fue
60 rit expulſus a, B. de con
ſilio. C. ſine quo ipſe B.
nó erat id facturus quo
caſu pariter puniũtur. vt per canon. in
c. ṗ. de officio deleg. & ab ipſo. C. cóue-
niretur. vt puto excipiet ñ audiri ṗusꝗ

a,B.reſtituatur & moueor quia celeris
reſtitutio eſt ad penam violentie, patet
in.d.l.ſi quis.ibi.& alias penas & ibi.cri
men &c. ¶ Argueres ꝙ immo ſpolians
ipſe conueniens ad diuerſam rem nõ re
tardetur. vt Abb.in.c.ex conqueſtioñ.
num.7.eodem.Dixeram in fallen.60.
tãto minus igitur ipſe ſpolians, reſpon
de per ea que ibidem contra. d.Abbatẽ
poſui.quinimmo ſi dictum de quo ibi
Abbas attendatur non tamen in termi-
nis noſtris vbi ratio maior eſt quia cõ-
ſulens odioſior, vt dicit Felyn.in.d.c.ꝑ.
ibi plus eſt perſuadere q̃ facere. Addo
tex.in.l.vnica.C.de rapt.uirgin. ibi do
loſa perſuaſio pluſquam violenta coa-
ctio eſt, Addo ꝙ ſpolians vnum dunta
xat hoc eſt ſpoliatum offẽdit conſulẽs
ſeu perſuaſor duos ideſt & illum cui per
ſuadetur. Cum legibus obnoxius fiat.
d.l.ſi quis.& alium cui non aliter id ac-
cidiſſet. Et quoniam ratioñ odii ſit cele
ris reſtitutio vt in alio propoſito. dixit
Abbas in.d.c.num.8.igitur. LXI.

AMpliatur procedere ne-
61 dum in eo qui naturaliter
poſſidẽs de poſſeſſioñ eie-
ctus fuiſſet ſed etiam ſi ci-
uiliter tantum. ſpoliatus
enim e,ciuili reſtituendus eſt per inter-
dictum vnde ui dicunt glo. Bar. Alexan.
Aretin.Socin.in.l.clam.in.§.qui ad nũ
dinas.i.eodem.per.l.primam. in.§.ſiue
autem.ff.de ui & ui arm.ſed videtur hoc
impoſſibile cum ciuilis conſiſtat in ani-
mo vt dixeram in.l.prima.ſecundũ om
nes & animus cogi non poteſt minus
ab eo quid eiici.l.ii.C.de hered. inſtit.
Tñ aduerto ꝙ ciuilis poſſeſſio non ex
ſolo animo procedit non enim eo ipſo
quo animo ſtatuatur quid poſſideri
poſſeſſio queſita eſt, quo caſu argumen
tum forſan locum vendicaret. ſed cum
animo corporalis extrinſecus actus eſt
neceſſarius.vt in.l. quemadmodum.i.
eodem.& Bar.& omnes.vnde lex ipſam
talem inuenit acquiſitionem lex igitur
ipſa adinuenire potuit amiſſionem arg.
l.nil.naturale.ff.de regul.iur.& quoniã
animus non aliter probatur q̃ ex conie
cturis vulg.l.dolum. C. de dolo. ideo
lex coniecturata eſt ꝙ eo ipſo quo redi-
ens quis ad poſſeſſionem (quam habe-
bat) amittat. vt per Bar.& omnes in.d.
§.q ad nũdinas.¶ Idẽ ſi non rediret ta
men relatum ſibi eſſet quem de Magna-
tibus poſſeſſionem occupaſſe,vel nõ de
potentioribus ſed tamen occupantem
talem cuſtodiam preparaſſe ꝙ ſuſpice-
tur redeundo ſe poſſe repelli. iſtis enim
duobus caſibus volunt omnes in.d.§.
Quem ſua ciuili poſſeſſione dici eiectũ
ſiue ſpoliatum.atq; eſſe reſtituendũ per
ĩterdictum vñ ui. ¶ Nihilominus dubi
tatio conſiſtit in.l ſi quis.in verbis ante
omnia. que verba excludunt omnem
exceptionem vt milies dictum eſt maxi-
me in prima fallen. & videtur ꝙ non cõ
ueniant verba.d.l.in iſto caſu.dum ma
xime ibi dicitur vim poſſidenti intule-
rit.Itaq; denotatur expellentis corpo-
reus actus. ¶ Vñ concludamus in pri-
mo Exemplo ꝙ ante omnia reſtituen-
dus ſit.quia (nõ admittendo) vim vt ſu-
pra committit. & per hoc facit quia in
iſto caſu ita competit interdictum vnde
ui directũ ſicut vbi uis in corporali poſ
ſeſſioñ committatur Bar.in.l.prima.in
§.ſiue autẽ. vbi cõmuniter doct. ff. de
ui & ui arm. ¶ Sed in ſecũdo caſu vide
licet vbi ſuſpicatus &c. verba.d.l. ſi qs.
nullo modo conueniunt. vnde nec eius
diſpoſitio vulg.l.iiii.§.totiẽs.ff.de dãn.
infect. videtur enim ex ſe ipſo magis ſpo
liatus vnde nec directum ſibi competit
interdictum vt dicit Bar.in.d.§.ſed tan-
tũ vtile. ¶ Et ſi argueres ꝙ ſimili modo
competat vtilis cõdictio.d.l.ſi quis, reſ-
ponderem, ꝙ immo ſibi minus compe
tat vtile ĩterdictum vnde ui (quãuis hoc
dixiſſe nefas videatur cum Bartolus te-
ſtetur opinionem ſuam ab aliis teneri)
nam cum reuerentia magis mihi ſatisfa
cit opinio Hugonis de Porta Rau. &
Placentini volentium indiſtincte ne cõ-
petat interdictũ. ¶ Primo moueor per

fundamētum dictū.per.§.totiens. ¶ Secundo.per.l.fin.C.vnde ui.ibi quia veteres leges nec interdictū vnde ui concedebāt. ¶ Tertio quia nō video ex interpretationē iuriſconſultorum interdictū vnde ui extendi ad iſtum caſum. Immo factum eiicientis de quo ille tex.pariens maiorem rationem excludit extēſiuam interpretationem, ergo minus competit vtile, & hoc moueor per doctrinā Bartoli in.l.prima num.primo.ff. vti poſſid. ¶ Non obſtat reſpoſio Bartoli vbi ſupra,quia quāuis ratio gloſe qua ipſe ſe fundat vera ſit & procedat reſpectu amiſſionis poſſeſſionis,vt ſic poſſeſſionem amiſerit eo ipſo quo ſuſpicatus ſit ſe poſſe repelli & ſi ad locum non acceſſiſſet &c. Nihilominus non concludenter ſequitur vt ſibi competat interdictū & vide Bartolum. vnde ſuccedit. l. neq; natales. C. de probat. Item nec indiſtincte dicam eſſe veram Bartoli rationem, & gloſe.quid ſi non attento ꝙ ſuſpicetur accedat cū armis & paratus eo modo quo pateat eum nō habere animum amittendi. Nihilominus ne me reſtringam ad hunc ſolum caſum ſequor magis rationē predicta Hugonem & Placen. & conſequenter vt minus vtile interdictum cōpetat. ¶ Sed opponi poſſet de.l.prima. C.ſi per vim vel alio modo.ibi ſine vlla cunctatione reſtituant. Reſpondeo ꝙ loquitur de poſſeſſionē abſentium hoc eſt peregrinantium vt ibi textus.quorum Imperator miſeratus eſt.ad quod auc.habita.C. ne filius pro patre.& ē caſus ſpecialis.vt in princip. Quorum numero fui per multos annos. ¶ Redeundo reſpectu ciuilis tm̄ quam amiſiſſet vt ſibi competat remedium Canonis reintegranda in ſui generalitate vt communiter intelligitur vel ſecundum alium intellectum de quo in ibi competat officiū iudicis. de quo in.l.ſi me & Ticiū.ff.ſi cert.pet.hoc modo in ſupradictis opinor. & ꝙ dixi de non admiſſionē.vide.ſupra in Ampliat. 44. ibi nihilominus &c. LXII.

62 AMpliatur ad Papam,qui ſtatim ꝙ ē electus ſi ſpolietur nō obſtante ꝙ Papatus poſſeſſionem adeptus non videatur conſequenter ſpoliatus dici non poſſit,ſi iterum de Papatu alterius electio fiat vel alio modo eiiciatur,ante omnia & antequam criminibus contra ſe obiectis reſpondere teneatur eſt reſtituendus. 2.q. 7.c.nos incōpetēter.§.fin. ¶ Non obſtat ꝙ dixerimus in falle.xi. Quia illud diximus in intruſo qui nulla precedente electionē Papatū occupaſſet.ad quod vide tex.in.c.deus ergo iii.q. prima. & in.c.ſi quis.79.diſtinc. ¶ Ad argumentum,ꝙ fieri poſſet ne.reintegrari deberet quia non ſpoliatus cum poſſeſſionē non ſit adeptus per regul.l. decem.de verb.oblig. Dicendum eſſe puto ꝙ eo ipſo quo eligitur quo ad hoc intronizatur vt ſumitur ex tex.in.c. i nomine domini. 23.diſtinc.in verſic. plane. Que reſtitutio ſi non aliter ob diſcordiam fieret eſſet vna cauſa conuocandi concilium Argumento notatorum per glo. in.c.nullus.in eadem diſtinc.79. Adde predictis Bal.in tract. de ſciſma. dicentē ꝙ ſtatim quo Papa eſt electus conſequitur plenitudinem poteſtatis.

QVoniam hucuſq; tractauimus cauſam poſſeſſionis recuperande & proprietatis per reum propoſite in modum exceptionis ad impediendam reſtitutionem actori ſpoliato fiendam,conſequenter pro poſſe diſcuſſimus materiā ſpoliatorum reſtituendorum , operepreciũ eſt ut proſequamur eandē cauſam poſſeſſionis recuperāde & proprietatis propoſite per modū actionis atq; interdicta poſſeſſoria ſeparatim ponendo vnumquodq; tamen cum petitorio ſeu cum cauſa proprietatis iunctum declaremus. ¶ Vnde dicendum eſſe puto ꝙ quandoq; petitorium ſeu cauſa proprietatis

proprietatis proponitur ab eodem a quo cauſa poſſeſſorii reintegrande.

℄ Quæ reintegrande ſeu recuperande cauſa diuerſimode petitur ſecũdum diuerſos caſus & leges de quibus omnibus (excepto remedio competenti ex l. ſi quis ad ſecundum in quo magis ſir mauimus hũc tractatum) poſuit & Lapus allegat. 52. Robertus Maranta, de ordine Iudiciorum in 7. principali diſtinctioñ ad charta 46. ℄ Nos ãt hic non aliter caſus ipſos ꝙ̃ ſparſim ponamus cum earum legum diſpoſitio illa ſit ꝙ vel reſtituunt ante omnia vel non ante omnia primo caſu cũ cauſa proprietatis regulantur prout dicemus de l. ſi quis ad ſe fundum : Secundo caſu prout de. c. reintegrãda. in ſui generalitat? iii. q. prima. de quorum differentia vide ſupra num. 21. 28. 29. per totum. Et in Ampliat. 8. 15. 36. 38. 55. & motibus in 20. in 28. & 61. ℄ Redeundo quandoq; proprietatis cã proponitur ab aduerſario ſuo. ℄ Quandoq;. vtraq; ab vtroq; Itaq; tria capita faciamus. ℄ Circa primum diſtinguã per tria membra. ℄ Qđ aut quis ꝑ. Petitorium & poſtea illo pendẽte poſſeſſorium inchoauerit. ℄ Aut e, conuerſo. ℄ Aut vtrunq; ſimul. ℄ In Primo membro Bar. in prima Combinatione cõcludit poſſeſſorium hoc ab eodem qui petitorium cepit proponi poſſe. Neq; cõcurſus impediatur per glo. in l. cũ fundus. in fine. ff. de ui & ui arm. ℄ Item quia ceſſant omnes regule cumulationum impeditiue. ℄ Nec non reſpondet ad illam regulã. l. ordinarii. ne procedat vbi vtrũq; iudicium ab eo dẽ ſponte atq; tali animo vt in vtroq; probaret, inchoaretur. vt hic. ℄ Nã quãuis ꝑ. loco propoſuerit vnum nõ propterea per id ſibi ipſi proponens preiudicaſſe viſus eſt, quin aliud proponere deinde valeat. Inducta enim in augumentum non habent operari diminutionem ſeu contrarium effectum. l. ſi mancipia. ff. de fund. inſtruct. l. non omnis. ff. ſi cert. petatur. vt etiam hic Hormã. Florẽ. dicit. ℄ Secus ſi nõ ſponte &c. vt proſequitur Bar. Sed actor ipſe perſiſteret dicendo ſibi ſufficere de violẽtia cõuenti probaſſe, tũc. n. concurſũ impediri vult. ℄ Qui ſenſus nõ põt (vt puto) intelligi ex parte actoris quia ſcũ nolit, ſe ipſum impedit. Et nulli de hoc dubium eſſet, ſed intelligetur ex parte rei cõuenti volẽtis petitoriũ ab actore inchoatũ proſequi. & hoc verũ ẽ ſecundum Relatos per Innocẽt. in. c Paſtoralis in fin. eod. Quos tñ ipſe reprobat adeo ꝙ Bartolus videatur vano loquutus. ℄ Sed Ioh. de Imol. & Alex. hic. aliter intelligũt verba Bartoli. vt velit ꝙ ſi actor violentum ſpolium probaret, abſq; alia dominii ſui probatioñ, & in petitorio ſibi remaneat obtẽtũ. ℄ Cũ Bar. tenuerunt Innoc. in. d. c, Paſtoralis. eodem alias. de cauſa poſſeſſ. & propriet. (ſi credimus Alexandro) Nec nõ Cuman. & Rom. hic ꝑ tex. in. l. ſi quis emptionis. in. §. Sed hac ſuper illis. C. de preſcript. xxx. annorũ vbi ſola probatio violentie operatur ꝙ cõtra agentem dominii, queſtio tanquam iudicata a, violento inuaſore nequeat moueri, niſi ſpoliatus ipſe agens conſentiret. ℄ Breuiter dicat in per Soc. hic. ꝙ Bartolus non habuerit talem mentem nõ enim eſt inferendum de onere probationis de quo. Bar. ad ſentẽtiam. i. quomodo ferendã ſit, vt Socin. ipſe declarat. ℄ Addo ꝙ immo Bart. cõtrarium voluit. vt caperem ex eius verbis ibi. vt ſciatur cui onus probãdi &c. quod eſt dicere vt reſtituta poſſeſſiõe onus probandi dominium incumbat ipſi reo cõuento, ergo vult ne in petitorio iudicatũ dicatur ſeu pro iudicato habeatur. nam tunc eueniret ne vllo modo reus ad probandum admitti poſſet toto titulo. ff. de re iudic. ℄ Nec obſtat Innoc. nam non loquitur in ſimplicibus terminis prout ſe habet cõcluſio Imole, ſed alteratis hoc eſt vbi facta per cõuentum reſtitutione. per eundem reũ

inſtaretur petitorium inchoatum ab
actore finiri. nã tunc verũ eſt ꝙ Actor
(non probante reo ipſo) pronuncia-
retur abſq; alia ſua probatione domi-
nus. ¶ Atq; conſidero ꝙ reus inſtãdo
in eo fecit ſe actorem attento ꝙ actor
agere deſierit. argumẽto rubr. C. vt ne-
mo inuitus. ¶ Quod etiam probo nã
cum hincinde coram iudice inſtatum
ſit oportet pronũciari. l. iii. §. iudican-
di. ff. de muner. & honor. & ſuper eo de
quo cognitum fuiſſet. l. de qua re. ff. de
iudic. ſed quoniam onus probationis
incumbit ipſi reo vt hic per Bar. ſe mo
uentẽ per. l. vis eius. C. de probat. Cla-
rum eſt eo non probante ſententiam
contra ſe ferri. argu. l. qui accuſare. C.
de eden. conſequenter in fauorem acto
ris. ¶ Modo ſic, actor petierat ſe decla
rari dominum ergo eo modo neq; ali-
ter ſententia ferri debebit, vt ſit libello
conformis de quo in. c. quoniam con-
tra. de probat. Si volumus eã valide ꝓ-
mulgari, vt ibidẽ. ¶ Que rõ ceſſat vbi
reus cõuentus nouum iudicium ſuper
petitorio inchoaſſet, tunc enim eo nõ
probante reus (qui alias erat actor in
ſolo poſſeſſorio) nunc minime pro-
nunciaretur dominus, ſed ſimpliciter
abſoluetur d. l. qui accuſare. ¶ Vnde
melius erit nouum incipere alias ſucce
deret regula dãnum quod quis ſui cul-
pa ſenſit &c. de reg. iur. in. vi. ¶ Non
obſtat Imol. Alex. Aret. Claudius, &
Bologn. hic dicẽtes ꝙ actor qui vtrũq;
iudicium propoſuit ſi nõ probaret cõ-
demnaretur in expenſis, necnon pro-
nunciaretur eum non eſſe dominum,
moti primo. per Bal. in. d. l. vis eius. C.
de probat. dicentem ꝙ iudex non po-
teſt declarare ſup dominio in quo nõ
cognouerit per probationes. ¶ Quo-
niam reſponderi poſſet non tam fuiſ-
ſe mentem Baldi non enim dixit pro-
nunciari contra actorem, ideſt non eſ-
ſe dominum, ſed dixit non pro actore.
Ideſt non pro dominio actoris argu-
mento. l. neque natales. C. de probat.

¶ Itẽ neq; preſupponit caſum in quo
reus inſteterit finiri petitorium actoris
vt ſupra. per quod ſuccedit. d. regul dã
num. patet in ſuis verbis. ibi ſeparata ẽ
enim cauſa delicti a, dominio. Qua
dere patet reum ſuper dominio nõ in-
ſtetiſſe. nam in caſu iſto Bald. aliter re-
ſpondidiſſet ideſt actorem pronuncia-
ri dominum. ¶ Secũdo mouentur per
l. is qui deſtinauerat. ff. de rei vendic.
Sed reſponderem per ea que ponit In-
noc. in. d. c. ꝙ quãuis inepte actor ege-
rit & contra conſilium iuriſconſulti ni
hilominus deterior eſt malitia ſpolia-
toris & vide que dicam. in poſſeſſorio
retinẽde in ſecũdo capite principali in
verſic. reſtat modo ſcire &c. ¶ Item
attenditur inſtantia rei conuenti ſuper
dominio actoris que cauſauit cauſam
diffiniri, eoq; modo pronunciari, cum
neq; aliter potuiſſet d. c. quoniam con
tra. ¶ Non obſtat argumentum, Bal-
di ſup quo ſe fundãt hic maxime Ale-
xander. habens ſe ꝙ ſi concluſio Barto
li teneret id ſequeretur vt quis abſq; ſẽ-
tentia dominium perderet quod eſſet
contra. l. ſi quis in tantam. C. vnde ui.
vbi glo. cõmuniter approbata. in ver-
bo amittam. ¶ Quia dicerẽ id forſitã
poſſe procedere ſi concluderemus ꝙ
eo ipſo quo actor in poſſeſſorio obti-
nuiſſet dominium ſibi queſitum ſit, vt
Bartolum intelligebant. Sed nos dici-
mus ſententiam eſſe ferendam attenta
inſtantia cõuenti ergo &c. ¶ Nec ob-
ſtat. c. ſignificauerunt de teſtib. vbi fini
to poſſeſſorio poſtea deuenitur ad pe
titorium cum ambo a, principio pro-
poſita eſſent, quia intelligo iſtũ textu
volẽte actore ſuper petitorio finiri, ſed
ſi nolit non erit aliter finiendum cum
iudex non niſi parte petente officium
in ciuilib. impartiatur. l. iiii. ff. de dãn.
infect. vnde reuerẽter dicam ꝙ Innoc.
in. d. c. paſtoralis. num. 2. ibi ſed pẽde-
bit negocium ſi poteſtas volet proce-
dere &c. mihi non ſatis facit. ¶ Rede-
undo ſed ſi pars conuenti velit vt ſuo

prout hic periculo finiatur &c. finiri
debebit. argumento regule. damnum.
in. lib. 6. ¶ Non obſtat. c. cum eccle-
ſia Sutrina. de cauſa poſſeſſ. alias eodē
quia dico ꝙ ibi actor obtēto in poſſeſ-
ſorio. ſponte atq; credens ſe poſſe ob-
tinere petitorium proſequebatur. ta-
men quia probare non potuit conuen
tus abſoluitur. Non tamen ibi dicitur
ꝙ ſi actor proſequi noluiſſet pronun-
ciaretur ſe non eſſe dominum. ¶ Im-
mo facit contra dū vult ꝙ ſponte pro
ſequendo & ſuccumbens non illo mo-
do ꝓnūcietur ſed ſimpliciter reus ab-
ſoluatur addita ratione quia actor nō
probauit. ¶ Vnde concludendum pu
to abſq; eo ꝙ actor (qui in poſſeſſo-
rio recuperande obtinuit) aliquid de
ſuo dominio probet, ſi reus inſtet fini
ri iudicium ſuper actoris petitorio pri
mitus inchoato, neq; probauerit ſe eſ-
ſe dominum, vt debeat ipſe actor do-
minus pronunciari. ¶ Sed Nicholau-
us de Mattharellis. Ioan. de Imola &
Alexander itidem concludebant etiam
ꝙ reus ipſe non inſtetiſſet vt ſupra. &
mouebantur per texxtum in. dicto. §.
ſed hec ſuper illis. ¶ Dico ꝙ bona eſt
reſponſio Baldi ꝙ ibi preſcripſerat is
qui reintegrari petebat vt patet in ſupe
rioribus verbis ibidem, non mirum ſi
aduerſarius reus ſuper dominio nullo
modo auditur. ¶ Ad tex. in auct. ſi ſer
uus. C. de Epiſ. & cler. cum ſimilibus.
Reſpondet Alex. vt ſint ibi caſus ſpe-
ciales fauore hominis. ¶ Pro certo mi
hi videtur debere dici totum contra-
rium ibi Immo fauore hominis diſpo
ni aliter. ¶ Ideſt ꝙ nedum violentiam
ſed etiam dominium dominus proba-
re teneatur attento maxime primeuo
ſtatu quo omnes liberi naſcūtur. l. ma
numiſſiones quoq;. ff. de Iuſt. & iure.
¶ Vnde aliter concludo ꝙ ibi reſtitu
tio fiat abſq; dominii probatioñ. vt di
cit tex. in. l. liberis. §. fin. C. de liber. cā.
non tñ ſequitur quin ſi reus vellet pro
bare ſe liberum audiēdus ſit, & hoc vo-
luit glo. in. d. Auc. ſi ſeruus. non autem
prout ipſi eam inducebant, volētes eo
ipſo quo. probatum ſit ad eccleſiā ſer-
uum cum vitio perueniſſe, cenſeri etiā
eius dominium fuiſſe probatum. nam
hoc verum eſt preſumptiue non con-
cludenter, ita ꝙ aduerſarius a, proba-
tioñ dominii ſui cenſeatur excluſus.
¶ Hoc etiam modo reſpondeo ad. l.
vis eius. C. de probat. iūcta. l. liberis. §.
fin. C. de liber, cauſa & ad ea que poſu-
it Veronenſis in. conſil. 66. in col. pe-
nul. in 2. dubio. ¶ Redeundo ad termi
nos iſtius caſus. quando ab actore ſe-
cūdo loco poſſeſſorium propoſitum
ſit. Quero an ſi cōtra petitoriū primi-
tus inſtitutū reus de dñio ſuo obieciſ-
ſet, ipſe actor poſſeſſoriū cumulare im
65 pediatur. ¶ Refert an ante poſſeſſori-
um ab actore inchoatum reus ſuū do-
minium probaſſet. ¶ Aut non. ¶ Si
probaſſet etiam puto diſtinguendum
videlicet an agatur pro ſpolio cōmiſ-
ſo ante q̃ ſuper petitorio lis conteſta-
retur ſeu anteq̃ a, conuento de domi-
nio ſuo exciperetur. ¶ Aut poſt. ¶ Si
ante pro certo credam (probato do-
minio conuenti) non poſſe actorem
poſſeſſorium q̃uis reintegrande cumu
lare, tali modo limito Bartoli & com-
munem cōcluſionem. ¶ Moueor per
ea que dixeram, in examiñ. Reg. ſupra
num. 25. Et ſi cumulatū eſſet ante pro
bationem factam ſuper dominio con-
uenti hoc eſt ante concluſionem in cā
concludo (cognito de dominio cōuen
ti) debere in poſſeſſorio ſuperſederi cū
puenerit ad caſum a, quo incipere nō
poteſt iuxta regulam. l. pluribus. §. fi.
de verb. oblig. & ex ſententia poſtmo-
dum ſuper dominio conuenti lata poſ
ſeſſorium extingui. ¶ Sic etiam limito
prefatam doctorum concluſionē mo-
ueor ex his que ſupra conſiderauera.
num. 23. cum ſequentibus vbi pleñ.
¶ Si vero actor agat pro ſpolio com-
miſſo poſt litem in petitorio conteſta
tam tunc dicam ꝙ habita in petitorio

cognitio poſſeſſorii cumulationẽ non
impediret. Cum neq; impediat actorẽ
ipſum ſpoliatum reintegrari ſi ſenten-
tia pro dominio conuenti prolata eſ-
ſet & moueor per ea que dixeram. nu.
24. ¶ Quinimmo ante omnia hoc eſt
ãteq̃ i petitorio inchoato vlterius pro
cedatur ſpoliatus reſtituẽdus eſt & vl-
terius quandoque dominium perdit
66 per . l. ſi quis in tantam.C.vnde ui.

ET quoniam paulo ante
dixiximus actorem qui
in poſſeſſorio reintegrã-
de obtinuit nihilominus
deſiſtere a , petitorio nõ
poſſe,ſi reus cõuentus proſequi id vel-
let quãuis periculo ſuo ſit vt ſubſtinui
mus. ¶ Queri modo poſſet an actor
ipſe (qui poſſeſſorio deinde egerit)in-
uito reo petitorium a,ſe prius inchoa
tum ſuſpendat . Videtur prima fron-
te dicendum ꝙ non per auc. qui ſemel
.C.quom.& quãdo iudex.& per ea que
diximus vbi poſſeſſorium finitum fuiſ
ſet. ¶ Sed ex dictis Bartoli Cumanus
cõcludit ꝙ ſic.limitãdo.dictã.auc.pro
pter odium inuaſoris itaq; vt ſit ſpecia
lis caſus.vt dicunt . d. de Rota in no-
uis.382.p clem.vnica. eodẽ vbi Paul.
de Eliaz.Ioan.de Lignano. necnõ In-
noc.& Abbas.in.c . ex cõqueſtioñ. de
reſtit.ſpoliat. ¶ Ceſſat enim in hoc di
ſpoſitio auc.prefate. vt dicunt Innoc.
& Abbas in.c.paſtoralis eodem.quod
odiũ ceſſat poſſeſſorio finito vt quia ſi
bi reſtituta res fuiſſet. & conſequenter
ceſſat argumentum factum ex ſupradi-
ctis. ¶ Quinimmo domini volunt ꝙ
pluries id ſuſpendere valeat non ob-
ſtante ꝙ per contrarium actum vide-
licet ꝙ iterum reuertendo ad petitoriũ
a,prima ſuſpenſioñ. receſſiſſe videatur
¶ Vlterius dicũt ꝙ in omni parte pro
ceſſus ſibi liceat,dummodo violentia
purgata remaneat. ¶ Immo ſi in ſuſpẽ
ſioñ petitorii proteſtatus eſſet ꝙ ab ea
recedere nollet niſi expreſſe , tamẽ per
contrarium actum hoc eſt petitorium
reaſſumendo expreſſe recedere dicere
tur Rota,in nouis.350. ¶ Item nedũ
in prima inſtantia (Ante tamẽ couclu
ſionẽ in cauſa de iure canon. vt dicit In
noc.in.c.paſtoralis)ſed etiam in ſecun
da & tertia,niſi in ipſa tertia fuiſſet con
cluſum in cauſa que eſt concluſio to-
tius proceſſus vt in.c.cum Ioannes.de
fide inſtr. ¶ Itẽ in cauſa appellationis
Rota in nouis.417.& 205. ¶ Nihilo
minus dum dicunt pluries poſſe ſuſpen
di,limitarẽ nõ procedere vbi ſuper pe-
titorio ipſo reus de ſuo dominio exce
piſſet habito ab actore quod vel publi
co inſtrumẽto.demonſtraret. aut per
ſententiã alias obtẽtam . Tunc enim
neq; ſemel (vt putarim) ſuſpendi ab
actore liceret.per ea que in prima fallẽ
tia (quam poſueram ad regulam ſpo
liatus ante oĩa) loquutus ſum. ¶ Pro
hoc induco rotam in antiquis.69.per
not.in.c.paſtoralis ab Innocẽtio eod.
¶ Nõ obſtat Rota in nouis.394.quia
quãuis videatur contraria num. 2.ibi.
tamen etiam quia cauſa petitionis &c.
nihilominus non eſt contraria. Cum
loquatur in terminis lõge a,noſtris de-
bilioribus . noſtri enim ſunt vbi inter
eoſdem partes dominium fuiſſet noto
riatum.Quodvalde differt a,notorian
do de quo ibi. ¶ Addo pro hoc ꝙ eli
as dicitur de ſententia iuris & ſententia
hominis. ꝙ prima dependet ex futuris
probationibus.non autem ſecunda vn
de prima ſtatim exequi non poteſt.Se-
cunda ſic. Rota in nouis.deciſ. 16. & ẽ
vna additio de hoc ſi recolor ad ſpe-
cul.de petitorio & poſſeſſ. ¶ Que pro
cedunt niſi contra dominii exceptionẽ
proteſtatus eſſet de quo dixeram ante
primam fallentiam vt in ea. ¶ Secun-
do limitarem non procedere vbi ite-
rum ſuſpẽdere volens nullo modo de
ſpolio probaret, hoc eſt ꝙ ipſe fuerit
ſpoliatus ſed tantum in proceſſu inue
niretur ſimplex petitio ſua.nam cũ nul
lo modo de odio cõſtare incipiat iſto
equidem caſu tenerem aliam opinionẽ

poſitam

poſitam in d. Rota. ❡ Ad quod faciũt notata per Paul. de Eliazar. in. d. Clemen. vnica in glo. penul. eod. ❡ Induco etiam textum in. l. ſi quis in. §. pretor ait. ff. de eden. ibi ei qui iterum edi petit &c. Immo dicendum eſt eum qui iterum ſuſpendere querit vt fruſtari videatur vt in. d. §. que fruſtatio inhibita eſt per ea que in. d. auc. qui ſemel.

67 SEcundum mēbrum primi capitis faciamus per Bart. quando primo loco poſſeſſorium, Secundo petitorium ab eodē moueatur. tunc admittitur cumulatio. ❡ Addo Ioan. Calderinum & d. Antonium, in. c. cum dilectus, eodem, dicentes ſententiam latam in tali poſſeſſorio non eſſe pariturā exceptionē rei iudicate in petitorio. p. l. ſed ſi ant. de excepti: ❡ Quod dicas procedere in ſimplicibus terminis non autē vbi reus in poſſeſſorio obtinuiſſet quia probaſſet ſe eſſe dominum prout habuimus in prima fallen. ad regulam ſpoliat. ante omnia. ❡ Vnde per ibidem poſita concludamus non admitti hanc cumulationē vbi actor poſſeſſorio agens paſſus eſſet aduerſus ſe excipi de dominio conuenti. moueor ne lites litibus inculcentur vt dicitur. in clem. prima. eod. ❡ Nihilominus ꝙ quis onus dñi ſui probādi aſſumat ſi ſit reus ē quid irregulare. argumento. l. qui accuſare. C. de eden. ideo cumulationem hanc regulariter admitti concludamus.

NON ab re queramus hic an ſententia lata ſuper petitorio preiudicet in poſſeſſorio vel e, conuerſo. ❡ In iſtis terminis conſidero ꝙ aut Actor petitorium inchoando dixerit ſe velle in poſſeſſorio ſuperſederi quod etiam reo inuito fiet vt per rotam in nouis. 205. & 417. per gloſ. 4. in. c. paſtoralis eodem. ❡ Et quando facta eſt ſuſpenſio quo ad vnam partem intelligitur etiam quo ad aliam licet petita non ſit notatur. in antiquis. 625. niſi ratio diuerſa &c. ❡ Aut nō dixerit ſuperſederi. ❡ Primo caſu lata ſententia pro dominio conuenti in petitorio, minus Actori nocebit quin poſſeſſorium reaſſumere ac proſequi valeat, nam poſſibile ē vt reus debeat eſſe dominus Actor vero poſſeſſor argumento textus noſtri. ❡ In eo tamen puto eam eſſe nocituram quia non ante omnia ipſe actor prout ſi a, principio inſtetiſſet, reſtituēdus eſſet. cum obſtaret dominium ex ſententia notoriatum vt diximus in fallē. prima. ❡ Neq; hoc poſſet euitare dicendo ꝙ exceptioni per conuentū de ſuo dominio propoſite non conſenſiſſet ad poſſeſſorii preiudiciū vt ex ipſa ſuſpenſiōe colligi poſſet, ſed in petitorio tantum ſi & quatenus id reus ipſe probaret. ❡ Quia vt puto reſpondebitur per ea que dixeram in examine regule in verſic. tertio pro communi &c. ❡ Aduerto tamen quia ibi videor variare a, poſitis in fallentia. 57. ſed modo concludo ꝙ ſola cognitio ſuper conuenti dominio habita de cōſenſu actoris vt hic nō impediet quin ante omnia reſtituatur. vt tenui in. d. fallen. Diffinitio vero ſic. vt ĩ. d. verſic, tertio &c. ibi ſecundus caſus. num. 23. Sed vbi ſolum poſſeſſorium inchoatū fuiſſet ſola cognitio impediret vt in. d. verſic. ❡ Nihilominus iterum contra hoc facere videtur quia fauorabilius eſt poſſeſſorium intentatum ſine petitorio q̃ cum ipſo. ſimilem diſtinctionem facio in materia fructuum quando ſimul intentantur ſi actor obtineat ĩ poſſeſſorio (propter quod & res & fructus ſibi reſtituuntur) tamen ſi ſpoliator obtineat in reaſſumpto petitorio recuperat fructus non ſic vbi duntaxat ſpolium actor inchoaſſet rota in. antiquis. 192 ❡ Sed reſpondeo ꝙ ibi preſupponitur non eſſe ſententiam latam pro dominio conuenti in poſſeſſorio actoris

bare ſe eſſe dominum audiendus eſt. vt per omnes in.c.ex conqueſtioñ.de reſtit.ſpoliat. ¶ Et ſi obtinebit eius dominium trahet ad ſe poſſeſſioné vt habetur in.c.cum dilectus.eodem. ¶ Sin autem. ¶ Et tunc aut actor probauit ſe eſſe dominum. ¶ Aut non. Primo caſu pronunciabitur pro eo, non ad effectum vt poſſeſſionem conſequatur(cũ eã habeat) ſed vt declaratur dominus. vt quandoq; reo veniente atq; ſe eẽ dominum coram iudice inſtante iuxta ea que habetur in.c.examinata. de iudic. per declarationem iam factam a, iudicii limine repellatur. Ita.d.Antonius, & Abb.in.d.c.paſtoralis. ¶ Sed aduerto dñ.d.Ant.concludit ꝙ reus qui ſuccumbuit in poſſeſſorio ſi inſtet actoré debere proſequi petitorium iuxta poſita in.auc.qui ſemel.non debeat audiri. Nam reprehenditur per Abbatem.volentem ꝙ immo cum ſuſpenſionis cauſa finita ſit, ſi actor petitorium nõ proſequetur in expenſis veniat condẽnandus. ¶ Ego dominum Antonium Sequar.nam ſi reus errogauit & expenſas quaſcunq; fecit ſibi habet imputare.cũ violentia ſpoliando ſit vſus Argumento.regule damnum in lib.6. Abſurdũ enim eueniret vt violento expenſe reficiantur. ¶ Satis enim actor ipſe a, temeritate venit exuſandus probando ſuam poſſeſſionem que, & ſuum dominium in dubio eſſe oſtẽdit.d.l. bonefidei.C. depoſ. argumen.l.prime.eodem : hoc modo ceſſat argumentum de auc. qui ſemel.ibi enim ratio eſt ne reus fruſtretur.neue lis in longius protrahatur. ¶ Vnde potius concludendum puto reum ipſum vt violentum ad expenſas (quas etiam in petitorio actor errogaſſet) condemnari ¶ Pro quo induco que poſueram in ampliatioñ.4. ad regul. ſpoliatus ante omnia.circa principium.ibi.c.accedens el.ſecundo.vt lite nõ cõteſt.& fortius dũ dixerã ſpoliatorẽ teneri ẽt ad oẽs vtilitates amiſſas &c. ꝑ ſpecul.i tit.de recõuẽt. §. nũc. nu.4.

Secundo caſu hoc eſt quando ſententia prius in petitorio lata fuit & tunc aut in fauorem conuenti hoc eſt declaratoria dominii ſui. ¶ Aut actoris. ¶ Primo caſu aut actor ipſe appellaſſet. ¶ Aut non appellaſſet. ¶ Si appellaſſet non debebit in poſſeſſorio ſuperſederi coram iudice prime inſtantiæ. Cum priuilegium ſpoliati non ceſſet.de quo.in. d. Rota. non enim ſicut poſſeſſoriũ facit ſuſpendere petitoriũ per.c.fin. de ordine cognit.Ita dicendũ eſt ecõuerſo. ¶ Que-
70 ri nunc poſſet an actor inuito reo poſſit in appellationis cã reaſſumere poſſeſſorium concluditur affirmatiue. ſi nõ ſola ſed cum negocio principali cã commiſſa fuiſſet vt in. d. Rota. in nouis. 131 que quãuis loquatur niſi ſit cõuerſus caſus videlicet in appellatione a, poſſeſſorio vt poſſit reaſſumi petitorium iam ſuſpenſum, tamen eadem ratione hic dicẽdum eſſe puto. ¶ Addas reſcripta iuriſdictionalia eſſe ſtricti iuris, vnde quicquid non expreſſum ẽ dicitur omiſſum.l.quicquid aſtringẽde, de verb.oblig.habetur in.c.ꝑ.g.de officio delegat.in.c. cauſam que & in.c.ſi. de reſcrip. ¶ Sed aduerto hec procedere in profanis ſed in beneficialibus dubito, an reo obtinente in petitorio poſſit actor & ſi appellaſſet reaſſumere poſſeſſorium.& moueor quia incipit conſtare de non iure agentis in beneficio quo caſu poſſeſſionis reſtitutio impeditur vt diximus in fallen. 22. & vide que in.fallen. 57.dum reſqondeo ad gloſ. in. c. conſtitutus. de filiis presbyter. ¶ Nec obſtat prefata Rota. Quia loquitur (ſi aduertis) in caſu contrario id eſt in ſentẽtia lata in poſſeſſorio quo caſu ceſſant poſita in. d. fallent. ¶ Si vero actor non appellauerit & tunc dico vt ſupra, in verſic.proximo. ibi.ſed hic videndum &c. Immo & fortius hic vbi nulla ſuſpenſio facta fuit &c.
71 ¶ IVXTA Predicta quero an in ſe-

cunda inſtantia liceat agenti ſuſpende re petitorium & inchoare poſſeſſoriū. ℂ Ioā. An. Quē. refert, & ſequitur Abbas. in. d. c. paſtoralis. Concludit ꝙ ante litem conteſtatam in petitorio prime inſtantie ſi appellatur a, grauamine quod etiam iuſtificetur iuxta. c. appellanti de appell. Poterit coram iudice ad quem inchoare quod iudicium velit. cum lis nulla coram ꝑ iudice cepta dicatur. c. ex parte. de verb. ſig. ℂ Vnde coram iſto petitorium initiatum ſuſpendere ac poſſeſſorium incipere tam in beneficialibus ꝗ in profanis eidem licitum erit hec eorum prima concluſio. ℂ De qua dubito, quia iudex appellationis omni alia iuriſditione caret extra negocium deuolutum ; c. ex parte cum ſimil. de appellat. niſi dicamus ꝙ grauamen vtrunq; negocium petitorium videlicet & poſſeſſorium reſpiciebat. ℂ Secundo concludunt poſt litis conteſtat: ſolum petitorium pro quo appellatum ē, deuolui. c. ad hec. c. pro poſuit. de appellat. Vnde poſſeſſoriū coram ꝑ. iudice cum noua inſtātia incipiendum eſt. eodem modo in beneficialibus niſi ad Papam fuiſſet appellatum quia tunc & altero non inchoato deuoluitur vtrunq; . c. ꝑ. de elect. in. 6. clemen. cām. de appell. ℂ Sed ſi vtroq; a, principio moto appellaretur qa tūc vtrūq; deuolui contingit, actori licebit & poſt concluſum in cauſa prime inſtantie. c. cum Ioannes de fide Inſtr. auc. per hanc. C. de tempor. appellat. ℂ Et inuito reo in petitorio ſuperſedere atq; poſſeſſorium proſequi. ℂ Quinimmo ſuſpendere petitorium ab aduerſario ceptum. quod eſt contra Rotam in nouis. 205. vbi contrarium dicitur in profanis. ℂ Et arguit ipſe Abbas nā in bn̄ficialibus nō datur poſſeſſio ſine titulo timore vicioſi ingreſſus. c. ꝑ. de eo qui immitt. in poſſ. cauſa rei ſeruann. itaq; tanto minus ſuſpendi debe ret ſed cum in eis ſuſpendatur. vt in clemen. prefata. fortius ſuſpendi dicetur in profanis. ℂ Pro defenſioñ domino rū aduerto ꝙ in bn̄ficialibus eſt odioſior vt dixeram in fallen. 22. prope ipſius finem cum igitur ſuſpenſio fundetur propter odium ſpoliantis vt omnes fatentur non eſt inferendū ad profana in quibus minor odii ratio viget. nam in his predo etiam reſtituendus ē vt milies diximus d. l. prima ff. de ui & in arm. ℂ Non enim titulus de quo Abbas facit odium in beneficialibus minorare vſq; quo fuerit pronunciatū ℂ Item neq; vt titulus eſt conſiderandus pro quo do gloſam fin. in. d. Clemen. dum in fine dicit aliud eſt petitorium inchoare, aliud poſſeſſorium ex titulo colorare. non enim ſequitur ꝙ (quia in beneficialibus requiritur color tituli) ideo ſit probatus titulus vt ſic minus debeat ſuſpendi vt argumentatus eſt. ℂ Nihilominus ex dictis iſtorum infero ꝙ vbi actor iu petitorio reum de ſuo dominio excipi paſſus ſit vt in prima. fallen. regule ſpoliatus aſi omnia &c. ſuſpēdere petitorium nequeat. ℂ Illud etiam notiſſimum eſt poſt concluſum in cauſa petitorium ſuſpendi non poſſe ne lites litibus inculcentur neque malitiis via paretur vt dicit tex. in clem. d. ℂ Niſi ſpoliato vel malitia vel dolo ſpoliātis probationes ſubtracte fuiſſent vel alia ex iuxta cauſa ut iudici ſederit. vt ibidem. ℂ Quod vltimum exemplatur ſi actor de ſpolio facto probatiōes offerret in promptu. nam tunc etiam de malitia conuenti liquet. vt dicit Petr. de Eliazar. quem ſequitur Abbas ea ratione quia tunc am be rationes prefate ceſſant. ℂ Sed vix crediderim ſi priuſquā concluderetur in cauſa actori probationes non incognite fuiſſet vt eriam in dnbio preſumendum eſt argumento. l. qui accuſare. C. de eden. Quadere Innocentium in hoc ſequar dicentem actori eſſe imputandum. ℂ Addo reum eſſe a, malitia excuſandum ſi aduerſetur ſuſpenſio ni cū ab actore prōptas in poſſeſſorio probationes

probationes habente fuerit in petitorio tam longe tractus, concludenter in hoc tenerem contra d. Abbatem. Argumento. l. iii. in. §. eligere. ff. de tribut. nó propterea dicendum puto quin poſſeſſoriũ cumulari (de quo Dyn. in. c. nullus. pluribus in. ſexto, & dixeram in. l. edita. C. de eden.) ſeu omnimodo petitorio renunciari valeat. ¶ Quibus adde caſus rotales. in nouis. decíſ. 131. ꝙ ſuſpenſo petitorio ſi qui obtinuerit ĩ poſſeſſorio poſt tranſitum in rem iudicatam ſine ui propria autoritate poſſeſſionem intrauerit non dicitur propter ſuſpenſionẽ attentaſſe. ¶ Et in antiquis. 184. ꝙ ſuſpẽſo corã vno iudice poterit corã alio proſequi ſi ſup eodẽ a tertia pſona corã ipſo alio agatur. per. l. cũ apud. ff. iudic. ſolui. Et vide ĩ materia. rot. nou. 283.

72 TErtium ſequitur primi capitis mẽbrum qñ ab eodem actore poſſeſſorium recuperande petitoriũq; eodem tempore ſeu ſimul proponerentur. Dicendum eſt admitti cumulationem. quia ceſſant omnes rationes impeditiue vt ſupra dictum eſt. ¶ An autem ſententia lata ſuper vno tantum preiudicet alteri concludo vt poſueram in. fallen. 57. ¶ Queri poſſet in iſtis terminis qualis iudicis pronuncietio debeat eſſe. Ioan. And in hoc amplam ponit diſtinctionem quam ſeriatim poſuit Abbas. in. d. c. paſtoralis. eodem. dicens tũ eam potius laborioſam q̃ ſubtilẽ. ¶ Breuibus vtar verbis. ex facti enim varietate iudex quandoq; pro vno in petitorio pro altero vero in poſſeſſorio. vel duntaxat pro eodem in vtroq; diffiniet. ¶ Aduerto ꝙ dum dicunt conſtito pro Actore in poſſeſſorio ſed pro dominio conuenti in petitorio. reum ipſum non teneri ad reſtituendum ex ratione quia dominium trahit ad ſe poſſeſſionem. c. cum dilectus. eodem. ¶ Nam contrarium eſſe verius puto vbi cũ poſſeſſorio inchoaretur remedium. d. l. ſi quis in tantam. ¶ Itẽ & ſi nil moueatur de. d. l. ſi quis. nihilominus vbi ſpolium eſt violentum concludo prout in. d. fallen. dixerã contra ſocinũ quem tamẽ ſaluo in nõ violento. ¶ Verũtamen putarem ꝙ facta reſtitutione ſpoliato iterum ab eo ipſi domino ex iudicis officio reſtituetur. iuxta. l. qui reſtituere. ff. de rei vendic. Quod declaraſſe putarim in fallen. xvi. in verſic. venio ad ſecundum. in regul. ſpoliatus. &c. ¶ Nec non ꝙ etiam fructus interim percepti reſtituendi ſint p Rotam in antiquis 192. vide Innoc. in. c. paſtoralis. eodem. num. 3. in fine numeri. ¶ Iterum Aduerto dum volunt ꝙ nemine in petitorio probante reus abſoluatur eiq; actor expenſas reficere condemnetur. ¶ Nam contrarium dicerẽ in terminis noſtris vbi ſpolium eſt violentum, cum enim in eo actor obtinuerit, a, preſumpta calumnia excuſandus ẽ ¶ Item quia reus conuentus ſpoliando cauſam prebuit omnibus inde ſequutis. arg. l. manumiſſiones quoq;. ff. de iuſtit. & iure. vnde ſibi ipſi imputandum ẽ iuxta. l. item eorum. in. §. ſi decuriones. ff. ꝙ cuiuſcunq; vniuerſit. ¶ Neq; debet eſſe melioris conditionis ille qui deliquit. l. iii. ff. de donat. inter. virũ & vxorem & dixeram in hoc eodem capite. in verſic. redeundo &c.

73 CAPITE primo principali diſcuſſo ſequitur, ſecundam hoc eſt quando petitorium ab vna parte poſſeſſorium vero ab altera per interdictum vnde ui, ſeu conditione. l. ſi quis ad ſe fundum. C. ad. L. iulian. de ui. aut ex. l. ſi quis in tantam. C. vnde ui. (que tria aliis poſſeſſoriis recuperande de quibus omnibus late maranta de ordine iudic. ad charte 46. potiora ſunt) proponeretur. & ¶ Diſtinguamus quod aut poſſeſſorium ante litem conteſtatam in petitorio quamuis poſt éditam actionem, inchoatũ eſſet. ¶ Aut in ipſa conteſtatione ſeu eodem tempore quo petitorium. ¶ Aut poſt conte-

ſtationem vt ſic tria membra huius caſtis agamus. ¶ Ad primum eſt dicēdum quod aut ambo iudicia tendāt ad diuerſa. ¶ Aut ad vnum & idem conſequendum. ¶ Primo caſu nulli dubium eſſe vř quin concurrant vt ſic ſuper vtroque eodem tempore cognoſci poſſit cū verificetur regula ꝰ noſtri. & ceſſent oēs regule impeditiue cumulationis. vt dicit Bart. in 6. combinatione in prima. & aliis locis. ¶ Atq; hř in 6. lectura. nec non generale eſſe videtur. in omnibus caſibus qui ſequuntur facit illa vulgaris regula. l. fin. ff. de calūnia. l. Papinianus exuli. ff. de minoribus. ¶ Sed in contrarium cuman. dicit eſſe caſum. in. c. ſi. de ord. cognit. dum indiſtincte vult ſpoliatum nō cogi ſuis ſpoliatoribus reſpondere, pro quo tex. in. d. l. ſi quis ibi ante omniū, & hoc vltimum ſequar per ea ꝙ dixeram in fallen. 60. ad Regulam ſpoliatus ante omnia, num. 95. ¶ Redeundo item & in ſecundo caſu proceditur tantum in poſſeſſorio, ſuſpenſo petitorio, cū cauſa ſpoliatiōis ſit priuilegiata d. l. ſi quis ad ſe fundum. C. ad. l. Iul. de ui. l. prima. C. ſi per vim vel alio modo not. l. l. prima. ff. de ui & ui. arm. ſic Bar. hic in 5. combinat. concludens in caſu e, cōuerſo videlicet vbi prius ab vno poſſeſſorium reintegrande, motum fuiſſet deinde ab aduerſario ſuo petitorium. de primo caſu ibi tradit etiam ſi per modū excipiendi, reus petitorium propoſuerit de quo in prima, fallentia. ad regulā ſpoliatus ante omnia. ¶ Item ſubdens hic in 4. combin. hoc procedere quāuis reus in initio petitorii faſſus eſſet ſe poſſidere. Nam vt dicit ante litem conteſtatam licet penitere. l. his qui ſe obtulit. ff. do Rei. vend. quaſi dicat ꝙ proponende poſſeſſorium reintegrāde, quia profitetur aduerſarium poſſidere, penituerit ſe atq; tacite reuocauerit confeſſionem. ¶ Quod nō crediderim indiſtincte prout loquitur in preiudicium alterius partis. Ponamus reum a poſſeſſorio abſolutum remanſiſſe, profecto eund. credā in petitorio a ſe moto exoneratum vt probare poſſeſſionem conuenti in petitorio ipſo (quam probare quiſq; Actor in rei vendic. debet ſi agere vult per. l. ſi. ff. de rei vendic.) non teneatur. Ex quo eam reus ipſe penes ſe eſſe apud acta cōfeſſus eſt. itaq; ius parti queſitum argu. l. Pomponius ꝰ idem ſcribit. ff. de procurat. ¶ Non ob. d. l. his qui ſe obtulit, quia dico tunc demum vult poſſe penitere cum probet vere ſe nōn poſſidere, ita intelligo illum tex. alias verbum, vere, vano ibi poneretur itaque velit vt in ſimplicibus terminis (de quibus nos) penitere ne etiam expreſſe liceat. ¶ Vnde & pendente iudicio in poſſeſſorio ipſo non viderē cur in petitorio nō ſit procedēdum. ¶ Niſi vel dicamus quod Reus ipſe poſt confeſſionem a ſe factā, ſpoliari potuerit, vnde ſtante hac poſſibilitate vt priuilegiū ſpolii operetur. ¶ Cōſequēter exiſtimo ꝙ ſi Actor velit in petitorio proſequendo non impediri, debeat interogare Reū (dū in poſſeſſorio ſe facit Actorem) vt declaret pro quo ſpolio quoue tempōre commiſſo agat vt certior fiat cedere ſeu contendere velit. ixta. l. primam. ff. de edend. ¶ Si reſpondent de tempore ante prefata cōfeſſionem, non viderem cur ſibi preiudicatū non ſit. vt ſic priuilegio vti nō poſſit, ammodo credam illo caſu petitoriū a poſſeſſorio non impediri, quominus cum ipſo concurrat. ¶ Quinimmo magis extimarem in poſſeſſorio non poſſe procedi, niſi oſtenderit ꝙ errore ductus illo modo. confeſſus eſſet.

QVo ad ſecundum membrū Bar. hic in 6. combinat. dicit ꝙ quando vnus petitorium alter eius aduerſarius eod. tempore poſſeſſoriū reintegrande ceperit iudicia non poſſe cōcurrere ſi ante omnia reintegrari peteret cum hoc ſit priuilegium ſpolii. d. l. ſi quis. ¶ Itē quia ſe inuicem impediūt ratione contrarietatis, nam qui petit eo ipſo aſſerit alium poſſidere. Alter vero

dum

dum reintegrari petit negat ſe poſſidere vnde petitoriū ceſset per.l.fin.ff.de Rei. vendic. Cum Bar.tranſeunt omnes Aduerto quia per ſecundam rationem fit vt quāuis nō ante omnia .petat &c.ſed ſimpliciter petat. iuxta. c. Reintegranda. iii. queſt. prima ſuſpendendum ſit.

74 SEquitur tertium membrum ſecundi capitis quādo poſt conteſtationem factam in petitorio eius aduerſarius aſserens de illa re petita ſe eē ſpoliatum reintegrati peteret. ¶ Et diſtinguendum eſt per articulos quod aut agitur pro ſpolio facto poſt conteſtationem in petitorio ipſo. ¶ Aut ante conteſtationem. ¶ Ad primum Bart. i. prima combinatio. vult ꝙ quanuis per vtrunq; eodem reſpectu agatur, nihilominus in vtroq; proceditur nec impeditur concurſus. l. ſi conſtiterit. C. fin. Regun. Alex. Iaſon· & communiter docto. hic. ¶ Sed tamē Bar. ipſe opponit quia ſi ſpoliatur quis lite pendente reſtituitur per officium iudicis argumento. l. ediles· §· item ſciendum. ff. de Edilic. edic. quod expedit cū euitetur onus probandi duo, videlicet ſpoliationem & poſseſſionem, que probari oportet vbi ordinario iure agatur. c. cōſultationibus de offic. deleg. non ſic ſi officium iudicis imploretur, tunc enim, ſat eſt probaſse ꝙ tēpore mote litis ſpoliatus poſſidebat, nunc autem Reus in poſſeſſione eſse reperiatur, vt not. in clem. ii. vt lite pend. Abb. in. c. ex parte. ii. de reſcrip. ¶ Floren Reſpondent ꝙ per officium iudicis veniunt acceſſiones puta fructus, nō alia que aliunde occurrant, vt ſpoliatio prout hic, que ſeparata ē atq; de ſe principalis. ¶ Dico ꝙ vbi remediū cōpetit ordinarium, extraordinarium ceſsat. l. in cauſe. ff. de minor. ſpoliato competit ius ex. d. l. ſi quis ad ſe fundum. l. prima. ff. de ui. & ui. arm. cum ſimil. non diſtinguentibus an lite pendente vel non pendente fuerit ſpoliatus ergo &c. ¶ Iterum opponitur, per tex. in clemē. vnica de cā poſseſsion. & propriet. alias col. vbi non vtrunq; iudicium procedit ſed ſuſpenditur petitorium. ¶ Reſpondere ꝙ vbi odium ſpoliatoris eſt ſuſpendi ſuſpendetur ſic habetur in. d. clem. vbi vero non odium eidem eſt, non ſuſpendetur. ſic loquitur tex. in. d. l. ſi conſtiterit C. fin. Regun. ¶ Et induco pro hoc id ꝙ de circuito euitando cōſiderauetam in examine regule ſpoliatus ante omnia num. 19. ſed in terminis noſtris vt ſciatur an ſpoliator in ammiſſione Rei petite incurrat vt que res ſpoliato queratur per. l. ſi quis in tantam. C. vnde. ui. vtrunq; iudicium procedit ſic etiam floren. intelligunt tex. in. d. l. ſi conſtiterit. ¶ Vnde dum Aretin. Hic & Ripa dicebant ſpolium poſt ſpoliationem (quia execrabilius) fortius ſuſpenſurā eſse petitorium retorqueo ideo non ſuſpendere vt magis ſpoliatorii officitur. ¶ Aduerto hec procedere volente actore, ne contingat beneficium inuito conferri, vnde ita demum ſi declarauerit ſaltim tacite actor puta querendo beneficium d. l. ſi quis in tantam. Quo caſu minus iſti loquuntur hic, ideo ratio Aretin. ceſſat ¶ Niſi vel concludamus ꝙ quando de ſpolio non tamen de violentia conſtat, petitorium non ſuſpendatur cum legitime motum ſit vt in alio dicit hic Ripa. Argumento. l. qui cū maior ff. de Bon. libert. ¶ Non obſt. c. primum. de Reſt. ſpoliat. in 6. quia loquitur ante litē motam, & ſic illum intelligo in verbo actore hoc eſt pro eo qui nunc Actor eſt & quicquid Ripa. ¶ Videtur tamen per hec reſtringi concluſionem Bart. ex prefata clemen. in quo. Floren. partū aduertiſſe viſus eſt. pro Innoc. & Abb. in. cap. ex conqueſtione de reſtit. ſpoliat. ¶ Saluemus pro poſſe ꝙ d l. ſi conſtiterit in omni cauſa dūmodo profana procedit, vnde propter penam de qua ibidē ſemper odium ſpoliatori ē vt in vtroq; procedatur, ſed clemen. loquitur in beneficialibus quibus illa pena non cōuenit, & vide que in 4. ampliat. dicā. ¶ Et

ſinaliter concludo cum Iaſone dicente
ꝙ in.d.l. ſi conſtiterit eſt caſus Bartoli,
ac euitantur argumenta facta per ſe-
metipſum. Id ſibi adde ne regula cõtra-
rietatis concurſum hoc in loco impedi-
at cũ ex diuerſis perſonis oriatur vt alias
diximus in lecturis. ¶ Quero in iſtis ter
minis quid ſi is qui petitorium ceperit
75 per modum exceptionis vel etiã action.
Recuperande ſeu interdicto ſe opponat
reo in petitorio conuẽto, qui ſimili mo
do prius fecerat ſe actorem interdicto ta
men poſt cõteſtationem ſicut ſupra. an
ſuper triplici cauſa & iudicio proceda-
tur. namq; poſſeſſorium ab eod. a quo
petitorium proponi poteſt, vt in ṗ capi
te diximus, videtur ſup triplici eſſe pro-
cedendũ. ¶ Nihilominus diſtinguo ꝙ
aut Actor pretendit ſe ſpoliatum anteq̃
ſuper petitorio cõteſtatum ſit, aut poſt.
¶ Primo. caſu aut ſe opponit excipien-
do aut agendo. ¶ Si excipiendo non de
bet in poſſeſſorio ſed tantum in petito-
rio audiri. Moueor quia uim repelle-
re in cõtinenti licet. l. vt vim ff. de iuſt.
& iur. cum ſimil. vnde quia ſpoliatus an-
te conteſtationem ſpoliantem ſpoliauit
poſt, p 3. ꝙ ĩtermedia cõteſtatione vim
non repulit incontinenti: cum igitur pa
teat ꝙ obtinere non poſſet non audie-
tur ne vano iudicium fieret argumento.
l. hec ſpoliatio in § diuus. ff. vt leg.
nom. cauet. ¶ Sed ſi per modum actio-
nis audiretur quia concurrunt vt ſupra.
¶ Vnde erit euentus ꝙ ſi reus nõ pro-
baret ſe ſpoliatũ, Actor ſuper vtroq; ob
tineret. Si vero probaret reus inq̃ tunc
Actor inſtante reo perdet vtrunq; per. l.
ſi quis in tantam. C. vnde ui. l. ſi conſti-
terit. C. ſin. Regund. ¶ Sed aduertendũ
eſt quod quia reus interdicto reintegran
de vtens, ſe poſſidere negabat, ideo acto-
rem obtinere ſi vult oportet oſtendere
ꝙ reus ipſe poſſideat vel dolo poſſidere
deſierat. l. ab ea parte. C. de probat. ¶ Se
cundo caſu quando Actor ſpoliatum ſe
dicit poſt conteſtationem, ſimiliter di-
ſtinguo ꝙ aut excipiendo aut agendo
ſe opponat. ṗ. caſu auditur in poſſeſſo-
rio quia potuit id (dum actor ipſe ſpo-
liauit reum) fieri incontinenti ad vim
repellendam. non autem in petitorio
quia cum actor ſe ſpoliatum fecit eo ip-
ſo faſſus eſt ſe poſſediſſe poſt conteſta-
tionem. vnde petitorium remanſit extin
ctum, cum extinguatur poſſeſſione pe-
tentis argumento. l. quotiẽs. ff. de ſolut.
§ fi. inſti. de perp. & temp. actio. c. exa-
minata de iudic. & ꝙ ſemel extinctum ẽ
ex eo quia tacite fatetur ſe poſſediſſe,
non debet ei preiudicare & ob id maxi-
me quia inducta in augumentum nõ ha-
bẽt operari diminutionem. l. legata in-
utilitet. ff. de Adim. legat. ¶ Reſpondere
ꝙ petitorio agendo tacite conuenti poſ
ſeſſionem fatebatur non mirum igitur
ſi per conſimilem tacitam tollatur argu
mento. Regule nihil tam naturale. ff. de
reg. iuris. ¶ Immo credam idem eſſe di
cendum vbi expreſſe conuenti poſſeſſio
nem actor profeſſus eſſet, ad hoc vt Re-
gulam contrariorum de qua. ſupra. eui
temus. Proceditur igitur tantum ſuper
poſſeſſorio vtriuſq; iuxta ordinem. c.
cũ dilectus de ordi. cognit. ¶ Aut actor
agendo contra reum petitorio conuen-
tum interdicto recuperande vtatur tũc
dico ſuper triplici iudicio, nõ poſſe pro
cedi, tñ obſtant modo inducta quia
petitorium vt ſupra extinctum eſt.
76 CApiamus ſecundum articu
lum tertii membri iſtius ſe-
cundi capitis reintegrande
qui articulus eſt vbi poſt cõ
teſtationem factam in peti-
torio agetur pro ſpolio violenter com
miſſo antequã lis in petitorio ipſo ex ad
uerſo moto conteſtaretur. ¶ Et tunc
ſubdiſtinguendum eſt, ꝙ aut ambo ten-
derent ad diuerſa aut ad eundem finem.
¶ Primi caſus exemplum eſt, qui s ven-
dicare cepit ob nudam alterius detenta-
tionem puto contra depoſitarium, vel
eum cui ex ṗ decreto cuſtodia rerum da
ta eſſet, & ſuper eo lite conteſtata ex ad-
uerſo depoſitarius interdicto ſeu reme-
dio

ctio d.l.ſi quis ad ſe fundum cum ſimil.
pro poſſeſſione recuperanda (a qua fue-
rat a petitore ipſo eiectus, & ſpoliatus,
ante talem detentationem) vti profitea-
tur, doct. cōcludunt ſimul ſuper vtroq;
procedi. ¶ Sed cuman. cōtra, fretus q̃a
priuilegium ſpolii eſt vt vel excipiendo
vel agendo propoſitum ſit. Semper pri-
us expediendum per.c. dilectus &. c.fin.
de ordin.cognit. ¶ Iaſon ꝙ illud quan-
do reſpectu eiuſdē poſſeſſionis. ¶ Flo-
rent. immo etiam diuerſe. ¶ Saluo Bar
tolum ꝙ verbum diuerſe in.d.c. refera-
tur ad factum & perſonas non vt ſignifi-
cet iudicia mota ad diuerſa. nam cōtra-
rium in facti narratione ibidem euidens
eſt dum reſpectu eiuſdem naturalis poſ-
ſeſſionis caſtri agebatur. ¶ Secundo re-
ſponde ꝙ ille tex. non ſe fundat in priui
legio vterque enim ibi poſſeſſorio hoc
vtebatur, ſed i regula q̃ prior agit prior.
&c. ſatis enim poſſeſſorium in hoc pri-
uilegiatur ꝙ non obſtante ipſa Regula
qui prior. cum petitorio concurrit.
¶ Vñ illū tex. induco pro nobis. ¶ Ad
cumanum reſpōde negādo earundē.ll.
eſſe rationem vbi iudicia tendunt ad di-
uerſa quia lis in petitorii cauſa con-
teſtata fuiſſet vt ipſe tu colliges. Quic-
quid Ripa. ¶ Nam.d.c.fin.de ordin.co
gnit. loquitur vbi ante conteſtationem.
& in terminis primi membri vt pōdero
verbum. ibi. reſpondere. ¶ Non obſtet
tex.in.l. ordinarii.ff de rei vendi.l.incer
ti.ff.de interdic. cū ſimil. Quia, ibi vterq;
aſſerebat ne dum ſe dominum eſſe, ſed &
poſſeſſorem. neceſſarius igitur erat or-
do vt alias dixeram per d.l.incerti. ꝙ hic
ceſſat. ¶ Item non inepte dicetur ibi
vtrunq; iudicium reſpectu eiuſdem poſ-
ſeſſionis agitari, igitur. ¶ Iterum cōtra
concluſionem inſtatur per. c. primum.
de reſt.ſpol. vbi ſi probatur dominium
in poſſeſſorio ſit preiudicium, vnde di-
cerem ꝙ vbi cōcurſus admitteretur poſ
ſeſſorium ceſſet, cum regula ſit ꝙ vbi p
vnum alteri fieret preiudicium per idem
in altero ſuperſedeatur.l.fundi.ff.de ex-
cept. ¶ Sed bene Soccin. hic reſpondet
negando probationem de dominio fa-
ctā reſpectu poſſeſſionis ciuilis vel nude
detentationis poſſe preiudicium reſpe-
ctu naturalis afferre, ad quod que dicen-
tur in 5.lectura. ¶ Tertio inſtatur per
tex.in.c.ex conqueſtione de reſtit.ſpol.
per quam Alex. hic dixit concluſionem
hanc non procedere de iure cano. tamē
omni iure procedit vt hic Ripa per tex.
i.c.ii.de ordin.cognit. in rōe ſui ibi q̃a
mutue petitiones minime ſe cōtingunt.

SEquitur ſecundus caſus qñ
poſſeſſorium ſecundo tem-
77 pore ceptum id eſt poſt cō-
teſtationē tendat ad eundē
finem ad quem petitorium
prius ab aduerſario inchoatū. ¶ Tunc
aliud attendi debet videlicet, an actor in
initio petitorii Reum interrogaſſet ſi rē
per ſe petitam poſſideret. ¶ An minus
interrogaſſet. ¶ Rurſus ſi non interro-
gaſſet, queſtio ſurgat quomodo per iu-
dicem pronūciaretur ſi contingeret reū
petitorio conuentum tempore ſñtētie
non poſſidere. minus dolo malo deſiiſ-
ſet poſſidere. ¶ Redeundo ſi interrogaſ
ſet vis eſt in reſponſione quia ſi reſpondi
derit affirmatiue, non potuit poſt recu-
perande agi pro ſpolio ante commiſſo,
cum ex ſui cōfeſſione pateat ammiſſam
poſſeſſionem recuperaſſe, niſi eroneam
confeſſionem oñdat vt dictum eſt. ¶ Si
negatiue poſſeſſorio vti nō prohibetur,
ſed non concurret cum petitorio cum
id pati non compellatur vt eſt tex. in.l.
fin. ff. de rei vendic. niſi mendaciter ne-
gaſſe conuictus ſit. vt dicam. ¶ Si ve-
ro Actor non interrogaſſet Reū an poſ
ſideret & per ſe lite cepta reus poſſeſſo-
rium recuperande introeundo fieret ēt
Actor, poſſeſſorium tunc concurrit cū
petitorio, quāuis ad eādem poſſeſſionē
quodlibet directum ſit ita Bartol. hic in
combinationē. quia exceptio ꝙ ſpolia-
tus ante omnia &c. eſt dilatoria, vnde an
te conteſtationem opponi debet. ¶ Sed
opponitur ꝙ immo poſt. quia & poſt ſu

peruenit,argum.l.ii. C. de cõſort.eiuſdem.litis &.c.inſinuante de offic.deleg. per Bar.in.l.Pomponius.ff.de procuratore. ℂ Reſpondet Alex.ꝙ ſi poſt &c.fuit culpa conuenti, quia prius cõteſtatione id proponerẽ debuiſſet, declarat Bar. in.l.prima.ff.de except.in iii.colum.per tex.in.l,iuſiurandum & ad pecunias.ff. de iur.iuran. ℂ Secus ſi prius nõ potuiſſet, quia tunc & ad ſuſpendendum petitoriũ proponeretur per.d.l.ii.argumento,vt ſupra.& ſic intelligo & pono caſũ ad.d.clem.eodẽ, vt loquatur de ſpolio poſt conteſtationem, Probo quia non eſt preſumẽdum vt ſpoliatus tanto tempore tacuiſſet,argumẽto.l. cum de inde bito C.de probat. & eorum que dixerã in ampliat.34.& in fallen.2.num.56. ibi illud &c.Aliter eam intelligit ibi glo. ꝙ ſit ſpetiale in cã appellationis. ℂ Aliter Ripa hic ꝙ illud in clem.procedat in beneficialibus. ℂ Sed prius Alex.hic in 6.combinatione dixit ꝙ clemen. procedit de equitate canonica. ℂ Ripa pro ſe induxit ablatiuos abſolutos in ſui principio poſitos argumento.l. a teſtatore. ff.de condit.& demon. ſed ſecundũ hoc intellectus glo.coniungeretur cum illo Ripe ꝙ erat cã beneficialis in inſtantia appellationis. ℂ Ego vt ſupra.concludo inherẽdo magis rationi ꝙ̃ diuinatio di. ℂ Nec obſt.ablatiuus quia dicam ibi reſolui ſub conditionem facti. hoc eſt ſi in facto ita euenerit, non aũt per hoc ſequitur vt aliud velit in profanis.cum pape diſpoſitio ad profana non trahatur niſi caſibus in quibus expreſsum eſse reperiatur.c.nouit.de iudic. immo magis dicendum eſt,cum tex.regulari ex ratione,quia poſt conteſtationem ſpoliatio &c.vt ſupra.vt ſic concordet cum legib. temporalibus.argu. c. cum expediat de electio.in 6. ℂ Ad.l.ſi cõſtiterit. C. fin. Regun. vbi proceditur ſup vtroq; iudicio. Reſponde vt ſupra. verſic. ſequitur tertium.num.74. ℂ Iterum opponitur contra Bartolum ꝙ quãuis ante conteſtationem in petitorio ſpoliũ cõmiſsũ

eſset,atque agi potuiſset,nihilominus in petitorio debeat ſuperſederi, hac ratione quia preſupponimus inchoatũ ſpoliũ per viam actionis,que habet interclusã exceptionem, vnde qua ratione actio ipſa ſiue interdictum proponitur poſt cõteſtationem,eadem exceptio que ſub ea tacite continetur argum.l. qui habet in princ.ff.de tutel. ℂ Confirmat Soccin. quia quando except.regulatur ab actione intentata regulatur ſecũdum naturã eiuſdem,vnde licet exceptio temporalis eſſet,nihilominus perpetua fiet, ſi perpetua actio ſit.& e,contra,vt declarat Bar. i.l.ii.ff.de doli except. tenent igitur Itẽ contra Bartolum tenuit, Abb. in.c.ex conqueſtione de reſtit.ſpoliat. num.8. ℂ Sed cum Bart.concludo, nec obſtat ſi talis introcluſa reguletur ſecũdum naturam actionis. quia reſpondeo verum eſse niſi ratio repugnet. que eſt vt patiendo litem cõteſtari in petitorio qui prius exceptionem id poterat differre,ſibimet ipſi piudicauerit, ac ſi expreſse exceptioni renunciaſſet,propter ꝙ ius parti que ſitũ eſt,vt inſtare poſſit in.l. de qua re & l.vbi ceptum.ff.de iudic. ℂ Et ideo bene hic Ripa dixit ꝙ ſicut exceptio litis finite, ita demum in uim dilatorie opponi poſſit ſi ante litem conteſtatam opponatur.l.eleganter.§.ſi quis poſt.ff.de cõd. indeb.non poſt, quãuis ſui natura perẽptoria ſit.c.p̃.de litisconteſt.in 6. ita & interdictum Recupereande. ℂ Non ob. c.ex conqueſtione de reſtit. ſpoliat.vbi per acceſſorium ſuperſedetur in petitorio. quia dicũt Alex.& Aret. illud de equitate canonum,pro ut in.d.clem.prima, eod. ℂ Ego dico ꝙ ibi eſt tex. pro Bar. dum dicit priuſquam mulier ſuper poſſeſſorio citaretur,ergo vult poſt citationẽ,fortius poſt conteſtationem petitorium per poſſeſſorium non retardari. & ad d.clem.dedi reſponſionem. ℂ Non obſt.nouiter Bonon.contra Bar.ob rationem,quia dici non poteſt exceptionem ex opponentis parte prouenire,ſed potius ſpoliatoris. cuius dolus prepon

deratur culpe ſpoliati non proponentis illam ante conteſtationem. ¶ Quoniam reſponderem id forſitan verum eſſe vbi pro certo pateret ꝙ petitor fuerit ſpoliator. ſed cũ dubitetur culpa vero ſpoliati certa ſit, argumentum euaneſcit argumento. l. fin. de compenſ. ¶ Vnde limito concluſionem Bar. ne procedat ſi poſt conteſtationem in petitorio ſpoliatus oſtendat ſe ui eiectum a ſpoliatore quãuis ante conteſtationem, tunc nõ verbis opus eſt neque iudiciali ſtrepitu ſed ante omnia reſtituẽdus. ¶ Sed ſi ſit ſpoliatus poſt conteſtationem abſque eo ꝙ prius probet eiectum ſe, ſuſpenditur petitorium. ſic intelligo dictam clemen. ¶ Limitat ſecundo imola ne procedat vbi Reus conuentus in petitorio quãuis poſt conteſtationem declaret ſe non poſſidere, tunc ſuper eo non procedetur. per tex. cum glo. in. l. qui petitorio. ff. de rei vendic. qui probat vt Soc. dicit, quicquid Alex. nam qua ratione ibi actor poſt conteſtationem reum interrogare poteſt, quia per antea oblitus eſt eadẽ reus etiam negare poterit. quia prius crediderit ſe poſſidere, nam in medio litis vtrique pariter fauetur vt not. Bar. & doc. in. l. ſi quis intentione ambigua. ff. de iudic. in. l. fin. C. de fruct. & litium expenſ. ¶ Vnde Claudius hic ponit ꝙ tex. cũ glo. in. l. ſi a te. ff. de except. rei. iudic. in quo Bar. ſe fundat allegari non meruerit, nam cum ibi ſe poſſidere putauerit, eſt dicẽdum ne tanq̃ ſe liti offerens, condemnari poſſit. ¶ Reſpõdeo ꝙ Bar. eam. l. non ſic induxit ſed vt oñderet effectum vbi non poſſidebat neque fuit interrogatus, ille enim effectus ẽ vt pronuncietur rem petitoris eſſe, & tamẽ Reus quia non poſſidet abſoluatur, vt ibi glo. ¶ Quod vltimum tempera niſi Actor contrarium probare velit, itaque reum poſſidere per tex. in. l. fin. ff. de rei vendic. ¶ Vnde in hoc articulo dic per Soccin. ꝙ aut querimus nũquid per poſſeſſorium inchoatum poſt litem conteſtatam in petitorio, debebat petitorium ſuſpendi, & dicamus vt Bar. negatiue, q̃a cum except. dilatoria ſit, proponenda erat, quod limita vt ſupra. ¶ Aut an reus poſt conteſtationem que ſit negãdo, puta, ad petita ſe nõ teneri vt moris ẽ, vt petitorium ſuſpendatur, dicere poſſit ſe non poſſidere. ¶ Et tunc intuendum ẽ an ſciuerit ſe non poſſidere, ꝙ preſumitur per. l. ii. ff. de iur. & facti ignor. cũ nõ ſit alieni facti, & dic ꝙ tanquã ſe liti obtulerit condemnandus eſt. & ita intelligo Bar. quãuis Soccin. in hoc non proruperit & uim iſtius preſumptionis parũ conſiderauerit. ¶ Vnde per hanc dico ꝙ abſq; eo ꝙ Actor mendacium de quo ſupra probet Reus condẽnaretur. ¶ Et hoc abſq; dubio uerius eſſe puto, ubi Reus poſt litem in petitorio cõteſtatã poſſeſſorium reintegrande nõ inchoaſſet. ſed ubi inchoaſſet ut ſunt termini noſtri tacite dixiſſe uidetur ſe non poſſidere, qui poſſeſſionem ſibi reſtitui profeſſus eſſet argumento. l. decem. ff. de verb. oblig. ¶ Qua de re ultimo concludi bene uidetur in petitorio ſuperſederi abſque expreſſa declaratione illa ſe nõ poſſidere, conſequẽter oppin. Bar. (de qua ſupra) redditur periculoſa, quia ſicut expreſſe reus admittitur ad declarãdum vt per Soccin. ego non uiderem cur illa tacita effectum expreſſe non habebat operari, nam dum Reus agit recuperãde id neceſſario cõcludit & ineuitabiliter. unde pro expreſſo habẽdum eſt argumento. l. quãuis C. de fideic. oportet igitur ſaluando Bartolum. tollere argumentũ Soccini. ¶ Vnde reſpõdeo ꝙ ideo actor & poſt conteſtationem poſſit Reum interrogare an poſſideret quia in ſui ſemper facultate eſt a iudicio recedendi argumento. l. poſtq̃ liti. C. de Pac. ¶ Non ſic e conuerſo, nam poſt conteſtationẽ Reus, eſt alligatus quia liti ſe obtulit ac ſi poſſideret, nec in facto proprio tollerabilis ignorantia eſt. d. l. ii. ff. de iur. & fac. ignoran. niſi oñdat errorẽ vt 2. queſtio. ſupra. non igitur uerum eſt ꝙ eadẽ ratione, qua Actor interrogat per. l. qui

petitorio.ff.de rei uendic.ipſe aũt Reus
78 declaret ut per Soccin. ¶ Queri poſſet
utrum error modo dictus per iuramen-
tum oſtendi poſſit, Claudius ſic per tex.
ineuitabilem in.c.preſentiũ de teſtibus,
per quem ita conſuluit Decius in conſ.
189.letatus.colum.6.in fin. ¶ Sed caue
quia ibi caſus.eſt ſpecialis ut ibi glo. ne-
que etiam ead.ratio eſt in caſu noſtro.
ſi enim ibi teſtes maliuoli admittẽtur,
fieret irreparabile preiudicium. cũ ſen-
tentia fundetur in eorum dictis unde iu
ramen.&c.hic ſecus. ¶ Non enim quia
dilatoria poſt conteſtationem non reci
piatur fit in meritis cauſe tantum preiu-
dicium, nihilominus obſeruarem iura-
mentum, ſi etiam cum aliquibus conie-
cturis adiuuetur. Alias non. ¶ Priuile-
gium enim ꝙ ante omnia reſtituatur ſu
blatum reo conuento ſui culpa fuit, ut
dictum eſt.non igitur ita de facili reuiui
ſcet, argumento.l.eius militis.§.militia
minus.ff.de militari teſtam. ¶ Vltimo
loco in his omnibus aduerto ꝙ ſi actor
in petitorio libello narraſſet reum rem
poſſidere atq; peteret &c.eo ipſo quo re
us omnia contenta in libello negat, re-
ſpondere videtur ſe non poſſidere, vnde
quoniam paſſim ſic reſpõdetur, Tutius
erit Actori ſimpliciter ſibi rem reſtitui,
tanq̃ domino petiiſſe. ¶ Nihilominus
vt plurimum reſpondetur negando nar
rata prout narrantur, que reſponſio nõ
eſt ſimplex, ideo non intelligitur nega-
re contenta omnia in libello ſeu narra-
ta, conſequenter non per illam, videtur
negaſſe ſe poſſidere, quãuis in libello id
poſitum fuiſſet, qua de re predicta ſciri
neceſſarium fuit, vt dicunt Imola Paul.
poſt Bar.in.l. ſi dubitetur. ff. de Iudic.
79 ¶ Sequitur modo queſtio ſi in vtroque
iudicio petitorio videlicet ex parte prio
ris Actoris, poſſeſſorio vno reintegran-
de propoſito poſt, ex parte prioris con
uenti procedatur (vt quia Reus ipſe nõ
in tempore petierit vt ante omnia rein-
tegraretur de quo ſupra & contingat
in tempore ſententie ferẽde, reperiri re-
um non poſſidere (preſuppoſito ꝙ neq;
prius fuerit interrogatus vt in proximo
pũcto dictum fuit) an & quomodo per
iudicem pronunciandum ſit. ¶ Bart. in
4.combin. vult pronunciari actorem eſ
ſe dominum, & reum eſſe abſoluendum,
illa cauſa adiecta quia ipſe nõ poſſidet.
¶ Quod verum eſſe doctores dicunt ẽt
ſi a tempore petitionis, & poſt, Actor ip
ſe poſſediſſet, per tex.in.l.ſi aũ.ff. de ex-
cept.Rei.iudic. Quod ultimum ita ſu-
munt quia ſi Reus poſt conteſtationem
agat interdicto recuperande vt Bart.ca-
ſum ponit ſatis infert actorem poſſidere
¶ Opponitur de.c.examinata.de iudic.
vbi Actor abſq; abſolutione cõuenti de
qua ſupra repellitur a iudicio. ¶ Iaſon,
quia ibi Reus erat interrogatus & r̃ndi-
derat ſe non poſſidere, iuxta.l. fin. ff. de
Rei vendic.hic non interrogatus & paſ-
ſus eſt conteſtari indiciumq; liquidari
non mirum &c: ¶ Que reſponſio tolli-
tur q̃a in.d.c, non apparet. de interro-
gatione nec in eo fundatur, ſed in alio
quia Actor poſſidebat. ¶ Cardin.& Are
tin. Aliter reſpondebant ꝙ ibi Rei vendi
catio Actori non competebat, quia pe-
nes eũ poſſeſſio erat, nec apud alium de-
tentatio. ¶ Sed Rom. contra quia im-
mo detentatio erat penes ſequeſtrum cu
ius ratione poterat vendicare. ¶ Hec
tollitur quia tempore petitionis nondũ
ſequeſtratum erat vt Aretin.dicit. Vn-
de vult deſtruere concluſionem Barto-
li in terminis quibus poſſidebat Actor,
vt ſic nõ pronuncietur vt ſupra.ſed a iu-
dicio repellatur. ¶ In quibus conſidero
ꝙ aut tempore inchoati ab Actore iudi
cii conuentus in eod.opponeret Actorẽ
ipſum poſſidere. ¶ Aut non. ¶ Primo
caſu. ¶ Aut notorium eſt id verum eſſe.
¶ Aut non. ¶ Si notorium puto repel-
lendum Actorem atq; ab obſeruatione
iudicii Reum eẽ liberandum, per tex.in
d.c.examinata.quem ita intelligo, Nam
quia fatetur ibi Actor ꝙ tempore ſeque
ſtratiõis poſſidebat, & nũc alio nõ appa
rente, dicitur poſſidere cum per ſeque-
ſtrationem poſſeſſio non tollatur vt ibi
glo.nec a ſequeſtro vendicatur. ¶ Se-
cundo

cundo caſu illud incidens in petitorio
ꝙ principale eſt in poſſeſſorio videlicet
an poſſideat nec ne ipſe Actor ventillan
dum eſt. ❡ Quod ſi Actorem poſſidere
reperiat qui etiam dominium ſuum pro
bet, tunc ſi poſſidet, quia Reum ſpolia-
uit non pronunciabitur vt per Bar. ſed
immo ipſi reo dominium applicandum
eſt, in terminis quibus Reus remedium.
l. ſi quis in tāta. C. vnd. ui. petiiſſet quod
quomodo intelligatur ſupra. poſui añ
verſic. aut ſumus &c. ❡ Si non id Reus
inuocaſſet, ſed aliud, de quo. in. l. ſi quis
ad ſe fundum in petitorio ſuperſedebi-
tur, donec ante omnia reſtituatur. ❡ Si
vero nullum ex predictis ſed ſimplex re-
medium canonis reintegranda iii. q. pri
ma (nō inſtando ꝙ ante omnia &c.) tūc
minus pronunciabitur pro dño Acto-
ris, ſed tantum Reus ab obſeruatione iu
dicii abſoluetur, vt tradit Matheſilaus
in singul. 138. vbi idem eſſe dicit vbi A-
ctor non poſſideret, ſed ſciret reum ipm
minus poſſidere neq; feciſſe quo minus
poſſideret. ❡ Et dicas tunc actorem ad
expenſas teneri, cum dolo petierit ꝙ ha
bebat, argumento Regule dolo facit in
lib. 5. iuncta. l. eum quem temere. ff. de
iudic. ❡ Secundo caſu princidali quan-
do Reus credens poſſidere ſe obtulerit
liti quāuis poſt probetur actorem ipm
poſſidere, tamen pronunciaretur vt per
Bar. per. d. l. ſed ſi añ vbi gl. declarat. ff.
de except. Rei iudic. ❡ Intellige vbi A-
ctor ignorans ſe poſſidere, crederet Reū
a ſe conuentum poſſidere, quia tamē de-
bet venire inſtructus. l. qui accuſare. C.
de eden. probare habet ipſe ignorantiā
alias non, vt ſupra ſed in expenſis con-
demnaretur ob preſūpta temeritatē iu-
xta. l. eum quem temere. ff. de iudic.

Videndum eſt tertiū prin-
80 cipale caput, ꝙ ē vbi poſ-
ſeſſorium reintegrāde ac
petitorium ab vtroq; pro
ponatur. & dicamus ꝙ
aut prius ab vno tunc procedit Regula
ꝗ prior appellat &c. ❡ Si eodē tēpore &
tunc. Dicit Bartolus in 6. combinat. nō
poſſe concurrere cum ratione contra-
rietatis, & ratione ordinis iudiciarii, qui
ordo eſt vt poſſeſſorium precedat iux-
ta. l. prim. §. fin aūt. ff. vti poſſidetis, & l.
inter ligatores. ff. de iudic. cōcurſus im-
pediatur, Alex, & communiter cum eo
tranſeunt. ❡ Sed aduerto ꝙ Bar, non lo
quitur in poſſeſſorio recuperande, ſed
retinende vt videre eſt in exemplo ſuo.
vbi vterq; ſe dominū & poſſeſſorē, dicit
ideo in illa combinatione videtur defe-
ctiuus, non de omnibus tradendo ſicut
in ꝓpoſitis combinationibus. ❡ Quia
tamen rationes de quibus Bar. huic, de
quo nos, minus obſtant, concludamus
non impediri, cōcurſum. Immo vt vnuſ
quiſq; dicere poſſit ſe eſſe dominum, &
ad poſſeſſionem, qua fuerit ſpoliatus, re
ſtituendum. ❡ Ceſſat enim hic ratio con
trarietatis, de qua Bart. hic in 6. colum.
& dicam in poſſeſſorio retinēde. ❡ Ceſ-
ſat ratio ordinis de qua in. l. ordinarii.
C, de rei vendic. vbi Bald. & in. l. incerti.
C. de interdic. & hoc dixit Bar. in prima
combin. in verſic. 2. videamus. ❡ Vide-
tur tamen obſtare tex. in. l. fin. ff. de Rei
vendic. nam ſi rei vendicatione agam cū
reintegranda, ſimili modo aduerſarius,
patet ꝙ vnuſquiſq; negat ſe poſſidere, vn
de ſequitur vendicationem ceſſare con-
tra negātem per d. l. fin. ❡ Nihilominus
concludo in ea ſuperſederi, donec pro-
betur, quis eorum poſſidebat, que pro-
batio in reintegranda requiritur, vt dixe
ram, in declaratione regule ſpoliatus añ
omnia in princ. ante fallen. ❡ Qua pro
batione facta petitorium iam ſuſpēſum
(ceſſante. d. l. fin.) vna cū poſſeſſorio re
integrande, proſequatur. & quoniam
oportet vnū de poſſeſſione melius pro-
baſſe. iuxta regulam. l. ſi vt certo in. §.
ſi duobus vehiculū. ff. cōmod. ideo con-
cludamus quod concurſus reſpectu vni-
us tantūmodo procedat vt probatur in
d. verſic. nō aūt reſpectu ambarum par-
tium, immo pars que poſſidere probe-
tur in vtroque ceſſare debebat.

81 DIſcuſſa Secunda Con-
cluſione Bartoli hic
ad Primam lecturã in
2.colum. Et eius oc-
caſione tractata cauſa
poſſeſſionis reintegrã
de , & proprietatis.
¶ Tertio concludit Bar.ibid.in verſic.
vt igitur . ꝙ ſententia lata ſuper petito-
rio pro dominio conuẽti obſtat eidem
Actori poſtmodum poſſeſſorio retinen
de agẽti niſi paratus Sit de ſua iuſta poſ
ſeſſiõe ſe probaturũ quo caſu lectura hec
prima verificetur. Quod quomodo pro
cedat infra num.92.& 93. pleñ dicam.
¶ Sed quoniã cauſa poſſeſſorii retinen-
de quãdoq; proponitur priuſquã ſuper
proprietate ſententia feratur quo caſu
dubitari contingit an & quando vni ip-
ſarum cauſarum per alteram propoſitã
preiudicium ſeu in quo fiat. Igitur gene-
raliter tractemus de cauſa poſſeſſionis
retinende & proprietatis vt ſic occa-
ſione, vnius caſus ponatur totus tracta-
tus iuxta.l. naturalis.ff.de preſcripr. ver-
bis. ¶ Eo premiſſo quod vulgatiſſimum
eſt videlicet retinẽde interdictum pro re
bus ĩmobilibus poni in.ff.&.C.vti poſſi
detis, Et practicari cum mandato de ma
nutenendo pro mobilibus vero in titu
lo vtrobi.de quib us.ibidem per gloſ. &
Bar.& p Abb.in.d.c.paſtoralis. ¶ Dan
turq; contra eum, qui de facto nõ aũt iu-
dicialiter aliquem in ſua pacifica poſſeſ-
ſioñ.turbat.declarat Abbas in.c. audi-
tu.de reſtit.ſpol. niſi turbans ex eadem
ui deiectus olim extitiſſet Alex.cõſil.36.
in p̊ vol.poſt Bar.in.l.prima.vti poſſid.
¶ Vnde ſimili modo vt diximus in recu
peranda per tria capita diſtinguamus ꝙ
¶ Aut ambo ideſt interdictum retinen-
de & rei vẽdicatio ab eodem proponun
tur. ¶ Aut ab aduerſario ſuo Alterum
proponi contingit. ¶ Aut vtrunq; ab
vtroq;. ¶ Quo ad Primũ faciamus tria
membra.& primum ſit quando ab eod.
proponuntur diuerſo reſpectu. ¶ Secun
dum quãdo dubitatur an diuerſo reſpe-
ctu ſeu eodẽ propoſita fuiſſent. ¶ Ter-
tium . quando pateat vtrunq; iudicium
propoſitum eodem reſpectu fuiſſe. ¶ Re
deundo ad primum glo.hic in.3. lectu-
ra.Bar.Aretin.Iaſon.& recentiores con
cludunt ſimul poſſe agitari itaq; cumula
ri. ¶ Exemplum cepi aduerſus te petito
rium reſpectu naturalis tantum poſſeſ-
ſionis Rei mee penes te exiſtentis vt ga
petam declarari me eſſe dominum ad ef
fectum vt res ipſa mihi reſtituatur iuxta
l.officium.&.l.qui reſtituere.ff.de rei vẽ
dic.non per hoc ſequitur quin tali iudi-
cio pendente poſſeſſorium retinende ci
uilis mee poſſeſſionis in qua turbor per
naturalem occupationem ſeu poſſeſſio-
nem tuam (puta quia ui,clam, ſiue pca
rio a,me habueris atq; reſtitutionem de
negaueris) inchoare ſiue cumulare va-
leam iuxta.l.ſi duo.ff.vti poſſid . hec.n.
duo iudicia tunc diuerſo iure fundantur
vnde a,quo vis incipiatur ad inuicem ſe
non impediunt, ¶ Nec obſtat vt dicunt
ꝙ quando duobus mediis idem conſeq
poſſumus alterum eligere cogamur.l.
nemo ex his·§·quotiẽs.ff.de regul.iur.
Quia Bart.rñdet ſufficere ꝙ oriantur ex
diuerſis fontibus ſecũdum glo.in.l. edi
ta.C.de eden. ¶ Itẽ rñdet, hic nõ ad idẽ
competere. In interdicto.n.principali-
ter petitur non turbari ſeu non moleſta
ri,ſed in rei vendicatione principalis pe
titio ẽ vt inſtans eẽ dominus declaretur
iuxta.d.l.in rẽ.cum ſimil. ¶ Quod quã-
uis ſubſiſtere quibuſdam nõ videatur,cũ
effectualiter in vtroq; naturalis poſſeſ-
ſionis reſtitutio cupiatur, nihilominus
Alex.ſaluat ꝙ diuerſimode reſtitutio ve
nit ideſt in rei vẽdicatione per officium
iudicis. In interdicto iure actionis. nam
nihil per officium petitur ſed tãtum nõ
moleſtari,quod vltimum fieri nequit in
caſu noſtro niſi naturalis ipſa reſtitua-
tur. ¶ Sed ſpecul.in titulo.de libell.con
cept.in·§·fin.in verſic.illud . vult ꝙ im-
mo in rei vendicatione veniat reſtitutio
iure actionis. Idem Angel . hic in repe-
tit.Bologn.& Claudius . ¶ Quoſi hoc
ego

ego ſequar. nã officium illud iudicis nõ
impartiatur ente ſentẽtiam.d.l.qui reſti
tuere.ff.de rei vendic. Et in ſententia pa-
riter.pronunciandum eſt rem eſſe reſti-
tuendam ſicut dominium eſſe agentis,vt
petitum eſt,ſi volumus eam eſſe libello
conformẽ iuxta.c. quoniam contra de
probat.& vide ſupra num.79. Itaq; vi-
detur eſſe concludendum contra Bart.
ſtante opinione Cyni & vltramontano
in.l.edita.C.de ededo.videlicet ꝙ quan
do duo iudicia competunt ad eundem
effectum non cumulentur. ¶ Saluarem
ꝙ quãuis in vtroq; vnus effectus ſit reſpe
ctu reſtitutionis tamen non principali-
ter vnuſquiſq; venit in petitione, ſed al-
ter venit in cõſequentiã alterius. ¶ Prin
cipale enim in rei vendicatione eſt ſe do
minum declarari ſed in inconſequẽtiam
illud fit vt res reſtituatur. cum in dubio
(vt milies diximus in poſſeſſorio recu-
perande) penes dominum poſſeſſio ſit
collocanda.l.bonefidei. C. depoſiti. &
quoniam id quod principaliter agitur
attendẽdum eſt vul.l.ſi quis nec cãm. ff.
ſi certum petatur.igitur &c. ¶ Nam &
effectus vt ſupra rei vendicationis & ad
plura prodeſſe poterit, vt tu ipſe capis.
& ſatis ab effectu retinende (qui eſt non
inquietari) differt. Vñ tã ex prima ꝗ̃ ex
ſecũda Bartoli rõne cum ipſo tranſibo.

82 SEcũdum ſequitur mẽbrum
id videlicet, quando dubita
tur an diuerſo reſpectu ab
eodẽ ambo propoſita ſunt
& tunc ſi ex coniecturis diri
mi poſſet,id fiet. Secundum Bar.hic &
ſpecul.de libel.concept. in.§.nunc vi-
deamus.Innoc.in.c.cum dilectus.de or-
dĩ cognit.Alex.& Ripam hic.exẽplan-
tes vbi vẽdicatio contra vſufructuarium
(intelligas olim vt quia ſit finitus vſufru
ctus vt per Soccin.quicquid Alexander)
inchoaretur.nam clarum eſt vſufructua
rium naturaliter tantum poſſidere.l.na-
turaliter.i.eodem. non igitur alio reſpe
ctu petitio inchoari potuit argumento.
l.decem de verb,oblig. ¶ Vel contra eũ
qui ſe haberet pro vſufructuario qui ve-
ro non erat,aut emphiteotã &c. ¶ Aut
non coniiceretur propter quam poſſeſ-
ſionem vẽdicari ceptum ſit, & Actori de
clarationi ſtaretur.vt Bart.Alex.& com
muniter (ſi Iaſoni credendum eſt) Do-
ctores concludunt.per.l.ſi quis intentio
ne ambigua.ff.de iudic.per.l.inter ſtipu
lantem.§.ſi ſticum.de verb.oblig. quos
Ripa recentioreſq; ſectantur. ¶ Sed Ro
man.Iacobus de Puteo. Sequendo Cu-
manum dicunt in hoc vltimo contra cõ
munem ꝙ immo tunc iudicis declaratio
ni relaxandum per.d.l.ſi quis.ibi. Acci-
piet. ¶ Moti etiam ex ratione quia du-
bitatio nõ conſiſtit in facto prout in.d.
§.ſi ſtichum.&.§.finali.Sed in iure atq;
iudex id accipere debebit ꝙ Actori vtili-
us videatur.quos Claudius quoq; ſequi-
tur. ¶ Aduerto ꝙ ſi Bartoli opinionem
ſequemur tex.hic generaliter & indiſtin-
cte loquẽs offenderetur contra. l.primã
in §.& gñaliter.ff.de legat.preſtan.nam
nedum non expectat heredis declaratio
nẽ,ſed neq; iudicis de qua Cuman. ¶ Mi
nus ipſius viuẽtis Actoris.vult enim non
denegari vti poſſidetis interdictum ei quĩ
rẽ vẽdicare cepit. Ea ratione quia nõ vi-
detur poſſeſſioni renunciaſſe &c.que ra
tio non expectat aliquam declarationẽ
vnde ſemper dicendum eſſe puto ꝙ ex
coniecturis dici debeat declaratũ. ¶ Nõ
enim veriſimile eſt vt petitorium cepe-
rit reſpectu ciuilis poſſeſſionis,& ꝗa ver
ba libelli conueniunt tantummodo na-
turali poſſeſſioni dum rẽ reſtitui petitur
cũ verba in potiori ſignificatu &c.l. pri
ma.ff.ſi ager vectig. ¶ Itẽ quia nihil ex
ciuili reſtitutione Actor conſequeretur
cũ facta naturalis reſtitutione nulli du-
bium eſt ſtante dñio ſuo quin & ciuili-
ter poſſideret. ¶ Necnõ quia id quod di
citur ꝙ vẽdicãdo quis aduerſarium poſ
ſidere profitetur,reſtringendum eſt ea-
tenus quatenus pro effectuanda vendica
tione neceſſariũ ſit, & ne fruſtatorie aga
tur.reſtrictio probatur per regulam.l.
cũ de indebito.ff.de probat.igitur l ſola

naturali verificabitur. vt ſic dicamus per
tacitam Actoris confeſſuonem de rei cō
uenti poſſeſſione minuſquā poſſibile ſit
eidem debere preiudicari. argumēto. d.
legis. & l. non omnis. ff. ſi cert. petatur.
ℭ Nec obſtare putarem ꝙ ſecundū hoc
ob nudam ſolam detētationem vēdicaſ
ſe videretur vt minusꝗ́ poſſibile &c. vt ſu
pra. Reſponderem ex aſſiſtentia non de
tentationē duntaxat ſed & poſſeſſionem
eē p̄ſumēdam. argumento. l. prime. ſu
pra. eod. ℭ Itē quia nuda detētio nūquā
p̄ſumitur cum vltra aſſiſtētiam & aliud
factum requirat, videlicet ꝙ vel cuſtodie
cauſa res aſſignata fuiſſet, vel legatorum
conſeruādorum, aut aliter, que omnia
abſqꝫ iudicis facto non procedunt. l. Ful
cinius. ff. ex quibus cauſis in poſſeſſ. ea
tur. & per totum titulum vt legat. nomi
ne caueatur. ℭ Vel etiam partis de quo
inſtit. depoſiti. cum ſimil. ſed multiplicia
facta non ſunt p̄ſumenda. l. emancipati.
C. de collation. igitur &c. ℭ Iterum di
ci poſſet ꝙ ſecuudum hec mea dicta nun
quam communis doctorum concluſio
(habens ſe ꝙ per petitoriū propoſitum
videatur in eadem re poſſeſſorio renun
ciatum) verificaretur, cū ſemper dici poſ
ſet id ratione ſolius ciuilis poſſeſſionis ce
piſſe atqꝫ petitorium prius pro naturali
ℭ Vlterius & ex diuerſo ſi cōmunis iſta
opinio ſimpliciter ſumpta (vt ſumitur p
eos) ſtar̄ poſſet, vtiqꝫ textui noſtro dire
cte contrariaretur. Qui noſter textus re
ſpectu diuerſe poſſeſſionis intelligi neq
ret cum ita intelligendo de indubitabili
videretur. cōtra. l. quod labeo. ff. de Car
bon. edicto ſtāte ꝙ ex diuerſis nō ſit illa
tio vt in l. vulg. vt etiam alias poſui. Re
ſpectu aūt eiuſdē impediretur interdictū
proponi cum eidē (inchoando petitori
um) renunciaſſet. ℭ Vnde vt contraria
euitemus intelligam hunc textum in ter
minis quibus interdicto vti vellet ratio
ne ſolius ciuilis. ℭ Nec obſtat ꝙ hoc ē
diuinare quia dicimus licere vt iura iuri
bus concordentur. c. cū expediat. de ele
ctione. lib. 6. ℭ Neqꝫ obſtet hic textus i
verbo poſſeſſioni quod verbum comp̄
hēdit ēt naturalē. nam rñderē intelligen
do hoc verbum in gñe atqꝫ integraliter,
itaqꝫ vt velit ne videatur poſſeſſioni (in
tegraliter & in gñe prout naturalē atqꝫ
ciuilē comp̄hendit & in rubrica diffini
ui) renunciare. ℭ Non aūt id intelligo
in ſpecie hoc ē cuilibet poſſeſſioni nam
taliter intelligēdo rationes p̄fate nimiū
vrgerēt, ita ꝙ vix confuſio & contrarie
tas magna euitaretur. vt ēt patebit in le
ctutis. ℭ Vñ dum dicit non. n. vr̄ poſſeſ
ſioni renunciaſſe &c. Intelligo quomi
nus interdicto vti poſſit. hoc eſt ratione
tuēdi ciuilē p quod ēt indirecte conſeq
tur naturalē vt in. l. prima. ff. vti poſſid.
& talē intellectum huic litere aſſigno.
ℭ Facit quia verbum poſſeſſioni de quo
textus hic pro ciuili & naturali iunctī ſu
mitur vt patet in rubrica noſtra. & in. l.
prima. in. §. huius aūt. ff. vti poſſidetis.
Probat Bal. ſ. l. prima. C. communia de
vſucap. Alex. in conſil. 28. in 2. volum.
ℭ Itē quia verba in potiori ſignificatu
&c. vt in vulg. ℭ Non obſtat l. ordina
rii. C. de rei vēdic. l. incerti. ff. de inter
dic. quia ſimili modo dicam ibi verbū:
poſſeſſioni. pro naturali ēt & in gñe ſu
mi, vt ſtatim dixeram. ℭ Itē ibi aduer
tēdum ē ꝙ vterqꝫ dicebat ſe eē dominiū
& poſſeſſorē vt de hoc pondera ibi ver
ba. & melius colligitur ex. §. retinēde in
ſtit. de interdic. ibi ab vtraqꝫ parte que
ſtio proprietatis erat. & ibi vter ex litiga
toribus poſſideret &c. ℭ Vñ ordo ille
neceſſarius fuit vt prius in poſſeſſorio
vētilaretur. vt ibidē in verbis vt ex hoc
ordine facto &c. ℭ Quod ceſſat in ter
minis noſtris vbi pro ciuili tantum in
terdicto vtebatur adeo ꝙ naturalē eē pe
nes aduerſarium non minūſꝗ́ in petito
rio profeſſus ē. ℭ Et conſequēter ceſſat
ratio contrarietatis. de qua in. l. prima.
ff. de furt. ℭ Ceſſat ēt regula electionis:
nam tunc eligere quē oportet cum duo
diuerſa remedia competerēt ad idē. l. cū
filiis. §. variis. de legat. ſecūdo, vel ſi non
ad idē tamē important contrarietatem

in eadē pſona Actoris. vt not. in. l. quod in heredem. §. eligere. ff. de tribut. Sed hic ad diuerſa vt ſupra diximus alterando. regulam. l. ſiquis nec cauſam. neque contrarietatem &c. ¶ Sic etiam ceſſat cōtrarium de regula. l. nemo ex his. §. quotiens. ff. de regul. iur. ¶ Item ceſſat regula. l. fundi &. l. fundum. ff. except. habens ſe ꝙ vbi abſolutoria lata in petitorio pariat exceptionem rei iudicate in poſſeſſorio cumulatio impediatur ſtant. n. iſta ſimul. vt tu a, petitorio abſoluaris ego autem in ciuili mea poſſeſſione tuendus ſim. cum poſſibile ſit poſſeſſionem penes me potius ꝗ penes dominum collocandam vt milies diximus in materia reintegrande per tex hūc noſtrum cum ſimil. de quibus regulis melius & quomodo ceſſent videbis infra in ſequenti tractatu. de cumul. actionum. ¶ Vlterius ceſſat argumentum. fruſtatorii actus videlicet dum arguebatur ꝙ quia ciuilis poſſeſſor poteſt naturalem ingredi propria autoritate. l. prima. §. interdictum. ff. vti poſſidetis ideo ꝙ fruſtatorie poſſeſſorium retinende ſolius ciuilis inchoaretur. ¶ Nam Hormandotius reſpōdet ꝙ non quilibet audet illud facere. ¶ Aduerte quia ſi non audet timet ſe poſſe repelli vn̄ ſe ipſum etiam de ciuili ſpoliat. vt not. per omnes in. d. §. qui ad nundinas. l. clam. i. eodem. ¶ Vnde potius dicam ꝙ per ſolum ingreſſum non ſatisſit quominus moleſtari poſſit. & euidens ē quia & naturali poſſeſſori competit interdictum. d. l. prima. ff. vti poſſidet. ¶ Nec obſtat vltimo cōcluſioni noſtre argumentū; illud angeli ꝙ quando due actiones ad inuicem ita ſe habeant ꝙ lata ſententia & facta exequutione in vna ex altera agi non poteſt, cumulatio impediatur. per. l. primam. §. fin. ff. ſi fam. furtum. Quia ſidet bene Alex. illud verū vbi ex vnius exequutione plene alteri ſuccurratur. ¶ Vnde dicas ꝙ reſtitutio ipſius rei facta ipſi domino nō tollit moleſtationem ſaltim in terminis. l. diffamari. C. de ingen. & manumiſſ, in qua lege ſumitur ꝙ animus etiam moleſtatur. ¶ Vel etiam dicas per Alex. ꝙ in petitorio non venit intereſſe paſſum rōne moleſtationis. Vltimo nota ꝙ ſupra poſita in hoc. num. 81. verſic. Secundum ſequitur &c. procedunt in terminis iſtius. §. ſed abſolute querendo. An in dubio ſtādum ſit actoris vel eius heredis, aut iudicis declarationi vide. infra. in quinta lectura in verſic. querit Bartholus &c.

83 Reſtat tertium membrū huius primi capitis hoc eſt qn̄ petitorium & poſſeſſorium retinende reſpectu eiuſdem poſſeſſionis puta naturalis ab eodem mota fuiſſent. ¶ Quod quodo cognoſcatur ex conuenti interrogatione cum Actoris reſponſione de quibus in. l. prima. ff. de eden. Apparebit. nā alias in dubio pro ciuili tantum inchoaſſe diceretur vt nuper dixeram. ¶ Vnde videamus. An & quādo in vno & in quo Actor alterum proponendo ſibi ipſi preiudicet, in altero abrogando vel ſaltim cumulando. ¶ Et dicēdum puto ꝙ aut ſumus i iuribus incorporalibus quibus quilibet petitor eſt & poſſeſſor tunc cumulatio nō impedietur ita Bar. & Alex. aliiq; in. l. edita. C. de eden. Butrius in. c. cum dilectus eodem. & in retinēda eſt communis opinio per. l. & ſi forte. in. §. ſciendum. & l. ſicuti. in. §. Ariſto. ff. ſi ſeruitus vendic. ¶ Niſi Actor eſſet ita fatuus ꝙ cumulet (vt dicit Bal. in. l. incerti col. 3. ff. de interd.) plura contraria in eodem libello vel diuerſis cumulatiuis. ¶ Et pro communi Iaſon allegat textū in. l. cum fundum. ff. de ui & ui armata. & in c. paſtoralis eodem. quāuis non loquatur in retinenda ſed eadem ratione id concludit. ¶ Vnde Cardin. & Imola. in clem. vnica eodē idē eſſe volunt in bn̄ficialibus vbi nō datur dominium neq; poſſeſſio ſed quaſi. Cum iura ſint quos hic Ripa ſectatur. ¶ Aut in rebus corporalibus tunc ſi ſumus in habentibus cauſam proprietatis admixtam de quibus dixerā in fallen. 4. ad regulam ſpoliatus

añ omnia idẽ quod ſupra dicẽdum eſt.
¶ Si tamen prius poſſeſſorio iudicio a-
ctum fuiſſet. ¶ Secus vero vbi petitorio
prius, nam tunc ſentẽtia ſuper eo lata pa
rit exceptionẽ Rei iudicate in poſſeſſo-
rio. l. fundi. & l. ſed ſi añ. ff. de except. ſic
Ioã. An. & Butrius in. d. c. cum dilectus.
hoc eſt in terminis noſtris. de quibus in
d. §. quedam inſtit. de interdic. vbi prin-
cipaliter dicitur habere cauſam admiſtã
vt hic Ripa. ¶ Idẽ ego dicam in non ad
mixtis. ſi & vbi ſentẽtia in poſſeſſorio la
ta ſit quia conuẽtus ſe eẽ dominium pro
baſſet, poſtquã ad tollendum interdictũ
vti poſſidetis id allegaſſet, vt alias in ſimi
li dixerã ĩ prima fallẽ. & p Bal. in l. incer
84 ti. nu. 8. ff. de interdic. ¶ Si vero non ſu
mus in hñtibus cãm proprietatis admi-
xtã & tũc. ¶ Diſtinguamus. per tres cãs:
PRima cauſa ſit vbi petito
rium inchoatur prius, &
poſt poſſeſſorium. ¶ Se
cunda vbi e, conuerſo.
¶ Tertia vbi vtrunq; ſi-
mul. ¶ Rurſus ad primã conſidero tres
caſus. ¶ Vnum quando petitorium pri
us eligens ſciebat ſe poſſidere. ¶ Alterũ
ſi ignorabat. ¶ Tertium ſi titubabat.
85 ¶ Ad primum per doctores concluden
dum eſt vt eo ipſo quo vendicare cepit
poſſeſſorio renunciaſſe cenſeatur ita ꝙ
poſtea in interdicto audiri nequiret. Ar
gumento. l. prime. ff. vti poſſid. Ita Bar.
in. 3. combinat. ibi quero. Alex. Aretin.
& Magis cõmuniter. ¶ Sed Imola Ro.
& Iaſon contra per textum noſtrum q̃
ad ignorantiam tantum non eſt reſtrin
gendus, neq; ſuper eo diuinandum eſt,
cum gñaliter loquatur. ¶ Item quia in
tentio petentis. non fuit amittere. argu-
mento. l. cum de indebito. C. de probat.
vñ ſuccedit regula. l. non omnis. ff. ſi cer
ti petatur. propter quod vltimum Iaſon
dixit hanc vltimam eẽ de iure veriorem.
¶ Pro quibus Addo ꝙ ſi textus hic ad
caſum ignorantie reſtringeretur ſuper-
flue poſitus fuiſſet cum nulli vnquã du-
bium fuerit ꝙ ignorans (cum non cõſen
tiat) non amittit. ¶ Nihilominus prio-
res Magis ſequor quia Magis p̃ſumẽdũ
eſt ꝙ nõ habeat iactare ſuum vt ſupra.
q̃ ꝙ ſciuerit ſe poſſidere d. l. cum de inde
bito iũcta. l. ſi qui deſtinauerat. ff. de rei
vẽdic. ¶ Nec ẽtdico ꝙ p̃ſumatur igno-
rare ne dicamus hanc legẽ eẽ factã ſuper
indubitabili. contra. d. l. ꝙ labeo. atq;
poſitam verbis magis q̃ rebus contra. c.
commiſſa. de elect. in ſexto. cum ſimul.
¶ Sed potius ꝙ inter ſciẽtiam & ignorã
tiam ẽ dare medium ideſt titubationem
argumẽto. notatorum in regula. eius eſt
nolle. in. lib. vi. & ideo ꝙ reſpectu iacta-
tionis ſeu perditionis potius ignorantie
equiperandum ſit. per glo. in rubr. ff. de
iuris & facti ignoran. ẽ ſingularis textus.
vbi apoſtilla. in. §. ſin autem. l. fin. C. de
furtis. ¶ Non tñ propterea dicam Acto
rẽ debere probare titubationẽ cum ne-
dum grauaretur ſed & ſibi ipſi p̃iudica-
ret vt dicam in 3. cauſa. neq; grauandus
ẽ argumẽto. l. nimis graue. ff. de teſtibus
ſed immo lex magis id de quo ſupra p̃ſu
mat. Vñ vt renunciaſſe viſus ſit ſcientiã
probari oportebit & hic textus, limite-
tur quẽ nõ alio modo intelligam. ¶ Et
redeundo ad cõcluſionẽ noſtram omiſ
ſis debilioribus duo vrgere vidẽtur pri-
mũ quia ei qui poſſidet non datur actio
in rẽ. l. prima. §. interdictum hoc. ff. vti
poſſidet. §. fin. inſtit. de perpet. & tempo
ral. action. c. examinata de iudic. Si igi-
tur nulliter agit vt in. d. c. minus eenun-
ciaſſe dicẽdum ẽ cum ex actu nullo nul-
lus iuris effectus ſortiatur argumento.
l. prolatam. C. de ſñtiis. ſic Aretinus.
¶ Cui rñdeo iura illa intelligi reſpectu
conſequendi ſeu hñdi. vt etiam pondero
textum in. d. §. interdictum dum dicit ꝙ
ſibi ſufficiat vt poſſideat, quaſi dicat agẽ
do nil conſequi poſſet. ¶ Item textum
in. d. §. fin. dum dicit omnia iudicia eſſe
abſolutoria quia eo ipſo quo quis ſatiſ-
facit, liberatur. vñ vult ne agatur. quia
ne dum pars ſed & iudex atq; iudicium
eluderetur. hoc ẽ ratio p̃fati. c. ¶ Nos
vero non reſpectu conſequendi ſed com
parendi

parendi loquimur, nam dum petitori o agit vt ſibi reſtituatur tacite profitetur aduerſarium poſſidere argumento.l.de cem.de verb.obliga.vñ poſtea liberum ſibi non eſt reuocare quod iudicialiter contra eundem profeſſus eſt. Argumento.l.Pomponius ſcribit.ff.de procurat. vide hyppol.in ſingul.incipien. Calor iudicii. ℂ Non igitur dico ꝙ poſſeſſionē amittat & in hoc concordemus cū Imo la Romano atq; ſequacibus. ℂ Sed ꝙ poſſeſſorium amittat,hoc ē ius ſup poſſeſſorio comparendi.ſtante regula contrarietatis de qua.in.l.prima. C. de furtis.Non obſtante regula.d.l.cum de indebito.cum iſto caſu amiſſio in neceſſariam veniat conſequentiam argumento l.iii.in.§.eligere.ff.de tribut. &.l.iii.§. variis.de legat.ꝑ. ℂ Ad hunc textum reſponde vt ſupra declaraui ꝙ intelligatur ſuper poſſeſſione ciuili ſeu integrali vt exponetur ibi nihil.commune ideſt non omne commune vt in glo.dixerā. ℂ Secundum cōtrarium eſt.c.examinata de iudic.dum ibi dicitur ꝙ in petitorio nō proceditur.per quod videtur ne poſſeſſorio renunciatum ſit nam tunc procederetur vt dicunt. ℂ Sed reſpondeo Remotis doctorum reſponſionibus cum reuerentia intricantiam ſe, illa melior mihi ſuadetur ꝙ non procedatur in fauorē libellantis quia poſſidebat vt ibi textus, quaſi dicat quia iudicium eludebat. non propterea ſequitur ſi quid contra ſe vel tacite in iudicium dixerit, per eius aduerſarium allegari nequeat.facit.l.de etate. ff.de iterrogat.action. ℂ De Se.n.ipō nō de altero queri debet iuxta regul. damnum quod quis ſui culpa &c.in. lib. 6. ℂ Nam profeſſus eſt in petitorio aduerſarium poſſidere, dedignari nunc nō debet ſi dicens ſe poſſidere non auditur.argumēto rubr & tituli.ff. quod quiſque iuris. Sed quia hec ratio magis conuenit in ſequenti membro vt.j.dicā.in 3.lectura.num. 114. Melius dicendum eſt ꝙ quia ſciens ſe poſſidere eludebat iudice & partem atq; mendacium dicebat vt ibi dem ponam igitur &c. & conſequenter dicendnm eſt ꝙ quia patet ex textu noſtro, ꝙ ius comparendi regulatur ex renunciatione.vt patet in verſ. & ideo &c. iuncta ratione ibi nec.n.&c.ideo abſolute per p̄fatas rationes dicam cōtra Imolam Rom.& ſequaces,vt in iſto caſu reſpectu aduerſarii renunciaſſe cenſeatur, & communis opinio verificetur. ℂ Vñ infero ꝙ ſi eius aduerſarius eſſet vere do minus poſſeſſionem tanquam vacantē dummodo ſine ui vere ingredi poſſet.ne que ſpoliare diceretur vt dixeram in fal lē.3.iūcto quia hic nullus interceſſit metus. Nec non ceſſat diſpoſitio.l. fin.C. vnde ui. ibi quod ſuum eſt &c. & vide omnino infra tertiam lecturam.

86 Secundus caſus eſt quando petitorio agens ignorabat ſe poſſidere Bar. Alex. Aretin. Iaſon.& omnes concludunt nō videri eum poſſeſſorio renunciaſſe cum ignorans poſſeſſionem non perdat.l.Mater. ff.de inoffic.teſtam.l.legitimam.ff.de petit.heredit.vnde concludunt poſſeſſorium poſſe cumulari dummodo quibuſdam coniecturis ignorantia probetur puta ꝙ ꝑ ſeruum ſiue filium alibi commorantem poſſideret,alieni enim facti tollerabilis ignorantia eſt.l.fin.ff.pro ſuo. ℂ Nec obſtat ꝙ coniunctorum facta ſcire preſumatur.l.de tutela.ff. de integrum reſtit. Minorum.Quia reſpondet Bal.in l.qui ſororem.ff. de iure deliber. Bart. Alex.& doct.in.l.prima.ff.ſi cert. petatur ꝙ illud dictum procedit quo ad iura ſanguinis vel proceſſum nature puta etatis. ℂ Aduerto ꝙ ſi a,me ipſo non decipiat ſuperflue nedum loquuntur ſed ēt minus iuſte non enim debet Actor onerari vt ignorantiā probet ſi(nec ea probata) cumulari nō impediatur niſi eius ſcientia probaretur de quo ſupra. ℂ Igitur in illo ſolo caſu eorum dicta Sequor in quo Reus ipſe probaſſet puta per teſtes ſimpliciter deponentes(non exprimendo de filio vel ſeruo)poſſeſſionem

Actoris. nam quia is dicitur poſſidere
cuius nomine poſſidetur.l.is poſſidet,i.
eodem.non male deponerent ticiũ poſ-
ſidere ſi eius filius aut ſeruus poſſideret.
¶ Et in iſto caſu putarem Actorem de-
bere (ſi poſſeſſorio vti velit) ignoran-
tiam probare alias nequaquã vt per ſu-
periora. ¶ Quibus nec obſtare puto id
quod hic Ripa dicit ꝙ ignorans poſſeſ-
ſionem perdit.per.l.id quod.ff. eodem.
nã reſpondere illud in perditione.q́ al-
terius) facto cãtur.Secus vbi facto amit-
tẽtis de quo nos.nõ.n.hec amiſſio proce
dit aliter q̃ amittẽtis cõſenſu. quo carẽt
ignorãs.l.i.§.ſi furioſus i.eodẽ.igr̃ &c.

87 TErtium capiamus caſum
ideſt quando Actor peti-
torium inchoãdo de ſua
poſſeſſione titubaret exẽ-
plum certo modo (non
tamen explicite) ſibi relatum eſſet eius
filium vel ſeruum eius nomine poſſide-
re,atq; interrogatus de hoc certiorem ſe
non eſſe reſpondidiſſet. Profecto tituba
tionem tunc potius ſcientie q̃ ignoran-
tie puto equiperandam nam cum inſtru
ctus venire debuiſſet.vulg.l.qui accuſa-
re.C.de edendo.ſuum erat ſe fieri certio
rem priuſquam petitorio vti cepiſſet.
Quod cum nõ fecerit proculdubio pu-
tarem eum vt aſpernantem legis de qua
in.l.is qui deſtinauerat.ff. de rei vendic.
eſſe iudicandum. ¶ Nam in.d.l.iuriſcõ-
ſultum non aliter conſilium dediſſe pu-
tarim q̃ vt nos admoneret poſſeſſoriũ
amiſſuros ſi petitorium inchoaremus.
¶ Non obſtat ſi ſupra titubantem igna
ro equiperauerim per glo, in.d.rubr. p
tex.in l.fin.§.ſin autem. C. de furt.quia
reſpõdeo illud eſſe verum niſi a,lege ad-
monitus fuiſſet.d.l.qui accuſare in ra-
tione ſui iuncta.d.l.is qui. ¶ Sed & addo
ꝙ in ſuperiori lex habet eum pro illo ti
tubante,qui magis ignaro. equiperatur
cum non cõſtiterit iudici eum aſpernaſ
ſe legẽ,hic ſecus vt ſupra diximus. ¶ Et
ſic limitarem textum in.d.§. ſin autem.
¶ Ad quod facit regula exp̃ſſa nocent
in lib.6. ¶ Facit illud ꝙ alias dicitur ve-
rum eſſe contumacem eum qui non ta-
cendo ſed exprimendo dixerit. nolo ve-
nire glo.in verbo.cõtumacia. vbi doct.
in.l.conſentaneum. C. quomodo.&.qñ
iudex vbi Bart.in tertia colum. & iſdem
in.l.ex conſenſu in.§.fin. in verſic. que-
ro quis ſit verus cõtumax.ff.de appell.

88 EXplicita prima cauſa mo-
do ſequitur ſecunda que ẽ.
Si retinẽde interdictum pri
us inchoaretur an ab eodẽ
poſtea rei vendicatio mo-
ueri valeat.& ſiquidem .atione ſolius ci-
uilis poſſeſſionis poſſeſſorium motum
fuiſſet,nulli dubiũ reſtat poſſe etiã ven-
dicari cum reſpectu naturalis tãtum poſ
ſeſſionis reſtituende hoc eſſe motum vt
ſupra probatum ſit. ¶ Si vero etiam na-
turalis tũc ſimili modo vendicatur ſi ra-
tione ſolius detentationis apud aduerſa-
riue exiſtentis id fieri exp̃ſſum eſſet, ceſ
ſant enim tunc rationes omnes impedi-
tium cumulationum de quibus hic Bar.
in 2.qõn.dicã infra.de cumul.action.cir
ca principium. ¶ Si vero non fuerit ex-
preſſum oritur dubitatio quia poſſiden-
ti vendicatio non datur.vt in.§.fin. in-
ſtit.de perpet.& temporal.action. cũ ſi-
mil. & vulgar.iuncto quia poſſidere ad
huc p̃ſumitur is qui in p̃teritum poſſediſ
ſe probetur.l.iii.C.de probation ¶ Qui
nimmo etiam probatur ex actorum in-
ſpectione que ſemper loquitur.vulg.l.ar
riani.C.de hereticis. Itẽ probarem hoc
modo ſi enim poſſeſſorium proponen-
do quis petitorio iam propoſito renun-
ciare vr̃.&c.vt dicit Bart. in tertia lectu-
ra gloſe.per.d.§.fin.& per.l.poſt diem.
ff.de lege commiſſ. communiter appro
batus tanto fortius petitorio nõ adhuc
inchoato renunciaſſe cenſendus eſt.con
ſequentiam probo per regulã. l. ii.ff. de
his q ſunt ſui vel alieni iuris. ¶ Que no
ſtra concluſio nõ procedit vbi reus poſ
ſeſſorio cõuentus negaret explicite acto
rem poſſidere ſeu eidem interdictum cõ
petere.nam contra eundem actorem pe
titorio

titorio vtẽtem nequaquam fundare ſe in eo poſſet cum iam nixus ſit id impugnare videlicet actorẽ poſſidere. ❡Hoc tenuit Bar. in cõtrario caſu qui eſt vbi prius petitorium ceperit de quo ſupra. Motus ex regula nemo ex eo. in lib. 6. hoc idem hic nos eadem ratione teneamus. ❡Secus ſi non explicite ſed tantum negaſſet narrata prout narrantur vt fieri conſueuit nam quia talis eloquutio reſtringi poſſet ad ſolam inquietationem vt ſic non aliud negatum eſſe cenſeatur, ideo potius huic opinioni adherendum puto argumento. l. ſi quis intentiõ. ambigua. de iudic. ❡Et an & quãdo in poſitione negata ſe fundare poſſit, vide. i. lectura tertia in 3. concluſione Bartoli.

89 Queri nunc poſſet an poſſeſſorio finito petitorium capere valeat ex eo vt puto pendet an videlicet exceptio iudicati vnins alteri obſit. Concludenter dico ꝙ quia nil habet commune poſſeſſio cum proprietate vt in textu noſtro. ❡Item quia quandoq; contingit poſſeſſionem alteri ꝙ̃ domino eſſe tribuendam vt milies dictum eſt in materia reintegrande. per. l. bona fides C. depoſiti. cũ ſimil. ideo de ſententia vnius ad aliud non inferatur. ❡Sed videtur ne etiam poſſeſſorio finito petitorium inchoetur ex ratione de qua ſupra. illa videlicet quia actor profeſſus eſt ſe poſſidere conſequenter ſibi ꝓiudicauerit cum poſſeſſorium non competat poſſidenti. c. examinata. de iudic. ❡Quicquid dicatur eodem modo hoc in loco concludo ꝙ ſi Reus explicite negaſſet poſſeſſionem actoris, non poſſit ſe fundare &c. vt ſupra. dictum ẽ. Secus vbi negaſſet narrata prout narrantur. Quia tunc talia verba per ipſum reum interpretabũtur. d. l. ſi quis intentione ambigua. ❡Facit ꝙ alias dixeram de circuitu euitando in princ. repetit. ante. num. 20. ſicut & ſi Reus ipſe reſpondendo minus negaſſet poſſeſſionem actoris ſed tantũ profeſſus eſſet ſe eum nullatenus turbaſſe. petitorium tunc quippe non inchoaretur. d. §. fin. inſtit. de perpet. & temporal. action. cum iam actor ipſe apud acta ſe poſſidere ꝓtulerit, vñ petere videretur id qđ haberet arg. regule. dolo facit 16.

90 Modo videndum eſt quid e, cõuerſo an petitorio finito iſdem poſſeſſoriũ retinende inchoare valeat. diſtinguendum eſt an rõne poſſeſſionis habite poſt petitorium finitũ. ❡Aut añ. primo caſu audiri meretur argumento. d. l. bonefidei. tenet hic Bar. in retinenda quẽ ſequuntur. ❡Niſi cõuentus excipiendo dixerit ſe fuiſſe ſpoliatum. de quo in fallẽ. 29. ſuperius in reintegranda. ❡Et quod dixeram habite poſt petitorium finitum intelligo etiam ante finitum dummodo poſt ceptum vt Bar. vult in 4. lectura quod per eundem declara. non tamen conuenit hoc in loco vbi loquimur. ❡Item intelligo hoc vbi agens vti poſſidetis interdicto declaret ſimulq; probet poſſeſſionem ſibi queſitam poſt petitorium finitum, alias iudicio meo nõ audiretur. cum in finem vſq; iudicii petitorii profitendo poſſeſſionẽ eſſe penes conuentum inſtetiſſet. ❡Secundo caſu. Diſtinguo quomodo finitum ꝓſuponamus, vel quia Reus Actore non probante ſit abſolutus iuxta. l. qui accuſare. C. de eden. ❡Vel quia etiam ſe eſſe dominum oſtendiſſet. Primo caſu videtur eadem ratione qua ſupra (videlicet quia prius actor profeſſus eſt ipſum reum poſſidere propter quod vendicare voluit) nunc eundem profitentẽ ſe poſſidere ne audiri mereatur. ❡Nihilominus quia quod prius profitebatur alieni nõ ſui facti eſt, prout ſui eſt in proximo caſu ſuperiori videlicet vbi prius poſſeſſorium &c. ❡Item quia vendicando non principaliter poſſeſſionem alterius profitetur (nam principalis eius intẽtio eſt vt ſuum dominium declaretur iuxta. l. in re. ff. de rei vẽdic.) ideo ab excuſatione (vt puto) non eſt repellẽdus argumen. l. ii. ff. de iuris. & facti ignoran.

Conſequenter puto vt interdicto vti poſ
ſit. ℭ Sed ſi Reus abſolutus ſit quia ſe eē
dominum probaſſet oritur diſputatio
an interdicto retinende officiat exceptio
notoriati dominii Bar.in.ſ. combinat.
hic videtur dicere ꝙ non . ℭ Sed Anto-
us.de Butr.in.c.dilectus.de cā poſſeſſ.&
propriet.i 2.colum. in verſic . ſed teneo
primum &c.tenet ꝙ ſic. ſi bene reſpicis:
conſiderando ꝙ in caſu noſtro ꝓſuppo
nitur agi pro retinenda poſſeſſione ha-
bita per actorem antequā petitorio vti
ceperit. ℭ Vnde cōcluderem ꝙ aut agit
pro retinēda ciuili cōſequenter ne in ea
moleſtetur, ꝙ ſuccedet ſi naturalis ſibi
reſtituatur. Iuxta.l.clam poſſidere. i·§·
fin.i.eodem.c.licet cauſa.de probat.tūc
vt ab exceptionē dominii nō repellatur:
Quia cum naturalis ipſa poſſeſſio nō ui.
non clam,non ꝑcario, penes dominum
ipſum reperiri cōtingat , reſtituenda nō
erit. Cum neq; ſpoliato agenti reſtitutio
iſto caſu fiat,vt dixeram in materia rein
tegrande in fallen.67. ℭ Et hoc modo
intelligam procedere argumen. canoni-
ſtarum de quo Butrius vbi ſupra.dicen-
tium ꝙ obſtat recuperande.&c. ℭ Aut
agat pro retinenda etiam naturali tūc di
cam ne dominii exceptio obſtet nā non
fuit iſto caſu dominium inter eaſdem
partes notoriatum ad effectum excludē-
di poſſeſſorium vt diximus in prima fal-
len. & per Bal.in.l.incerti.num. ff.de in-
terdic. Vnde ſimpliciter ſuccedet regula
nr̄i·§·& d.l.bonefidei. ℭ Sed an & qn̄ ex
ceptio dn̄i retinende poſſeſſorio obſtet
videbis me infra in 2 . principali Capite
huius materie.vbi late vt credo dicam.

91 REſtat videre tertiam cām
tertii membri,vt complea-
mus primū caput retinen.
de illa eſt vbi iſdem petito
rium & poſſeſſorium reti-
nende vno cōtextu proponit. ℭ Siqui-
dem diuerſis reſpectibus vt qa poſſeſſo-
rium pro retinenda ſola ciuili res clara
eſt vt in principio huius poſſeſſorii dixi
mus. ℭ Si dubitatur vt quia ſimpliciter
nil exprimendo propoſita eſſent eodem
modo concludendum eſſe putarem ad
hoc vt libellus ſubſtineatur, vt in dubio
iura conantur vulg.l.ſed & ſi poſſeſſori,
in·§·item ſi iuramento. ff.de iure iuran.
nam ibi verba impropriantur ad ſubſti-
nendum libellum. Ergo fortius dicendū
eſt hic vbi ſolummodo diſtinguuntur.
Argumento.c.cum expediat. de elect.in
6.facit.l.ſi quis intētion. ambigua.ff.de
iudic.& conſequenter poſſeſſorium pro
ciuili poſſeſſione petitorium vero prin-
cipaliter pro declarādo dominio,ſecun
dario vero pro naturali poſſeſſoriū con
ſequenda mota eſſe dicantur. ℭ Quod
intelligo,reperta terminorum habilita
te alias ſi actor ſe ciuilem habere profite
retur & vtrunq; moueret non aliter di-
cā q̄ prout in ſequentibus ponā. ℭ Aut
ambo iudicia poſſeſſoriū videlicet & pe-
titorium eiuſdem reſpectu proponūtur.
Ideſt ob naturalem poſſeſſionem conſe
quendam (quod conuentus ſcire ſi velit
ab actore petat.iuxta.l.primā.ff.de edē.)
tunc vt ſibi ipſi contrarius a, iudice nul-
latenus admittetur per regulam.vbi re-
pugnantia de regul. iuris. in. 6 . Immo
ex officio libellus reiiceretur dicūt om-
nes in.l.edita.C.de edendo.poſt Bart.

92 SEcundum caput principale
poſſeſſorii retinende illud ē
videlicet vbi poſſeſſorium
ab vno inchoetur petitoriū
vero ab altero ſeu aduerſa-
rio ſuo vel e,cōuerſo motū fuiſſet. ℭ Vn̄
duas cās faciamus qꝛ prima ſit vbi p̊.lo
co poſſeſſoriū.&c.vt mō dixi. ℭ Secūda
ſi p̊ loco petitoriū. ℭ Circa primā cōſi-
dero plures caſus vnū qn̄ petitoriū ab ad
uerſario moueatur ꝑ viā exceptionis vt
ſi cōtra interdictum retinēde excipiat de
dn̄o ſuo dicēdo ſe non aliquem turbare
ſed tanquā dominus ꝙ vtitur iure ſuo.
ℭ Aut per modū actionis primo caſu.
ℭ Bar.ſequutus Raynerium hic dicit ex
ceptionem neq; rei iudicate obſtare, poſ
ſeſſorio retinende. ℭ Quod eſt vt puto
dicere,ꝙ nedum exceptio dominii obſt.

per

per inſtrumētum; ſed neq; per ſententiā inter eaſdē partes notoriati (prout dixeram in prima fallentia ad regulam ſpoliatus ante omnia poſſeſſorio retinende agenti habet obſtare. nam non inter eaſdem partes ſententia lata dubitationem afferret. argumēto. Rubr. C. res inter alios acta. & C. quibus res iudic. non nocet. ¶ Mouetur per glo. communiter approbata in. l. ſi de eo. in ·§· fin. ſ. eod. & per glo. (vt declarat Bar. hic) in. l. ſi de ui in fine gloſe magne. ff. de iudic. ¶ Pro hac opinione facit regula ·§· noſtri. ¶ Item pro hac Bologninus arguit. ꝙ lex an eadem. in ·§· fin. ff. de except. rei iudic. loquitur indiſtincte ꝙ qui ſuccubuerit in poſſeſſorio non impeditur inchoare petitorium ergo e, contra dicendum eſſe concludit. vt cōtrariorum eadem diſciplina eſſe oſtēdatur. ¶ Pro hac etiam opinione Claudius dicit ꝙ interdicto vti poſſidetis is obtinet qui pro bat ſe iuſtam habere poſſeſſionem tempore litis conteſtationis. vt per Alex. in conſ. 154. in 5. volum. incip. viſo proceſſu eſt tex. in ·§· retinende inſtit. de interdict. Ergo dominii exceptio nō obſtat. ¶ Quod etiam ſenſit iureconſultus in. l. is qui deſtinauerat. dum ibi conſiliū dat. ff. de rei vendic. ¶ Contrariam vero partem. tenuerunt Dynus in regula qui ad agendum. & in regula dolo. facit in lib. 6. Cynus & Bald. ſ in. l. incerti. nu. 17. C. de interdic. Quinimmo idē vr ipſe Bartolus itaq; vt ſibi contrarius tenuiſſe in. l. ſi coloni. C. de agric. & cenſit. libro x. hanc eādem Ang. Paul. & Ceteri in. d. ·§· finali. Hormandotius hic. Canoniſte in c. ii. de reſtit. ſpoliat. & ē communis opinio. ¶ Verūtamen. d. Alex. & Soccinus ex verbis. d Antonii de Butrio ita cōcordant opiniones, ꝙ aut quis agit cum interdicto retinende in hoc tantum ne in ſua ciuili & naturali moleſtetur ſeu inquietetur, & opinio prima ſit verior. ¶ Aut pro tuenda tantummodo ciuili in qua propter naturalem poſſeſſionem penes alterum exiſtentem turbatur, & tunc ſecunda opinio procedat. Ex ratione maxime illa quia que retinende agit id in effectu petit quod eſt reſtituturus. vnde dolo facit &c. vt in regula. in libro 6. ¶ Pro hac opinione Butrius in d. c. in literis. argumentatur ꝙ quia videmus exceptionem dominii obſtare poſſeſſorio recuperande (quod magis eſt priuilegiatum) ideo fortius dicendum ſit non nocituram poſſeſſorio retinende. ¶ Corroboro quia obſtando recuperāde obſtat ordinario iuri Siue remedio. iii. q. prima. in. c. reintegranda. C. ſi per vim vel alio modo. cum ſimil. Sed remediū retinēde quāuis remedium ordinarium ſit & principaliter introductum ne moleſtetur vt etiā fatetur Bal. in. l. incerti nō tamen reſpectu reſtitutionis. ea enim ſecundario venit per officium iudicis vt ſimile eſt in rei vendicatione. vt habetur in. l. officium & in. l. qui reſtituere. ff. de rei vendic. ¶ Vnde tanto magis huic reſtitutioni exceptionem dominii obſtaturam eſſe putarem quanto ꝙ extraordinem expeditur. Argumento. l. eius militis ī ·§· militia miſſus. ff. de milit. teſtam. ¶ Quam opinionem limitabant nō procedere in caſu quo iudicium retinende ſaperet naturā reintegrande. vt puta ſpoliatus de naturali vt in terminis. l. clam poſſidere in ·§· qui ad nundinas. noluerit agere iudicio reintegrande ſed magis elegerit poſſeſſorium retinende ciuilis in qua per detentionem naturalis ab occupatore turbatur, vnde volunt ꝙ ſicut reintegrande nō obſtat exceptio ita neq; huic retinēde. ¶ In quibus omnibus aduerto ꝙ regula dolo facit preſupponit pro firmo vtentem interdicto vti poſſidetis vt per indirectum naturalem conſequatur. eam habitam eſſe reſtituturum. & ꝙ illud ipſe ſciat Siue ſcire debeat vt patet in verbo eſt. Cuius verbi natura ē oſtendere veritatem. c. & ſi Chriſtus. de iure iuran. ¶ Quo ſtante dicamus ſic, ꝙ aut apparet vtentem interdicto vti poſſidetis eam rem eſſe reſtituturum. ¶ Aut non. p̄. caſu procedat opinio ſecunda

vt ſupra relata. ¶ Secũdo vero caſu pro
cedat opinio prima. ¶ Reſtat mõ ſcire
quando apparere dicatur in quo cõclu-
do ꝙ ſi actor omiſſo interdicto, petito-
rium inchoaret, poſtponendo conſiliũ
legis.in.d.l.is qui deſtinauerat.atq; Re-
us de dominio ſuo excipiendo ſententiã
conſequeretur, tunc actor trãſeundo ad
interdictum effectualiter petere diceretur
quod eſſet reſtituturus. ¶ Nam quãuis
in interdicto non petat reſtitutionẽ. ſed
tantummodo moleſtanti ſilentium im-
poni vt vtar verbis Baldi in. d.l. incerti.
C.de interdic.hoc tamen verum eſt re-
ſpectu formẽ ſed effectualiter reſtitutionẽ
petit, vnde pfata exceptio obſtare debe-
bit. Que magis in equitate ſecũdum om-
nes ibidem q̃ in rigore fundatur. ¶ ꝙ
autem ſi omnem poſſeſſionem haberet
eam domino reſtituere in dubio cogen-
dus eſſet nulli dubium eſt. per re-
gulam.l.officium,&.l. qui reſtituere. ff.
de rei vẽdic.cũ ſimil. Adde pdictis ꝙ nõ
curatur de mõ ſi habeatur effectus vt in
vulg. ¶ Nõ obſtat gl. in.d.l.ſi eo.in.§.
fin.vbi quia dominus qui clãdeſtine ſuã
rem occupauerat ſciebat vel ſaltim ſcire
debebat aduerſarium contra ſe contro-
uerſiam fore moturum, ideo dicetur clã
poſſidere per.l.clam poſſidere.i. eodem
cum ſimil. quãuis non reſpectu proprie-
tatis vt communiter ibi declarant.& cõ-
ſequenter de dominio excipiens minus
officiat agenti retinende. ¶ Quoniam
reſponderi poſſe puto non id procede-
re vbi dominium inter eaſdem partes no
toriatum fuiſſet vt hic tunc enim quia
poſſeſſio ſibi de iure competit vt in. d.l.
officium. ſuſpicari minus debuerat al-
terum ſibi eſſe controuerſiam motu-
rum. ¶ Pro hac mea opinione do Rotã
in nouis.417.circa finem vbi nõ haben
tur pro attentatis quando pendente peti
torio aduerſarii, hĩs ſententiam in poſ-
ſeſſorio ab aduerſario pari mõ inchoa-
to propria autoritate (ſine ui tñ) eam
fuerit exequutus. ¶ Similis caſus eẽt vbi
rem tibi vendidiſſem cuius poſſeſſionem
non tradidiſſem, ſed tñ eam clandeſtine
cepiſſes. hoc modo limito.d.§.fin. ¶ Itẽ
reſponderem ꝙ quãuis in iſtis terminis
clam poſſidere dicatur per rationem p-
fate gloſe, tñ aduerſarius in dolo eſſet pe
tendo quod eſſet reſtituturus vt in regu
la. dicta. ſed doli vitium deteſtabilius eſt
vitio clandeſtinitatis. ¶ Nam in clande-
ſtinitate ratio eſt illa ſuſpitio cõtrouer-
ſie ſed controuerſia non importat perdi
tionem cauſe conſequenter ipſius rei re
ſtitutionem, põt.n.abeſſe ſicut adeſſe ar
gumẽto.l.neq; natales.C.de probat. cũ
dubius ſit litis euentus.l.prima.ff. de trã
ſactione. ¶ Non ſic in doloſe petente, is
enim certus eſt eam eſſe reſtituturum, er
go preponderabitur clandeſtinitati. vt
in alio dropoſito dicit Ioã.And. ad ſpe-
cul.ſup rubrica de reſtit. ſpoliat. volens
vnum cum altero compenſari. quo ſtan
te ſequitur illa regula ꝙ in pari cã meli-
or eſt cõditio poſſidentis. d.l. prima.§.
qui a,me.ff.de ui & ui armata. ¶ Nõ ob
ſtat regula.§.noſtri quia dico eam pro-
cedere in ſimplicibus terminis. Videlicet
in illis quibus Reus abſolutus fuit quia
Actor non probauit iuxta.l. qui accuſa-
re.C.de eden. non propterea ſequitur
quin Actor interdictũ retinende inchoa-
re poſſit. Immo poterit quia nihil. com-
mune &c. vt in.§.noſtro. ¶ Sed ſi Reus
onus probãdi ſe eſſe dominum ſumpſiſ-
ſet, obtinuiſſetq;. quãuis Actor interdi-
ctum tunc inchoare non impediretur
ſecũdum regulas iuris per rationem hu-
ius noſtri textus, tñ impediretur ſecun-
dum regulam equitatis. que eſt. d. regu-
la dolo facit pualens regule ſtricte iuris
argumẽto.l.placuit.C.de iudiciis,& pro
his dictis omnino me videas in examine
regule ſpoliatus añ omnia. in verſic. nõ
obſtat Claudius. ¶ Neq; obſtabit tex-
tus in.d.l.& an eandem in.§. finali.ff.de
except. rei iudic. vt ſupra inductus quia
rñſio erit ne procedat argumentum cõ-
trariorum vbi eſt ratio diuerſa vt dixi-
mus in rubrica. Modo ſic qui ſuccũbuit
in poſſeſſorio retinende ciuilis prout

in ter-

in terminis noſtris aliquid lucratus eſt,
quia cũ agẽs petitorio debeat pro Bart.
conuẽtum poſſidere ſeu detinere vt in.l.
prima.ff.de alien.iudic.mutam.cã facta.
Iſte ſuccumbens in hoc (ſi poſtea inten-
tat petitorium) releuatur cum per ſuc-
cumbentiam ipſam appareat aduerſariũ
naturalẽ poſſidere. ¶ Et ſi diceres ꝙ ſuc
cumbere potuiſſet ex defectu ſue ciuilis
quam non probaret magis q̃ ex iuſtifica
tione naturalis penes alterum exiſtẽtis,
replicarem ꝙ eo caſu nihil perditum ſi-
bi eſt ex quo petitorium inchoando ſi-
bi p̃iudicetur. ¶ Non ſic e,cõuerſo nam
ſi contra petitorium a,me inchoatũ con
uentus nedum excipiat ſed etiam probet
dominium ſuum,in poſſeſſorio inchoã-
do mihi p̃iudicaret.cum proprietatis cã
trahat ad ſe illam poſſeſſionis dicit Ab-
bas in alio propoſito in.c.ſollicite de re
reſtit.ſpoliat.per.l.bonefidei. C. depoſ.
propter quam rationem ſuccedit regu-
la dolo facit in lib.6.igitur &c. ¶ Non
obſtat quod dicebat Claudius ꝓ ea que
Alex.in conſil.154.quia dico ꝙ id pro
cedit non vbi dominium notoriatum eſ
ſet inter eaſdem partes per ſententiam vt
ſupra.tunc. n. & ſi prius poſſeſſio ciuilis
erat iuſta penes actorem nihilominus ꝑ
ipſam ſententiam iniuſta effecta eſt argu
mento.l.prime. in·§·ff. depoſ. ¶ Niſi
Actor ipſe ĩ interdicto vti poſſidetis quo
que probaret aduerſus exceptionem do
minii a,conuento propoſitam,ꝙ nõ ob
ſtante dominio ipſo conuenti poſſeſſio
penes Actorem permanſura ſit vt alias
diximus in prima fallen.ad regul.ſpolia
tus añ omnia,& ſic limitaretur hec opi-
nio quam puto ſubſtinuiſſe. ¶ Ad.d.l.
is quis deſtinauerat reſponde ꝙ immo
ſenſit contrarium, nam dum dicit ꝙ in-
hereat poſſeſſioni quia ſic transfert o-
nera probandi in aduerſarium , ſenſit
ꝙ aduerſarius probando dominium
auocet iſtius poſſeſſionem . vt ſic ne-
queat iſte ſe tueri cum interdicto facit
quod infra proximo dum reſpondebo
ad textum in . l . ſi de eo eodem,

93 AVt & ſecũdo principaliter
non apparet vtentem inter
dicto ratione ciuilis &c . vt
ſupra.poſſeſſionem natura
lem (ſi quam haberet) cũ
ciuili eſſe reſtituturum,tũc opinio Ray-
nerii.Bartoli.atq; ſequacium verior iu-
dicetur. per glo.in.d.l.ſi de eo . in·§·fin.
vbi textus dicit.Si ſeruum meum bonefi
dei emptori clã abduxerim &c.vñ pon-
dera ꝙ non emerat a,me ſed ab alio. nõ
igitur concludenter apparet ꝙ eum ſer-
uum eſſet reſtitututus cum poſſibile ſit
ꝙ emptor emiſſet a , me vero domino,
vel aliter a,me dominium & per multas
manus fuiſſe trãslatum , vltimo loco ad
illum a,quo clam abduxerim perueniſ-
ſe.vñ bñ glo.ibidem loquuta eſt.ꝙ exce
ptio dominii poſſeſſorio retinenda non
obſtabit. ¶ Quod intellige in ſuis termi
nis,alias ſi male fidei emptor ille fuiſſet
(cum in dolo ſit) non obtineret in in-
terdicto.nam qui in dolo eſt non audi-
tur allegans domini clandeſtinitatem vt
declaraui.parum añ. ¶ Ad quod facien
dum ſupra induxi conſilium Alexandri
54.hoc modo concordo textũ in. d·§·
finali cum p̃cedenti concluſione per re-
gulam dolo facit &c. ¶ Secũdo pro cõ-
cluſione argumentor ꝙ exceptio domi
nii (non per ſententiam) habiti, ſed ſim
plex de qua loquimur propoſita per cõ
uentum non obſtat poſſeſſorio recupe-
rande vbi vis commiſſa non fuiſſet vt di
ximus in prima fallen. regule ſpoliatus
añ oĩa,dũmõ oñdat ſe poſſidere debere
vt ibidẽ loquutus ſũ , igr̃ ꝙ multo mi-
nus poſſeſſorio retinende obſtare poſſit
dicendũ ẽ.conſequentiã ex eo ſumã ꝗa
agẽs poſſeſſorio recuperãde nullã qñq;
poſſeſſionẽ h;.notatur in·§·q ad nundi
nas.ſed agẽs retinẽde ſẽp h; ad minus ci
uilẽ ideſt habere p̃tendit vt ibidẽ ꝑ oẽs.

94 SEquitur quando poſſeſſo
rio retinende cõuentus op
ponat ſe Actori per modũ
actionis ideſt vẽdicationis
reſpectu eiuſdẽ poſſeſſionis.

Bar.

Bar.hic in 4.combinat.vult ne concur-rant,ſed vt ſuper poſſeſſorio tantum p̃. loco moto procedatur.maxime quia re us petitorium proponens videtur poſſeſ ſioni renunciaſſe, itaq; vult vt poſſeſſo-rio agens in cauſa illa potior pronuncie tur. ¶ Quod dicit renunciaſſe intelligo per Aretinum hic.ſi per ſe poſſidebat,nõ ſi per filium ſiue ſeruũ vt diximus in ver-ſic.2.caſus.nu.86. ¶ Item intelligo vbi añ litem conteſtatam in poſſeſſorio pe-titorium moueatur, & quoniam eadem ratio renunciationis viget in Actore vti poſſidetis ſi ſe turbari profiteatur per na turalem cõuenti,itaq; cõpenſantur ideo deuenietur prius ad naturalis poſſeſſio-nis cognitionẽ vt dicam.in verſic. Sexta dr̃ regula &c,num. 141. ¶ Secus ſi poſt conteſtat. Nam tunc inſpiciendum eſt quomodo Reus in poſſeſſorio coteſtã-do reſpondidiſſet,ſi enim ſimpliciter in poſſeſſorio retinende negaſſet Actorem poſſidere tunc tanto magis dicendũ erit ne petitorium cumuletur quanto ꝙ Re-us ipſe nunc profeſſus ſit actorem (quẽ prius in poſſeſſorio negauerat) poſſide re.vñ vt ſibi ipſi cõtrarius repelli debet. per.l.primam.C.de furt. ¶ Nec obſtat ſi dicatur Reum ipſum poſſe negationẽ primam reuocare quia reſpõdeo vt per Aretin.hic.in.9.colum. in verſic. in ea ibi &c. ꝙ in alio iudicio reuocare nõ li-cet quia videretur eludere argumẽto & videtur textus in.l.duobus vbi Bart. in .§.ſi ergo.ff.de iure iuran. ¶ Quod di-ctum aſſignat pro pulcherrima limita-tione ad doctrinam Bartoli in.l.poſt le-gatũ in principio.ff. de his quibus vt in-dignis. ¶ Sed ſi negaſſet conuentũ na-turaliter poſſidere per quam naturalem Actor in ſua ciuili turbari profitetur,or do eſt vt prius de naturali cognitio fiat, itaq; ne cumuletur vt dicam in.d.verſic. Sexta regula &c. ¶ Aut non ſimpliciter negaſſet ſed qualificate puta narrata pro ut narrantur,& tuc ceſſat ratio modo di cta ꝙ videatur renunciaſſe &c. ¶ Item ceſſat contrarietas modo conſiderata,

nam illa verba ad ſclam inquietationem referri poſſunt,vt ſic negaſſe neq; affir-maſſe actoris poſſeſſionem videatur ſed duntaxat a, ſe moleſtationem ſibi infer-ri. ¶ Vñ vel Actoris declarationi ſtan dum erit iuxta.l. ſi quis intentione ambi gua.ff.de iudic. ¶ Vel & melius abſq; a-lia declaratione id eſſe accipiendum, ar-gumento eorum que habentur in.l.ſi cũ aurũ.ff.de ſolut.& p Bar.in.l.ſi id quod. de verb.oblig. Argumento. etiam regu-le.l.cum de indebito.C.de probat.& pu to hic poſſe cumulari. ¶ Quinimmo ꝙ ſi Reus de ſuo dominio incõtinenti edo ceret,pro Actoris poſſeſſione dicam nõ eſſe pronunciandum. Cum inſtando vel le poſſidere id quod domino eſt reſtitu-turus,nedum eludere diceretur ſed etiã doloſe verſari contra equitatem legis in l.ſi me & ticium.ff.ſi cert. petatur. & re-gule.dolo facit.in lib. 6. ¶ Niſi iuſtifi-caret ꝙ nõ obſtãte dñio alterius.ſua de-beat eẽ poſſeſſio vt alias in fallen.prima diximus ad regulã.Spoliatus añ omnia.

95 Modo videndum eſt quid e, conuerſo ideſt vbi Actor non poſſeſſorium ſed peti torium ceperit deinde con uentus ex aduerſo interdi-ctum retinẽde mouerit,an hoc poſſeſſo-riũ petitorio cumuletur. ¶ Largho mo do loquor cum ea eſſe cumulatio dica-tur que ab eodem fit qui primũ iudiciũ inchoaſſet vt dicit Bal.in.l edita. C. de eden.in.l.incerti.C. de interdictis vide-tur eſſe dicendum nedum cõcurrere poſ ſe ſed etiam poſſeſſorium debere prius expediri,ex ratione Bartoli hic in 5.cõ-binat.in fine. quia proponens petitoriũ videtur ſue poſſeſſioni renunciaſſe, vnde ſi ambo in poſſeſſione cõueniunt nil ali-ud ſupereſt q̃ ꝙ cauſa expediatur atq; iu poſſeſſione ſua quis tueatur. per. l. pri-mam.ff.vti poſſ. ¶ Sed contra conclu-ſionem hanc vrget quia intentio vendi-cantis illa fuit vt eatenus aduerſarii poſ ſeſſione profiteretur quatenus pro rei vẽ dicatione vtenda ſibi neceſſarium foret,

nec

nec alia ꝓſumenda eſt, vt dicit Imola relatus. hic per Aretinũ in. 9. col. ℭ Nec lobſtat iſdem Aretinus reſpondens ꝙ nihilominus petens poſſeſſionẽ perdit, & ſi alteri non queratur quia reſpondeo reſponſionẽ hanc facere pro hac parte nã non aliud dicimns niſi hoc videlicet ꝙ alteri non queritur, vt conſequenter negemus eorum concluſionem habentem ſe ꝙ nıl aliud reſtat q̃ ꝙ cauſa expediatur &c. vt ſupra per Bartolum. ℭ Preterea in caſu Bartoli prius poſſeſſorium ceperat in quo proponens aſſerit ſe poſſidere atq; tueri, vnde petitorium capiẽs nedum videtur renunciaſſe &c. ſed & aſſertioni Actoris conſenſiſſe non mirum ſi expeditio facilis eſt atq; prius fienda &c. ℭ Minus moueor ſi in petitorio dixiſſet reum conuentum poſſidere iniuſte, nam ſat eſt ꝙ dixerit eum poſſidere: cum ẽt predo ſit in poſſeſſione tuendus vulg. l. prima. ff. de ui & ui armata. dixi in ampliat. prima. ad regulam ſpoliatus ante omnia. ℭ Et in iſtis terminis putarem non vendicare ſibi locum id quod Bar. in prima lectura huius ·§· dixerat videlicet ꝙ renunciatio facta dicatur inſtantie atq; liti nõ aũt poſſeſſioni, quod nota. ſed in terminis noſtris petitorium prius ceptum eſt vnde ceſſat ratio taciti conſenſus adhibiti ſuper aſſertione alterius, & reſtat argumẽtum Imole quinimmo reſtat regula qui prior agit &c. de regul. iur. ℭ Et ideo concludo in noſtris terminis ꝙ aut Reus ante propoſitum a, ſe poſſeſſorium reſpondidiſſet Actori ſe non poſſidere, tunc quãuis poſſeſſionẽ ſuam non amiſiſſet per ea q̃ Bart. in. l. fin. circa princ. ff. de rei vendic. nihilominus quia in poſitione negata fundare ſe non poſſet vt per Bar. & omnes hic. nõ puto eum eſſe audiendum donec petitorium fuerit finitum, immo tanquã ſibi ipſi cõtrarius a, iudice repelletur argumento. l. prime. C. de furtis. ℭ Et ex hoc inſero ꝙ poſt litis conteſtationem in petitorio vix Reus in poſſeſſorio iſto audiendus eſſet cum litis cõteſtatio perficiatur per conuenti negationem ut omnes in auc. offeratur. C. de litis conteſtat. ℭ Quod verum eſſe puto etiam ſi Reus iuſtaret pro moleſtia illata poſt conteſtationem. niſi vel diceres eum negaſſe narrata prout narrantur vt ſuperius poſui in verſic. ſequitur &c. ℭ Aut non negauerit vel negando narrata prout &c. & tunc ſup vtroq; procedetur. ℭ Quod intelligas vbi contrarietas non inſurgeret vt dicit Salyc. in. l. ordinarii. C. de rei vendic. exemplans. ſi agam rei vendic. cõtra te tanquam naturaliter poſſidentem petendo ex officio rẽ mihi reſtitui. ℭ Si diceres ꝙ ciuiliter ſolum poſſideas atque petas in ea te tueri per interdictũ vti poſſidetis, cum in ea turberis a, me naturaliter poſſidente, & prius tũc de poſſeſſione querendum eſt. ℭ Sed vbi non daremus caſum contrarietatis ſuper vtroq; iudicio procedi deberet. ℭ In quo etiã aduertendum eẽ puto ꝙ ſi prius de actoris dominio conſtat, ſuper poſſeſſorio conuenti pronunciari non conuenit cũ reſpectu eius cui eſt poſſeſſionem reſtituturus nõ ſit in poſſeſſione tuendus arg. d. l. ſi me & ticium. ff. ſi cert. petatur & regule dolo facit &c. ℭ Quinimmo Odofredus vult in poſſeſſorio ſuperſederi, & ſi non conſtet dummodo petitorium in continenti ſe probaturum paratus ſit, vt refert & ſequitur Bal. in. l. ordinarii. C. de rei vendic. num. 13. ℭ Hec intelligo procedere niſi etiam probaret ſuam poſſeſſionem ob alterius dominium non fore mutandam, tunc. n. nedum ſimpliciter ſed etiam pronunciandum eſt nõ obſtante dominio rei conuenti ita poſſideatis. ne alias dubitari contingat an ſententia ſuper petitorio lata exequutioni demandanda eſſet iuxta. l. officium. ff. de rei vendic. ℭ Nam ad iudicẽ ipſum pertinet prouidere ne lites litibus inculcentur. c. finem litibus. de dolo & contu. c. diſpendia. de iudic. lib. 6. cum vulgar. ob quam etiam rationem ſententiam clarã proferre tenetur argumento. l. prime. ff. de eden. ℭ Si tamen prius de poſſeſſorio

conſtet pronunciabitur poſſeſſorem eſſe tuendum. Quia quãuis poſſibile ſit (vt quia pro dominio petitoris proferendũ eſſet) poſſeſſionem domino fore reſtituendã nihilominus ſub eo p̃textu non conuenit iudicem pati moleſtias cuipiã inferri arg. l. illicitas. ff. de officio p̃ſidis.

96 Tertium principale caput eſt vbi vterque hincinde proponit petitorium & poſſeſſoriũ retinẽde hoc eſt vnuſquiſqꝫ eorum dicit ſe dominũ & poſſeſſorem. Bar. in vltima cõbinatione vult in poſſeſſorio prius procedẽdum eſſe, cũ quo Alex. Paul. Aretin. Iaſon. & communiter oẽs. Alias recordor dixiſſe de hoc eſſe caſum in terminis in. l. ordinarii. C. de rei vendic. Secũdum gloſam ibidem vbi Bal. & Salyc. Et ita Iacobus Butr. intellexit. l. incerti. C. de interdic. nam ratione ordinis a iura dati ibidem hoc fit. ℂ Vñ inferrem ꝙ ſi partes vellent vt ſuper petitorio etiam procedi deberet nihilominus iudex eas audire non debet. publice. n. intereſt iuris ordinem obſeruari. l. properandum. C. de iudic. argumento. l. ſi quis in conſcribendo. C. de pactis. & ex officio iudex occurret vulgata. l. congruit. ff. de officio preſidis. ℂ Sed Bal. in. l. prima. in fine. C. de caducis tollen. limitat. hoc nõ procedere in iuribus incorporalibus qa in his quilibet eſt petitor et poſſeſſor. ℂ Vñ doctores dicunt ꝙ eadem ratione ſit in omnibus poſſeſſoriis hñtibus cãm proprietatis admixtam de quibus dixeram in fallen. 2. ℂ Ad regulam ſpoliatus añ omnia & hñtur in. l. 2. in. §. quedam inſtit. de interdictis ℂ Contrariũ in hoc tenuit, Aretinus. hic in. 17. colum. in. 5. combinat. in fine. cõcludens ꝙ quia per vnum iudicium intentatum idem omnino alter conſequi põt ſaltim per viã exceptionis, vt cõcludit Bal. per illum tex. in. l. quemadmodum. ff. de iudic. contra ea que dixerat in. d. l. prima. Ideo ꝙ ſicut in aliis iudiciis duo libelli contrarii non admittuntur vt per Innoc. in. c. cum cõtingat. de officio deleg. per Bal. in repetit. l. edita per canon. in. c. in p̃ſentia. de probat. Ita ꝙ neqꝫ in duplicibus iudiciis de quibus ſup̃. ℂ Iaſon non inuenit. d. l. quẽadmodũ. & minus mihi oñſa ẽ. ℂ Aduerto ꝙ quando alter excipit ſolummodo excludit vt exceptionis natura ẽ, ſed quia vult includi ſeu declarari ſe heredẽ, neſcio videre cur conditio ſua. par non debeat iudicari. argumento. l. fin. C. de fructibus & litium expenſis. ℂ Quo aũt ad ipſam concluſionem nõ viderem ſic de facili ꝓcedere poſſe ſi. n. dico me dominum & poſſeſſorem non viderem cur ego ſicut aduerſarius meus audiri nõ merear. ℂ Poſſeſſorem tunc intelligo ratione ciuilis poſſeſſionis vt alias dictum eſt. num. 91. ℂ Item ſi dominium meum eẽ profitear atqꝫ vt ex officio res mihi reſtituatur, non ideo minus exiſtimo ꝙ (qa vti poſſidetis interdicto vtar) in petitorio debeam repelli nam potius interdicto vti cenſebor ſucceſſiue tanquam aduerſarii audaciam timens, vel quia iactauerit ſe ꝙ nunquam ipſam rem ſim pacifice poſſeſſurus) poſtulauerim ne dum meum dominium declarari atqꝫ reſtitui rem vt ſup̃, ſed etiam ea reſtituta vt ſim in eius poſſeſſione tuendus, & ita libellũ eſſe magis interp̃tandum arbitror q̃ ꝙ mihi ipſi cõtrarius (itaqꝫ fatuus vt dicit Bal. in. l. incerti. C. de interdic. nu. 8. ĩ fine.) iudicãdus ſim. ℂ Nã ſi libellorꝫ verba debẽt ĩpropriari magis vt libellus ipſe ſubſtineatur vulg. l. ſed & ſi poſſeſſori in. §. Itẽ ſi iurauero. ff. de iure iurã. Multo magis dicendũ ẽ ea debere p diuerſa tp̃a diſtingui arg. c. cũ expediat de elect. i lib. ſexto. & d. non debet de conſanguin. & affinit. qua de re concludo non aliter concluſioni doctorum locum fore quã ꝙ vbi contrarietas euitari nequiret.

97 Quarta concluſio Bartoli in. 2. col. verſic. vt igitur. in hac prima lectura eſt, ꝙ ſententia lata pro dominio conuenti obſtat eidem actori poſ

ſeſſorio adipiſcende agenti. Secus ſi non
pro dominio ſed ſimpliciter abſoluto-
ria feratur de quo infra. Nunc autem ea-
dem ratione qua ſupra. in retinenda nu.
81. occaſione caſus Bartoli fretus, & qa
plerūq; añ latam ſententiam ſuper pro-
prietate poſſeſſorium adipiſcēde inchoa
tur, ponam pro poſſe integrum tractatū
ideſt de cauſa poſſeſſionis adipiſcende &
proprietatis. ¶ Vnde meminiſſe opor-
tebit remedium poſſeſſorium adipiſcen-
de de quo infra (vt dicit Bal. in. l. incerti
C. de interdic.) Competere tātum ei qui
habeat ius ex cauſa vera & tali vt abſq; vl
la traditione titulū ſibi tranſtulerit vni-
uerſaliſq; ſit. puta ius ſucceſſionis de iu-
re p̄torio ſeu bonorum poſſeſſio. ¶ Sin
gulari. n. ſucceſſori non datur (vt iſdem
& omnes dicunt) interdictum adipiſcen
de. quāuis in eum ipſo iure dominiū trāſi
ret. puta ſi legatarius vel donatarius eēt
vt iiſdem Bald. ibidem num. 12. ¶ Nam
prius quis declaratur bonorū poſſeſſor.
que declaratio ius tribuit in hereditate
cum introductum ſit a, p̄tore, vt patet in
titulis. de bonorum poſſeſſ. in. ff. ¶ De-
inde ſi hereditaria bona conſequi velit.
apud alterum illa eadem pro herede vel
poſſeſſore poſſidentem exiſtentia, opus
eſt vt interdicto quorum bonorum (de
quo. in titulo ſuo. ff. & C. vbi optime de
clarat Salyc.) vtatur. ¶ Quod interdictū
quia nedum ex mēte ſed etiam ex verbis
p̄toris competit, appellatur remedium
directum. ¶ Simile interdictum eſt illud
quorum legatorum de quo ĩ titulo ſuo
quo heres (vt falcidiā detrahere poſſit)
vtitur contra poſſidentes res tanquā le-
gatarios. vt ſic earum poſſeſſionem adi-
piſcatur. & detracta falcidia deinde con-
ueniatur. glo. Bar. & doc. in. l. prima. ff.
quorum legat. Corneus in conſil. 37. in
3. vol. ¶ Sed tamen adipiſcende reme-
dium quandoq; datur ex mente tantum
modo p̄toris, & (quia ex mente tantum)
dicitur vtile non directum. puta quando
ex teſtamento vel ab inteſtato iure ciui-
li alicui hereditas competat. ¶ Item &
fideicommiſſario cui ex ſenatuſcōſulto
trebelliano reſtituta eſſet. ¶ Necnon &
ei cui competit petitio bonorum cauſa
libertatum conſeruandarū. vt dicit Bal.
in. l. incerti. num. 12. C. de interdic. non
enim iſtis aliqua verba p̄toris dirigūtur.
ſed ex eius mente fauetur vt dicit glo. in
l. edicto vbi Bal. & Salyc. C. de edicto di-
ui Adriani tollen. eſt communis opinio
defenſata per Salyc. in. d. rubr. ¶ Quod
vtile remedium datur etiam pro vna tan
tummodo re, non ſic directum not. in. l.
prima. §. fin. quorum bon. in hoc ſimi-
le eſt petitioni hereditatis. ad ꝙ. l. licet
minimam. ff. de petit. hered. cum ſimil.
q̄uis in altero diſſimile ſit quia nō datur
hoc contra debitores hereditarios not.
glo. & doc. in rubric. C. quorum bon.
¶ Et ſciendum eſt ꝙ omnes p̄dicti ho-
die loco directi vel vtilis vtuntur actioni
bus in factum que interdictorū loco ſuc-
cedunt vt in. §. fin. inſtit. de interdictis.
¶ Item & poſſeſſorium adipiſcende eſt
Quod domino fundi pro rebus coloni
(quas pro mercedibus fundi pignori fu
turas tacite pepigiſſet) ex Saluiano in-
terdicto competit. vt dicit textus in. §.
interdictum quoq;. inſtit. eodem. nam
quia bona ipſa ex quo (fuerunt inuecta)
dño domus ſeu fundi pro pēſione taci-
te hypothecata ſunt vt in §. item ſeruia-
no. vbi glo. doctoreſq;. inſtit. de action.
p Neguſan. in tract. de pignor. in 2. par-
te. num. 170. etiam ſi ex fundo ipſo ex-
trahantur. ¶ Eorundem ēt ſi tertius ſit
poſſeſſor ex Saluiano interdicto conue-
nietur ad poſſeſſionem domino fundi
reſtituendam vt ſue hypothece incūbat.
dicit tex. in. l. prima. ff. de Saluian. inter-
dic. ſpec. de loc. §. poſt q̄. Abb. in. c. pa-
ſtoralis de cā poſſ. & propriet. ¶ Hoc
adeo verum eſt ꝙ & ſi dominium earun
dem rerum alterius q̄ coloni eſſet, & cō-
tra dominum pro tempore quo cuſto-
dite fuiſſent competeret interdictum ce-
teris poſtpoſitis p̄tendentibus hypothe
cā. cum hoc detur ob neceſſariam rerū
conſeruationem vt glo. Bart. in. l. huius

ff.qui potior.in pignor. habean. cetera dic per Neguſan. ¶ Necnon & illud poſſeſſorium adipiſcende eſt quod datur heredi ſcripto de quo in.l.2.per totam.C. de edicto diui Adriani.toll. ¶ Cuius remedium eſt pinguius cum detur nedum contra poſſidentem pro herede vel poſſeſſore (contra quos tantum datur proprium de quo ſup vt eſt textus in.l.prima ff.quorum bonorum & in.l. penul.vbi Salyc.C.eodem dicens dari etiam cõtra eum qui dolo poſſidere deſiiſſet) ſed & contra quoſcunq; etiam titulo poſſidentes.vt ibidem glo.maior. ¶ Cõtra quos titulo poſſidentes minus hereditatis petitio datur ex ratione ſecũdum Alex. in conſil.73.in 5.volum.quia agens petitione hereditatis neceſſe non habet probare ꝙ defunctus dum viuebat rei dominium habebat.Sat.n. eſt ſi probetur ꝙ poſſidebat ſiue detinebat. ¶ Vnum hoc non pretermittam ꝙ glo.in.d.l.in alio dicto mihi non eſt clara.dum vult heredi ſcripto neceſſarium non eſſe probare ſe heredem prout probare tenetur is qui hereditatis petitione agit. ¶ Vel etiam is qui cum interdicto quorum bonorũ tenetur probare ſe bonorum poſſeſſorẽ. ſat.n.ſibi eſt (vt dicit) teſtamentũ quod omni vitio prima figura careat &c.proferre.vt ibi textus. ¶ Nam non viderẽ cur eo ipſo quo tale teſtamentum profert probare non dicatur ſe eſſe heredẽ, eſt.n.inſtrumẽtaria probatio efficacior vt in.l.2.C.ſi minor ſe maior dixerit,igitur &c. ¶ Redeundo hoc poſſeſſorium adipiſcende pro rebus corporalibus tũc datur vt per gl.Bal.& Salyc.in.d.rubr. & pro illis incorporalibus que inhereũt corporalibus vt per Salyc.in.d.l.prima per.l.Sicuti.in.§.Ariſto.ff.ſi ſeru.vend. Addo.l.in Modicis.ff.de cõtrah.empt. ¶ Vnde dicamus ꝙ quãuis hereditatis petitio detur & pro rebus incorporalibus ſeu iuribus vt dicit glo.in.d.l.ii.C. de edicto diui Adrian.tollen.habetur in l.ſed ſi lege.ff.de petit.heredit.non propterea dicẽdum erit pro hiſdem iuribus competere interdictum vtile quorum bonorum ne abſurdũ id ſequatur & contra iuris rationem vt maioris efficacie vtile ꝙ directũ eſſe reperiretur,argumento.l.eius militis in.§.ſi militia miſſus.ff. de milit.teſtamento. ¶ De natura vero huius poſſeſſorii adipiſcende videndus ẽ ſpecul.in titulo de teſtam.§.nunc dicendum.vbi pulcherrimas ponit formas libellandi atq; poſitiones tam ex Actoris parte ꝙ conuenti producẽdi. ¶ Vltimo non illud omittam ꝙ impropriiſſime loquitur Abbas.in.c.paſtoralis:dũ vult vt poſſeſſorium adipiſcende ſit vbi bñficiatus (qui nũquã poſſeſſionem bñficii ſit adeptus) officium iudicis imploret ad eam nanciſcẽdam, & ſequitur maranta. de ordin.iudic.ad car.45.nam & ſecundum hoc iudicis officium de quo. in.l. officium.&.l.qui reſtituere.ff.de rei vendic.diceretur eſſe remedium adipiſcẽde, quod quã falſiſſimũ ſit nõ eſt q ignoret

98 ¶ NVNC calcando veſtigia Bartoli ea tñ in vnum reducẽdo dicamus ꝙ aut poſſeſſorium adipiſcende & petitorium proponuntur ab eodem. ¶ Aut a,diuerſis adinuicem litigantibus. ¶ In primo capitur diſtinguendum eſt ꝙ aut p. petitorium & poſtea poſſeſſorium adipiſcẽde proponatur. ¶ Aut e, conuerſo. ¶ Aut vtrunq; ſimul. ¶ In ſecundo capite aliter diſtinguamus ꝙ aut p.petitoriũ ab vno deinde poſſeſſorium ab aduerſario ſuo. ¶ Aut e,conuerſo ideſt p. poſſeſſorium poſtea &c. ¶ Aut eodem tempore vnus petitorium alter vero poſſeſſorium proponant. ¶ Aut vterq; proponat petitorium & poſſeſſorium vt quilibet eorum dicat ſe eſſe dominum, & poſſeſſorem. ¶ Redeundo ad primũ caput & ſignanter eiuſdem primum mẽbrum.dicit Bar.hic in prima. combinatione ꝙ admittitur concurſus cum ceſſet omnis ratio impeditiua.per glo.in.l. ſi de ui.ff.de iudic. ¶ Niſi in caſu quo ſic ſe haberet ꝙ vnius electione alter tolleretur de quo in.l.fin.C.de codicill. ¶ Vel niſi fuiſſet concluſum in cauſa qa

tunc

tunc ne lites litibus inculcentur ex equi= tate canonica cumulatio impeditur. c. paſtoralis eodem. ¶ Quinimmo & de rigore iuris ciuilis in caſu tñ quo poſt concluſum in cauſa cito ſententiam fer= ri ſperaretur. eſt textus in. c. ſignificaue= runt. de teſtibus. ¶ Sed contra Bartolũ poſſet induci gloſa. d. c. dum dicit iure ciuili. ¶ Item ſingulari ſucceſſori nõ cõ petit interdictum adipiſcende, vt ſup̃ po ſuimus, ſed qui vẽdicat eſt ſingularis ſuc= ceſſor d. l. officium. ff. de rei vendic. po= terit igitur reus conuẽtus excipere ne cu mulatio fiat cum per primum iudicium actor tantumdem conſequeretur atq; cu mulatio nimis ipſum conuentum defati garet. ¶ Ad quod quia lites litibus incul cari non debẽt vt ſup̃. vñ non parum de gloſis illis dubitarem indiſtincte equipe= rantibus poſſeſſorium adipiſcende ad il lud recuperande ꝙ ſicut cum ſecũdo rei vendicatio cumulatur ita cum primo. vt videre eſt in glo. magna ibi. verſic. Si ergo aliquis &c. ¶ Non obſtat textus in d. c. paſtoralis ibi. quod pro recuperan= da ſeu adipiſcenda proponitur &c. Quia eſt reſponſio Pape ad caſum propoſitũ qui caſus erat pro recuperanda tantum Vñ verbum adipiſcenda, prolatum a, Papa eſt quia non aliter in ſupplicatio= ne prolatum eſſe reperiebatur. ¶ Quod etiam euidẽti ratione ſuadetur nam poſ= ſeſſorium adipiſcende ei tantum compe tit qui in proprietate obtinuiſſet, vt ſup̃ diximus in herede ac bonorum poſſeſſo re, non ſic dr̃ immo diuerſum in poſſeſ= ſorio recuperãde in iſto. n. ſufficit ſolus tituli color loquendo in beneficialibus. & diximus in materia reintegrãde ad fal len. 22. ¶ Sed in. d. c. paſtoralis. & eiuſ= dem terminis ius agentis non erat decla ratum, non igitur viderem dici poſſe ꝙ interdicto adipiſcẽde vtatur. ad ꝙ ẽ glo. in. l. 2. C. de edict. diui Adriani tollen. dũ vult vt ius prius in proprietate declaran dum ſit. vt etiam dicit Bal. in. l. prima. C. quorum bonorum & videtur dicere ſpecul. ſuper rubrica. de cauſa poſſeſſ. & propriet. dum ponit formam libelli & loquitur in beneficialibus. de quibus ẽt hr̃ in. c. accedens. de accuſat. vt ẽt vr̃ dice re Abb. in. d. c. paſtoralis num. 12. ibi. & poſtmodum contra debitores &c. ¶ Vl terius nedum ratio diuerſa eſt in recupe randa de qua ſupra. Sed ẽt alia conſidera ri põt. illa vz odium violentie vt ex eo ſiat vt pluribus actionibus teneatur, ſicut in ſimili eſt textus. in. §. ſic itaq; inſtit. de actionibus. ibi odium furũ &c. Quod odiũ ceſſat in adipiſcẽda ergo &c. ¶ Et conſequenter dicendum eſt (vt contra= ria & abſurda hec euitentur) Papam il= lud verbum protuliſſe vt ſupra dixi. nec non ad oſtendendnm vim aliquam non fieri in illo verbo, eo mõ prolato, quin diſpoſitioni de qua. ibidem locus detur: nam verba propter ſubiectam materiam ẽt impropriantur. vulg. l. ſi vno. ff. loca= ti cum ſimil. ¶ Vr̃ tñ huic mee conclu= ſioni obſtare dictum Pauli de Caſtro in conſil. 6. poſt Bal. in. d. l. ii. in fine. dum in hoc ponit formam libelli. C. de petit. heredit. ꝙ Rei vendicatio cum petitio= ne hereditatis cumuletur. ergo vr̃ debe= re concludi eodem modo vt cumuletur cum vtili interdicto adipiſcẽde quod vti le datur obtinenti in petione hereditatis de ſupra argumẽto. l. ad rem mobilem. C. de procurat. & eorum que dixeram. in rubrica. C. de edendo. poſt oẽs ꝙ vali dum eſt argumẽtum, de p̃paratoriis ad p̃paratam. ¶ Nihilominus ego iudica= rem ꝙ Bal. dicat oppoſitum. vt patet in ſuis verbis ibi niſi excipiatur &c. ex qui= bus verbis apparet ꝙ aliter Baldus vult vbi quis cumulare vẽllet inuita parte de quo hic loquimur. ¶ Et ideo magis in= hererem opinioni Guillelmi de Cunio quam ibidem Bal. refert ne Rei vendica tio cum hereditatis petitione concurrat ſeu cumuletur. ¶ Vel ẽt dici põt ꝙ ali= ud eſt querere an rei vendicatio cum he reditatis petitione cumuletur quo caſu ceſſent rationes p̃fate cum per heredita= tis petitionem non conſequatur tantũ= dem hoc eſt dominium ſuum declarari:

¶ Aliud eſt querere e, conuerſo vt ē ca-
ſus noſter in quo negari non pōt quin
lata ſñtia & exequutione facta ſuper pri
mo iudicio vēdicationis, contingat in
alio liberatio, quod eſt vnum de impedi
entibus cumulationem vt per Bart. hic
num. 4. & in l. edita. num. 9. per Angel.
Alex. hic & Moderniores. & per Bald. in
l. ordinarii. C. de rei vendic. numero 7.
¶ Qui quāuis hanc regulam cumulatio
nis impeditiuam videlicet ꝙ exequutio-
ne facta ſuper vno &c. limitet non pro-
cedere vbi iudicia ſe habeant vt exceden
tia & exceſſa, nihilominus aduertendum
eſt ꝙ rei vēdicatio reſpectu finis (qui ē at
tēdendus. l. 3. §. ſcio. ff. minor) in omni
bus petitionem hereditatis in eadem re
excedere videtur, declaratur enim domi
nus itē datur cōtra quēlibet poſſeſſorē.

99 CApio ſecūdum caſum quan
do prius poſſeſſorium adi-
piſcēde poſtea in alio libel-
lo petitorium reſpectu eiuſ-
dē rei proponantur & con-
currunt ſeu cumulantur, niſi per primi
electionē ſecūdum tolleretur. ¶ Quod
multo magis procedit vbi abſolutoria
lata in primo exceptionem rei iudicate
in ſecundo ſcz in petitorio non parit. l.
& an eandē. in. §. fin. ff. de except. rei iu-
dic. vt dicit Bar. hic in. 2. combinationū.
¶ Vñ opꝫ ꝙ exēplemus quando quis in
bonorum poſſeſſione vel hereditatis pe
titione obtinuiſſet deinde adipiſcende
poſſeſſorium capiat, ¶ Sed tñ aduerto
ad quid deinde vēdicare, ſi liquido con-
ſtat ꝙ obtento in hereditatis petitione
(que tantū datur contra poſſeſſorē) cū
interdicto omnino conſequi debet. pro-
fecto vtile interdictum adipiſcēde nil ali-
ud (vt puto) tunc ē q̄ exequutio quaſi
ſimplex iudiciaria ex qua abſqꝫ alterius
iudicii examine poſſeſſionem obtinet.
¶ Et ſi diceres ꝙ vtilius ē vendicare ad
hoc vt declaretur dominus. Rñderē vel
id fieri reſpectu aliarum perſonarum &
nihil releuat. argumēto tituli. ff. res inter
alios acte. ¶ Vel reſpectu eiuſdē vt poſ-
ſeſſionem ex officio conſequatur iuxta
d. l. officium. & nihil ē vt modo protuli-
mus cum eam citius obtineat cum inter
dicto. ¶ Vel ſi dicamus vt dominus de-
claretur ad hoc vt quandoqꝫ reo ſuper
eodē dominio inſtare volēte repellatur
exceptione puta rei iudicate, & tunc mi-
nus. nam vendicatio cumulata reddere-
tur eluſoria cum facta reſtitutione here-
di vel bonorum poſſeſſori ꝑ interdictū,
iudicium rei vendicationis expiret. l. fin.
ff. de rei vendic. Vnde concludenter nō
viderem aliquem effectum iſtius cumu-
lationis ſeu concurſus. ¶ Tertius eſt ca-
ſus quando vtrunqꝫ ſimul eb eodem pro
ponatur Bar. cōcludit id fieri poſſe. de-
mus exemplum per Bal. in. l. ii. C. de pe-
tit. heredit. ꝙ actor in libello dicat ſe eſ-
ſe dominum & heredem ſeu bonorum
poſſeſſorem. ¶ Quandoquidem rōnes
de quibus diximus modo in ſecundo ca
ſu ceſſant, nam hic non eo ipſo ꝑ adipi-
ſcende interdictum conſequitur bonorū
poſſeſſionem, opus. n. eſt vt prius ſe he-
redem probet vel bonorum poſſeſſorē.
Vnde quoniam preter ſpē probationis
non eo modo euentus in petitione here
ditatis contingere poſſet, ſibi licitam
puto fuiſſe cumulationem.

100 NVnc videndi ſunt caſus ſe-
cundi capitis quorum pri-
mus eſt vbi primo loco pe
titorium ab vno, deinde ab
aduerſario ſuo adipiſcēde
poſſeſſorium inchoaretur Bar. hic dicit
ꝙ aut diuerſis reſpectibus & cumulātur.
¶ Aut eodem reſpectu & tunc. ¶ Aut re-
us id poſſeſſorium ante litem conteſta-
tam in petitorio proponat, & pōt. qui-
nimmo eo propoſito in petitorio non
procederetur ex ratione quia conuen-
tus interdictum hoc proponendo negat
ſe poſſidere igitur petitorium ceſſat. l.
fin. ff. de rei vendic. ¶ Aut Reus id pro-
ponat poſt litem in petitorio conteſta-
tā, & tūc aut reus ipſe añ rñdiderit ſe poſ-
ſidere. ¶ Aut non vt ſupra proximo di-
ctum eſt. ¶ Intelligo vt dicere velit ꝙ

quando negauerit tunc in poſſeſſorio
tantum procedendũ ſit. & ex verbis eius
capiã ꝙ ſi reſpondidiſſet ſe poſſidere, nõ
cumulatur quia peteret ꝙ haberet. arg.
regule dolo facit. In lib. 6. ℭ Dum autẽ
inducit. d. l. fin. aduerto ꝙ quãuis petito
rium vt ibi ceſſet nihilominus actori vt
liberum ſit conuenti mendacium pro-
bare vt ibi tex. ℭ Inde dicendum eſſe pu
to dum mendacii iudicium ventilare-
tur, etiam in poſſeſſorio adipiſcende per
conuentum propoſito ſuperſedendum
eſſe. pro quo induco ea que in. fal-
lent. 28. dixeram. ℭ Nam ſi reus ſe
probaturum offerret agentem vere ſpo
liatum non fuiſſe, itaque mendacium
agentis, audiretur itaque interim (dum
probaret, reſtitutio que priuilegiata
eſt vt in. l. ſi quis ad ſe fundum. C.
ad. l. Iulián. de ui. impediretur. tanto
igitur fortius dicendum eſt, impediri
interdictum adipiſcende quanto quod
non ita fauorabili priuilegio ſubnixum
101 eſt. ℭ Secundus caſus iſtius capitis eſt
e, conuerſo ad precedentem puto ſi
primo poſſeſſorium adipiſcende, ab
vno poſtea petitorium ab. aduerſario
ſuo inchoaretur & dicas ꝙ aut illud pe
titorium per viam exceptionis propo
natur. ℭ Aut per viam actionis primo
caſu in poſſeſſorio ſuperſedendum eſſet
Bal. in. l. incerti. num. 17. C. de interdic.
dummodo incontinenti &c. vt dicam p
Bar. ℭ In caſu vero ſecundo Bar. in cõ-
binat. 5. diſtinguit ꝙ aut petitoriũ ſecũ-
do loco propoſitũ fuit diuerſo reſpectu
& cumulari potuit. ℭ Aut eodem & nõ
potuit. Cum ille qui propoſuerit inter-
dictum eo ipſo negauerit ſe poſſidere vñ
ſuccedit. d. l. fin. niſi forte conueniretur
ratione poſſeſſionis deinde q̃ſite. ℭ Sed
aduerto in hoc vltimo caſu ꝙ hec eſt re
conuentio & quia poſſeſſorium eſt iudi
cium ſummarium vt dicit glo. 2. & Bar.
in l. prima. num. 22. C. quorum bono-
rum. Petitorium vero iudicium ordina
rium ideo non cumulatur ſecundũ Bal.
in. d. l. incerti. num. 21. per notata in. c.
p. de mutuis petione. & in auc. & conſe-
quenter. C. de ſñtiis & interloquut. om-
iudic. facit quod dicit Bar. i. l. cõſtat. C.
quorum bonorum. dum vult ꝙ excep-
tio dolo facit &c. non obſtet adipiſcen-
de niſi incontinenti excipiens domi-
102 nium probet. ℭ Tertium reſtat videre
caſum quando ſimul eodemq; tempore
vnus petitorium alter vero poſſeſſoriũ
hoc proponant nam tunc & ratione cõ
trarietatis, & ratione ordinis Bart. vult
concurſum impediri ſed ſuper ſolo poſ-
ſeſſorio procedendum eſſe. vt in ſimili
dicit in. 4. caſu. in 7. combinatione ibi
quilibet ſe dominũ & poſſeſſorẽ. ℭ Sed
Aduerto exẽplum hoc minus adipiſcen
de conuenire ſed magis poſſeſſorio reti-
nende, exemplum ſuperius eſt in verſic.
tertius caſus &c. ℭ Item in adipiſcenda
impoſſibiliter caſus hic adaptaretur, nõ
enim prius interdictum quorum bono-
rum inchoari poteſt q̃ ſi in hereditatis
petitione obtinuiſſet ſi de utili ĩterdicto
loquamur. ℭ Oporteret igĩ prius quẽli
bet contra alterum viciſſim in heredita
tis petitione obtinuiſſe, quod impoſſibi
le reputarem repugnante regula contra
rietatis reſpectu poſſeſſiõis, propter quã
hereditatis petitio introducta ẽ vt in ſuo
titulo. ff. &. C. ℭ Puto tñ poſſe verifica-
ri in interdicto directo quorum bonorũ
vbi prius bonorum poſſeſſio abſque
alia partis ſeu alterius requiſitione agni
ta fuiſſet de quo in. l. fin. C. qui admitti.
TRACTATIBVS poſſeſ
103 ſoriis vna cum cauſa pro
prietatis in hac prima le-
ctura pro poſſe digeſtis,
illud ſciendum eſt lectu-
ram quãuis in ſe veram tñ tanquã diui-
natiuam, & tanquam ſuper hoc textu,
inconuenientem, communiter reproba
ri. ℭ Nã verbum. cepit. (prout dicũt)
declarat precedens verbum. vendica-
uit. non importare perfectionem. ℭ Im
mo verbum vendicauit. Exponendum
eſſe, ideſt, vendicare cepit. Argum. l. fin.
ff. de rei vendic. ℭ Et quia ſecundum tex

minos illationis ad quā ſe refert. ibi nō enim &c. intelligendum eſt. §. ꝓterea inſtit. de inutil. ſtipulat. ℂ Inſuper quia ſi verbum. vendicauit perfecte ſumeretur, denotaret fauorem actoris, quo ſtante dicere hic non conueniret, vt pro dominio cōuenti sn̄tia lat a ſit, iō nos trāſeamus ad ſecūdā lecturā gloſe doctorūq;.

104 SEcunda lectura eſt ꝙ cum primo loco agerē petitorio ceperim, nunc poſſeſſoriū capiens eidem petitorio ex pſſe renunciarem. ℂ Vnde Claudius hoc modo ſummat, agens petitorio ſi eo pendēte liti & cauſe renunciaret; nō impedietur agere poſſeſſorio retinende. ℂ Huic lecture non obſtat. l. ordinarii. ff. de rei vendic. l. incerti. C. de interdic. Minus obſtat; auc. qui ſemel. C. quō. & qn̄ iudex quia (vt poſt Bart. dicūt) hic nō vult differre prout in pſatis iuribus. ſed in totū renunciare. ℂ An aūt lectura ſit in ſe vera poſtq̄ concl'ones ex ea euulſas examinauerimus apparebit.

105 PRima dubitatio ex tali lectura inſurgit. An ex ipſa renūciatione dominium quod erat penes agentem ipſi conuento queratur: ita vt agēti poſtea poſſeſſorio, de rei cōuēti dominio (in caſibus quibus ipſi cōuēto proſit) opponi poſſit. ℂ Quidam ꝙ ſic. p. l. poſtq̄ liti. C. de pactis. ℂ Plurimi ꝙ nō. per. l. ſi profundo. in fine. C. de tranſact. vbi actor pro fundo (quem tranſactionis cauſa dediſſet vt a, lite receſſiſſet) de euictione non tenetur. non ergo (vt dicunt) dominium translatū ē, quia tunc teneretur. hoc modo arguit hic Alex. p gl. i. l. penul C. pro empt. & in. l. ſiue apud acta. ff. de trāſact. ℂ Nec obſtat ſi donans dominium trāſfert nō tn̄ de euictione tenetur, vt in. l. Ariſt. §. fin. ff. de euict. ℂ Quia Ripa rn̄det ibi eē caſum ſpecialē. vnde ſequitur argumentū de. l. ius ſingulare. ff. de legibus. ℂ Similis ē in vēdente hereditatē iuxta. l. fin. C. de heredit. vel actioñ vēdita qui tn̄ de ſingularium rerum euictioñ non obligatur. ℂ Et quoniam argumētum. hoc de euictioñ nō tenetur ergo dominium nō transfert aliquantulum dubioſum eſt. ℂ Iterū inſtari poſſet. de. d. l. ſi pro fundo. vbi per receſſum a, lite dominiū fundi ex ea cā traditi transfertur vt in principio ipſius legis. ℂ Rn̄detur ꝙ hic non ē traditio de qua ibi, neq; dimiſſio q̄ traditioni equiparetur, de qua in. §. vēdite. inſtit. de rerum diuiſioñ ſed litis renunciatio ꝓut. i. d. l. ſiue apud acta. ℂ Et q̄uis dimiſſio eēt non tn̄ verum ē ſemp eā traditioni equipandam. vt dicit gl. in. §. ſi minus. vbi Iaſon iſtit. de action. ℂ Itē & vbi procedit equiperatio nō ē in actibus liberatoriis (vt ē renunciatio litis de qua nos ſiue diſtractibus vt p Alex. in l. nam & poſtea in. §. ſi minor. col. 3. ff. de iure iuran. hec recēſiores. ℂ Tertio inſtatur ꝙ remoto, vno & omnia p que ad illud ꝑuenitur, remota eē cēſentur. l. Oratio. ff. de ſponſal. Dominium igitur (quia p id ad rei vēdicationem itaq; renunciatum ꝑuenitur) remotum eē cenſendum ē. Sic Ang. Rom. hic & Salyc. in d. l. ſi profundo. ℂ Sed rn̄det Alexan. ꝙ aſſumptum tale falſum ſit, cum ceſſa rei vēdicatione in ceſſionarium dominium non transferatur. Secundum glo. in. l. plane. ff. famil. herciſcum. ℂ Socin. replicat illud in ſimplici ceſſione non aūt vbi is cui cedatur ſimplex poſſeſſor eſſet iuribus p ſe allegatis. ℂ Sed Ripa cōtra hoc attēto ꝙ tunc demum verum ſit, cū non ſolum liti ſed ēt vēdicationi renunciaretur. vt p Bar. in. l. prima. ff. de vſucap. pro emptioñ ſecus in ſimplici litis renunciatioñ, quia tunc pacti vel doli exceptio tantum, reo ipſi conuēto q̄ritur. ℂ Aduertēdum ē ꝙ ripa pſupponit p renunciationē vēdicationis, dominiū trāſferri. ℂ Sed Alexand. contra ꝙ immo tunc pacti tn̄mō, vel doli exceptio, aduerſario queratur. Argumēto. l. tale pactum. ff. de pactis. l. non ſolum. §. liberationis. ff. de liberat. legat. non vllo pacto dominium. d. l. ſi pro fundo. ℂ Pro. hoc

eſt glo.

ē glo.magna.in.l.ſi Maritus.in·§·ſi negauerit.ff.ad.l.Iuliã de adult. vbi ꝙ renuncians videtur fateri ſe nõ habere ius, non autem in aduerſarium trãſferre dominium argumẽto.l.decem. de verbor. oblig.pro hoc vr̃ textus in.l.ſi te. C. de ingen.& manumiſſ.& confirmat. Alexã. ꝑ gloſam ordin.i.l.plane.ff.famil.herc.
¶ Quicquid dicant in articulo,cõcludo ꝙ aut conuẽtus de ſuo dominio excepit 106
¶ Aut nõ ſed ſimpliciter negauit.¶ Primo caſu vt actor renũciando vẽdicationi quinimmo liti ſimpliciter, ſeu cauſe ſibimet ipſi ꝑiudicauerit,cum iudicialiter domino ſe facieñ ceſſerit. Argumẽto.l. de etate.ff.de interrog.action. ob eã.n. cauſam idem allegatum dominium renunciaſſe cẽſendus ē. ¶ Secus ſi inſtãtie tantum ſe renunciare expſſiſſet.non.n. tũc renunciãdo liti vel actioni id ob malam cauſam feciſſe dicẽdus eſt. Cum de mala vel bona cauſa prius q̃ ceperit agere certior factus erat.argumẽto.l.qui accuſare.C.de edendo.Ad hoc quod hr̃ in d·§·ſi negauerit.Ergo &c. ¶ Aut conuentus ſe eſſe dominum non eſt profeſſus tũc opinionem communem ſequar. vt renunciando vendicationi per neceſſariam conſequentiam & dominio renũciaſſe cẽſeatur,cum etiam dominium ſit neceſſarium ãtcedens.d.l. in rem. &.l. officium.ff.de rei vendic. Iuncto maxime quia poſſidẽti renunciatum eſt vt ſupra Soccin.¶ Nego tñ vt per id dominium transferat, & quia non apparet id voluiſſe argumento. l. cum de indebito C.de probat.¶ Et quia non potuiſſet argum.regule nemo plus iuris in ſ.¶ Ex quibus ceſſat argumentum, factum ꝙ renunciando vr̃ pro derelicto rem habuiſſe,nam non ideo dominium conuento queſitum eſſe dicendum eſt.minus ꝙ renuncians conuenti dominium eſſe tacite ſaltim de quo ſupra proximo profeſſus ſit.¶ Vñ concludo ꝙ quia per renũciationem pro derelicto habuiſſe cẽſendus eſt,ideo ꝙ ſuper dominio quouis iure veniat (ſi modo ſe ſui iuris ignarum non probaret)nõ ſit amplectẽdus.¶ In poſſeſſorio vero ſic,per regulam. l. noſtre.¶ Item quia non eſt profeſſus dominium conuenti.ideo regula.l.bone ſidei.C.depoſiti.ceſſare debebit. ¶ Que etiam ceſſat vbi profeſſus ſit.&c. ſi tamẽ ſe eſſe iuſtum poſſeſſorem probare velit vt diximus in tract. retinẽ..num.in fine.

Secunda eſt dubitatio nunquid ſi in terminis iſtis (quibus conuentus non eſt profeſſus &c.)nõ vẽdicationi, ſed liti tãtum ſimpliciter renunciaſſet.At & propterea ipſi dominio renũciaſſe dicetur, ita ꝙ ſuper dominio ipſo (de quo ſupra) non amplius debeat audiri.¶ Bar.vult ꝙ tam iuri q̃ inſtãtie renunciarit,poſt glo.in.d.l. poſtq̃ liti & communiter ſequũtur.quia litis nomen ius quoq; deductum in lite comprehendit.l.litis nomen.ff.de verb.ſignific. dummodo renunciare id valeat. ¶ Vt quia non eſſemus in bñficialibus quibus in manibus tantum ſuperioris renunciari debet.Rota in nouis. 36. Ripa poſt Alex.hic per.c.quod in dubiis.de renũc. tunc.n.ſoli inſtantie renunciatum remaneret.¶ Eodem modo in feudalibus cũ in ſuperioris tantum manibus &c.Bald. in.c.ꝑ.col. 2.de alien.feudi pater.per Felyn.in.c.que in eccleſiarum 28.col. de conſtit.¶ Item niſi renunciaretur liti q̃ coram arbitris &c.nã tũc ſolo compromiſſo non iuri &c.Dicit Bald.in.l.ſi diuerſa.C.de tranſact. ¶ Concluſio Bartoli & communis vr̃ mihi dira niſi eã intelligamus hoc eſt iuri ſeu actioni ex eadem tantum cauſa eidem competenti. ¶ Secus ſi ex alia. ¶ Quinimmo puto, & ſi ex eadem cauſa ſibi competat ꝙ vbi vnam tantum actionem in libello complexus ſit eidem tantum renunciaſſe cenſeatur. neq; ſibi pꝛiudicaſſe ſi ex eadẽ cauſa aliam actionem puta ſtatutariam nouiter in iudicio inchoare velit.argumento regule ꝙ nemo preſumitur iactare ſuum.d.l.cum de indubito.cum ſimil.facit.legato generali.ff.de adimen.legat.

TErtio Queritur quid ſi re
107 nunciauerit iudicio ſeu in
ſtantie,concludit Ripa ꝙ
non propterea rei vendi-
cationi ſeu dominio renũ
ciaſſe cẽſebitur.& quia verbum iudiciũ.
non comprehendit ius in eodem dedu-
ctum,cum interp̃tetur pro inſtantia tan
tum ſeu iudiciaria tela.c.forus.de verb.
ſignif.Item quia tale verbum non exten
dedum eſt d.l.cum de indebito. ¶ Que
omnia procedunt in ſimplicibus termi-
nis non autem vbi ex coniecturis vendi-
cationi ſiue dominio renunciatum fuiſ-
ſe noſceretur. ¶ Puta vbi actor renunci-
ando ceſſiſſet ex cauſa inferente tranſ-
lationem dominii que eſt ſi (vt cederet)
pecuniam vel quid pro eo conſequere-
tur.Bar.& Imol.in.l.prima.C.ꝓ empt.
¶ Vel dicas ob parẽtelã ſequutã vel ali-
ud condignum bñficium argumento.l.
Attilius regulus.ff.de donat. ¶ Sicut e,
conuerſo dicendum eſt vbi propter cor
poris inualitudinẽ ſeu aduerſariu poten-
tiam & longitudinem litis,inſtantie qui
nimmo & liti renunciaſſet.nam tunc do
minio renunciaſſe non eſt cenſendus.d.
l.cum de indebito. ¶ Vñ ſi res quoquo
modo ad ſe perueniret retẽtione vti po
terit iuxta.l.ſi quis emptionis. titulo·§·
p̃.C.de p̃ſcript.xxx.annorum. ¶ An au
108 tem renuncians in expenſis condemne-
tur & quando vide in.l.poſt q̃ liti. C.de
pactis.nam renunciando fatetur ſe teme
re litigaſſe,vnde occurrit. l. eum quem
temere.cum vulg.ff.de iudiciis niſi iuſtã
cauſam litigandi vſq; ad diem renuncia
tionis habuiſſe demonſtraret.vt Aretin.
hic põt Bal.in.d.l.poſt q̃. ¶ Ripa cumu
lat hic dictum Felyni in.c.accedens.col.
5.Et.Rom.vt lite non conteſt. ꝙ ſi Re-
us probationes ſuas differre diſtulerit vt
magis actor defatigaretur tunc renun-
ciando actor poſt cõuenti probationes
nedum excuſandus ab expenſis a,cõuen-
to factis venit , ſed immo cõuentuũ ipm
actori in expenſis condemnari cõuenit.
¶ Quod verbum notabile eſt,tñ nõ in-
uenio Felynum hoc dicentẽ,ſed tantum
modo ꝙ mora aduerſarii facit eum te-
neri ad expẽſas.vt per Bal.in.l.nõ igno-
rat . C. de fructibus & litium expenſis .
Que rõ conuenit tali dicto. ¶ Hec in re
nunciante iuri ſeu liti.Secus inſtantie q̃a
tunc ſemper tenetur. Paul. de Caſtro.&
doct.in.l.deſtitiſſe.ff.de iudic. ¶ Niſi in
caſu quo ſpoliatus vendicationi renun-
ciet vt ſpolio agat per Canon . in. c .
ſignificauerunt . de teſtibus .

109 DE dubitatiõibus expeditus
videre ſequitur de cõueni-
entia & validitate lecture .
Bart. dicit eẽ diuinatiuam
in hoc tex. vbi nullum ver
bum de renunciatione. que minus p̃ſu-
menda eſt.d.l.cum de indebito. tñ ꝙ ſit
in ſe vera. ¶ Sed Alex. ꝙ minus in ſe ve-
ra motus quia q̃ primum petitorii ſit ini
tium poſſeſſorio renunciatur cum regu
la ſit ꝙ petitorio agens aduerſarium poſ
ſidere profitetur.l.prima.ff.de alien.iu-
dic.mutã cauſa facti.conſequenter ſe nõ
poſſidere.iuxta.l.ſi vt certo.§.ſi duobus
vehiculum.ff. commodati itaq; deinde
poſſeſſorium retinende (quod ſoli poſ-
ſeſſori competit vt in ſui materie princi
pio vidimus) ſtante ſui ipſius contrarie
tate inchoare non poterit. Argumento
l. vbi repugnantia . ff . de regul.iur. ita
communiter concludunt . ¶ Moder-
ni Bonon.reſpondere conantur verum
eſſe ꝙ fatetur aduerſarium poſſidere,tñ
iniuſte vt tenet glo.magna in·§·alie.in-
ſtit.de actiõn . ¶ Item quia vendicatio
quandoq; competit contra non poſſi-
dentem ſed detinentem tantum. l . offi-
cium.ff.de rei vendic. ¶ Item et quan-
doq; datur cõtra turbantem ſeu inquie
tantem . contra quos etiam (licet non
poſſideant) vti poſſidetis interdictũ da-
tur.l.ſi duo·§·ſi vicinus.ff.vti poſſid. Vñ
mordaciter Alexandrum reprehẽdunt.
¶ Saluando conſidera ꝙ poſito vt iniu-
ſtam poſſeſſionem aduerſarii profitere-
tur,tñ vnum eſt in fauorem conuenti vi
delicet dũ ſuã profitetur poſſeſſionem.

¶ Alterum

¶ Alterum in fauorem agentis dum dicit iniuſtam. ¶ Sed ſi agens ipſe petitorio renunciat (cum pateat de ſui calumnia. vt dicit ſpecul. in princ. iſtius queſtionis. vel ſaltim fatetur ſe non habere ius vt p glo. in. d. l. Maritus. ff. de adulter.) tollitur fauor agentis itaq; p̄ſata qualitas ꝙ iniuſte &c. & remanet cōfeſſio poſſeſſionis conuenti vñ non viderem quomodo poſſeſſorium poſtea inchoare valeat, impediente rōne communi de qua ſupra. ¶ Et ꝙ qualitate confeſſionis dēpta remaneat confeſſio ſimplex ponunt in. l. publica. C. depoſiti. ¶ Secūdo ad argumentum. de. l. officium. rñde ꝙ inſiſtens p̄ſumitur poſſidere tam de iure vt patet in. l. prima. ſupra eodem q̄ hominis p̄ſumptione cum detentio facti ſit: ideſt ꝙ legatorum vel fideicommiſſorū cauſa res fuerit aſſignata. vel alio modo ſola detentio collata. Sed facta non p̄ſumuntur. l. emācipati. C. de collat. igr̄ dū actor rei vendicatione vſus fuerit (ſtantibus dictis p̄ſumptionibus) pro poſſeſſione non autem ſolu detentionē viſum eſſe dicendus erit. argumento l. cum in teſtamento. de teſtam. ¶ Si diceretur ꝙ interp̄tatio ſumenda eſt cōtra fundantem ſe in confeſſione itaq; contra reum. c. in p̄ñtia. de probat. rñdeas verum eē niſi iuris p̄ſumptione foueretur. Itē niſi actōr renunciaſſet vt ſupra per quod ſe temere egiſſe oñdiſſet. ¶ Ex quo capite videlicet confeſſionis orte ſaltim tacite ex renunciationē magis ſequor Alexandrum q̄ ex capite renunciationis. ¶ Non obſtat Clandius quia immo rei vendicatio non datur contra turbantem niſi turbās ipſe in re ſiſtat. probo per. d. l. officium. vbi ꝙ detur contra nudum detentorem quāuis in re ſiſtentem, vix tolleratur. p̄terea ſiſtens p̄ſumitur poſſeſſor vt ſupra. igitur &c. ¶ Et hic omnino ponas que in 4. concluſione ſequentis lecture dicā. ¶ Itaq; cōmunem opinio. ſequar cōtra Bart. & Bonon. in terminis tamen quibus vti poſſidetis interdicto pro retinenda poſſeſſione naturali vteretur. Secus ſi pro retinenda ciuili quia tunc prefate reſponſiones (quas feci) ceſſarent.

110 TErtia lectura gloſe ac Bartoli illa eſt ꝙ agendo poſſeſſorio retinende vr̄ petitorio iam propoſito renunciaſſe. ¶ Ad contrarium legis. ordinarii. & l. incerti. Rñdetur, ibi prohiberi concurſum vtriuſque hic vnum inchoando alteri renūciatur, vñ cadit in idē ne vez cōcurrāt. ¶ Vna pro hoc rō per gloſam aſſignatur argumento. l. poſt diem. ff. de lege commiſſ. ¶ Secunda eſt eiuſdem Bartoli argumēto. §. fin. inſtit. de perpetuis & temporalibus action. & l. quotiens. ff. de ſolut. cōmuniter ſequuntur. ¶ Quod indiſtincte verum eſſe dicunt ſiue Reus neget, ſiue fateatur poſitionem actoris retinēde nam ſemper per actorem ipſum renunciatum eſſe concludunt. ¶ Bñ verum dicunt ꝙ ſi conuētus negaſſet actoris poſitionem, dicentis ſe poſſidere contra quem proſequi in rei vendicationē volentem exciperet ꝙ petitorio renunciarit, Replicabit actor conuentum nō debere audiri, qm̄ dum negauit actorem poſſidere conatus ē impugnare ipſius actoris poſſeſſionē. Itaq; illud per quod Actor petitorio renunciaſſe cenſetur. Vñ adiuuari non debet vt in regula nemo ex eo &c. ¶ Ex q̄bus infero ꝙ ſi Actor non replicaret de d. regula ex eo. proſequi ac obtinere poſſet id videlicet ꝙ Actor ipſe iure vendicandi careat. ¶ Quinimmo dicere ſe dominum, necnon per exceptionem dominii repellere agentem in poſſeſſorio per regu. dolo facit &c. de qua ſupra loquuti ſumus in expreſſa renunciatione. Quod vltimum tñ cogita. ¶ Sed aduertendum quia rō ex qua Bar. mouetur, viget etiam vbi prius petitorio egerit, vt ſic poſſeſſorio tacite renunciauerit. Quade re vr̄ non poſſe dici nunc poſſeſſoriū retinēde inchoari per. l. noſtram. ¶ Vñ Bar. ipſe ibi quero pro &c. poſt gloſam (vt ſoluat) dicit in hac lectura p̄ſuponēdum eſſe ꝙ quando agens petitorium

inchoauerit,ſiue poſſeſſionis eſſet igno-
rans argumento.l.ſi duo. ff. vti poſſid.
¶ Vel ꝙ hic nõ per ſe ipſum ſed per ſer-
uum poſſidebat,ſiue colonum, tunc. n.
rei vendicatione agendo renunciare nõ
videtur, cum poſſeſſio quam per alium
retinemus ſolo animo non amittatur,ni
ſi alter eam fuerit ingreſſus.l.peregre.§.
qbus. eodem. ¶ Vel ſi dicere uis ꝙ hic
non erat ignorãs,& per ſe poſſidebat, in
telligendus ſit iſte textus in terminis q-
bus quis rõne duntaxat vnius poſſeſſio-
nis puta naturalis ,penes aduerſariũ exi-
ſtentis vendicabat . Deinde rõne ſolius
ciuilis vti poſſidetis interdicto vti cepit
ne in ciuili ipſa per naturalẽ alterius tur
baretur.tribus igitur modis diſtinguen-
do textũ hũc ab impugnatiõ defendit.

111 PRima concluſio ſumitur
ex hac lectura ꝙ licet ali-
as ſibi ipſi contrarius a, iu
dicio ſit repellendus.l.pri
ma.C. de furtis.c.ſolllici-
tudinem.de appellat.d.regula vbi repu-
gnantia.tñ hoc non procedere vbi non
eodem inſtanti ſed ex interuallo contra
rius fiat, puta ſi primo dico vnũ nõ pro
pterea repellendus ſum ꝙ eius contrari-
um deinde dixerim, immo audiendus tã
quam a,primo receſſiſſem vt hic ſecun-
dum hanc lecturam. ¶ Quod procedit
vbi conuentus actoris poſitionem factã
in p̊.iudicio negaſſet.d.l.ex eo. & poſſet
hic eẽ quartus intellectus, ne alias dicen
do hunc textum male loqui conclud a-
mus. ¶ Nihilominus Aduerto quia hu-
ic legi minus aptatur.tex. enim hic in a-
lio nõ ſe fundat q̃ in renũciatione itaq;
actu ante tẽpus negationis. ¶ Accedat
id quod Ripa hic dicens ꝙ neq; ex ver-
bis Bartoli intellectus hic ſumeretur cũ
Bar.dicat pp ſñiã latã in vno nõ ĩpediri
aliud inchoari nõ aũt vult nõ ĩpediri at-
tẽta negatiõ cõueti ſñia. n. ĩpugnauit
cõfeſſionẽ actoris.V ñ ſibi licuit ẽt iurate
cõtrauenire Bar.in. l. poſt legatõ. ff.de
his quibus vt indignis . Sic Ripa infert
cõtra Iaſonẽ vt videre eſt. ¶ Quicquid
ſit excedit terminos iſtius.§. vbi ſñiam
latam fuiſſe nullo modo p̄ſupponitur.
vt patet per verbũ.Cepit .& vidimus ſup̄
¶ Et nihilominus quãuis non quade-
ret intellectus in ſe tñ verus eſt per d.re-
gul.ex eo.facit quia geſta in iudicio ab
aduerſario impugnata gerenti non no-
cent .glo.in. c, cum veniſſent . de eo qui
immitt.in poſſ. cauſa rei ſeruã. vbi Ab-
bas.¶ Sed Bolog. & Claudius inſurgũt
ꝙ immo nec in ſe verus intellectus ſit,qa
& ſi conuentus approbaſſet actoris poſi
tionem nihilominus primi iudicii repu
diatio inducta non eſt. Cum ſaltim taci
te in primo iudicio nedum dicatur con
uentum poſſidere ſed indebite ac iniuſte
d.l.prima.C.de Alien.iudic. mut.cauſa
facta.& quotidie etiam ponitur in libel-
lis . Quo caſu etiam rei vendicatio com
petit.d.l.officium . & quia in interdicto
vti poſſidetis ſe iuſte poſſidere profitetur
& ob id ab aduerſario non debere turba
ri , nõ eſt iudicandus contrarius immo
conformis. Itaq; abſq; eo ꝙ dicatur eſſe
renunciatũ.ita Rñdent ad.l.ordinarii.
ex.l.incerti . ¶ Magna profecto impu-
gnatio & abſque dubio vera reſolutio
eſſe,vr̃,vbi in libello exp̄ſſiſſet indebite
& iniuſte ſicut ſupra. Sed ſi non exp̄ſſiſ-
ſet vix intellectus ſubſtineretur , niſi in
dubio negaremus vendicaſſe rõne iniu-
ſte poſſeſſionis. ¶ Pro reſolutiõe p̄ñtis
dubii conſidero quandam eſſe iniuſtam
poſſeſſionem rõne violentie ſeu furtiue
detentionis & inſiſtentie. ¶ Quandã nõ
rõne dicta ſed tantum rõne non iuridice
detentionis puta deficientis tituli ſuper
re apud alterum exiſtente. ¶ Primum
concernit iniuſtitiam naturalem ſeu iu-
riſgentium.arg l.nam natura.ff. de con
dit. indeb. ¶ Secundum iniuſtitiam iuris
poſitiui. Modo ſic vendicando quis pro
fitetur aduerſarii iniuſtam hoc eſt nõ iu
ridicã cũ vẽdicãs ſuũ dñium probet, cui
poſſeſſio collocãda.ẽ.l.bone fidei. C.de
pol.iuncto ꝙ agendo quis eatenus tan-
tum profiteri vr̃ quatenus pro ſe neceſ-
ſarium ſit non vltra. vt minus ſe ipſum

grauare dicatur argumento . l. cum de
indebito. C. de probat & l. nimis graue.
ff. de teſtibus . ¶ Sed pro effectu vendi-
cationis qualitas violentie neceſſaria
non erat, ſed ſat ſufficere ꝙ conuentus
poſſidere probetur. argumento. l. fin. ff.
de rei vendic. igitur &c. ¶ Modo ſic
aut vult interdicto retinende vti ratione
ciuilis tantum poſſeſſionis cuius occa-
ſione non vendicauerat, & tunc eſt opi-
nio clara. & procedit hic textus vt Soci.
hēt in vltima. lectura. ¶ Aut ratione na-
turalis cuius occaſione iā ceperat vendi-
care tunc minime poteſt, cū q iam pro-
feſſus eſt (vendicando) naturalem pe-
nes aduerſarium non violenter perma-
nere. nunc vt contrarius repelleretur
quia per violentiam aduerſarii dicit ſe
moleſtari. ¶ Modo ſic aut vult inter-
dicto vti quia ſimpliciter moleſtatur, ſeu
inquietetur, ſeu aliter iuxta. l. diffamari.
C. de ingen. & manum. tunc minime po
teſt. cum iam ſit profeſſus poſſeſſionem
conuenti que preſumitur ex inſiſtentia.
per. l primam. ſupra eodem. vnde con-
uentus ipſe non vt moleſtator ſed tan-
quam ſuo iure vtens haberi debet argu-
mento. l. Marito. ff. pro ſocio. l. ſeruus.
ff. de manum. teſtamento, cum vulgar.
¶ Immo tentari poſſet ꝙ etiā ſi in ven-
dicationis libello dixerit aduerſariū in-
debite & iniuſte &c. tamē ꝙ intelligatur
de iniuſtitia poſitiua de qua in. d. l. bone
fidei vt ſup̄. nō aūt. naturali ſeu iuriſgen-
tium vt eſt violentia iuxta. l. ex hoc iure
gentium ff. de inſtit. & iure. ¶ Item vio-
lēta poſſeſſio conuēti facit vt actor rein
tegrande iudicio vtatur. non retinende
c. reintegranda. iii. q. prima. ¶ In vno
tantum caſu opinarer ꝙ verba indebite
& iniuſte in libello operarentur. videli-
cet vbi vterq; ſimul pro indiuiſo rē ipſā
naturaliter poſſideret. nam poſtq̄ agēs
ceperit vendicare credo vt nihilominus
retinēde naturalis interdicto vtatur. qa
ſtant iſta ſimul vt vendicare ceperit ra-
tione naturalis iniuſte hoc eſt violente
penes aduerſarium exiſtentis, & retinen-
de interdicto vtatur rōe ſue iuſte. in quā
per aduerſarii violentā turbari dicatur.

111 Secunda concluſio Barto
li eſt ꝙ confeſſio conuen
ti facta in poſſeſſorio fidē
facit in petitorio. ¶ Vñ
Aretin. infert ꝙ licet pro
bationes facte in iudicio ſummario mi-
nus fidem faciant in ordinario ſeu plena
rio, confeſſio tñ ſic. ¶ ꝙ autem poſſeſ-
ſorium ſit ſummarium. ē tex. vbi glo. &
doctores in. l. prima. C. ſi per vim. vel a-
lio modo. Butrius & Abbas in. c. cū dile
ctus. de ordine cognit. ¶ Florēti. addūt
ꝙ confeſſio dicta operatur vt poſſeſſo-
rio agi poſſit non autem vt ex ea ſequa-
tur condemnatio, cum opus ſit vt de tur
batione cōſtet. l. ſi duo. §. itē videamus.
ff. vti poſſid. & p ſñtiā declaretur vt ibid.

113 Tertia ex eius dictis conclu
ſio capitur. ꝙ ſi conuētus
actorem poſſidere negaſ-
ſet in aſſerta ab actore poſ
ſeſſionē fundare ſe non poſ
ſet, excipiendo ꝙ per talem aſſertionem
actor ipſe petitorio renunciauerit. nam
obſtaret regula. d. l. ex eo. de regul. iur.
in 6. Ad quod ſpecul in titulo de depo-
ſito. cum allegatis hic mille per Claudi-
um & Florent. ¶ Concluſionem Alex.
& Soccinus. ampliant non ſolū ſi negaſ-
ſet ſed & ſi diſſimulaſſet. vel non reſpon
diſſet. argu. l. de etate. §. qui tacuit. ff. de
interrog. action. ita Bal. hic. & Paul. in.
l. ſicut. C. de repud. hered. ¶ Ripa tñ cō
tra, quia contumax hr̄ pro confeſſo. c. 2
de confeſſ. in. 6. cōfeſſus vero vti pōt po
ſitionibus confeſſatis vt per Bart ſupra
ergo &c. ¶ Sed miror cum non abſolu-
te verum ſit contumacem pro confeſſo
haberi, hr̄. n. in ea parte que in odium
ſue cōtumacie ſibi ſit odioſa vt ibid. ſcri
bētes. dixerā i regula ſpoliatus ante om-
nia. ad. num. parum ante. 20. ¶ Limita-
tur cōcluſio per Iaſonem, procedere tan
tum vbi incontinenti vellet ſe fundare
in eo quod negaſſet. ſecus ſi ex interual-
lo. quia tūc liceret. vt per Bar. in. l. poſt

legatū.ff.de his quibus vt indign. ℂ Aduerte hoc videri contra apoſtillam ad Bar.ibidem, dum vult ꝙ licet reuocare quando reuocatio fieret incontinenti, non ſi ex interuallo, ergo ſequitur ꝙ (cū ex interuallo non liceat) ſtandum ſit in poſitione, conſequenter vt Reus allegare non poſſit actorem non poſſe vendicare cum dixerit in interdicto ſe poſſidere, cui poſſeſſori vendicatio non datur. vt uolunt in. §. ſic itaq;. inſtit. de action. ℂ Quod tenerem niſi excuſabilis error eſſet. Argumento. l. ii. ff. quando actio de peculio ē annalis vbi notatur. ℂ Quod fieret vbi conuentus probaſſet rem petitam (& pro qua interdictum ſecundo loco intētatur) per alium eo tempore naturaliter poſſideri, per ſeruū puta vel filium in quibus ignorantia eſt tollerabilis vt hic Bar. ℂ Exemplemus Actor cepit vendicare poſtmodum retinende interdictum, dicēdo ſe poſſidere &c. quod conuentus ipſe negauit. ℂ Si Actor redire vellet ad petitorium, repelleretur. cū faſſus ſit ſe poſſidere, conſequenter petitorio prius propoſito renunciauit. ℂ Et ſi aduerſus hoc Actor ipſe vellet ſe tueri per. dict. regulam nemo ex eo. conuentus triplicare valeret, etiam ex interuallo (dummodo ad alia iudiciaria acta deuentum non fuiſſet) ꝙ fuerit errore ductus quadere actor ipſe ad interdictū redire cogetur neq; amplius petitorium proſequi. Quod ei forſitan nociturum erit ſi melius poterat petitorium probare q̄ turbationem in interdicto. ℂ Nec obſtat dicendo ꝙ quia probauit errorē ergo fatetur actoris poſſeſſionem, conſequenter ꝙ actor ipſe vinceret in interdicto. ℂ Nam error fuit quia pro firmo dicebat ꝙ actor non poſſidebat, de quo tū ignarus erat & iuſta cauſa ignorātie ſuberat puta quia videbat rem ab eo poſſideri quem ſue poteſtatis & non ſubiectū actori eſſe cōmuniter credebatur ſic argumentū tollo. ℂ Rurſus ſi non excuſabilis error eſſet, non ſemper dicēdum ē in poſitione negata fundare ſe non poſſe. ℂ Nam Soccin. hic diſtinguit ꝙ aut ob talem negationem aliam pateretur penā, aut non. ꝑ. caſu negationem reuocare poſſet. & ſic procedit. l. cum de indebito. C. de probat. patitur enim ibi aliā penā illā vcz quia imponitur ſibi probādi onus a quo erat exemptus. ℂ Aut aliam (quia lege non caueretur) penam non incurreret & tunc in poſitionē negata non ſe fundabit. ℂ Quod vltimum intellige niſi incontinenti ſe corrigere vellet, argumento. l. lecta. in. §. dicebam. ff. ſi certum petatur. tunc liceret & ſi error tolerabilis non eſſet. ℂ Incontinenti videlicet anteq̄ per aduerſarium negatio acceptaretur. Bal. in. l. gallus. §. ꝑ. ff. de liber. & poſtum. Argumento. l. ſicut. C. de action. Et obligat. ℂ Et anteq̄ negatio in ſcriptis redacta eſſet ſecundum Innoc. & Ioan, de Anania. iu. c. in literis de diuort. de quo dubito ſi acceptata nō ſit ℂ Preterea ꝙ in poſſeſſione negata fundare ſe nō poſſit limitatur. tertio ne procedat vbi Aduerſarius talē poſitionē feciſſet, quā pro parte negare poterā & negaſſem. tūc. n. occaſione illius partis nō īpediar qn ſuper tota poſitiōe fundare me poſſim. ſic Alex. in cōſil. 183. in. v. vol. & Florent. hic. ℂ Quarto limitatur in eo qui noluit rn̄dere poſitioni ratione alicuius partis ī ea cōtente, ꝑꝑ quā poterat licite non reſpondere. Alexan. in dicto conſil. Claudius hic & recenſiores. ℂ Quinto. limitatur procedere in ipſa poſitione negata, ſecus in dictis teſtium examinatorum ſi videlicet ſuper his fundare ſe vellet vtiq; poſſet. Angel. in cōſil. 152. īcipiē. ī qōne. vertente quē ducūt hic Florētini. hec pauca volui dixiſſe hic & ſi nō profitear cumulare ſeu componere q̄ potius reptoria extracta ab alis reptoriis q̄ tractatus. vocari merētur

114 QVarta Concluſio Bartoli ſumitur. ibi quero pro declaratione &c. ꝙ agēs petitorio videtur poſſeſſioni (quam habet) renunciare. dummodomo ſciat poſſidere per

ſe

ſe non per ſeruũ vł &c. hec eſt communis opinio. ¶ Sed Imola. Rom. & Iaſon cõtradicunt. primo per textum noſtrum vbi ꝑ. actor petitorium intẽtauit. Si.n. poſſeſſorio renunciaſſe viſus eſſet. non vtiq; diceret ꝙ non videtur poſſeſſioni renũciaſſe. neq; iuuat ꝙ in hoc textu ignorabat ſe poſſidere; quia diuinaretur. Sic Alexan. Aretinus. aliq; que. ¶ Sed Florentini contra & ꝙ immo ſi ſciret non videtur poſſeſſioni renunciaſſe. vt patet ex ratione huius textus illa quia nihil commune &c. ¶ Secundo. quia tunc quis per actum cõtrarium priori renunciaſſe videtur cum talis actus de iure ſortiretur effectum. l. ſi iur. ff. de legat. iii. §. poſteriore. inſtit. quibus modis teſtam. iſir. ¶ Tertio. per. tex. in. §. fin. inſtit. de perpet. & temporalibus action. l. quotiens. ff. de ſolut. c. ſi quis presbyterorũ de rebus eccleſ. nõ alien. ¶ Quarto. per. §. ei qui. inſtit. de actio. per. l. primam. in §. interdictum hoc. ff. vti poſſid. per. c. examinata. de iudic. ¶ Omiſſis reſpõſionibus que nunc patebunt ad primum. ¶ Rñdeamus ad ſecundum vnde rñdet Alex. ꝙ procedit in aliis actibus non autem in poſſeſſioñ. Argumento. l. prime §. ſi vir. ſupra eodem. & l. quod Meo. in §. ſi furioſi. i. eodem. Cui quãuis dici poſſit in his iuribus procedere fauore vltimarum voluntatum argument. l. prime. C. de ſacr. ſanct. eccleſ. & ſimiliter ad l. nihil. §. ſi cum iure. de legat. tertio. ¶ Tamen aliter replicant Florentini ꝙ immo hic nedum nõ voluit amittere, ſed imo voluit acquirere, ſeu cõſeq ſecũdario ſaltim per officium iudicis. vnde ſuccedit ꝙ actus agentium non vltra eorum intẽtationẽ &c. l. nõ ois. ff. ſi cer. petatur.

115 Breui verbo dico ꝙ aut cõſideramus caput renũciationis. ¶ Aut caput ꝑiudicii. ¶ In primo dic ꝙ aut ſciebat ſe poſſidere vt quia id per aduerſarium probaretur, & tunc cum taliter ſciens incipiat vendicare itaq; aduerſarii poſſeſſionem profitetur, nedum videtur eludere partem & iudicem. ſed etiam eſſe mendax non igitur mirum ſit ſi poſſeſſioñ ꝑriuetur argum. l. fin. ff. de rei vendic. per quem tex. (vt puto) optime probatur. Arguendo per rubricam ꝙ quiſq; iuris &c. vt ſic ipſa lex in penam ſaltim interꝑtetur talem renũciationem magis ꝗ̃ detegere mendacis audaciam. ita ceſſat quod hic Aretinus ¶ Non obſtat hic textus quia dico minime ꝑſumendũ vt loquatur in terminis non veriſimilibus, qui ſunt vbi ſciens ſe poſſidere coram iudice cõtrarium profiteatur ac mendacium proferre de quo ſupra. argumento. l. obligationũ gñali. de verb. oblig. cũ ſimil. lex. n. turpia pro ĩpoſſibilibus habet. not. in. §. antepen. inſt. de hered. inſtit. ¶ Vñ cõcludamus ꝙ ſicut exempla, quãuis non reſtringãt regulam. l. damni infecti. la. ſecunda. ff. de damno infect. tamẽ declarant in quibus terminis regula loquatur. vt Corneus in conſil. 88. in litera. a. ita ꝙ hic rõ ꝙ nihil commune habet proprietas &c. que eſt gñalis intelligatur in terminis in quibus ſequentia iuriſconſulti verba ſe hñt, itaq; non ꝑſuppoſito caſu quo quis eludatur. ¶ Conſequẽter habes reſponſionem ad argumentum Alexandri & Aretini de quo ſupra dicentium ꝙ eſt diuinare &c. ¶ Itẽ habes rñſionem ad Florentinos ponderantes rationem gñalem iſtius textus. ¶ Aut neſciebat Actor ſe poſſidere dum petitorium cepit quod preſumendum eſt vt dixi numero. 113. & tunc procedit iſte tex. vt ꝑ Bart. & oẽs ſecundum per lecturam hãc declaratur. ad diuinationem dedi nũc reſponſionẽ.

116 Circa ſecundum ideſt conſiderando caput ꝑiudicii. & tunc dico ꝙ quãuis conuẽtus non probaret ſcientiam actoris, nihilominus Actor qui petitorium ceperat cũ profeſſus ſit. conuentum poſſidere, nunc non poterit interdicto retinende vti dicens ſe poſſidere. quia ſibi ipſi contrarius in iudicio repellẽdus ẽ. d. reg. vbi repug. & d. l. 1.

C. de furtis. ¶ Nec excuſari poterit allegans ignorantiam ſuam cum ſcire id debuiſſet vulg. l. qui accuſare. C. de edẽdo inſtructus. n. venire debet vt in vulgaribus iuribus turpe. n. eſt agenti dicere nõ putaram. ¶ Niſi iuſtã cauſam ignorantie &c. vt dixi. ¶ Differentia iſtorum caſuum illa mihi occurrit quia in ꝑ. conuentus rei vendicatione ſi non negauerit poſitionem actoris ſed tantum ſimpliciter dixerit (vt moris eſt) nego narrata prout narrantur &c. que poſſunt referri ad negandum dominium tantũ. Tunc probato eo videlicet ꝙ actor dum cepit vendicate ſciebat ſe poſſidere. Nedũ poſſit ſe tueri contra eundem interdicto retinende agentem ne admittatur vt ſupra tanq̃ renunciauerit &c. ſed immo ꝙ poſſit conuentus ipſe agere contra actorem ſeu ipſum conuenire per interdictum retinende ciuilis poſſeſſionis ſibi queſite per talem renunciationẽ actoris cui conuentus ipſe iudicialiter non contradixit. argumento. l. Pomponius. ff. de procurat. cum vulg. vbi in iudicio quaſi cõtrahitur & conſequenter conſequi naturalẽ vt dixi & dicemus in vlt. lectura. ¶ Vn in actu Praxis obſeruarem ꝙ vbi cõuentus ſcirem actorem ipſum poſſidere atq; probarem ꝙ illud ſciat, tũc vt iudex pronunciet actorem ipſum tali poſſeſſioni renunciaſſe & cõuẽto ciuilem poſſ. acquiſitam eſſe. & conſequẽter agerem vti poſſidetis pro conſequenda naturali argumento. d. l. fin. de rei vendic. ibi per iudicem &c. facit regula. damnum quod q̄s ſui culpa &c. in lib. 6. ¶ Et ſic limitarẽ glo. in. d. ꝗ. ſi uir. in verbo amiſerit. ibi. cum & ſi nõ queratur. &c. nã puto ꝙ iudex poſſit declarare ciuilẽ ſicut etiam ſolã ciuilem transferre põt ſine naturali vt dicit Bal. in. l. ii. in prima qõſi. C. vbi in rem action. & Aretin. in ꝗ. qui ad nundinas. ſupra eodẽ. col. 2. in fine. & vide ſupra num. 85. ¶ Sed in 2. caſu crederem conuento nullam poſſeſſionem fuiſſe queſitam itaq; ceſſare argumentum: factum de. l. fin. ff. de rei vendic.

ſed tantum exceptionem contrarietatis de qua in. l. prima. C. de furtis. REdeundo ad argumenta. non obſtat tertium. Quia bñ rñdet Aretinus ꝙ illa iura loquuntur vbi non a, principio poſſidebat actor vt hic. ¶ Adde quod ſupra diximus in his iuribus non poſſe actori mẽdacium neq; malitiam tribui, ſed loquuntur vbi pendente iudicio ipſi actori ſatis fiat, tũc bñ fateor non cenſeri renunciatum eſſe. cum minus conueniat ad caſum. & ſi loquiſas eſt puto in hoc Bartolum fuiſſe aliquãtulum cauillosum. ¶ Immo neq; tunc poſſet conſiderari preiudicium de quo. ſupra. in. 2. capite. ¶ Ad ꝗ. ei qui. inſtit. de action. cũ ſimil. fateri debemus, ꝙ ei qui poſſidet non eſt actio prodita per quam neget rem actoris eſſe & e, cõuerſo ꝙ qui agit non poſſidet. Sed aduertendũ eẽ. illud procedere de iure. ¶ Sed quoniam actor nõ preſumitur ius ignorare vulg. l. ii. ff. de iuris & facti ignor. iõ tanquã veniens cõtra ius, ſi ſciens ſe poſſidere agat, & ratione eluſionis & mẽdacii (de q̄bus supra) poſſeſſiõe veniat priuandus. argumento. d. l. fin. ff. de rei vendic. ¶ Si vero neſciens, ſibi preiudicium tulerit. cum tanq̃ venẽs inſtructus ſcire id debuiſſet, vnde ſibi ſua culpa nocebit ſi tanquam ſibi ipſi contrarius a, iudicio repellatur. ¶ Alio mõ reſpondeo ad numero. 85. in retinende materia in verſiculo. prima cauſa &c. quem vide. ¶ Ad. c. examinata. de iudic. vide quomodo. ſup̄ num. 85. dedi reſpõſionem.

115 QVartam lecturã videamus habentem ſe ꝙ inchoauerim vti poſſidetis interdictum ratione poſſeſſionis quam poſtquã iudiciũ cepi in petitorio acquiſiuerim. ¶ Hãc Bolog. & Claudius hoc modo ſumant. ſi petitorio agens eo pendente poſſeſſionem nouiter acquiſiuerit vt in ea ſe tueatur vti poſſidetis interdicto vti poteſt. ¶ Ceſſat hoc modo contrarium de. l.

ordinarii &.l.incerti quibus in locis ea-
rum actionum concurſus prohibetur.
¶ Ceſſat etiam contrarium pcedentis le
cture cum in initio petitorii non poſſide
bam. itaq; verum dixi, nūc etiam cū poſ
ſeſſorio ago verum affirmo ſic Alexan-
der. ¶ Secundum hoc iſta lectura poni-
tur ratione euitande cōtrarietatis agen-
tis quod fieri nō debuit quia (vt dicunt
Claudius & Bologn.) ſtāt iſta ſimul vt
quis poſſideat & petitorio agat, puta ra
tione detentationis tantum apud aduer
ſarium exiſtentis.d.l officium.ff.rei ven
dic. Item quia dicitur ī libello ꝙ Aduer
ſarius iniuſte poſſidet. ¶ Reſpōde tamē
vt ſupra poſui in quarta qōne. prime le-
cture in verſic.de dubitat.&c. ¶ Contra
lecturam hanc Bar.opponit de.l.quoti-
ens.ff.de ſolut.de·§·ei q.īſtit.de action.
ſeu·§·p.īſtit.de perpet.& temporal.act.
quibus in locis patet ꝙ re perueniēte ad
petitorem.iudicium expirat, itaq; nō cō
currit poſſeſſorium cum petitorio vt p
ſuponitur in lectura. ¶ Vt hoc contra-
riū euitetur Bar, dicit, ꝙ ī petitorio pro
ceditur eo ſolo reſpectu, vt ſuper fructi
bus fetibus, expēſis i lite factis, atq; ſup
ſtipulatione de euictionē ſibi cōſulatur.
nam ſi ſuper principali ipſa re petita nō
pronunciaretur, neq; recurſum contra
eum qui ſibi alienam rem vendidiſſet cō
ſequi poſſet. Argumento.l.ſi dictum.in
·§·ſi compromiſero. ff. de euict. ¶ Ad
quod ſimile habetur in.l.vtiq;.l.l. in bo
nefidei .ff.de rei vendic.in.l.ſi ſeruum.ff.
iudic.ſolui. ¶ Cōmuniter doctores con
tra Bartolum inſurgunt ꝙ immo neq;
reſpectu rei principalis iudiciū expiret,
cum ſibi non denegetur petere ſe domi
num declarari iuxta.l.ex diuerſo. ff. de
rei vēdic. quinī no nō attēto ꝙ poſſide
at declarari (vt ſupra) peti pōt. ē textus
in.l.ſi a,te in·§·p iuxta tertiam lecturam
in glo. ff.de except.rei iudic. nam ibi cō
uentus fuit abſolutus itaq; ceſſat contra-
rium. de dicto·§·ſin.& tñ actor declara-
tur dominus. ¶ Cōtra communem hāc
opinionem arguitur ꝙ ſñtia contra nō
poſſidentem nunquam exequutioni de-
mandari pōt, & ſi dicatur ꝙ immo tunc
demandetur cum poſſeſſio ad conuentū
ſuperueniſſet vt dicunt Paul.de caſtr. &
Soccin.in.d.l.ſi a,te. per. l.is qui ſe ob-
tulit.ff de rei vendic. ¶ Reſpondetur ꝙ
immo ea lex contrafacit. In verbis ibi ite
rum petenti. atq; ibi tollit viam exequu-
tiuam de qua ibidem querebatur. Argu-
mento.l.& ſi ſine.in·§·ſed quod papinia
nus.ff.de minor. ¶ Quibus replicatur
ꝙ immo poſtq̄ res ad conuentum per-
ueniſſet via ipſa exequutiua conceditur.
vt eſt communis opin. & textus apertus
in.l.ſi inter te & me. ff. de except. rei iu-
dic. ¶ ꝙ aūt hec ſit opinio communis
Claudius multa cōgerit. quia tñ nō pro
fiteor implere chartas in recitationibus
niſi & quatenus vt quid afferam, neceſ-
ſe habeam. & id quo Breuius valeam, trā
ſibo cum ipſo. ¶ Et non pretermittam
ꝙ Florentini Bartolum ſaluant vt dum
dixit de euictione, voluerit ſñtiam etiam
ſuper principali eſſe ſerēdam. cum alias
dicendo nunquā de euictione ageretur
ad ꝙ d·§·ſi compromiſero.&.d.l.habe-
re. ¶ Iterum contra communem quia
ei qui poſſidet vendicatio nō datur. d.c.
examinata. ¶ Vulgaris. Reſponſio illa
ē procedere ſi poſſideat a, principio ſed
ſi ex poſt facto ceperit poſſidere infirma
ri non debet id quod a, principio valuit
argumento.l patre furioſo.ff.de his qui
ſunt cui vel alieni iuris. ¶ Que lectura
quāuis in ſe vera ſit vt communiter con
cludunt nihilominus huic textui dicunt
non conuenire tāquā diuinatiuā. ¶ Im-
mo Addas lecturam textui directo con-
trariam. quia cum tex. dicat non vī poſ-
ſeſſioni renunciaſſe qui rem vendicauit.
hoc eſt vēdicare cepit vt diximus ſupra
in fine prime lecture. Secundum melio-
rem opinionem, patet ꝙ dum cepit &c.
poſſidebat. Alias verſic. ibi non vī re-
nūciaſſe &c. eēt abſq; dubitatione, quod
vano diceretur. cōtra.l. quod labeo. ff.de
carbon.edict. ¶ Queritur in terminis i-
ſtius lecture (qua vera in ſe eſt) quomo
do per

do per iudicem pronunciandum ſit. Cōmuniter volunt conuentum duntaxat ab obſeruatione iudicii abſoluendum. ℂ Bar.tñ ꝙ immo etiam a, re ipſa petita. ℂ Mihi videtur ex mente doctorum eſſe ꝙ aut de actoris dominio non conſtabat antequā petita res ad ipſum actorem perueniſſet. ℂ Aut ſic. Primo caſu locus ſit cōi opinioni. ℂ Secundo vero caſu opinioni Bartoli. pro qbus Cardi. Abbas & Felinus. in. d. cap. examinata.

116 QVinta lectura & vltima ſeqtur in glo. ibi vel dic tertio, nam ſecūdum doctores voluit dicere qnin to. quāuis Rapha. Cum. velit in effectu tres tantum eſſe lecturas. non inſiſtam. ℂ Secundnm hanc egi rei uendicationē contra naturaliter tantummodo poſſidentem, & eo pendente iudicio, Agam contra eūdem interdicto vti poſſidetis pro ciuili poſſeſſionē apud me retinenda, in qua turbor ab aduerſario eo ipſo quo retinet naturalem ra, me violēter puta. clā, Siue ꝑcario vel ad hoc eſt textus in. l. ſi duo. in. §. ii. ff. vti poſſid. qua de re cum diuerſis reſpectibus agatur, in vtroqꝫ iudicio procedi pōt ſecundum gloſam. ℂ Declarandus igitur eſt tex. hic ibi non vr̄ poſſeſſioni renunciaſſe. hoc eſt ciuili. quominus cum interdicto in ea actor fundare ſe poſſit. nā nihil commune habet &c. ℂ Opponi poſſet ꝑ ita intelligendo lex hec eēt ſuper indubitabili contra. l. quod labeo. ff. de carbon. edicto. ſi. n. egit vēdicationē reſpectu naturalis tantum (vt ꝑſupponitur) puta id exprimendo, nulli dubium eſſet ſed cuiqꝫ clarum ꝙ ciuili (que diuerſa eſt vt diximus in rubrica) renūciatum non cenſeretur. Argumento. l. cū ꝑror. ff. de iudic. ℂ Vt hoc euitemus, concludi poſſe puto ꝙ in petitorio ſimpliciter & abſque taxatiua agere cepit. ſed poſtmodum capiendo interdictum pro ciuili tuenda, declarare dicatur vendicationem reſpectu naturalis tantum inchoaſſe ſic lectura clara erit.

NOn tñ dicam vt Bologn. hic volens pro ſexto intellectu ſiue lectura, eadē rōne ꝙ capiens interdictum pro ciuili & naturali tuenda declaraſſe dicatur vendicatione ſe vsū eſſe rōne ſolius detentationis de qua in. l. officiū. ff. de rei vēdic. ℂ Profecto in hoc variarem ea ſola rōne quia in dubio detinens ſeu inſiſtens iudicandus eſt poſſeſſor argumento. l. prime. ſupra. eodem. ℂ Non obſtat dum pro tali ſua opinione dicebatur ꝙ in hoc textu non conſideretur vna poſſeſſio ab alia diſtincta ſed integralis ipſa prout eſt ciuilis iuncta cum naturali, & diſtinctio hic non fiat niſi de proprietate ad poſſeſſionē. ℂ Quia rñderem ꝙ ſi quando verbum poſſeſſio profertur, capi deberet pro integrali vt ſupra. ſequeretur vt rei vēdicatio nunquam competeret niſi contra eum qui ciuiliter & naturaliter ēt poſſideret. eadem rōne quia profertur verbū. poſſeſſio. in. §. eque. inſtit. de action. ſimpliciter dicendo. vendicationem nō dari niſi contra poſſeſſorem & ei qui poſſidet non competere. Quod q̄ ſit falſum patet in. l. offi[illegible]um. ff. de rei vēdic. ℂ Ad tex. hic rñde, ꝙ dubiū vertebatur de poſſeſſione ad proprietatem, nō aūt de poſſeſione ad poſſeſſionem. ideo nō fuit exꝑſſa diſtinctio poſſeſſionum. ℂ Vlterius diſtinctio hic poſita eſt per modum rōnis & principaliter pro ratione, que magis conuenit in terminis iſtius lecture q̄ ubi verbum poſſeſſio integraliter caperetur. nam qñ integraliter &c. textus hic decideret abſqꝫ dubitationē, cum id notiſſimum ſit. illationem nō fieri ex diuerſis vulgar. l. papinianus Exul. ff. de minor. ℂ Non obſtat dum ſecundo dicitur ꝙ ciuilis poſſeſſio conſiſtit in animo ut communiter doctores volunt & animus turbari non pōt. conſequēter competere interdictum quod tantum pro turbationē conceditur. ff. uti poſſid. Cui Adde. l. ii. C. de hered. inſtit. Quia q̄ falſiſſimū ſit dicere animū nō turbar i

uemo

nemo eſt qui ignoret. ¶ Eſt enim ve-
rum quandoq; animum non poſſe con-
uinci vt in.d.l.ii. ¶ Necnon verum eſt
animum quandoq; non turbari, non ta
men ſequitur nó poſſe turbari. ¶ Quod
ſit non quia timeat ſe poſſe repelli, cum
naturaliter non inſiſtat, cui inſiſtentie
repulſio conuenit. Sed quia non quie-
ſcit animus niſi corpus conſequatur id
ꝙ rationabiliter conſequi debet. Eſt
enim hoc de iuregentium a,naturali ra-
tione hominũ cauſatum ·§· quod vero
inſtit. de iure naturali gentium & ciuili.
¶ Ad id quod Bal. dixit in.l.prima. C.
communia vtriuſq; iudic. & Alexand. in
conſil. 28. in 2. volum. ꝙ verbum poſſeſ
ſio in ſingulari. pro ciuili & naturali ſi-
mul iuncta intelligatur. facit. l. prima.
in·§·huius auté. ff. vti poſſidetis. reſpon
deo verum eé niſi tali modo intelligẽdo
lex fieret ſine dubitatione & contra.
tex. in. §. 5. in prohem. inſtitutionum.

ET ex hoc infero ꝙ vbi ex-
preſſiſſet rei vendicatione
vti vt declaretur dominus,
& eius ratione Aduerſari-
us deſiſteret a. nuda deten-
tatióe (tũc, qa ceſſat ró indubitabilis de
ciſióis) verbũ poſſeſſio ꝓ naturali & ciui
li iũcta capiendũ ſit & pro his ſimul tuen
dis interdictum inchoatum eſſe dicatur.

HOc in ſe puto verum.
& forſitan dari poſſe pro
ſeptimo ĩtellectu, vt ſic ea
dem rationem qua diui-
nant dando quintum intel
lectum communem, ea videlicet vt con-
trarietas euitetur deb: re diſtingui vt in-
choando interdictum retinende intelli-
gatur pro ciuili tantum. & conſequen-
ter vendicationem inchoatum pro natu
rali fuiſſe, ſimili modo nos diuinare poſ
ſimus vt proprietatis iudicium reſpectu
ſolius detentationis (quãuis principali-
ter vt declaretur dominus) fuerit inchoa
tum. vt quia fuiſſet expreſſum. (vt euite-
mus rationem quam nuper dixi ꝙ in du
bio detentor preſumitur poſſidere.)

¶ Que noſtra diuinatio ea ratione fie-
ret ne verbum poſſeſſio hic poſitum di-
ſtinguatur, ſed potius cenſendũ ſit ſignifi
care ciuilem & naturalem vt in genere
diffinitur. vt per Bal. & Alex. vbi ſupra.

OCtauam inſuper adderem
lecturam & intellectũ. nam
117 non attento ꝙ in iudicio
rei vendicationis ſeu pro-
prietatis ſecundario veni-
at per iudiciis officium poſſeſſio. d. l. of-
ficium. l. qui reſtituere. ff. de rei vendic.
cum ſimil. iureconſultus dixit hic nihil
commune &c. ¶ Hoc eſt dicere nó pro
pterea quia iudicis officio poſſeſſio ve-
nit &c. credere debes vt proprietas quid
habeat commune cum poſſeſſione ita vt
ſi quam (dum vẽdicabat) poſſeſſionem
habebat ei renunciaſſe viſus ſit. nam nó
vr̃ renũciaſſe &c. & ideo quãuis proprie
tatis iudicium ceperit retinende interdi
ctum inchoare poteſt. ¶ Quod intelli-
go ratione cuiuslibet poſſeſſionis. non
attento an ratione eiuſdem poſſeſſionis,
petitorium cepiſſet. ¶ Nam in peti-
torio non fuit cogitatum de poſſeſ-
ſione ſed de dominio tantum vel ſal-
tim principaliter vnde id tantum at-
tendendum eſt vulgar. l. ſi quis nec
cauſam. ff. ſi cert. petatur. ¶ Non
enim video intellectum cui conueni-
at hec ratio iuris conſulti niſi iſtum.
¶ Obſtat quia ſecundum quam rónem
ſemper hec duo iudicia cumularentur,
quod eſt falſum. vt in ſuperioribus lectu
ris & dicemus infra de actionum cumula
tione. ¶ Sed reſpóde in illis caſibus alia
particulari ratione cumulationem impe
diri. ¶ Si. n. p̊ poſſeſſorium retinende
capiam cum per id profitear exp̃ſſe me
poſſidere, non potero eiuſdemmet poſ
ſeſſionis ratione vẽdicare, cum vendica
tio poſſeſſori non detur. d. §. ei qui. in-
ſtit. de action. cum ſimil. ¶ Sed ſi p̊ cepe
rim petitorium potero poſt poſſeſſoriũ
retinende capere ratione eiuſdẽmet &c.
vt hic. per rationem iſtius textus. non
tñ potero petitoriũ añceptum proſeq.

neq; hoc dr̄ in hoc textu. ℭ Immo dico
nō poſſe proſequi, moueor quia res per
uenit ad caſum a,quo incipere non pōt
argumento·§·ſi ſeruus.inſtit.de noxali-
bus.action.patet quia cum ſecundo lo-
co profitear exp̄ſſe me poſſidere ſucce-
dit regula.d·§·ei qui.cum ſimil . & quia
cōtrarius audiri nō debet d.l. prima.C.
de furtis.cū ſimil.igitur remoto petito-
rio,ſuper interdicto tantum procedi de-
bebit,neq; i hoc textu dr̄ ꝙ ſuper vtroq;
procedendum ſit. ℭ Vn̄ dico ꝙ per rō-
nem iſtius textus cumulatio nunquam
impeditur ſed per alias iuris regulas ſi-
cut ſupra.Que vbi ceſſant prout ī termi
nis quinte lecture.Ibi ambo iudicia con
currunt. Sum de lecturis expeditus.

118 MODO quia glo
ſa noſtra vltimo
loco ſecundum,
quintam & com-
munem lecturam
cōcludit ꝙ vtrūq;
iudicium poſſeſ-
ſorium vc; & pe-
titorium ſimul agitantur diuerſo reſpe-
ctu, itaq; ambe actiones cumulantur (&
ſi nos aliter in proxima lectura loquuti
ſimus) ideo hic magis q̄ in. l. edita . C.
de edendo(vbi nullum verbum ſit de cu
mulatione)tractari cōuenit. ℭ Si enim
reſpicimus textum hunc clara in in eo ē
cumulatio. Vnde occaſione vnius caſus
poſſumus ponere totum tractatum vt di
cit textus in.l.naturalis. ff. de preſcript.
verbis. ℭ Sed & ſi conſideramus materi
as tractatuum per nos hic nuper exami-
natorum,inueniemus magnam partem
cumulandarum actionum fuiſſe digeſtā
vt etiam infra patebit. ℭ Igitur hic totā
amplecti debemus vt odioſā connexoꝝ
diuiſionem euitemus . vnum enim con-
nexorum ad ſe alterum trahit.c.transla
to.de conſtitution. ℭ Item in habenti-
bus ſimbolū facilior eſt aditus iuxta.l.ſi
in rem.in·§·Item ſi quecunq;.ff.de inter
rog.action. ℭ Ad hoc etiam Addamus
vulgarem illum textum in.l. ii. ibi pro-
ut res patitur applicātes . ff. de ſtatu ho
min.vbiq; allegatum ꝙ materie ſunt cō
tinuande regulariter nō relaxāde. ℭ Ne
que dicendum eſt ꝙ (quia libellus quan
doque emendatur addendo,) ideo ad-
ditum cumulari dicatur,conſequēter vt
in.l.edita,loquente de emendatione cō-
uenienter fuerit hec ptractata.nā dic ꝙ
tunc non additur actio ſed qualitas nos
hic de actionum cumulatione dicimus.
ℭ Et vt Rectius loquamur nō dicamus
ꝙ ibi male,ſed ꝙ aptius & melius hic cu
mulandarum actionum materia pertra-
ctetur.cuius etiam opinionis fuit Ang.
de Peruſio,quāuis ſcribentes habito for
taſſe reſpectu illo de quo Bar. ibi. nu.4.
in verſic.ſecundo quero &c.ibidē exami
nauerint. ℭ Et ꝙ hoc in loco ſit magis
diſceptanda ſuadetur ex dictis Baldi in.
l.incerti.C.de interdic. num, 17 . dum
vult ꝙ poſſeſſorium cum petitorio qua
tuor modis ī examine.iudiciali cōcurrat
ideſt per modum mixti iudicii de quo di
ximus in fall.4.ad.d. regulam . ſpoliat.
&c. ℭ Per modū exceptionis de quo in
fallen.prima.cum iam dictis ad dictam
regulam . ℭ Per modum reconuentio-
nis de hoc.loquutus ſum in tractatu pro
rogationis fori,de eo non igitur hic ali-
ud ponam . ℭ Et per modum cumula-
tionis. ℭ Vnde nos viſis tribus primis
modis oportet videre quartum ſi cōcur
ſum petitorii cum poſſeſſorio ſeu cauſe
poſſeſſionis & proprietatis examen im-
perfectum relaxare nolumus .

119 ET cum a , diffinitione id
ſuper quo agitur plerūq;
inchoetur ſeu deſcriptio
ne,videamus quid ſit cu-
mulatio actionū. ℭ Dū
tamen prius ſcias ſub actionis verbo hic
poni accuſationem iuxta rubricam . C.
quando ciuilis actio.criminali &c.ē tex.
in.l.plura.ff.de action & oblig. ℭ Itaq;
large accipi,quinimmo largiſſime,vt et
verbum actio comprehendit officium
iudicis iuxta.l.actionis verbo. ff.de ver-
bor.ſignif per quod etiam officiū cōtra
delin-

delinquētes inquiritur vt habetur in . c. qualiter & quando. de accuſat. in. l. pri-ma de officio preſidis. ℭ Cumulatio a-ctionis eſt vnius actionis cum alia coa-dunatio vt dicit Bar. i. l. edita. ℭ Sed pur puratus contra, quia coadunantur que tranſeant in vnum. l. ſi plures. ꝰ. fin. ff, de pact. tñ cumulate per ſe ſtant. vt per Bal. in paduana. col. 15. ℭ Secundo. quia in l. ſi idem cum eodem (per quam diffini-uerunt) dicuntur coaceruari & ſunt pe-cuniarū ſumme non actionū. ℭ Itē quia dictio. cū. in diffinitiōe male, ponitur nā eius natura eſt acceſſorium copulare. l. prima. & 2. ff. de pecul. legat. ſed actio-num cumulatarum nulla eſt acceſſoria eque enim ſunt principales ergo &c. ℭ Bald. in Paduana diffiniuit aliter ꝙ ſit plurium remediorum per ſe ſtantiū in iudicio ſimultanea vel ſucceſſiua pro-poſitio facta quem ſequitur Ang. Aret. in. ꝰ. ſi minus. inſtit. de action. & Maria-nus in. c. finali. de libell. oblat. ℭ Aliter iſdem Bald. in Peruſina num. 62. ꝙ ſit pluriū actionū ī iudicio ꝓpoſitio quem ſequtur Corneus. ℭ Adderem verbū ſuc-ceſſiua. nam propoſitio ſimultanee fa-cta non videtur importare propriā cu-mulationē cū ex tali ſimultanea nō ſecer neretur actio cumulata ab illa cui cumu letur. Et difficili' altera ꝓpōitur ex poſt facto vt dicit Bal. ī l. ordinarii. C. de rei vēdic. col. 4. purpur. ī. d. l. nu. 55. ℭ Ob ſtare huic vr̄ a deſcriptioni. dū purpur. īduxit. d. l ſiplures. rn̄de p verba ibi. iſto caſu. ergo ſecus in reliquis arg. l. cū p̄tor ff. de iudic. neq; vim eē ī illo caſu cū ſint eiuſdē ſpēi vñ facilior ē aditus. d. l. ſi ī rē. ℭ Itē ea q̄ ī ſuo gn̄e recipiūr functionē fa cilius incorporatur. ꝰ. cū ex aliena. iſtit. de rerū diuiſ. ℭ vl' dici poſſet ꝙ ī pecunia ſit ſpeciale vt in. ꝰ. ſed nec. in verbo mi-xta. vbi glo. in eodem dicto titulo.

120 SEcundo quotuplex ſit cu mulatio dicitur per Bal. ī. l edita. nu. 78. qꝛ triplex idest permiſſa. ℭ Nō per-miſſa. ℭ Et mixta. Sed nō intelligo nō permiſſam nam nō entium: nulle ſunt partes nedum nulla ſubſtan-tia. ℭ Mihi magis placet vt dicamus ſic, Cumulatio eſt duplex. Vna voluntaria & altera neceſſaria vt ſic magiſtraliter magisq̄ ſubſtantifice procedamus, vt in iure noſtro obſeruari debet. attento ꝙ in eo ſubſtantifice procedendo pericu-loſum eſt. argumento. l. omnis diffinitio ff. de regul. iuris. De neceſſaria Bal. ibidē num. 78. & dicemus ad numero. 120. in verſic. decimo ex eadem &c. ℭ Duo igi-tur cumulationis gn̄a faciamus. ℭ De voluntaria dic ꝙ quādoq; permittitur. ℭ Quandoq; denegatur. ℭ Permitti di-citur regulariter vt dicam in examine il-lo cur ſit inuenta. ℭ Non permitti dici-tur ſiue denegatur vbi rōnabile impedi-mentū ſubſit. ℭ Impedimēta vero pluri ma doctores ex iure capiunt. ℭ Quedā ex parte cumulantis. ℭ Aliqua ex parte actionis priori loco mote. ℭ Ex parte cumulantis vel quia primā eligendo ſibi met ipſi (donec ipſa prima finiatur) in alia proponenda p̄iudicauerit, iuxta. l. ꝙ ī heredē. ꝰ. eligere. ff. de tribut. ℭ Vel quia per ſecundam ſibimet ipſi contra-rius in eo quod primo loco dixerit iudi cialiter efficeretur, iuxta. l. finali. C. de codicill. vel ſaltim in parte. prout in. l. prima. C. de furtis. ℭ Aut quia per regu larem euentum litis ſeu ſn̄iam ſuper a-ctione p̊. mota apparere poſſet fruſtato rie poſtea cumulatum, atq; aduerſariū litibus indebite fuiſſe vexatum. iuxta. l. primam in fine. ff. ſi famil. furtum. ℭ Ex parte vero actionis prime, quia ſui natu-ra ſit vt aliam ſecum non patiatur. ad ꝙ l. fundi. & l. fundum. ff. de except. ℭ Vel alterā proponendo rei per primā actio-nem petite p̄iudicaretur. de quo in. l. pri ma. ff. famil. herciſcum. l. ſi quis liberta-tem. ff. de petit. heredit. ſed hec eadem ē: ℭ Aut quia primam actionem propo-nendo, aperiatur aliam proponi natura liter non poſſe. ſtantibus regulis, vt ha-betur in. l. ordinarii. C. de rei vēdic. & l. incerti. ff. de interdict. cū ſimil. ſun. n:

hec oēs ſex rōnabiles cauſe ſeu regule im
peditiue vt p Bar. in.d.l.edita vbi Bald.
nu.78.& Bar.atq; ſequūtur cōiter docto
res hic.de qbus īfra plene cognoſcetur.
TErtio queritur cur cumu
121 latio inuēta ſit,ſeu cur iu-
ra plures actiones cumu-
lari permittant,ex dictis
Bartoli ſumitur hec ra-
tio ꝙ quia regulariter dubium fiebat an
libellum mutari liceret,ideo vt qui vltra
propoſitum actionem aliam propone-
re cupiebat id obtinere non impedire-
tur,iura cumulationem adinuenerunt.
¶ Sed purpur.contra hoc,ex rōne quia
dubium (ſi quod fieri poterat) orieba-
tur per auc,qui ſemel.C.quom, & qñ iu
dex.& nihilominus cumulare prius po-
terat, & tēpore digeſtorum,per.l. ſi idē
cum eodē.ff.de iuris.d. om.iudic.¶ Ra
tionem Bartoli tollit a,ſufficienti parti-
um enumeratione,dicens aut ſumus vbi
plures actiones competunt ex eadē cau-
ſa.aut vbi ex diuerſa.p̊.caſu neq; nūc cu
mulare licet.per.l.duobus.§.exceptio.
ff.de iure iuran.ſecundo caſu omni tem
pore licuit. ¶ Vnde dat rationem vt ſit
inuēta cumulatio gratia litium minuen
darum.per.l.nō eſt nouum. iuncta glo.
penul.ff.de action. empt. per glo. in.c.
ii.de capell.monach, vtq; euitentur ex-
penſe.c.fin.de reſcript.¶ Mihi hoc vlti
mum diſplicet ſi verum eſt cumulatio-
nem fieri ex cauſa tantummodo diuerſi
vt is idem dicit, nam non propterea ꝙ
iſdem iudex adeatur minores expenſe fi-
unt,ſed penultimum placet,aliter tñ de-
clarādo, videlicet vt cito finis litibus im
ponatur.l.fin.ff.pro ſuo.c.finē litibus.
de dolo & contumac.c.p̊.de reſtit. ſpo-
liat.in 6. quod minus īponeretur ſi pri
mi iudicii finis expectari deberet. ¶ Vñ
magis dicendum eſt fuiſſe inuentam ad
publicam vtilitatem que vertitur etiam
in cito finem litibus imponendo.l.pro-
perandum.C.de iudic.cum ſimil. ¶ Ex
qua rōne infero dicendum eſſe cumula-
tionem regularitatē eſſe permiſſam vbi-
cunq; lege vel ipſius rōne prohiberi nō
reperiretur & ſic ſequende ſunt glo.in.l.
edita.vbi Bar. Alex.Decius & communi
ter poſt Dinum in.c.nullus pluribus.de
regul.iur.lib.6.quem etiam ſequitur Sa
lyc.in.l.ſi quis homicidii.C.de accuſat.
& hoc mō ceſſat dum purpuratus eos re
p̄hendit, dūq; vult vt probari oporte-
at eſſe permiſſam,argumēto.l. illam.C.
de collat.¶ Nam dico eo ipſo quo pa-
teat in cumulando verti publicum inter
eſſe,ſat probatum remanet eſſe permiſ-
ſam.cum publica vtilitas priuate p̄fera-
tur vt per oēs in.l.prima.ff.ſolut.matr.
adiuuat magis hec q̄ ꝙ rō ſit illa Baldi.ſ
Peruſina.num.63. dicentis permiſſam
quia ſicut licet ad libitū cuique vti re ſua
ita & domino actionis.iuxta.l,in re man
data.C.mandati. ¶ Sed immo videtur
vt cumulare ſit lites litibus inculcare,cō
tra.c.paſtoralis.de cā.poſſ.& propriet.
Dic illud verum vbi plures actiones, ex
eadem cauſa maxime ad idem compe-
tentes cumulari permitterentur.tunc.n.
fierēt plures lites.& id quod in vno & eo
dem iudicio ſeu inſtantia finiri poſſet,
in diuerſis ventilaretur.argumento.eius
ꝙ in ſimili dr̄ in.l.nulli.C.de iudic.non
autem vbi ex cauſis diuerſis de quo nos.
& dicemus.nūc in gn̄ibus cumulationū.
GENERA igr̄
ipſa cumulatio
num permiſſa-
122 rum capiamus
que magis pro-
prie dici debēt
modi cumulan
di vt vult Pur-
pur. Et hoc vr̄ ne confundamur cū ge-
neribus predictis.¶ Niſi vel dicas hec eē
gn̄a ſubalterna.quia modus magis refer
tur ad factum cumulantis,ideſt an ſimul
tanee vel ſucceſſiue cumularet q̄ ad cāꝫ
ſeu actionum vel rerum cumulatarum
diuerſitatem.¶ Vñ Dinus in.d.reg.qua
tuor eē. dici quam ſequitur Bal.vbi ſup̄
primū,quando quis in iudicio vni actio
ni vellet alteram que ex diuerſis cauſis

&ad

& ad diuerſa tenderent, contra eundem
cumulare. ¶ Secundum eſt vbi diuerſi-
tas eſt actionum tantum, ſed non cauſa
rum & minus rerum. ¶ Tertium eodẽ
modo vt primum eo excepto quia non
ex diuerſis cauſis ſed ex eadem tñ com
petant ad res diuerſas. ¶ Quartum eſt
prout primũ niſi quia competit ad ean
dem rem. ¶ Vñ aut diuerſitas eſt actio-
num cauſarum & rerum. ¶ Aut actio-
num & rerum tãtum. ¶ Aut actionum
& cauſarum tãtum. ¶ Aut ipſarũ actio
num tantum. ¶ Bar. Addit quintum qñ
plures actiones ex eadem cauſa ad idem
cõpetant contra diuerſos. ¶ Per quod
conſiderando perſonarum diuerſitatẽ
dicere opus eſt vt purpur. bñ addiderit
ſextum ideſt qñ plures actiones compe
tant pluribus ex eadem cauſa, ad idem
contra eũdem. vt in pluribus reis credẽ
di & litis cõſortibus de quo in. c. in pſẽn
tia. de probat. ibidem Abb. & tradit imo
la in. c. cum. M. Ferrar. de conſtit. ¶ Itẽ
(vt dicit) Addi poſſet quãdo plures cre
ditores vellent plures debitores conue-
nire in eodem libello, vt poſſint ſi actio
nes differant tantummodo numero &
non ſpecie. de quo Rom. in conſi. 240.
viſo thermate. ¶ Modo ad primum re
deamus, Cyn. Bar. Bal. Paul. Alexan. &
omnes poſteriores ſcribentes dicunt cu
mulationem eſſe permiſſam. per. l. ſi idẽ
cum eodẽ. ff. de iuriſd om. iudic. ¶ Do
exemplum per. l. primam. C. de donat.
que ſub modo. ¶ Exemplat Bal. vt ſi de
bes mihi decẽ ex teſtrñto & Sticũ ex pro
miſſione. & quãuis in. d. l. iureconſultus
gñaliter loquatur in omni gñe cumula
tionis dummodo ſpeciali rõne prohibi
tum non reperiatur, tñ tanto magis in
iſto caſu (quanto ꝙ ex diuerſis omni ex
parte nõ infertur iuxta. §. noſtrum) cu
mulationem permitti dicendum eſt.
¶ Secundo mouetur Bar. per. l. fin. C.
de annali. except. quã ſic induco ꝙ quia
quidem putabant (vbi perſonalis tantũ
fuerat mota actio & hypothecarie nulla
habita mentio) vt perſonalis ipſa tan
tum eẽt perpetuata. hypothecaria vero
pſcriptione ſublata. Ideo pro nõ dubio
habebant vt vbi etiam hypothecarie mẽ
tio habita fuiſſet, ibi quo ad oẽs interru
pta pſcriptio cenſeretur. quod euenire
nõ poſſet niſi actiones ipſe cumulari va
lerent etiam ſucceſſiuo modo. Vñ cum
ſpeciale ſit ibidẽ ob odioſas euitandas
pſcriptiones vt vna tãtum propoſita &
altera perpetuata dicatur, regula in cete
ris ẽ contraria. vt niſi ambo proponan
tur pro propoſitis nõ habeãtur. ¶ Que
regula neceſſario ſumpta probat poſſe
cumulari ſi dicer volumus vt ſub dubio
facta eẽ dicatur. Alias lex ſine dubitatio
ne diſpoſita diceretur. cum ſi hypothe
caria perſonali cumulari nõ potuiſſet,
abſq; dubio hypothecaria & añ illam le
gẽ non perpetuaretur. Verba. n. ibi nul
la habita mẽtio pſupponũt cumulatio-
nẽ fieri potuiſſe. Argumẽto regule. l. de
cẽ. de verb. oblig. ¶ Sed Aduerto ꝙ de
perſonali & hypothecaria de qua loqui
tur Bar. in 2. gñe non vr̃ inferẽdum ad
gñalẽ cõcluſionẽ de qua loquimur. ma
xime quia apud nonnullos dubiũ ẽ an
cumulẽtur vt p dinũ in. d. regula nullus:
q̃uis Bal. ſ Paduana teneat ꝙ ſic nu. 82.
¶ Item. d. l. ſi idem cum eodem. nõ prin
cipaliter de cumulatione diſponit ſed tã
tũ pſupponit actiones cumulatas. quod
etiã verificari poſſet & ſi regulariter nõ
permitteretur in caſibus ſpecialiter prõ-
miſſis. argumento. l. qui teſtam. ff. de te-
ſtam. ¶ Vñ oportet vt regulã perſtrin
gamus ex rõne dicta vt cito finis litibus
&c. ¶ Cui etiam addamus illam Baldi
de qua ſupra. ¶ Que ratio noſtra cum
ſit gñalis dicitur parere regulam vt per
poſita in rubr. ff. de regul. iur. vbi etiam
Decius. ¶ Et ꝙ magis ex rõne ipſa q̃ ex
dictis iuribus regula firmetur facit pur-
pur. dicens iura pſata non eẽ reſtringen
da ad hanc ſolam concluſionem ſeu pri
mum genus. ¶ Ego aliter modo intelle
xi ꝙ non probẽt ſaltim regulam ſed pro
betur ex ratione ipſa. Que etiam locum
habet & ſi lis ſuper vna actione cepta nõ

eſſet,vt quia ſimultanee cumularentur. quãuis aliud innuere videatur verbum. finis.in ipſa ratione poſitum. ¶Ex quibus infero contra purpuratum volentẽ hypothecarie cumulari perſonalem nõ ei,conuerſo,per.l.ſi deferente.ff.quibus modo pign.vel hypot.ſolu. ¶Nam rõ d.facit vt indiſtincte cumulentur & probatur per.d.l.finalem.vt eam induxi. ¶Reſpondeo ad.d.ſi deferente. ꝙ ibi iuratur ſuper facto. quod reſpicit oẽ remedium vt dicam in cumulatione accuſationis.dat. ſimile purpur.de.l. fundum & l.fundi.ff.de except. ſed minus facit quia ibi viget rõ p̃iudicii vt dicit textus. ¶Infero etiam ad verba in.d.§.ſed neque ibi.omne ei damus licentiam &c. ne importent ſpecialitatem cum ex rõne ipſa,& per.d.l.fin.pateat,& per antea cumulari potuiſſe. ¶Que rõ quandoq; alia particulari ratione eliſa,non parit effectum cumulationis. vt in ſimili dixi in principio mei tractatus editionis. ¶Puta in terminis noſtris vbi daretur caſus ꝙ ad inuicem actiones ipſe q̃uis diuerſe tamẽ ſe cõtingerent.propter quod ſequitur ꝙ ſi ſñia ſuper vna daretur Rei iudicate exceptionem pareret ſuper altera.vt per Bart.in.l.edita num.12. per.l. fundi.&.l.fundum.ff.de except. ¶Vel quando vna eſſet maior, ſeu ex ordine alterum precedere deberet. vt refert etiam purpur. numero. 47.

123 EX qua ratione etiam ſequitur nec ſtare debeamus in ſimplicibus terminis propriarum actionum de quibus in d.l.ſi idem cum eodem.ſed etiam ad omnia remedia g̃naliter tranſeeundum ſit. ¶Vt ſic nullitas & appellatio cumulentur non tamẽ copulatiue cum eo caſu copulans ſibi ipſi contrariaretur in eadem verborum cõceptione. nã appellatio p̃ſupponit validitatem,vt in toto ſuo titulo de appell. ſed cõditionaliter puta dico nullam & ſi qua eſt appello ſeu alternatiue puta dico nullã vel appello ſic Iacobus de Arena & Cynus in.l.contra maiores. C.de inoffic.teſtam.ſequitur Bal.in.l. edita. num.85.declarãs indiſtincte tã in actore quã in conuento. ¶Necnon ſubdens quandoq; cumulari copulatiue vt ſi incipiatur ab appellatione dicendo appello & dico nullam.quia tunc nullitas includitur in appellatione ex quo cum grauamine examinatur. ¶Secus e,conuerſo vbi a,nullitate initium fieret.non enim appellatio in nullitate aliquo pacto includitur.l.prima.C.quãdo prouoc. nõ eſt neceſſe.vnde tunc oportet vt conditionaliter &c.vt dictum eſt. & hoc magis de conſuetudine quam de iure vt dicit Decius in.d.l.edita. per glo. Bart.& doctor. in.§.ſed iſte. inſt. de act.

124 SEcundo ex eadem etiam ratione fieri putandum eſt,vt ordinarium remedium (puta nullitatis) cum extraordinario puta in integrũ reſtitutione cumuletur.nihilominus(quia videtur obſtare.l.in cauſe. ff. de minor per quam eligens extraordinarium videtur fateri ꝙ ordinario caret,vt in ſimili diximus in poſſeſſorio retinende.in.5.lectura. limitando hunc.§.noſtrũ. ¶Itẽ quia videtur obſtare impedimentum cõtrarietatis reſultantis in eadem verborũ conceptione,attento ꝙ reſtitutio p̃ſupponit validitatem toto titulo. de in integr.reſtit. & validitas nullitati directo contrariatur.l.prolatam.C. de ſñtiis ex periculo recitandis) concludamus per Bal.in.d. l.edita.86.cumulari conditional'r vel &c.vt diximus ĩ p̃cedẽti.¶Que declaratio (ſi magis aduertis)ẽ limitatio regule cõtrarietatis.de qua.l.prima. vbi glo.Bart. Bald. & Salyc. C. de furtis.

125 TErtio ex eadem ratione vt finis cito ;litibus imponatur dicere opus ẽ, ꝙ accuſator ſuam accuſationem inquiſitioni Cepte per iudicem cumulare valeat. ¶Et e,contra iudex accuſationi inquiſitionẽ accumulet ita Bald. in.l.edita.num.88. per.l.ſi

quis

quis homicidii. C. de accuſat. ¶ Sub-
dens hoc verum eſſe niſi magis gemi-
nare quã cumulare quis diceretur argu-
mento. l. penul. § fin. ff. naute. Caupon.
ſtabul. ¶ Et niſi ſñtia lata ſuper prima
rei iudicate exceptionẽ pareret ĩ ſecũda
per. l. qui de crimiñ. C. de accuſat. poſt
Dynum in. d. regula nullus pluribus. in
6. quod idem ẽ dicere (vt puto.) Sub hac
enim includitur geminatio. ¶ Sed Ad-
uerte ad. d. l. ſiquis. non. n. de cumulatio
ne loquitur immo vbi altera accuſatio
poſt finitam primam inchoaretur. Do-
ctoreſq; extendunt ad inquiſitionem, ſic
ibidem Salyc. num 5. & Bal. in addit. ad
ſpecul. de ſñtiis. col. 22. conſequẽter. d.
l. ſiquis. vr̃ eẽ contraria dum ꝓſupponit
añ finẽ actionis ꝓ̃ loco mote non poſſe
alteram inchoari. ¶ Quod etiam rõnẽ
illam habet quia crimina ex eodẽ facto
prouenieba͂t vt ibi Bar. & in. d. l. qui de
crimine. vbi ẽt late an de vtroq; delinq̃ns
priuetur. quo caſu ex eodẽ facto ipi nos
fateri videmur nõ poſſe cumulari, maxi-
me quia tendunt ad diuerſa cum accuſa
tio ad priuatam inquiſitio vero ad pu-
blicam tendat vtilitatem. ¶ Nam non
loquimur quando ex diuerſis factis tũc
enim nulla dubitationis cã ſubeſt ſtante
regula § noſtri. & l. Papinianus exul.
ff. de minor. & quãdo ex diuerſis cauſis.
loquitur Bar. in. l. nunquam plura. C. de
priuat. delict. & non loquitur Bal. vbi ſu
pra. patet. quia ſic dicendo ſue limitatio
nes non conuenirent. ¶ Vnde per hec
concludo ꝙ fundamentum noſtre con-
cluſionis in ratione magis dicta iactan-
dum eſt q̃ in. d. l. ſi quis homicidii:

126 Q Vam noſtram concluſio-
nem tanto fortius proce-
dere dicemus quãto ꝙ ma
leficia ſunt cito punienda
vulgata. l. ita vulneratus.
ff. ad. l. acq l. l. cõgruit. ff. de offõ preſidis:
ibi ſollicite agas. ¶ Facit ꝙ Ang. in tra-
ctatu malefic. col. xiii. verſ. queritur hic.
& ibidem Auguſt. Arim. ꝙ factum par-
tis non debet nocere publico iuri. per. l.
primam. cum glo. ff. ad Syllen. ¶ Vnde
hec erit & alia ratio in criminalibus cu-
mulandi. Que magis operabitur q̃ pre-
dicta, cum per hanc (& ſi ex diuerſis cau
ſis remedia ipſa prouenerint) cumula-
tio fiet. Qui caſus (hoc eſt quãdo ex eo
dem facto ſeu eadẽ cauſa proueniſſent)
non eſſet hic ſed in ſexto cumulationis
gñe tractandus. ¶ Nihilominus ne cri-
minalium ipſam materiam ſpargamus,
per quod difficilior tractatus cognitio
traderetur, examen eorum totaliter hic
faciemus. ¶ Aduerto dum dixi in crimi-
nalibus quando ex eodem facto &c. per
hanc vltimam rationem cumulari, nam
vr̃ obſtare Bartolus in. d. l. qui de crimi-
ne. per rationem quia ſñtia ſi detur ſup
vna exceptionem rei iudicate ſuper alte
ra. parrere põt, ſed in caſu noſtro põt,
(vt ſi pronunciaretur ſuper facto hoc ẽ
nõ fuiſſe factum ſeu delictũ vt dicit dyn.
in. d. regula. & Bar. in. d. l.) nam tunc pa
riter inquiſitio (quãuis inchoata nõ fuiſ
ſet) ſicut agitata accuſatio tolleretur,
ergo &c. ¶ Rñde ꝓ̃ ad doctrinã Barto-
li Ita demum locum habere poſſe ſi ſe-
cũdum cauſarum communem curſum,
poſſibile eẽt ferri ſententiam ita, vt exce
ptionẽ rei iudicate ſuper alia pareret. ſic
Alex. & communiter in. d. l. edita. ¶ Sed
communis non ẽ curſus cauſarum vt re
us conuẽtus onus capiat probandi deli-
ctum non eẽ factum, cum ſibi ſufficiat ne
gare factum. argumẽto. l. qui accuſare.
C. de edẽdo. ¶ Maxime quia nec veriſi-
mile ẽ ſe ipſum quẽpiam onerare, argu-
mẽto. l. cum de indebito. C. de probat.
iuncta. l. nimis graue. ff. de teſtibus. vbi
maxime onus difficile eẽt vt ẽ probatio
negatiue. c. quoniã contra. de. probat.
(quibus ex rationibus vt puto mouetur
Bartolus in. l. prima. ff. de ui bon. rapt.
ad dicendũ ꝙ ĩ dubio dici debeat reũ nã
abſolutũ qa accuſationem actor nõ pro
baſſet. argumento. l. Iulianus. ff. de con-
dition. indebiti. quod ſequitur Felyn. in
c. examinata. de iudic. Idem prius dixe-
rat Iacobus de Arena quem ſequutus ẽ

Salyc.in.l.prima.in.4.colum.per plura
pulchra motiua.C.quãdo ciuilis actio)
ergo ſequitur eſſe dicendum in terminis
noſtris vt quãuis ex eodem facto tñ cu-
mulentur. ℭ Vel ſecundo ſoluere poſ-
ſeſſ.per ea que Bar. ibidem dicens ſecus
ſi cumuletur a,diuerſis,quod hoc in lo-
co adaptabile eſt.cum inquiſitio per iu-
dicem fiat,accuſatio vero per offenſum.
ℭ Item videntur adinuicem ſe habere vt
excedẽtia & exceſſa quo caſu vult ibi Bar
tolus a,diuerſis nõ autem ab eodem poſ
ſe cumulari. ℭ De hac tñ dubito quia lo
quitur Bar.ibi,ſi ſunt diuerſa delicta de
quo iſdem Bar.in.d.l.Senatus.habentia
ſe ad inuicem vt genus & ſpecies,vt ẽ ho
micidium & paricidium,&vult ne cumu
lentur.ex eo patet dũ concludit pro vno
tantummodo puniri. ℭ Secus ſi ſpecies
ſeparate eſſent quãuis ex eodem facto de
ſcendentes,vt in.l.ſi adulterium cum in-
ceſtu.ff.de adulter. ℭ Et in eo qui in ec-
cleſia homicidium commiſiſſet Itaq; ho
micidium & ſacrilegium vt per eundem
Bar.in.d.l.ſenatus.vbi vult pro quolibʒ
puniri. ℭ Et ideo conſequenter dico ꝙ
a,diuerſis cumulentur.per ea que nũc di
xeram. ℭ Nõ autem ab eodem.d.l.qui
de crimine.& per Salyc.in.d.l.ſi quis ho
micidii.num.8.in fine,'& vide Bar.in.d.
l.ff.de ui bonorum raptorum.vñ finali
ter & hec ſolutio ſtare poſſe vr̃. ℭ Vel ẽt
tertio ſoluere poſſes dicendo ꝙ aliud ẽ
querere ſi ex eodem facto plura crimina
ꝓueniſſent an finito iudicio ſuper vno.
Aliud inchoari valeat, & tunc loquatur
d.l.qui de crimine.vbi Bar.& omnes ꝙ
ab eodem accuſari non poſſit. & conſe-
quenter per hoc dicas minus cumulari.
per ea que ſupra argumẽtatus ſum. & di
cit ibidem Bar.num.12.a.pluribus ve-
ro diſtingue ſicut ſupra de accuſante ac
de iudice inq̃rẽte loquutus sũ. ℭ Aliud
& diuerſum eſt dubitare quando vnum
& idem crimen ſit pro quo accuſatio ce
pta fuiſſet, an accuſationi inquiſitio, vel
e,contra cumuletur. & tunc vr̃ idem di-
cendũ eſſe quia videbitur quis geminare

ac io per nos cõſiderata ceſſaret illa vcz
vt cito finis litibus &c. ℭ Ex diuerſo vr̃
vt immo cumulentur quia ſubeſt ſecun-
da ratio delictorum puniẽdorum. ne ꝗ
geminare eſt cum vna tendat ad publi cũ
altera,vero.(vt dixi)ad priuatum iter eſ-
ſe vt declarat Bar.i.d.l.ſenatus.in.3. co-
lum.in verſic.extra gloſam. circa m edi-
um. ℭ Dyn.tñ i.d.regul.exp̃ſſe dicit ꝙ
vbi ex eodem facto &c.inquiſitio & accu
ſatio non cumulentur.cum ſñtia lata ſu
per vna poſſibiliter &c,vtſupra. ℭ Re-
fert & ſequitur Bal.vbi.ſupra num. 89.
amplians etiam id procedere vbi eſſent
plura facta tendentia ad idem.puta ſi eẽt
inſultus cum percuſſione,nam ideo in-
ſultauit vt percuteret vt vult glo. vbi ẽt
Bar.num.xi.in.d.l.qui de crimine. Vn-
de vult Bal.ipſe vt ſuperueniens accuſa-
tio inquiſitionem ceſſare faciat, modo
ſi accuſator ſuam ſuorumve iniuriam
proſequatur.per.l.ſepulchri.ff.de ſepul-
chro violato. ℭ Secus ſi iniuriam alte-
rius q̃ eius pro quo ſua non interſit.
ℭ Nam tunc aliud conſiderandum ẽ ꝙ
immo tunc in reſpicientibus publicam
vindictã iudex (quia idoneor) eſt p̃feren
dus.ita Bal. ℭ Aduerto ꝙ hac rõe habita
non viderem cur(quando ſuam quis in-
iuriam proſequeretur) etiam iudex cu-
mulare inquiſitionem impediendus ſit.
nam quãuis offenſus in eo potius quam
iudex idoneor reputetur, tñ ad priuatã
non publicam vindictam. ℭ Facil Bald.
ibidem dum fatetur inquiſitionem fuiſſe
inuentam & ad quoadiuandam accuſa-
tionem. ℭ Item facit quia ſi dictum eiuſ-
dem Baldi volentis vt inquiſitio per ac-
cuſationem impediatur, verum eſſet,ſe-
queretur vt accuſanti liberum fieret col
ludendo vcz, vel aliter cum accuſato pa
ciſcẽdo, aut negligenter ſe hñdo,ne ma
leficia punirentur. Sed quia factum par-
tis non hẽt nocere fiſcho ſeu rei publice
cuius intereſt maleficia puniri.vt alias di
cit Bar.in.d.l.ſenatus.in.3.colum.in fi-
ne.dum vult per eandem rõnem vt qua-
litas in accuſatione omiſſa cumuletur
ergo &c.

ergo &c. ¶ Ex quo tollo fundamentum dñi ꝙ abſolutoria lata ſuper accuſatione poſſibiliter &c. nam dico, ꝙ ſi Reus conuentus abſolueretur quia probaſſet delictum non eſſe factum. hoc non eſt ſecundum communem curſum cauſarum vñ rõ Dyni ceſſat. ¶ Aut quia Accuſator non probaſſet & tunc poſſet probare fiſchus. ¶ Non obſtat. d. l. ſepulchri. q eã intelligo reſpectu intereſſe vt ꝓ loco parti offenſe ſatiſfaciendum ſit. eodẽ modo intelligo Bartolum in. d. l. ſi maritus. num. 7. ff. de adulter. dum vult ꝙ accuſatio quantum ad exequutionem ꝑferatur. ¶ Immo. d. l. ſepulchri. facit cõtra. in fine ibi. cum non ad rem familiarem ſed magis ad publicã pertineat vultionem. hoc ẽ dicere ꝙ accuſatio tunc inquiſitionem nõ excludat reſtat igitur earum concurſus. ¶ Et e contra dicendum eſt ꝙ offenſus inquiſitioni per iudicem cepte accuſationem cumulare poſſit, quod tãto fortius cõcludamus quanto ꝙ (vt ſupra viſum eſt) pleriꝗ putauerunt vt cepta inquiſitio per ſuperuenientem accuſatorem tollatur ſeu ſuſpendatur de quo plene Bart. i. l. maritus. 2. in §. fin. ff. de adult. per Bal. pulchrius in. l. prima, in § cum vrbem. ff. de officio ꝑfecti vrbis. Caccialupus tangit in. l. Imperium. ff. de iuriſd. om. iudic. queſt. nona, Decius i. l. rubr. ff. de iudic. ĩ 2. lectura. ſed tñ non puto verum vt ſupra dixi.

127 QVarto. ex eadem ergo rõne concluderet dicemus Accuſatorẽ aliam accuſationem non ex eodem facto prouenientem accuſationi prius per ſe cepte contra eundem cumulare. Secus contra diuerſos. etiam ꝙ actionem ipſe ex eadem cauſa prouenirent de quo in. l. cum rationibus vbi plene Bald. C. qui accuſare non poſſunt. ſic intelligo. l. plura. C. de action. & obligation̄. ¶ QVINTO ex eadẽ rõne ſecũda. vide

128 licet ne delicta ſint impunita, ſequitur ꝙ ſi de eodẽ crimine quis (qui fuerat accuſatus) contra alium de eodem crimine accuſantem non exceperit, dicendo de eodem delicto non debere contra eandem hominem ſepius queri, per. l. penul. in fine. ff. naute Caupones ſtabul. Cumulatio ꝓcederet. vt dicit Bar. in. l. ſenatus. num. 12. quãuis facta exequutione ſup vna. in alia liberatus remaneret. Secus in ciuilibus actionibus, in quibus hec ſecũda rõ ceſſat. ¶ Quam exceptionem eodem modo neceſſariam eſſe credamus, vbi qs in 2. iudicio vellet cumulare qualitatem omiſſam in primo. de quo iſdẽ Bar. in. d. l. ſenatus. ¶ Sed Aduertẽdum eſt quia Bar. vult ne ſecundum iudiciũ cum illa qualitate motũ cumuletur cũ primo, ſed ꝙ faciat tanquam grauius & maioris ꝑiudicii ſilere primum. argumẽto. l. per minorẽ. ff. de iudic. & l. prime. C. qui accuſare nõ poſſunt. & in iſtis terminis puto neceſſariam exceptionẽ aduerſus volentem proſequi primum. que rõ nequaquam conuenit vbi quis abſꝗ alio iudicio vellet cumulare qualitatem ¶ Vnde ex rõne vt cito finis litibus imponatur, & ex alia vt delicta puniantur, concludamus abſꝗ nouo iudicio (non obſtante exceptione dicta) cumulationem qualitatis admittendam. ſecus vero in ciuilibus poſt litis conteſtationem. l. non põt. ff. de iudic. ¶ Queri nunc poſſet qd ſi actor occaſiõe qualitatis omiſſe nouum vellet cumulare iudicium. Reus vero vellet ut qualitas ad iudicium ceptum (abſꝗ alio inchoando) addatur. Dic prout alias poſuit Salyc. in. d. l. ſi quis. in queſtione illa vez an & quando duo crimina in eodem uel in diuerſis libellis proponentur. Qui concludit ꝙ quando duo crimina cõtra eundem cõpetentia reducerentur ad eandem formam, poteſt compelli actor ut ambo in eodem libello proponat. per. l. non eſt nouum in verſic. ꝙ ſi prius. ff. de action. empti & per rationem ut litium diſpendia euitentur. cap. diſpendia. de reſcript. libro ſexto. Ita dicamus hic. neque alio modo.

SExto ex eadem ratione ſe-
quitur, vt iudicis inquiſitio
126 poſſit ciuili actioni propoſi
te per offenſum, ſeu accuſa-
tioni ciuiliter intentate, cu-
mulari. ¶ Nec obſtare dicamus titulũ.
C. quando ciuilis actio &c. Quia Bal. in
l. prima. C. de appellat. Reſpondet in 3.
col. in eius fine. ne ille titulus locum ob
tineat in iudice inquirente. Sequitur
Alex. in l. prima. ff. de ui bon. rapt.

SEptimo ex eademmet rõne
fit ꝙ pendente actione ciui-
130 li ab eodem criminalis cu-
muletur. Sed cõtra hoc ob-
ſtat. l. interdum. ff. de publ.
iudic. vbi ſi ciuilis & criminalis oriantur
ex eodem facto, nequeunt cumulari. ſic
Salyc. in. d. l. ſi quis homicidii. num. 8.
poſt. Bar. in. l. ꝑtor· §· ex hoc edicto. ff.
de ui bon. rapt. ¶ Vñ concludo cõclu-
ſionem hanc noſtram ita demum pro-
cedere, ſi abſolutoria lata ſuper ciuili ſe-
cundum communem curſum cauſarum
parere non poſſet exceptionem rei iudi
cate ſuper criminali. vt per dynum in. d.
regula. nullus Bar. Alex. & communiter
in. l. edita. Alias locus eſſet ꝑfate legi. in-
terdum. in cuius gloſis exempla videbis.
quãuis mea quidem ſñtia parum decla-
ta. ¶ Rurſus ꝑfatam legem. in. l. inter-
dum; ſublimitemus, vbi ciuilem actionẽ
acceſſorie cumularemus, puta petendo
quem puniri de furto, & in expenſis con
demnari, ſeu rẽ per officiũ iudicis. mibi
reſtitui ut iſdem Bart. in. d. loco. nu. 7.
ſubdens tñ ꝙ ciuili criminalis acceſſorie
non cumulatur. ¶ Secundo ſublimita
vbi cauſa criminalis ea eſſet in qua capi-
tis pena imponenda veniret. Secundum
relatos in apoſtilla ad Bar. vbi ſupra, &
per Bal. in. l. prima. C. de appellat. in co-
lum. 3. ¶ Sed aduerto ꝙ Bald. loquitur
quando a, diuerſis & ex diuerſis cauſis ad
inuicem ſe non contingentibus mouean-
tur. nos quando ab eodem, & ex cã eadẽ.
¶ A, diuerſis etiam eſt id quod diximus
in principio criminalium, & etiam pau-
lo añ de iudice inquiſitionem cumulan
te. i verſic. tertio ea eadem &c. ¶ In iſtis
caſibus ceſſat regula ꝑfata impeditiua,
& reſtat rõ dicta cumulationem intro-
ductiua. ne impunita. &c. ¶ Iterum ad-
uertẽdum eſt, ꝙ immo etiam in iſtis ter-
minis vcz quãdo a, diuerſis &c. vr̃ vt cu
mulari nequeat, obſtante alia regula im
peditiua rõnemq; ꝑfatum limitatiua id ẽ
illa maioritatis, nam ciuilis & criminalis
non cumulantur. ne per minorem cãm
minori ꝑiudicetur. dicit tex. in. l. per mi
norem. ff. de iudic. in. l. fin. C. de ordine
cognit. Quod etiam in iſtis terminis te-
nuit Bar. vbi ſupra. ¶ Nihilominus rñ-
deamus potius rõnem hanc eſſe pro no-
bis. nam quia ciuilis eſt minor, per eam
non debebit criminali ꝑiudicari quomi
nus poſtea cumuletur. ac delictum pu-
niatur. ¶ Quinimmo concludo idẽ eſſe
& ſi non a, diuerſis dummodo ex cauſis
diuerſis vt ſupra. ¶ Vlterius pro Barto
li opinione & communi duo iura potiſ-
ſime vrgere videntur. tex. in. l. prima. C.
quando ciuilis actio. & in. l. damus. C. ad
l. Cornel. de falſis. vbi expſſe dici vr̃ ꝙ
ciuilis & criminalis etiam ex diuerſis cau-
ſis prouenientes, ab eodem nõ cumulen-
tur. ¶ Super quo aduertendum eſſe pu-
to, ꝙ glo. in. d. l. damus ponit plures le-
cturas. Neq; vr̃ aperte rñdere ad. d. l. fi-
nalem. Cuius gloſe tertiam lecturam Sa-
lyc. ibi approbat vr̃, ideſt ꝙ ideo ibi pri
us finis in ciuili expectetur, q̃ criminalis
inchoetur, quia prius ipſa ciuilis mota
fuiſſet. nam ratio hec contrarium non
eneruat. non. n. ꝑuentioni locus eſt vbi
altera maior lederetur, vt ſuadetur ex ra
tione d. l. per minorem de quo etiam vr̃
mihi eſſe textus in. l. fin. C. de ordine iu-
dic. Itẽ vbi publice vtilitati obuiaretur.
d. l. ita vulneratus. que rõ quãuis in iſto
caſu conuenire non videatur (cum non
iudex ſed offenſus inſiſtat & pro vindi-
cta priuata iudicis officium petatur) ni-
hilominus ſecundario ſaltim dicendum
eſt eſſe publicam. quia per priuati peti-
tionẽ cognitioneq; deuenitur ad delictũ
propala-

propalationem.vt ſic punitio ſequatur. 132 ¶ Cognitio igr̃ ipſa quamuis priuata ſit non iõ minus fauorabilis dicetur in iſto caſu nam nedum publice intereſt maleficia puniri,ſed ẽt citius. puniri. ad quod tex.in l.congruit.ff.de officio p̃ſidis. ibi ſollicite agas vt malis hominibus prouincia careat.& in auc.de mandatis principum.in verbum non poſtponas. ¶ Ad d.l.primam.C.quando ciuilis actio. Rñdeamus eius legis dubitationẽ in eo tantum cõſiſtere,vcz an ſñtia lata ſuper ciuili retractari poſſit ſuper criminali. vt patet ibi.per alteram que ſuperit iudicatum liceat retractari.atq; diſponitur affirmatiue. ¶ Vñ ſequitur ꝙ lata ſuper ciuili non parit exceptionem rei iudicate ſup criminali,quia ſi pareret nõ opus eſſet retractatione,atq; lex fieret ſuper indubitabili.contra.l. ꝙ labeo. C. de Carbon.edicto. ¶ Conſequenter dicendum eſſe puto cumulationem criminalis nõ impediri per rõnem de qua ſup̃. ¶ Non enim video doctorum argumentationẽ illam (vcz ꝙ quia ibi diſponitur finitam ciuilem poſſe retractari in criminali ergo ꝙ criminalis cumulari non potuiſſet) procedere poſſe. Nã intelligo poſt finitam ciuilẽ quia tunc dubitatio erat ne ſententia lata amplius retractari deberet.argumento.l.iudex poſtquam.ff. de re iudic.quadere concludo ſicut ſup̃.

131 OCtauo ex eadem rõne illa quia publice intereſt maleficia puniri. infertur ꝙ inchoata per me ciuili actiõe, ab aduerſario meo criminalis cumuletur. Puta ſi petiſſem derem ex cauſa mutui, aduerſarius dicat mutuum fuiſſe vſurarium itaque ex eodem facto vtraque deſcendat. vel aliter exemplaretur prout in l. fin. C. de ordine iudic. Sed quoniam hec non eſt cumulatio ſed reconuentio, ne a, a termininis variemus, me remitto ad ea que tradidere doctores in.d.l.fin.

HEc tamen pauca verba hoc in loco faciam diſtinguendo terminos vt clariores materiarũ & caſuum dilucidationes porrigam. ¶ Vnde dico ꝙ quandoque ab eodem plura remedia ſucceſſiue proponuntur quandoq; a,diuerſis. ¶ Si ab eodem & tunc aut ſunt plures actiones ciuiles, & locus ſit proprie materie cumulationis de qua in.l.edita.C.de edendo.& nos hic examinamus. ¶ Aut plures criminales & tunc ſi contra eundem dirigantur dic vt ſupra poſuimus. ¶ Si vero cõtra diuerſos eſt materia legis cũ rationibus.C.qui accuſare non poſſunt ¶ An autem in eodem libello cumulari neceſſarium ſit vel poſſint in pluribus libellis dicam infra. nume. 145. ibi. ſecundo queritur &c. ¶ Aũt vna eſt ciuilis altera criminalis que ab eodẽ &c. & dic vt habetur in.l.prima.C. quando ciuilis actio. & in. l. interdum : ff. de publicis iudic. de quo ſupra diximus.

IN ſecundo capite quãdo vcz hincinde ſeu a,diuerſis proponuntur & tunc. ¶ Aut cauſe ipſe plures ſunt ciuiles. ¶ Aut criminales. ¶ Aut vna ciuilis & altera criminalis. ¶ Primo caſu. ¶ Aut ambo hinc inde principaliter mote fuiſſent. ¶ Aut earum altera incidenter. ¶ Primo caſu ſubdiſtingues ꝙ aut mota ſecũdo loco fuiſſet ante factam cõteſtationem in prima ſeu ſtatim poſt, tunc dic vt in. l. cum Papinianus.& in auc.& conſequenter.C.de ſñtiis & interloquut. om.iudicium.& in.l. qui prior ſecundum tertiũ intellectum gloſe communiter approbatum.ff.de iudic.que eſt materia recõuentionis poſita per me in tractatu prorogationis fori. ¶ Si vero poſt conteſtationem factam in prima, tunc dicuntur mutue petitiones.de quibus in.l. ſi idem cum eodem. §. ꝙ ſi mutue. ff. de iuriſd. om.iudic.habetur in decretalibus titulo

ſuo.de Mutuis petition.late Butrius in. c. cum dilectus.de ordin.cognit.& Abbas.in.d.c.§.℄ In earum enim qualibꝫ proceditur. Nec altera per alteram impeditur.ac diuerſis ſentētiis terminātur. vt not.in.d.l.prima.℄ Non ſic in cauſa reconuentionis. vtraqꝫ tūc eadem sñtia terminanda eſt. vt not.in auc.d.quod ēt in ipſo tractatu poſuiſſe puto. ℄ Prius tñ acta conuenientis q̄ reconuenientis expediri debent.de iure loquor per.d.l. qui prior.℄ De cuius intellectu & an coram delegato,vel an coram ordinario Simul tractari debeant,& que differentia ex eo effectualiter reſultet, Vide Butriū vbi.ſupra.num. 17.&.18. & Abbatem num. 113.℄ Circa id quod dictum eſt vt eadem sñtia &c. Queritur quid ſi iudex in cauſa conuentionis tantum pronunciaſſet,an sñtia valida ſit ita ꝙ abſqꝫ appellatiō non deſtruatur, communiter ꝙ ſic.℄ Iterum queritur vbi nō appellauerit an ipſa sñtia priuſq̄ ſuper reconuentione pronuncietur exequutioni demandari queat,dic per.d. Antoniū. ſed melius per Abbate in.d.c.num. 15. ꝙ ſic. ℄ Subdētes ꝙ vbi ſcādali timor eſſet in differendo iudex proferre sñtiā poterit.nec appellatio obſtaret.℄ Item ꝙ dictum eſt vt eadem sñtia &c. procedit niſi ſecunda actio propoſita eſſet ꝑiudicialis ad primam.de quo in.§.ꝑiudiciales inſtit.de action.& in.l. vix certis. ff.de iudic.nam de ꝑiudiciali prius cognoſcendum eſt atqꝫ terminandum. l. prima.C.qui accuſ. non poſſunt.c.tuā. de ordine cognit.℄ Que aut ſint iſte cāe ꝑiudiciales ponit Abbat poſt. d. Antonium & Calderinum in.d.c.tuā. ℄ Vel niſi ſecunda eſſet priuilegiata. de quo in l.ſi de ui.ff.de iudic.in.l.prima. C.de appellat quibus in caſibus prima ſuperſedenda eſt donec ſecunda finiatur.℄ Redeundo ſi vero actio ſcēdo loco ab aduerſario incidēter propoſita fuiſſet, & tunc loquitur.l.prima.C.de ordine iudic.non.n.tunc eſt reconuentio cū proponatur per viam exceptionis perēptorie vt ibidem notatur.& per Specul.in titulo.de incidēti qōn.in.§.ꝑ.℄ Atqꝫ procedetur tantum ſuper eo quod.ſecundo loco propoſitū fuiſſet.ex rōne quia vbicunqꝫ proponitur aliquid quo probato intentio aduerſarii in totum eneruaretur tunc ſemper ſuper eo procedendum eſſet.licet in.iudicio ſecūdario deductum fuiſſet. Innoc.in.c.ii.de reſtitu. ſpoliat.℄ Et intelligo ſi Reus in exceptione fateatur intentionem actoris. Sed ſi neget,non excludetur actor a,probando in termino ſicut probare poteſt ipſe Reus.Dicit hoc.d. Antonius in.c.ꝑ. de ordine cogn. num. 8.ibidem Abbas. ꝑ l.ſi quidem.C.de except.℄ Quod tñ limitat niſi probationes Rei eſſent in prō ptu;non tñ ille actoris,vt quia tractū tēporis exigant.vt per glo.in.c.ſi forte.de elect.in lib.6.in verbo añ omnia.℄ Tu dicas ꝙ parum facit quia loquitur vbi plura non hincinde vt hic,ſed ab eadem parte obiicerentur. ℄ Item ſi verum diceret,ſeqneretur vt terminus datus pro vna tantum parte datus cenſeretur. ꝙ eſſet contra. Regulam. l.fin.C.de fruct. & litium expenſ.℄ Dico ergo ꝙ nō excluditur actor a,probando.℄ Et diſtinguo ꝙ aut probationes prompte facte per ipſum Reum a,faciēdis ab actore elidi poſſent,(in quo iudicis arbitrio ſtandūm erit argumēto.l.iii.ff. de teſtibus. &.l.ediles.in.§.item ſciendum.ff.de edilic.edicto.) & tunc Butrii limitatio ceſſet.℄ Si vero elidi non poſſent, & tunc ſuper probationibus Rei conuenti ſententiam ferre non poſtponat.ne contingat fruſtra fieri ꝙ factum minus releuaret contra legem in.§.diuus.l.hec ſtipulatio.ff.vt legat.nomina caueat.℄ Secūdo.Item in limita niſi in odium violentie puta vbi Reus conuentus exciperet vtendo remedio.l.ſi quis in tantam C. vnde ui.℄ Talis.n.exceptio non eſt dilatoria prout eſt illa que prouenit ex.l. ſi quis ad ſe fundū.C.ad l. iul. de ui. ſed peremptoria,ſeu mixta. de qua infra.numero 136. Et colligitur ex pluribus.

bus fallentiis datis ad regulem ſpoliatus añ omnia. ¶ De equitate tñ vſus inole-uit vt ſimul atq; ſemel vtriq; parti proba-torius terminus conſtitnatur. vt dicit in noc. in. c. prout nobis. de dolo & cõtu. lib. 6. & ſeruatur. vt dicit Angelus in. l. ṗtor ait. ff. de damno infecto. ¶ In quo potius cõcludo eſſe in arbitrio iud. can-tis ſecundum contingentiam factorum, vbi ſibi videatur ob id poſſe lites abbre-uiari. Sic Innocenttus & hoc modo ha-bebit ſe prima rõ noſtra. ¶ Simili mo-do dicendum eſt vbi actio ſecundo loco propoſita ſit emergenter, vt quia excipi-endo quis dilatorie ſiue perẽptorie (tñ in vim dilatorie) ſe opponeret. non ad merita cauſe, ſed ad proceſſum. ¶ Puta: dicendo actorem eẽ excommunicatum vel minorem xxv. ãnis ſiue ſernũ. ¶ Vel dicendo iudicem eſſe incompetentem, ſemper. n. tũc ſuper ipſis exceptionibus (omni vſu remoto) & añ conteſtatio-nem in principali (vt ibidem. Innoc. & Abbas) cognoſcendum eſt. atq; termi-nandum. exṗſſe, ſeu ſaltim tacite. quod ſit per proceſſum ad vlteriora iuxta. c. inter monaſteriũ. ff. de re iudic. c. ex par-te. de appellat. ¶ De incidẽti & emergen-ti aliter loquitur glo. in. l. prima. C. de ordine cognit. plene Bal. declarat & dif-ferentias ponit in. l. prima. C. de ordine iudic. Plenius Butrius in. c. ṗ. de ordine iudic. vbi etiam ponit an ſuper inciden-ti vel emergenti ſit exṗſſe pronuncian-dum ſeu an tacita pronunciatio ſuffici-at. ¶ Qui tñ finaliter concludit non dif-ferre nin in caſu quo id quod incidenter propoſitam. & finitum ſit, principaliter proponeretur. nam ſi exṗſſe finitum ſit ṗiudicare poſſet in alio iudicio in quo principaliter deducatur non: ſic vbi taci-te &c. ¶ Item niſi in hoc quia in emer-genti tacita vel expreſſa fiet incontinen-ti. ſed in incidenti in calculo ferende ſen-tenti e fieri poſſet. ſic iſdem ad numero. xi. ¶ Et au & quando de incidenti, id eſt de peremptoria exceptione tantum-modo intentione fundata cognoſcen-dum ſit. ¶ Item an & quando ſuper incidenti vel emergenti queſtione ſit pronunciandum. Item & que ſit actio incidens vel emergens. Videbis in di-ſtinctionibus. dñi abbatis in. d. c. primo de ordine cognit. ¶ Redeundo quan-do ſint plures criminales. tunc aut prin-cipaliter hincinde mote fuiſſent, & lo-cus erit diſpoſitioni de qua in. l. negan-da. C. dui accuſare non poſſunt &. l. is qui reus. vbi Bar. ff. de public. iudic. vbi ſi actio ſecundo loco propoſita ſit maior, ſeu preiudicalis ad primam, pri-us ſuper ipſa ſecunda cognoſcetur. de conſuetudine tamen dicunt eſſe vt ſuper vtraque cognitio fiat. tamen ſuper ſo-la maiori debeat pronunciari argumen-to. l. iii. cum ibi not. C. de ordine cognit. ¶ Si vero nulla eſſet maior ſin vtraque terminandum eſt. Exem-plum in. l. prima. § ſi publico. ff. ad l. Iulian. de adulter. ¶ Quod etiam procedit vbi ſecundum crimen contin-geret primum. puta ſi me de homici-dio accuſaſſes, ego vero de falſo. id eſt ꝙ falſam inſtitueris accuſationem te reaccuſem. vt not. glo. in. d. l. ſi prior. quanuis tunc per neceſſariam alterius conſequentiam ſuper vno tan-tum pronuncietur. ¶ Aut ſecundo loco criminalis non principaliter ſed incidenter mota fuiſſet, ſeu emergen-ter, & tunc loquitur. l. quoniam Ale-xandrum. C. ad. l. Iulian. de Adulter. dum dicit de lenocinio. Intelligo enim ꝙ incidenter &c. quanuis & etiam illa ci-uilis de qua ibidem ſit incidens. ¶ An autem & quando accuſatus poſſit reac-cuſare ſuum accuſatorem, vide Bartol. in. l. ſi is qui reus. ff. de publicis iudic. ¶ Reſtat modo quando vna ciuilis ab vna parte, Altera vero criminalis ab aduerſa parte proponatur, & tunc aut ambe, principaliter &c. dic per glo-ſam, & doctores. in. d. l. qui prior. ¶ Aut ſecunda incidenter ſeu emergen-ter & dic. eſſe caſum in. l. iii. C. de ordine iudiciorum. ſi recte intuearis.

133 NOno ex iſdem rõnibus ambabus inferẽdum eſt ad reũ conuentum ꝙ (quia cito finis litibus &c. vt ſe habet ratio prima) plures exceptiones cumulare poſſit. dummodo nõ ſint contrarie. de quo latiſſime Bal. in. l. prima. C. de furt. ℂ Et dummodo ſententiu lata ſuper vna non ſit paritura exceptione rei iudicate ſuper altera, tunc cumulatio nõ fiet per generalitatem (vt dicũt) ꝑſate. l. fundum. ff. de except. ℂ Itẽ etiam quia delicta ſunt puniẽda. vt ſe habet ſecũda ratio ideo vt de pluribus criminibus ſimultanee vel ſucceſſiue obiicere valeat, eſſ: dicendum puto: ℂ Que ratio ꝗuis inepta eſſe videatur (cum effectus exceptionis nõ ſit impugnare ſed tm̃ ſe tueri vt dixeram. nu. 48. ad regul. ſpoliatus. &c. & conſequenter non petatur quem puniri, quo caſu tantum ratio ꝓdicta concludit, ſtante maxime regula ꝙ attenditur quod principaliter agitur. vulg. l. ſi quis nec cauſam. ff. ſi cert. petatur.) tũ negari non põt quin excipiẽdo delicta propalentur, ita vt per id puniantur. cum vndecunq; claruerint puniend a ſint. vulg. 24. queſt. 4. c. ecce. cum congeſtis. vbique per criminaliſtas.

134 SVper his querendum eſt vtrum Reus ipſe conuentus exceptioni per eũ propoſite actionem ſeu petitionem valeat cumulare Bal. in. l. edita. late diſputauit num. 90. concludens, ꝙ aut ius agẽdi ſumitur ex fonte defenſionis. ℂ Aut non. ℂ Primo. caſu non cumulat. Exemplum Reus excepit de ſolutione contra agentem hydothecaria, & ſolutionẽ cum nõ poſſet probare per teſtes, ceperit agere contra actorem vt exhiberet inſtrumentum cancellatum, vt quia animo habebat ſolutionem cum inſtrumento. ipſo poſſe iuſtificare. nam tunc non cumularet. ſecus in terminis legis. finalis. C. de ordine cognit. non. n. ibi ſumitur ius agendi ex fonte defenſionis. ſed rõe ſtatus. ℂ Preterea dicit Bal. ꝙ illa actio agentem nõ defendit quominus contra eum interim exequutio fiat, ſecus ſi añ ſñtiam cõtra ſe latã litẽ de ſtatu mouiſſet per. l. ſi ad libertatẽ. ff. de ſtatu hominũ. ℂ Ad. l. ſi inter me & te. ff. de except. rei iudic. Rñdet ꝙ ibi in petitione id cõtinebat ꝙ in ſimplici defenſione non claudebatur.

135 DEcimo ex eadem prima ratine vcz vt cito finis litibus imponatur, inferẽdũ eſt. vt nedum cumulatio permittatur vt in ꝓdictis ſed quandoq; inuito actore facienda ſit. Ideo dicitur neceſſaria vt per Bal. in. d. l. edita. num. 94. ℂ Exemplat. vbi actor poterat petere decem puta ex mutuo, vult. petere qnq;, vt deinde petat alia qnque. & ſic diuidere petitionem, nam cogitur inſtante Reo illã integrare ℂ Interrogatus igitur actor an ſit amplius ex eadem cauſa petiturus ſi rñdiderit affirmando. Sibi iubebitur vt integre agat: vt dicit ſentire gloſam in. l. duobus. §. ſi plures. ff. de action. empti. & argumento. l. nulli. C. de iudic. ℂ Vñ (vt dicit) ſi pars opponat de diuiſione petitionis, non procedit libellus ille peto decem de maiori sũma. ſic ille. ℂ Sed quero quid ſi actor rñdiderit nolle agere in plus, & poſtquã in petitis obtinuerit petat alia quinq;, an poſſit. Vr̃ ꝙ non. Quia ſe ipm̃ excluſit quemadmodum diximus in regula impeditiua ratione contrarietatis. ℂ E, contra vr̃ ꝙ pro reſiduo actio nõ ſit amiſſa. Et ſi ſe ipſum excluſerit rñderi poſſet id duntaxat pro illa vice. Nam & is qui cõtraria propoſuerit, quãuis ſe ipſum excluſerit, id intelligitur tãtum pro illa vice. Quod patet cum poſtea ſi ab eo recedat iterum vnum contrariorum inchoare nõ impediatur. & maxime hic dicendum eſt vbi ſuper prima petitione fuit obtentum, qua de re ſuper ſecunda (cum ex eodem facto deſcendat, itaque ius fouere ſicut in prima preſumatur) audiri dicendum eſt. vt ius ſuum cuiq; tribuatur. ℂ Concludẽter tutius fieri poſſe

credam

credam, vt inſtante Reo iudex precipiat
actori abſq; alia iterrogatione de qua ſu
pra, vt integret petitionem, ſub pena im
ponendi perpetuum ſilentium in ceteris
ex eodem facto ab eodem actore peten-
dis. quo facto ſi intra ꝑfixum arbitrio tē
pus eam nō integrabit perpetuum ſilen-
tium imponet. ℂ ꝙ hoc nedum poſſit
iudex ſed & facere teneatur, motus ſum
tam quia publice intereſt finē litibus &c.
vt ſe habet rō noſtra, q̃ quia iudex iniq
tati manifeſte ex officio occurrere deb3
Bar. in. l. prima. ff. ꝙ ui aut clam. manife
ſta eſt vbi actor id quod in vna & eadem
inſtātia poterat terminare, in diuerſis vē
tilari voluerit. vt dicit textus in. l. nulli.
C. de iudic. qui q̃uis loquatur de diue. ſis
iudicibus tū ſicut ibi ex officio punitur.
vt eſt textus in verbis. pena ei ex officio
imminente &c. (qui ſi non eſſet iniquus
non puniretur argumento. l. abſentem.
ff. de penis cum ſimil.) ita hic. ℂ Hec (vt
dicunt) procedunt niſi actor aliquā excu
ſationem afferret, vt quia diceret ſe mo-
do ad quinq; tantū agere quia ſuper aliis
qnq; ſibi deſunt probationes. ℂ In quo
vix crediderim a, precepto excuſari ſi ſu
per credito ex eadē cauſa & facto deſcen
dente petitionem integrare ſibi precipia
tur. ℂ Exemplum. duo ſimul emerunt
ab vtroq; res fuit euicta vnus deinde de-
cedens inſtituit aliū qui de euictione vo
lebat tm̄ agere pro parte nam cogitur
integrare ſecus ſi ſeparatiſſimus eſſet cō
tractus vt dicit Bal. Puta ſi ex diuerſis fa
ctis (quia & diuerſe requiruntur proba-
tiones) vt quia plures habite fuiſſent ſo
cietates (quāuis eadē cauſa in genere ſit)
nihilominus dicendo ſicut ſupra excuſa
retur per ea que Baldus numero 95. per
rubr. C. vt nemo inuitus. & argumento.
l. ſciendum. ff. de vſuris. & l. Argētarius
. §. cum autem. ff. de eden. ℂ Aduerte tū
per eundem, ꝙ vbi quis allegat plura &
concludit vnum, ſuam maliciam oſten-
dit. niſi ex cauſa iudicis arbitrio excuſa
retur. argumento. l. iii. ff. de teſtibus. & ti
tuli. ff. ex qbus cauſ. maior. ℂ Et vltimo
dicamus ꝙ eadem rōne qua voluntaria,
ſic & neceſſaria introducitur cumula-
tio. contrariorum enim eadem eſt diſci-
plina, vbi eadem ratio eſt, vt dixeram ad
rubr. in verſic. ſecundo cōcluditur. &c.

135 COgnitis rōnibus finalibus
cumulationum & diſcuſſis
rationum decem illationi-
bus ad plures cās ciuiles, cri
minales, & mixtas. ℂ Nec
non viſo primo gn̄e cumulandi per. l. ſi
idem cum eodem. ff. de iuriſd. om. iudic.
per. l. fin. C. de annali except. ℂ Illud ſci
endum eſt cumulationem petitorii cum
poſſeſſorio ſub hoc gn̄e cōtineri. quod
quomodo ꝓcedat ſupra poſuimus ſub
rubrica. de cauſa poſſ. & propriet. num.
64. in verſic. i primo mēbro &c. ℂ Mo
do ſecundū capſamus hoc eſt QVAN
DO PLVRES ACTIONES
EX EADEM CAVSA DE
SCENDENTES AB EODEM
CONTRA EVNDEM AD I-
DEM CONSEQVENDVM,
Mouerentur. ℂ Exemplum ſi vendide
rim tibi fundum nam nedum actio ex vē
ditio mihi competit ad ꝓciū recuperan
dum ſed & certi conditio gn̄alis. & quia
abſolutoria ſi daretur ſuper vna poſſibi
liter in alia rei iudicate exceptionem pa
reret ideo Bar. & cōmuniter concludut
non cumulari. ℂ ꝙ aut exceptionem in
alia &c. Bart. probat per. l. de eadem. ff.
de except. ſed loquitur ea lex quādo cō
petunt ad diuerſa. ita purpur. num. 57.
in. l. edita rationem aſſignat quia tūc Re
us poterat opponere ne fieret ꝑiudiciū
actioni p̄ loco propoſite, cum data falſi
tate ipſius prime ſequebatur falſitas ſecū
de vcz actionis cōfeſſorie. non ſic in ter
minis noſtris. nō enim data falſitate cer
ti conditionis generalis ſemper ſequitur
falſitas actionis ex vendito ſeu alterius
ſpecialis. vt per Bar. in. l. certi conditio.
ff. ſi cert. petatur. ℂ Sed hoc vltimum ne
go quando competunt ex eadem cauſa,
ſi verum eſt ꝙ in genere ſpecies compre
hendātur iuxta. l. ſi quid earum. §. inter

emptum.de legat.p̃.❡ Cum eodem tñ
concludo ꝙ melius probetur per.l.plu-
ra.ff.de action.& oblig. q̃ per.l. de eadẽ
ff.de except.rei iudic.&.l.ſingulis.nõ.n.
(quia volunt vt lata ſententia ſuper vna
actione nõ poſſit alia actio inchoari pro
pter vim rei iudicate vt eſt natura tituli
& per rationem d.l.ſingulis)ideo ſeque
tur ꝙ ante rem iudicatam cumulari nõ
potuiſſet. ❡Obſtat tamen quia quãdo
plures actiones ex eadem cauſa ſimul dã
tur ad idem;non propterea (ſi proponã
tur) lis efficitur longior. Minus aduer
ſarius maioribus expẽſis defatigatur qua
de re omnis ratio impeditiua ceſſare vi-
detur.non ſic in.l.ſingulis. nam ibi fuit
defatigatus in vna non eſt in altera defa
tigandus.hoc vult illa textus. ❡ Conſi-
dera ſi dici poſſet illud in.l.plura proce
dere in contractibus ſtricti iuris ſecus ve
ro ſit in contractibus bone fidei.

136 TErtiũ genus eſt QVAN
DO EX EADEM
CAVSA DIVER-
SE ACTIONES
COMPETENTES
AD DIVERSOS EFFECTVS
CONSEQVENDOS, AB EO-
DEM CONTRA EVNDEM
PROPONERENTVR. ❡Exẽ-
plum actio furti ad penam da qua in in-
ſtit.de oblig.ex delicto. ❡Cõditio vero
furtiua datur pro re furata recuperãda
caſus eſt in.l.ſi pro fure.ff.de cõdit.furt:
has Bar.Bal.Alberic.ceteriſq; commu-
niter in.l.edita.volunt non cumulari.p
iura Bartoli. ❡ Sed fulgoſius cõtra per
l.rei communis.ff.pro ſocio.per.l.ſi ſer
uus.ff.commodati per l.primam.§.fin.
ff.ſi famil.furtum.per.d.l.ſi pro fure.&
per.l.ſi quis ſeruũ.ff.ad.l.Iulian.de pla-
giar.necnon.l.ancille.C.de furt.Rñdẽs
allegatis pro cõmuni ꝙ procedũt impe-
dimenta cumulandi ex rõe maioritatis.
❡ Hoc tñ tollitur.per.l.fundi,&.l.fun-
dum.ff.de except.vbi non eſt maioritas
& rñdetur ad iura fulgoſii ꝙ non pmit-
tunt cumulationem in eadem inſtantia.

Sed tantum prouideãt ne vna inchoata
alteri piudicetur quominus prima. fini-
ta inchoari poſſet. ❡ Pondera in.d.l.ſi
pro fure,& in.d.l.rei communis.verba.
nec altera conſumetur &c. ❡ Addas rõ-
nẽ,de qua in §.eliger.l. iii. ff. de tribut.
❡ Concluſio communis in hoc gñe fun
datur in ratione ſepedicta, ꝙ abſolutoria
lata ſuper vna parere poſſet exceptionẽ
in altera rei iudicate.ita Bartolus per.l.
primam.ff.de ui bon.rapt. ❡Cui aliam
video potius q̃ iſtam conuenire,rõnem
illam vcz quia cõdemnatione & exequu
tione facta ſuper vna reus in altera libe-
ratur,ne actor idem bis cõſequi debeat.
Pondera ibi.ne amplius id cõſequatur.
❡ Itẽ per.l.duobus.§.ſi quis iurauerit.
ff.de iure iuran. ❡Cui rñde.ꝙ per illa
verba ibi.Aliud eſt furtũ facere &c.pro
batur a cõtrario ſenſu,ꝙ vbi actiones tẽ
dunt ad diuerſa ibi ceſſet exceptio rei
iudicate,nam optimum eſt argumentũ.
d.iureiurãdo deciſiuo ad rem iudicatã:
❡ Item ibi tunc obſtat exceptio iuſiurã
di ſeu rei iudicate,cum nõ iuratur ſecun
dum communem curſum cauſarum.de
claratur in ſequen.ibi.igitur ſi quis iura
uerit non eẽ condẽnatum,&c. & in ſup-
poſitis ibidem.vbi iuratur ſemper ſuper
facto, non ergo meruit allegari per ea
ea que nunc concludam. ❡ Tertio Bar.
inducit.l.interdum.ff.de publ.iud c. que
vt puto vere probat hanc cõcluſionem,
& dico ſic ſi.n.ibi cumulatio impeditur
vbi vna ẽ criminalis que cumulari debe-
ret attenta ratione ſuperius dicta ne ma
leficia impunita remaneant, tanto forti
us hic impediri dicẽdũ eſt, vbi quia ſunt
ambo ciuiles ea ratio ceſſat. ❡ In eo tñ
contra Bartolum opinarer volentem in
l.interdum.ita diſponi quia abſolutoria
lata ſuper vna poſſet parere exceptionẽ
rei iudicate ſuper alia. nam ſi talis illius
legis ratio eſſet,oporteret ponere caſũ
in quo reus conuentus ſumpſiſſet onus
probandi furtum nõ eſſe factum,vel vim
non eſſe commiſſam,ſeu ſaltum a ſe non
commiſſam.tũc enim abſolutoria ſuper
vna &c.

vim &c. ¶ Quod o nus ſubire non eſt ſe
cundum communem curſum cauſarum
attento ꝙ actore non probāte Reus ve-
nit abſoluendus. vulg. l. qui accuſare. C.
de edendo. nec eſt veriſimile quem ſuſci
pere onus probandi negatiuam que dif-
ficilis eſt probationis. c. quoniam con-
tra. de probat. & dixeram ſupra. ¶ Itē
ſic intelligendo indiſtincta & ſimplex diſ
poſitio illius legis cum tali ſubauditio-
ne violaretur. ¶ Quāuis cum Bar. com
muniter opinati ſint nihilominus credā
ad. d. l. interdum. aliam rationem eſſe q̄
rendam. ¶ Vel concludenter credā ſal-
uando Bar. & communem ꝙ in ea lege
caſus vbi Reus. ſumpſiſſet onus proban
di vt ſupra ſubaudiendus ſit. moueor. p
verbum. Interdum. cuius natura eſt a re
gulis itaq; a communi curſu deuiare. ff.
de ſolut. l. ſi vero. §. interdum. l. ſi vt cer
to. §. interdum. ff. commodati. & ſic hu
ius generis concluſio verificetur. ¶ Ali
as & regulariter cum fulgoſio tranſirē.
neq; video qd repugnet quin vnā actio-
nem pro re ipſa alteram pro pena con-
ſequenda proponam. ¶ Rurſus ſi non
ſumpſerit onus probandi pretenſum fa-
ctum (ex quo ſupradictū duplex ius ori
tur) non eſſe factum. Et aliud conſide-
randum eſt, an id quod Reus ſe proba-
turum ſuſcepit ſit tale ꝙ eo obtento nō
poſſit id quod cumulari ab actore pre-
tendatur) obtineri, & tunc cumulari
actor impediatur. ¶ Aut tale non ſit,
& cumulare poſſit exemplum non aliud
queram q̄ in. d. §. ſi quis iurauerit.

37 QVartum genus cumulan-
di eſt QVANDO PLV
RES ACTIONES
EX DIVERSIS CAV-
SIS COMPETERENT
AD IDEM CONTRA EVNDEM
Bar. concludit poſſe cumulari quē com
muniter ſequuntur. ¶ Niſi ad inuicem
taliter ſe haberent ꝙ lata ſentētia & facta
exequutione ſuper vna eo ipſo Reus ab
altera liberatur tunc enim nō cumulan-
tur ſecundum Petrum de Bellapertica
alias admittitur vt ſupra maxime quia
ceſſat regula impeditiua ꝙ ſententia la-
ta ſuper vna paritura ſit exceptionē Rei
iudicate ſuper altera &c. Item quia vbi
prohibita non reperitur ibi permiſſa cē
ſetur, vt ſuperius dictum eſt. vt in termi-
nis iſtis. eſt textus in. l. huiuſmodi. §. qui
ſeruū. de legat. p̄. l. ſi is. de action. & obli
gat. ¶ Sed purpuratus contra per. l. ſin-
gulis. ff. de except. rei iudicat. in ſui gn̄ali
tate comprehendentem omne cumula-
tionis genus. ¶ Dic immo in illis verbis
ibi vnum iudicati finem ſufficere &c. pro
bari noſtram concluſionem. hoc eſt di-
cere ꝙ vbi nō ſufficit vnus iudicati finis
ibi cumuletur. hic certe caſus eſt vbi nō
ſufficit vn⁹ iudicati finis. Ergo &c. ¶ Itē
rn̄deo ꝙ ibi ex eodem facto nō ex diuer
ſis actiones procedebāt vt glo. declarat.
¶ Contra communem. ſecundo loco
facit tex. in. l. nemo ex his. §. quotiēs. ff.
de regul. iuris. gn̄aliter prohibēs cumu
lari Bar. Eum intelligit vbi ex eadem cā
diuerſe competant actiones nō ex diuer-
ſis vt hic. ¶ Sed hoc non tollit gn̄alitatē
pro qua facit quia ſi diſtinguere voluiſ-
ſet vtiq; expreſſiſſet prout expreſſit alia
verba ibi. eiuſdem Rei nomine &c. argu
mento. tex. in. l. vnica in. §. ſin autem. C.
de caduc. tollen. ¶ Niſi dicamus neceſ-
ſario diſtinguendam ne ſit lex contraria
prefate legi. ſi is. & dicto. §. qui ſeruū fa-
cit. c. cum expediat. de elect. lib. 6. ¶ Sed
quia hoc aliquibus videretur eſſe refugi-
um miſerorū ideo cōcludamus ꝙ. d. §.
quotiens loquitur vbi ſunt plures actio-
nes reales. vt ibidem videtur dicere. glo.
ibi perſequutorie &c. tunc enim cumu-
lando non euitarentur inconuenientia
de quibus in. l. ſingulis. ¶ Attende tamē
ꝙ d. §. qui ſeruum. &. d. l. ſi is. loquūtur
in perſonalibus in quibus pro vna actio
ne poteſt ſolui res, & per alia pretium.
¶ vel melius dic īntereſſe qđ verificari nō
poteſt in pluribus realibus igitur &c. &
ſic limitarem hanc communem conclu
ſionem non procedere in pluribus actio
nibus realibus tūc enim quāuis cōpetant

ex diuerſis cauſis non propterea cumulabuntur. d. § quotiens. ¶ Item limito non procedere vbi peteretur ex duabus cauſis lucratiuis, ita Bar. p. l. Meuius § duorum. de legat. ſecundo. ¶ Purpur. contra quia quãuis ille tex. dicat ꝙ obtẽto in vno liberetur in alio, non tamen negat poſſe cumulari. ¶ Reſponde per ea que in quarta concluſione. Item limitationem hanc proba. per. d. l. is qui. cum ſequent. vbi glo. declarat.

138 QVintum genus additum p Bar. in. d. edita. Illud eſt. QVANDO PLVRES SVNT ACTIONES EX EADEM CAVSA COMPETENTES AD IDEM CONTRA DIVERSOS cumulantur vt per eũdem & plenius in. l. 3. § p̊. ff. de duobus rei. ¶ Procedit hoc in ſimultanea cumulatione vel vno vel diuerſis libellis fiat. ¶ Et de plano procedit ſi quẽlibet pro parte tantum conueniret, vt quia ſimpliciter ĩ eodem inſtrumento obligati eſſent Bald. in. l. ab eo. C. quomodo & qñ iud. ſed ſi inſolidum quẽlibet idſorum duorum pluriũue reorum conueniret actor, poteſt vno eorũdem inſtante compelli ad eos in vno & eodem libello conueniendos ne diuerſis inſtantiis defatigentur. ¶ Iterum ſecundum Bar. & quoſdam alios in. d. § p̊. libellus talis non teneret, & conſequenter acta & ſñtia nulla redderentur. niſi in libello ipſo ab actore inſertum eſſet ꝙ vnius eorũdem ſolutio ſibi ſufficiet. ¶ Cõtraria vero ẽ opinio Baldi i. l. ſi pluribus d. leg. 2. Quã ſequitur Paul. in. d. § ex rõne quia illa expreſſio in libello continetur tacite vt ſubſtineri dicatur. & refert apoſtilla ad. d. § & tenuit Ang. Aretinus i. § p̊. inſtit, de duobus Reis refert & ſequitur purpur. in. l. edita. num. 49. mihi vr̃ equior. ¶ Que Cumulatio procedit vt ſupra dictum eſt quando ex eadem cauſa, ſecus vbi deſcenderent ex cauſis diuerſis, Bal. in auc. hoc ita. C. de duobus reis & in. l. ad officium. C. communi diuidun. Item ſecus vbi ex eadem, ſi tñ actiones in ſpecie differrẽt. Vnde ita demum cumulatio harum fiet ſi numero tantummodo variarent. ¶ Illud mihi vr̃ addi poſſe ꝙ non ideo quia ſunt plures perſone, debeãt plures actiones iudicari de quibus hoc genus predicatur. eadem enim actio eſt contra plures ſimpliciter obligatos in eodem contextu, quia ſub vñione obligati ſunt non in ſingulis ſummis de quibus in. l. ſcire debemus. de verb. oblig. tanto fortius vbi inſolidum obligati extitiſſent, cum eo caſu vnicam perſonam rep̄ſentẽt attento ꝙ vnica ſolutione ſiue vnius alter remaueat liberatus vt ſup̄ & ideo genus hoc potius magiſtrale q̃ neceſſariũ fore dicẽdũ puto'.

139 SExtum dicit purpuratus eẽ cumulationis genus e, conuerſo ad p̄cedẽs VBI PLVRES CREDITORES ACTIONES EX EADEM CAVSA DESCENDENTES ET NVMERO TANTVM DIFFERENTES CONTRA EVNDEM REVM DEBENDI CVMVLARENT vtiq; poſſent tam in vno q̃ in diuerſis libellis vt dicit Bar. in auc. hoc ita. C. de duobus reis. in. x. col. verſic. de ſecũdo vero per. l. ii. ff. de titulo. ¶ Purpur. Addit regulam correlatiuorum de qua in. l. fin. C. de indicta viduit. tollen: ſic in pluribus litis conſortibus de quibus. in. c. in preſentiã. vbi Abbas de probat. ¶ Ad que videndus eſt Rom. in cõſil. 210. viſo themate ponens etiam de pluribus Reis credendi agẽtes cõtra plures Reos debendi. de quibus purp. facit Septimum genus & nihil eſt cum vnica ſit actio vt dixi, niſi in contractu ſummarum ſeu rerum debitarum diuiſio facta fuiſſet. quo caſu competere non dicerentur ad idem. ¶ Redeundo conuentus ſi velit, cogere eos poteſt ad cumulãdum, ne pluribus inſtantiis defatigetur. Innocẽ. in. c. cũ Martinus. de cõſtit. ¶ Quinimmo qñq; eos cumulantes medio iudice cogit ad non cumulãdum ſi aliquã

coloratã

coloratam rationem in medium afferret propter quam pateat ex cumulatione damnum ſibi inferri. ſic purpur. in. d. l. edita. bñ concordans dicta Romani in conſil. cum dictis Baldi. in. l. eo ꝙ a, non nullis. C. ſi cert. petatur. Vide que Decius in. d. l. edita. ¶ Cõcluſio noſtra procedit etiã i criminalibus Bar. late i. l. hos accuſatr̃. in. §. lege. ff. de accuſat. ¶ Quid autem ſi cumularẽtur perſone accuſatorum ſiue iudicum Bal. in Padu. col. 14.

140 SEptimum cumulationis genus addit Alex. ad. §. hic noſtrum QVANDO poſſeſſoriũ p̃. loco proponatur, & ex aduerſo idẽ poſſeſſorium proponi contingat vel aliud. vt ſic duorum poſſeſſorium vnum ab Actore alterum a, Reo proponatur. eſt materia c. fin. de ordine cognit. c, frequens. de reſtitu. ſpoliat. in. 6. ¶ Sed quia hec nõ ẽ cumulatio ſed eſt vel mutua & reciproca petitio, vel reconuentio. vt dicit Bal. in. l incerti. nu. 23. C. de interdic. quod declara vt dixerã in verſic. octauo ex eadem ratione &c. Ideo pretermittamus. ¶ Et ſi diceres genus hoc poſſe ſubſtineri vbi ab eodem duo poſſeſſoria cumularentur. nihil eſſet nam nunq̃ cumulantur vt per Bal. in. d. l. num. 25. ex ratione quia. Semper contrarietas reſultaret. dic vel ſuperfluitas vt per eundem. num. 7. in. fine per. l. primam. ff. ſi familie furtum feciſſe dicatur.

141 GEneribus ſeu modis cumulandi expeditis i qbusqm̃ vidimus nõ nullas rõnes cumulationum impeditiuas oportet nũc ſcire regulas omnes impedientes. ¶ Primam doctores eſſe dicunt quando. ¶ Vna actio propoſita in iudicio eſſet ſuper qua ſñtia ſi daretur exceptionem rei iudicate pareret ſuper illa actione quam actor ipſe cumulare velit, nõ cumulatur glo. Bar. & doct. in. l. interdum. ff. de publicis iudiciis Bar. Alex. & doct. in. l. fundum. ff. de except. Bar. Bal. Alex. Iaſon & poſteriores omnes in. l. edita. C. de eden. ¶ Intelligentes concluſionem vbicũq; exceptionem de qua ſupra parere poſſibile eſſet, neq; etiam ſimpliciter iſtum caſum admittunt. ſed ꝙ oporteat non aliã attendi poſſibilitatem q̃ eam que ſit ſecũdum communem curſum cãrũ. ¶ Hoc eſt ꝙ abſq; eo ꝙ reus conuẽtus aliquod probandi onus in ſe ſuſcipiat, talis ſñtia abſolutoria pro eo ferri poſſet ꝙ ex ea rei iudicate exceptio (de qua ſupra) oriretur. ſic Bar. in. l. fundum & hic. & in. l. edita. vbi Alex. num. 16. & poſteriores communiter concludunt. ¶ Difficile eſſet exemplum huius regule inuenire preter q̃ ſi plures actiones darẽtur in terminis quibus loquitur. l. cum queritur. cũ ſequentibus. & l. ſi mater, in. §. eandẽ. ff. de except. rei iudic. ſeu in terminis primi gñis ſupra poſiti. ¶ Que regula ſecundum Bar. in. l. edita. i ſecũdo gñe. procedit tam in ſimultanea hoc eſt eodem inſtanti q̃ in ſucceſſiua cumulatione & ad. §. ſed neq;. in auc, de fideiuſſ. dicit ibi eẽ ſpeciale vt actiones ſimul proponantur ne actor volẽs peruenire ad fideiuſſores in nimium defatigetur. ¶ Fulg. contra in. d. l. edita. quia dicere ꝙ ſit ſpeciale refugium eſt miſerorum. ſuper intellectu vero illius paragraphi nõ aliter in propoſito inſiſtendum eſt. ¶ Illud enim ſufficiat dixiſſe ꝙ ibi actiones competant ex diuerſis cauſis non eadem hic & in. d. l. cum queritur. ¶ Sed Dynus in regula nullus pluribus. Ioan. Fab. in. §. in perſonam inſtit. de action. Bal. in. l. ordinarii. in. iiii. col. & purpur. in. l. edita. num. 54. limitant hanc regulam non eſſe attendendam in ſimultanea cumulatione q̃uis attendatur in ſucceſſiua ex ratione quia diuerſitas proceſſuum ſatis ledit. vt iſdem Bal. in Peruſina. col. & in. penult. col. & in. c. diſpẽdia. de reſcrip. in. 6. pro quibus eſt quia vt dixeram in. gñe non propterea fiunt plures expenſe neq; plus cõuẽtus ipſe defatigatur. vbi ſimultanee cumuletur. ¶ Minus incõuenientia mul

tiplicantur ex quibus oritur. hec prima
regula ſecũdum Bar. in.l.incerti.quade
re ſaltim in bonefidei actionibus vt dixi
in ꝑ.gñe', limitarẽ. ℭ Addo ꝙ lata ſñtia
abſolutoria ſuper perſonali actione ori-
tur exceptio rei iudicate ſuper hypothe
caria ſecundum oẽs.quiuis non e,con-
tra ſecundum riminal.in.l.edita. & nihi
lominus ſimultanee cumulãtur vt in.d.
.§.ſed neq;. ℭ Nec obſtat allegata ſpe
cialitas quia vltra dictam reſpõſionem,
Rñdeo ꝙimmo regulariter verũ ſit.mo
ueor per.l.fin.C.de annali except.in ver
bis ibi.ſi.n.perſonalis fuerit mota actio
hypothecarie vero nulla habita mentio
&c.ꝑſupponit igitur ꝙ in eodẽ libello
vtriuſq; mẽtio fieri potuiſſet itaq; cumu
lari vt alias dixerã in princ. primi gñis.
ℭ Itẽ moueor per.l.finalẽ. C.de action.
& obligat.vt etiam eam intelligit Bald.
nam ſi contra diuerſos cumulatur for-
tius contra eundem.non attẽto ꝙ ſñtia
lata ſuper vna ſit paritura exceptionem
rei iudicate vt ſupra. ℭ Ad.l.fundi.&.l.
fundũ.ff.de except. Rñderẽ prout alias
ꝙ illa diſpoſitio.non cumulandi non ſi
ar ex eo quia ſñtia lata ſuper vna pariat
exceptionem rei iudicate &c.nam eẽt de
directo contra leges.in.l.& an eandẽ.cũ
ſequen.diuerſa.n.ẽ ſeruitus.a,re ipſa ſup
qua ꝑtenditur conſtituta. vna corpora
lis altera vero incorporalis vt inſtit. de
rebus corpor.& incorpor. & ideo bñ iu
reconſultus rationẽ aſſignat.ibi ne ꝑiudi
cium fundo fiat. ſic in.d.l.fundum. ℭ Et
ſi dices ꝙ ratio ꝑiudicii ſit illa quia abſo
lutoria lata &c.Rñderẽ hoc eẽ falſum.
nam ex rebus valde diuerſis(vt ille ſunt)
nõ infertur ad rubr.ff. de rei iudic. & de
except.rei iudic.que ꝑſupponunt identi
tatẽ rei vt declaratur.in.d.l.& an eandẽ.
ℭ Sed ratio ibidem declaratur vcz quia
non debet admitti ad probandum ſerui
tutẽ deberi fundo ſuo qui prius nõ pro
bet eẽ ſuum, vel ſaltim preſumptiue. vt
quia ſit in ipſius fundi poſſeſſione.l.ſiue
poſſidetis. C.de liber.cauſa.argumento
l.prime.ſupra eodẽ. ℭ Vt in ſimili alias
dicitur ꝙ non debet quis admitti ad pro
bandum id quod probatum non releua
ret.l.ad probationem.C.de teſt. vbi gl.
ℭ Hec.n.ratio.d.l.fundũ.etiam dici poſ
ſet ratio ordinis,& patet ĩ.d. l.in verbo:
prius.cuius dictionis natura ẽ ordine de
notare.l.Moribus.ff.de vulg.& pupill.
ℭ Sicut etiam ordinis ratio facit neſquis
(qui iudicium retinende ceperit) pro ea
dem poſſeſſione rei vẽdicatione vti poſ-
ſit.vt declarauimus ĩ lectur's.num.110.
per.l.ordinarii.C.de rei vendic.l.incerti
ff.de interdic. ℭ Vnde.d.l.fundum.alle
gari magis conueniret ad regulam ſextã
impeditiuam.non enim dicetur ſenten-
tiam latam pro conuento ſuper proprie
tate fundi in terminis.d.l.l.fundum.poſ
ſe parere exceptionem rei iudic.ſuper ſer
uitute,vt ex ꝑdictis patet.Sed magis ꝙ ſu
p ſeruitute agere impediatur,donec pri-
us probauerit fundum ticianum eſſe ſuũ
ℭ Nam ſi conuentus ſuper ſeruitute nõ
exciperet vt ibi.fieret ꝑiudicium fundo.
que verba intelligo.ideſt ipſi reo cõuen
to in ſuo fundo,quia patiendo ſuper ta-
li ſeruitute ſe conueniri tacite fateretur
dominium fundi (de cuius proprietate
agitatur) eſſe ipſius conuenientis. ℭ In
ſimili habuimus in prima fallentia ad re
gulam ſpoliatus ante omnia &c. de eo
qui paſſus eſt de dominio rei conuenti
excipi ad impediendum poſſeſſorium
reintegrande a,ſe motum.

142 Secunda eſt regula impe-
ditiua quando due actio-
nes ad inuicem ita ſe hñt
ꝙ eo ipſo quo vna inchoa
tur altera tollitur. itaque
vnam eligendo ad alteram ꝑcluditur a-
ditus.vt glo.in.d.l.edita. per ſex iura cõ
cludit. Quorum duo tãtum facere viden
tur ideſt.l.3.in.§.eligere.ff. de tribut.&
l.fin.C.de codicill.ita purpur. ℭ Con-
cluſio procedit vbi ex eodem facto com
petant & ex eodem titulo contractus. vt
declarat Bar.in.l.prima.in.§.vñ queri-
tur.ff.de public.dum loquitur etiã quan
do eſt vnum factum & vnus titulus cri-
minis

minis, plures tamen agēdi forme. ¶ Rō cur electione vnius (cuiuſuis) altera tollitur, eſt quia ſi ambas exerceret ſibi ipſi quoad actionum effectum (vt dicit Bal. in.l.prima.C.de furtis.num.8.) in iudicio coutrarius eſſe quod iura aborrent. argumento.l.vbi repugnātia. ff. de reg. iur. ¶ Si enim ceperit agere tributoria, eo ipſo tacite iudicialiter approbat. negotium per ſeruum in peculio factum. ꝙ ue contribuere cum creditoribus velit. vt in titulo.ff. de tribut. nam in iudicio eiuſdem eſt efficacie tacitum cuius expſſum.l.de etate.in.§ qui tacuit cum aliis vulgar.ff.de interrog.action. ¶ Sed quoniam in ipſo eodem iudicio dicitur quaſi contraxiſſe vulg.l.Pomponius ſcribit. ff.de procurat.a, quo ſicut & ab ipſo cōtractu inuita parte recedere non licet. vt inſtit.de obligat.ex cōtractu.(Quod recedere tunc eſſe diceretur cum actionem de peculio (per quam nolle cum creditoribus cōtribuere profitetur vt in.l.prima.ff.de tributoria) cumularet) ideo factum eſt vt alteram eligendo non ſit amplius ad aliam regreſſus.d.§.eligere hoc modo declaro gloſam ī.l. interdum.ff. de public.iudic.ſed ꝙ immo actio p̊. loco propoſita attendenda ſit. ¶ Addo textum in.l.prima.in.§. in tutela.ff.de tutelis & rationibus diſtrahen.

43 DVbium oriebatur vbi eodē in libello ambe actiones proponātur purpur. vult.eſſe ſtandum ordini ſcripture, vt primo loco propoſita, ſit proſequenda. argumēto not.p Bar.in.l.2.ī.§.ſi prius.ff.de vulg. & pupill.habes tu textum in. l. cum pater in.§.penul.de legat.2. vide Deciū in rubrica.in 2.col.in lectura nouiſſ. ff. ſi certum petatur. ¶ Item vult etiam eſſe ſtandum declarationi actoris.per.l.ſi qs intentione ambigua.ff de iudic. ¶ Hoc ſequor. Addito ꝙ eo ipſo quo ſuper altera tantum proſequi ceptum ſit, ea declarata dicatur.plus.n.ē facto q̄ verbis operari, vt not.in.l.de quibus. ff.de legibus.

¶ Vñ infero ꝙ quia libellus de ſe abſq; proceſſu nil operatur ideo ꝙ conſideratus ordo ſcripture in propoſito parum faciat. ¶ Si vero ſup vtraq; actione propoſita procedat, aut ē ex aduerſo oppoſitum. ¶ Aut non.p̊.caſu cum ſit exceptum vt vnica ſolum debeat vti, eligere, ſi velit iudicium proſequi cogetur. Bar. Alex.Iaſon, Decius, & communiter. in. d.l.edita. ¶ Si tamen ante litis conteſtationem oppoſitum fuiſſet.per.l.ſed & ſi ſuſceperit.ff. de iudic. ¶ ꝙ ſi non eliget. neq; alterā proſequi poterit.Bal.in.d.§. eligere.per ſpecul.de action.& petit.§.ſequitur.verſic.quid ſi velit. ¶ Necnon ſi exceptio peremptoria eēt nedum cumulationis ſed etiam actionis, tunc quandocūq; opponi poſſet.Ita Bal.in Paduañ. 8. ¶ Secundo caſu quia non fuit oppoſitum procedit libellus ſuper vtraq; Bar. in.d.l.in verſic.expeditis generibus per: l.primam.§.ꝙ autem.ff.quorum legat. Bal.in Paduan.num.82. Alexā.& communiter omnes. nam vt dicebat Iac.Butric.refert etiam Bal.libellus generalis, & obſcurus concludit iudici dummodo ex probatis poſſit ſequi abſolutoria vel condemnatoria.quo caſu iudex in condemnando eligit minorem partē, in abſoluendo fauorabiliorem. ¶ Secus ſi talis eſſet obſcuritas ſuper qua certa ſententia ferri nequiret tūc.n.neq; expſſus partium conſenſus aliquid poterit operari, cum incerta ſententia nullatenus tenere poſſit.l.prolatā.C.de ſententiis. ¶ Que antedicta ſententia ſuper illa actione proferri debebit, que prius iuſtificata fuiſſet. ¶ Neq; vt puto conuentus talem ſententiam (donec alia ventiletur) ſuſpenderī poterit ſub clipeo auc.qui ſemel.C. quom.& qñ iudex. Cum liberum eidem actori fuerit vel vni actioni renunciare, iuxta.l.poſtq̄ liti.C.de pactis. ¶ Quod eo ipſo feciſſe dicendus eſt, quo aliam iuſtificaſſet. cū iuſtificatio illius fuerit excluſio alterius.argumēto.d.l. prime.ff. de tribut.vt ſupra declarate. Iūcta regula.l.cum.p̄tor.ff.de iudic. ¶ Ea etiā ipſa

ratione fiet, ꝙ actor ſuper iuſtificata ſententiam ferri non inſtet, ſed proſequatur ad aliam iuſtificandam, poſſit ſuper qua velit petere ſententiam ferri. cum ex aduerſo ante conteſtationē non ſit exceptū. de quo tñ aliter & melius loquar in ſecunda generali limitatione ad has regulas impeditiuas. ¶ Itém circa pdicta debet aduerti ꝙ. l. finalis. C. de codicill. loquitur quando ex diuerſis cauſis actiones deſcenderent & ad idem ſeu eandem hereditatem ageretur. eſt. n. alia cauſa teſtati hoc eſt factum teſtatoris ſeu teſtamētum. Alia vero cauſa inteſtati hoc eſt factum legis introducentis ius ſuccedendi. non igitur puto hanc legē cōuenire in terminis noſtris, ſed potius cōueniat. lex in. l. cū filius. § varijs, de legat. ſecundo. in. d. §. eligere. & in. l. commiſſoriæ. ff. de pact. inter empt. & vendit. ¶ Nā quando ex diuerſis cauſis, nō eſt locus neceſſariæ electioni de qua nos. vt. d. §. eligere. in verſic. plane &c. poteſt enim vtrūq; proſequi vſq; quo ex vna fuerit exactum. quo caſu eatenus alia impeditur quatenus exactio facta fuiſſet & non vltra. vt dicit Paul. de Caſtro in. d. §. eligere. per. l. rei communis. cum ſequen. ff. pro ſocio. ¶ Et dr̃ ex diuerſis cauſis ē ſi ex eodē facto due obligationes orirentur, puta ſi ex eodemmet reſultaret actio ex contractu, & ex delicto. vt per eundē, & ideo reſpectu exceſſus cumulantur.

144 Vlterius licet vti ſupra non cumulentur. neq; vna electa, ſit amplius ad aliam regreſſus. vt. d. §. eligere (vt puto) ex ratione Baldi in. l. prima num. 8. C. de furtis. dicentis qa electio vim repudiationis habet & cetera conſumit. Allegando. l. ſi is qui ſticū. C. de procurat. ¶ Nihilominus fallit quandoq; vbi relicta ṗ. loco propoſita ſit tranſitus ad ſecundam. ſi iuſta ex cauſa iudex ad id concedendum moueatur. vt ſic per in integrum reſtitutionē (que ob iuſti erroris cauſam conceditur) facultas obtineatur. dicit Bald. in. d. §. eligere per. l. habebat vbi glo. & Bar. ff. de inſtit. ¶ Sed Paul. de Caſtro l. d. §. vult: ꝙ immo mero iure, ſi error ipſe probetur per. d. l. habebat. in princ. ꝙ eſt dicere vt puto, vt concedatur reſtitutio a iure. nō ex ui clauſule gñalis ſi qua mihi iuſta cauſa &c. ¶ Hoc ſequor vbi probabilis error eſſet in facto, vt in. d. l. habebat. fortius vbi. error ex aduerſarii facto ſuccedat. per ea que de libello incerto dicūt Innoc. in. c. cōſtitutus. de in integr. reſtit. Ang. Aretin. in. §. ſed iſte. inſtit. de action. Iaſon l. l. fin. C. de furtis. ¶ Ad quod eſt neceſſe videre Bal in. l. prima. C. de furtis. num. dū dicit de errore proueniente ex contumacia conuenti. ¶ Si vero error ſit in iure puta quia crederet ſibi vnam duntaxat competere actionē cum vere duas haberet. ¶ Tunc aut eſt vir & maior. nec etiam in damno euitando (ſicut opinor) iuuaretur. p. l. regula. ff. de iuris & facti ignoran. Si mulier in damno euitando, atq; tantum in caſibus iure expreſſis ei ſuccurretur. dicit Rom. in conſil. 125. per. l. fin. C. de iure. & facti ignoran. per doctrinam Bar. & communem in. l. Claudius Claudianus. ff. de acquiren. hered. eſt textus in. d. l. regula cum ibi notatis. dixeram in regula ſpoliatus ante omnia. in. 17. Ampliatiõ. ¶ Caſus vero non eſt expreſſus vt notatur in. d. l. regula. & in. d. l. finali. Ergo &c. ¶ Necnon infero contra Paulum non in concluſione ſed in exemplo ſuo quia ponit iuris errorem.

145 Item & tertio, licet vbi electione tollūtur vt ſupra nō cumuletur. tñ fallit in caſibus vbi. libellus alternatiuus admittatur. iuxta. c. cōſtitutus de in integrū reſtit. c. Abbate ſane. de re iudic. c. cum dilecti. de empt. & vēdit. ¶ Itē & vbi admittitur libellus cōditionalis, de quo not. in. l. prima. in fine princ. ff. de action. empti. ſic Bal. in. d. l. regula. & iſdē Bal. vidēdus ē I. l. 1. C. de furtis. dū vult neceſſariā nō eē proteſtationē dūmodo alternatiue cumuletur.

Tertia

146 TErtia regula cumulãdi im
peditiua ẽ, vbi actiones q̃
competunt ad inuicẽ con
trariarẽtur.ſic Bar.in.d.l.
edita.per.l.primam.C.de
furtis.l.eum qui.l.cõtra maiores. C.de
inoffic.teſtamẽto᷑. ¶ Iſdẽ opponit, ꝙ ſi
contrarie ſint electione tolluntur.vt ſu⸗
pra in proxima dictum ẽ.& in. l.prima.
C.de furtis.tñ ſoluit argumẽtum proce⸗
dere vbi in exercitio contrariarẽtur nõ
aũt in origine tãtum, nam tunc dici nõ
põt vt electione tollantur. cũ electio tan
tum detur inter plura.l.ſi illud.ff. quan⸗
do dies legat. cedunt. que plura nõ ſunt
vbi origine cõtrariantur cum ſi vna ſit
alia in rerũ numero eẽ non poſſit. ¶ Sed
hucuſq; videre non poſſum quomodo
in.d.l.eum qui.cum p̃dictis potius cõtra
rietas originis eẽ dicatur, q̃ in.d.§.elige
re.& in d.l.fin. Immo oppoſitum vt in⸗
fra. ¶ Itẽ minus quomodo in p̃fatis legi
bus non due ſed tantũ vnica (vt p Bar.)
ſit actio dicẽda. Immo dicẽtur due, ſal⸗
tim in poteſtate, vt dicit Bald.in.d.l.in⸗
certi.num.6. ¶ Et contrarium vr̃ appa
rere in.d.l.cõtra maiores ibi. duplicem
actionem inferentes.& in.d.l.prima. C.
de furtis.ibi eligere debes. ¶ Vñ potius
adherẽdo verbis Baldi in.d.l.prima nu.
8.dicam ꝙ quedam ſunt contraria quo
ad verba non aũt quo ad effectũ. & tunc
non cumulantur. ¶ Adde minus electio
ne tolluntur. Ita tollo argumẽtum Bar
toli. ¶ ꝙ non cumulẽtur probo, quia
ſi aliter diceres fruſtatoria dici poſſet de
ciſio in.d.l.eum qui.contra vulg.l. ꝙ la
beo.ff.de carbon.edicto nam ſi cumula
rẽtur nulli dubium eẽt ꝙ finita inofficio
ſi querela falſi accuſationẽ proſequi poſ
ſet. ¶ Item probatur in.d.l.contra ma⸗
iores.in verbis. prioris iudicii mora &c.
¶ Si.n.cumularẽtur mora damaum af
ferret,& querela per quinquẽnium p̃ſcri
beretur,cum negligẽs fuiſſet. ¶ Itẽ & ꝙ
electio non tollantur patet in iſdem legi
bus dum vna earum finita,ſit ad alteram
tranſitus.iunctis declarationibus in p̃ce⸗
dẽti concluſioñ datis.dum habuimus ꝙ
vnius electione tollitur omnimodo alia
ſic vt ad eam amplius regreſſus non ha⸗
beatur, cum electio cetera conſumet. vt
dixit Bal. ¶ ꝙ aũt cõtraria nõ ſint quo
ad effectum, dixit Bal.in.d.l.prima.ex ra
tione quia per vtrãq; viã dicit defunctũ
inteſtatum. ¶ Tu aliter dic ꝙ vtraq; via
tẽdit ad impugnandum ſeu deſtruendũ,
nam certe nõ dicit inteſtatum qui de in⸗
officioſo agit & quoniam attẽditur mẽs
ideo electione non tollũtur, vt dicit Bal.
argumento. l.ſcire legẽs. ff. de legibus.
¶ Quinimmo attenta mẽte de qua Bal.
neq; origine contrariantur nam origo.
incipit a, mẽte.l.quod labeo.ff. de ſuper
lec.legat. ¶ Neque Iac.Butr.Bar.neque
Bal.eum referens in.l.incerti num.6.C.
de interdic. mihi aliter perſuadebunt in
terminis.d.l.eum qui.&.l.contra maio⸗
res. ¶ Quedam vero ſunt quo ad effectũ
contraria, tũc puto locum eẽ regule ele
ctionis de qua.in p̃cedẽti concluſione.
¶ Nam contrarius ẽ effectus tributorie
(qui ẽ in approbandũ factum ſerui) effe
ctui actionis de peculio qui ẽ in improbã
do.ſic in.l.fin.C.de codicill. cum ſimil.
vt optime declarat glo.in.l.prima.C.de
furtis. hoc modo tollo conſequentiam
Bartoli dum opponit & dicit ꝙ ſi eſſent
contraria electione tollerẽtur nõ.n.om
nia contraria electione tolluntur, vt pa⸗
tet ſupra. Immo ꝙ ſint contraria quaſi
in effectu & electione non tollantur, vt ẽ
poſſeſſorium retinende & petitorium ra
tione eiuſdem poſſeſſionis.dicam in ſex⸗
te regula impeditiua.que videnda ẽ in fi⸗
ne. ¶ Necnon infero contra Dinum &
eundẽ Bartolũ (ſi loqui fas eſt) ꝙ hec
concluſio que eſt tertia regula Dini nõ
meruerit ſeparatum poni. ¶ Nam quia
potius mens debet attendi vt dicit Bal⸗
dus, ideo in ſecunda regula Dyni.d.§.
eligere cum ſimil. potius dici debebit cu
mulationem impediri ratione contrieta
tis. ¶ Et ob talẽ cõtrarietatis rationem
vt eligere cogatur.de quo puto eſſe caſũ
in.l.prima.C.de furtis. in verbis eligere

debet.quã(vt puto)ſupra per ipſos parũ
apte inducta fuit. ¶ Nam non viderem
quenam alia rõ electionis de qua ibi poſ
qt q̃ quia contrarie actiones eẽnt & ho c
probo per.l.primam.ff.ſi ſeruus exter o.
vbi eſt ſimilis actio mandati &c.ſicut eſt
.§.eligere.& textus.ibi vocat. cõtrarias
actiones &c.¶ Et hec vt opinor pro ce-
dunt niſi contrarie in effectu actiones ta-
les eſſent,quarum vna tacite alteram in-
cluderet.vt eſt nullitas & appellatio tũc
cumulãtur.vt per Bal.in.l.incerti,num.
7.& in.l.prima.C.quando prouoc.non
eſt neceſſe.vel niſi caſus eſſet ſpecialis in
odiũ conuẽti vt ẽ in.l.prima.cũ ibi not.
C.de don.q̃.ſub mõ.quod odiũ nõ cõue
nit loco pio. puta hoſpitali vt ibi Bald.

247 QVartam regulam fecerunt
Butric.Bar.Bal.in Peruſi-
na,col.penul. doctoreſque
communiter in.l. ed ta. &
hic vt ſi plures actiones ita
ſe habeant ꝙ condemnatione facta ſuper
vna & exequutione Reus (contra quem
exequutum fuiſſet)ab altera liberaretur,
tunc vna propoſita non poſſet ſibi alte-
ra cumulari.Cum vbi ſit incompaſſibili
tas exequutione ibidem cumulatio im-
pediatur.ſic & Marianus i.c.ii. de libell.
oblat.Rom.in conſil. 240.392.Alexã.
in.l.prima.de legat.p̊. Mouentur maxi
me per.l.primam.ff.ſi famil.furt.in ver-
ſic.ſi ſciente.ibi nec vna pena exacta alte
ra tollitur. ¶ In quo tandem diuerſoꝝ
opinio mihi placuit ꝙ quia ibi vnicum
erat furtum,ideo concluſio non probe-
tur.Sic Bal.in Padua.& purpur. ¶ Nec
obſt.Alex.ibi plura cenſeri furta cũ q ſi-
que ſeruorum in dolo fuiſſet,conſequen
ter plures competant actiones per. l. ſe
ſeruus plurium vbi not.ff.de noxal quia
Bar.in.d.l.prima.§.fin.Rñdet, ꝙ hñtur
pro vno furto.& fictio magis hoc caſu,
inſpici debet. ¶ Purpur.ponderat ibi.
verbum actio,in ſingulari prolatum.reſ
piciens omnes ſeruos. ¶ Addo textum
in.l.ſi familia.in verbis. & plura facta. &
ibi.non vt in furto vnum.ff. de iuriſdic.
om.iudic.vbi clareſcit furtũ a, pluribus
ſeruis commiſſum debere dici vnum fa-
ctum.¶ Vlterius purpurat dicit ꝙ in.d.
l.prima.nil habetur de cumulatione at
que conſiderat verba.lite conteſtata.nã
(vt dicit) conteſtatio non eſt terminus
cumulationem impediẽs,cum vbi cumu
latio ſit permiſſa,tam añ q̃ poſt cumule
tur.vt per glo.in.l.edita. vñ ne ſine mi-
niſterio verbum.conteſtatio.ibi poſitũ,
cẽſeatur,concludit magis ibi de emenda
tione q̃ de cumulatione p̃dicari. vt qñ
de ſeruis in libello prius non exp̃ſſis, po
ſtea adiiciendis diceretur. ¶ Pro hac tñ
regulari concluſione ſatis puto probare
textum in.l.commiſſorie.C. de pactis in
ter empt.& vẽdit.ſunt.n.ibi diuerſe actio
nes & contra reum vna exequuta eo ip̃o
ab altera extitit liberatus ne contingat
actori ſe rem & p̃cium p̄ſtaturum. ergo
&c. ¶ Si diceres illum textum magis cõ
uenire ad primam regulam impeditiuã,
aperta rñſio ſe offert.ꝙ per ſñtiam latã
ſuper vna dici non poteſt res ſuper alia
actione iudicata.argumẽto.l. eãdẽ.ff. de
except.rei.iudic.& ſupra.in prima declá
ratum eſt. ¶ Diuerſe.n.ibidẽ nedum sũt
actiones ſed ex diuerſis cauſis deſcenden
tes,& ad diuerſa tẽdentes.qua de re.non
eſt de exactione ad rem iudicatam infe-
rẽdum. ¶ Et propterea etiam dici poſ-
ſet contra Bartolum volentem vt p hãc
quartam regulam, Dyni dicta deſtruan
tur. ¶ Nec non per hunc tex.indiſtincte
loquẽtem vcz.d. l. commiſſorie.inferri
poſſet contra Bal.in Peruſina.Socin. &
purpur.ibidem.cõcludẽtes in iſtis termi
nis cumulari ſimultanee poſſe per. d.l.
primam. ¶ Item neq; viderem rationẽ
ꝙ ſimultanee magis &c.Immo eadẽ ẽ ra
tio in vtroq; ne bis idem cõſequatur ſeu
&c.d.l.commiſſorie. ¶ Addo in hoc vl
timo text.in.l.prima.§.p̃.vbi not. ff.de
ſtipul.ſeru.iuncta rõne quia quis dupli-
ci iudicio non eſt defatigandus ſeu duaꝝ
examine diuerſarum actionum. argumẽ
to.l.nulli.ff.de iudic. ¶ Quod verum eẽ
puto niſi conditionaliter cumulatetur

ideſt ꝙ ſi ex vna non obtineatur altera
ſit propoſita.quo tñ caſu examen ſuper
vna tantum fiet.ne contigat quem diuer
ſimode fuiſſe defatigatũ.vt ſupra. ❡ Vl
terius regulam exẽplat Paul. de Caſtro
in.l.edita.vbi eadem res mihi ex diuerſis
cauſis lucratiuis & a,diuerſis perſonis de
beretur ſi.n.ex vna conſequar eo ipſo al
tera tollitur p.l.oẽs.C.de action.& obli
gat. ❡ Aduerto quia loquimur quando
agatur contra eundem ſed Paulus quan
do contra diuerſos.& eſt ibi ſpecialis ca
ſus vt etiam in ſimil.l.prima.C. de dotis
promiſſ.& nihilominus in illis terminis
ſñtia ſuper vna minus pareret exceptio
nẽ ſuper altera rei iudicate. ita ſaluemus
a,Bartolo Dynum. ❡ Necnon dicamus
ꝙ quando contra diuerſos non ſit cu-
mulatio vt habuimus in cumulationis
deſcriptione,vnde non facit Pauli exem
plum. niſi duo Rei debendi eſſent quo
caſu magis perſone ꝙ̃ actiones cumulari
dicerentur. ❡ De actionibus loquimur
nos ſed de perſonis etiam loquitur.l.pri
ma.ff.ſi famil.furtũ . & dicemus. nam ſi
diuerſe ſint actiones contra diuerſos res
eſt ſine dubitatione per regulam.§. no-
ſtri.&.l.Papinianus exul. ff. de minor.
❡ Exemplum aliud dat purpuratus vbi
cum rei vendicatione quis cumularet he
reditatis petitionem . admitti non debe-
bit ſi ex aduerſa parte ante litis conteſta
tionem in cumulata exceptum fuiſſet vt
etiam dicit Bal.in.l.ii.in col.fin.C.de he
redit.petit. Alex.in cõſil.89.lib.2. ❡ Re
gula exemplata procedit vbi iudicia ip-
ſa paria eſſent vt quia non plus in ſecun-
do ꝙ̃ in p̊.cõſequi cupiatur.ſecus ſi in cu
mulato plus conſequi poſſe conſtet. ſic
intelligo Baldum.in.l.ordinarii. nu.7.
C.de rei vendic.quem Paul. in.l.edita ,
& Alex. vbi ſupra ſequuntur. dicentes ẽt
poſſe cumulari ſi iudicia ipſa vt exceden
tia & exceſſa inuicẽ ſe haberẽt. ❡ Hoc ve
rum puto ſi cumulatum excedat non e,
cõuerſo . vt perſtringitur ex ratione no
ſtre regule de qua ſupra. ❡ Quod etiã ſe
cundo ſublimito in terminis qbus vnius

electione altera tollatur.per tex.in.d.§.
eligere.l.3.ff.de tribut.non enim tũc ex
ceſſum attendendum eſſe puto ne deue-
niatur ad contrarietatem in iudicio tol-
lerandam de qua in precedenti dixerã.
❡ Itẽ Regula procedit niſi actor proba
biliter ignoraſſet aliam ſibi competere
actionem Rom.in conſil.245.per regu
lam.l.prime.in.§.ꝙ aũt.ff.quorum le-
gat.Ita hic purpurat⁹. ❡ A,quo diſcrepa
rem quia propter ignorantiam non eui
tatur ratio concluſionis noſtre ne actor
bis idẽ &c. & ne Reus nimiũ defatigetur
&c.potius enim hec attendẽda ſunt quã
ignorantia actoris cuius officium erat
vt venit et inſtructus.vulg.l. prima.ff.de
edendo.l.qui accuſare.C.d.titulo. Vñ
purpurati cõſiderationem magis aptan-
dam eſſe puto ad regulam.electionis.de
qua ſupra.hoc modo vt electione facta
nihilominus per in integrum reſtitutio-
nem ignorãti ſuccurrendum ſit , vt iterũ
admittatur ad eligendum actionem ex-
penſis refectis &c.ne alteri per alterũ ini
qua conditio feratur contra regulas iu-
ris.ſuccurratur itaq; vt libellum emẽdet
addẽdo iuxta.l. primã.ff.ſi famil.furtũ.
ſiue mutet.per verba.& ius dicẽtis decer
nit equitas.de quibus in.d.l.edita. ❡ Itẽ
Regula procedit ſecundum eoſdem niſi
vbi ſine figura iudicii procedatur vt per
Bar.ad reprim. ❡ Vel niſi vbi clauſula
omni meliori modo adiecta eſſet de qui
bus Aret.in conſil.102 tu dic ꝙ loqui-
tur de ſimultanea quam dixi nõ eſſe pro-
priam cumulationem quãuis purpurat.
num.61.dicat immo ſucceſſiuam nõ eẽ
propriam. Et in ſimultanea tantum ipm
ſequor. ❡ Item Regula procedit vbi am
be actiones competerent ad idem princi
paliter , ſecus ſi altera per cõſequẽtiam.
exempla per Corneum in.l.edita. num.
18.vbi quis qui petitorium cepiſſet poſ
ſeſſorium recuperande cumularet.nam
quãuis obtẽta per iudicis offm̃ poſſeſſio
ne iuxta. l. offm̃.ff.de rei vẽdic.a,poſ-
ſeſſorio Reus ſit liberatus,tñ cumulatio
tali caſu permiſſa ẽ.attẽto ꝙ in petitorio

iudicis officium mercennarium fuit iux
ta.l.primam.vbi Bar.ff de iuriſd.om.iu
dic.non principaliter intentatum. vnde
poſſeſſorium in conſequentiam motum
& obtentum fuit ita Bar.hic. d. Ant. in.
c.cũ dilectus.de cauſa poſſ. & propriet.
¶ Corneus ꝑ hoc addit. l. nemo ex his
.§.quotiens. ibi eiuſdem rei nomine.ff.
de regul.iuris.arguendo.a,cõtrario ſẽn
ſu.nã in rei vendic.nõ agitur pro poſſeſ-
ſioñ principal'r ſed pro dñio ergo &c.

148 QVinta regula cumulationis
impeditiua eſt quando dua-
rum actionũ altera ſit ma-
ior tũc minor cumulari nõ
poteſt Bar.in.l.edita.& hic
communiter approbatus.cumulatio igi
tur actionis cum accuſatione nequaquã
admittitur cum accuſatio tanquam ma-
ior non immerito actioni ꝓfertur. dicit
tex.in.l.fin.C.de ordine cognit. ¶ Quã
&ſi, Salyc.in.l.edita.& Angel.Aret.in.§.
ſi minus. Inſtit.de action.necnon Alex.
in.l.reum criminis.C. de procurat. Di-
cant eam loqui de recõuentione.tñ De-
cius in.d.l.edita. Reſpondet ibi probari
per gñalem rationem ſupradictam. Se-
cus vbi cauſa non eſſet maior ſed equa-
lis potentie vt notat Bar.in.l.ſi inter me
& te.ff.de except.rei iudic. ¶ Pro cõclu
ſione inducitur tex.in. l. per minorem.
ff.de iudic.& in.l.interdum.ff. de publi-
cis.iudic.& in.l.prima. C. quando ciui-
lis actio criminali ꝓiudicet. facit regula
149 vbi maius periculum de regul.iur.in.6.
¶ In quibus illud attendendum eſt ꝙ
remediorum ſeu actionum diuerſis mo-
dis altera eſt maior.vel ratione ꝓiudicii
inferendi alicui perſone vt eſt criminalis
de qua ſupra.& dixi in verſic. Aut.vna ẽ
&c.& tunc loquuntur ꝓfata iura. ¶ Que
procedunt ſecũdum Decium vbi ſupra.
ſi criminalis cum ciuili habeat aliquam
connexitatem ſecus ſi totaliter ſeparate
eſſent vt puta ſi te accuſem non propte-
rea impediar a,te petere ex cauſa mutui
Decem.ſic intelligit.d.legem.in.l ꝑ mi-
norem. ¶ Et procedit vbi ab eodẽ pro-
ponantur & ſic loquitur.d.l. interdum.
& attenditur impedimentum propter
cõnexitatem ſecus vbi a,diuerſis tunc &
ſi totaliter ſint ſeparate tamen cumula-
tio ĩpeditur.ꝑ.l.fin.C.de ordiñ cognit.
vt dicit & diſtinguit glo. in d.l. interdũ.

150 SEcũdo ẽ & alia cauſa ma-
ior ratione ꝓiudicii infe-
rendi alteri cãe vt eſt cau
ſa ſtatus.que etiam ꝓiudi
cat perſone cum per eam
redigatur iu ſeruitutem atq; tollatur li-
bertas res inextimabilis (vt dicit textus.
in.§.cum ḡ. inſtit. quib. ex cauſ.manũ.
non licet)ſimili modo ſecum alterius
actionis cumulationem non admittit.cũ
prius de ea cognoſcendum ſit etiam ſi ꝑ
modũ exceptionis proponatur. l. ii. C.
de ordine.cognit.vbi glo. Bal. & doct.
¶ Nã qa ſerui nihil habere poſſunt.l.ꝙ
attinet.ff.de regul.iur.cum vulg.ideo ſi
quid petam ab aliquo aſſerente me eſſe
ſuum ſeruum atque me vt ſeruum poſſi-
dẽte,prius ſuper ſtatus queſtione cogno
ſcetur.cum per eiuſdem queſtionis euen
tum poſſit pronunciari me eſſe ſeruum
& conſequenter aditus ad aliud quid pe
tendum clauderetur. ne igitur cõtingat
cum alterius iactura iudicium reperiri
ventilatum iura voluerunt per ſtatus q-
ſtionem alterius cuius uis queſtioni ſu-
perſedende ꝓiudicari vñ maior (cum ei
cedatur)non immerito dicetur. ¶ Que
ſtioni inquam nedum ciuili vt ſupra ſed
& criminali vñ nedum non accuſabo de
crimine illum qui contra me ſtatus que
ſtionem inchoaſſet.vt in.l.ſi ſtatus.C.de
ordiñ cognit. ſed nec (ſi accuſaſſem & il
le me eſſe vel ſui vel alterius ſeruum ex-
cepiſſet) accuſationis iudicium proſeq
poſſem quãuis alias vt ſupra de crimine
prius cognoſcendum eſſe diximus. eſt
textus in.l.cum ſtatus.d.titulo. vbi Sa-
lyc.& in.d. l. ſi ſtatus. vbi optime de-
clarat Bal. ¶ Idẽ & ſi ab eodem propoſi
ta eſſent nam ſi quem de crimine accu-
ſarem qui diceretur ſeruus: et ab altera
parte liber.prius de ſtatu cognoſcẽdum
eſt

eſt cum aliter puniantur ſerui q̃ liberi. l. ſi crimen &. l. fin. C. de ordine cognit. iū ſta. l. prima. in fine. ff. ad. l. Cornel. de fal ſis. ❡ In eo tñ differentiam faciamus an agendo vel an excipiendo ſtatus queſtio nem mouerit nam quando agendo cum ego conuentus in quaſi poſſeſſioñ liber tatis conſtitutus reperiar exigere a, debi toribus potero. quãuis aliud velle videa tur Salyc. in. d. l. cum ſtatus. Cuius legis verba pódero ibi. moueri &c. & ibi ſi ſer uum te ſñia declarauerit.) ❡ Item a, cre ditoribus potero conueniri. vt in. l. cau ſa ordinata. C. de l iberali cã. Secus vero eſt vbi ſub poteſtate alterius cõſtitutus pro libertate inſtarem. d. l. cum ſtatus. & d. l. ordinata. ❡ Item quando queſtio ſtatus mouetur excipiendo. puta pero a, te hereditatem vel aliud. & exciperes me eſſe ſeruũ iuxta. l. ꝙ attinet. ff. de regul. iur. (Quia tunc ſñia fundari nõ põt in exceptioñ. ſed tantum ſuper petitioñ. c. licet Ely. de Simon. hr̃ in auc. offeratur. C. de litis conteſt.) nõ ſimpliciter & dun taxat in queſtione ſtatus, ſed in vtraq; co gnoſcendum eſſe dicendum eſt, & ſuper vna tantum hoc eſt principaliter propo ſita pronunciandum. Cum eo ipſo quo in principali lis dirigatur per neceſſariã conſequentiam ſuper incidenti tacite re maneat pronunciatum. ❡ Si principa lis ſit illa ſtatus de ea tãtum in ſñia pro fertur. ❡ Si vero principalis ſit patrimo nialis vel de re particulari, nihil in ſñia de ſtatu mentionabitur. Caſus ẽ in. l. pri ma. C. de ordiñ. iudic. vbi ſi pupillo agẽ ti petitione hereditatis obiiciatur ꝙ non eſt filius, ſuper hereditate tantum condẽ dando vel abſoluendo ſñia profertur, hoc ideo eſt quia ſñia lata ſuper princi pali ꝑiudicat ſuper incidenti. ❡ Vlteri us, & dr̃ tunc ꝑiudicare cum ad poſitio nem vnius neceſſario ſequatur cõcluſio alterius ita Bal. in. l. cum ciuili. d. titulo. In terminis quibus principalis eſt ciuilis incidens vero criminalis vel e, contra. ❡ Declaro ſic, ſi iudex in ſñia ponit he reditatẽ ad me ſpectare neceſſario cõclu dit me non eſſe ſeruum. d. l. ꝙ attinet. ❡ Sed ſi ponit ad me non ſpectare con cludit me eẽ ſeruum attento ꝙ nulla ex alia rõne dicatur ad me non ſpectare niſi illa quia ſim ſeruus. nã ſñia declaratur ex actis Alex. in. l. actorum. ff. de re iudic. cum allegatis. ❡ Secus puto debere dici vbi exceptio no ſtaret in ſimplicibus ter minis defenſionis, ſed introcluſam habe ret impugnationem. Puta quia dicas me eſſe ſeruum tuum. opinarer. n. tunc per ea que ſupra, in cauſa tãtum ſtatus tanq̃ ſuper maiori eſſe pronunciandũ. ❡ Vñ dicas. ꝙ quãuis cauſa maior minorem ſi bi cumulari non patiatur vt ſupra. tamẽ ſi incidenter minori adiecta fuiſſet ſimul taneum proceſſum & cumulationem pa tietur. ❡ Item ſecus eſſe puto in termi nis. l. quoniam Alexandrum. C. de Adul teriis. tũc. n. ſuper adulterio q̃ ſup leno cinio pronunciatur & e, contra (vt opi nor' quia mutua delicta compenſantur Abbas in. c. olim. cum allegatis ad num. 23. de reſtitu. ſpoliat. Sicut igitur in mu tuis petitionibus ſuper vtraq; ſimul pro nunciãdum vt ſupra diximus num. 131. per. c. ꝑ. de mutuis petition. Ita in predi ctis vbi mutua ſunt delicta pronunciari dicendum eſt. ❡ Itẽ exceptio Lenocinii hẽt in ſe impugnationem vt ſupra ergo &c. Hoc cepi ex dictis Baldi in. l. 2. num. 9. C. de ordine iudic. ❡ Et ex iſtis declaratis hẽs ꝙ cãp plurĩ principalr̃ Motarũ ciuilis vincitur a, criminali cri minalis a, liberali vt ſic earum Victrix ſi bi alteram cumulari non patiatur, ſed ſo la cognoſcatur. Et diffiniatur. ❡ Secus tñ vbi maior incidenter propoſita eſſet tunc niſi vltra modum repulſiuum habe at & conſecutiuum de quo Abbas in. c. ii. de ordine cognit. num. 17. & dixeram in Ampliat. 48. ad regulam ſpoliatus &c. minori cedit in hoc dico vt in co gnitione minorem ſibi cumulatam eſ ſe patiatur, & etiam in exequutione quandoque minor ipſa preferatur vt in. d. Ampliatioñ.

TErtio quandoq; cauſa dr
151 maior rõne dignitatis vt ẽ
cauſa ſpiritualis nã quia
dignior eſt profana vt in
c.ſolite. de maioritate &
obedientia.in verbo dignior.ideo dice-
tur maior.conſequentiam probo per di
ctam rubricam. ℭ V ñ quiuis per viam
exceptionis cauſa ſpiritualis deducatur,
Ciuilem prius motam coram iudice ſe-
culari ſilere facit. ℭ Exemplum ſi con-
tractus excipiendo vſurarius allegetur,
ſeu de periurio excipiatur, aut ꝙ non ſit
de legitimo matrimonio natus, ꝙ ſit vel
non ſit clericus, ſiue ſi a, iuramento abſo
lutio petatur, cum ſimil. de quibus in. c.
ſi iudex laicus de foro competen. lib. 6.
in. c. lator. qui filii ſint legitim et Bar. in
l. ii. de verb. oblig. per Bal. in. l. ſeruus
C. de iudic. habetur in. l. Titia. ff. ſolut.
matrim. per d. Antonium, & Abb. in. c.
tua nos. de ordiñ cognit. ℭ Vbi etiam
ponit an & quõ per Eccleſiaſticum lai-
co inhibeatur, necnon vbi non ſit neceſ
ſe inhiberi quaſi ꝙ iure ipſo inhibitũ cen
ſeatur, quod quando ſit non opus eſt ci
tatioñ. ℭ Item & ibi ponit an ſi cã ſpiri-
tualis coram laico incidenter propoſi-
ta ſit, & per eum ad Eccleſiaſticum remiſ
ſa ſummarie & abſq; litis conteſtatione
tractetur. Vide ꝙ ſic nu. 12. poſt innoc.
& Ioã. And. Quod reſtringit Abbas vbi
vna pars abſit, ſed ſi vtraq; ſit pñs, con-
teſtare debet. libellus tñ & ſi altera abeſ
ſet erit offerendus cum ſñtia ferri ſuper
eo debeat. c. licet Eli. de Simon. ℭ Item
an proceſſus iudicis laici teneat ſi ꝑiudi-
cialis exceptio cognoſcenda per Eccle-
ſiaſticum propoſita fuerit (non tñ op-
poſitum vt ad Eccleſiaſticum ipſum cã
remittatur). d. Abbas tunc vult valere
proceſſum ſed non ſñtiam. ℭ Secus vbi
ꝑiudicialis non in modum exceptionis
vt ſupra ſed principaliter coram iudice
Eccleſiaſtico mota fuiſſet, nam tũc ſi co
ram laico ciuilis cauſa moueatur (niſi ſi
bi fieret inhibitio) proceſſus & ſñtia te-
net. ℭ Quod tñ limito niſi prima frõte
cauſa que mota eſſet coram laico iudice
appareat ſpiritualis vt dixi ĩ tractatu pro
rogationis fori ad charte. 24. in 4. col.
ℭ Que aũt dicatur prima frõte vide om
nino ibidem. num. 76. ad charte. 59. per
plures columnas. ℭ Et ꝙ laicus iudex
in repetitione vſurarum adiri poſſit. Itẽ
& cognoſcere an exacte fuiſſẽt ibidẽ om
nino ad charte 61. in prima col. ℭ Et ꝙ
ſint caſus mixti fori ibidem. num. 62.
ℭ Illud etiam addendum eſt vt quanuis
cauſa ſpiritualis coram laico iudice per
viam exceptionis fuerit Introducta, tñ
ſñtia poſtmodum ab Eccleſiaſtico iudi
ce lata dicitur eſſe diffinitiua. vel ſaltim
hñs vim diffinitiue cum ab eodem iudi
ce aliam diffinitiuam non expectet. q̃uis
a, iudice ipſo laico ſuper principali nego
tio diffinitiua expectetur. Secus ſi ab eo-
dem Eccleſiaſtico expectaretur. ſic intel
ligo voluiſſe dñm Ant. in. d. c. tuam. nu.
14. poſt Federicum in cõſil. 182. de or-
diñ. cognit. Qua de re poterit ab eadem
tanq̃ a, diffinitiua appellari. ℭ Sed Ad-
uerto dum dixi coram ciuili iudice &c.
Quod non facit ad hanc materiam cu-
mulationis in qua iudicis habilitas eſt ꝑ
ſupponenda in qualibet ipſarum cauſa-
rum cumulandarum. argumento. l. cum
teſtamento. ff. de teſtam. Sed bñ facit ad
materia ſequẽtem vez de ordiñ cognit.
ℭ Qua de re caſus eſt hic ponendus ubi
coram iudice eccleſiaſtico tam ciuilis q̃
ſpiritualis cauſa moueatur. ℭ Et tũc ita
dicamus ꝙ aut cauſa ſpiritualis fouet ip
ſi cauſe ciuili, & cumulentur. Exemplum
peto mihi reſtitui pecunias quas ha-
bueris a, me necnon dico ꝙ commiſiſti
vſuras. vel dico contractum ob quem pe
cunias ipſas tibi dederim eſſe vſurarium.
ℭ Item aliud exemplum vt ſi peto here-
ditatem. n. fratris mei quã vt filius eius
ob inteſtato poſſides, & dico ꝙ non es
ex legitimo matrimonio natus. vl' pone
ꝙ talis mea intentio ꝙ non ex legitimo
&c. proponatur a, me per viam replica-
tionis contra te excipientem de filiatio-
ne. ℭ Aut cã ſpiritualis aduerſatur cauſe
ciuili

ciuili & e,contra (quod vix crediderim vbi a b eodem proponatur) & nõ cumulantur. Sed ſpiritualis in cognitiõ pfertur. Exemplum vbi, a pluribus aduerſantibus propoſita eẽnt. ℭ Que maioritas dignitatis adeo remanet intacta ꝙ etiam volentibus partibus litigatorum neq; incidenter nec per recõuentionẽ aut aliter iudex laicus in talibus ſe intromittet. q̃uis alias & regulariter verum ſit iudicem de cauſis incidenter coram ſe propoſitis cognoſcere poſſe, de quibus principaliter cognoſcere nequiſſet. vt hr̃ in. l. quotiens. C. de iudic. & in. l. adite. C. de ordine iudic. ℭ Sed ꝙ minus incidenter in hac ſpirituali cognoſcere valeat etiã de iure ciuili tenet Bar. in. d. l. quotiens. per l. omnes. C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. dixerã in tractatu prorogationis fori num. 36. ℭ Hec tñ intellige & limita per dominũ Abbatem, in. c. tuam. de ordiñ cognit. ℭ In eo tñ ꝙ ipſe Abbas tenet cõtra Butrium & ceteros volentes ꝙ vbi non eſt queſtio validitatis ſed tantum facti puta an ſit filius iſtius vel illius incidẽter propoſita cognoſci poſſe per iudicem etiam laicum. Concordando concludo ꝙ aut queſtio eſt talis facti, quod per laicum fieri potuiſſet puta matrimonium, declarãdo conſenſum coniugum iuxta. tex. in fine inſtit. de patria poteſtate & i. ꝗ. p̊. de nuptiis tunc opin. d. Antonii aliorũq; procedat. vñ inferam ꝙ corã iudice laico, quis in quaſi poſſeſſiõ matrimonii manuteneri ſe petere poſſit. ℭ Aut tale factum eſt quod per laicum fieri nequiuiſſet puta excommunicari, abſolui, celebrari, vel ſimile tunc verum dicat Abbas per. c. ſi iudex laicus. de ſñtia excommunic. in 6. nam an ſit vel an non ſit excommunicatus tãtum Eccleſiaſticus cognoſcet. non ſic filiatio ea. n. dependet ex facto hominis vcz an pro filio fuerit reputatus. ℭ Ad id quod dicit Abbas vt cognoſcens cauſam facti pariter. cognoſcere de legitimitate facti dicendus ſit. Rñderem conſequentiam negãdo, pro quo inducerem exempla per Butrium poſita in. d. c. tuam, num. 2. & poſita prius per Bartolum. in. d. l. titia. ff. ſolut. matrim. & in. d. l. quotiens. ℭ Illud nihilominus attendi debet ꝙ ſupradicta de cauſa ſpirituali non procedunt in cauſa quaſi ſpirituali. vt per. d. Antonium. vbi ſupra. nu. 17. poſt medium numeri. ℭ Itẽ nec procedũt in cauſis mixtis vt videbitur ĩ meo tractatu prorogationis fori nu. 71. col. 4. & num. 76. ℭ Item neq; procedunt vbi laicus cognoſcit ad effectum remittendi cauſam ad iudicem eccleſiaſticum. vt dicunt in fine dicti. c. & hec omnia poſui propter ordinem cognitionis de quo in fine tractabo.

152 QVarto quandoq; cauſa dicitur maior propter maiorem quam affert vtilitatem puta publicam, ea. n. vtilitas priuate pfertur. vt vulgaria ponuntur in. l. prima. ff. ſolut. matrim. Ideo in cognoſcendo pponenda ẽ conſequenter altera minor ſibi non cumulatur. ℭ Inde (vt puto) & ex eadem ratione fit ꝙ prius ſuper exceptiõ litis finite cognoſcatur. cum publice interſit finem litibus imponi. l. properandũ. C. de iudic. c. finem litibus. de dolo & contumacia. ℭ Eadem etiam rõne in exceptione tranſactionis. l. fratris. C. de tranſact. c. p̊. de litis cõteſtat. cũ ſimil. ℭ Nec diuerſum eſſe puto ſuper exceptiõ vſucapionis cum publice interſit dominia in incerto non eſſe. §. p̊. inſtit. de vſucap. ℭ Idem in exceptione pſcriptionis nã quãuis dũ pſcriptio ĩtroducitur ſit odioſa vt hr̃ in. l. fin. C. de annali except. tamen introducta eſt fauorabilis per eandem. d. rationem ne dominia in incerto ſint. ℭ Hec. n. & ſimiles exceptiones dicuntur mixte quia tam ad proceſſum q̃ ad merita opponi poſſunt, vt dicit Innocen. in. c. cum inter. R. de elect. Vñ dicendum eſt eas proponi poſſe tam añ quã poſt litis conteſtationem. c. p̊. de litis cõteſt. in 6. Butrius ĩ. c. p̊. de ordiñ cognit. num. 8. & vide ſupra. num. 118. in verſicul. octauo &c. ℭ Pro quibus etiã addo

ꝙ qua ratione ſit vt actiones non cumu-
lentur in terminis quibus ſi ſuper actionē
p̄. loco inchoata ſñia daretur Rei iudi-
cate exceptionem pareret ſuper altera,
vt diximus in prima regula impeditiua.
Eadem etiam dici debebit ne cumulen-
tur actio & exceptio vbi talis exceptio
proponatur ſuper qua lata ſñia tolle-
ret ius agentis circa merita. ad hoc ē tex
tus in. c. p̄. de ordiñ cognit. ¶ Verum ꝙ
de conſuetudine quidam aſſerunt vt cō
munis terminus vtriq; parti ſtatuatur de
quo. vide quod ſupra in verſic. octauo
ex eadem &c. ¶ Vlterius ex eadem rōne
dicendum eſſe puto, in exceptionibus di
latoriis. impediunt. n. litis ingreſſum (vt
puto) nulla ex alia rōne niſi. qa publice
intereſt iudicia nō fieri nulla. Quod con
tingeret vbi actor eēt ſeruus hominis vel
demonis, vt quia excommunicatus, ſeu
aliter inhabilis ad comparendum in iu-
dicio. ¶ Vel ſi iudex iuriſdictione care
ret. tunc. n. prius in talibus cognoſcen-
dum eſt. l. ſi quis prohibet. ff. de poſtu-
lan. d. l. quoniam Alexandrum. ff. ad.
l. iuliam. de adult. c. exhibita. de iudic.
¶ Neq; credam tūc admitti cumulatio-
nem de conſuetudine communem parti
bus terminū ſtatuendo de quo diximus.
¶ Nam vt dicit Bal. in Paduana, nu. 96.
prius perſona eſt habilitanda q̄ actio cu
mulanda. vnde vult ꝙ ſi quis cumularet
dicendo peto abſolui a, iuramento & eo
ſoluto contractum vt illicitum reſcindi
Aduerſariumq; ad vſurarum reſtitutio-
nem condemnari, libellus non teneret.
¶ Poſſes tu tñ in hoc rñdere ꝙ in ſuis
terminis actor fatebatur ſe eſſe inhabilē
non ſic in terminis exceptionis, qua de
re concludo p̄dicta ita demum procede
re ſi ſtatim. exceptio p̄ſumptiue ſaltim
iuſtificetur, vt eſt quando actor (contra
quem excipitur) vel gereret ſe pro ſer-
uo. vel communiter ita reputaretur. vt
ſupradictum eſt. num. 134. in verſic. eſt
& alia. ¶ Vel ſi excipiens oſtendat con-
tractum iuratum. Nam ſi actor de inuali
ditate iuramenti vel ſuper iure ſeu quaſi
poſſeſſioñ ſeruitutis rem in dubium re-
uocaret, prius terminari debebit. ¶ Idē
etiam dicendum eſt in dilatoriis nō con
cernentibus perſonas, ſed ſolum acta. &c.
vt quia ordinata ſint ad nullitatem con
cludendam. Eiuſq; diſputatio a, iuſtitia
ſuper principali ſeparata eſt. c. cum in-
ter. de elect. vbi dē Innocen. ¶ Ad quod
induco notabile verbum d. Antonii in.
c. cum dilectus. de cauſa poſſeſſ. & pro-
priet. volentis ꝙ ſpoliationis exceptio.
tanquam dilatoria, et ſummaria incon-
tinenti probanda eſt, & ſufficit ſemiple-
na cognitio. non dico. probatio. per ea
que vide omnino poſita per Abbatem
in. d. c. num. 55. ¶ Vlterius etiam op-
poni poteſt poſt litis conteſtationem
dummodo excipienti negligentia neque
at imputari, ꝙ videlicet non ſit ſpecula-
tus an vlla exceptio ſibi competat ſic. d.
Anton. ibidem. num. 20. poſt Calderi.
num. & ſequitur Abbas, num. 53. & 54.

153 QVinto maior etiam cau-
ſa dici pōt rōe maiorita-
tis iudicis. l. cōtra pupil-
lum. §. qui ad maius. ff.
de re iudic. vř. n. tunc ef-
fecta maior cum in ipſa ſuperior manus
imponit. ¶ Ita intelligo maiorem iudi
cē in. d. §. ideſt ſuperiorē hec occaſiona
biliter pono non ꝙ ad materiā faciant.

154 MAior tamen cauſa in ma-
teria noſtra dicetur ratio
ne comprehēſionis. vt eſt
cauſa vniuerſitatis. comp̄
hēdit. n. ſingula corpora,
donec enim illa agitatur actio compe-
tens pro aliquo ipſorum corporum agi
tari nō poteſt itaq; cumulari. argumen-
to. l. in modicis. ff. de contrahen. empt.
¶ Poſſet tamen dici illud non ex maio
ritate cauſari, ſed potius quia ſentētia la-
ta ſuper cauſa vniuerſitatis paritura eſt
exceptionem ſuper particulari vt dictū
ē in prima regula impeditiua, vñ vel me-
lius exēplemus vbi pēdeat iudiciū heredi
tatis ne cumuletur actio pro legato p. l.
ſi quis libertatem. ff. de petit. heredit.

155 SExto cauſa poſſet dici ma-
ior in odium violẽtie & ꝙ
ideo ſiquis moueat interdi
ctum vñ ui. vel cõditionem
legis. ſi quis ad ſe fundũ. pe
titorium ab aduerſario ſibi non cumule
tur. Dictum eſt num. 73. in verſic. capi-
te ꝑ. & num. 80. videndum &c. ℭ Hoc ẽt
in criminalibus dici poterat cum violen
tia ſit delictum. vt. d. l. in verb. & alias pe
nas. vide ſupra. num. 118. octauo &c ibi
ſi vero &c. ℭ Quinimmo hec poſſet ap
pellari maxima. Nam quãuis cauſa ſta-
tus in cognitione omnes alias faciat ceſ
ſare vt vidimus num. 150. Nihilominus
hec ſibi ꝑfertur vt prius ꝙ̃ illa ſtatus etiã
per viam exceptionis contra ſe mota co
gnoſcatur exequaturque. d. l. ſi quis
ad ſe fundum. & dixi in Ampliat. 48.
ad regulam ſpoliatus &c.

156 SEptimo dr̃ maior ob alte-
rius cauſe indigentiam. Si
enim indigens facto meo,
ſed ego nullatenus tuo. Mi
nus video cur non merear
dici maior. Do exemplum per. l. fundũ
ff. de except. nam confeſſoria non com
petit niſi domino fundi. §. Eque. inſtit.
de action. Actio communi diuidũdo mi
nus cõpetit non habenti partẽ in fundo
diuidendo. ℭ Vt igr̃ cõfeſſoria qs agat
prius ſe eſſe dominum fundi (cui ſerui-
tutem deberi ꝓtendit) probare opor-
tet cũ actio confeſſoria egeat rei domi-
nãtis dominio vt prius id declaretur ſic.
d. l. fundum. & procedit vbi Reus con-
uentus poſſideret. vt ibidem. vñ non cu
mulabitur immo cognitio ſuper domi-
nio ꝓcedet. ℭ Sed ſi Actor poſſideret rei
vendicatione vti poſſet contra detinen-
tem, vt ſi ei commodaſſet vel in depoſi-
tum tradidiſſet. iuxta. l. officium. ff. de
rei vendicatione. confeſſoriam cumu-
lare poſſet Sat. n. eſt probaſſe dominiũ
ꝓſumptum quod eſt vbi Actor ipſe poſ-
ſideret. cum ex poſſeſſione dominium ꝓ-
ſumatur. argumento. l. prime. ſupra titu
lo noſtro, l. bonafides. C. depoſiti. cum
ſimil. vnde iſto caſu (non obſtante ex-
ceptione conuenti) cumulatio fiet dum
mõ Actor probat ſe poſſidere ℭ Quod
nõ aliter intelligam ꝙ̃ in ſimultanea cu-
mulatione vel in ſucceſſiua tñ facta ante
conteſtationem in petitorio, aliter tñ ſit
poſt conteſtationem (cum. n. iam do-
minium in dubium refrigatum ſit) non
puto poſſe tunc cumulari per rationem
d. l. fundum. argumento. poſitorum in
materia mutationis & emendationis in
l. edita Et in iſto caſu viget rõ maiorita
tis de qua nos. ℭ Sed immo vr̃ ex alia ra
tione prohiberi cumulationem in. d. l.
fundum. illa vcz ne ꝑiudicium fundo ſi
at, vbi textus. Dic verum in illo caſu qa
conuentus poſſidet nam ſi pateretur cõ
feſſoria ſe conueniri, tacite iudicialiter
fateretur dominium fundi eſſe conue-
nientis per neceſſariam conſequentiam
illam de qua. ſupra. i. quia ſoli domino
rei confeſſoria competit &c. argumen-
to, l. de etate. ff. de iterrog. action. ℭ Et
conſequenter ipſi agenti tanquã domi-
no poſſeſſionem (quam ipſe reus habet)
reſtituere teneretur quia penes dominũ
poſſeſſio eſt collocanda. d. l. bonafides.
& ſic fieret ſibi ꝑiudicium in fundo quẽ
poſſidet vt per indirectum poſſeſſionem
perderet abſq; eo ꝙ aliquid agens pro-
baret de iure ſuo. ℭ Item ꝑiudicium ſi-
bi fieret in dominio fundi vt ex dictis pa
tet quia tacite recederet a, conteſtatione
per ſe facta in petitorio dñ negauit fun-
dum petitoris eſſe. ℭ Vtilius igr̃ ſibi da-
tur exceptio ne ꝑiudicio fundo fiat, hoc
eſt ſibi in fundo. quod contingeret ſi cu
mularetur. ℭ Et per hoc ꝑiudicium in
dominio fundi, dicerem vt quãuis nõ ip
ſe Reus conuẽtus ſed actor fundum poſ
ſideret, tñ poſt conteſtationem in peti-
torio, non amplius iudicium ſeruitutis
(de quo ſupra) cumularetur. ℭ In quo
Aduerto ꝙ declarauimus. l. fundum. ſed
non vacuauimus contrarium. Vñ finali
ter dicamus ꝙ cumulatio impeditur ne
ꝑiudicium &c. ſed non contingeret hoc
niſi actio ſeruitutis. egeret dñio agentis

vt ſupra.conſequenter niſi petitorii iudi
cium maius eſſet. ¶ Prima.igitur cauſa
p̄dictorū eſt ipſa maioritas.& quia res at
tribuitur prime cauſe. l. item eorum·§·
ſi decuriones.ff.q̄ cuiuſcūq; vniuerſ.no
mine igitur & ratione maioritatis quan
doq; cumulationem impediri dicemus.
¶ Necnon & ſimile exemplum demus
vcz vbi hereditatem petā ac iudicio pen
dente velim a, poſſeſſoribus rerum ſin-
gularium hereditariarum ipſas res ven-
dicare,ſeu exigere a, debitoribus heredi
tariis,nam iſte ſecunde dependent a,pri
ma,igitur de ipſa prima,vt de maiori co
gnoſci debebit.l.vt debitū. C. de hered.
action. ¶ Ex quibus declaratis iſfero cō
tra gloſam.in.l.ſed ſi ante. ff. de except.
volentem q̄ cauſa ſeruitutis ſit maior il-
la proprietatis ſeu petitorii,quia per illā
ſeruitutis petitorio preiudicatur.nam di
co q̄ p̄iudicium non oritur ex cauſa ſed
ex conſenſu qui eſt adhibitus in iudicio
vt declaraui. ¶ Nec preiudiciū fit in pe-
titorio ipſo immo cauſa ſeruitutis peti-
torio fauet,cum eo ipſo quo cauſa ipſa
ſeruitutis introducetur in petitorio re-
maneret obtentum.vt dixerā. ¶ Item &
ſi preiudicium ibidem aliquod conſide-
ratur eſt ex parte conuenti non autem
petitoris.qui caſus ex parte petitoris de-
bet attendi vbi queratur an actioni preiu
dicetur.argumento·§·primo. inſtit. de
action. ¶ Poſſum finaliter concludere
q̄ quando vna actio minor eſt altera ob
indigentiam ſiue dependentiam,tunc ceſ
ſet donec altera cognoſcatur. neq; cu-
muletur niſi ab Actore res que peti-
tur poſſideatur.quod intellige vt ſupra.
SExta dr̄ regula cumulatio-
157 nis impeditiua quādo iuris
ordo eſt vt altera in iudicia
li cognitioñ p̄cedat exem-
plum in . l. ordinarii.C.de
rei vendic,in.l.incerti.C.de interdic.l.ſi
de ui.C.de iudic . Secundum vnum glo
ſe intellectum declarando tamen eas le-
ges vbi vterque aduerſantium inter ſe
dominus & poſſeſſor eſſe profiteatur.

vt dixeram ad num. 96 . ſub rubrica de
cauſa poſſ.retinende & propriet. in ver-
ſic.tertium principale caput &c. ¶ Si.n.
neſciretur quis ſit poſſeſſor Rei vendi-
catio (que datur tātum contra poſſiden
tem Siue detinentem) inchoari nequiret
vñ prius oportet apparere quis poſſeſſio
ni incumbat . ¶ Sicut ſimile eſt vt prius
agatur ad exhibendum q̄ q̄ vendicetur.
vt in ſuo titulo.ff.ad exhiben. ¶ Simili
(vt ſupra)modo,ſi quis ſit in interdicto
vti poſſidetis Actor,& alter qui in eo Re
us eſt fieret in petitorio Actor,prius ſu
per poſſeſſorio cognoſcetur.ideſt apud
quem poſſeſſio ipſa eſſe reperiatur.q̄ q̄
ſuper petitorio cognitio fiat.l. fin.ff. de
rei vendic.& q̄ ſuper interdicto ipſo reti
nēde procedi poſſit. ¶ Intelligo vbi vti
poſſidetis pro tuenda tantummodo ciui
li inchoaretur in qua ciuili per alterius
naturalem turbari profiteatur. Item &
q̄ conuentus naturalem eſſe penes ipſm
Actorem retinende(cuius naturalis oc-
caſione Reus ipſe conuentus R ei vendi
cationem ichoauit)profiteatur.de quo
dixerā in cauſa poſſeſſ.retinēde ad num.
94. ¶ De rōe iſtius ordinis vide pulchre
per Bal.in.l.incerti.num. 9. ff. de inter-
dic. ¶ Et dicas ꝑ hic nedum eſt ordo
cognitionis ſed eſt & impedimentum cu
mulationis.nam vbicunq; ordo a, lege
datur ibi eſt cumulationis impedimen-
tum.ne dicatur legem vano ordinē ad-
inueniſſe. ¶ Contrarium enim dicā vbi
nō vterq; (vt hucuſq; diximus)ſed vnus
tm̄ litigantium ſe eſſe dn̄m & poſſeſſo-
rem dicat.& reiuendicatione ſimul cum
interdicto vti poſſidetis,vti velit ob ean-
dem conſequendam poſſeſſionem.tunc
enim non ordinis ratione ſed ob euitan
di contrarietatem cumulatio impedi-
tur,ita Bal.in.l.ordinarii num. 5. ¶ Se-
cus vbi aliqua diſtinctione contrarietas
tolli poſſet quod vt fiat etiam diuinate
licet vt declaraui in materia retinende,
num. 82. ¶ Vel quia eſſemus in iuribus
incorporalibus in quibus petitor & poſ
ſeſſor idem eſſe poſſit vt dicit Bald.in.d.
l.nu.4.

l.num.4.hĩ communiter in.c. paſtoraliſ de cauſa poſſeſſ.& propriet.& ibidem in.c.cum Eccleſia Sutrina . tunc equidẽ cumulabuntur. ℂ Item & vbi petitoriũ ex agentis poſſeſſione fomentũ caperet vt ſunt iudicia diuiſoria dicit Bal. num. 6.per.l.primam.ff.famil . Herciſcun . ℂ Adde fallentiam ſuper quartam .& fallentiam. 22.in verſic . ſequitur &c.ad regulam ſpoliatus añ omnia. In quibus etiam idem eẽ cõcludo in beneficialibus ℂ Item ſecus in inſtantiis ſucceſſiuis,nã ꝗuis in eadem inſtãtia neq; ſucceſſiue cumuletur tamen ipſa finita poterit in alia inſtãtia altera actio inhoari; Bal.in. d.l. incerti.num.4. volui dixiſſe quãuis extra propoſitum cum hec non ſit cumulatio. ℂ Hec enim non ſunt illa que electione tolluntur ſeu vnius electione altera ſublata remaneat.vt dixeram in tertia regula impeditiua.nume. 146.

158 CVr autem lex non ita hic dixerat vt electione tollatur attenta cõtrarietate de qua ſupra, ſicut dixit.i.l.iii.i.§. eligere.ff.de tributor.p quã contrarietatem Bart.in ſecũda queſtione.poſt combinationes.in.l.edita,idem velle vr in vtroq; caſu) ℂ Rõnem hanc offerrem ꝙ in inchoãte interdictum vti poſſidetis error potuiſſet interuenire,ꝙ vez crediderit ſe poſſidere, & hoc etiam ꝓſumendum eſt ne videatur (cum ſciat obtinere non poſſe niſi poſſideat per.l. primam.ff.vti poſſidetis)iactare tempus & expenſas.contra. l. cum de indebito. C.de probation . Similiter in rei vẽdic. non igitur aſpere voluit vt per vnius electionem altera tollatur ſed in terminis. d.§.eligere. Ceſſat prefata ratio vt tu ipſe vides igitur & diſpoſitio.

159 ET quoniam viſum eſt cumulationem in caſibus dictarum regularum impediri. Neceſſe eſt inſpicere an ipſo iure an vero tunc demum impediatur cum ab aduerſa parte oppoſitum fuiſſet,ſeu ſaltim a, iudice inhibuiſſet.Bar.hic latius examinat . ꝗ in.l.edita,& concludit impedimentum ordinis cumulationi non obſtare ſi ex aduerſo non ſit oppoſitum .c.cum dilectus.de ordiñ cognit.notatur in.l. ſi mãcipium . el ꝓ. ff. de euict . ℂ Aduerto hoc procedere in terminis allegatarum legum.in quibus de preiudicio tantum agitur aduerſe partis . nec mirum quia ſicut expſſe quis fauori ſuo renunciare poteſt,vulg.l.ſi quis in conſcribendo . C.de pactis.Ita tacite.vulgata .l.qui patitur.ff.mandati.Argumento.l. cum qd ff.ſi certum petatur. ℂ Sed ſi ordo ſit introductus ob euitandam cõtrarietatem vt ſupra proxima regula,iudex abſque partis facto impediet cumulationem vt non ignoret quomodo per eum ſñtia ferenda ſit.ad ꝙ .l.prima.ff. de officio aſſeſ.allegata per Bar.hic,& melius declarat Bal.in Paduana num.83.dicens tũc libellum eſſe ineptum cum ſuper eo nequeat pronũciari,cõdemnando vt loquitur.non dico abſoluendo cum & ab incepto quis abſoluatur. ℂ Ex qua eadẽ ratione infero ꝙ vbi Actor ſimpliciter petitorium & poſſeſſorium retinende proponat,non declarãdo intuitu cuius poſſeſſionis agat,iudex ipſe abſq; partis facto Actorem declarare compellet . quo non declarante libellum reicere poſſet. ℂ Sed ſi iudex ipſe cumulari permittat concludendum erit vt hic per Bart. ꝙ aut proceſſus cõtraria non contineret. aut ſic.ꝓ.caſu poterit ſñtia ferri vt ex ꝓceſſu ipſo contrarietas libellorum ſublata remaneat argumento.l. ii.ff.quorum legat . ℂ Quod verũ affirmo quia in terminis iſtis non exprimitur id ꝙ in textu d.§.eligere. ℂ Item in iſtis terminis qñ vez vtor interdicto vti poſſidetis &c.vl' e,conuerſo ſi vtar rei vendicatione,tunc ſi contrarietas in diuerſis iudiciis ſeu inſtantiis (vt dicit Bar.)apparet atq; diuerſis temporibus concludo exceptionem neceſſariam fore alias cumularetur.quãuis Bar.hoc ſub dubio relaxaſſet.& moueor ꝙ non ipſo iure altera ſublata eſt

vt rationẽ aſſignans.ſed ſi ſimul & eodẽ tempore non eſt materia hic. dicam infra.num. 144.ibi queritur &c. ℭ Redeundo ex ratione.d.l.ſi quis in cõſcribendo.infertur ꝙ vbi actiones ſic ſe haberẽt ꝙ ſñtia lata ſuper vna poſſet exceptionẽ rei iudicate ſuper altera parere, cumulatio non admittetur ſi Reus conuentus exciperet.& hoc mõ prima regula procedat alias non procedit vt hic per Bar. ℭ Et per eandem ipſam rationem idem eſſe dicas vbi ſententia lata ſuper vna & exequutione facta contingat per id in altera liberatio, vt ſe habet quarta regula cumulationis impeditiua.ſic Bar.in.d.l. edita.Subdens idem eſſe vbi cumulatio impeditur rõne maioritatis.quia in omnibus his caſibus leges loquẽtes ſe ſemp referunt ad exceptionẽ. ℭ Sed purpur. cõtra quartam,quia.l.prima.ff.ſi famil. furtum. expreſſa ẽ verbis importãtibus ipſo iure,ibi aliorum nomine ſubſtinetur actio. argumẽto.gloſe in.l.in criminali.ff.de iuriſd.om.iudic.nam ſi ſibi nõ competit actio,a,iudice (vt dicit) repelletur. ℭ Reſpondeo in.d.l. prima.poni tantum vnicam actionẽ que ipſa eadem eſt que ſubſtinetur quo ad alios ſeruos. non igitur ad cumulationem (que pluri um actionũ ſit) ille textus cõueniret pro ut in ipſa regula declaraui. ℭ In quibus etiam aduerto dum dictum eſt rõne maioritatis,quia concluderem ꝙ vbi ſit maioritas ratione criminalitatis, vel dignitatis,vl' publice vtilitatis,de quibus ſup, tunc & parte non opponẽte iudex ex officio cumulationem impedire valeat.cũ nedum priuatũ intereſſe verſetur(quod a,parte remitti poſſit per.d. l. ſi quis in conſcribendo) ſed immo publicum.vt patet in ipſarum trium maioritatum declarationibus,ſed i ceteris cõcluſio Bartoli procedat. ℭ Sequitur caſus vbi electione tollitur. Bar.vult vt a,principio cumulentur ſi oppoſitum non ſit. quia cum ob aduerſe partis contumaciã concurſus admittatur.l. prima.§.que autẽ. ff.quorum legat.Multo magis dicendũ ſit admitti ex conſenſu qui pſumitur ex taciturnitate.argumẽto not. in.l. fin.C. de annali except. ℭ Sed obſtat quia hic taciturnitas non infert conſenſum cum ſciat a,lege cumulationẽ eſſe prohibitã. d.§.eligere.Induco quod in ſimili dr de die qui iterpellat pro homine.l.magnã. C. de cõtrah.& committ.ſtipulat. ℭ Itẽ obſtat quia cum ambo ſimul proponantur. ℭ Prior in ordine tantum propoſita cenſetur. argumẽto.not.per Bar.in. l.ii.ff.de vulg.& pupill.Ergo vna.conſequenter altera ſublata eſt:quomodo igitur cumulabit attẽto ꝙ nemo ſine actione experitur. vulgar.l. videamus. ff. de negoc.geſtis. ℭ Vnde reſpondeamus ad d.§.quia autem. ꝙ non ſimpliciter cumulet,ſed cum proteſtatione ꝙ ex vna tantum conſequi velit,vt patet in ſequẽtibus. Alias dicendo non eſſet bona ſimilitudo de qua ibi.in verbo ſicut &c. iuxta.l.ſi me in vacuam.ff.de acquiren.poſſeſſ. ℭ Ad doctr.Bartoli in.l.quidã conſulebat.in verſic. ſed quid ſi ſimul. ff. de te iudic.dic illas exceptioneſ non ad inuicem,ita ſe habere vt vnius electione altera tollatur vt hic. ℭ Finaliter concludamus ꝙ ſine proteſtatione nullatenus cumulentur etiam parte tacente quinimmo (vt puto) & volente ,nam perſiſtendo eodem tempore in vtraque vez facti probatione,ac improbatione,nil aliud puto eſſe ꝙ̃ quandam ſatuitatem de qua Bal.in.l.incerti.C.de interd.col. 2. quã non ideo minus ex parte rei conuenti in eo cõſentientis quã actoris eſſe dicemus. ℭ Aut cumulate ſunt cum proteſtatione,tunc parte tacente cumulatio procedat. Et ſic loquatur Bartolus. ℭ Reo vero non tacente ſed opponente non procedat cum a,lege data forma reſeruatur vt Actor eligere debeat. & verbum ẽ neceſſitatis,vt notatur in.l.nõ quicquid. ff. de iudic.que forma non ita reperitur in terminis.d.§. quia autem.attento ꝙ incertitudo prouenit ex parte cõuenti nõ mirum ſi & inuito conuento tali mõ cumulat, ſecus hic. & ita Bartoli argumẽtum

tum ceſſat. ¶ Obſtat adhuc oppoſitio
quam fecimus primam. Reſponde ꝙ ta
citurnitas immo infert conſenſum cum
& ſi ſciat eſſe prohibitã a, lege &c. tamẽ
etiam ſcit ad priuatum Rei fauorẽ pro-
hibitam fuiſſe. cui ſi iudicialiter obuiari
patiatur ſibi ꝑiudicat. vulg. l. cũ oſtendi-
mus. ff. de fideiuſſ. tutorum cum ſimil.

Q Veritur modo in caſibus
160 quibus ad impediendã cu-
mulationẽ, neceſſariũ ſit op
ponere, an omni tempore
opponi valeat. Bal. in Pa-
duana. col. 16. verſic. 2. queritur. ꝙ nõ.
Sed ꝙ duntaxat ante litis conteſtationẽ
factam in actione cumulata, ſecus poſt.
cum hec exceptio ſit dilatoria ğ &c. l. pe
nul. ff. de except. hoc idem Alex. in con-
ſil. 78. in. ꝑ. volum. in cauſa & lite. ſed
poſt conteſtationem ſuper actione pri-
ma opponi põt vt ex ꝑdictis. ¶ Non au
tem poſt concluſionem in cauſa in ipſa
prima. c. cum dilectus. de fide inſtrum.
& hec eſt vna reſtrictio ad concluſionẽ
ſupra factam vcz ꝙ neceſſarium ſit op-
ponere, niſi eẽt peremptoria nedum cu
mulationis ſed etiam actionis quia tunc
vſq; ad ſñtiam opponi poſſet vt per Bal.
num. 81. ¶ Alia reſtrictio eſt vt cumu-
latio impediatur ratione contrarietatis,
nam & parte non opponẽte cumulatio
impeditur. Bar. hic. in. 7. combinat. & i
l. edita. Paul. de Caſtro. in conſil. 40. in
lib. ꝑ. nã vt dicit Bal. in. d. l. edita. num.
85. nihil petit qui contraria petit vñ iu-
dex ex officio libellum reicit vt ineptum
cum ſuper eo nequeat pronũciari. quod
nemine diſcrepãte in cumulatione ſuc-
ceſſiue procedit. ¶ Sed dubitatur. in ſi-
multanea vt ſi in eodem libello plures
actiones contrarie ſimul proponantur.
¶ Et tunc dicendũ eſt ꝙ aut ambas pro
ſequi velit & in nulla audiri meretur. Ita
Bar. Bal. Paul. & Communiter. argumẽ
to regule. vbi repugnantia. in lib. 6. itẽ
ex ratione quia ſe ipſum Actor excluſit.
l. ii. §. ſed ſi. ff. quãdo appell. ſit. l. ii. §. ſed
ſi. ff. de re iur. vñ quia libellus eſt nullus
cõcludunt vt ab obſeruationñ iudicii ab-
ſolutio ſequatur. per ea que Bar. & doct.
in. l. Ticia. ff. de accuſat. & corroborat
Aretinus in. l. edita, i vltima col. ¶ Aut
vnam tantum proſequatur tũc Bar. vult
valere proceſſum atq; ſñtiam ſup eo la-
tam. Bal hoc ſpecifice non tetigit. Sed in
diſtincte loquutus eſt. ¶ Aretinus ſequi
tur Bartolum quia Iudex patiendo ſup
vno tantum conteſtari litem, tacite dila
toriam exceptionem reicit que Reo cõ-
uento queſita erat ex eo quia actor con-
traria proſequens vel allegans ſe ipſum
excluſerat vt dictum eſt. Nam (vt dicit)
omnis exceptio peremptoria que ex cõ
feſſionñ partis notoria ſit efficitur dilato
ria vt notat Innoc. in. c. fin. de libell. ob-
lat. Cum Actor de euidenti calumnia e-
uincatur. ſed ſi Iudex patiatur cõteſtari
litem tacite reicit vt ſupra igr̃ &c. ¶ Ad-
uerto ꝙ hoc non a, Iudice ſed potius ab
ipſo conuẽto procedit qui ſuper vno tã
tum contrariorum litem conteſtatur.
Ex hoc enim videtur ipſe remittere ius
opponẽdi & conſẽtire reductioni ſeu e-
mẽdationi ipſius libelli ſiẽde ꝑ Actorem
¶ Nam quãuis Actor a, principio duas
contrarias propoſuerit actiones tñ (pa
tiẽdo per conuẽtum r̃ñderi duntaxat ſu
ꝑ vna) dicẽdus ẽ tacite libellum ad vnã
reduxiſſe itaq; emẽdaſſe. ſumitur hoc ex
tacito iudiciali conſẽſu qui exꝓſſo equi
peratur. vulg. l. de Etate. ff. de interrog.
action. l. cum oñdimus. ff. de fideiuſſ. tu-
torum. ¶ Vñ infero ꝙ ſi conuẽtus nol
let cõteſtari litẽ, Iudex vero vellet & pro
nunciaret haberi pro conteſtata, Itaque
tacite reiiceret &c. vt per Aretinum. cõ-
uẽtus ipſe poſſet appellare. ¶ Item dico
ꝙ vbi lis vti ſupra cõteſtata fuiſſet ſi Iu-
dex Reum conuẽtum ipſum abſolueret
ab obſeruatione Iudicii occaſione libel
li contraria continẽtis conſequẽter nul-
li vt ſupra. poſſet Actor appellare attẽto
ꝙ libellus fuit tacite emendatus vt dictũ
eſt, ac Iudex in eo litem cõteſtari paſſus
ẽ. ¶ Idẽ nõ ſi eſſet paſſus neq; pati velit
vtiq; partium quelibet appellare poſſet,

facit. l. pretor ait in §. ff. de noui
operis nunciat. ℭ Secus vbi conuen-
tus non ſuper vno tantum ſed ſuper quo
libet cõtrariorum eiuſdem libelli litem
conteſtaretur. tunc. n. vbiq; contrariorũ
rõ viget atq; ipſa regula. vbi repugnãtia.
procedit. neq; partium conſenſus efficax
erit quominus iudex vtrũq; repellat attẽ
to ꝙ ſuper eo libello ſententia ferri ne-
queat. vt dixit Bal. in Paduana. 83.

261 REdeundo dum diximus ꝙ
necessarium eſt opponere
dic per Bal. & docere de li-
tis pendẽtia per. l. gñaliter.
ff. de except. & dic per eun-
dem niſi iudici conſtet actionẽ quam cu
mulare velit eidem non competere quia
tunc ex officio ſupplet. ℭ Sed vr̃ Baldus
ſibi ipſi contrarius dum ad. nu. 82. vult
vt in actionibus que electione tolluntur
libellus procedat ſi non excipiatur. itaq;
iudici conſtat ꝙ per electionem vnius al
tera ſublata eſt, & tñ non ſupplet. cõcor
da ꝙ Bal. tunc loquitur cum ſimultanee
cumularentur ſed prius dixerat ſucceſſi-
ue. diuerſitatis rationem darem quia ſi-
multanea ſanari poſſet conteſtando litẽ
duntaxat ſuper vna vt ſupra dictũm eſt
in hac eadem queſtione. ℭ Neq; obſtat
regula. vbi repugnantia in 6. vnde fortu-
us hic q̃ in ſupradicto caſu cumulatio
procedit. pro hac rõne do. l. ſed et ſi poſ
ſeſſori §. Item ſi in iurauero. ff. de iur iu
rã vbi ꝙ libellus in q̃tũ p̃t ſuſtineri d3.

262 SEcundo queritur vtrum
vbi admittitur cumula-
tio dicatur vnus & idem
libellus eademq; inſtãtia
Bar. ꝙ ſic. ſi tñ actiones ip
ſe differant numero tãtum vt quia ex ea-
dem cauſa competant ad idem. ſecus ſi
etiam in ſpecie differrent vt quia compe
terent ex diuerſis cauſis. ita ipſe. in. l. edi-
ta. in p̃. & 4. g ñe cumulationis. ℭ Alex.
& communiter doct. volunt idem eſſe &
ſi in ſpecie differrent quãuis Bar. velit ꝙ
quando ſpecie differunt & ſi poſſint cu-
mulari non tñ in eodem libello. ℭ Vti-
litas huius diſputationis eſt vt ſciatur an
ſtãte ſtatuto ꝙ pro quolibet libello (vt
loquitur Bar. & Bal.) ſoluatur tot pecu
nia in communi, Vel (vt loquitur Areti
nus ibidem poſt Bar. in. l. libellorum. §.
ſed et aliud. ff. de accuſat.) ꝙ ſi q̃s ab ac-
cuſatione deſiſtat ſoluat decem in com-
muni an ſemel vel pluries in communi
pecunia ſoluenda ſit. ℭ Item diſputa-
tionis caſus eſt vbi ſimultanee cumula-
retur vt quia plures actiones ſimul pro-
ponantur. Secus ſi ſucceſſiue quia tunc
cum ſuper ſecundo loco propoſita lis i-
terum debeat conteſtari, nulli dubium
erit libellos eſſe duos & iudicia diuerſa,
Ita Paul. de caſtro. in. l. edita. ℭ In quo
purpur. concludit ꝙ ſi in prima actione
propoſita non fuerit lis conteſtata pro
alia cumulãda nouus libellus exigatur,
Quia non venit ad primã. actionem per
viam aditionis nam ſic eſſet emendatio.
V ñ due libelli erunt quia due ſunt cõclu-
ſiones quãquã vnum iudicium eſſe dicen
dum ſit, quia ſuper vtroq; vna litis cõte-
ſtatio ſufficit. V ult igr̃ ꝙ ĩ terminis Pau
li de Caſtro omnia ſint diuerſa, In termi
nis vero ſuis libelli tantum. Quod vlti-
mum de plano procedere dicemus ſi ca
pimus libellum pro charta, nam tunc &
in ſimultanea cumulatione duo erunt
ſecundum omnes vbi due eſſet cõcluſio-
nes. ℭ Sed ſi caperemus libellum pro iu-
re quod ĩ eo deducatur vt loquitur Are-
tinus in. d. l. edita. in penul. colũ. tot ſunt
libelli quot actiones Argumento. l. ſciue
ue debemus. de verborum oblig. quod
verum eſſe puto & ſi vnica ſit concluſio
ad quod facit id quod infra per Baldum
ℭ Si vero capiemus libellum pro qua-
dã ſolẽni forma deducẽdi ius in iudicio
tunc Aretinus declarãdo Bartolum di-
cit ꝙ aut medium concludendi in diuer
ſis actionibus, ideſt cã eſt eiuſdẽ generis.
ℭ Aut diuerſi. ℭ Primo caſu puta ſi a-
go contra te pluribus actionibus depo-
ſiti vel ſi pluribus commodati. de quo
in. l. in commodato § ſi duabus. ff. com
modati. Eſt vnus libellus ſi in oĩbus ſe-
mel

mel concludatur vt declarat Bart. in. l.
cum rónibus. C. qui accuſare non poſ
ſunt. ℭ Secundo caſu diuerſus eſt libel
lus. & diuerſa inſtantia. ſic intelligit iura
Bartoli vcz. l. heredes. §. p̊. ff. famil. Her
ciſcum. & l. nó eſt nouum. ff. de action.
empt. ℭ Hanc diſtinctionem Aretinus
cepit a, Baldo & p̄termiſit id quod dicit
Baldus vcz vltimum Caput diſtinctio
nis procedere vbi non ſunt iura conne
xa. Secus in connexis. l. ſingulis. ff. de ex
cept. Argumento. l. patris & filii. de vul
gari. & pupill. & l. qui prior. ff. de iudic.
cū ſimil. ℭ Itē procedere licet ſimul &
in eadē charta plures & differentes in ſpe
cie ponantur. nam nó ideo minus ſit qn
quodlibet de per ſe decernatur. ℭ Con
cluditur igr̄ ex p̄dictis attento ꝙ verbū.
accuſatio. proprie ſumptū ſignificat for
mam qua ius accuſandi deducitur in iu
dicium vt dicit Aretinus. Ideo ſi plura
crimina eiuſdem gn̄is ſint etiam ꝙ inten
tentur contra diuerſos vna ſit accuſatio
l. hos accuſare. vbi Bar. ff. de accuſat. cō
ſequenter vna ſoluetur pena. Secus ſi di
uerſi gn̄is quicquid indiſtincte ſit loqun
tus Bar. in. d. §. ſed ſi alio. ℭ Nam vt di
cit Salyc. in. l. ſi quis homicidii. C. de ac
cuſat. quāuis pene ſint moliende. per. l.
ſi de interp̄tatione. ff. de penis per quod
arguit contra concluſionem hanc tamē
Argumētum tollitur cum ī dubio a, vo
cabuli proprietate non ſit recedendum.
vt ſupra niſi ex conſuetudine loquendi
tolleretur de quo Butricarius [per Bart.
vbi ſupra recitatus, hoc eſt vt quia pro
baretur ꝙ ex conſuetudine illo nec alio
mó verbi accuſatio. Interp̄tatio ſit. ſic Sa
lyc. quod nota dum facis poſitiones

163 Iuxta hec dubitari contin
git quid ſi quis plures de di
uerſis criminibus ſimul ab
eiſdem commiſſis accuſare
velit an in eodem libello id
explicare queat. ℭ Vel pone ꝙ vnum tā
tum de diuerſis criminibus ſucceſſiū ac
cuſare intēdat an omnia in eodem libel
lo ponere teneatur, loquimur vbi nullo
modo crimina ſe tangant & ex diuerſis
cauſis ſeu factis ortum habuiſſent. Secus
ſi ex eodem facto nam tūc de ambobus
eodem tempore quis non accuſatur vt
eſt caſus in. l. qui de crimine. ff. de accu
ſat. ℭ Redeundo glo. in. l. libellorū. in
§. ſed ſi aliud. de hoc dubitauit. Breui
ter ſequamur nos Butricarium declara
tum a, Salyc. in. d. l. ſi quis homicidii &
eundē Salycetum. ℭ Qui relatis opinio
nibus, Ita concludit ꝙ aut plura iura ei
dē competētia poſſunt reduci ad vnam
agēdi formulam in qua vtruſq; effectus
includatur. ℭ Aut non. Primo caſum
cum queritur an in eodem libello poſ
ſint &c. vt ſupra. Dicēdum ē ꝙ ſic per. l.
heredes. §. de pluribus. ff. famil. Herciſ
cū. l. p̄tor. §. ſi mihi plures. ff. de iniuriis,
immo ꝙ inſtante aduerſa parte compel
latur ſi de omnibus ipſa aduerſa pars ex
periri velit. de. l. p̄tor. & l. nó eſt nouū.
in verſic. ꝙ ſi primū. ff. de action. empt.
& hoc ex ratione ne litium diſpēdia du
plicentur. argumento. c. diſpēdia de re
ſcript. in 6. ſecus ſi non de omnibus, vt
C. vt nemo inuitus &c. ℭ Secundo caſu
principali concluditur ꝙ Actor ſiue ac
cuſator in diuerſis libellis illa plura po
nere poſſit. vt in. d. l. libellorum. §. ꝙ ſi
libelli. & probatur vt dicunt in. d. l. qui
de crimine. a, contrario ſenſu neq; com
pelli pōt vt in eodem libello ea poneret
cum lege non caueatur. ſi tū ſponte velit
in eodem &c. vtiq; non eſt prohibendus
vt dicit Salyc. Immo ꝙ de hoc ſit caſus.
in. d. l. ſi quis homicii. iuncta gloſa.
etiam ſi crimina ipſa diuerſa lege pu
nirentur quicquid Bartolus.

164 Tertio querendum ē poſt
glo. & Bar. in. d. l. edita an
ſup actione cumulata de
calūnia debeat iurari Bar
tolus relatis opinionibus.
Azonis & Hugonis ad inuicē aduerſan
tium concludit ꝙ vbi nó variatur inſtan
tia ſed eſt vna & eadem neceſſe non eſſe
ꝙ iterum iuretur cum primum iuramē
tum ſit vniuerſale ad quolibet emergens

vt in auc. in iſta. C. de iuram.calum.
℃ Secus vbi ex cumulatione noua inſtā
tia fiat de quo ſupra.vt quia in ſpecie a-
ctiones differrent, nam iterum iurabi-
tur & procedat quod ibidem illa gloſa.
Indiſtincte volens eſſe iurandum quam
communiter ſequuntur. ℃ Sed contra
Bartolum ꝙ immo communis opinio
indiſtincte procedat purpuratus hic mo
uetur, ꝙ habemus iuramentum regulari
ter deferri poſt litis conteſtationē Bar.
in.l.2.C.de iur.calum.per. l. primam.
ibidē Decius & in.c.prudētiā in.§.ſex-
ta.de officio delegat, in tertia colum.q̃-
uis in aliquo caſu & añ conteſtationem
deferri contingat, vñ p̃ſuppoſito iura-
mēto delato in actione prima. p̃ſuppo-
nēda eſt litis conteſtatio facta. ſed quia
poſt litem conteſtatam impoſſibile eſt
taliter cumulari ꝙ cumulata in eadem
inſtātia prima claudatur, ergo nunquā
daretur caſus in quo iuramentum actio-
nis prime ſufficeret in actioñ ſecunda.
℃ Secundo dicit ꝙ Bartolus loquitur
per verbum emergit.ſed cumulata non
emergit immo eque principaliter venit
vt in diffinitioñ cumulationis dictum ē
per Bal.in.l.non ignorat.C.qui accuſa-
re non poſſunt. Vñ Paul.& Alex.in.d.l.
edita.in añpenul.col.volunt vt licet vna
inſtātia videatur, plures tñ queſtiones eē
cēſentur. icĩrco concludit indiſtincte ſi
cut ſupra.nam ſicut (vbi plures actiones
ſpecie differentes in diuerſa inſtantia añ
tñ aliquam conteſtationem cumularen-
tur) vna pro omnibus litis cōteſtatio.
ſat eſt, ita vt ſufficiat vnum calumnie
iuramentum. ℃ Neq; ſequatur argumē
tum Bartoli volentis, diuerſitatem ſpe
cierum operari diuerſiatem inſtantiaꝝ,
nam fideiuſſor ſemper verbis obligatur
non ſic principalis. itaq; actionum diuer
ſe ſpecies ſunt & nihilominus fideiuſſor
qui beneficio excuſſionis renunciauit in
eadem inſtantia cum principali conue-
niri pōt.l.3.§.fin.vbi Paul.ff. de duob'
re's & per Riminal.in.d.l.edita.in 5. cu
mulationum gñe. ℃ Conſidera ꝙ Bart.
in p̃.mēbro dicit quandoq; &c.ergo in
hoc non vt plurimum contingit ſentire
voluit. tunc.n.aſſentirem cum purpura
to, ſed caſum in quo añ conteſtationem
cumularetur, conſequēter dum dicit nō
opus eſſe iurari ſuper actione cumulata,
ſit intelligēdus in caſu quo calumnie iu-
ramētum añ conteſtationem ſuper pri-
ma deferatur, de quo Bar.in.d.l.2. aliaſ
recordor vidiſſe ſtatutum vt in editione
actionis iuretur añquā cōteſtatio ſequa-
tur. ℃ Circa verbum emergens dic ꝙ in
verbis ſuis non ita ponderandum eſt ſi-
cut ſe hñt verba legis. ſed potius prout
poſtea inciderit iuxta illud. q̃ de nouo
emergunt &c.ad. l. de etate. ff. de inter-
rogat.action. Hec vbi preſupponimus
vnam inſtantiam ſed ſi duas indiſtin-
cte contra Bartolum tenerem.

165 QVarto poſt calumnie iu-
ramentum dantur indu-
cie vñ queritur an noue
inducie concedende ſint
in actioñ cumulata Bart.
vbi ſupra ꝙ ſic niſi ex prima ipſius con-
uenti deliberatione potuiſſet & de actio
ne que poſtea cumulatur eē inſtructus.
Aduerto ꝙ loquitur de induciis delibe-
ratoriis. De aliis puta que dantur ad op
ponēdū cōtra cumulationē dic ex mēte
Baldi in Papuana col. 21, indiſtincte da
ri. quicquid ſit in arbitrio iudicantis erit
vt per Bald. in. l. 2. de dilat.

166 QVinto vtrum ſuper eo tan
tum quod primo loco fue
rat petitum ſñtia ferri poſ-
ſit vbi & alia cumulata fuiſ
ſet glo.in.d.l.edita.& Bar.
ꝙ ſic.p.l.de qua re.ff.de iudic. purpur.
dicit Bartolum non cepiſſe gloſam vo-
lentem in prima tantum fuiſſe adhibitā
cognitionem. ℃ Contra puto & conſi-
dera ſua verba vt breuior ſim omittam.
ſed nihilominus ſequere purpuratum in
cōcluſione. ꝙ aut ſumus in caſu quo dū-
taxat ſuper prima actioñ cognitum fuiſ
ſet p̃ſuppoſito per gloſam, tūc ſi vna eſt
inſtātia ſuper vtraq; actione diffiniendū
eſt

eſt etiam ſi ad inuicē ſic ſe haberēt ꝙ la-
ta sñtia ſuper vna nō pareret ſuper alia
rei iudicate exceptionē. & rō ē quia plu-
res diffinitiue ſuper eadem inſtantia fe-
ri nequeunt. l. iudex poſteaq̃. ff. de re iu-
dic. c. p̃. de mutuis petit. ❡ Si vero plu-
res inſtantie eſſent tunc que actio p̃ ſit li
quidata prius terminari debebit etiam ſi
sñtia lata ſuper vna, ſit ſuper alia excep-
tionē dictam paritura. quicquid glo. &
Bar. ſenſerint in. d. l. edita. Nam ipſi dicē
ti sñtiam differri debere donec ſuper ſe-
cūda actioñ Cognitum fuerit, imputan
dū eſt cur fuerit paſſus cumulari nec op
poſuerit. vñ vult vt acta iſtius prime ſen
tētie ad effectum excipiēdi de re iudicata
contra ſecundam actionē non diſcuſſā
produci poſſint. iuxta. l. gñalr̃. ff. de ex-
cept. ❡ Aut ſumus in themate Bartoli
vez vbi ſuper vtraq; cognitum fuiſſet &
tunc ſuper vtraq; pronunciari debebit
vt per Bar. quod verum purpur. Putat
etiam ſi vna sñtia exceptionē illā paritu
ra fuiſſet. per rónem. l. de qua re. ff. de iu
dic. quicquid Bar. in. d. l. edita. ❡ Hoc
abſq; dubio verum eſt vbi vtraq; ſit abſo
lutoria vel condēnatoria. ❡ Si vero vna
condēnatoria & altera abſolutoria tunc
concluſio procederet, ſi pro Reo con-
uēto procederetur in cōfeſſoria, vt ſi ab
ſolueretur a, petitis per Actorem iuxta. l.
fundum. ff. de except. Et condēnaretur
tamē ad fundum. ❡ Sed ſi damus caſum
e, conuerſo concluſio non procederet,
non enim ſup vtraque pronunciasi poſ
ſet obſtante regula. l ſingulis. ff. de ex-
cept. ſed tunc tutius erit in preiudicia-
li debere pronunciari.

157 Retēto themate dicto quan
do ſup vtraq; actione pro-
nunciādum eſt, an ſi ſuper
vna duntaxat pronuncie-
tur sñtia ſit nulla. vel ſi nō
ſit an altera ſopita remaneat, Bart. in. l.
edita vult non eſſe sñtiam nullam. l. nō
iccirco. ff. de iudic. cum ſimil. nec altera
ſopitur vt hic purpur. etiā ſi numero tan
tum differrent per doctrinam Bartoli in
l. cum. quis. ff. de ſolut. & quāuis hoc dif
ficile eſſe dicatur cum per diffinitiuā vi-
deatur officiū iudicis expiraſſe, argumen
to. l. 4. ff. depoſ. nihilominus quia tot li
belli cēſentur quot actiones totidemq;
inſtātie vt ſupradictū ē, igitur cōcludēdū
ē vt vna finita nec altera ſopita remaneat
argu. l. fin. C. de calū. l. Papinian. exul. ff.
de minoribus. & textus nr̃i vulgariumq;,

158 Exto querēdum eſt vtrum
plures perſone in eodem li-
bello cumulari poſſint. dic
per Bald. in. ciuilibus, & in
criminalibus tam de perſo-
nis actorum q̃ reorum quam etiam iudi
cum vt in Paduana num. 92. ſuper
quo nihil aliud ponam ne terminos
iſtius noſtri. ꝗ. tractantis tantum de cu-
mulatione actionum eggredi videar.

159 Ltimo nedū cō-
mode ſed et ne-
ceſſe eſſe puto vt
(cum in prepoſi
tis materiis non
pauca iudiciarie
cognitionis or-
dinem concer-
nentia diſcuſſerimus, hoc eſt duarum
pluriumve actionumin iudicio propo-
ſitarum in qua prius poſteriuſue diffini-
ri vel cognoſci oporteat) Materiam
quoque ipsam de ordine cognitionum
nedum diſtinctim repilogemus, ſed ſu-
pra ſparſim poſitā in vnum reducamus.
Itaq; & quartum hunc tractatū ex tribus
precedentibus tractatibus colligemus.
❡ Dicendum eſt igitur premittendo ꝙ
vbi non eſt cumulatio actionum (large
loquor prout officium iudicis nec non
170 & exceptio actionis vocabulo compre-
hendūtur. iuxta. l. actionis verbo. de ver
borum ſignif. & ꝗ. p̃. inſtit. de except.)
ibi ordo cognitionis eſt diſputandus.
❡ Si enim cumularentur cōcurſum in-
ter ſe haberent vnde non eſſet dare prius
atq; poſterius, ſuper quo uis ordinis fun
data eſt: doct. in. l. moribus ff. de uulga-
ri & pupill. ❡ Item ubi tantum unica

competit ibi de ordine non ē diſceptandum. Cum ſuper vna tantum plures cognitiones eodem tempore nō adhibeantur vt traditur in.l. vbi ceptum.ff. de iudic. ℂ 2. Facit ꝙ dicit Bar. in.l. edita nu, 8. ꝙ vbi non eſt niſi vna non cadit electio. ita dicemus hic.

27 ET concludamus ꝙ vbi plures competant actiones large vt ſupra vel eidem puta actori cōpeterent, vel vtriq; viciſſim litigantium, que ſimul vel ad inuicem ſe non compatiātur ibidem de cognitionis ordine diſcutiendum eſt. earum vcz que in cognitionē pferatur. ℂ Vnde aut actiones plures ſeu plura remedia ab eodem prodoſita fuerint. ℂ Aut altero vtriuſq; viciſſim. ℂ In p̄. capite aut earundem altera tantum ſit poſſeſſoria. ℂ Aut quelibet petitoria. ℂ Aut poſſeſſorie omnes. ℂ Si altera tātum &c. tunc aut eſt recuperāde. ℂ Aut retinende. ℂ Aut adipiſcende prout in tā poſſeſſionis & proprietatis diximus. ℂ Si recupāde ordo cognitionis eſt vt tam ſuper petitorio q̄ ſuper poſſeſſorio procedatur vt dixeram diſtinguendo tn̄ vt ad num. 72. Et in fallen. 57. ℂ Si retinēdc tunc aut intuitu eiuſdemmet poſſeſſionis ābo proponātur. ℂ Aut diuerſe. ſi eiuſdem tūc videtur vt cognitio prius ſuper poſſeſſorio fiat vt ex eiuſdē cognitionis fine ſciatur an ſuper petitorio cognoſcendum ſit. l. ordinarii. C. de rei, l. incerti. C. de interdic. contrarium dicas quia hic ab eodem proponūtur qui vt ſibi ipſi contrarius eſt repellendus vt in vulg. ibi a, diuerſis. Repellendus iuq̄ ſed ſecus in habentibus cauſam proprietatis admixtam. & in iuribus corporalibus & ſimilibus vt ibidem. num. 83. 84. vſq; ad nu 92. ℂ Si vero ageretur reſpectu diuerſe poſſeſſionis in vtroq; eodem tempore cognoſci debebit vt in. ꝟ. nr̄o. ſic cōmuniter intellecto. vt diximus nu. 81. 82. vbi etiam plene quid attendendū ſit vbi dubitaretur an reſpectu eiuſdem ſiue diuerſe poſſeſſionis iudicia mota fuiſſent. ℂ Aut & tertio poſſeſſoria ꝓpoſita eēnt adipiſcende tunc ordo illud erit vt prius ſuper petitorio cognoſcantur, quod qn̄ procedat vitium eſt. num. 98.

SEcundo principali Articulo ideſt quādo actiones oēs ſuper proprietate ſeu perſonales ab eodem proponantur eſt dicendum ꝙ (quia regulariter cumulātur vt ſupra diximus in tractatu de cumulatione actionū nu. 118. 120. 121.) ideo eodē tēpore ſuper vtraq; cognoſcetur. ne alias dicendo fateri cogamur cumulationē vano introductam eſſe ſeu irrationabilem. ℂ Sed quoniam conclusio regularis hec plures fallentiis patitur vt latius videre ē regulis quas ſupra poſuimus cumulationum impeditiuis, ideo iudicantem animaduertere oportebit an actiones plures ab eodē propoſite tales eſſent ꝙ ſui natura vnius electione altera tollatur. ℂ Aut non. Primo caſu ſup p̄ loco propoſita cognoſcetur nec alteram cumulari patiatur vt ſupra num. 142. vbi plene. & ſi eodem tempore proponerentur proponentem coget ad eligēdum. vt. d. ꝟ. eligere. dixi, num. eodem, in verſic. ſi vero &c. Quo facto ſuper electa cognitio fiet. Nec amplius altera moueri poterit. ℂ Secundo caſu quando non tollūtur electione tunc SECVNDA DISTCTIO ERIT ꝙ aut ad inuicem ita ſe habeant ꝙ inter ſe contrariētur & tunc diſtinguendum eſt ꝙ aut origine, aut exercitio tantum contraria ſint vt dixeram. num. 146. ℂ Secundo caſu ideſt ubi non contrariantur tunc TERTIO LOCO DISTINGVE ꝙ aut vna propoſitarum actionum eſt maior altera. ℂ Aut nō. Si maior ſuper ea dūtaxat cognoſcetur ut diximus. num 148. in 5. regula cumulationum impeditiua niſi maior incidenter proponetur ut ibidem in fine. & quando dicatur maior uide ibidem cum ſequentibus numeris uſq; ad 154. excluſiue. ℂ Quia actione maiore diſcuſſa, minor inchoari poſſet

poſſet niſi maior ipſa per modum exce-
ptionis propoſita fuiſſet quia tunc ſi in
fauorem ipſius excipientis diffinitum eſ
ſet non amplius ſuper altera cognoſce-
tur. de quo viſum eſt. num. 133. ¶ Si ea
rũ altera non ſit maior tunc & QVAR
TO DISTINGVEMVS ꝙ aut ſecun-
dum iuris ordinem altera precedere de-
bet. ¶ Aut non. Primo caſu cognoſci
oportebit ſuper ꝓ loco ordinata vt vi-
ſum eſt ad ſextam regulam impeditiuam
num. 151. ¶ Sed ſi nullus a, iure ordo ẽ
introductus tunc faciam duo membra.
ideſt aut vtraq; principaliter inchoata
eſt. ¶ Aut altera propoſita incidenter.
¶ Primo membro ſubdiſtinguendum
eſt ꝙ aut vtraq; actio eſt ciuilis. ¶ Aut
vtraq; criminalis. ¶ Aut altera tantum
criminalis. ꝓ caſu in vtraq; cumulatarũ
cognitio iudicis erit vt diximus in gene-
ribus cumulationum. nume. 135. 136.
137. 138. 139. 140. non obſtante ꝙ p
aduerſarium proponentis ſeu Reum cõ-
uentum inſtetur vt ſuper vna duntaxat
cognitio fiat. ¶ Hoc vltimũ dico quia
in pfatis. ſecũda, tertia, & quarta diſtin-
ctionibus ita demũ cognitio ſup vtraq;
impeditur, ſi conuentus proteſtatus ſit
ſcz ne cumuletur. ¶ Alias eo non pro-
teſtante neq; id declarante non attenta
contrarietate Minus imparitate ſup om
nibus eodem tempore iudicis cognitio
erit. vt ad. num. 143. & 144. in verſicul.
queritur modo &c. ¶ Niſi talis ea ſit cõ
trarietas ĩ libello ꝙ ſup ea minime sñtia
formari poſſet vt quia minus per acta ſe
quentia fuerit ſublata vt diximus num.
160. per Bal. in Paduana. num. 83. ¶ Et
niſi actiones ipſe plures non ſimpliciter
ſed ſub condition a, principio cumulate
fuiſſent nam tunc non ſimul eodem tem
pore &c. Quod vltimum eſſe verum di-
cas non tamen in omnibus caſibus pre-
dictis vt declaraui ad num. 146. in fine
tertie regule impeditiue cumulationis.
¶ Secundo caſu quando vtraq; ſit crimi
nalis tunc eodem tempore in cognitio-
ne concurrent vt ſupra ad num. 126. in
verſic. quam noſtram &c. & num. 127.
ibi quarto &c. ¶ Tertio caſu quando
altera tantum ſit criminalis ſimili modo
in vtraq; cognoſcetur. vt ad num. 129.
130. in verſic. ſeptimo ex eadem &c. in
fine. ¶ Sequitur ſecundum membrum
vcz quando vna principaliter altera ve-
ro incidenter propoſita eſſet non, diſſi-
mili modo concludamus ſuper utraque
(cum ab eodem propoſita ſint) cogno-
ſcendum eſſe attento ꝙ omnis regula
impeditiua ceſſat, maxime illa preiudicii
de qua in. l. prima. C. qui accuſare non
poſſunt. & in. c. tuam. de ordine cognit.
¶ Tertius principalis articulus nunc
ſequitur videlicet quando oẽs ſunt poſ-
ſeſſorie propoſite ab eodem, tunc dic ꝙ
ſi non obſtat impedimentum contrarie
tatis ut quia proponens non ſit ſibi ipſi
contrarius cumularentur quia tamen
hoc uix contingere poſſet cum ſemper
pene obſtare uideatur ut diclarat Bal. in
l. incerti. C. de interdic. num. 25. ideo cõ
cludamus regulariter ſup utraq; cogno
ſci non poſſe ſed immo actorem eſſe re-
pellendum ut notat ubi ſupra Bald.

C Aput ſecundum principale
huius materie ſequitur hoc
eſt ubi a, pluribus ad inuicẽ
aduerſantibus actiones plu
res ſeu remedia plura moue
antur. Super quo illa ẽt diſtinctio eſt at-
tendẽda ꝙ aut ſunt plures ciuiles. ¶ Aut
criminales. ꝓ caſu ꝙ aut earum altera ẽ
poſſeſſoria. ¶ Aut utraque petitoria.
¶ Aut & tertio q̃libet poſſeſſoria. ¶ In
ꝓ membro conſiderandum eſt ꝙ aut il-
la poſſeſſoria eſt recuperande. ¶ Aut re
tinende. ¶ Aut adipiſcende. ¶ Primo
caſu quando recuperande tunc aut eſt
mota per modum exceptionis. ¶ Aut
per modum actionis. ¶ ſi per modũ ex-
ceptionis & aliud conſiderari oportet
ꝙ aut exceptio ſit propoſita ante litem
cõteſtatam in petitorio. ¶ Aut poſt, in
ꝓ articulo qñ ante litem &c. Dic ut di-
xeram ad regulam ſpoliatus añ omnia
ſup prima, & ſecũda fallentiis. ¶ Hec. n.

exceptio nõ eſt peremptoria vnde nõ poſt cõteſtationem &c. iuxta titulum. Inſtit. de except. neq; proprie dilatoria intẽtio nis actoris itaq; minus dicetur regulari ter contra intentionem de quo nunc di ximus, ſed potius priuilegiata vt l. d. fal len. prima & ſecũda. & qnta. num. 131. ℂ Quod priuilegiũ perditur per cõuen tiẽt tacitũ cõſenſum vulg. l. ſi quis in cõ ſcribendo. C. de pactis & poſuimus late. ad num. 77. per totum. & prius in fallen tiis. prefatis. ℂ Proſequamur hoc re cuperãde aut poſſeſſorium per modum actionis. tunc ſuper eo prius cognitio ſi et qa ſpoliatus ante omnia &c. vt ad nu. 64. 65. ſi tñ añ conteſtatiouem factã in petitorio propoſitũ fuiſſet. ℂ Sed ſi poſt conteſtationẽ tũc dic vt in 24. & 25. fal lentiis. vbi etiam. de bñficialibus. ℂ Itẽ quod dixi prius ſuper poſſeſſo: in tali co gnoſcendum eſſe procedit etiam ꝙ que ſtio proprietatis ab aduerſario per viam exceptiõis mota fuiſſet vt ſup̄ ſuo loco. & in fallen. prima. & ſecũda. ℂ Hoc dixi quia regulariter ſuper exceptione prius cognoſcendum eſt. vt in princ. inſtit. de exception. dũ exceptio diffinitur. ad ꝙ c. tuam. cũ aliis poſitis ad num. 118. iun cto qa dñium regul'r ad ſe trahit poſſeſ ſionem vulgata. l. bonafides. C. depoſiti. & ꝙ ſuper ipſa poſſeſſionis reintegrãde cã prius cognoſcatur exempla pene tot erũt quot poſuimus ampliationes ad re gulã ſpoliatus añ oĩa. ℂ Nõ tñ hoc pro cedere videtur vbi petitoriũ ſuper diuer ſa re q̃ ſuper qua petitorio agi, lis con teſtata fuiſſet de quo tñ dic vt ĩ fallẽ. 60. ℂ Sed ſi poſſeſſorium ſit retinẽde dicen dũ eſſet vt poſuimus in ſui materia in choãdo a, num. 81. & proſequendo vſq; ad num. 96. ℂ Si vero poſſeſſorium eẽt adipiſcende, dicemus vt ſup̄ in ſui mate ria. ad. nu. 97. ℂ Secundo caſu ideſt qñ vtraque petitoria eſt que ab vtraq; parte propoſita eſſet, & dicẽdum eſt prout de clarauimus num. 131. in verſic. octauo &c. ibi p̄. caſu &c. cũ ſequentibus. ℂ Ter tio caſu qñ vtraq; eſt poſſeſſoria tũc aut vtraq; reintegrãde hincinde ꝓponatur. ℂ Aut vtraq; adipiſcẽde. ℂ Aut ab vno prius recuperãde ſed ab aduerſario poſt retinẽde vel adipiſcende. ſeu e, cõuerſo. ℂ Aut ab vno prius retinende ab altero poſt adipiſcende vel e, cõuerſo. ℂ p̄ mẽ bro ideſt ĩ reintegrãde. ℂ Aut p modũ actionis dicẽdũ ẽ vt poſui. ad regul. ſpo liatus añ oĩa in fallen. 59. & hr in. c. fin. de ordiñ cognit. aut per modũ exceptio nis dicendum eſt vt in. d. fallen. ℂ Si ab vtraq; parte agatur retinẽde nulli dubiũ reſtat q n ſi eodẽ tẽpore proponãtur lo cus ſit regule ꝙ q melius probabit &c. l. ab ea parte. ff. de probat. & interim ſup vtraq; procedetur ſvt litigatorũ paritas &c. l. fin. C. de fruct. & litium expenſis cũ ſimil. ℂ Si diuerſo tẽpore locus erit Re gule. l. qui prior. ff. de reg. iur. nã & oc cupãtis ẽ melior conditio. l. ſiue aũt. ff. vti poſſ. ℂ Non diuerſimode dicendum eẽ puto ĩ poſſeſſorio adipiſcẽde. ℂ Sed ſi ab vno recuperãde ab alio adipiſcẽde, vl' retinẽde, certũ eſt ſuper ſolo recuperãde fore ꝓcedẽdũ. cũ ſpoliatus Ant. oĩa &c. nam ſi exceptio dominii recuperande non obſtat vt in prima. & ſecũda fallen tiis & mille locis viſum eſt multo minus obſtare poſſeſſionis exceptionem vel actionem concludendum eſt argumen to. l. bonefidei. C. de depoſiti. ℂ Niſi a ctor recuperande ſiue excipiens ſibimet ipſi preiudicauerit conſentiendo ſuper retinende &c. vt in d. prima fallen. ℂ Vl timo loco quando ab vno adipiſcende ab altero retinende tunc nulla ratio ſub eſt cur ſuper vtroq; non ſit procedendũ ℂ Redeundo quando eſſent plures cri minales hincinde mote principaliter vel incidenter me remitto ad ſupra poſita. num. 31. in fine. ℂ Sũ expeditus & equi dẽ me nõ latet pro hoc vltimo tractatu potuiſſe ex tribus ſupioribus plura colli gi, ſed quoniam hic in q̃ diſtinguẽdo ma gis pro lectoris commoditate quã diſcu tiẽdo (de quo ſupra) profiteor, ſtudioſe tu ipſe cetera colligere ac ſupplere non dedignaberis. ℂ Ego hec pauca ſup his

materiis

materiis dixiſſe cautius exiſtimaui, non vt ignorem longe melius ea conſiderari declarariq; potuiſſe, ſed vt quiſq; ceptum olim a me ſcribendi vſum temporum calamitate non aliqua ex ignauia diu intermiſſum fuiſſe facile arbitretur HONOR, LAVS, GLORIA, CHRISTO REDEMPTORI NOSTRO cuius eterne pietati meos porrigo labores Antonius de Mattheis.

FINIS.

INDEX MATERIARVM.

1 OPERIS Commendatio.

2 EVIDENTIALIA.

3 PROPRIETAS, verbum. Quomodo ſumatur. diffiniatur, In quo differat a dominio & ab vſufructu. ¶ Senſus. Ad. l. iiii. ff. de vſufru. ¶ Ad. l. proprietatis dominium. C. de probat. ¶ Ad. l. recte dicimus. de verbor. ſignific. Collectiue. ¶ Ad. l. permiſceri. in titulo noſtro. ¶ Ad. l. per procuratorem. C. eodem. ¶ Ad. l. ſi de ui. ff. de iudic. ¶ Ad. l. queſtio. de verbor. ſigniſ. ¶ Ad. §. non ſolum. inſtitut. per quas perſon. nobis acquir. ¶ Item ad §. primo. inſtit. de vſufruc. ¶ Ad. l. idem neratius. in. §. non ſolum. ff. de vſufructu. accreſcen. ¶ Et ad. l. ſequen. ¶ Ad. l. vſufructus pluribus. ff. de vſufructu. ¶ Ad. c. primum de in integrum reſtit.

4 SVPER libello cõcludente ad ſolã proprietatem an lata ſententia teneat. ¶ Senſus ad. l. ſi domus. §. fundus. de legat. prima.

5 DIVISIO textus & ratio decidendi cum eius intellectu.

6 PRIMVM notabile cum concordan. vbi idẽ notari poteſt.

7 DOMINIVM ex poſſeſſione an preſumatur. ¶ An & quomodo ex diuerſis non inferatur. ¶ Senſus ad. l. plerumque. ff. de iure dotiue. Ad. l. primam. ff. de de ventr. inſpicien.

8 SECVNDVM notabile. ¶ An petitorio pendente poſſeſſorium & quod inchoari poſſit remiſſiue.

9 TERTIVM notabile an qui petitorio vti ceperit, poſſeſſorio renunciaſſe dicatur. R emiſſ.

10 GLOSA prima. examini traditur, et an quid commune habeat proprietas cũ poſſeſſione.

11 SERVITVTES habens vel ſimilia iura an proprie poſſidere dicẽdus ſit. ¶ Et ex quibus conſtet vſufructus ¶ Senſus ad. l. ſi edes. in. §. fin. de ſeruit. Ad. l. penult. de ſeruit.

12 VSVMFRVCTVVM habens ſeu ſimile, dominium an habere dicatur.

1.005.656

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

13 SVPER libello cócludéti in ſolo dñio an probato duntaxat ſuper vſufructu ſententia lata ſubſiſtat. ſenſus ad.l.ii.in.§. primo.ff. ſi ſeruitus vendic.

14 CLAVSVLA omni meliori modo. ſeu clauſula petens ſibi ius & iuſtitiã miniſtrari quid operentur.

15 DOMINIVM an ex ſola poſſeſſione queratur.

16 DOMINIVM a, poſſeſſione an ſeparetur:

De cavsa posseſs. et propriet. De restitvtione spoliat.

17 GLO. FINALIS examen

18 SENTENTIA lata in petitorio, an in poſſeſſorio hñte cãm ꝓprietatis admixtam preiudicet quid e, conuerſo. ℭ Sẽſus ad l. ſed ſi ante. ff. de except.

19 REVS conuentus in petitorio ſi ea ſola rõne quia dominum ſe eſſe probaſſet, abſolutus ſit, an ea propter eundem poſſeſſorio recuperande agentem repellere valeat. ℭ Senſus. ad. c. primo de reſtit. ſpoliat. ℭ Et de circuitu euitando.

20 CONCLVSIO circa predicta. ℭ Sẽſus ad l. ſi qs in tantã. C. vñ ui. ℭ Et ad. l. ſi conſtiterit. ff. finiũ regundorum.

21 QVID in proxima difficultate dictandũ ſit. ℭ Sẽſus ad. c. primũ, de reſtit. ſpoliat. ℭ Ad. c. ad decimas. eodem in lib. 6. ℭ Ad. c. audita. extra eodem. ℭ Ad. l. fin. ff. de pactis.

22 ACTOR poſſeſſoriũ petitoriũq; eodẽ tempore mouens ſi patiatur per conuentum excipi de dominio ſuo an ꝓpterea ſibi preiudicet quominus ante omnia reſtituatur.

23 QVID ſi ſolum petitorium intẽtet vel ratione ſolius detentationis ſeu etiam poſſeſſionis a, qua priuſquam peteret ſpoliatus ab eodem fuiſſet.

24 QVID ſi quis petitoriũ cepit. & poſtquã conuentus de ſuo dominio excepit a, conuento ipſo ſpolietur. Sed poſt ſententiã pro dominio conuenti latã reintegrari petat, an propter ſententiam ipſam reintegrari ante omnia impediatur.

25 QVID ſi ſpoliatus ſit antequã de ſuo dñio cõuentus excepiſſet ſed poſtq; ſup dominio ipſo ſententia lata ſit, poſſeſſorium inchoaret, an non ante omnia reſtituatur. ℭ Secus. ad. §. noſtrum. ℭ Ad. §. reintegrande. inſtit. de inter. ℭ Ad. c. ad decimas. eodem. ln 6.

26 REGVLA. ſpoliatus ante omnia reſtituendus declaratur. necnon ratio cur ante omnia id fiat. ℭ Queue requirantur vt id fieri obtineatur tam in ſpiritualibus & in beneficialibus quàm in prophanis. ℭ De violento ſpolio vel de non violẽto & de quo tempore ſpolii probandum ſit. ℭ Sẽſus ad §. interdictum in. l. prima. ff. de ui & ui armata. ℭ Ad. l. iiii. ff. de condit et demõſtr.

27 SPOLIATO poſtquã ſuper dominio conuenti ſententia lata eſſet, & agenti recuperande cur exceptio dominii conuenti minus officiat, exemplum & quomodo hec prima fallentia procedat. ℭ Item cur ſpoliato poſt petitorium a, ſe ceptum ſed ante diffinitionem ſuper dominio conuenti poſt ceptam tamen cognitionem

nem. agenti recuperande obſtet exceptio preſate cognitionis ita vt non ante omnia reſtitui obtineat. & quid in terminis.c. reintegrāda.3.q.prima.

28 EXCEPTIO *preſate cognitionis at que ſententie ſuper dominio conuenti an ſpoliato recuperande agenti, ſimulque di= centi ſpoliantem ſi quod dominium ha= buerit amiſiſſe vigore legis.l.ſi quis in tantam.C.vnde ui.obſtet.* ℭ*An et quan= do ſententia que lata eſt ſuper dominio cō uenti ſic poſſeſſorium reintegrande reſpi cere videatur vt eidem poſtea moto ſit no citura.*

29 DOMINVS *ſpolians clādeſtine poſ ſeſſorē an de ſuo dn̄io excipiendo repellat eundē inſtantem ante omnia reintegrari.* ℭ*Quid ſi poſſeſſor ipſe ante dn̄i ingreſ ſum poſſeſſionem vacantem dimiſiſſet.* ℭ*Quid ſi dn̄s probaret poſſeſſionem abſque vitio habuiſſe.* ℭ*An poſſeſſio poſterior clādeſtina preſumatur.* ℭ*Quo modo in his omnibus diſtinguendum ſit.* ℭ*Senſus in .l.ſi coloni.C.de agric. & cenſitis.* ℭ*Ad. l.ſi de eo.in.§.fin. i.eodem.*

30 PREDONI *clā ſpoliato recuperan de agenti,an exceptio dominii conuenti ſē per obſit.*

31 BENEFICIVM *canonis reintegrā da.3.q.prima. an ſemper competat ſpoliato vbi non competit quo iure occur ratur.*

32 CANONIS *reintegranda.3.q.pri ma. fit examen.* ℭ*Senſus ad. c.cum ad ſedē,de reſtit.ſpoliat.* ℭ*Ad.c.ſepe in eo dem titulo.*

33 CANONIS *reintegranda.remediū, an in rebus, & foro laicorum locum ſi= bi vendicet.* ℭ*Senſus ad.l.ſi me & ti= tium.ff.ſi cert. petatur,*

34 POSSESSIONE *priuatus non ex pulsiue,nec ablatiue inſtans ante omnia re= integrari.an per dominii exceptionem re pelli poſsit,an iudicis factum cenſeatur eſ= ſe factum litigatoris.* ℭ*Coacta voluntas an dicatur eſſe voluntas in poſſeſſorio re= cuperande.* ℭ*Exceptio dn̄ij, an et quan= do agenti actione ꝙ metus cauſa nocitura ſit.* ℭ*In poſſeſſorio recuperande; an ex= pulsiua differat a, compulsiua.* ℭ*Sen= ſus ad. l. Medicus. ff. de varijs & ex= traord. cognit.* ℭ*Ad.l.fin.§.fin.ff.ꝙ metus cauſa.* ℭ*Ad verba Bartoli & Bal di in.l.penult.ff.de condit.ob turpem cau ſam.*

35 COMPELLENS *quem ad dimit tendam poſſeſſionem ſi eandem minus in= grediatur,an compulſus (priuſquā ſuper dn̄io cōpellentis cognitio fiat) reſtituendus ſit.* ℭ*Cur in profanis non eo modo exce ptio dn̄ij obſtet ei qui metu poſſeſſionē re= liquiſſet ſicuti ſi metu renūciaſſet.*

36 IN *Poſſeſſorio tangente cām proprieta tis ſpoliatus,an eo ipſo quo quis reintegra= ri petit.audiendus ſit.* ℭ*Quale ſit poſ= ſeſſorium habens cauſam propietatis ad= mixtam. quid operetur, & quid in be= neficialibus.* ℭ*Senſus ad. l. 3. in.§.hoc autem.ff.de itinere actuq; priuat.* ℭ*Ad. l.fin. cum ibi notatis. ff.ſi ſeruit.amit= tatur.*

37 PETENS *an̄ omnia reintegrari.An ex eo (quia reſtitutio abſque irreparabili preiudicio fieri nequit, & quia ſpolians ſe dn̄m probare incontinenti velit) im=*

pedientes. ℭ Quid ſi non irreparabile eſ=
ſet ſed ſi reſtitutio fieret poſſeſsio diffi=
culter. puta fortilitii ab eodem auocare=
tur. ℭ Ad copulã carnalẽ, an & quan=
do reſtitutio fiat. vbi de viri ſeuitia ti=
meatur vel q̃a odio capitali vxorẽ proſe
queretur. ℭ Quid ſi is a, quo difficulter
poſseſsio auocaretur vt ante omnia rein=
tegrandus ſit offerret velle idonee caue=
re ſi pro conuenti dominio iudicabitur.
ℭ Quid ſi ſpolians nedũ dominiũ ſuum
ſed & ſpoliũ anterius oſtendat, an caueri
per ſpoliatũ vt ſupra ſufficiat. ℭ Ca=
ſus vbi ex interuallo ſpoliatorẽ ſpoliare
liceat. ℭ Senſus ad. c. nõ debet. xi, q. iii.
ℭ Et ad. c. non inferenda. 23. q. prima.
QVID ſi ſine magno ſcandalo reſti=
38 tutio fieri nequeat, an propterea ſpoliato
non ſit occurrendũ. ℭ Officium iudicis
quale erit.
AGENS recuperande ſi pro iuſtifi
39 cando dominio conuenti ad iudicialem a=
ctum peruenire ſit paſſus, an ex eo ante
omnia reintegrari impediatur. ℭ Quid
in cauſa appellationis.
PRESVMPTIONE iuris ex=
40 tante contra ſpoliatum, an ante omnia re
ſtitui debeat, quenam dici debeat hec pre=
ſumptio. ℭ Exemplatur in ſpiritualibus
beneficialibus necnõ et ſeruitutibus. ℭ Sẽ
ſus ad glo. in c. ad decimas. eodẽ. lib. 6.
DOMINII exceptio ſi a, tertio non
41 habente cauſam a, ſpoliatore proponatur
an. ſpoliatũ reintegrari ĩpediat. ℭ Quid
ſi ex reſtitutione ipſi tertio durior Ad=
uerſarius conſtituatur. ℭ Quid ſi ex non
reſtitutione melior cõditio ſpoliantis fiat.
et q̃d ſi tertius nedumdñum incontinenti
oſtendere ſit paratus ſed & ꝙ alias ab
agente nunc reintegrãde fuerit ſpoliatus.
42 EXCEPTIO cõcludens ſpoliatũ nõ
poſſe poſsidere an ſpoliatum reintegrari
impediat. Exempla quotidiana.
43 EXCOMMVNICATVS ab
agendo poſſeſſorio reintegrande, an &
quando repellatur. quid in heretico & ſi=
milibus vbi pulcherrimi caſus.
44 ASSASSINI. Simoniaci tirãni ſi
milesq; criminoſi ob crimina inhabiles ad
poſsidendũ ſpoliati, an et quãdo reſtitu=
tui impediantur. ℭ Beneficialia in hoc an
differant a, profanis.
45 CASIBVS in quibus ex reſtitutione
peccatũ reſultaret ſicut eſt in quibuſdẽ be
neficialibus & matrimonialibus an ſpo=
liatus reintegrari impediatur.
46 IN BELLO ſpoliatus an pace con
fecta reſtituatur.
47 REVS reintegrande conuentus exce=
piens de dominio ſuo Actoris facto poſt
ſpolium ſibi queſito puta negligentia vel
renunciatione. An Actorem ipſum remo=
ueat a, poſſeſſorio reintegrande. ℭ An ꝑ
renunciationem iuris ſpoliati fiat notoriũ
ius ſpoliantis. ℭ Quid in beneficialibus.
ℭ Quid in habẽtibus cãm proprietatis ad
mixtam. ℭ Quid vbi in beneficialibus vis,
aut metus interueniſſet. ℭ Quid ſi poſt
ipſam renunciationem renuncians ad huc
poſsidere repertus ſit. ℭ Senſus ad. c. ſol=
licite. de reſtitut. ſpoliat. in. 6.
48 PRELATVS agens, tutor ſiue al
ter adminiſtratorio nomine, an & quan=
do reintegretur. ℭ Senſus ad. c. cum ſu=
per. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.
49 SI PER ſpoliati confeſsionẽ vel ali=

ter iudici liqueat poſſeſsionē nō eſſe reſti tuendā ſpoliatus reſtituendus an ſit qd in beneficialibus ſiue profanis. ¶ Vltimum ſpoliū purgandum eſſe quō intelligatur. ¶ Quid ſi ſpoliatus ſuū ſpoliatorē alias ſpoliaſſet. ¶ Quid de pluribus violentijs hincinde cōmiſsis, an & q magis in retnte granda audiendus ſit. ¶ Qualis ſit ille predo q in poſſeſſorio reintegrādo audiri nō mereatur, & q vocari debeant predones vltra eos quorū ſaluti nemo parcere debet. ¶ Si ſpoliantis violentia notoria non eſſet, an reſtituere non teneatur attento non iure ſpoliati. ¶ Stante non iure ſpoliati, an ex eo qa reſtitutus capiendo fructus peccat. reſtitui non mereatur. ¶ Officiū iudicis laici, necnon eccleſiaſtici qualiter habere ſe debeat. ¶ Senſus ad glo. in. c. in literis. eodē. ¶ Ad. l. ſi qs ad ſe fundū. C. ad. l. Iul. de ui. ¶ Ad. l. primā. in. § q ui a, me. ff. de ui & ui armata. ¶ Ad. §. recuperande. inſtit. de interdic. ¶ Ad. d. l. ſi qs. ¶ Ad. rotā. in nouis. deciſ. 7. & deciſ. 624. ¶ Ad. d. l. ſi qs. ¶ Ad Regulā cancellarie Apoſtolice. de vltimo ſpolio purgando.

50 EXCEPTIO ſpoliātis aliqua probatione concludens, an noceat reintegrari volenti.

51 EXCEPTIO dominii, eccleſie nomine ciuitatis ſiue pupilli probāda, an ſpoliato ſe reſtitui petēti nocitura ſit. ¶ Senſus ad. c primū, de reſtit. ſpoliat. ¶ Ad. l, ſi quis in tantam. C. vnde vi.

52 SPOLIANS reintegrande cōuentus excipiens ſe ab actore prius ſpoliatum an ſpoliatum actorem impediat ante omnia reintegrari. ¶ Quid ſi non per modū exceptionis ſed actionis anterius ſpoliū opponat. ¶ Exceptio ſpolij, an omnibus alijs exceptionibus priuilegiatis, puta depoſiti, vel ſimilibus paratam executionē habentibus preferatur,

53 SPOLIATVS vbi non ageret ſpolio ſed exciperet aduerſus petitorium actoris q ſpoliauerat, an poſſeſsionis reſtitutionē obtinere valeat. ¶ Quid ſi cōtra poſſeſſoriū reintegrende tali modo exceſsiſſet. ¶ Malefidei poſſeſſori contra malefidei poſſeſſorē, an remediū canonis reintegrande competat. ¶ Quid in iuribus incorporalibus atq; ſpoliis ſuper diuerſis rebus hincinde cōmiſsis. ¶ Senſus ad. c. cū dilectus. de ordine cognit.

54 SPOLIATO a, re mobili. an exceptio dominii incontinenti probabdi obſit.

55 IN CAVSIS ſpiritualibus & beneficialibus ſpoliatus, an ante omnia reſtituendus ſit, & que requirantur vt reſtitutio concedatur. ¶ Quod modis titulus coloretur, & de tituli coloratione. ¶ Quid ſi ſpoliatus titulū non colorauerit, an ſentētia pro ſe lata ſit ipſo iure nulla. ¶ Poſſeſſor conuentus. an titulū colorare teneatur. ¶ Agens poſſeſſorio reintegrande ꝑ viā attentatorū, an poſſeſsionē quā habeat ex titulo colorare teneatur. ¶ Quō coloratio fiat, an fienda ſit vbi pro attentatis agatur.

56 PETENS reintegrari ad eccleſiam beneficiam vel ad aliud quod publici iuris ſit poſſeſsionē ex titulo, an colorare teneatur. ¶ Si ius reſiſtat agēti, an ex titulo poſſeſsionē colorare teneatur. ¶ Quid ſi nedū reſiſtat ſed etiam pateat de notorio nō iure ſuo. an coloratio ſufficiat. ¶ Caſus

in qbus,& ſi ius agenti reſiſtat poſſeſſionē tamen ex titulo poſſeſſor colorare non tenetur. ℂ Quid ſi ius agenti reintegrande non reſiſtat, an ſemper reſtitutio fienda ſit. ℂ Si violentia non ſit adhibita pſonalis, an nihilominus reſtitutio ante omnia ſaltim de ſtilo fiat. ℂ Senſus ad.c.ex inſinuatione. de officio delegati. ℂ Ad.c. ſi Epiſcopus.de preben.in 6.

57 SPOLIATVS copiā iudicis nō habens, an qa periculū eſt in mora vel res ipſa dānū patiatur, ſi ſpoliet ſuū ſpoliatorē ante omnia reſtituere teneatur, & quid ſi de proximo iudex erat reuerſurus. ℂ Senſus ad. l. generali. C. de decur. lit. x. ℂ Ad.l.ait pretor in.§. ſi debitorem.ff. de his que in fraud.credit.

58 SPOLIATVS non exprimens a, quo an agēs faciat in petitorio ſupſederi.

59 AN ET qn̄ poſſeſſoriū operetur effectū ſuſpenſiuū in petitorio. ℂ Quid ſi poſſeſſorium poſt litis conteſtationem in petitorio (cum clauſula ꝙ aduerſarius ſi quod dominium habuerit id amiſerit per. l. ſi quis in tantā. C.vnde vi) propoſitum fuiſſet. ℂ Quid ſi non ad effectum.d.l. ſi quis in tantam. ſed ſimpliciter vt petitorium impediret. ℂ Cur in beneficialibus abſque iudicis decreto ipſo iure quis incidat in penam.d. l. ſi quis in tantam. ℂ Cur in profanis non ſuperſedeatur in petitorio per poſſeſſorium poſt inchoatum ſicut in ſpiritualibus, & beneficialibus ſuperſedetur. ℂ Et quando ius alicui competens originari videatur. ℂ Senſus ad clem.primam, de cauſa poſſeſſ.& propriet. ℂ Ad.c.ex inſinuatione.de officio delegati.

60 LITE conteſtata in petitorio, an illud ꝑ poſſeſſoriū motū ſuper eadē re donec reſtitutio fiat ſuſpendatur.

61 ADEPTVS poſſeſſionē lite pēdente ſi ſpolietur an ſit reſtituendus. & de attentatis hincinde. ℂ Senſus ad Rotā in Antiquis.428. ℂ Ad.l. ſi quis ad ſe fundum.C.ad.l.Iuliam de ui. ℂ Ad Rotam in nouis.55.

62 MILITES ruſtici ſeu perſone alie que iuris ignorantia excuſantur ſi eorum ſpoliatores ex īteruallo ſpolient, an ān omnia reſtituere teneantur.

63 EXCEPTIO conuenti dicentis actorē non fuiſſe ſpoliatū, an impediat eū ante omnia reintegrari puta dicendo ꝙ actor tempore pretenſi ſpolij non poſſidebat, ſed ipſe conuentus vel tertia perſona. ℂ Quid ſi talis exceptio per tertium aſſerentem rem ſuam eſſe proponatur. ℂ Et an dicere ſufficit ꝙ Reus ipſe tunc poſſidebat vel an preſcriptionem allegare opus ſit in profanis vel quid in beneficialibus. ℂ Senſus ad rotā in nouis. 259. Ad boeriū in deciſ. 238.

64 MONACHVS obtinens beneficiū ad nutū Abbas aut beneficiū amouibile ſi ab Abbate ſpolietur, an ante omnia reſtituendus ſit. ℂ Quid ſi pendeat inquiſitio procurata per monachum contra ipſum Abbatem dum ſpoliatur. ℂ Senſus ad rotam in antiquis deciſ. prima. & 358. ℂ Ad Bellem.in deciſ. 251. ℂ Ad Innoc.in.c.olim.de accuſat. ℂ Ad.l, ſi quis conductionis.C.locati.

65 PRINCEPS in poſſeſſorio ſi mandet ſuperſederi, an in ſolo petitorio procedatur.

Si poſt

66 SI POST *ſpolium ſpoliatus de domi nio ipſius rei a, principe priuaretur, an reſtiſtituendus ſit.* ¶ *An & quando per principem ſine cā priuatio fieri poſsit, & que iuſta dici mereatur.*

67 QVIS *ſi ſpolietur ab illo cui de iure ob uētura res erat, an reintegretur.* ¶ *Quid ſi violenter.* ¶ *Et quid in emphiteoſi eccleſiaſtica ſi ob non ſolutum canonem res cecidiſſet, an prelatus violenter ſpolians iudicio pendente faciat; eccleſiā cadere in penam.l. ſi quis in tantam. C. vnde vi.*

68 PRINCEPS *violenter ſi quē ſpo liaret, an ſpoliatus reſtituatur.* ¶ *Quid in iudice inferiori.* ¶ *Senſus ad Baldum. in ſuo conſil. 27.* ¶ *Ad Deciū in cōſil. 191*

69 SPOLIATVS *a, iuribus que pre ter leges penes priuatas perſonas ſine ti tulo exiſtunt, puta a, quaſi poſſeſsione ve ctigalis exigendi ſeu iuriſdictionis exer cende ſimiliumq; an reſtituatur.*

70 FICTVS *poſſeſſor qui verā poſſeſ ſionem non apprehendiſſet ſi spoliaretur an reſtitui debeat.*

71 PROVISVS *ab ordinario de bene ficio ſi a, prouiſo per Papam de eodem be neficio ſpolietur, an reſtituatur.* ¶ *Re ſeruatio Pape qd operetur.* ¶ *Quid ſi re ſeruatiuus violenter ſpoliet.* ¶ *Et quid ſi non violenter ſed alter lite pēdente ſpo lietur, & an tūc titulū colorari oporteat. ſi ex iudicis officio reſtituatur. de decreto irritans &c.*

72 INTRVSVS *contra formam. c. ij, vt lite pendente ſi ſpolietur ab, eo q in poſſeſſorio obtinuiſſet, an reſtituatur. quis dicatur intruſus.*

73 POSSIDENS *vigore reſignatio nis facte in manibus Pape ſimpliciter ad mittentis de beneficio electiuo, ſi ſpoliatur intra trimeſtre tempus quod eligētibus da tur, an ſit reſtituendus.* ¶ *Quid de pleni tudine poteſtatis ſi Papa eligentibus de rogaret.*

74 NAVRALITER *tantum poſsi dens ſi a, ciuili tantū poſſeſſore vi ſpolia retur, an reſtituatur.* ¶ *Quid de vſufru ctuario, & de ciuiliſsima poſſeſsione.*

75 SPOLIATVS, *an reſtituatur ſi ſpolians per Papam ex certa ſcientia ſpoliationis, ſeu intruſionis cōfirmaretur.*

76 DEIECTVS *a, poſſeſsione ſi eius eruientes adhuc in ea commorarentur, an ſianquā non deiectus reſtitutione nō egeat.*

77 AGENS *petitorio coacte ſeu aduer ſarij facto, an propterea non ante omnia in poſſeſſorio cognoſcetur.*

78 INTRVSVS *violenter in Roma nam ſedem ſeu Papatum ſi expellatur, an erit reſtituendus.*

79 SPOLIATVS *ab adminiſtratio ne ob probatam dilapidationem, an nō ſit reſtituendus* ¶ *quid in ſpoliato a, iudice propter delictum ita ꝙ ſpolium vel pars pene vel tota eſſe dicatur.*

80 SPOLIATVS *ſi ſpolium nō agen do ſed excipiendo proponat, an ante om nia reintegretur ſaltim vbi notorie de ſpo lio conſtaret.*

81 RESTITVI *petens ob eo q cōtra ſe agere diuerſo modo cepiſſet, an ante o nia debeat audiri.* ¶ *Quid ſi prima que ſtio, ſit criminalis ūel de maiori parte bonorum.*

82 SPOLIATVS *a, ſe ſpoliato, an*

83 ante omnia ſit reſtituendus,
RESTITVI ante omnia petens ab
eo q non malitioſe abſit, an ſit audiendus
¶ Quid ſi violenter fuerat ſpoliatus.
¶ Senſus ad. c. conſultationibus. de offi
cio delegati.
84 SI CVI poſſeſsio ſub conditione tra=
dita eſſet ſpoliaretur, an reſtituendus ſit.
85 POSSIDENS contra regulas iuris
ſi ſpolietur, an reſtitui debeat.
86 COLONVS a, domino rei conducte
ſpoliatus, an & quando reſtituatur.
87 CASVS in qbus maritus vxore ſpolia
tus non reſtituitur, & an excommunicato
iudex vxorem reſtitui faciat.
88 PREDO ſpoliatus reſtitui petens, an
non ſit audiendus quia dñs rei ſuper qua
ſpolia commiſſa fuerũt reintegrari ſe pe
tat vel adipiſcende interdicto vtatur.
¶ Et qs dicatur predo in poſſeſſorio ha=
bente cãm proprietatis admixtam,
89 SPOLIATOR qui non eſt ſoluen
do quomodo reſtituere debeat.
90 NVDVS detentor ſpoliatus an reſti=
tuatur.
91 MALEFIDEI poſſeſſor ſpoliatus
an reſtituatur ſi res ipſa abſq; vitio ad ſui
dominũ perueniſſet, ¶ Quid ſi non ſpo=
liatus ſed dolo ductus tradidiſſet.
92 CONVENTVS poſſeſſorio, &
petitorio ſimul an qa de ſuo dominio exci
piat non ante omnia reſtituere debeat.
¶ An vtroq; conuentus ſi obtineat in poſ
ſeſſorio ius acquirat in petitorio.
93 SPOLIATVS a, ruſtico muliere
vel ſimili q iuris ignorantia excuſetur an
ante omnia reſtituatur vt ſic de dominio
ſpoliatoris obyci nequeat. ¶ Quid ſi per
ſone tales prius ipſe ſpoliate fuiſſent.
¶ Senſus ad glo. in. l. regula. ff. de iuris
& facti ignoran. ¶ Ad Bal. in. l. ſi qs in
tantam. C. vnde vi.
94 SPOLIANS conuentus ſi excipiat
ſeu reconueniat ſpoliatũ tanq; ſui ſpolian=
tem ſuper altera re, an nõ ante omnia re
ſtituere teneatur ſed in vtroq; ſpolio pro
cedatur. ¶ Quid ſi ſuper eadem re ſpo=
lia commiſſa pretendant,
95 SPOLIATVS reſtitui petens, an
non impediat ſpoliantem ſuper diuerſa
re petitorio agentem. ¶ Quid ſi violẽter
fuerat ſpoliatus. ¶ Senſus ad. l. ſi qs ad ſe
fundũ. C. ad. l. Iuliam. de vi. ¶ Ad. c. ex
conqueſtione. de reſtit. ſpoliat. ¶ Ad. c.
in literis. d. titulo. ¶ Ad. l. ſi de vi. C. de
iudic. ¶ Ad. d. c.
96 CONVENTVS reintegrande ſi
oſtendat ſui dominii talem probationem
que ſecũ paratam exequutionem haberet.
An non ante omnia reſtituere teneatur.
¶ Quid ſi non exequutionẽ ſed tantũ pro
bationem paratam haberet. ¶ Senſus ad
regulam. dolo facit q petit &c. ¶ Senſus
ad vera Bartoli.
97 EXCEPTIO dominii incontinenti
pro publica vtilitate probandi, an impe=
diat ante omnia quẽ reintegrari. ¶ Quid
de fiſco ſpoliante ſimulq; contra ſpolia=
tũ de dominio ſuo excipiente.
98 CAPPELLANVS q Parro=
chianis ſacramenta denegat ſi petens ab
eis decimas non admittatur an tanq; ſpo=
liatus decimis ipſis ante omnia reſtituen=
dus ſit. ¶ Caſus in qbus qs dicitur ſpolia=
tus q nũquam poſſeſsionem habuerit.
99 MVLIER a, viro qa promiſſam do=
tem

tem ſibi non tradidiſſet expulſa reſtitui, an debeat.

100 OCCVPANS poſſeſsionem vacantem, an ante omnia ipſam agenti reſtituere teneatur.

101 SACERDOS ſpoliatus corpore mortuo an reſtituetur.

102 DOLO ductus poſſeſsionem ad verũ dominũ ipſius rei relaxauit, an vt ſpoliatus reſtituetur. ¶ Senſus ad.c.reintegranda.iij q.prima.

103 SPOLIANS conuentus, an quia ad probandũ de ſuo iure de facto ad iudice fuit admiſſus eo ſaltim probato reſtituere ante omnia non teneatur.

104 VNIVERSALIS ſucceſſor, an ante omnia reſtituere teneatur quid de particulari.

AMPLIATIONE.

1 PREDO ſpoliatus an ant omnia reſtituatur.

2 CLAM ſiue precario poſsidens a, ſpoliante ſpoliatus an ſit reſtituendus.

3 PEREMPTA re a, qua fuerit qs ſpoliatus an ante omnia ad eius eſtimationem per viam ſaltim compenſationis reſtituendus ſit.

4 AD FRVctus rei expenſas erogatas in lite ac damna paſſa et intereſſe ob ſpoliũ commiſſũ an ante omnia pariter vt ad rem ipſam reſtituendus ſit. ¶ An etiam ad vtilitates amiſſas. ¶ Quid de fructibus percipiendi vel his q percipi potuiſſet. ¶ De fructibus Beneficiorũ & his q ſũt a, ſolo ſeparati, an ſpoliator ſub vmbra ſeu velamine iudicii excuſetur. ¶ Reſtitutus ad omnia minimo excepto puta nũmo an ſpoliãti agẽti rñdere teneatur. ¶ Abſoluto conuento ob non probatũ ſpoliũ an priuſq; ſpoliatus in petitorio audiatur expenſas reficere debeat. ¶ Si ſpoliatus victor ſpolianti victo dilationem ad reſtitutionem conceſsiſſet, an ea pendente petitoriã inchoare valeat. ¶ Ad fructus percipiendos, an ſi non perſonalem vim commiſiſſet teneatur. ¶ Quid ſi ſpoliũ doloſum ſit aut ex contractu reprobato. ¶ De ſpoliati qualitate inſpicienda & officio iudicis ¶ Senſus ad c. frequens. de reſtit. ſpoliat. ¶ Additio ad Abbatem in. c.in literis.num.7.eodem. ¶ Ad Rotam in antiqs.406.in nouis.150.in antiquis. 129 ¶ Ad.l.& partus.ff.ꝙ metus cauſa. ¶ Ad.c.grauis.eodem.

5 RES que venit reſtituenda quali modo reſtituatur. ¶ Quid ſi ſpoliatus vltra ipſam reſtitutionem per tantũ temporis ſpatiũ quanti poſſederit ipſe ſpolians. poſsidere velit anteq̃; ſpolians audiatur. ¶ Senſus ad.c ij.& c.quãdiu.iij.q.2.

6 RATIFICANS ſpoliũ ſuo nomine factum an ante omnia reſtituere teneatur quomodo ratificatio fiat & quo remedio reſtituere cogatur.

7 SI DVbitetur, an q de dominio excipit ſit is q ſpoliauerit an ante reſtitutũ ſpoliatum debeat audiri. ¶ Senſus ad.l. ſi cum exceptione.ff.ꝙ metus cauſa. ¶ Ad.l. ſi quis ad ſe fundum & gloſſam ibidem. C. ad.l.iuliam.de vi.

8 ACTVALI ſpolio non probato, an ſpoliatus ante omnia ſit reſtituendus vel ſi non ante omnia tamen reſtituatur. ¶ Sue

ceſſor in re, an & qñ ſicut autor reſtitue re teneatur, & de ſpolio preſumpto.

9 DE RE mobili ſpoliatus, an & qñ ante omnia ſit reſtituendus. ¶ Senſus ad d.l. ſi quis ad ſe fundum.

10 SPOLIATVS anteq̃ ageret ſi ſe non acturũ ſpolio promiſiſſet, an nihilominus audiendus ſit. ¶ Quid ſi renunciaſſet. ¶ Quid de pacto vel renũciatione facta poſt vel ante ſpoliũ commiſſũ. ¶ De violento ſpolio deq; pacto ingrediẽdi propria auctoritate.

11 RENVNCIATVM ſi eſſet iuri agendi poſt ſpoliũ commiſſũ ante tamẽ q̃ ſpoliatus agere cepiſſet, an et qñ renũcianti obſit. ¶ Quid in bñficialibus. ¶ Quid ĩ extraiudiciali renũciatione. ¶ Et quid ſi poſt renũciationem eandem rem poſſidere longo tempore continuaſſet. ¶ Recuperande poſſeſſorio agens, an a tertia perſona de ceſsione vt ſupra facta excipiente repellatur. ¶ Senſus ad c. ij. de re reſtit. ſpoliat.

12 SPOLIATVS conſentiens contra ſe petitorio agi an ſi deinde reſtitui ante omnia velit recipiendus ſit.

13 LIBERTATE ſpoliatus an añ omnia reſtituatur. ¶ Senſus ad Veronenſ. in conſilio ſuo ciuilium.

14 ECCLESIE nomine ſi q ſpolietur, an ante omnia reſtitui debeat, qd ſi q̃s ne ſpoliaretur violentas manus in clericũ iniecisſet, an incidat in c. ſi quis ſuadente diabulo.

15 ALTERIVS nomine pro quo q̃s de rato promittat, an ante omnia reſtitui volens non ſit repellendus.

16 A IVDICE tanquam a, priuata perſona ſpoliatus, an ante oĩa reſtituatur. ¶ Et an iudex ipſe in eo negotio ſe poſt intromittere poſsit. ¶ Quid ſi non incompetens iudex abſq; eãe cognitione proceſſiſſet. ¶ Vel cũ cognitione tamen poſt interpoſitam appellationem.

17 SENTENTIA nulla exequuta ſi ſit An q̃ tũe vere q̃s dicitur ſpoliatus ante omnia reſtitui debeat. ¶ Et an allegare valeat ſpoliantem ius ſi quod habebat amiſiſſe per l. ſi q̃s in tantam C. vnde vi. ¶ De minore muliere ſimilibusq; iuriuns ignaris excuſandis. ¶ De ciuilis tantũ rationis defectu vel etiam naturalis. An & qui a, pena. d. l. ſi quis in tantam excuſare habeat.

18 SENTENTIA pro ſe obtinens ſi de facto & reſiſtente poſſeſſore poſſeſſionem occuparet, an eiectus añ omnia reſtituatur. ¶ Quid ſi eiiciens id vt ſuc ſententie exequutor deputatus feciſſet, an & qũo non male feciſſe exiſtimandus ſit. ¶ Qũo pars intereſſe habens cui captura aduerſarij commiſſa eſſet gerere ſe habeat.

19 SPOLIANTE in ipſa poſſeſsione per principem confirmato, an & qñ ſpoliatus eo non obſtãte reintegrari ſe ante omnia petat. ¶ An ſine cã id a, principe ſiat. ¶ Et que iuſta cã eſſe dicatur. ¶ DIFFERENTIA quenam ſit ſi non confirmet Princeps ſpoliũ cõmiſſum ſed potius mãdet quẽ ſpoliari. ¶ De ommimoda p̃pe in beneficialibus poteſtate. ¶ Senſus ad Bartolum in tractatu tirannidis.

20 SINGVLARIS ſucceſſor in re & in vitiũ violenti ſpoliatoris, an & q̃ñ ante

ante omnia reſtitui debeat. ¶ Quid de iure canonico. ¶ Raptor ſi ſpoliaretur, an remedio canonis.reintegranda. uti poſ ſit. ¶ Succeſſor in quo differat ab autore de ſucceſſoris notitia non pſumēda. ¶ Ad ditio ad Franciscū de Curte in ſuo cōſil. 70 sin prima col. ¶ Senſus ad Neapol. Capicij primam Deciſ.

21 SPOLIATVS a re. ſibi quodam iure competenti, an ad alias que ſub illo iu re claudūtur ſit reſtituendus. ¶ Senſus ad Innoc. in.c. in literis. de reſtit. ſpoliat.

22 DETENTOR nudus, an & qn̄ ſpo liatus reſtituatur.

23 SPOLIANS reſtituendi facultate Carens, an qn̄ in ſuo dominio audiri non mereatur. ¶ Quid ſi rei preciū perſol uere ſit paratus quem ſpoliatus recipere nolit, an non ſit audiendus.

24 IN BEneficialibus ſi ſpolias conuentus excipiat de intruſione ſeu non canonica in ſtitutione ſpoliati agentis coloremq́ ha bentis, Aut de beneficij reſeruatione incon tinenti probanda, an nihilominus ante om nia reſtituere teneatur. ¶ Quid ſi ſpoli as excipiat ꝙ alter (per cuius obitū ſpo liatus beneficiū obtinuiſſe aſſerat) illo tem pore viuebat. ¶ Senſus, ad Rotam in no uis.459.

25 RES Eccleſie vacantis violenter occu pans, an ante omnia reſtituere prelato te neatur. ¶ Quid ſi ſpoliās ipſe ſe eſſe pre latum profiteatur.

27 MANDANS fieri ſpoliū ſeu ratiſ ficans ſuo nomine factū, an ante omnia re ſtituere teneatur.

27 MONACHO contra Abbatem inq ri procurante, ab ipſo Abbate ſpoliato, an reſtitutio fiat.

28 SPOLIATVS facto illius ꝑ quē poſſidebat coloni puta ſerui ſiue procura toris in alterū poſſeſſionem transferentis an ante omnia reſtituatur vel ſi non ante omnia tn̄ reſtituatur. ¶ Proprietarius, an facto vſufructuarii in alterū puta poſ ſeſſionem transferentis perdat. ¶ Et an pro ciuili ſua poſſeſſione tuenda poſſeſſo rem de naturali eiicere valeat.

29 POSSESSIO valide collata, an & quo caſu reſtituenda ſit exemplum in be neficialibus.

30 SPOLIATVS a, quaſi poſſeſſioñ incorporaliū puta iuris exigendi, an ante omnia &c. qd ſi non violenter. ¶ Et qd in praxi obſeruandū ſit. ¶ Quid in aliis iuribus puta cādi vel colligendi paſſagiū ſimilibusq́; & an ex interuallo auctorita teq; propria poſſint recuperari.

31 SI EO tempore quo qs iudiciū reinte grande cepit vere non erat ſpoliatus, ſed iudicio pendente ſpolietur, an vigore ce pti iudicij ſit reſtituendus.

32 SPOLIVM commiſſum eſſe vbi nō conſtet, an aliquo nihilominus caſu qs ve niat reſtituendus, & an ſub conditione re ſtitui quis poſſit.

33 FEVDO ſpoliatus ſi de titulo non edo ceret, an nihilominus reſtituendus ſit & infra quantū temporis ſpaciū. ¶ An idem ſit in ſpoliato ab officijs per regem con ferendis.

34 RENVNCIANS ſeu cedens iu ra dominij ſui poſſeſſionisq; ſi dū actualiter poſt poſſideat a, tertio ſpoliaretur, an ante omnia veniat reſtituendus tam in pro ſanis q̄; in beneficialibus, & quo iure.

¶ Quid de alius detentoribus. ¶ Quid in beneficialibus ſi poſtq̄; renũciaſſet ſiue ceſsiſſet pacifice triennio poſſederit. ¶ Quid ſi non per trienniũ &c. ſed violenter ceſſaret &c, ſiue metu fuerit ſpoliatus. an ante omnia in caſibus iſtis veniat reſtituendus.

35 VIOLENTER ſpolians ſi preſcribat, an nihilominus reſtituere teneatur. ¶ Quid ſi non violenter, an iuri agẽdi per, c. reintegranda iij. q. prima. ſpatio annorũ triginta inter preſentes preſcribatur. ¶ Senſus ad. l. ſi qs ae ſe fundum. C. ad. l. Iuliam de vi. ¶ Ad, d. c. reintegranda.

36 CASIBVS in quibus recuperande agenti dominij exceptio obſtaret ſi ſpolians Ante ſpoliũ ipſam rem a, poſſeſſore conduxiſſet, an ante omnia reſtituere teneatur, & quõ ſpoliũ hoc cammitti dicendum ſit.

37 SI PROhibeatur qs redire a ſuam poſſeſsionem vel ſi ſibi ſolutio cenſus vt hactenus conſueuit denegaretur, an ante omnia ſit reſtitnendus.

38 FERIIS non obſtantibus, & qbus an reſtitutio fienda ſit. ¶ An exequenti in die ob honorem Dei feriata reſiſti licitũ ſit. ¶ Et qñ taliter exeq faciens ius amittat, ¶ De exequutore puniendo. ¶ Nec non de exequẽdo vbi periculũ eſſet in mora vel ſimili caſu. ¶ Senſus ad. l. ij. C. de ferijs. ¶ Ad. l. ſi qs in tantam. C. vnde vi. ¶ Ad. l. fin. C, de ferijs.

39 SPOLIATVS q in petitorio obtineret ſi appellatione ſuper eodem pendente ſpoliatorem ſpoliaret, an ante omnia reſtituere debeat.

40 AB HEredibus ſpoliatoris, an & qñ ante omnia quis reſtituendus ſit.

41 EXCEPTIONE depoſiti non obſtãte, an ante omnia ſpoliatus reſtituatur.

42 PROCVRATORE de poſſeſſione quam dñs penes eũ eſſe ignorabat eiectio, an dñs ipſe reſtituatur. ¶ Quid de negociorũ geſtore. ¶ Senſus ad. l. bonorũ ff. rem ratam haberi. ¶ Ad Bald. in ſua queſtioñ. incip. accuſatus de vi. turbatiua,

43 IN CAVSA appellationis, an ante omnia qs ſit reſtituendus ſi prima inſtantia ſuper dominio conuenti ad effectũ excludendi poſſeſſoriũ, cognoſci paſſus eſſet ¶ Quid de iure Ciuili vel de iure Canonico. ¶ Senſus ad Clemen. vnic. de cauſ. poſſeſſ & propriet. ¶ Ad. c. paſtoralis. eodem. ¶ Ad. c. ex conqueſtione. eodem extra.

44 FICTE poſseſsionem adeptus. an ſi alter eam violenter occupet ante omnia ſit reſtituẽdus. ¶ Fictus poſſeſſor quõ ſpoliari dicatur. ¶ An ex eo ꝙ qs (ſi vere poſsidere velit) non admittatur violentũ ſpoliũ pati dicendus ſit. ¶ Quibus modis qs ficte poſsidere dicatur. ¶ De interdicto adipiſcende habente vim recuperande. ¶ Senſus ad. l. ſi colont. C. de agric. & cenſit. ¶ Ad. l. ſi quis ad ſe fundum.

45 AN QVIA moueatur interdictum recuperande ſuper interdicto retinende ab. aduerſario prius moto ſuperſedendum ſit.

46 RECIPIENS poſſeſsionem pro altero q̄; pro quo fuerit animus tradentis ſi ſpolietur, an & cui dabitur interdictum. ¶ In poſſeſsione vel in dominio transferendo tradentis vel an recipientis animus

plus

plus operetur.
¶ OB DE*lictū infamiatus itaq; fama ſpoliatus, an de Innocentia docto ſit ante omnia reſtituendus.* ¶ *Q̄uo tūc. verba ante omnia, erūt intelligenda.* ¶ *Quid de ſpoliato ob contumaciam in non comparēdo.*
47 SPOLIATVS *a, ſpoliante criminaliter conuentus ſi de ſpolio tantū excipiat, an ante omnia hoc eſt anteq; vlterius in criminali procedatur ſit reſtituendus.* ¶ *An & qn̄ exceptio operetur effectum conſequutiuum.*
48 AN QVIA *ſpolians non totaliter reſtituiſſet in ſuo iure minus audietur.*
MISERABILES *perſone an ēt non petentes officio iudicis ante omnia reſtituentur.*
49 VIOLENTIA *legali ſpoliatus an ante omnia reſtituetur.* ¶ *Quis iſte dicendus ſit.* ¶ *Ratio cur vſure in ſortem cōputenter.*
50 MVLIERES *dolo ducte ad poſſeſſionem tradendam, an tanquam ſpoliate ante omnia reſtitui debeant.*
51 PRELATVS *Eccleſie nomine recuperande poſſeſſorio agens, an non obſtante ꝙ ſuper dominio conuenti ad excludendū etiam poſſeſſoriū conſenſiſſet ante omnia tamen ſit reſtituendus.* ¶ *Quid in alijs rebus publici iuris.* ¶ *Et qd de fiſcalibus ſi fiſci procurator paſſus eſſet vti ſupra.*
52 IVRISDICTIONALIBVS *ſpoliatus, an ante omnia ſit reſtituendus.* ¶ *Et q dicantur expulſores.* ¶ *De epiſcopo q contra inobedientes deſidia vel metu quieuit.* ¶ *Senſus ad Clem. vnicam de foro competenti.* ¶ *Ad §. q ad nūdinas, in. l. clam poſſidere. i. eodem.* ¶ *Ad. c. ſub orta de re iudic.* ¶ *Ad. c. cum eccleſia Sutrinn de cauſa poſſeſſ. & propriet.*
53 INHABILES *vt ſerui, an et quō ante omnia ſpoliati reſtituantur.*
54 DE FVGA *ſuſpecti ſpoliatores, an ſemper ante omnia reſtituere teneantur.*
55 HONORE *ſpoliatus, an ante omnia reſtitui debeat.* ¶ *Prouocans ad duellū on ſup aliqua re iudicialiter valeat cōueniri.*
56 ARBITRIO *ſuo libero ſpoliatus, an & quando ante omnia reſtituetur.*
57 NVLLITATIS *exceptio, an beneficio recuperande obſtet.*
58 CONSVLENS *an & quando vt violentus expulſor ante omnia reſtituere teneatur.*
59 CIVILITER *tantū poſſidens ſpoliatu, an & quando ante omnia vel ſi nō ante omnia tn̄ reſtituendus eſſet.* ¶ *Quid de eo qui reuerſus nō admittatur.* ¶ *Vel de eo qui ſuſpiretur ſe poſſe repelli, an et que eorū differentia ſit.* ¶ *De vtili conditione ex. d. l. ſi qs & de vtili interdicto vnde vi.* ¶ *Senſu. ad. l. ſi quis ad ſe fundum. C. ad. l. Iuliam de vi.* ¶ *Ad Bar. in. l. prima. in. §. ſiue autem. ff. de vi & vi arm.* ¶ *Ad. l. fin. C. vnde vi.* ¶ *Ad l. primam. C. ſi per vim vel alio modo.*
62 PAPA *electus ſi ſpolietur, an ante omnia ſit reſtituendus.* ¶ *Quid de intruſo, qui uulla precedente electione papatū occupaſſet.* ¶ *Si non reſtitueretur an concilium ſit conuocandum.* ¶ *Et an ſtatim quo eligitur poteſtatis plenitudinē cōſequatur.*

DE CAVSA POSSES. RECVPERAN. ET PROPRIET.

63 QVOMODO cā poſſeſſ. recuperande & proprieta tis in ſuperioribus diſcuſſa fuerit. & quare inſerta fu it materia ſpoliatorum reſtituendorum. ¶ Item quomodo infra cā poſſ. recuperā de & proprietatis examinabitur. & pri us vbi ab eodem proponatur.

64 PETITORIO Cepto ſi poſt ab eodem recuperande poſſeſſorium inchoa= retur in vtroq;, an ſimul examen fiat. ¶ Quin ſi in iſtis terminis Actor preten dens ſibi ſufficere poſſeſſorium non ſpon te petitorium proſequeretur, an nō obſtan te ꝙ petitorium ſuperſederit nihilominus conuentus in eo inſtans poſsit dominus pro nunciari. ¶ Senſus ad verba Bartoli. In nocentij & Baldi. ¶ Senſus ad. c. ſignifi cauerunt. de teſtibus. ¶ Ad. c. cum eccle= ſia Sutrina. de cā poſs. et propriet. ¶ Ad auc. ſi ſeruus. C. de epiſcopis, & clericis. ¶ Ad, l. vis eius. C. de procurat. iuncta. l. liberis, §. fin. C. de liber. cauſa.

65 EXCIPIENS de ſuo dominio con tra petitorium actoris, an ob id eundē acto rem impediat quominus ſi nunc ante om= nia reintegrari velit audiendus ſit.

66 ACTORI petitorium a, ſe prius ce= ptum relaxare nolenti ſed duntaxat ſuſ= pendere, donec, Interdicti cauſam poſt a, ſe motā fini tradat, an concedatur. ¶ An iudicia ſuſpendi pluries licitū ſit. ¶ Quid in cauſa appellationis an ſuſpendi vnum iudicium liceat. ¶ Senſus ad auc. qui ſe= mel. C. quomodo & quando iudex. ¶ Ad Rotam in nouis. decis. 394.

67 ACTOR poſſeſſorium recuperande ſi capiat quo pendente petitorium intentet vtrūq;, an proſequi poſsit. ¶ Sententia ſu per petitorio lata, an preiudicet in poſſeſ ſorio quod actor ipſe ſuperſederi feciſ= ſet vel e, conuerſo.

68 QVID ſi in poſſeſſorio non ſuperſeſ ſum eſſet, an tunc ſententia ſuper eo lata donec actor reſtituatur petitorij ſuſpen= ſionem operetur, & qd ſi a, tali ſententia appellatū ſit. ¶ Quid ſi conuentus in poſ ſeſſorio obtinuiſſet, an actor petitoriū ſe= cūdo loco a, ſe motum proſequi cogendus ſit. ¶ Et quid de expenſis factis in poſ= ſeſſorio.

69 RESTITVTIONE poſſeſsio nis actori plene propter ſententiam facta qūo conuentus petitorium proſequatur. ¶ Qualis vel pro conuento ſeu pro acto re iudicis pronūciatio habere ſe debeat, & de expenſis reficiendis.

70 ACTOR Nolens proſequi petito= rium, velit reaſſumere poſſeſſorium, an ad expenſas conuento vel e, contra te= neatur. ¶ Quid ſi in petitorio prius pro nūciatū ſit, an poſſeſſorij proſequutio co= ram primo. iudice impediatur & ſi a, ta= li ſententia appellatū ſit. ¶ Et an actor ſuccūbent ꝗ appellauit poſſeſſoriū coram appellationis iudice reaſſumere poſsit. ¶ Quid in beneficialibus. ¶ Sēſus ad ro tam. in nouis. 131.

71 ACTOR in ſecūda inſtantia ſuſpen dere petitoriū, & inchoare poſſeſſorium an poſsit. ¶ Quid ſi in petitorio lis conte= ſtata non eſſet vt ꝗa ab aliquo grauamine conteſtationem precedente appellatū ſit. ¶ Quid vbi conteſtata, an tūc liceat acto= ri petitoriū a, ſe ceptū ſuſpendere, & poſ ſeſſoriū reintegrande in ſecūda inſtantia

proſeq

proſequi. ℭ Vel an ſuſpendere petitoriũ ab aduerſario motum. ℭ An & quando poſt concluſum in cauſa petitoriũ ſuſpen=di liceat. ℭ Sẽſus ad rotã in nouiſ. 305.

72 POSSESSORIO recuperande ac petitorio ab eodem, & eodem tempore motis an ſententia ſuper vno lata, & alteri preiudiciũ ferat. ℭ Qualis pronũciatio iudicis eſſe debeat.

73 PETITORIO prius ab vna par=tiũ moto ſi ante vel poſt eius conteſtatio=nem ab aduerſario recuperande iudiciũ inchoaretur qũo procedendũ ſit. ℭ Quid ſi ambo iudicia ad diuerſa tendant vel qd ſi ad vnũ idemq; conſepuendũ, an tũc ſup poſſeſſorio dũtaxat vel ſuper vtroq; procedi valeat. ℭ Nũqd ſi conuentus, in ini=tio ſe poſsidere faſſus ſit ſuper poſſeſſo=rio a, ſe moto (actoris tamen petitorio ſu ſpenſo) procedatur. ℭ Et quid ſi eodem tempore petitoriũ ab vno poſſeſſoriũ aũt ab aduerſario ſuo proponantur. ℭ Sẽſus ad.l. ſi is qui ſe obtulit.ff.de rei vend.

74 SI POST conteſtationem in petito=rio conuentus dicens de eadem re ſe ſpo=liatũ.reintegrande iudiciũ caperet, an et qũo pro ſpolio facto poſt vel ante ipſam conteſtationem procedendũ ſit. ℭ Senſus ad clem.vnicam.de cã poſſeſſ. & pro=priet. ℭ Ad.c.primũ de reſtit. ſpoliat. in 6. ℭ Ad.l. ſi conſtiterit.ff.famil.her=ciſcunde.

75 REO Conuento in petitorio vel exci=piendo vel agendo ſe actori opponenti ſi actor ſimili modo ſe opponat, an ſuper tripl ici iudicio procedatur. ℭ Quid ſi actor vel poſt, vel ante conteſtationem in petitorio ſe ſpoliatum fuiſſe profiteatur.

76 POST conteſtationem in petitorio ſi pro ſpolio ante ipſam violenter commiſſo agatur qũo procedendũ ſit. ℭ Quid ſi tendant ad diuerſa. ℭ Senſus ad.c.fin.de ordine cognit.ad.l.incerti.ff.de interdic.

77 QVANDO poſſeſſoriũ & petitoriũ tẽdũt ad eũdem finem ſi actor interroganti reſpondiderit conuentus ſe poſsidere, an poſtmodũ per conuentũ ipſũ recuperande poſſeſſorio agi poſsit, & an ſuper vtroq; iudicio procedatur. ℭ Quid ſi non interrogaſſet preſuppoſito ſpolio cõmiſſo ante conteſtationem, an quia conuentus in peti=torio conteſtari ſit paſſus, ad petitoriũ ſu pſedendũ nõ admittatur. ℭ Quid ſi Re=us non interrogatus, poſt conteſtationẽ ipſam declaret ſe non poſsidere, an per poſſeſſoriũ reintegrande deinde motũ in petitorio ipſo ſuperſedeatur. ℭ An tacita de=claratio conuẽti ſufficiat ex eo ſumpta qa conuẽtus ſe ſpoliatũ eſſe profitetur, ℭ An vero nec expreſſa ſufficiat niſi conuentus de ſuo errore doceret. ℭ Senſus ad clem. vnic.de cã poſſeſſ. & propriet. ℭ Ad.c. ex queſtion.de reſtit.ſpoliat. ℭ Ad.l. ſi a,te.ff.de except.rei iudic.

78 ERROR an probetur per iuramentũ.

79 VBI IN vtroq; iudicio ideſt petitorio actoris & poſſeſſorio conuenti procedã=tur, ſi contingat ſententie tempore reperiri conuentũ non poſsidere. Quomodo per iudicem pronũciari oporteat. ℭ Sẽſus ad. c.examinata.de iudicijs.

80 SI Poſſeſſoriũ recuperande petitoriũq; ſi ab vtroq; pponatur qũo pcedendũ ſit.

DE CAVSA POSS. RETINEN. ET PROPRIET.

81 CAVSA Poſſeſsionis retinende & proprietatis an ſimul agitari poſsint. ¶ Quid ſi & ab eodem proponantur diuerſo reſpectu. ¶ Et qñ id fieri dicatur.

82 SI Dubitetur an diuerſo reſpectu mota eſſent, an ſimul tractari poſsint. ¶ An & qñ dubitari dicatur. ¶ An opus ſit agẽtis declaratione vel ſaltim iudicis ꝙ diuerſo reſpectu agatur poſſeſſorio non codẽ quo petitorio. ¶ Vel an abſq; alia declaratione concurrant. ¶ Senſus ad. §. noſtrũ. duobus in locis. ¶ Ad. l. ordinarij. C. de rei vendic. ¶ Ad. incerti. ff. de interdic.

83 PETITORIVM & poſſeſſoriũ retinende ſi qñ ab eodem mota eſſent, an concurrant. ¶ Qũo cognoſcatur ꝙ eodẽ reſpectu &c. ¶ Quid in iuribus incorporabilibus. ¶ Et quid in corporabilibus habentibus eãm proprietatis admixtam.

84 QVID vbi non haberet eãm proprietatis admixtam ſed prius petitoriũ fuerit incboatum.

85 SCIENS ſe poſsidere ſi petitoriũ capiat an poſſeſsioni renũciaſſe viſus ſit vt deinde retinende iudicio agere nequeat, et an ex eadẽ rõne poſſeſsiõnẽ perdat. ¶ Senſus ad. §, noſtrũ ¶ Ad. §. ſin aũt. in. l. fin. C. de furtis. ¶ Ad regulam illam habentem ſe ꝙ ei q poſsidet nõ datur actio in rẽ. de qua in. l prima. §. interdictũ. ff. vti poſſid. & in. c. examinata. de iudic. ¶ Ad. d. c. examinata.

86 IGNORANS ſe poſsidere dũ petitoriũ capit, an deinde retinende iudiciũ valeat accumulare. ¶ Ignorantiam probari, an opus ſit ſeu, an preſumatur. ¶ Et an ignorans poſſeſsionem perdat.

87 TITVBANS de ſua poſſeſsione ignoranti vel an ſcienti potius eqparetur. ¶ Senſus ad. l. ſi is q deſtinauerat. ff. de rei vendic. ¶ Ad. §. ſin aũt. in. l. fin. C. de furtis.

88 INCHOATO poſſeſſorio retinende, an ab eodem petitoriũ incboari valeat etiam ſi conuentus in poſſeſſorio negaſſet ſe poſsidere. ¶ Quid ſi negaſſet narrata prout narrantur.

89 POSSESSORIO retinende finito. an petitoriũ incboari poſsit vbi maxime conuentus in poſſeſſorio ipſo negaſſet poſſeſsionem actoris. ¶ Quid ſi negaſſet narrata prout narrantur.

90 E, CONVERSO ſi petitoriũ finitũ ſit an iſdẽ poſſeſſoriũ retinende ob poſſeſsionẽ ſibi poſt vel ante petitoriũ finitũ incboare valeat. ¶ Quid ſi ob id tantum finitũ ſit quia conuentus (actore non probãte) fuit abſolutus, vel quid ſi cõuentus ipſe pronunciatus dominus fuiſſet.

91 POSSESSORIVM retinẽde ac petitoriũ, an eodem cõtextu eodem vel diuerſo reſpectu incboarentur.

92 SI AB vno retinẽde poſſeſſoriũ, ab aduerſario petitoriũ incboẽtur ſuper vtroq; an procedatur. ¶ Quid ſi petitoriũ excipiẽdo proponat, & an dñij exceptio officiat retinẽde. ¶ Quid ſi poſſeſſ. retinende naturam ſapiat reintegrande. ¶ Et qñ clarificetur quẽ petere id quod ẽ reſtituturus. ¶ Sẽſus ad regulã. dolo facit etc. in lib. 6. ¶ Sẽſus ad. l. ſi de eo. in. §. fin. eodẽ. ¶ Sẽſus ad. § hũc. ¶ Sẽſus ad. l. et an eandẽ. in. §. fin. ff. de excep. rei iudic. ¶ Ad. l. is q deſtinauerat. ff. de rei vẽdic.

93 QVID ſi non pateat vtentẽ interdicto

retinende

retinēde ciuilis eā cū naturali quā in retinenda conſequeretur eſſe reſtituturum. ¶ Sēſus ad.l.ſi de eo.in.§.fin.eodem,

94 CONVENTVS poſſeſſorio retinēde, an ſi agēdo petitoriū capiat, ī vtroq; procedatur. ¶ Quid ſi petat poſt litem conteſtatā in poſſeſſorio. ¶ Et qualis fuerit conteſtata.

95 ACTOR petitoriū cōuentus poſſeſſorium retinende mouendo, an & qn̄ cōcurſus admittendus ſit.

96 SI Aduerſantiū qſq; vtrūq; iudiciū capiat, an ſuper vtroq; vel an tm̄mō poſſeſſorio procedatur. ¶ Quid in iuribus incorporalibus. ¶ Quid in h̄ntibus cām ꝓprietatis admixtam ¶ Et quomodo libellus de quo ſupra interpretetur.

DE CAVSA POSS. ADIPISCENDE ET PROPRIET.

97 POSSESSORIVM adipiſcende cui competat quale ſit vtile vel directū quotuplex pro qbus rebus & contra quos.

98 ADIPISCENDE poſſeſſoriū ſi ab eodem a, quo prius petitoriū inchoetur concurſus, an fiat. ¶ Quid ſi vnius electione alter tolleretur. ¶ Quid ſi ſit in cauſa concluſum. ¶ An rei vendicatio cū hereditatis petitione cōcurrat, & an hec vt excedentia & exceſſa ſe habeant.

99 ADIPISCENDE poſſeſſorio primo loco moto, et ī alio poſt libello (reſpectu eiuſdem rei) petitorium capiatur, an vtriuſq; concurſus fiat.

100 QVID ſi ab eodē vtrūq; ſimul ꝓponātur

101 PETITORIO prius moto poſt ab aduerſario poſſeſſorio adipiſcende qualis cōcurſus fiat ſi diuerſis vel eodem reſpectu propoſita fuiſſent. ¶ Et ſi eodem quid ſi ante vel poſt conteſtationē primi iudicij. ¶ Cognitio ſuper mendatio hoc poſſeſſoriū interdictum an retardet.

102 ADIPISCENDE poſſeſſorio moto an (ſi poſt aduerſarius petitoriū capiat) concurſus admittatur. ¶ Quid ſi petitoriū excipiendo, vel agendo. ¶ Quid ſi diuerſo reſpectu vel eodē. & an reconuentio fiat vbi vnū dūtaxat iudiciū ſūmariū ſit.

103 EODEM tempore ſi quis petitoriū & aduerſarius adipiſcende poſſeſſoriū capiat, an cōcurrere debeant. ¶ Et quid ſi aduerſantium quiſq; vtroque vtatur.

LECTVRE.

114 PRIMA Lectura dicta comprehendens cām poſſeſſionis & proprietatis, an in ſe vera ſit.

115 SECVNDA Lectura. Si q nunc poſſeſſorium retinende capit petitorio iam cepto expreſſe renūciaret, an ex eo dn̄ium eius cōuento queratur, Ita vt ſi poſtea poſſeſſorium capere velit eodem conuenti dominio repellatur.

106 VBI Conuentus nō eſt profeſſus ſe poſſidere numquid, ſi nō rei vendicationi, ſed liti tantū ſimpliciter renūciaſſet dn̄io renunciaſſe dicatur, ita vt ſuper eo poſt audiri non mereatur.

107 RENVNciās inſtātie ſue iudicio, an dn̄io ſeu rei vendicationi renunciaſſe dicatur.

108 RENūcians, an in expēſis condēnādus ſit

109 LECtura hec ſecūda, an cōueniat huic.legi vel ſaltim, an in ſe vera ſit.

110 TERTIA Lectura, an agendo quis poſſeſſorio retinende videatur petitorio prius propoſito renunciaſſe. ¶ An ſi qs ſibi ipſi contrarius iudicialiter & ex interuallo fiat a iudicio (attento ꝙ aduerſarius negauerit ſuper primo iudicio ſe poſſidere) nõ repellatur. ¶ Quid ſi cõuentus poſitionem actoris in primo iudicio factã non negaſſet, & actor ipſe dum primo vẽdicabat profitebatur ſaltim tacite reũ iniuſte ſeu indebite poſſidere, an quia id tacite profitebatur ſi poſt retinende iudicio vti velit nõ ſit vti cõtrarius iudicãdus & a iudicio repellẽdus. ¶ Et an caſus hic ꝑ intellectu ad hunc textum aſſignari queat ¶ Verba. indebite & iniuſte. poſita in libello. quid operentur, & vbi.

111 CONFESSIO conuenti in poſſeſſorio fidem an faciat pro actore in petitorio.

112 SI REVS retinende conuentus negaſſet actorem poſſidere an deinde excipiẽdo cõtra eundẽ volentẽ incipere petitorium, atque dicendo ꝙ dum in retinenda dixerat ſe poſſidere petitorio ipſi renunciauit, ad impediendum petitorium id incohari audiendus ſit. ¶ Quid ſi non negaſſet ſed diſſimulaſſet vel non reſpõdidiſſet. ¶ An & quando quis in poſitione negata fundare ſe non poſſit.

113 SCIENS per ſe poſſidere, an & qñ petitorio agens poſſeſſorio renũciare videatur. ¶ Et an & qñ conuentum actoris ſcientiam probare oporteat. ¶ Intellectus ad. § noſtrum. ¶ Ad. §. fin. inſtit. de ꝑpet. & tẽporal. action. ¶ Ad. l. quotiens. ff. de ſolut. ¶ Ad. c. ſi quis pſbyterorũ. de rebus eccleſ. non alien. ¶ Ad. §. ei qui. Inſtit. de action. ¶ Ad. l. primam. §. interdictum hoc. ff. vti poſſid. ¶ Ad. c. examinata. de iudic.

114 QVARTA Lectura. petitorio pendente ſi actor poſſeſſionem nouitee acquiſiuerit, an vti poſſidetis interdicto vti poſſit. ¶ An lectura huic textui adaptetur, et an in ſe vera ſit. ¶ Senſus ad hũc textũ.

115 QVINTA lectura, Agens rei vendicatione contra naturaliter tantũmõ poſſidentem, an iudicio pendente pro ciuili ſua retinenda vti poſſidetis interdicto vti non impediatur.

116 COMunis intellectus ad. §. noſtrũ. & quo tueatur. ¶ Sextus & ſeptimus intellectus ad hunc. §. tentari poſſet.

117 INTELLECTVS nouus ad. §. noſtrum autoris.

DE CVMVLATIONE ACTIONVM.

118 CVMVLANDArum actionum materiã cur hic magis q̃ in. l. edita C. de edẽdo. examinari cõueniat. ¶ Quot modis petitorium & poſſeſſorium examine iudiciali concurrant.

119 DIFFINITIO Cumulationis ſeu deſcriptio. & quo pñs rubrica de cumulatione actionum intelligatur. ¶ Differentia quenam ſit inter ſimultaneam & ſucceſſiuã cumulationem. ¶ Senſus ad. l. ſi plures. §. fin. de pactis.

120 QVOTVplex cumulatio ſit, ſeu que gña cumulationis eẽ dicãtur. ¶ Qñ cumulari ꝑmittatur, & qñ nõ ꝑmittatur, ¶ Queue impedimenta obſtent, & ex qua parte ꝑuenire dicantur.

121 CVMVLATIO quare fuerit inuenta. ¶ Et an regulariter ꝑmiſſa eẽ dicatur.

Duas

122 DVAS actiones ex diuerſis cauſis prouenientes & ad diuerſa tendentes contra eũdẽ cumulari. an liceat, ex qua rõne vel lege. ¶ Et an hypothecaria vel rei vendicatio cũ actiõe pſõali cumuletur. ¶ Sẽſus ad.l.fin.C.de ãnali.except. ¶ Ad.l.ſi idẽ cũ eodẽ,ff.de iuriſdic om.iudic ¶ Ad .l.deferẽte,ff.qbus mod.pign. vel hypoth. ſol ¶ Ad.§.sed neq; in auc. de fideiuſſ.

123 NVLLITAS & appellatio an et quando cumulẽtur.

124 ORDINARIVM remediũ puta nullitatis.an & qñ cũ extra ordinario puta in integrum reſtitutione valeat cumulari,

125 INQVISitioni p iudicẽ ceptę accusatio an cumuletur vel econuerſo. ¶ Senſus ad l. ſi quis homicidij.C.de accuſat.

126 RATIO cumulandi in criminalibus. ¶ Senſus ad doctrinam Bartoli in.l, qui de crimine.C.de accuſat. ¶ Ad.l. ſepulchri.C.de ſepulchro violato.

127 ACCVSAtiones duas cõtra eundẽ vel cõtra diuerſos,an quis poſsit cumulare.

128 QVID e,cõuerſo,an diuerſi de eodem crimĩe cõtra eũdẽ.et an ĩ crimĩalibus qualitas cumuletur. ¶ Vel an ſup qualitate amiſſa nouũ iudiciũ moueri neceſſariũ ſit.

129 IVDICIS inquiſitio,an ciuili actioni ſeu criminali ciuiliter tñ mote cumuletur. ¶ Senſus ad.l.primã.C. qñ ciuilis actio.

130 CRIMINALIS actio ciuili que pẽdebat ab eodẽ vel a,diuerſis,an cumuletur. ¶ Senſus ad.l.damus.C.ad.l.corneliam.de falſis. ¶ Ad.l.primã.C.quãdo ciuilis actio.

131 CIVILI actione mota, an & qñ ab aduerſario criminalis moueatur. ¶ Diſtinctio terminique ponũtur in qbus loqtur l.edita.C,de edẽdo. ¶ L.cũ rõnibus.C.q accuſ.nõ poſſunt. ¶ L,prima. C.qñ ciuilis actio. ¶ L.Papinianus.& auc.& cõſequenter.C.de sententijs,et interloq.om. iudic. ¶ L.qui prior.ff.de iudic. ¶ L. ſi idem cum eodem.§.q. ſi mutue.ff.de iuriſdic.om iudic. ¶ Cap.primo.de mutuis petit. ¶ L.vix.certis.ff.de iudic. ¶ L.ſi de ui.d.titulo. ¶ L.prima.C.de appellat. ¶ L.prima.C.de ordine iudic. ¶ L.negãda.C.qui accuſare non poſſunt. ¶ L. is qui reus.ff.de publicis iudic. ¶ L.prima.§. ſi publico.ff.de adulter. ¶ L.quoniam Alexandrũ.C.de adulter. ¶ L.iii. C.de ordine iudic.

132 ACTIONVM Cumulatarum ſi altera veniat incidenter ſiue emergenter. ¶ An ſuper his emergentibus tantum vel incidentibus cognoſcendum ſit. ¶ Quid ſi ſuper his & ſuper principali cognitũ fuiſſet. ¶ An ſuper emergentibus ipſis &c. expreſſe debeat pronunciari vel an tacite ſufficiat. ¶ An ex expreſſa pronunciatione diuerſi effectus ab his qui ex tacita reſultarent. ¶ Queſtio emergens ſiue incidens quenam ſit.

133 EXCEPTIONES plures,an & quando conuentus cumulare valeat vel de pluribus obiicere criminibus. ¶ Et an exceptioni per eum propoſite actionem cumulare impediatur.

134 ACTOR AN ET Quando cumulare teneatur, & de neceſſaria cumulatione. ¶ Deque precepto a,iudice actori fiendo ſub pena perpetui ſilentij ſuper ceteris ex eodem facto deſcendentibus ſi ea non cumularet. ¶ Et quõ a,precepto excuſaretur, ¶ Senſus ad.l.nulli.C.de iudic.

135 ACTIONES plures ex eadem cã

deſcendentes ab eodẽ contra eundẽ ad idẽ conſequendũ an cumulentur. ¶ Senſus ad. l.plura.ff.de action.& obligat.

136 ACTIONES diuerſe ex eadem cã deſcendentes & ad diuerſa conſequenda tendentes ab eodem contra eundem an cumulẽtur. ¶ Sẽſus ad.l.rei cõmunis.ff.pro ſocio, ad.l. ſi ſeruus.ff.cõmodati. ¶ Ad. l.primã.i.§.fin.ff.ſi famil.furtũ. ¶ Ad l.ſi pro fure.ff.de condit.furtiua. ¶ Ad. l.ſi quis ſeruum.ff.ad.l. Iuliã de plagiar. ¶ Ad l.ancille.C.de furtis. ¶ Ad. l.ſi duobus.§.ſi quis iurauerit.ff de iure iuran. ¶ Ad.l.interdũ.ff. de publicis iudic. ¶ Ad.d.ꝟ.ſi quis iurauerit.

137 ACTIONES plures ex diuerſis cõpetẽtes, ad idem tendentes contra eundem an cumulentur. ¶ Senſus ad.l ſingulis.ff. de except. ¶ Ad.l.nemo ex his ꝟ.quotiẽs ff.de regul.iuris. ¶ Ad,l. Meuius.in ꝟ. duorum,ff.delegat.ſecundo,

138 ACTIONES plures ex eadem cã competentes ad idem contra diuerſos cumulari an non impediantur.

139 ACTIONES plures numero tantũ differentes & ex eadẽ cã deſcendentes cõtra eundem Reum debendi. an a diuerſis creditoribus in eodem vel ſeparatis libellis cumulari poſſint. ¶ Et quid de pluribus litis conſortibus.

140 POSSESSORIE actiones plures, an hincinde cumulentur.

141 ACTIONES plures qñ ad inuicem ſic ſe habeant ꝙ ex ſententia lata ſuper vna oriretur exceptio rei iudicate ſuꝑ altera, cumulari an et qñ impediãtur. ¶ Sẽſus ad ꝟ.ſed neque. in auc. de fideiuſſ. ¶ Ad. l.ſin.C.de annali except. ¶ Ad l.fin.C.de action.et obligat. ¶ Ad.l.fundi ¶ Et ad.l.fundum,ff.de except.

142 ACTIONES plures ad inuicem ſic ſe hñtes ꝙ per vnius iudiciale initiũ ſeu ꝑ vnius electionem altera tollatur, an cumulari impediantur.

143 SI IN eodem libello plures actiones proponi cõtingat, an ordini ſcripture vel an actoris declarationi ſtaretur. ¶ V. an libellus vtrãque cõtinens (nõ opponente parte) procedat. ¶ Et an ſñtia ſuꝑ actione primo loco iuſtificata feratur. vel an omnimodo ferenda ſit. ¶ Quomodo ſe debeat habere. ¶ Senſus ad l.iii. in ꝟ.eligere.ff.de tribut. ¶ Ad.l.fin.C.de codicil. ¶ Ad.l.cũ filius.in ꝟ.variis. de legat.ii. ¶ Ad.l.commiſſorie, ff. de pactis inter empt.& vendit.

144 RELICTA actione incohata ſi actor ad ſecundã predictarũ trãſire vellet ¶ An non a iudice repellatur. ¶ Mulier minor ſeu ſimilis an (vbi regulariter nõ cumulatur) ex cauſa erroris adiuuentur.

145 EEDEM actiones que electione tolluntur an alternatiue ſaltim cumulentur,

146 ACTIONES plures que ad inuicem contrariantur, an & qñ cumulari nequeant.& in quo differat verbis tantum, an etiam effectu contrarie eſſent. Sẽſus ad.l. eum qui.& .l.contra maiores.C.de inoff. teſtamento. ¶ Ad.l iii.in ꝟ.eligere.ff.de tribut. ¶ Ad.l.primã.C.de furtis, ¶ Ad l.primam.ff.ſi ſeruus extero.

147 ACTIONES plures ſic ſe hñtes ꝙ ex condẽnatione & exequutione facta ſuper vna conuentus ab altera ſit liberatus, an cumulari valeant. exemplã plura dantur, ¶ Quid ſi iudicia eſſent imparia, an

cumulari

cumulari nõ impediatur. ¶ Quid ſi actor alia ſibi cõpetere ignoraſſet. ¶ Quid ſi ſine figura iudicij procederetur. ¶ Vel ſi in libello clauſula omni meliori mõ. inſerta eſſet. ¶ Et qd ſi ambe actiones ipſe non principaliter ſed altera in conſequentiam alterius veniret.

148 ACTIONVM pluriũ ſi altera ſit maior an cumulatio fiat. ¶ Senſus ad. l. per minorẽ. ff. de iudic. ¶ Ad. l. interdũ. de public. iudic. ¶ Ad. l. primam. C. quando ciuilis actio.

149 ACTIONVM qũo altera dicatur maior rõne preiudicii inferẽdi cãe vel perſone. ¶ Exẽplum & qñ qõ ſtatus alterã ſibi cumulari nõ patiatur. ¶ Sẽſus ad. l. ſi ſtatus. C. de ordine cognit. ¶ Ad. l. cã ordinata. C. de liber. cã. ¶ Ad. l. primã. C. de ordine iudic. ¶ Ad. l. quoniam Alexandrũ. C. ad. l. Iuliam de adult.

150 ACTIONVM ſeu cauſarum maior ratione dignitatis quando prius q; ſibi altera cumuletur terminanda ſit.

151 ACTIONVM ſi qua ſit maior qa maiorẽ ferat vtilitatẽ puta publicã, an cumulationẽ (qa eſt prius terminanda) impediat. ¶ Quid de except. õe litis finite. trãſactionis preſcriptionis ſeu ſimilis. ¶ Et qd de cõſuetudine dicendũ ſit. ¶ Quid de exceptiõibus dilatorijs ſeu ĩpediẽtibus litis ingreſſũ cur ſuper eis prius cognoſcetur.

152 ACTIONVM ſeu cãrum maior ob dignitatem quomodo prius eſt terminãda.

153 ACTIONVM maior rõne cõprehẽſionis quenã ſit et prius terminetur. vt ẽ cã vniuerſitatis qa ſingula corpa cõprehẽdit.

154 ACTIOnũ maior ob violentiã an maxima dici mereatur qa ſtatus cãe pfertur.

155 ACTIONVM maior que ſit ob alterius indigentiã. ¶ An & qñ actio cõfeſſoria ſimultanee vel ſucceſſiue ante vel poſt conteſtationem in petitorio ipſi petitorio valeat cumulari. ¶ Senſus ad. l. fundum. ff. de except. ¶ Et ad glo. in. l. ſed ſi ante. in. d. titulo.

156 ACTIONVM ſi altera (ſtante iuris ordine) in iudiciali cognitione precedere debet, an cumulatio impediatur. ¶ An & in quo differat ꝙ aduerſantium alter duntaxat profiteatur ſe eſſe dñm & poſſeſſorẽ a, caſu in quo vterq;, vt cumulatio non impediatur. ¶ Quid in iuribus incorporalibus ſeu in iis quibus petitoriũ ex agẽtis poſſeſſione fomentum recipit vt ſunt iudicia diuiſoria. ¶ Quid in inſtãtiis ſucceſſiuis. ¶ Sẽſus ad. l. ordinarii. C. de rei vẽdic. ¶ Ad. l. incerti. ff. de interdic.

157 ACTIONVM cõtrariãtiũ cur lex non dixerit alterã alterius electione tolli,

158 CASIBVS in qbus cumulationẽ impediri fatemur, an ipſo iure procedat, vel an exceptione vtendũ ſit. ¶ Iudicis officiũ ad impediendam cumulationem quale erit. ¶ Quid ſi cum proteſtatione cumularetur ¶ Senſus ad. l. primam. ff. ſi famil. furtum. ¶ Ad. l. primam. § quia aũt. ff. quorum legat.

159 CASIBVS in quibus pro cumulatione impedienda debeat opponi, an poſt ſicut ante litis conteſtationem ſuper actione primo loco propoſita id fieri valeat. ¶ Iudex & parte non opponente ſimultaneã vel ſucceſſiuam cumulationem impedire, an poſſit. ¶ Quid in ſimultanea contrariarum ſi actor vnam duntaxat proſequi velit, an ex aduerſo vel per iudicem impe=

diatur. ¶ Quid ſi conuĩctus ſuper vna duntaxat actione contrariarum in libello propoſitarum vellet cõteſtari litem iudex autem ſuper vtraq; vel e,conuerſo,an appellari poſſit.

160 ACTIONES que electione tolluntur non opponente parte, an cumulentur. ¶ Cur cumulatio ſimultanea magis q̃; ſucceſſiua permittatur.

161 CASIBVS in quibus admittitnr cumulatio an vnus libellus & eadem inſtantia dicantur. ¶ Quid ſi actiones numero differrent ſeu ſpetie tantum. ¶ Extãte ſtatuto vt pro quolibet libello tot pecunia in communi ſoluatur. ¶ Vel aliter puta ſi quis ab accuſatione deſiſtat pecuniam ponat in communi, an ſemel tantum, ſeu an pluries pro libello cumulatorio pecunia ſoluenda ſit. ¶ Quid in ſimultanea vel quid in ſucceſſiua cumulatione.

162 IN EODEM libello, an quis plnres de diuerſis criminibus accuſet. ¶ Vel an eundem (vbi crimina ipſa ſe adinuicem nullo modo contingant) in eodem libello explicare teneatur.

163 IVRARE de calumnia ſuper actione cumulata actor, an teneatur.

164 INDVCIE nouiter, an ꝓpter actionem cumulatam prefigende ſint.

165 SENTENTIAM ferri, an ſuper prima petitione dũtaxat oporteat non attento ꝙ alia cumulata fuiſſet.

166 SVPER vtraq; vbi pronũciandum eſſet. An ſi ſuper vna ſola pronuncietur ſententia ſit ipſo iure nulla. ¶ Vel ſi non ſit, an per ſententiã ſuper vna latã dicendum ſit alteram remanſiſſe ſopitam.

167 PERSONE plures in eodem libello an cumulentur, remiſsiue cum termini nõ ſint egrediendi.

DE ORDINE COGNITIONVM.

168 DE ORDINE Cognitionum cur hoc in loco materiam tractari conueniat. ¶ Et de tractatu hoc ex tribus ꝑcedentibus tractatibus extrahẽdo.

169 ORDO cognitionis in quibus terminis locum ſibi vendicet.

170 DISTINCTIO tractatus & qui ordo in cauſarum cognitionibus ſit adhibendus cum tota materia.

FINIS.

Dum recitatur textus.§.noſtri ante.numerum primum. ibi radicauit. dic vendicauit.

Ad numero.18.verſic.nam & ſi. poſt verbum.diuerſi pone.id eſt.

Ad num.29.colum.5.in octauo verſic.ibi ſine.dic ſint.

Ad num.34 colum.3.in ſexto verſic. poſt verbum dedit. pone. non differre.

Ad num.48.colum.3.proprie finem. poſt verba ſi vero non ipſe. pone.ſed.

Ad num.69.colum.2. poſt medium.ibi procedens. dic procedere.

Ad num.93.colum.2.prope finem. poſt verb.puto.pone.ſi.

Ad num.95.colum.4. poſt verba.minus etiam attento an prius petitorium. pone. diuerſæ rei (ſecus eiuſdem vt ſupra fallen.25.)

IN AMPLIATIONIBVS ET VSQVE IN FINEM OPERIS.

Ad num.4.colum.6.ibi,in.Dic.ui.

Ad num.9.colum.prima.in vltimo.verſic. poſt verbum immobilibus pone admittatur.

☞ *Ad num.17.col.2.in medio.ibi minime.dic maxime.et poſt verbum pertractanda.pone non cum illis. ¶In fine ibi.27.ampliat.dic.38.*

Ad num.23.colum.2.prope medium.poſt.verb.etiam q.pone.ſi.

Ad num.34.colum.2.ibi renunciatus.dic renuncians.

Ad num.40.in princ ibi ſcientia.dic neſcientia.

Ad num.53.ibi poſuram.dic poſueram.

Ad num.54.poſt omnia verba.pone. . . .

Ad nume.61.columna.2.in princ. poſt. verba.quam habebat. pone non admittatur.

Ad num.63.in princ.ibi ſecundum.dic. ſe fundum. ¶In medio ibi motibus.dic melius.

Ad num.64.colum.2.poſt medium.ibi dicat in dic.dicam.

Ad num.47.ante medium.ibi ſuſpenſuram dic. ſuſpenſurum, ¶Et ibi officitur. dic officiatur.

Ad 79.in 3.verſic.ibi vno.dic.vero.prope medium.ibi indiciumqz.dic iudiciūqz

Ad num.81.2.verſic.ibi ente.dic ante.

Ad num.88.in medio.ibi.impeditione dic impeditiue.

Ad num.93.ante med.ibi retinenda.dic retinende.

Ad num.98.colum.3.poſt med.& poſt verba.hereditatis de.pone.quæ

Ad num.127.ibi actionem.dic actiones.

Ad num. 128. 2. colum. prope. finem, ibi fomam. dic formam.
Ad num. 131. ibi termininis. dic terminis.
Ad num. 143. col. 2. prope. finem, ibi cauſa. dic cum, et in vltimis verbis. ibi cau dic caſu, & colum. 3. in primo verſic. poſt. verbum φ. pone. ſi.
Ad num. 146. colum. prima. in fine. ibi electio dic electione.
Ad num. 147. in princ. poſt verbum incompaſsibilitas. ponas. In.

REGISTRVM.

a b c d e, A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z, A B C.

Omnes ſunt Quaterni præter C, qui ſunt Duerni.

Romæ apud Antonium Bladum Impreſſorem Cameralem.
Anno Domini M.D.LXII. Die 15. Ianuar.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

203

36-14-D-12.

LABORATORIO PER IL RESTAURO DEL LIBRO
FERNANDO FERRACCI
1962
ASSISI

Digitized by Google